

KANGASKONTION PÄIVÄKOTI | RESTAUROINTI- JA KÄYTTÖSUUNNITELMA

ARKKITEHTUURIN HISTORIA JA KORJAUSSUUNNITTELU
RESTAUROINTI 2024

UNIVERSITY OF OULU

KANGASKONTION PÄIVÄKOTI RESTAUROINTI- JA KÄYTTÖSUUNNITELMA

Etukannen kuva: Juho Turpeinen 2024

Takakannen kuva: Juho Turpeinen 2024

Oulu 2024

ISBN 978-952-62-4164-7 (kokonaisuus)

ISBN 978-952-62-4165-4 (osa I)

ISBN 978-952-62-4166-1 (osa II)

ISBN 978-952-62-4167-8 (elektroninen)

ISSN 2489-6845 (painettu)

ISSN 2489-7825 (elektroninen)

Toimittaneet

ANU SOIKKELI
JAANA TIIKKAJA
PIA KROGIUS

Taiton viimeistely

AINO HIRVILAMMI

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO

TEHTÄVÄNANTO

RYHMÄTYÖT

Ryhmä I:	Nykytila ja tulevaisuudensuunnitelmat, kaavatilanne ja suojelustatus12 <i>Rakennuksen keskikohdan tilat ja leikkaus</i>
	<i>Sarianna Vuorinen, Elisa Nuora, Krista Rautaoja, Suvi Raski, Heini Kyttälä</i>
Ryhmä II:	Maikkulan keskusta ja julkinen rakentaminen 58 <i>Julkisivut ja pitkittäisleikkaus</i>
	<i>Pauliina Haukipuro, Sonja Juutinen, Juho Turpeinen, Lauri Antila</i>
Ryhmä III:	Oulun koulun arkkitehtuuri, arkkitehdin esittely 114 <i>Itäisen päädyn tilat ja leikkaus</i>
	<i>Petteri Hiltunen, Sampo Westerberg, Henrikki Sahala, Violet Raitala, Oona Koivuranta</i>
Ryhmä IV:	Päiväkodit rakennustyyppinä Oulun koulun arkkitehtuurissa 162 <i>Asemapiirustus, aidat, piharakennukset</i>
	<i>Hilla Niemelä, Kim Ramsay, Kirsikka Lehtiniemi, Riku Repo, Hilda Peltokorpi</i>
Ryhmä V:	Päiväkotiarkkitehtuuri, lapsilähtöinen suunnittelu, päiväkotien rakentamisen historiaa 214 <i>Rakenteet ja detaljit sisä- ja ulkotiloissa</i>
	<i>Pinja Hilli, Elisa Räihä, Vilja Kinnunen, Jere Limnell</i>
Ryhmä VI:	Rakennuskokonaisuuden historia, rakennusvaiheet ja käyttötarkoitukset 278 <i>Läntisen päädyn tilat ja 2 krs. tila ja leikkaus</i>
	<i>Salli Nokelainen, Katja Maaninka, Adele Pikkuaho, Roope Mustonen</i>

Kuva: Juho Turpeinen, 2024.

SISÄLLYSLUETTELO

YKSILÖTYÖT

Kangaskontion päiväkodin toiminnallisuuden.....326 parantaminen rakennuksen sisäisin tilamuutoksin <i>Violet Raitala</i>	Päiväkoti ja vanhusten palvelutalo516 <i>Sarianna Vuorinen</i>
Kangaskontion lasten- ja nuorten koti 346 <i>Krista Rautaoja</i>	Kangaskontion palvelukoti532 <i>Henrikki Sahala</i>
Kangaskontion päiväkotij ja asukasyhdistyksen keskus.....360 <i>Sonja Juutinen</i>	Kangaskontionkoti – Palveluasumista erityistä tukea tarvitseville.....550 <i>Juho Turpeinen</i>
Kangaskontion päiväkodin laajennus ja restaurointi.....380 <i>Lauri Antila</i>	Maikkulan Terveysasema562 <i>Elisa Nuora</i>
Kangaskontion päiväkodin laajennus ja korjaus.....396 <i>Kirsikka Lehtiniemi</i>	Kangaskontion hoitokoti.....578 <i>Petteri Hiltunen</i>
Kangaskontion päiväkotij ja uusi yhteisöllinen kokoontumispaikka.....414 <i>Katja Maaninka</i>	Käsityö- ja taidekeskus Maikkulaan..... 588 <i>Hilla Niemelä</i>
Kangaskontion päiväkodin restaurointi ja laajennus.....434 <i>Hilda Peltokorpi</i>	Kangaskontion toimitalo 604 <i>Pinja Hilli</i>
Päiväkodin peruskorjaus ja laajennus.....452 <i>Kim Ramsay</i>	Maikkulan vapaa-ajankeskus..... 624 <i>Jere Limmell</i>
Kangaskontion päiväkodin laajennus ja muutos470 <i>Riku Repo</i>	Taiteen ja kädentaitojen keskus..... 636 <i>Elisa Räihä</i>
Maikkulan lampaat490 <i>Sampo Westerberg</i>	Villa Kontio652 <i>Suvi Raski</i>
Kangaskontion päiväkodin restaurointisuunnitelma ja.....502 uudisosa ikäihmisten päivätoiminnalle <i>Vilja Kinnunen</i> Kuva: Vilja Kinnunen 2024.	Nuorten päivätoimintapaja..... 664 <i>Oona Koivuranta</i>

Kuva: Juho Turpeinen, 2024.

JOHDANTO

Oulun yliopiston arkkitehtuurin yksikön arkkitehtuurin maisteriopiskelijoiden rakennussuojelun opintoihin on kevään 2024 aikana sisällynyt Arkkitehtuurin historian ja korjaussuunnittelun -aineryhmän Restauraointi -kurssi, jonka harjoitustyökohteena oli Kangaskontion päiväkotikoti. Kurssi on laaja maisterivaiheen syventymiskurssi, jossa käsitellään rakennussuojelun historiaa, suojelun filosofisia ja teoreettisia perusteita sekä rakennussuojelun ja arkkitehtisuunnittelun menetelmiä. Kurssiin liittyy olennaisesti sekä perehtyminen todelliseen kohteeseen että vuorovaikutteisuus ja yhteistyö esimerkiksi paikallisten viranomaisten, kiinteistön omistajien ja käyttäjien kanssa.

Kangaskontion päiväkotikoti valmistui vuonna 1988 Maikkulan kaupunginosaan. Kohteen suunnittelija, arkkitehti Esko Puijola on nostanut tärkeäksi kohteen suunnittelutavoitteeksi käyttäjälähtöisyyden. Alkuperäiskäytössään päiväkotina edelleen olevaa rakennusta onkin kuvattu kodinomaiseksi, leikkiteleväksi ja kutsuvaksi. Uudempaan päiväkotirakennuksiin verrattuna rakennus on kooltaan suhteellisen pieni, mikä luo haasteita sen tulevalle käytölle. Rakennus edustaa monia Oulun kouluun liitettyjä ominaisuuksia, mikä johdattikin opiskelijat syventymään 1980-luvun regionalismia edustavaan suunnittelun tapaan, haastattelemaan monia aikalaisarkkitehteja sekä perehtymään ajan päiväkotirakentamiseen.

Kurssilla ja nyt käsillä olevassa kaksiosaisessa julkaisussa on tarkasteltu ryhmätyönä rakennusten säilyneisyyttä ja käytön muutoksia ajan kuluessa ja syvennytty aiheeseen liittyviin teemoihin, sekä sovitettu opiskelijoiden henkilökohtaisissa suunnittelutöissä nykyaikaisia vaatimuksia vastaavia käytötapoja kohteeseen. Kurssilla opiskelijat ovat syventäneet omia restaurointinäkemyksiään ja tutustuneet korjausrakentamisen ja restauroinnin käytännön haasteisiin. Tehtävän tavoitteena on ollut tutkia ja nostaa esiin kohteen keskeisiä arvoja ja identiteetin tunnuspiirteitä niiden vaalimiseksi ja suojelemiseksi. Tämän pohjalta on määritelty kehittämistoimenpiteitä ja ohjauskeinoja, joilla voidaan tukea kohteen rakennustaiteellisten, historiallisten ja ympäristöllisten arvojen säilymistä ja edesautetaan alueen myönteistä kehitystä. Opiskelijat ovat inventoineet ja analysoineet kohteen arvoja sekä hahmottaneet tilaohjelmaa. Harjoitustyön tuloksena kukin opiskelija on tehnyt luonnokset kohteen restaurointi- tai korjaussuunnitelmaksi.

Tässä julkaisussa kuvataan Kangaskontion päiväkodin tarina: sen menneisyys, nykyisyys ja hahmotellaan sen tulevaisuuden visioita eri käyttötarkoituksiin liittyen. Samalla tuodaan esiin päiväkodille merkityksellisiä identiteetin osatekijöitä, osoitetaan rakennusten ja alueen vahvuuksia, niiden tarjoamia mahdollisuuksia sekä ratkaistaan esille tulleita haasteita. Sisällöltään julkaisu jakaantuu opiskelijoiden ryhmätöinä tekemiin selvityksiin ja niitä täydentäviin yksilötehtävinä laadittuihin toimenpide-ehdotuksiin, jotka sisältävät mm. suunnitelmia, korjaustapaohjeita sekä alueen täydennysrakentamisen ja pihan tarkastelua.

Toivomme tehdyn työn antavan tuoreita näkökulmia Kangaskontion päiväkodin vaalimiseen ja kehittämiseen, ja antavan myös ohjausta rakennusten korjaamiseen ja ylläpitoon. Kohde on ainutlaatuinen kokonaisuus, joka edelleen ammentaa arvonsa historiasta, sijainnista ja vahvasta identiteetistään.

Lämpimät kiitokset kaikille, jotka auttoivat kurssilaisia antamalla aikaansa muisteluille, haastatteluille, keskusteluille ja ennen kaikkia välittämällä työtä tehneille opiskelijoille vahvasti kokemuksensa kohteen identiteetistä ja arvoista sekä Oulun koulusta arkkitehtonisena suunnittelumetodina. Kiitos myös Oulun kaupungille sen tarjoamasta tilaisuudesta tutkia ja opiskella tätä ainutlaatuista kohdetta.

Oulussa 6.6.2024

Anu Soikkeli
Professori (TT)

Jaana Tiikkaja
Yliopisto-opettaja

Pia Krogius
Tuntiopettaja

KANGASKONTION PÄIVÄKOTI

Kuva: Juho Turpeinen, 2024.

TEHTÄVÄNANTO

Opetuskurssi on johdattanut opiskelijat restauroinnin perusteisiin ja antanut valmiuksia yhdistää arkkitehtuurin historian arvottava näkökulma kokonaisvaltaiseen arkkitehtisuunnitteluun restaurointityössä, johon liittyy erityisesti modernin arkkitehtuurin korjaussuunnittelun ja restauroinnin painotus. Näin opiskelija on oppinut analysoimaan historiallisen rakennuksen arvoja ja osaa tehdä arvottamiseen pohjaavan korjaussuunnitelman. Hän osaa myös kertoa uudelleenkäytön periaatteet ja kykenee soveltamaan niitä suunnittelukäytäntöön.

Sähköinen julkaisu on kokonaisuus, joka muodostuu sekä ryhmä- että yksilötyöistä. Painettu julkaisu on kaksiosainen. Ensimmäinen osa sisältää opiskelijoiden ryhmätyöosuuden ja toinen osa yksilötyöt.

TEHTÄVÄ

Restaurointi-kurssin harjoitustyö on edennyt prosessinomaisesti muun kurssisisällön rinnalla. Tehtävä on jakautunut selvitysvaiheeseen, analyysiin ja itse restaurointi- ja käyttösuunnitelmaan. Näistä selvitystyö on edennyt ryhmätyönä (4-5 henkilöä), analyysit ja restaurointisuunnitelma puolestaan yksilötyönä. Kurssin harjoitustyönä on tutkittu rakennusta, sen suhdetta ympäristöön, analysoitu sen säilyneisyyttä ja käyttömahdollisuuksia sekä laadittu rakennukselle restaurointisuunnitelmaopiskelijan valitsemaan käyttöön. Kurssin erityisteemana on ollut 1980-luvun postmodernismi ja ns. Oulun koulu sekä näihin ilmiöihin liittyvä rakennusperintö.

Tehtävässä perehdyttiin rakennukseen, sen käytön historiaan ja Maikkulan alueeseen monella tasolla. Kohteessa tehtiin tarkistusmittauksia paikan päällä ja laadittiin niistä ajantasapiirustukset hyödyntäen myös olemassa olevia piirustuksia. Työssä keskityttiin rakennuksen historian ja nykytilanteen tutkimiseen ja analysointiin, vaurioiden kartoittamiseen sekä korjaus-, restaurointi- ja muutossuunnitelmien laatimiseen. Rakennusten ympäristön osalta painopiste oli tontinkäytön saattamisella käytön vaatimalle tasolle säilyttäen silti mahdollisuuksien mukaan alkuperäisten suunnittelutavoitteiden mukainen kokonaisuus ja ilme.

Kukin opiskelija valitsi oman lähestymistapansa korjaussuunnitelman pohjaksi syventyen rakennuksen sopivan käyttötarkoituksen suunnitteluun, täydennysrakentamiseen tai pihatoimintojen tarkasteluun. Varsinaista tilaoh-

jelmaa ei annettu, vaan jokainen laati sen pääpiirteissään oman lähestymistapansa pohjalta.

TEHTÄVÄN VAIHEET

Tehtävä käynnistyi luovalla Genius Loci -pikatehtävällä, jonka myötä opiskelijat eläytyivät paikan henkeen. Nämä tehtävät koostuivat mm. kuvakollaa-seista, runoista, piirroksista ja tarinoista.

Harjoitustyö tehtiin kahdessa vaiheessa seuraavasti:

VAIHE I Ryhmätyö: Tutkimus- ja selvitystyöt

Selvitystöiden rinnalla ja omien havaintojen perusteella kukin ryhmä laati silmämääräisen vaurio-, väri- ja materiaalitutkimuksen, sekä säilyneisyys-tarkastelun ja arvottamisen. Kenttäkäyntien yhteydessä tehtyjen havaintojen, dokumentoinnin ja inventoinnin, sekä olemassa olevien piirustusten perusteella ryhmät laativat ajantasapiirustukset rakennuksesta.

VAIHE II Yksilötyö: Analyysit ja restaurointisuunnitelma

Toisessa vaiheessa kukin opiskelija laati uudelleenkäyttö- ja restaurointisuunnitelmaluonnoksia sekä rakennustaiteellisen analyysin käyttötarkoituksen mukaisesti. Harjoitustöissä pohdittiin mahdollisia palauttavia muutoksia ja otettiin kantaa myöhemmin tehtyihin lisäyksiin. Rakennukseen ja ympäristöön sopivia käyttötarkoituksia ideoitiin kurssin aikana ja kukin opiskelija valitsi oman ratkaisuvaihtoehdonsa. Kevään harjoitustöissä yksilötöiden käyttötarkoitukset jakaantuivat pääsääntöisesti joko säilyttämään nykyisen käyttötarkoituksen, tai muuttamaan sen asuinkäyttöön, hoiva- ja terveysalalle tai monitoimikeskukseksi esimerkiksi alueen asukkaille. Opiskelijat tutkivat töissään myös täydennysrakentamisen ja rakennuksen laajentamisen mahdollisuutta. Yksilötöissä esitettiin havaintoja rakenteista ja materiaaleista. Opiskelijat tarkensivat työtään painottuen valitsemaansa kohdealueeseen tai teemaan, esim. jonkin osion tarkempaan suunnitteluun; toiminnalliseen parantamiseen, arkkitehtonisen kvaliteetin vahvistamiseen, ulko- tai sisävärityssuunnitelmaan, tai rakennuksen lähiympäristöön.

Kuva: Juho Turpeinen, 2024.

Ryhmä I: Nykytila ja tulevaisuudensuunnitelmat, kaavatilanne ja suojelustatus

Rakennuksen keskikohdan tilat ja leikkaus

Sarianna Vuorinen, Elisa Nuora, Krista Rautaoja, Suvi Raski, Heini Kyttälä

Kuva: Juho Turpeinen, 2024.

Kuva 1. Kangaskontion päiväkodille saapuminen tammikuussa 2024. Kuva: Sarianna Vuorinen

KANGASKONTION PÄIVÄKOTI NYKYISIN

Kangaskontion päiväkoti sijaitsee Oulussa, Maikkulan kaupunginosassa Kontionkankaalla. Muita Maikkulan alueita ovat Talonpojangangas sekä Patamäki. Maikkula rajautuu pohjoisesta Oulujokeen, idässä Juurusojaan, joka haarautuu Oulujoesta, etelässä Kainuuntiehen sekä lännessä Knuutilan kaupunginosaan. Maikkulasta on reilu kuusi kilometriä Oulun keskustaan. Alueella on asukkaita yhteensä noin 3 400¹. Maikkulan kaupunginosa kuuluu osaksi Maikkulan suuraluetta, joka kattaa lisäksi Hangaskankaan, Heikkilänkankaan, Iinatin, Juurusojan, Knuutilan, Madekosken sekä Pikkaralan. Maikkula on rakennettu pääosin 1970-1980-luvuilla laadittujen yleis- ja asemakaavojen pohjalta. Rakennuskannaltaan Maikkulassa on omakoti- sekä rivitaloja, ja asuntojakaumaltaan monipuolisesti eri kokoisia asuntoja ja monenlaisiin tarpeisiin². Viheralueiden ja puistojen ansiosta Maikkula on hyvä paikka luonnonläheisyyttä arvostaville³. Kangaskontion päiväkoti on kunnal-

1 Kartta.com, Oulun kaupunginosat, Maikkula [21.3.2024]

2 Ibid.

3 Ibid.

Kuvat 2 ja 3. Oulun ja Maikkulan sijainti kartalla. Kuvat: Elisa Nuora. Karttapohja: Mapbox

linen, ja se kuuluu Oulun kaupungin eteläisten alueiden päiväkoteihin⁴.

Päiväkodin toiminta

Kangaskontion päiväkoti on suhteellisen pieni päiväkoti. Päiväkodissa keskitytään pienten lasten pedagogiikkaan, sillä siellä on hoidossa vain alle esiopetusikäisiä lapsia. Esiopetus puolestaan on keskitetty alueella Maikkulan päiväkotiin. Kangaskontion päiväkodissa on neljä pienryhmää, jotka ovat Mesikämmenet, Otsot, Nallet ja Mörrit. Ryhmien nimet ovat saaneet inspiraatiota luonnosta, ja lapset pääsevätkin seikkailemaan usein läheiseen metsään. Päiväkodin toiminta perustuu positiiviseen pedagogiikkaan, jossa tarjotaan laadukasta varhaiskasvatusta ammattitaitoisen henkilökunnan ohjauksessa. Lasten kanssa toiminta pohjautuu paljon pienryhmissä toimimiseen leikin kautta sekä tunne- ja turvataitojen kehittämiseen. Kangaskontion päiväkodin toiminta noudattaa valtakunnallista sekä Oulun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa.⁵

4 Oulun kaupunki, Päiväkodit [21.3.2024]

5 Oulun kaupunki, Kangaskontion päiväkoti [29.1.2024]

Päiväkodin piha-alueella on ulkoliikuntavälineitä lasten käytössä. Näiden lisäksi pihalla on kiipeilyteline, keinuja sekä pyöriä. Päiväkodissa pyritään ulkoilemaan mahdollisimman usein säällä kuin säällä. Ulkona liikkumisen lisäksi lapset pääsevät leikkimään ja liikkumaan sisällä monitoimitilassa sekä pienryhmätiloissa. Päiväkodin monitoimitila onkin jokaisen ryhmän käytössä, ja jokaiselle ryhmälle on varattuna oma saliliikuntapäivä.⁶ Samaisessa salissa vierailee myös esiintyviä taiteilijoita viihdyttämässä päiväkodin arkea⁷. Päiväkodin toiminnan perustuessa pääosin pienryhmätoimintaan on pienryhmätilojen merkityksellä suuri rooli. Myöskin päiväkodin salin rooli korostuu tilanteissa, joissa tarvitaan suurta yhtenäistä tilaa kerralla päiväkodin lasten käyttöön.

Lähiympäristö

Saapuminen päiväkodille tapahtuu viereisen kaupan kanssa yhteisen tien kautta. Myös pysäköinti on yhteinen kyseisen kaupan kanssa. Tästä on seurannut välillä läheltä piti -vaaratilanteita⁸. Lähiympäristössä sijaitsee myös leikkipuisto sekä metsä, joissa lapset pääsevät retkeilemään viikottain⁹. Maikkulan alueella on yhteensä viisi päiväkotia sekä aktiiviteetteinä muun muassa kaksi jääurheilukenttää ja hiihtolatureitti. Päiväkodin lähiympäristö koostuu pitkälti rivitaloista, pientaloista ja kerrostaloista sekä melko suuresta metsäalueesta. Lähikaupan lisäksi tien toisella puolella sijaitsee leipomo.

6 Oulun kaupunki, Kangaskontion päiväkodin toimintasuunnitelma 2023-2024, s.7 [29.1.2024]

7 Ibid. s.9 [29.1.2024]

8 Tikkanen, Pirkko, haastattelu 16.1.2024

9 Oulun kaupunki, Kangaskontion päiväkodin toimintasuunnitelma 2023-2024, s.9 [29.1.2024]

Kuva 4 (vasemmalla). Päiväkodin liittyminen piha-alueeseen. Kuva: Krista Rautaoja 2024

Kuva 5 (yläpuolella). Päiväkodin lähiympäristön toimintoja. Kuva: Sarianna Vuorinen 2024. Karttapohja: Mapbox

MAANKÄYTTÖ

1900-luvun puolivälin jälkeen Oulussa alettiin valmistautumaan asukasluvun voimakkaaseen kasvuun. Teollistumisen ja maaltapaon seurauksena Oulun väestön ennustettiin kasvavan tulevien 30 vuoden aikana reilulla 100 000 asukkaalla.¹⁰ Oulun asukasluku kasvoi lisäksi useiden kuntaliitosten myötä.

Maikkulasta tuli osa Oulua vuonna 1965, kun Oulujoen kunta lakkautettiin. Samaisessa kuntaliitoksessa Oulusta tuli hetkellisesti Suomen suurin kaupunki.¹¹ Ensimmäisen kerran Maikkulan alueen käyttötarkoitusta on tarkasteltu Suur-Oulun yleiskaavassa, joka on vahvistettu kaupunginhallituksessa vuonna 1968. Ensimmäinen Maikkulaa koskeva asemakaava on vahvistettu 1984 ja sen jälkeen alueelle on tullut voimaan useita asemakaavamuutoksia.¹²

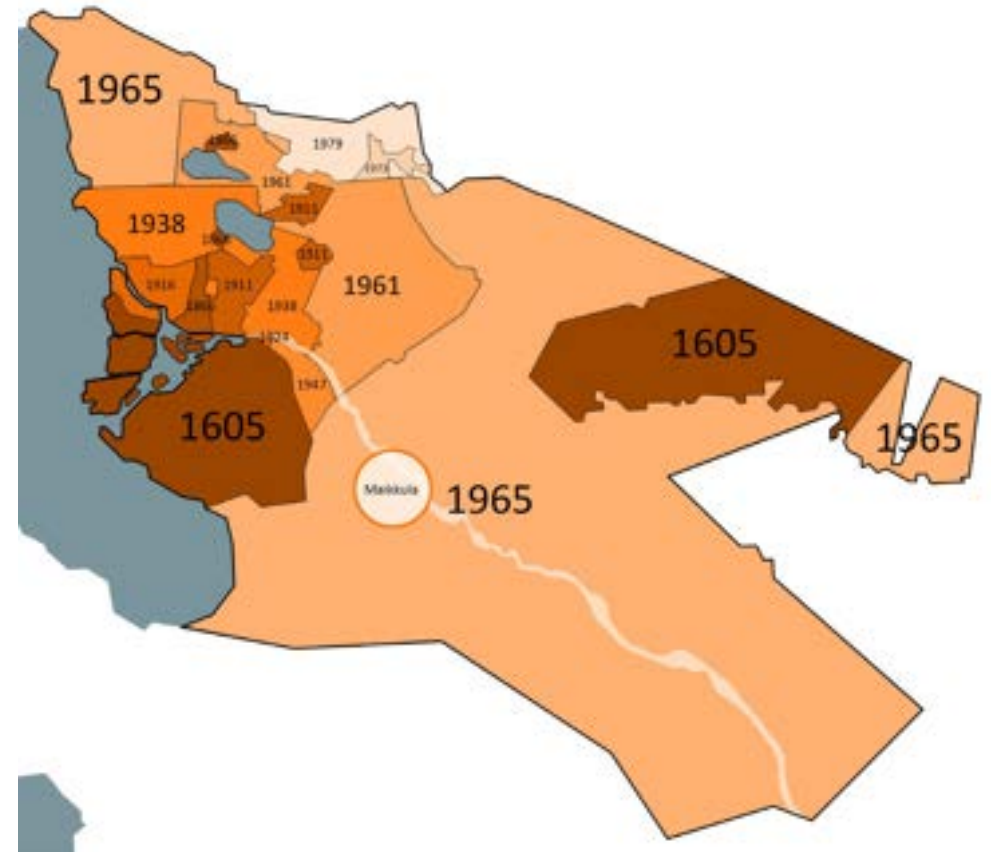

Kuva 6. Oulun koko 1900-luvun loppuun mennessä (oranssi alue) ja nykyisen Oulun rajat (valkoinen alue). Kuva: Elisa Nuora 2024. Karttapohja: Mapbox

10 Oulun kaupunki, Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v.) [11.02.2024]

11 Oulun kaupunki, Kaupungin historia, Aikajana [12.03.2024]

12 Oulun karttapalvelu [11.02.2024]

Kuva 7. Kuntaliitoksia 1900-luvun loppuun asti. Kuva: Elisa Nuora 2024. Kartan tiedot: Oulun kaupunki

Maakuntakaava

Maakuntakaavassa määritellään koko maakunnan yleispiirteinen maankäytön suunnitelma. Oulu kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan, jossa on tällä hetkellä voimassa neljä eri lainvoimaista maakuntakaavaa. Maakuntakaavoitus on Pohjois-Pohjanmaan liiton vastuulla. Pohjois-Pohjanmaalla on voimassa 1.-3. vaihemaakuntakaavat sekä Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Nämä vaihemaakuntakaavat ovat kumonnet aiemmat vuonna 2003 määritellyt kaavat.¹³ 1. vaihemaakuntakaava käsittelee energia- ja siirto-tuotantoa, kaupan palvelurakennetta ja aluerakennetta, luonnonympäristöjä

13 Pohjois-Pohjanmaan liitto, Maakuntakaavoitus [9.2.2024]

Kuva 8. 1. Vaihemaakuntakaava. Maikkula merkitty karttaan punaisella. Kuva: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Kuva 9. 2. Vaihemaakuntakaava. Maikkula merkitty punaisella. Kuva: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Kuva 10. 3. Vaihemaakuntakaava. Maikkula merkitty punaisella. Kuva: Pohjois-Pohjanmaan liitto

sekä liikennejärjestelmiä. Tämä hyväksyttiin 2.12.2013 maakuntavaltuustossa, mutta lainvoimaiseksi kaava tuli vasta 3.3.2017.¹⁴ 2. vaihemaakuntakaava puolestaan käsittelee muun muassa maaseudun asutusrakennetta, kulttuuriympäristöjä, virkistys- ja matkailualueita, jätteenkäsittelyalueita, ampumaratoja sekä puolustusvoimien alueita. Kyseinen maakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 7.12.2016 ja lainvoiman se sai 2.2.2017.¹⁵ Kolmannessa vaihemaakuntakaavassa käsitellään esimerkiksi pohjavesi- ja kiviainesalueita, kaivosalueita, liikennettä ja maankäyttöä Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2030 mukaan sekä tuulivoima-alueita. Maakuntavaltuusto hyväksyi 3. vaihemaakuntakaavan 11.6.2018 ja se tuli lainvoimaiseksi viimein 17.1.2022.¹⁶

Maikkula sijaitsee Oulun ja Utajärven välisen Valtatie 22:n varrella, joka kulkee myös Muhoksen läpi. Tämän perusteella voidaan nähdä Maikkulan

sijainnin olevan melko keskeisellä paikalla Oulusta kuljettaessa kohti Muhosta, Utajärveä, Vaalaa, Paltamoja tai Kajaania. 1. vaihemaakuntakaavassa on esitetty merkittävästi parannettavaksi tieksi juuri Valtatie 22¹⁷. 3. vaihemaakuntakaavassa kehittämisperiaatemerkinnällä on puolestaan ilmaistu joukkoliikenteen kehittämiskäytävä Valtatietä 22 pitkin Oulusta Muhokselle, joka kulkee aivan Maikkulan ohi¹⁸. Yhdyskuntarakenteen suunnittelulla voidaan myös vaikuttaa joukkoliikenteen kehittämiseen. Valtatietä 22 parannettaessa sekä sen joukkoliikennettä kehittäessä tulee se väistämättä vaikuttamaan positiivisella tavalla myös Maikkulaan. Joukkoliikenteen kehittäminen helpottaa kulkemista Maikkulasta niin Oulun kuin Muhoksenkin suuntaan ja tämä puolestaan sujuvoittaa esimerkiksi työmatkailua kumpaankin kulkusuuntaan. 1. vaihemaakuntakaavassa on lisäksi osoitettu eri taajamien väliset

14 Pohjois-Pohjanmaan liitto, 1. vaihemaakuntakaava [19.2.2024]

15 Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2. vaihemaakuntakaava [19.2.2024]

16 Pohjois-Pohjanmaan liitto, 3. vaihemaakuntakaava [19.2.2024]

17 Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen, 1. vaihemaakuntakaava, s.83 [12.3.2024]

18 Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen, 3. vaihemaakuntakaava, s.62 [19.2.2024]

tärkeimmät yhteystarpeet pyöräteiden osalta¹⁹. Yksi näistä on Valtatie 22, mikä puolestaan kertoo myös kevyen liikenteen tärkeydestä kyseisellä tieosuudella²⁰.

Oulun ja Muhoksen välisellä alueella on valtakunnallisesti sekä maakunnallisesti arvokkaaksi merkitty maisema-alue 2. vaihemaakuntakaavassa. Kyseinen alue on Oulujoen laakso, mikä kulkee Maikkulan ohi, ja johon Maikkulan alue rajautuu pohjoispuolelta.²¹ Oulujoki kuuluu yhdeksi Suomen suurimmista joista, sillä on pituutta yli 100 kilometriä, ja se kulkee Oulujoelta Muhoksen kautta Ouluun ja näin jopa Perämerelle asti. Jo tuhansien vuosien ajan Oulujoki on ollut erittäin merkittävä kauppa- ja kulkureitti alueen asukkaille. Puolestaan nykyisin joki tuottaa lähialueelle runsaasti vesienergiaa, virkistyskalastajille kalaa sekä lähialueiden pellot ovat todella ravintorikasta maanviljelysalueita.²²

1. vaihemaakuntakaavassa määritellään kaupan palveluverkon suunnittelun lähtökohdat sekä kehittämistavoitteet²³. Näistä merkittävin Maikkulan kannalta on lounaan suunnassa sijaitseva Kaakkuri ja sen kauppapaikat. Vaihemaakuntakaavassa Kaakkuri on merkitty c-3 -merkinnällä, mikä tarkoittaa Oulun aluekeskuksen keskustatoimintojen aluetta, johon saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä²⁴. Maikkulasta kulkee Maikkulantie-Oulunlahdentie (Seututie 815) suoraan Kaakkuriin, jolloin seudun suuret vähittäistavarakaupat sijaitsevan kohtuullisen lähellä Maikkulaa helpon kulkureitin päässä.

19 Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen, 1. vaihemaakuntakaava, s.84 [12.3.2024]

20 Ibid. s.84 [12.3.2024]

21 Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen, 2. vaihemaakuntakaava, s.9 [22.3.2024]

22 Rokua Geo Park, Oulujokilaakson alue [22.3.2024]

23 Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen, 1. vaihemaakuntakaava, s.56 [12.3.2024]

24 Ibid. s.63 [12.3.2024]

Yleiskaava

Kuva 11. Suur-Oulun yleiskaava Maankäyttö 1982 ja 2000. Kartta: Oulun kaupunki

hehtaarin alue Hiukkavaarasta ja vuonna 1965 solmittu suuri alueliitos.²⁵ Alueliitoksessa Pateniemestä ja Oulujoen kunnasta tuli osa Oulun kaupunkia²⁶. Yleiskaavan suunnittelun tarve perustui odotettuun kaupungin väestönkehitykseen, sillä elettiin teollistumisen aikaa, jolloin maaltapako oli runsasta. Ennusteet näyttivät, että vuoteen 2000 mennessä kaupungin väestö kasvaisi silloisesta noin 80 000 asukkaasta noin 195 000 asukkaaseen. Asuinrakennusten lisäksi tarvetta tulisi olemaan työpaikkarakennuksille. Myöhemmin vuonna 1970 väestönkasvun ennustetta päivitettiin 159 000 asukkaaseen vuoteen 2000 mennessä.²⁷

25 Oulun kaupunki, Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v.), Suur-Oulun yleiskaava Maankäyttö 1982 ja 2000 [19.02.2024]

26 Oulun kaupunki, Aikamatka Oulu, Oulu 1900-luvun vaihteesta 2000-luvulle [19.02.2024]

27 Oulun kaupunki, Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v.), Suur-Oulun yleiskaava Maankäyttö 1982 ja 2000 [19.02.2024]

Ensimmäistä Maikkulaa koskevaa yleiskaavaa alettiin työstämään 1960-luvulla. Suur-Oulun yleiskaavassa määriteltiin alueittain Oulun maankäyttöä ja se hyväksyttiin kaupunginhallituksessa yleisliikennesuunnitelman pohjaksi v. 1968. Oulun keskustan eli pääkeskuksen lisäksi valittu kaupunkirakenne sisälsi pohjoisen aluekeskuksen Kaijonharjuun sekä eteläisen aluekeskuksen Maikkulaan. Aluekeskusten valintaan vaikuttivat muun muassa yliopiston sijoittaminen Linnanmaalle, puolustusvoimien käyttöön varattu 2000

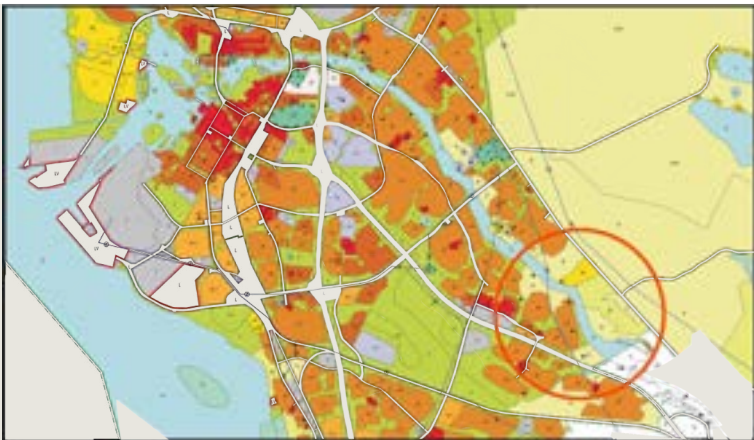
Kuva 12. Oulun yleiskaava 1995. Kartta: Oulun kaupunki

Vuonna 1985 tehtiin jälleen uusi ennuste väestönkasvusta vuodelle 2000. Uusi arvio oli selkeästi matalampi verrattuna aikaisempaan, sillä se jäi 111 000 asukkaaseen. Vuonna 1985 kaupunginvaltuuston hyväksymässä Oulun yleiskaava 1995:ssä kaupungin tavoitteita päivitettiin, sormimaista kaupunkirakennetta vahvistettiin ja uudeksi kasvusuunnaksi valittiin Kaakkuri. Kaavassa Kajonharju, Maikkula, Kaakkuri ja Pateniemi-Rajakylä merkittiin aluekeskuksiksi ja samalla pääkeskuksen asema vahvistui. Oulujoen varsi, johon Maikkulakin osittain kuuluu, on merkitty kaavassa ensimmäistä kertaa maisemallisesti arvokkaaksi alueeksi.²⁸

Kuva 13. Oulun yleiskaava 2010. Kartta: Oulun kaupunki

Vuonna 1993 ympäristöministeriössä vahvistetussa Oulun yleiskaava 2010:ssä rakentamista suunniteltiin Toppilansalmeen, Toppilaan, Peltolaan, Heikkilänkankaalle, Saarelaan, Pateniemien sahan alueelle, Makkarasuolle, Hiioseen ja Liikaseen. Väestön arvioitiin kasvavan 116 000:een. Kaavassa osoitettiin pitkän aikavälin asuntotuotantoon tarvittavat alueet, varattiin riittävästi työpaikka-alueita sekä turvattiin suojelu- ja virkistysalueiden säilyminen. Teknologiapainotteiset työpaikka-alueet suunniteltiin Linnanmaalle, Medipolikseen, Kaakkurin risteykseen ja laajemmalle Ruskoon. Lisäksi osoitettiin maisemansuojelu- ja luonnonsuojelualueet, ulkoilureittiverkosto sekä virkistysalueet. Maikkulan alueen maankäytön suunnitelmat pysyivät likimain samoina edelliseen yleiskaavaan verrattuna.²⁹

Kuva 14. Oulun yleiskaava 2020. Kartta: Oulun kaupunki

Kaupunginvaltuuston vuonna 2004 hyväksymässä Oulun yleiskaava 2020:ssä aluevarauksia tarkasteltiin uudestaan, sillä vuodelle 2010 tehty arvio asukasluvusta saavutettiin jo kymmenen vuotta aikaisemmin. Oulun keskustan kaupunkikuvaa haluttiin parantaa laajentamalla kävelykatua sekä toteuttamalla keskustan pysäköinti maan alle kallioparkkiin. Toppilansaari - Länsi-Toppila - Koskela - Alppila - Välvainio - akselin roolia haluttiin vahvistaa lähiökehänä, joten niiden työpaikkatoimintoja muutettiin asumiseen. Lisäksi määriteltiin rakennetun ympäristön kannalta arvokkaat

28 Oulun kaupunki, Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v.), Oulun yleiskaava 1995 [19.02.2024]

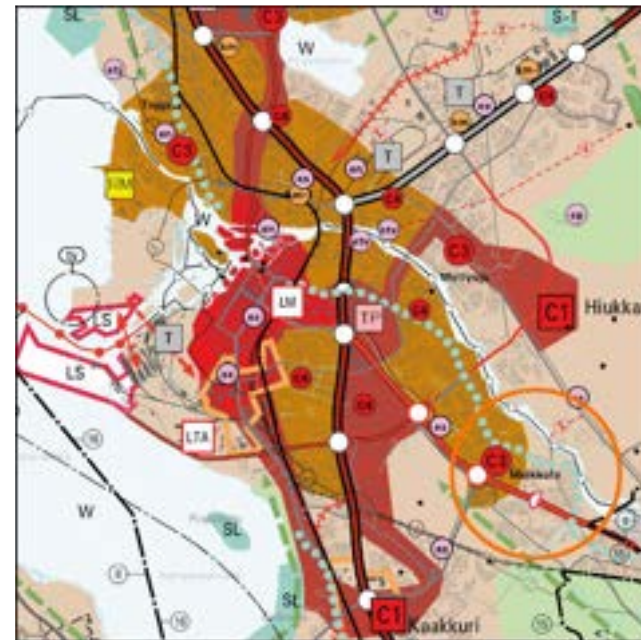
29 Oulun kaupunki, Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v.), Oulun yleiskaava 2010 [19.02.2024]

alueet, jotta niiden ominaispiirteet säilyisivät. Yleiskaavassa suunnitelmat perustuivat arvioon 150 000 asukkaan kaupungista vuoteen 2020 mennessä. Maikkulan kohdalla joen varren aluetta on eritelty maisemallisesti arvokkaaksi alueeksi sekä maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi. Lisäksi joen suistolle on varattu matkailupalvelujen alue, jossa sijaitsee nykyisin Maikkulan kartano.³⁰

Nykyisin voimassa oleva Uuden Oulun yleiskaava hyväksyttiin ensin kaupunginhallituksessa 29.3.2016 ja hieman myöhemmin 18.4.2016 kaupunginvaltuustossa. Yleiskaava koostuu kahdesta kaavakartasta, joista kaavakartta 1 esittää suuremman alueen strategioita ja kaavakartta 2 tarkempia aluevarauksia Oulun keskeisestä kaupunkialueesta. Kaavakartasta 1 voidaan nähdä, että Maikkula on merkitty kaupunkikehittämisyöhykkeille 3 ja 4. Kake-3 on kaupunkikehääluetta ja sitä kehitetään muun muassa tiivistämällä maankäyttöä sekä panostamalla joukko- ja pyöräilyliikenteeseen. Lisäksi alueen vesistön läheisyyttä tulee hyödyntää, erityispiirteitä vaalia ja rantojen yleistä käyttöä parantaa. Suunnittelumääräyksissä on myös mainittu kaupunkiraide- liikenteeseen varautumisesta. Maikkulan keskus sijoittuu Kake-3 merkinnälle ja se tarkoittaa keskustan toimintojen monipuolistamista ja täydennysrakentamista. Maikkulan itäpuoli on Kake-4 aluetta, eli laajentumisvyöhykettä. Alueella maankäyttö on tehokkuudeltaan alhaista ja sitä kehitetään pientalovaltaisena alueena sekä tilaa vaativien palvelujen kuten työpaikkatoimintojen kaupunkiympäristönä. Kaavakartta 2:sta voidaan nähdä tarkempi suunnitelma eri toimintojen sijoittumisille. Työpaikka-alueet on sijoitettu vilkkaamman ja merkittävästi parannettavan Kainuuntien varteen, kerrostalovaltaiset alueet kokoojakadun lähetyville ja pientaloalueet lähemmäs rantaa. Lisäksi ranta-alueet on merkitty kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta maakunnallisesti tärkeäksi alueeksi sekä Maikkulan keskus rakennusperinnön, kulttuuriympäristön ja kaupunkikuvan kannalta paikallisesti arvokkaaksi alueeksi.³¹

30 Oulun kaupunki, Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v.), Oulun yleiskaava 2020 [22.02.2024]

31 Oulun kaupunki, Uuden Oulun yleiskaava [22.2.2024]

Kuva 15. Uuden Oulun yleiskaava, kaavakartta 1. Kartta: Oulun kaupunki

Kuva 16. Uuden Oulun yleiskaava, kaavakartta 2. Kartta: Oulun kaupunki

1961

1971

1996

Asemakaava

Maikkulaa kaavoitettaessa tavoitteena oli luoda ikään kuin ihmisen mittakaavan mukainen, yhteisöllinen pieni kaupunki, jolla olisi omat palvelunsa, ja jossa syntyisi luonnollisia kohtaamisia erilaisten ihmisten välille. Maikkulaan toivottiin rakentuvan tutunomaisia aukeamia, ja samalla sinne haluttiin luoda sekä kulttuurin että henkisen elämän keskuksia asukkaita varten. Palvelukeskukselle olikin tarvetta Oulunsuusta itään päin, sillä tällä suunnalla oli jo jonkin verran asuinalueita ilman lähipalveluita. Tämän vuoksi Maikkulaan suunniteltiin hyvinkin kattavat palvelut. Oulun kaupungille Maikkulan alueen kaavoittaminen ja rakentaminen oli erityisen tärkeää, ja alueen kaavoitus alkoikin kaupungin toimeksiannosta kesäkuussa 1984. Maikkula oli tavallaan reaktio samoihin aikoihin rakennetulle Kajonharjulle, ja se syntyi ikään kuin Kajonharjun “kainalossa”.³²

Maikkulan keskus

Maikkulan varsinainen keskusalue ja palveluiden keskittymä sijaitsee Kontionkankaan asuinalueen länsipuolella. Tämän alueen asemakaava (564-1125) on hyväksytty 16.12.1985. Kyseiseen kaavaan on tullut pieniä asemakaavan muutoksia, esimerkiksi vuonna 1988, jolloin kahta kerros- ja rivitaloasumiseen osoitettua korttelia uudistettiin. Toinen muuttui tonttijaon osalta, ja molemmissa rakennusten sijoittelua päivitettiin tonteille tehtyjen suunnitelmien tarkentuessa.^{33,34} Lisäksi vuonna 2010 tuli voimaan asemakaavan muutos koskien alueelle keskeisen korttelin kahta tonttia, sekä niiden läheistä vesi- ja puistoaluetta. Tuolloin asemakaavaa haluttiin muuttaa niin, että alueelle voitaisiin rakentaa kolmikerroksisia vanhusten palveluasuntoja, joten urheilutoimintaa varten varattu korttelialue muutettiin asuinrakennusalojen korttelialueeksi.³⁵ Myöhemmin, enimmäkseen alkuperäisen asemakaavan lähivuosina, ovat Maikkulan keskuksen reuna-alueet täydentyneet uusilla asemakaavoilla ja asemakaavan muutoksilla.³⁶

Kuvat 17, 18 ja 19. Maikkulan rakentuminen vuosien 1961-1996 välillä. Kuvat: Paikkatiетоikkuna 2024

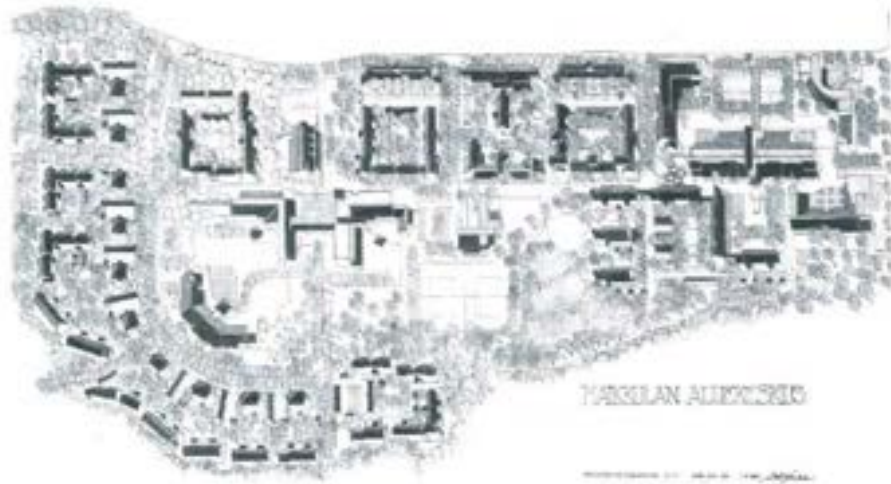
32 Karhula Matti, haastattelu 14.2.2024

33 Oulun kaupunki, Asemakaava 564-1244 selostus s. 1-2 [8.3.2024]

34 Oulun kaupunki, Asemakaava 564-1245 selostus, s. 1-2 [8.3.2024]

35 Oulun kaupunki, Asemakaava 564-2019 selostus, s. 1, 3 [8.3.2024]

36 Oulun karttapalvelu, Asemakaava Oulu [8.3.2024]

Kuva 20. Maikkulan aluekeskuksen suunnitelma. Kuva: Arkkitehtilehti 1/1991

Maikkulan keskus muodostuu jalankululle ja pyöräilylle varatusta Maikkulanraitista, jonka molemmiin puolin on asuin-, liike- ja toimistorakennusten kortteleita (AL), opetustoimintaa palvelevia kortteleita (YO) sekä esimerkiksi kulttuuri- ja urheilutoimintaan liittyviä kortteleita. Eteläpuolella tämä julkisten palveluiden vyöhyke rajautuu Kangaskontiontiehen ja teollisuusalueeseen ja pohjoispuolella virkistysalueeseen. Alun perin kävelykadun länsipäähän on kaavoitettu aukio, jonka yhteyteen on suunniteltu monitoimitaloa ja kirjastoa, joskin nämä suunnitelmat ovat myöhemmin muuttuneet.³⁷ Voidaan siis olettaa, että Maikkulanraitista on haluttu kylänraitin kaltainen, keskustan tärkeimmät palvelut sisältävä katu, joka kulkee suorana koko alueen läpi. Keskukseen itäpuolella oleva Jatulikivenkatu kaartuu ikään kuin keskustan ympärille ja sen varrelle sijoittuu asumiseen varattuja kortteleita.

Kontionkangas

Kontionkankaan alue on rakentunut uuden, vuosien 1960 ja 1970 välillä valmistuneen Kainuuntien, ja vanhan Maikkulanrinteentien välille syntyneelle alueelle. Maikkulanrinteentiellä tarkoitetaan Pohjanmaan rantatien ja Oulusta Kajaaniin kulkevan maantien jaksoa, jossa on jokseenkin säilynyt vanhan tien piirteitä.³⁸ Kontionkankaan aluetta kaavoitettaessa on ollut tavoitteena

37 Oulun kaupunki, Asemakaava 564-1125 selostus, s. 8 [19.3.2024]

38 Oulun kaupunki, Uuden Oulun yleiskaava, Kaavakartta 1 [15.4.2024]

Kuva 21. Maikkulan keskuksen voimassa oleva asemakaava. Kartta: Oulun karttapalvelu 2024

luoda asuinrakentamisen ympäröivä pieni palvelukeskittymä³⁹. Palvelukeskuksen sijainti on keskeinen, sillä se on kokoojakadun varrella, ja samalla yhteydessä kävelyreittiin, mikä tekee siitä helposti saavutettavan niin autolla kuin jalkaisinkin. Alueella on sijainnut jo valmiiksi myös teollisuusvyöhyke, sillä Valion Maikkulan meijeri avattiin Kainuuntien varteen vuonna 1983⁴⁰.

Suurinta osaa Kontionkankaasta koskee voimassa oleva, alkuperäinen asemakaava (564-1073). Se on saanut lainvoiman 22.10.1984.⁴¹ Maikkulan ranta-alue on tässä asemakaavassa haluttu pitää pientalovaltaisena ja säilyttää rantaviiva lähivirkistysalueena. Omakotitalokorttelien suuri määrä pinta-alaan nähden voisi kieliä siitä, millaisia arvoja alueen suunnittelussa on tavoiteltu. Kun Maikkulaa tarkastellaan kokonaisuutena, voidaan havaita, että omakotitalot on haluttu sijoittaa omalle alueelleen, kun taas rivij- ja kerrostalotontit on suunniteltu pääosin Maikkulan keskustan liepeille tai Kontionkankaan keskuksen yhteyteen. Hierarkinen sijoittelu korostaa Maikkulan

39 Oulun kaupunki, Asemakaava 564-1073 selostus s. 10 [14.3.2024]

40 Valio, Oulussa jalostetaan pohjoisen maidosta huipputuotteita [14.3.2024]

41 Oulun kaupunki, Asemakaava 564-1073 [12.3.2024]

Kuva 22. Vuonna 1984 hyväksytty Maikkulan Kontionkankaan asemakaava. Kuvaan on merkitty eri värein eri aikoina alueelle tulleita asemakaavamuutoksia. Karttapohja: Oulun karttapalvelu

asemaa omana itsenäisenä asuinkeskuksenaan. Alueesta on haluttu palveluiden ja työpaikkojen osalta omavarainen, ja lähipalvelukeskuksen on haluttu palvelevan asukkaiden päivittäisiä tarpeita. Lähialueen asukaskunta on jaettu niin kutsuttuihin asumasoluihin, joista Kontionkangas on yksi.⁴² Asumasoluilla on omia pieniä palvelukeskuksiaan, mutta Maikkula on niille yhteinen suurempi keskusta.

Kainuuntien varressa on kaistale teollisuus- ja varastorakennuksien aluetta sekä myöhemmin kaavamuutoksella kumottu huoltoasemarakennusten kortteli, jotka samalla toimivat erottajana asuinalueen sekä suuremman liikenteen välillä. Samaa virkaa toimittaa toisella puolen Haarankankaantietä

42 Oulun kaupunki, Asemakaava 564-1073 selostus s. 10, [13.3.2024]

pitkänomainen VL-alue, eli puustomainen lähivirkistysalue.⁴³ Kontionkankaan itäpuoli koostuu orgaanisen muodon saaneista tieväylistä, jotka johtavat omakotitalotonteille. Länsipuolella on omakotitalojen lisäksi kerros- ja rivitalotontteja. Siellä sommittelu on hieman sotilaallisempaa. Aluetta halkoo sähkölinja, joka samalla ikään kuin lohkoo asuinalueen pienempiin osiin. Niiden keskellä on suuri VL-alue, jossa risteilee kevyen liikenteen väyliä. Omat viheralueet vahvistavat alueen itsenäisyyttä ja lisäävät sen houkuttelevuutta.

Maikkulan alueista nimenomaan Kontionkangas kaavoitettiin ensimmäiseksi. Tonttia, jolla Kangaskontion päiväkoti sijaitsee, koskee 21.11.1987 voimaan tullut asemakaavan muutos (564-1216). Se koskee myös päiväkodin ympärillä olevia tontteja sekä aluerajaukseen sisältyvää katualueita ja aukiota.⁴⁴ Kontionkankaan ytimen rakentaminen jäi keskeneräiseksi vuoden 1984 asemakaavan pohjalta, ja lopulta alue rakentuikin vuoden 1987 asemakaavamuutoksen mukaisesti. Tähänkin asemakaavaan on tullut osittaisia muutoksia vuonna 2015, kun Kainuuntien kehittäminen on tarvinnut uusia mahdollisuuksia. Tämä kaavamuutos on kuitenkin koskenut vain päiväkodin läheistä tiealuetta, mutta ei sen viereisiä tontteja. Samaisella asemakaavan muutoksella on toisella puolen Kangaskontiontietä oleva tontti muutettu huoltoasemakorttelista teollisuusrakennusten kortteliksi.⁴⁵ Lisäksi Kontionkankaan alkuperäiseen asemakaavaan on tullut kaava-alueen pohjois- ja itäpuolilla pieniä muutoksia, esimerkiksi suojelukohteille kuuluviin tontteihin sekä kiinteistöjen omistus- ja rakennusalatietoihin liittyen. 1985 voimaan tullut Maikkulan liikekeskuksen asemakaava ja vuonna 1999 vahvistettu kaavamuutos ovat osaltaan vaikuttaneet Kontionkankaan alkuperäiseen asemakaavaan hieman. Nämä muutokset ovat liittyneet esimerkiksi sähkölinjoihin⁴⁶ ja alueen teollisuusrakentamiseen⁴⁷.

Päiväkotia koskeva asemakaava

Vuoden 1987 asemakaavan muutoksessa ovat päiväkodin kortteli ja sen vierustoveri saaneet uuden ilmeen. Muutoksen tavoitteena on ollut mahdollistaa Kontionkankaan päiväkodin ja elintarvikeliikkeen

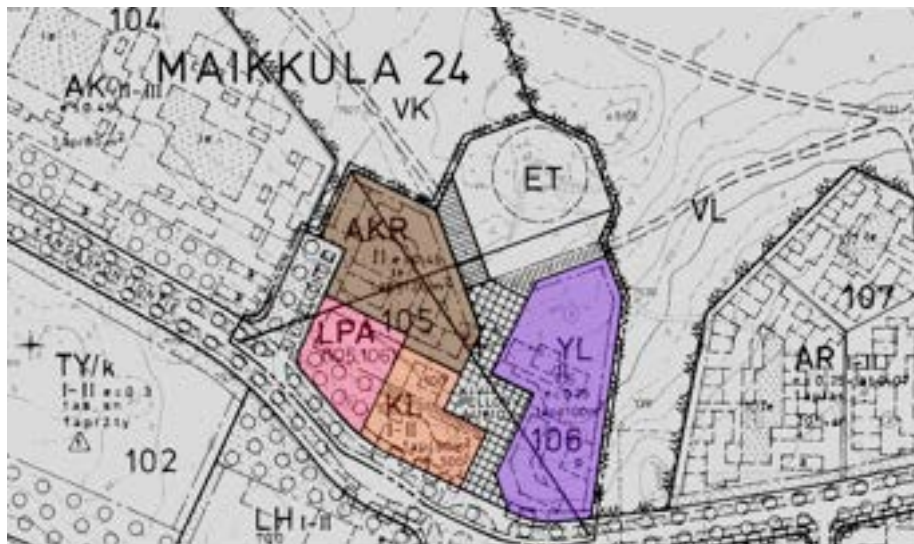
43 Oulun karttapalvelu, Asemakaava Oulu [8.3.2024]

44 Oulun kaupunki, Asemakaava 564-1216 selostus, s. 1 [19.2.2024]

45 Oulun kaupunki, Asemakaava 564-2213 selostus, s. 2 [19.2.2024]

46 Oulun kaupunki, Asemakaava 564-1125 [19.2.2024]

47 Oulun kaupunki, Asemakaava 564-1613 [19.2.2024]

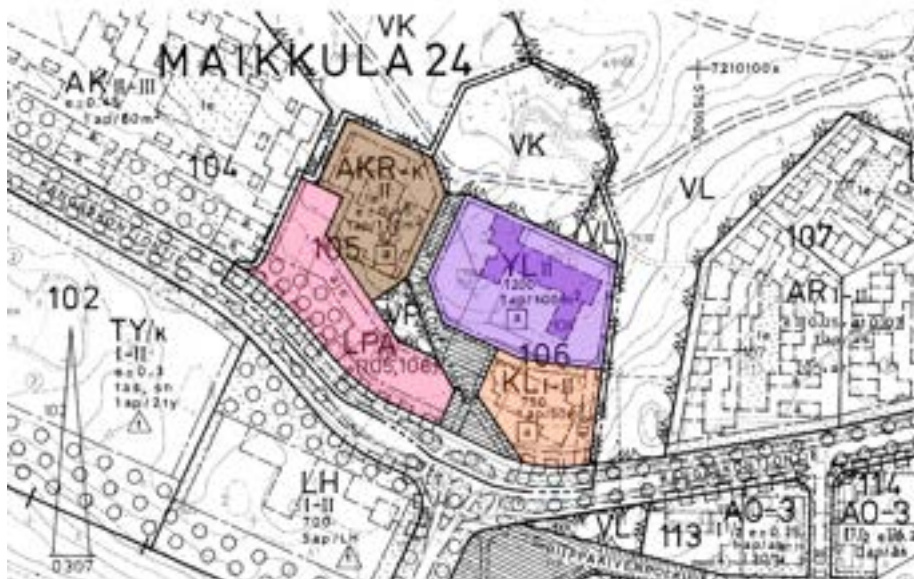
rakentaminen rakennussuunnitelmien pohjalta.⁴⁸ Viereiseen kortteliin kuuluu vanhainkodille varattu asuinkerrostalojen ja rivitalojen korttelialue AKR-K sekä pysäköintialue LPA. Korttelin suurin sallittu kerrosluku on II ja autopaikkoja tulee olla 1 ap/120m². Päiväkodin kortteliin puolestaan kuuluu elintarvikeliikkeelle ja kioskille varattu liikerakennusten korttelialue KL, jonka suurin sallittu kerrosluku on myös II, sekä päiväkodille varattu julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue YL. Autopaikkoja tulee olla 1 ap/100m². Vesitornille tehty aluevaraus on siirretty toisaalle. Molemmat asemakaavan muutoksen korttelit ovat kaupungin omistuksessa.⁴⁹

AKR= asuinkerrostalojen ja rivitalojen korttelialue

YL= julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue

LPA= autopaikkojen korttelialue

KL= liikerakennusten korttelialue

Liityttäessä Kainuuntieltä Kangaskontiontielle päiväkotia on tämän kadunpätkän päätteenä, ja on täten näkymän kiintopisteenä. Erityisesti korkea länsipään torni erottuu hyvin maisemassa. Tästä voidaan päätellä, että päiväkodista haluttiin tehdä varsin keskeinen ja näyttävä osa aluetta. Päiväkodin tontti rajautuu pohjois- ja itäpuolella virkistysalueisiin sekä leikkipuistoon. Eteläpuolella tontti rajautuu liikerakennusten korttelialueeseen, nykyisen päivittäistavarakaupan tonttiin. Pellonpolun toisella puolella sijaitseva LPA-alue on suunniteltu palvelemaan sekä kauppaa että päiväkotia, mikä tuo Pellonpolulle paljon käyttöä. Pysäköintialueen pohjoispuolelle jää pieni puistokaistale, joka maisemoi urbaania aluetta hieman, ja rajaa pysäköintiä erilleen muusta liikenteestä. Länsipuolella päiväkodin tontti rajautuu kevyen liikenteen alueeseen, jonka toisella puolella on vanhainkotiasumiseen tarkoitettu korttelialue. Pysäköintialue jatkuu pienen ajoväylän kautta pohjoiseen päin luoden oman paikoitusalueensa ja samalla ajoliittymänsä myös näille rakennuksille.⁵⁰

Kuva 23. Vuoden 1984 asemakaava ja vuoden 1987 asemakaavamuutos 564-1216, joka koskee kortteleita 105 ja 106. Pysäköintialue, kaupan, päiväkodin ja kerrostalojen tontit merkitty värein.

48 Oulun kaupunki, Asemakaava 564-1216 selostus, s. 2 [19.3.2024]

49 Oulun kaupunki, Asemakaava 564-1216 selostus s. 2 [11.3.2024]

50 Oulun kaupunki, Asemakaava 564-1216 [11.3.2024]

TUNNISTETUT KULTTUURIYMPÄRISTÖN ARVOT MAIKKULAN ALUEELLA

Maikkulan kaupunginosasta löytyy kulttuuriympäristön kannalta merkittäviä kohteita, joita on inventoitu ja osa niistä on myös suojeltu. Kun uuden Oulun yleiskaavan 2020 laatiminen aloitettiin, nähtiin tarpeelliseksi arvioida arvokasta rakennusperintöä uudelleen. Tässä inventoinnissa otettiin huomioon myös moderniin rakennusperintöön kuuluvia aluekokonaisuuksia, joita Maikkulastakin löytyy. Nämä kohteet on tärkeä ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa, jotta rakennettu kulttuuriympäristö ja paikallinen identiteetti säilyvät.⁵¹

Kuva 25. Maikkulan ranta- ja viljelyalue sekä sen sisältämät kohteet numeroituna kartalla. Karttapohja: Mapbox

Maikkulan ranta- ja viljelymaisema

Maakunnallisesti arvokas Maikkulan ranta- ja viljelymaisema on inventoitu

51 Oulun kaupunki, Arvokkaita alueita Oulussa 2015, s. 5 [22.3.2024]

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan 2. vaihekaavan selvityksessä, joka valmistui vuonna 2016.⁵² Maisemakokonaisuus on laaja, ja sen pääelementtejä ovat Oulujoki ja sen rantojen viljelyalueet sekä niitä rajaavat metsänreunat, ja pääosin maatalouteen liittyvistä rakennuksista koostuva rakennuskanta.⁵³ Maisema edustaa Oulujoen varrelle historiallisesti tyypillistä talonpoikaisasutusta, jossa rakennukset sijoittuvat nauhamaisesti joen varrelle, ja tilojen väleissä on peltoaukeat. Alueelle on rakennettu varsin tiiviisti asutusta, mutta sen rakenne ja ominaispiirteet ovat säilyneet varsin hyvin siitä huolimatta. Uudempi rakentaminen on sijoittunut pääosin nykyisen Juuruksentien ja Kainuuntien väliin, jolloin jokimaisema on pysynyt ennallaan. Alueella sijaitsee Oulujoen vanhoja kantatiloja ja muita merkittäviä rakennuksia, jotka ovat edustavia esimerkkejä jokilaakson talonpoikaisesta rakentamisesta. Tässä kappaleessa on esitelty Oulujoen eteläpuolen kohteet, jotka kuuluvat Maikkulan kaupunginosaan.⁵⁴

1. Kontio – Avoimella pihpiirillä sijaitsevat 1850-luvulla rakennettu päärakennus ja 1924 rakennettu hirsinen karjarakennus. Lisäksi pihapiiriin kuuluu talousrakennuksia, kuten aittoja ja jyvämakasiini. Pihapiiri sijoittuu peltoaukealle, ja rakennusten asema maisemassa on säilynyt hyvin ympäröivästä uudisrakentamisesta huolimatta. Tilustien varrella sijaitsevat männyt ovat tärkeä maisemallinen tekijä alueella. Kohde on maakunnallisesti arvokas ja suojeltu Uuden Oulun yleiskaavassa 2020.⁵⁵

Kuva 26. Kosonen, Riitta 2015. Kontion päärakennus.

52 Kioski-tietokanta, inv.hanke 400111 Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015 [8.3.2024]

53 Kioski-tietokanta, alue 20499 Oulujokivarsi, Eteläpuoli [8.3.2024]

54 Kioski-tietokanta, alue 101428 Maikkulan ranta- ja viljelymaisema [8.3.2024]

55 Kioski-tietokanta, kohde 23994 Kontio [8.3.2024]

2. Kangas-Mikkola
– Pihapiiriin kuuluu mansardikattoinen 1932 rakennettu

asuinrakennus, 1980 rakennettu uudempi asuinrakennus sekä hirsirakenteiset navetta ja talli, jotka edustavat perinteikästä rakentamistapaa, sekä uudempiä talousrakennuksia.

Kohde on maakunnallisesti arvokas, vanha päärakennus on suojeltu asemakaavassa merkinnällä AM/sI ja muut rakennukset AM/s. (AM= maatalojen talousrakennusten korttelialue, /sI= alue, jolla rakennukset ympäristöineen säilytetään siten, että maiseman luonne ei oleellisesti muutu, /s=alue, jolla ympäristö säilytetään)⁵⁶

Kuva 27. Kosonen, Riitta 2015. Kangas-Mikkolan päärakennus.

3. Maikkula – Jo 1600-luvun alkupuolella asutettu tila, jonka vanhimmat säilyneet rakennukset ovat 1750-luvulta.

Pihapiiriin kuuluu kolme asuinrakennusta sekä ulkorakennuksia.

Rakennusryhmä edustaa perinteisen klassistista tyyliä, ja rakennuksia on kunnostettu ennallistaen. Vanhojen rakennusten ominaispiirteet

Kuva 28. Kosonen, Riitta 2015. Maikkulan kartanon päärakennus.

ovat kokonaisuudessaan erittäin hyvin säilyneet ja uudisrakennukset ovat arkkitehtonisesti laadukasta täydennysrakentamista, ja kokonaisuus onkin merkittävä Oulujoen rantamaisemassa. Kohde on maakunnallisesti arvokas, ja rakennukset on suojeltu asemakaavassa merkinnällä /srI10, eli rakennukset on korjattava kulttuurihistorialliset sekä rakennustaiteelliset arvot säilyttäen.⁵⁷ Sisä- ja ulkopuolisissa korjaustöissä tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. Korjaus- ja muutostöidenpiteistä tulee pyytää museoviraston tai maakuntamuseon lausunto.⁵⁸

Kuva 29. Kosonen, Riitta 2015. Hakolan huvila.

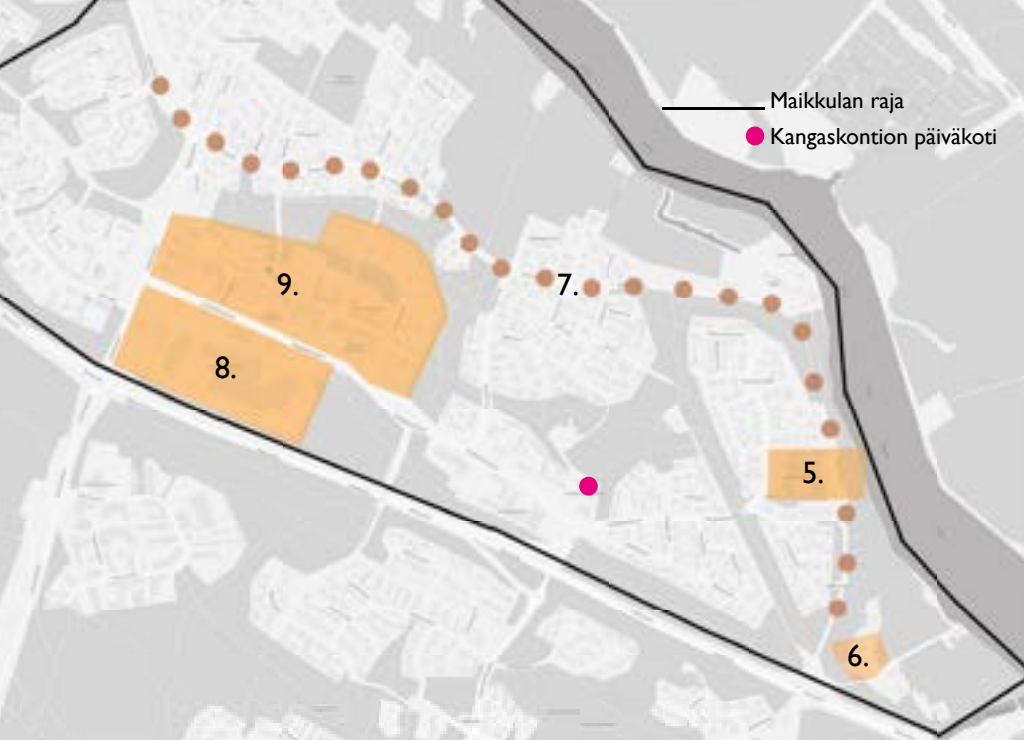
4. Hakola – Huvilarakennus Oulujoen rannassa maisemallisesti vaikuttavalla paikalla, jossa alkuperäinen ilme on hyvin säilynyt. Rakennus on valmistunut 1900-luvun alussa ja se kertoo ajan huvilaelämästä. Kohde on paikallisesti arvokas ja suojeltu asemakaavassa merkinnällä /sI.⁵⁹

56 Kioski-tietokanta, kohde 23995 Kangas-Mikkola (entinen Rantala) [8.3.2024]

57 Kioski-tietokanta, kohde 23996 Maikkula [8.3.2024]

58 Oulun kaupunki, asemakaava 504-1125 [8.3.2024]

59 Kioski-tietokanta, kohde 210037 Hakola [8.3.2024]

Kuva 30. Muita arvo kohteita Maikkulan alueella. Karttapohja: Mapbox

5. Maikkulan reservikomppanian kasarmialue

Kasarmialueen rakennukset ovat valmistuneet vuonna 1882, ja ne edustavat Suomen ensimmäisen asevelvollisen sotaväen reservijärjestelmän tarpeita palvellutta valtion rakennustoimintaa. Se on perustettu vuoden 1878 asevelvollisuuslain nojalla Oulun reservikomppanian kasarmialueeksi, ja koska tuona aikana rakennetuista kasarmialueista valtaosa on hävinnyt, Maikkulan kasarmialue on harvinaislaatuinen ja erityistä historiallista todistusvoimaa omaava kohde.⁶⁰ Se onkin valtakunnallisesti arvokas ja suojeltu asetuksella 480/85.⁶¹

Kasarmin rakennukset ovat tyyppi piirrosten mukaan totutettuja hirsirakennuksia, ja kokonaisuuteen kuuluu muun muassa miehistörakennus, upseerirakennuksia, varastorakennuksia, sekä sauna, sairastupa, arestihuone

60 Kioski-tietokanta, alue 100731 Maikkulan reservikomppania (RKY 2009) [15.4.2024]

61 Kulttuuriympäristön palveluikkuna, Maikkulan reservikomppanian kasarmialue [15.4.2024]

ne ja ruutikellari.⁶² Kasarmi on säilyttänyt rakenteensa ja rakennuskantansa pääpiirteittäin hyvin. Sotilaskäyttö paikalla loppui vuonna 1901, kun Suomen vanha sotaväki lakkautettiin, ja tämän jälkeen rakennukset ovat palvelleet erilaisia käyttötarkoituksia. Siellä on ollut esimerkiksi Itä-Karjalan pakolaisten majoitustiloja, lasten- ja vanhainkotitoimintaa sekä yliopiston toimintaa. Nykyisin rakennukset ovat yksityisessä asuinkäytössä.⁶³

Kuva 31. Kosonen, Riitta 2015. Miehistökasarmi.

6. Juurus

Juuruksen tilalla sijaitseva asuinrakennus edustaa perinteistä rakentamista-paa vuodelta 1925, ja samalta ajalta ovat myös hirsirakenteiset puohi, karjarakennus sekä aitat. Jälleenrakennuskaudelle tyypillisiä rakennuksia tilalta löytyy edustamaan puolestaan vuonna 1950 valmistunut tiilinavetta sekä 1959 rakennettu asuinrakennus. Pihapiirissä aiemmin sijainnut, 1800-1900

62 ibid

63 Kioski-tietokanta, alue 100731 Maikkulan reservikomppania (RKY 2009) [15.4.2024]

lukujen taitteessa rakennettu Yli-Juuruksen talo on siirretty paikalta Turksaaren museoalueelle. Rakennukset ovat maakunnallisesti arvokkaita ja suojeltu asemakaavalla s1-merkinnällä.⁶⁴

Kuva 32. Kosonen, Riitta 2015. Juuruksen talo ja puuhi.

7. Oulu-Kajaani maantie

Oulun ja Kajaanin välinen maantie on historiallisesti merkittävä väylä, joka kuuluu suurvaltakauden tierakenteisiin.⁶⁵ Maikkulan alueella sijaitseva Maikkulanrinne-Juuruksentie on yksi pisimpiä yhtenäisiä Oulu-Kainuuntien jaksoja, jolla vanhan tien piirteet ja 1700-luvun loppupuolen tielinjaus on täysin tai lähes täysin säilynyt (noin 1,4 kilometriä).⁶⁶ Tie seuraa maaston muotoja ja mutkittelee vanhalle tielle ominaisella tavalla.⁶⁷ Tien arvo on tunnistettu yleiskaavassa, ja maankäytön suunnittelussa tulee tukea tien linjauksen sekä sen tuomien maisemallisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilymistä.⁶⁸

64 Kioski-tietokanta, kohde 23998 Juurus [15.4.2024]

65 Muhoksen kunta ja Oulun kaupunki. Oulu-Kajaani-maantie Oulussa ja Muhoksella: tieinventointi. 2004. s. 2 (15.4.2024)

66 Muhoksen kunta ja Oulun kaupunki. Oulu-Kajaani-maantie Oulussa ja Muhoksella: tieinventointi. 2004. s. 25 (15.4.2024)

67 Muhoksen kunta ja Oulun kaupunki. Oulu-Kajaani-maantie Oulussa ja Muhoksella: tieinventointi. 2004. s. 8 (15.4.2024)

68 Oulun kaupunki, Uuden Oulun yleiskaava, kaavakartta 2 ilman pohjakarttaa. (15.4.2024)

8. Valion tuotantolaitokset ja 9. Maikkulan keskus

Maikkulan keskus ja Valion tuotantolaitokset on nostettu uutena Arvokkaita alueita Oulussa 2015- selvityksessä 1980-luvun regionalismia sekä teollista postmodernismia edustavana alueparina.⁶⁹ Oulun koulu oli merkittävä ja edelleen kiinnostusta herättävä arkkitehtuurin ilmiö, josta Maikkulan keskus on hyvin edustava ja tyypillinen esimerkki. Se on harkittu kokonaisuus, jolla on oma identiteettinsä. Keskuksen läpi kulkee Maikkulanraitti, joka on noin kilometrin mittainen kävelykatu, ja sen varrella on julkista rakentamista ja erilaisia palveluita. Raitti toimii ikään kuin alueen runkona, ja se on omaleimainen, ajan ihanteiden mukaisesti kävelijöille ja pyöräilijöille tarkoitettu keskuskatu.⁷⁰ Valion tuotantolaitos puolestaan edustavaa modernistista teollisuusaluetta, ja sen arvottamiskriteerinä on harvinaisuus. Se on edelleen käytössä ja sitä laajennetaan parhaillaan.⁷¹ Molemmat kohteet ovat maakunnallisesti arvokkaita.^{72,73}

Vasemmalla kuva 33. Rynnänen Harri 2014. Valion tuotantolaitos. Oikealla kuva 34. Kosonen Riitta 2015. Näkymä Maikkulanraitin varrelta.

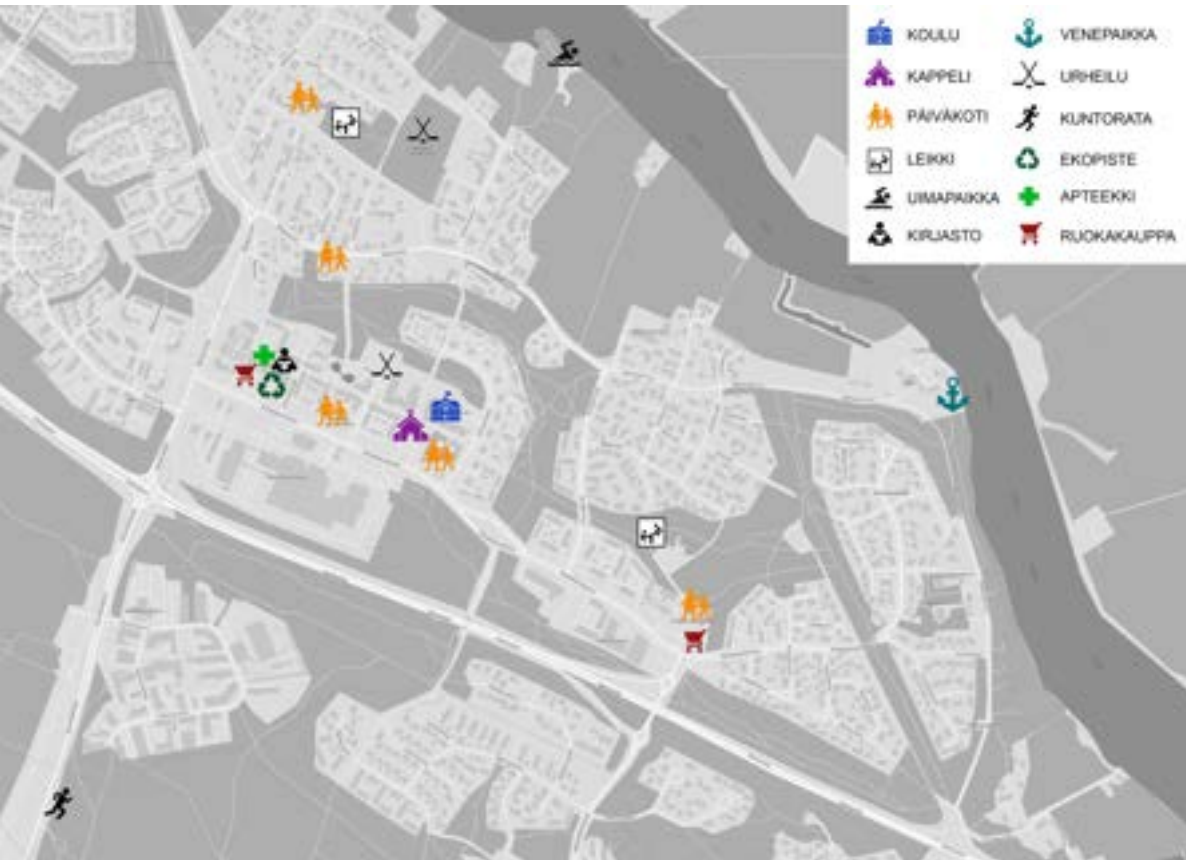
69 Oulun kaupunki, Arvokkaita alueita Oulussa 2015, s 43 [15.4.2024]

70 Kioski-tietokanta, alue 101340 Maikkulanraitti [15.4.2024]

71 Oulun kaupunki, Arvokkaita alueita Oulussa 2015, s. 44 [15.4.2024]

72 Kioski-tietokanta, alue 101052 Maikkulan keskus [3.5.2024]

73 Kioski-tietokanta, kohde 207639 Valion Oulun Maikkulan tuotantolaitokset [3.5.2024]

Kuva 35. Palveluiden sijoittuminen Maikkulassa. Karttapohja: Mapbox. Kuva: Heini Kyttälä 2024

PALVELUVERKKO

Palveluverkko muodostaa palvelukokonaisuuden alueen asukkaille sekä lapsille ja nuorille yhtenäisen kasvun ja opin polun varhaiskasvatuksesta perusopetukseen.⁷⁴ Kaavoituksen kautta ohjataan keskusten muodostumista. Maikkulassa sijaitsee Maikkulan koulu, johon kuuluu ylä- ja ala-aste. Lukioita Maikkulassa ei ole, lähimmät ovat Kastellin lukio, Oulun aikuislu-

74 Rytinki, Mun Oulu, [20.6.2023]

kio, Madetojan musiikkilukio ja Raksilan lukio. Päiväkoteja alueella puolestaan on viisi kappaletta: Päiväkoti Lilliputti, Maikkulan päiväkoti, Kristillinen päiväkoti Toivo, Kangaskontion päiväkoti ja Mäntyrinteen päiväkoti.⁷⁵ Päiväkoti Lilliputti ja Kristillinen päiväkoti Toivo ovat yksityisiä päiväkoteja ja muut päiväkodit ovat julkisella puolella. Maikkulan kappeli muodostaa yhdessä alueen koulujen ja kaupungin toimintakeskuksen kanssa torin.⁷⁶ Kappelin yhteydessä toimii myös vanhusten palvelutalo.

Maikkulassa on paljon erilaista yritystoimintaa kuten ravintoloita, baari, ruokakauppoja, leipomon myymälä, leikkipuisto, siivouspalvelu, autohuolto, kauneushoitola, kampaamoja, hierontapalveluita, monitoimitalo, sivuapteekki sekä erilaisia rakentamiseen liittyviä palveluja. Maikkulassa on kaksi päivittäistavarakauppaa ja lähimmät päivittäistavarakaupan suuryksiköt sijaitsevat Kaakkurissa. Muita kaupungin palveluja ovat Maikkulan kirjasto, venepaikka sekä ekopiste, joka sijaitsee Salen pihalla. Maikkula hyvinvointialueena kuuluu Kontinkankaan terveystieteiden ja lähin terveyskeskus on Oulun Yliopistollinen Sairaala.⁷⁷

Ulkoiluun ja urheiluun liittyviä palveluja Maikkulassa ovat Maikkulan urheilukeskus, joka sisältää muun muassa jääurheilukentän, Maikkulan koulun pihalla sijaitseva jääurheilukenttä sekä hiihtolatu, joka kulkee Maikkulasta Iinattiin. Maikkulassa sijaitsee Maikkulan uimapaikka ja lähistöllä, Knuutilanrannassa on myös suurempi Saarelan uimaranta. Maikkulassa ei ole uimahallia ja lähin on Oulun uimahalli, joka sijaitsee Raksilassa. Lähin kuntorata sijaitsee Iinatissa, lähin kuntoilupuisto on Hiiosessa ja lähin kuntosali, Liikku Kaakkuri, Kaakkurissa.⁷⁸

75 Google Maps, Maikkula [15.2.2024]

76 Oulun seurakunnat, Maikkulan kappeli [8.3.2024]

77 Google Maps, Maikkula [15.2.2024]

78 Oulun karttapalvelu, asemakaava Oulu [8.3.2024]

Liikenneyhteydet

Maikkulan alueen halkaisee itä-länsi-suunnassa yksi pääpyörätie, mikä on rakennettu viime vuosina. Ensimmäinen osa välille Raksilantie-Professorintie valmistui elokuussa vuonna 2021. Toinen osa baanasta Oulunsuuntien ja Poikkimaantien välille tuli valmiiksi saman vuoden marraskuussa.⁷⁹ Pyöräreitistön yltäminen alueelle helpottaa pienten välimatkojen kulkemista ja esimerkiksi koulumatkoja. Alueella on myös useita bussipysäkkejä, joista päiväkotia lähimpänä ovat Kivipellon aukio P ja Kivipellon aukio E-pysäkit. Maikkulan ja Oulun yliopiston välillä pääsee kulkemaan bussilinjalla 48. Oulun keskustan ja Maikkulan välillä voi kulkea bussilinjoilla 4, 4N ja 4A. Muhoksen ja Maikkulan välillä voi kulkea muun muassa bussilinjoilla 41, 41A, 40 ja 40A.⁸⁰

Maikkulassa on myös hyvät autoilun reitit. Alue sijaitsee Raksilasta Utajärven kautta Kajaaniin kulkevan Valtatien 22 varrella. Pienempi Kajaanintie kulkee Maikkulasta Oulun keskustaan Kastellin ja Intiön ohi. 22-tien ylittäessään Kajaanintie muuttuu Oulunlahdentieksi. Se johtaa Oulun eteläpuolelle Kaakkuriin. Maikkulasta pääsee Poikkimaantien kautta myös helposti Hiukkavaaraan, Haapalehtoon ja Talvikankaalle.⁸¹

Kuva 36. Bussipysäkit, pääpyörätiet ja hiihtoladut Maikkulan alueella. Karttapohja: Mapbox. Kuva: Heini Kyttälä 2024

79 Oulun karttapalvelu, asemakaava Oulu [8.3.2024]

80 Oulun karttapalvelu, asemakaava Oulu [8.3.2024]

81 Oulun karttapalvelu, asemakaava Oulu [8.3.2024]

TULEVAISUUDENSUUNNITELMAT

Kangaskontion päiväkotiin on tehty laajat kuntotutkimukset vuonna 2023, ja sen perusteella lasketaan päiväkodin korjausaste. Rahalla vaikuttaisi olevan suuresti painoarvoa päiväkodin tulevaisuuden suhteen. Korjaamisen ja purkamisen kustannuksia vertaillaan, asiantuntijoita kuullaan ja lopulta päätetään, onko korjaaminen kannattavaa. Kustannuksien lisäksi ratkaisuun vaikuttaa kohteen rakennushistoriallinen arvo. Maikkulan suuralueen varhaiskasvatuspalveluista on käynnissä hankeselvitys, jossa tarkastellaan uudisrakennuksien tarvetta ja mahdollisuuksia vanhasta luopumiselle. Selvityksessä otetaan huomioon tulevat kaavamuutokset.⁸² Alueen täydennysrakentamisen tavoitteiden perusteella alueen tarve päiväkotipaikoille tulee kasvamaan. Väkiluku kunnittain 1980-2022 sekä ennuste vuoteen 2040 / Väestön pääasiallinen toiminta Oulun kaupunkiseudulla 1990-2022.⁸³

Parin vuoden takaisia tilastoja tarkastelemalla voidaan todeta, että Oulun kaupunkialueen väestöstä selkeästi suurin osa on työikäisiä. Toiseksi eniten on eläkeläisiä sekä 0–14-vuotiaita. Opiskelijoiden sekä työttömien määrä on pysynyt melko tasaisena viimeisen 30 vuoden ajan. Vähäisen syntyvyyden vuoksi 0–14-vuotiaiden määrä on ollut jo jonkin aikaa laskussa, ja se voi laskea vielä lisää muun muassa muuttuneiden ihanteiden vuoksi⁸⁴. Toisaalta Oulun väestön on ennustettu kasvavan voimakkaasti vuoteen 2040 mennessä. Kehitteillä olevan Oulun keskeisen kaupunkialueen yleiskaavan lähtökohdista ovat työpaikkojen voimakas lisääminen ja Oulun imagon suuntaaminen “Suomen yritysmyönteisimmäksi kansainväliseksi kasvukeskukseksi”. Tämä voisi viitata siihen, että erityisesti työikäisten osuuden odotetaan kasvavan.

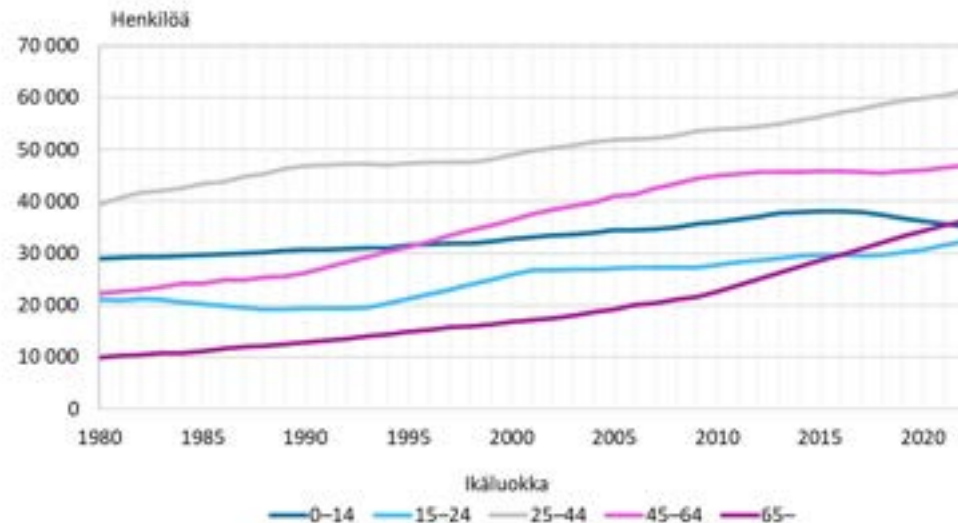
Kangaskontion päiväkodin kannalta tilastot näyttävät, että ehkä päiväkodin tarve ei ole niin suuri lähitulevaisuudessa. Toisaalta päiväkodinjohtaja Leena Kaltio oli aiheesta eri mieltä⁸⁵. Hänen mukaansa varsinkin Maikkulan alueelle uusia päiväkotipaikkoja tarvittaisiin tällä hetkellä noin 150. Väestön kasvun ennusteiden sekä Maikkulan alueen maankäytön tehostamiseen liittyvien suunnitelmien perusteella alueelle saattaisi hyvinkin muuttua lisää perheitä, mikä tarkoittaisi suurta tarvetta päiväkotipaikoille.

82 Petri Mettovaara, haastattelu 28.03.2024

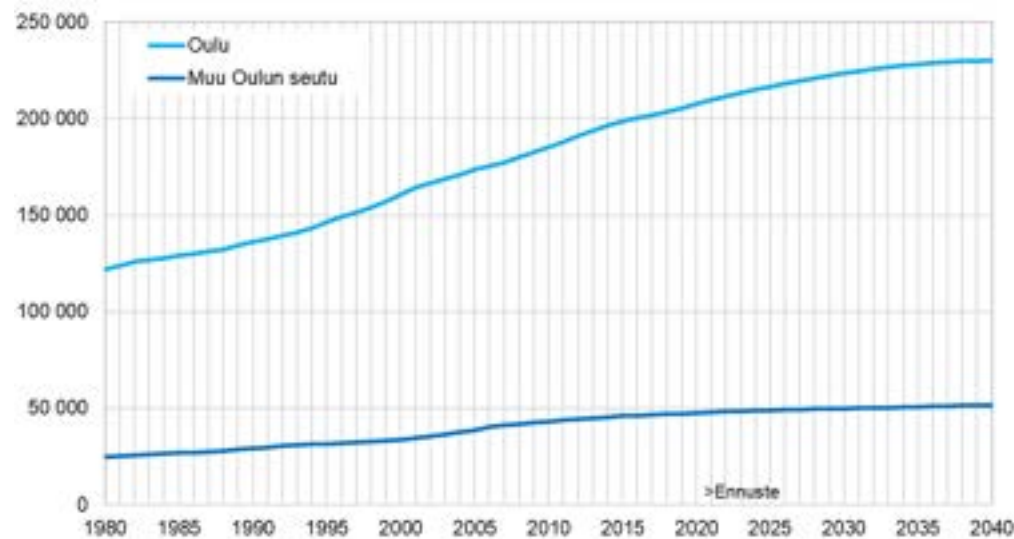
83 Tilastokeskus, Väestön pääasiallinen toiminta Oulun kaupunkiseudulla 1990-2022 [18.3.2024]

84 YLE, Syntyvyys sakkasi jälleen - koronapandemian aikainen noste vauvaluvuissa ei ole jatkunut [18.3.2024]

85 Leena Kaltio, haastattelu kohdekäynnillä 16.1.2024

Kuva 37. Oulun asukkaiden ikärakenne vuosina 1980-2020. Kuva:Tilastokeskus

Kuva 38. Oulun väkiluvun ennuste vuoteen 2040 asti. Kuva:Tilastokeskus

Vireillä olevat kaavat

Seuraavan Oulun keskeisen kaupunkialueen yleiskaavan prosessi on vireillä ja sen arvioidaan valmistuvan vuonna 2025. Kaava asettaa suunnitteluperiaatteita sekä tavoitteita vuodelle 2040. Kaavan strategisia painopisteitä ovat esimerkiksi “Oulu hiilineutraaliksi 2035”, “Oulu on Suomen yritysmönteisin kansainvälinen kasvukeskus” sekä “Sivistys rakentaa kestävä ja kansainvälistä Oulua”. Lisäksi varaudutaan hieman Tilastokeskuksen arvioita suurempaan väestön ja työpaikkojen kasvuun.⁸⁶

Päiväkodin välittömässä läheisyydessä ei ole vireillä olevia asemakaavamuutoksia. Maikkulan kaupunginosaan on kuitenkin suunnitteilla kaksi sellaista. Toinen on Osuuskauppa Arinan hakema asemakaavamuutos, joka koskee Maikkulantien ja Kainuuntien risteykseen jäävää tonttia. Arina suunnittelee sinne uutta päivittäistavarakauppaa ja tankkausasemaa.⁸⁷ Toinen vireillä oleva asemakaavamuutos on Maikkulan täydennysrakentaminen, ja sitä hakee Oulun kaupunki. Siihen kuuluvat kolme erillistä aluetta, Svaaninsuo, Ellinsuo, ja Maikkulantien varsi, joista kaksi jälkimmäistä kuitenkin yhdistyvät toisiinsa. Tämän asemakaavan tavoite on täydentävän asuinrakentamisen lisäksi kehittää virkistysalueita sekä kuntoilumahdollisuuksia alueella.⁸⁸ Maikkulan täydennysrakentamista varten on tehty tavoitesuunnitelma, joka esittelee suunnittelualueen väestörakennetta, kulkuyhteyksiä, yhdyskuntarakennetta sekä palveluita. Tavoitesuunnitelmaan kuuluvat myös alueelle tehdyt viitesuunnitelmat sekä esimerkit talotyypeistä.⁸⁹ Täydennysrakentamisen perimmäisenä tavoitteena on kääntää Maikkulan laskusuunnassa ollut väestönkehitys nousuun ja nostaa alueen vetovoimaa. Tällä voitaisiin mahdollistaa palveluiden säilyminen Maikkulassa. Asemakaavassa on osoitettu myös palveluasumisen korttelialueita.⁹⁰ Tavoitesuunnitelma siis monipuolistaa Maikkulaa entisestään ja kasvattaa sen asemaa merkittävänä aluekeskuksena Oulussa.

Maikkulan täydennysrakentamisen maankäytön suunnitelmassa kerrotaan alueelle asemakaavamuutoksen vuoksi tehtävistä selvityksistä (viimeksi päivitetty 21.6.2023). Suunnittelualueelle ollaan laatimassa luonto- ja maisemaselvitys, maaperäselvitys, happamien sulfaattimaiden selvitys, hulevesiselvi-

Kuva 39. Näkymä Oulujoelle. Kuva: Häkkinen, Arto 2017

tys, liikenne- ja meluselvitys ja muita selvityksiä sen mukaan, miten tarvetta ilmenee. Lisäksi kaavan valmistelun yhteydessä arvioidaan sen mahdollisia vaikutuksia mm. alueen ympäristöön, luontoon ja kaupunkikuvaan.⁹¹ Nämä selvitykset helpottavat alueen suunnittelua ja toimivat tärkeänä työkaluna, kun ollaan luomassa hyvää asuinympäristöä ihmisiä varten. Ekosysteemin ja luontoarvojen huomioonottaminen on laajoissa suunnitelmissa tärkeää.

Suomen luonnonsuojeluliitto onkin tehnyt kannanoton Maikkulan täydennysrakentamisen tavoitesuunnitelmasta. Siinä lausutaan esimerkiksi viheryhteyksien säilymisestä ja luontoarvoista. Sen mukaan yhdyskuntarakenteen eheyttäminen täydennysrakentamisen keinoin tukee kestävä kehityksen tavoitteita, mutta osa viheryhteyksistä ei säily tarvittavalla tavalla. Kannanotossa on tiettyjen alueiden osalta esitetty parannusehdotuksia tai -vaatimuksia, jotta viheryhteyksien säilyminen voidaan turvata.⁹²

86 Oulun kaupunki, Oulun keskeisen kaupunkialueen yleiskaava [22.2.2024]

87 Oulun kaupunki, Riihiraitti 1 ja 3 [20.3.2024]

88 Oulun kaupunki, Maikkulan täydennysrakentaminen [20.3.2024]

89 Oulun kaupunki, Maikkulan täydennysrakentamisen tavoitesuunnitelma, s. 2 (3.9.2019)

90 Oulun kaupunki, Maikkulan täydennysrakentaminen, selostusluonnos, s. 57-58 (21.6.2023)

91 Oulun kaupunki, Maikkulan täydennysrakentamisen maankäytön suunnittelu, s. 3 (21.6.2023)

92 Suomen luonnonsuojeluliitto, Kannanotto Maikkulan täydennysrakentamisen tavoitesuunnitelmasta (1.5.2019)

Uuden asuinrakentamisen toivotaan houkuttelevan alueelle erityisesti lapsiperheitä, joten Kangaskontion päiväkodin ja muiden Maikkulan päiväkotien asema asuinalueella korostuu. Maikkulaan jo 1980-luvulla toivottua monipuolista asukaskuntaa ja yhteisöllistä, kylämäistä ilmapiiriä halutaan siis uusilla asemakaavamuutoksilla elvyttää tai parantaa, ja siten tuoda alueelle takaisin sen alkuperäisiä arvoja.

Oulun kaupungin tavoitteena on siis tiivistää ja eheyttää yhdyskuntarakennetta täydennysrakentamisen avulla. Sillä pyritään kasvattamaan asukkaiden määrää lähellä valmiita palveluverkostoja, ja samalla aluekeskuksen, kuten Maikkulan, investointi- ja käyttökustannuksia voidaan hillitä. Täydennysrakentaminen mahdollistaa myös esimerkiksi sen, ettei uutta infrastruktuuria tarvitse suunnitella ja rakentaa niin paljoa kuin täysin uusilla asuinalueilla.⁹³ Näin ollen voidaan olettaa, että täydennysrakentamisen kustannukset ja ympäristörasite ovat pienempiä uudisrakentamiseen verraten, joskin siitä voi aiheutua väliaikaista haittaa alueen nykyisille asukkaille.

Maankäytön toteuttamisohjelma

Viimeisin Oulun kaupungin maankäytön toteuttamisohjelma on hyväksytty 29.1.2024.⁹⁴ Maankäytön toteuttamisohjelma perustuu kaupunkistrategiaan, ja se toimii pohjana asemakaavojen laatimiselle. Maankäytön toteuttamisohjelmaa eli MATO:a ohjaavat ennen kaikkea kestävän kaupunkirakenteen tavoitteet, vetovoiman parantaminen eri keinoin sekä yritysten kilpailukyvyyn varmistaminen. Oulun MATO:ssa esitellään suunnitelma viiden vuoden sisällä tapahtuvaan asuntotuotantoon ja työpaikkarakentamiseen. Suunnitelma päivittyy kahden vuoden välein.⁹⁵ Maankäytön toteuttamisohjelma esittelee asumisen nykytilannetta ja asuntorakentamisen toteuttamista Oulussa sekä kaupungin asemakaavoitusohjelmaa ja niiden pohjalta laadittua väestösuunnitetta. Raportissa on myös työpaikkarakentamiseen liittyvä osio.⁹⁶ Maankäytön toteuttamisohjelman yhteydessä on kaupungin toimesta tehty selvitys kaupunkimaisen pientalotuotannon lisäämisestä Oulussa. Uuden Oulun yleiskaava mahdollistaa täydennysrakentamisen toteuttamista myös pientalorakentamisella. Tähän liittyen Maikkula ja Heinäpää ovat saaneet omat

tavoitesuunnitelmansa.⁹⁷

Maankäytön toteuttamisohjelmasta käy ilmi, että Maikkulan tällä hetkellä yksipuolista ja vähäistä tonttitarjontaa aiotaan parantaa. Tämä toteutettaisiin täydennysrakentamiskaavoituksella.⁹⁸ Ohjelmassa Maikkula on määritetty asuntotuotannon merkittävimpien täydennysrakentamisalueiden joukkoon, ja se on Oulun kaupungin kaavoitusohjelman tärkeimpiä kaavoituskohteita.⁹⁹ Täydennysrakentamisella halutaan ohjata väestönkehitystä positiiviseen suuntaan sellaisissa lähiöissä, joissa väestömäärä on ollut laskevassa suunnassa. Lähiön ydinaluetta siis täydennetään kasvattamalla sitä reunoiltaan esimerkiksi erillispientaloilla ja kaupunkipientaloilla. Olemassa olevien asuinalueiden viihtyisyyttä ja vetovoimaa halutaan myös parantaa.¹⁰⁰ Maikkulankin vanhoille, yksityisessä omistuksessa oleville omakotitaloalueella sijaitseville tonteille on jo rakennettu paljolti uusia asuntoja korvaamalla tai täydentämällä vanhaa rakennuskantaa.¹⁰¹

Maikkulaan on määrä rakentaa vuosien 2024-2028 aikana 40 uutta omakotitaloa, 75 uutta rivi- tai pientaloasuntoa sekä 29 uutta kerrostaloasuntoa.¹⁰² Uutta rakennuskantaa on siis tulossa paljon, ja se vahvistaa Maikkulan jo ennestään vahvaa asemaa Oulun asuinlähiönä. Maankäytön toteuttamisohjelman väestösuunnitteen mukaan Maikkulan väestömäärän odotetaan kasvavan vuodesta 2022 vuoteen 2032 noin 450 asukkaalla.¹⁰³

97 Ibid. s. 7

98 Ibid. s. 9

99 Ibid. s. 42

100 Ibid. s.33

101 Ibid. s.37

102 Ibid. s.47-49

103 Ibid. s.50

93 Oulun kaupunki, Uuden Oulun yleiskaava, selostus s. 24 [17.4.2024]

94 Oulun kaupunki, Kaupunginvaltuusto hyväksyi maankäytön toteuttamisohjelman vuosille 2024-2028 - valtuuston päätöksiä 29.1.2024 [19.2.2024]

95 Oulun kaupunki, Oulun kaupungin maankäytön toteuttamisohjelma 2024-2028, s.4-5 [16.2.2024]

96 Oulun kaupunki, Oulun maankäytön toteuttamisohjelma 2024-2028, s. 4 [19.2.2024]

ARVOTTAMINEN

Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvot

Oulujoenvarsi, joka sijaitsee päiväkodista pohjoiseen, on tunnistettu maakuntakaavassa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Maikkulan puolen rantaviiva rajautuu pääosin metsään tai peltoaukeaan. Puolestaan rakennukset joen varrella ovat sijoiteltu nauhamaisesti kulkemaan rannan myötäisesti, ja alueella on muutamia historiallisesti tyypillisiä talonpoikaisasumuksia, joiden väleissä on suuret peltoaukeat. Maikkulanrinne – Juuruksetie kulkee rantaviivan mukaisesti, ja rajaa rakennuskantaa. Kyseisen tien Maikkulan puoleiset rakennukset ovat rakennettu selkeästi tiiviimmin, taajamamaisesti. Rannan puolella on säilytetty alkuperäistä puustoa. Kajaanintie – Maikkulanrinne – Juuruksetie muodostavat historiallisen Pohjanmaan rantatien osan. Tielinja on säilynyt lähes ennallaan, koska isompi liikenne on nykyisin ohjattu kulkemaan Kainuuntietä pitkin. Maisema tämän tieosuuden rannan puolella on merkittävä niin historiallisesti kuin maisemallisestikin.

Hakolan huvila on säilynyt 1900-luvun alusta melkein alkuperäisessä ilmeessä, vaikka lähiympäristöön on rakennettu uusia asuinrakennuksia. Saman voi huomata myös Maikkulan kartanossa, missä vanhimmat rakennukset ovat 1750-luvulta. Maikkulan kartanon pihapiiri on täydentynyt harkitusti uudisrakennuksilla. Nämä molemmat rakennukset sijaitsivat aivan Oulujoen varrella, ja ovat suojeltu asemakaavalla. Maikkulan kartano rajautuu länsipuolelta suureen peltoaukeaan, joka on tunnistettu ranta- ja viljelymaisemana maakunnallisesti arvokkaana. Reservikomppania puolestaan on valtakunnallisesti arvokas. Se on yksi harvoista säilyneistä aikansa kasarmialueista, ja näin ollen sillä on erityistä historiallista todistusvoimaa. Reservikomppanian

Kuva 40. Päiväkodin metsikköistä piha-alueita.
Kuva: Heini Kyttälä 2024

ampurata erottuu ympäröivästä maastosta. Muu Maikkulan alue on edustava esimerkki modernista rakennusperinnöstä. Se on puolestaan rakentunut yhtenäisesti ja pääosin saman aikaisesti.

Luontoarvot

Jo Kangaskontion päiväkodin suunnitteluvaiheessa on sen luonnonläheisyyttä pidetty merkittävänä tekijänä. Esimerkiksi päiväkodin asemointia piirretäessä on määritetty tontin suojeltavat puut ja puuryhmät, minkä ansiosta päiväkodin ympäristönä on mäntymetsää tänäkin päivänä. Suojeltavat puut on rakentamisen ajaksi aidattu suoja-aidalla.¹⁰⁴ Ulkoilu keskittyy pitkälti päiväkodin läheiseen luonnonympäristöön, ja lapset pitävät luonnossa ja metsikössä leikkimisestä paljon verrattuna esimerkiksi perinteiseen leikkikenttään. Myös päiväkodin ryhmät ovat saaneet sen ympäristöstä inspiroituneet metsäaiheet nimet: Otsot, Mörrit, Mesikämmenet ja Nallet¹⁰⁵.

Säilyneet metsät ja muut luontoalueet mahdollistavat viheryhteyksien säilymisen ja tukevat sitä myötä luonnon monimuotoisuutta. Yleiskaavassakin määritelty viheralue Kangaskontion päiväkodin läheisyydessä on osa suurempaa viheralueiden vyöhykettä. Maikkulan täydennysrakentamisen tavoitesuunnitelmassa esitelty täydennysrakentamisen tiheys ja laatu on aikaansaanut liikehdintää Luonnonsuojeluliitossa. Se teki kannanoton nimenomaan viheryhteyksien säilymiseen liittyvästä huolesta¹⁰⁶. Samaisen tavoitesuunnitelman yhteydessä on kuitenkin tehty selvityksiä asemakaavoitettavien alueiden luonnosta, siellä esiintyvistä metsä- ja suotyypeistä sekä eläinlajeista. Tavoitteena on paitsi hyvä täydennysrakentaminen, myös

Kuva 41. Päiväkodin pihan alkuperäiset leikkimökit. Kuva: Heini Kyttälä 2024

104 Arkkitehtitoimisto Esko Puijola Oy, Rakennuslupa (388) s.6 21.9.1988

105 Oulun kaupunki, Kangaskontion päiväkotikiitos [21.1.2024]

106 Suomen luonnonsuojeluliitto, Kannanotto Maikkulan täydennysrakentamisen tavoitesuunnitelmasta 1.5.2019

virkestysalueiden kehittäminen. Luonto on siis yhä ja on jo vuosikymmeniä ollut merkittävä tekijä Maikkulan asuinalueita, rakennuksia ja palveluja suunniteltaessa. Suora yhteys luontoon tai luonnonmukaisiin paikkoihin tuo asuinalueelle sellaisia arvoja, joita esimerkiksi kaupungin keskustan ytimessä oleva kortteli ei välttämättä voi saavuttaa. Kontionkankaalla risteilevä ja Maikkulan keskuksenkin ympärille kiertyvä vihverkosto sekä siellä kulkevat kevyen liikenteen väylät ovat houkuttelevia tekijöitä asukkaana näkökulmasta. Alueella jo rakentamisen alkaessa ollut painanne, nykyinen Maikkulampi, jota suunnittelun yhteydessä päätettiin hyödyntää hulevesialtaana, tuo myös monimuotoisuutta luontoympäristöön.

Sosiaaliset arvot

Maikkulan sosiaalisia arvoja tarkastellessa nousee vahvasti esiin tunne yhteisöllisyydestä, joka on juurtunut syväälle koko alueen kulttuuriin. Maikkulan aluesuunnitelmassa on nähtävissä tavoite monipuolisesta palvelurakenteesta, jossa on palveluita ihmisen koko elinkaaren ajaksi. Maikkulan alueen keskus on tärkeä voimavara, joka tarjoaa useita palveluita edistäen alueen yhteisöllisyyttä ja tehden siitä kaupunkirakenteessa ikään kuin riippumattoman, omavaraisen paikan. Maikkula on tiivis pientalovaltainen asuinlähiö, mikä mahdollisesti toimii vetonaulana lapsiperheille ja luo sitä kautta omanlaisen sosiaalisen verkoston. Maikkula toimii paitsi lasten kasvupaikkana, myös aikuisten kohtaamispaikkana ja työympäristönä. Alueella sijaitsevat päiväkodit ja peruskoulu mahdollistavat lapsille pitkät kaverisuhteet. Monet sukupolvet muistavat lämmöllä päiväkotiaikojen hetkiä ja jakavat samoja leluja ja leikkejä.

Muistoarvot ja kollektiivinen muisti tekevät päiväkodista myös rakennuksena merkittävän yhteisölle. Lapsuusmuistot ja nostalgia ovat merkittäviä asioita ihmiselle, ja ne voivat tiedostamattakin luoda tunnesiteen paikkaan. Päiväkoti on epäilemättä rakennus, jota ihmiset jäsivät kaipaamaan, mikäli se merkittävällä tavalla muuttuisi tai se purettaisiin. Lapsuusaika ja sen muistot luovat pohjan, kuinka myöhemmin elämässä vastaanottaa erilaisia tilanteita, sekä minkälaiset ympäristöt koetaan miellyttävänä tai luotaantyöntävänä.

Arkkitehtoniset arvot ja alkuperäisyy sarvot

Olemme tottuneet arvostamaan esimerkiksi ennen sotia syntynyttä rakennuskantaa, mutta myös niiden jälkeen tulleissa rakennuksissa on paljon sellaista, mikä on nykyrakentamisessa harvinaista. Päiväkoti on osa modernia rakennusperintöä, ja sen arkkitehtuurissa on nähtävissä Oulun koulun vaikutteita. Se on päällisin puolin varsin arkinen, ympäristöönsä sulautuva rakennus, jonka takana on ideologiaa, historiaa ja kiinnostavia yksityiskoh-
tia. Sen toiminnallisuutta on mietitty tarkkaan, ja käyttäjät ovat edelleen kokonaisuuteen tyytyväisiä. Paikalla rakentaminen ja paikallisten materiaalien käyttö muistuttavat regionalismista, ja se luo paikkaan vallitsevasta nykyrakentamisesta poikkeavaa tunnelmaa.

Kuva 42. Sisätilan leikkisää arkkitehtuuria.
Kuva: Heini Kyttälä
2024

Maikkulan keskusta on huomioitu ja inventoitu arvokkaana kohteena, mutta Kontionkangas ei kuulu tähän varsinaiseen arvotettuun alueeseen. Se on kuitenkin osa arkkitehtonisesti yhtenäistä kokonaisuutta ja ilmentää paikallista identiteettiä muun muassa inhimillisen mittakaavan, lämmينhenkisyyden ja moni-ilmeisyyden kautta. Muita tunnistettavia ominaispiirteitä ovat punatiili päärakennusmateriaalina, harjakatot sekä rakennusmassojen ja julkisivujen vapaa jäsennöinti. Päiväkodin sijoittamista alueelle kaavoitusvaiheessa on mietitty monesta eri näkökulmasta. Se muodostaa kaupan kanssa pienemmän palvelukeskittymän Maikkulan keskuksen ohelle, tehden sille varsin keskeisen aseman kaupunginosassa. Päiväkotirakennus suunniteltiin myös maiseman kiintopisteeksi: jo ensimmäisessä Maikkulaa koskevassa asemakaavassa päiväkotirakennukseen oli suunniteltu korkea torni, joka erottuu tielle kääntyttäessä.

Päiväkodin työntekijöiden näkökulmasta Kangaskontion päiväkodin tilaratkaisut toimivat hyvin. Etenkin useat pienemmät huoneet eli jakohuoneet koetaan arkea helpottaviksi. Työntekijät kritisoivat avoimia tiloja, joita uusiin päiväkoteihin usein nykyisin suunnitellaan ja mahdollisten tulevien korjaustöiden toivotaan säilyttävän jakohuoneet. Lisäksi yhden ryhmähuoneen ikkunaseinä koetaan häiritseväksi, sillä lasten huomio kiinnittyy käytävällä juoksenteleviin toisiin ryhmäläisiin. Kangaskontion päiväkoti on rakennettu aikana, jolloin suunnittelun lähtökohtana on ollut lapsen mittakaava. Kunnostuksien yhteydessä esimerkiksi kalusteita on uusittu tai muutettu aikuisen mittakaavaan.

Alkuperäiset värit ja materiaalit ovat luoneet päiväkodille oman luonteen, joka on kunnostusten myötä muuttunut melko paljon. Alkuperäiset vaaleanpunaiset sekä -siniset seinät on maalattu käyttäjien toiveesta valkoisella ja vanhan maalin pilkahduksia on nähtävissä listoitusten ja kiintokalusteiden välistä. Vain pääsisäänkäynnin läheisyydessä olevassa wc-tilassa on yksi alkuperäisen värinen vaaleansininen seinä. Päiväkodin työntekijä Pirkko Tikkanen harmittelee portaiden puupintaista seinämää, joka oli kunnostuksen yhteydessä peitetty valkoisella maalilla. Kunnostukset ovat osittain tapahtuneet alkuperäisyyttä kunnioittaen, sillä esimerkiksi ovet ja monet kiintokalusteet ovat alkuperäisiä, mutta suurin osa lattiamateriaaleista on vaihdettu. Keltaiset vinyylimatot on vaihdettu harmaansävyisiin vinyylilankkuihin. Tilojen tunnelmat ovat muuttuneet lämpimän värikkäistä sävyistä kylmempään ja monotonisempaan väripalettiin. Muutamien tilojen käyttötarkoitusten muuttua on tehty esimerkiksi vesipisteiden ja kaappien purkuja. Tilajako on lähestulkoon alkuperäinen, mutta joitakin seinälinjoja on muutettu. Muutamaan isoihin tiloihin on lisätty väliseiniä ovilla päiväkotiryhmien erottamisen

vuoksi.

Rakennuksen julkisivuja ei ole muutettu merkittävästi. Puujulkisivua on kunnostettu ja huoltomaalattu, mutta väri on kuitenkin pyritty pitämään samana. Myös kattoa on uusittu vanhaa kunnioittaen ja alkuperäistä arkkitehtonista ilmettä säilyttäen.

Pihan osalta leikkivälineitä on päivitetty uudempiin ja turvallisempiin sekä hiekkalaatikoita pienennetty suorakaiteen muotoisiksi. Lisäksi kaksi leikkimökkiä ovat alkuperäisiä. Pihan alkuperäisiin päällysteisiin on tullut muutoksia vain asfaltin osalta; pääsisäänkäynnin eteen on tehty kivetystä ja henkilökunnan pysäköinnin puolelta on poistettu asfalttia, joka on korvattu nurmikolla. Sora- ja nurmialueiden rajat ovat hieman muuttuneet pintojen sekoittumisen vuoksi. Pihan alueella on korkeita vanhoja mäntyjä sekä muutamia lehtipuita ja ne varjostavat pihaa kuumina aurinkoisina kesäpäivinä. Tonttia ympäröivä aita on uusittu kolmesti. Väri ja aidan linjat ovat pysyneet kutakuinkin samoina, mutta korkeutta on lisätty turvallisuuden vuoksi. Aita ei oletettavasti ole koskaan toteutunut aivan alkuperäisten piirustusten mukaisesti. Esimerkiksi pääportille rakennettiin lopulta vain yksi varastorakennus. Alkuperäiset säleikkökoristeet on poistettu pääportin kohdalta, mutta nykyisen aidan verhoisuus on samankaltainen vanhan aidan kanssa.

Kuva 43. Kuvasta välittyvä päiväkodin alkuperäinen ilme. Kuva: Pirkko Tikkanen 1999

PIHAN SÄILYNEISYYS

PIHAN VARUSTELUT

- HL hiekkalaatikko
- JK jousikeinu
- K keinu
- KA katos
- KT kiipeilyteline
- LKM liukumäki
- LM leikkimökki
- LP lipputanko
- P penkki
- PS palloseinä valaisin

— tontin raja

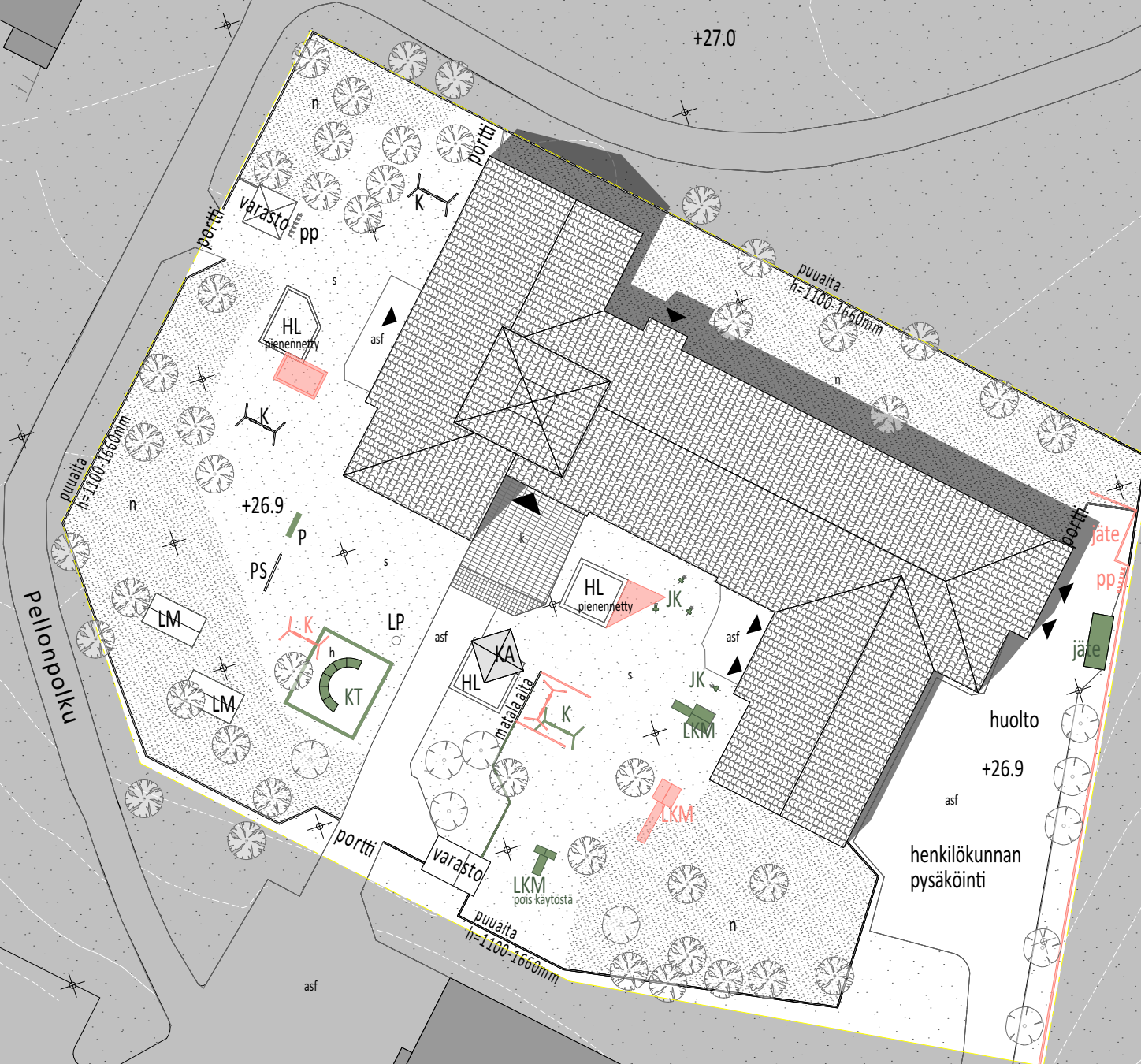
⊗ lehtipuu

⊗ havupuu

□ alkuperäiset kalusteet

■ uudet kalusteet

■ puretut kalusteet

+ 25.218

1:250

50m

+27.0

+26.9

+26.9

+25.0

Pellonpolku

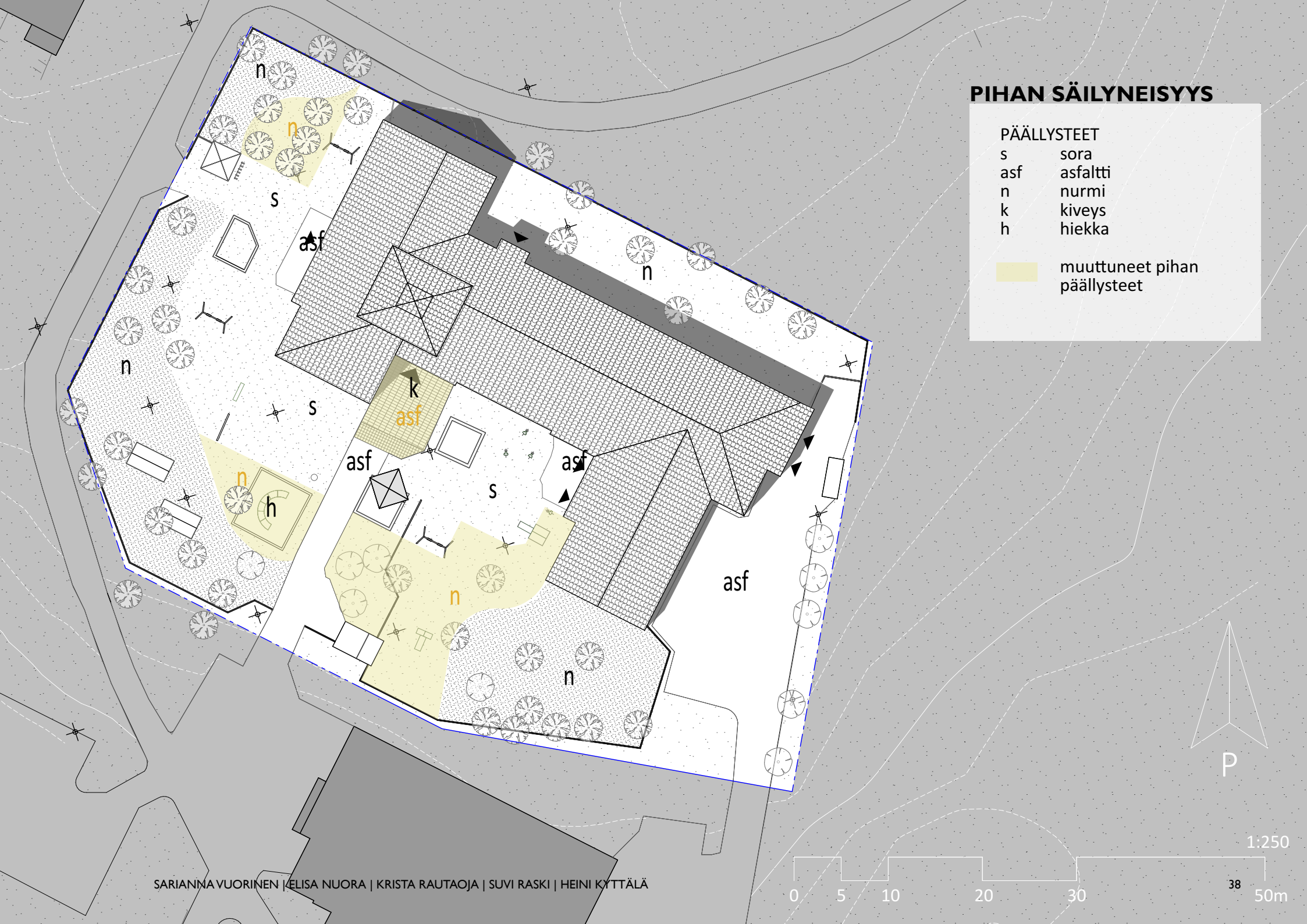
37

PIHAN SÄILYNEISYYSS

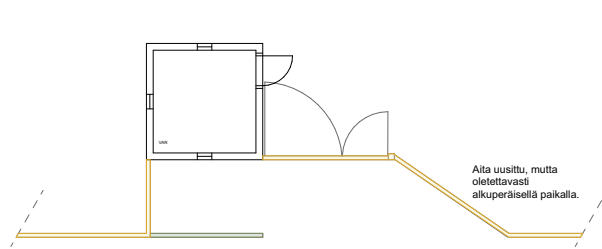
PÄÄLLYSTEET

- s sora
- asf asfaltti
- n nurmi
- k kiveys
- h hiekka

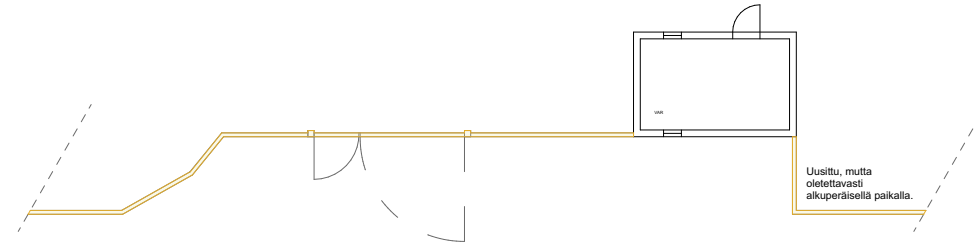
 muuttuneet pihan päällysteet

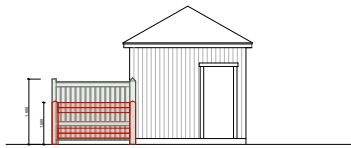
AIDAN SÄILYNEISYYS

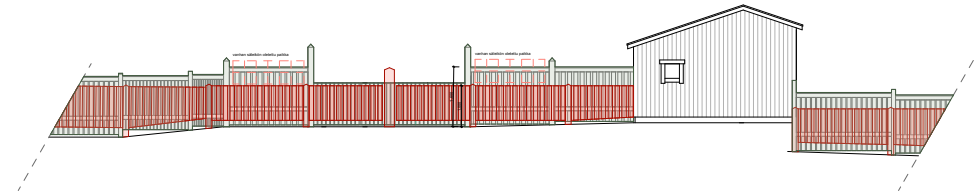
SIVUPORTTI

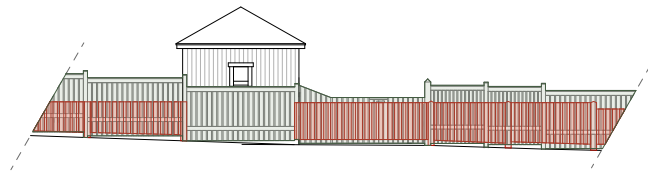
PÄÄPORTTI

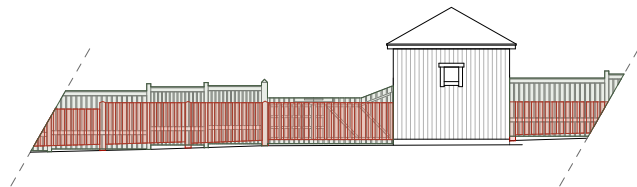
SIVUPORTTI ETELÄÄN

PÄÄPORTTI ETELÄÄN

SIVUPORTTI LÄNTEEN

SIVUPORTTI ITÄÄN

- ALKUPERÄINEN RAKENNE
- UUSI RAKENNE
- MUUTTUNUT RAKENNE
- PURETTU RAKENNE

Aita uusittu kolmesti. Pääportti uusittu viimeksi vuonna 2023.

Alkuperäistä aitaa ei ole toteutettu täysin vanhojen piirustusten mukaan.

Uusitun aidan väri alkuperäisen mukainen keltainen.

Puretun aidan paikka ja korkeus ovat arvioita.

JULKISIVUJEN SÄILYNEISYYS

ETELÄÄN

POHJOISEEN

LÄNTEEN

ITÄÄN

- MUUTTUNUT, SUHTEESSA ALKUPERÄISIIN JULKISIVUPIIRUSTUKSIIN
- LISÄTTY, SUHTEESSA ALKUPERÄISIIN JULKISIVUPIIRUSTUKSIIN
- EI RAKENNETTU / PURETTU, SUHTEESSA ALKUPERÄISIIN JULKISIVUPIIRUSTUKSIIN
- UUSITTU, SUHTEESSA ALKUPERÄISIIN JULKISIVUPIIRUSTUKSIIN

Vesikatto sekä kattovarusteet uusittu vuonna 2020.

Utko-ovet vaihdettu noin vuonna 2020.

Valokatteet ulko-ovien edustalla olevien pergoloiden päälle lisätty vuonna 2019.

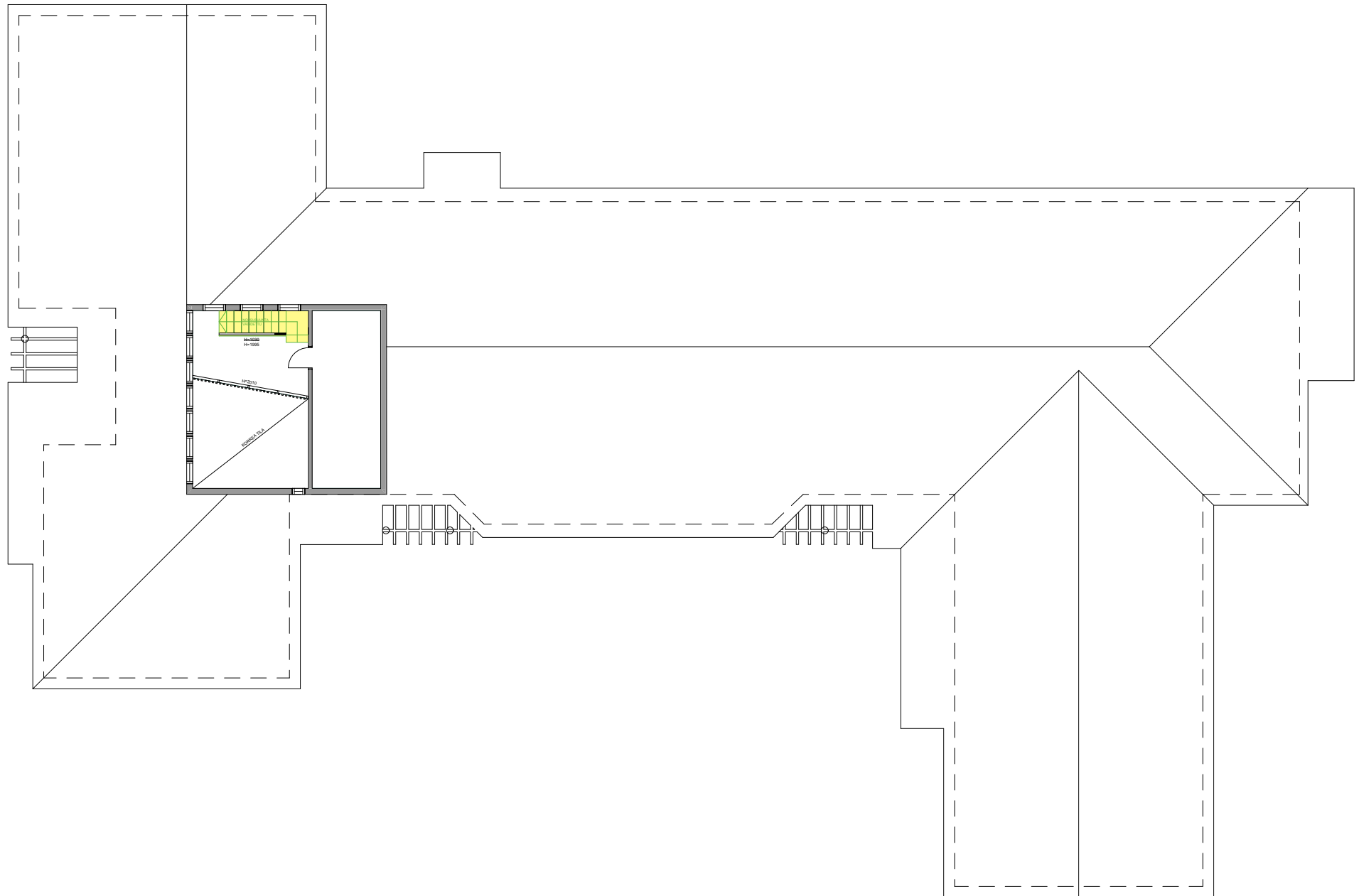
Itäjulkisivulta punaisella katkoviivalla merkitty vuonna 2023 puretun roskakatoksen seinät.

Julkisivun puuverhoukset huoltomaalattu.

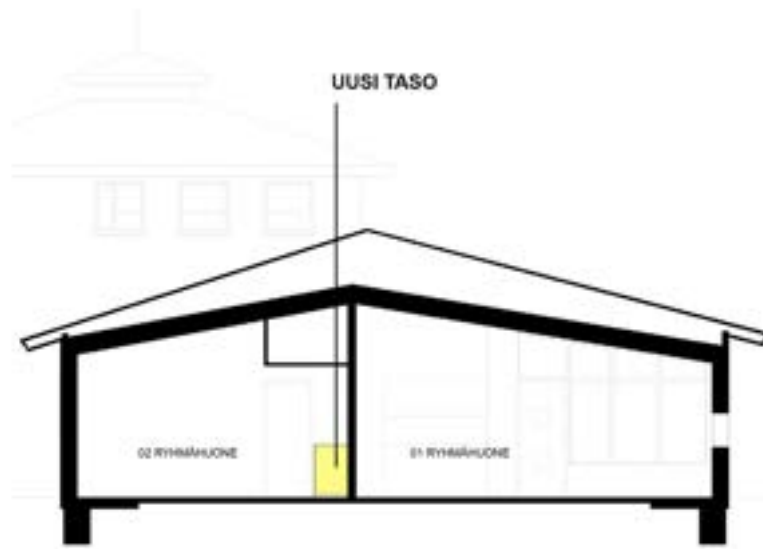
SÄILYNEISYYS, POHJAPIIRUSTUKSET

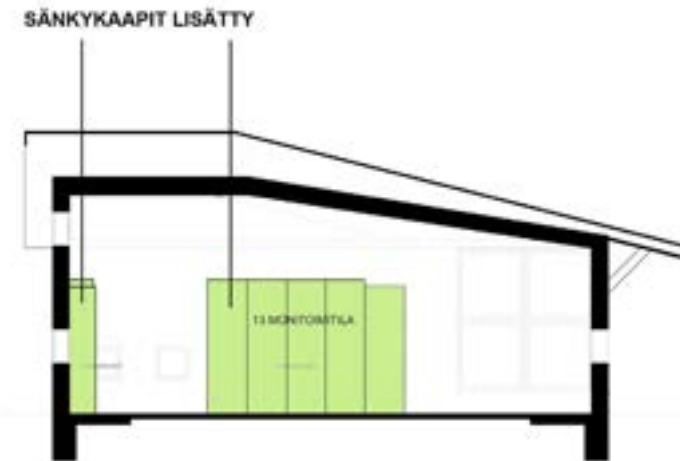
SÄILYNEISYYS, POHJAPIIRUSTUKSET

SÄILYNEISYYS, LEIKKAUKSET

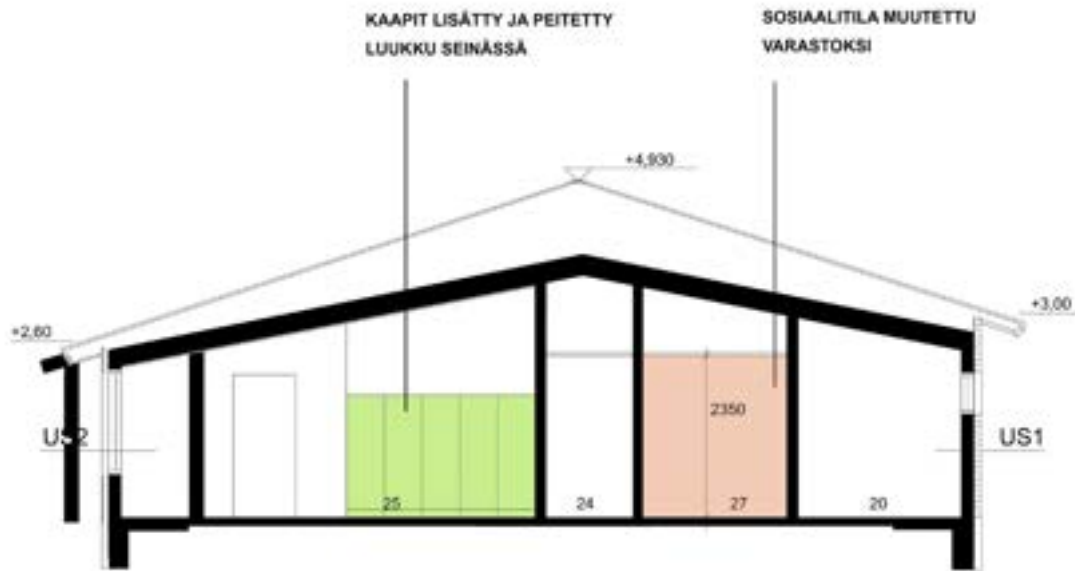
LEIKKAUS A-A 1:100

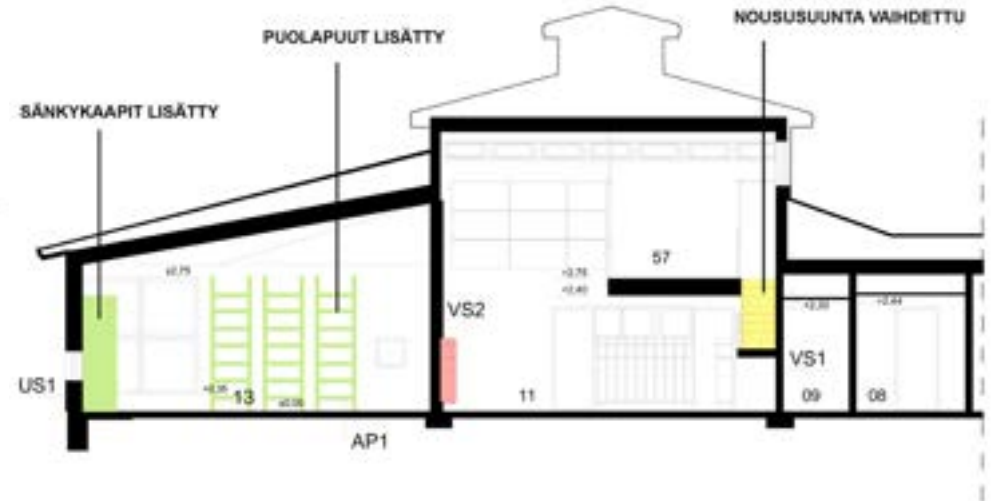
LEIKKAUS B-B 1:100

SÄILYNEISYYS, LEIKKAUKSET

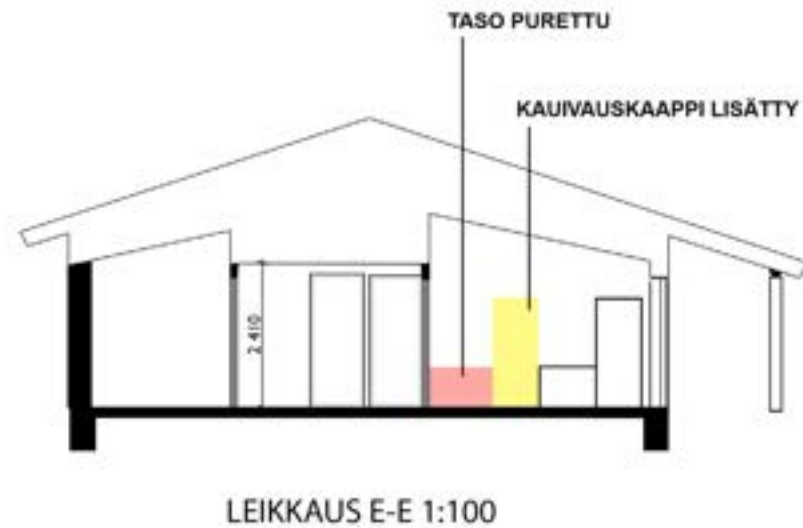
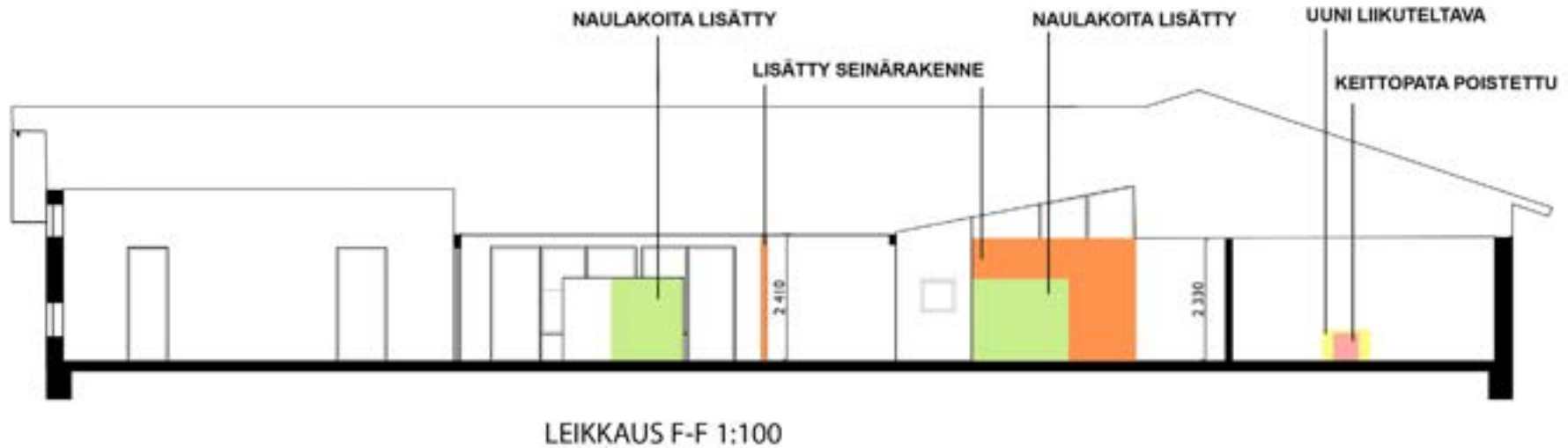
LEIKKAUS C-C 1:100

LEIKKAUS D-D 1:100

SÄILYNEISYYS, LEIKKAUKSET

VAURIOKARTTOITUS, VAURIOIDEN ESIMERKKISIJAINTEJA

VÄRIKARTOITUS, ALKUPERÄISET VÄRIT JA MATERIAALIT

VÄRIKARTOITUS, NYKYISET VÄRIT JA MATERIAALIT

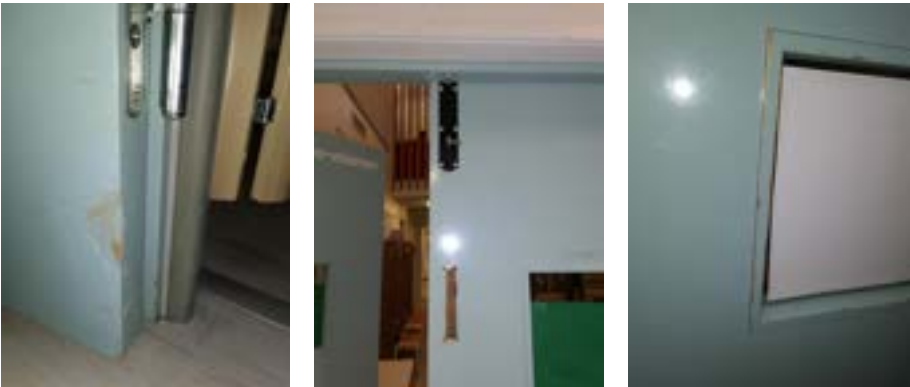
VAURIOKARTOITUS

Ulkoiset ikkunavauriot

Ikkunakarmeissa esiintyy pieniä vaurioita. Maali on kulunut ja hilseillyt pois osasta ikkunoista. Ikkunoiden ilmatiiveys on puutteellinen (lämpötutkimuksesta tarkentavaa tietoa).

Sisäiset ovivauriot

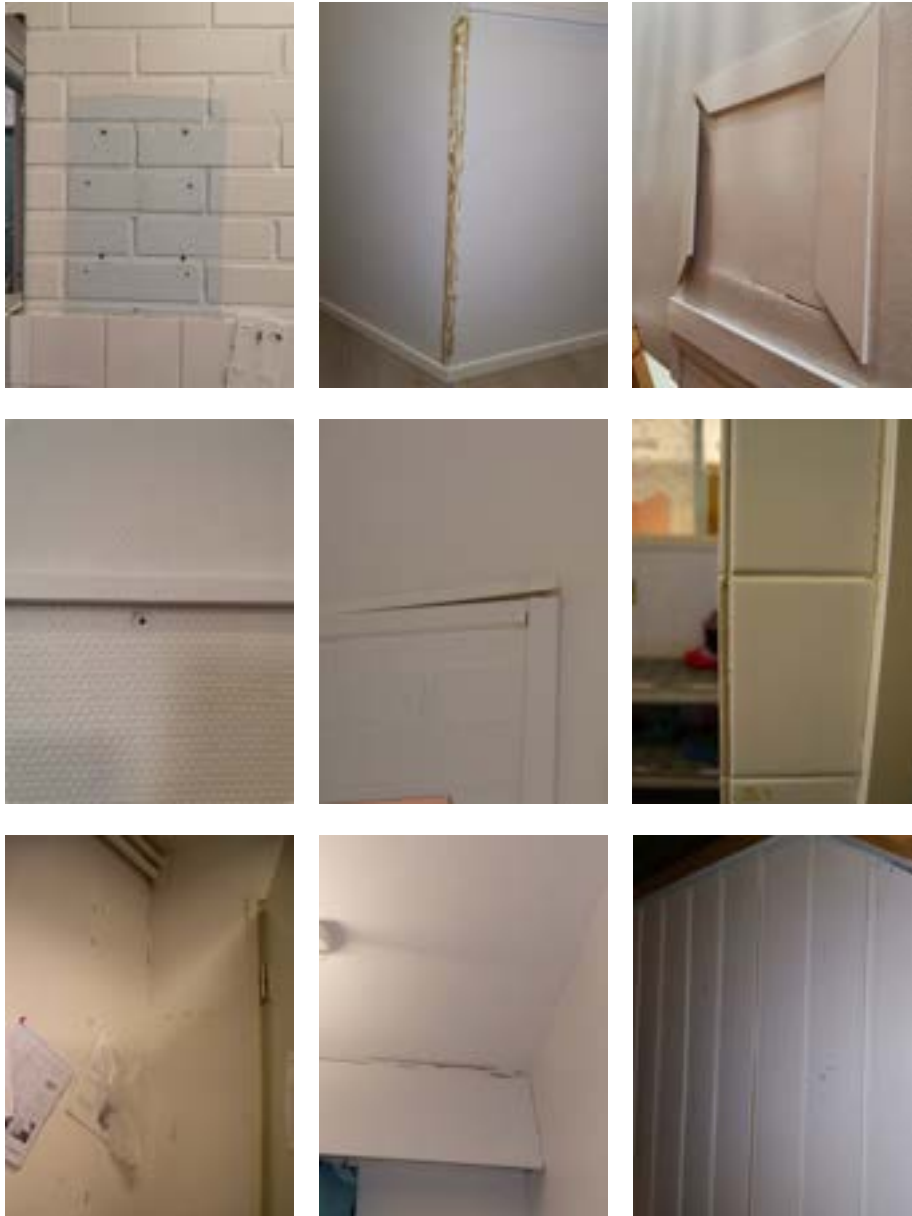
Rakennuksen sisäovet ovat alkuperäisiä, joten näissä on luonnollisesti käytön jälkiä ja ajan saatossa syntyneitä vaurioita. Niin ovien pielissä kuin ovien karmeissa oli melko pahojakin kulumavaurioita, joissa maali ja itse karmin puupinta on kulunut osittain pois.

Ulkoiset seinävauriot

Rakennuksen julkisivut ovat uudelleen käsitellyt maalilla, mikä luo niistä siistimmän vaikutelman. Kuitenkin joissakin kohdin julkisivuja esiintyy silmän nähtäviä vauriokohtia, esim. syöksytörvien takana. Myös etukatoksen räystäään pilareissa esiintyi huomattavia vaurioita.

Sisäiset seinävauriot

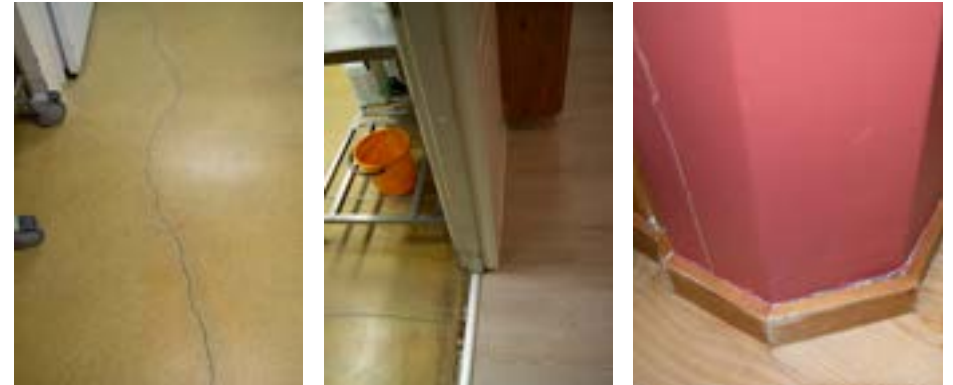

Rakennuksen sisäseinissä oli monenlaista pientä kulumaa ja vaurioita. Lähes jokaisessa wc-tilassa oli näkyvissä suuret alueet vanhaa maalia sekä huomattavia reikiä tiiliseinissä vanhoista kiinnikkeistä. Nämä kohdat ovat selkeästi jääneet maalamatta, jonkun esineen/välineen ollessa kiinnitettynä seinällä ja näin maalauksen tiellä.

Sisäseinissä oli myös reikiä vanhoista kiinnitysratkaisuista tai nauloista/ruuveista sekä muita käytössä aiheutuneita jälkiä.

Muita silminnähtäviä pintavaurioita: maalipinta halkeillut, listat irronneet, laatoitusten saumat ja tiivistet kuluneet.

Lattiavauriot

Lattia on päällisin puolin hyvässä kunnossa uuden vinyylilankkulattian osalta. Keittiön lattiassa muutama halkeama sekä kulumaa. Myös lattialistoissa kulumisen merkkejä - maali paikoin irronnut ja myös listat hieman irrallaan seinistä joissakin kohdin.

Muut vauriot

*Kuvat 44-67. (Kaikki vauriokartoituksen kuvat) Päiväkodin vaurioita.
Kuvat: Vuorinen, Sarianna ja Raski, Suvi, 2024*

Joissakin akustiikkalevyissä oli nähtävissä käytössä tulleita vauriojälkiä niin levyn pinnalla kuin reunoissakin.

Yhteenveto

Päiväkodin silminnähdyttävät pintavauriot eivät ole suuria, vaan monet näistä kohdista on selkeästi helposti korjattavissa olevia vaurioita. Samanlaiset vauriot toistuivat joka puolella rakennusta.

LÄHDELUETTELO

- Arkkitehtitoimisto Esko Puijola Oy. Kiinteistö Oy Kangaskontion keskuspäiväkotii, piirustukset. Rakennusselitys (388). 21.9.1988.
- Google Maps. Hakusana Maikkula. [verkkoaineisto] [haettu 15.2.2024] Saatavilla <<https://www.google.fi/maps/place/Maikkula,+90240+Oulu>>
- Kaltio, Leena. Haastattelu kohdekäynnillä 16.2.2024.
- Karhula, Matti. Haastattelu 14.2.2024.
- Kartta.com. Oulun kaupunginosat. Maikkula. [verkkoaineisto] [luettu 21.3.2024] Saatavilla <<https://kartta.com/kaupunginosat/oulu-kaupunginosat/maikkula/>>
- Kioski-tietokanta. Alue 20499 Oulujokivarsi, Eteläpuoli. [verkkoaineisto] [luettu 8.3.2024] Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_alue_det.aspx?ALUE_ID=20499>
- Kioski-tietokanta. Alue 101340 Maikkulanraitti. [verkkoaineisto] [luettu 15.4.2024] Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_alue_det.aspx?ALUE_ID=101340>
- Kioski-tietokanta. Alue 100731 Maikkulan reservikomppania (RKY 2009). [verkkoaineisto] [luettu 15.4.2024] Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_alue_det.aspx?ALUE_ID=100731>
- Kioski-tietokanta. Inv.hanke 400111 Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015. Valmistunut 2016. [verkkoaineisto] [luettu 8.3.2024] Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_inva_det.aspx?INVA_ID=400111>
- Kioski-tietokanta. Kohde 210037 Hakola. [verkkoaineisto] [luettu 8.3.2024] Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=210037>
- Kioski-tietokanta. Kohde 23994 Kontio. [verkkoaineisto] [luettu 8.3.2024] Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=23994>
- Kioski-tietokanta. Kohde 23995 Kangas-Mikkola (entinen Rantala). [verkkoaineisto] [luettu 8.3.2024] Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=23995>
- Kioski-tietokanta. Kohde 23996 Maikkula. [verkkoaineisto] [luettu 8.3.2024] Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=23996>
- Kioski-tietokanta. Kohde 23998 Juurus. [verkkoaineisto] [luettu 15.4.2024] Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=23998>
- Kulttuuriympäristön palveluikkuna. [verkkoaineisto] [luettu 15.4.2024] Saatavilla <https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/rapea/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=200243>
- Muhoksen kunta ja Oulun kaupunki. Oulu-Kajaani maantie Oulussa ja Muhoksella: tieinventointi. Julkaistu 2004.
- Oulun karttapalvelu. Asemakaava Oulu. [luettu 8.3.2024]. <<https://kartta.ouka.fi/ims>>
- Oulun karttapalvelu. Hakusana: Maikkula. [verkkoaineisto] [haettu 11.2.2024]. Saatavilla <<https://kartta.ouka.fi/ims>>
- Oulun karttapalvelu. Voimassa olevat asemakaavat. Asemakaava 564-1073. [verkkoaineisto] [luettu 12.3.2024]. Saatavilla <https://kartta.ouka.fi/viralliset_aseamakaavat/ak1073.pdf>
- Oulun karttapalvelu. Voimassa olevat asemakaavat. Asemakaava 564-1073. Asemakaavan selostus. [verkkoaineisto] [luettu 14.3.2024]. Saatavilla <<https://kartta.ouka.fi/kaavaselostukset/s1073.pdf>>
- Oulun karttapalvelu. Voimassa olevat asemakaavat. Asemakaava 564-1216. [verkkoaineisto] [luettu 11.3.2024]. Saatavilla <https://kartta.ouka.fi/viralliset_aseamakaavat/ak1216.pdf>
- Oulun karttapalvelu. Voimassa olevat asemakaavat. Asemakaava 564-1216, Asemakaavamuutoksen selostus. [verkkoaineisto] [luettu 19.3.2024]. Saatavilla <<https://kartta.ouka.fi/kaavaselostukset/s1216.pdf>>
- Oulun karttapalvelu. Voimassa olevat asemakaavat. Asemakaava 564-1125. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024]. Saatavilla <https://kartta.ouka.fi/viralliset_aseamakaavat/ak1125.pdf>
- Oulun karttapalvelu. Voimassa olevat asemakaavat. Asemakaava 564-1125, Asemakaavamuutoksen selostus. [verkkoaineisto] [luettu 19.3.2024]. Saatavilla <<https://kartta.ouka.fi/kaavaselostukset/s1125.pdf>>
- Oulun karttapalvelu. Voimassa olevat asemakaavat. Asemakaava 564-1244, Asemakaavamuutoksen selostus. [verkkoaineisto] [luettu 8.3.2024]. <<https://kartta.ouka.fi/kaavaselostukset/s1244.pdf>>
- Oulun karttapalvelu. Voimassa olevat asemakaavat. Asemakaava 564-1245, Asemakaavamuutoksen selostus. [verkkoaineisto] [luettu 8.3.2024]. <<https://kartta.ouka.fi/kaavaselostukset/s1245.pdf>>
- Oulun karttapalvelu. Voimassa olevat asemakaavat. Asemakaava 564-1613. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024]. Saatavilla <https://kartta.ouka.fi/viralliset_aseamakaavat/ak1613.pdf>
- Oulun karttapalvelu. Voimassa olevat asemakaavat. Asemakaava 564-2019, Asemakaavamuutoksen selostus. [verkkoaineisto] [luettu 8.3.2024]. <<https://kartta.ouka.fi/kaavaselostukset/s2019.pdf>>
- Oulun karttapalvelu. Voimassa olevat asemakaavat. Asemakaava 564-2213, Asemakaavamuutoksen selostus. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024]. Saatavilla <<https://kartta.ouka.fi/kaavaselostukset/s2213.pdf>>
- Oulun kaupunki. Aikajana. [verkkoaineisto] [luettu 12.2.2024]. Saatavilla <<https://www.ouka.fi/kaupungin-historia/aikajana>>
- Oulun kaupunki. Aikamatka Oulu. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024]. Saatavilla <http://www.oulu.ouka.fi/aikamatkaoulu/1900/1900l_vaihde.htm>

- Oulun kaupunki. Arvokkaita alueita Oulussa 2015. 27.4.2015. [verkkoaineisto] [luettu 22.3.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/6183/download>>
- Oulun kaupunki. Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v), Oulun yleiskaava 1995. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/4191/download>>
- Oulun kaupunki. Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v), Oulun yleiskaava 2010. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/4190/download>>
- Oulun kaupunki. Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v), Oulun yleiskaava 2020. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/4189/download>>
- Oulun kaupunki. Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v), Suur-Oulun yleiskaava 1982 ja 2000. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/4192/download>>
- Oulun kaupunki. Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v). [verkkoaineisto] [luettu 11.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/kaavoitus/historialliset-yleiskaavat-oulu-400v>>
- Oulun kaupunki. Kangaskontion päiväkodin toimintasuunnitelma 2023-2024. [verkkoaineisto] [luettu 29.1.2024]. Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/4891/download>>
- Oulun kaupunki. Kangaskontion päiväkotit. [verkkoaineisto] [luettu 29.1.2024]. Saatavilla <<https://www.ouka.fi/kangaskontion-paivakoti?accordion=accordion-12934>>
- Oulun kaupunki. Kaupunginvaltuusto hyväksyi maankäytön toteuttamisohjelman vuosille 2024-2028 – valtuuston päätöksiä 29.1.2024. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/uutiset/kaupunginvaltuusto-hyvaksyi-maankayton-toteuttamisohjelman-vuosille-2024-2028-valtuuston>>
- Oulun kaupunki. Maikkulan täydennysrakentaminen. Asemakaavan selostus (luonnos). 21.6.2023. [verkkoaineisto] [luettu 20.3.2024]. Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/1834/download>>
- Oulun kaupunki. Maikkulan täydennysrakentamisen maankäytön suunnittelu. 21.6.2023. [verkkoaineisto] [luettu 1.2.2024]. Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/1766/download>>
- Oulun kaupunki. Maikkulan täydennysrakentamisen tavoitesuunnitelma, raportti. 3.9.2019 [verkkoaineisto] [luettu 20.3.2024]. Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/7018/download>>
- Oulun kaupunki. Oulun kaupungin maankäytön toteuttamisohjelma 2024-2028. [verkkoaineisto] [luettu 16.2.2024]. Saatavilla <https://www.ouka.fi/sites/default/files/attachments/Oulun_Maankayton_toteuttamisohjelma_2024_2028_sa.pdf>
- Oulun kaupunki. Oulun keskeisen kaupunkialueen yleiskaava. [verkkoaineisto] [luettu 22.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/suunnitelmat-ja-hankkeet/oulu-keskeisen-kaupunkialueen-yleiskaava?accordion=accordion-4284>>
- Oulun kaupunki. Päiväkodit. [verkkoaineisto] [luettu 21.3.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/paivakodit?accordion=accordion-6138>>
- Oulun kaupunki. Päiväkodit. Kangaskontion päiväkotit. [verkkoaineisto] [luettu 25.3.2024]. Saatavilla <<https://www.ouka.fi/kangaskontion-paivakoti?accordion=ccordion-12937>>
- Oulun kaupunki. Suunnitelmat ja kaavahankkeet. Maikkulan täydennysrakentaminen [verkkoaineisto] [luettu 20.3.2024]. Saatavilla <<https://www.ouka.fi/suunnitelmat-ja-hankkeet/maikkulan-taydennysrakentaminen>>
- Oulun kaupunki. Suunnitelmat ja kaavahankkeet. Riihiraitti 1 ja 3 [verkkoaineisto] [luettu 20.3.2024]. Saatavilla <<https://www.ouka.fi/suunnitelmat-ja-hankkeet/riihiraitti-1-ja-3>>
- Oulun kaupunki. Uuden Oulun yleiskaava, kaavakartat 1 ja 2. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/1161/download>> ja <<https://www.ouka.fi/media/1160/download>>
- Oulun kaupunki. Uuden Oulun yleiskaava, kaavakartta 1. Yleiskaavamerkinnot ja määräykset. [verkkoaineisto] [luettu 15.4.2024]. Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/1161/download>>
- Oulun kaupunki. Uuden Oulun yleiskaava, kaavakartta 2 ilman pohjakarttaa. [verkkoaineisto] [luettu 15.4.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/1159/download>>
- Oulun kaupunki. Uuden Oulun yleiskaava, kaavaselostus. [verkkoaineisto] [luettu 17.4.2024]. Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/1163/download>>
- Oulun seurakunnat. Maikkulan kappeli. [verkkoaineisto] [luettu 8.3.2024] Saatavilla <<https://www.oulunseurakunnat.fi/maikkulan-kappeli>>
- Mettovaara, Petri. Haastattelu 28.3.2024.
- Pohjois-Pohjanmaa. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen. 1.vaihemaakuntakaava. [verkkoaineisto] [luettu 12.3.2024] Saatavilla <<https://pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2020/08/2472.pdf>>
- Pohjois-Pohjanmaa. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen. 2.vaihemaakuntakaava. [verkkoaineisto] [luettu 22.3.2024] Saatavilla <<https://pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2020/08/4547.pdf>>
- Pohjois-Pohjanmaa. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen. 3.vaihemaakuntakaava. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2020/08/5873.pdf>>
- Pohjois-Pohjanmaan liitto. 1.vaihemaakuntakaava. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024, 12.3.2024] Saatavilla <<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/1-vaihemaakuntakaava-lainvoimainen/>>
- Pohjois-Pohjanmaan liitto. 2.vaihemaakuntakaava. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/2-vaihemaakuntakaava-lainvoimainen/>>
- Pohjois-Pohjanmaan liitto. 3.vaihemaakuntakaava. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/3->

vaihemaakuntakaava-voimaan/>

Pohjois-Pohjanmaan liitto. Maakuntakaavoitus. [verkkoaineisto] [luettu 9.2.2024]
Saataavilla <<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava>>

Rokua Geo Park. Oulujokilaakson alue. [verkkoaineisto] [luettu 22.3.2024] Saataavilla
<<https://www.rokuageopark.fi/fi/tutustu/luonto/oulujokilaakso>>

Rytinki, Pasi. Valtuustossa käytiin pitkä keskustelu palveluverkosta – neljä
kouluyksikköä päätettiin lakkauttaa. Mun Oulu. [verkkoaineisto] [julkaistu
20.6.2023] [luettu 8.3.2024] Saataavilla <[https://www.munoulu.fi/kaupunki/
valtuustossa-k%C3%A4ytiin-pitk%C3%A4-keskustelu-palveluverkosta-
nelj%C3%A4-kouluyksikk%C3%B6%C3%A4-p%C3%A4%C3%A4tettiin-
lakkauttaa/](https://www.munoulu.fi/kaupunki/valtuustossa-k%C3%A4ytiin-pitk%C3%A4-keskustelu-palveluverkosta-nelj%C3%A4-kouluyksikk%C3%B6%C3%A4-p%C3%A4%C3%A4tettiin-lakkauttaa/)>

Suomen luonnonsuojeluliitto: Oulu. Kannanotto Maikkulan täydennysrakentamisen
tavoitesuunnitelmasta. 1.5.2019. [verkkoaineisto] [luettu 1.2.2024].
Saataavilla <[https://www.sll.fi/oulu/2019/05/01/kannanotto-maikkulan-
taydennysrakentamisen-tavoitesuunnitelmasta/](https://www.sll.fi/oulu/2019/05/01/kannanotto-maikkulan-taydennysrakentamisen-tavoitesuunnitelmasta/)>

Tikkanen, Pirkko. Haastattelu 16.1.2024.

Tuija Veirto. Syntyvyys sakkasi jälleen – koronapandemian aikainen noste
vauvaluvuissa ei ole jatkunut. YLE. [verkkoaineisto] [julkaistu 6.1.2023] [luettu
18.3.2024] Saataavilla <<https://yle.fi/a/74-20011458>>

Valio. Valion tehtaat Suomessa. Oulussa jalostetaan pohjoisen maidosta
huipputuotteita. [verkkoaineisto] [julkaistu 2.8.2023] [luettu 14.3.2024]. Saataavilla
<<https://www.valio.fi/yritys/valion-tehtaat-suomessa/oulu/>>

KUVALÄHTEET

Kuva 1. Vuorinen, Sarianna, 2024.

Kuva 2. Nuora, Elisa 2024.

Kuva 3. Kuva: Nuora, Elisa, 2024. Karttapohja: Mapbox.

Kuva 4. Rautaoja, Krista, 2024.

Kuva 5. Kuva: Vuorinen, Sarianna, 2024. Karttapohja: Mapbox.

Kuva 6. Kuva: Nuora, Elisa, 2024. Karttapohja: Mapbox.

Kuva 7. Kuva: Nuora, Elisa, 2024. Kartan tiedot: Oulun kaupunki.

Kuva 8. Pohjois-Pohjanmaan liitto. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen. 1. vaihemaakuntakaava. [haettu 19.4.2024] Saatavilla <<https://pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2020/08/2469.pdf>>

Kuva 9. Pohjois-Pohjanmaan liitto. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen. 2. vaihemaakuntakaava. [haettu 19.4.2024] Saatavilla <<https://pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2020/08/4525.pdf>>

Kuva 10. Pohjois-Pohjanmaan liitto. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen. 3. vaihemaakuntakaava. [haettu 19.4.2024] Saatavilla <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2022/01/Lehti2_PP3vmkk_KHO_21012022www.pdf>

Kuva 11. Oulun kaupunki. Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v), Suur-Oulun yleiskaava 1982 ja 2000. [haettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/4192/download>>

Kuva 12. Oulun kaupunki. Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v), Oulun yleiskaava 1995. [haettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/4191/download>>

Kuva 13. Oulun kaupunki. Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v), Oulun yleiskaava 2010. [haettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/4190/download>>

Kuva 14. Oulun kaupunki. Historialliset yleiskaavat (Oulu 400v), Oulun yleiskaava 2020. [haettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/4189/download>>

Kuva 15. Oulun kaupunki. Uuden Oulun yleiskaava, kaavakartta 1. [haettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/1161/download>>

Kuva 16. Oulun kaupunki. Uuden Oulun yleiskaava, kaavakartta 2. [haettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/1160/download>>

Kuva 17. Paikkatietoikkuna. Oulu. Historialliset ilmakuvat (1961) [haettu 17.4.2024]. Saatavilla <<https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>>

Kuva 18. Paikkatietoikkuna. Oulu. Historialliset ilmakuvat (1971) [haettu 17.4.2024]. Saatavilla <<https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>>

Kuva 19. Paikkatietoikkuna. Oulu. Historialliset ilmakuvat (1996) [haettu 17.4.2024]. Saatavilla <<https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>>

Kuva 20. Arkkitehti 1/1991. s. 60. Matti Karhula.

Kuva 21. Oulun karttapalvelu. Asemakaava Oulu. [haettu 21.3.2024] Saatavilla <<https://kartta.ouka.fi/ims>>

Kuva 22. Pohja: Oulun karttapalvelu. Voimassa olevat asemakaavat. Asemakaava 1073. [haettu 25.3.2024] Saatavilla <https://kartta.ouka.fi/viralliset_asemakaavat/ak1073.pdf>

Kuva 23. Pohja: Oulun karttapalvelu. Voimassa olevat asemakaavat. Asemakaava 1216. [haettu 21.3.2024] Saatavilla <https://kartta.ouka.fi/viralliset_asemakaavat/ak1216.pdf>

Kuva 24. Pohja: Oulun karttapalvelu. Voimassa olevat asemakaavat. Asemakaava 1216. [haettu 21.3.2024] Saatavilla <https://kartta.ouka.fi/viralliset_asemakaavat/ak1216.pdf>

Kuva 25. Raski, Suvi, 2024. Karttapohja: Mapbox.

Kuva 26. Kosonen, Riitta, 2015. Kioski-tietokanta. Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=23994>

Kuva 27. Kosonen, Riitta, 2015. Kioski-tietokanta. Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=23995>

Kuva 28. Kosonen, Riitta, 2015. Kioski-tietokanta. Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=23996>

Kuva 29. Kosonen, Riitta, 2015. Kioski-tietokanta. Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=210037>

Kuva 30. Raski, Suvi, 2024. Karttapohja: Mapbox.

Kuva 31. Kosonen, Riitta, 2015. Kioski-tietokanta. Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_alue_det.aspx?ALUE_ID=100731>

Kuva 32. Kosonen, Riitta, 2015. Kioski-tietokanta. Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=23998>

Kuva 33. Rynänen, Harri, 2014. Kioski-tietokanta. Saatavilla <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=207639>

Kuva 34. Kosonen, Riitta, 2015. Kioski-tietokanta. <https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k31_alue_det.aspx?ALUE_ID=101340>

Kuva 35. Kyttälä, Heini, 2024. Karttapohja: Mapbox.

Kuva 36. Kyttälä, Heini, 2024. Karttapohja: Mapbox.

Kuva 37. Tilastokeskus. Saatavilla <https://stat.fi/tup/seutunet/businessoulu_index.html#vaesto>

Kuva 38. Tilastokeskus. Saatavilla <https://stat.fi/tup/seutunet/businessoulu_index.html#vaesto>

Kuva 39. Häkklilä, Arto. 2017. Saatavilla <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Oulujoki,_0102-6.jpg>

Kuva 40. Kyttälä, Heini, 2024.

Kuva 41. Kyttälä, Heini, 2024.

Kuva 42. Kyttälä, Heini, 2024.

Kuva 43. Tikkanen, Pirkko, 1999.

Kuvat 44-57. (Kaikki vauriokartoituksen kuvat) Vuorinen, Sarianna ja Raski, Suvi, 2024.

Kuva: Juho Turpeinen, 2024.

Kuva: Wikimedia Commons, Estormiz 4.8.2007.

Ryhmä I I: Maikkulan keskusta ja julkinen rakentaminen

Julkisivut ja pitkittäisleikkaus

Pauliina Haukipuro, Sonja Juutinen, Juho Turpeinen, Lauri Antila

MAIKKULAN KESKUKSEN JA LÄHIALUEIDEN HISTORIA

Alueen historia ulottuu pitkälle menneisyyteen - Maikkulaan yhdistyvät itä-puolella Oulujokivarren kulttuurimaisema ja siihen kuuluvat pellot. Maikkulan alueen vanhimman rakennuskannan omaava pihapiiri sijoittuu myös Maikkulan itäiseen osaan, aivan Oulujoen rantaviivan läheisyyteen.

Nykyisin Maikkulan kartanosta tunnettu pihapiiri on alkanut rakentumaan 1750-luvulla, ja asutusta siellä on ollut jo 1600-luvulla. Useat pihapiirin rakennukset kuten niin sanottu vanha puoli, talli sekä otsa-aitta on rakennettu 1750-luvulla. Myöhemmin osaksi pihapiiriä on rakennettu Maikkulan kartano sekä asuinrakennus, joka rajaa pihaa joen puolelta. Tyyllisesti rakennusryhmä edustaa perinteistä klassismia, ja päärakennuksesta löytyy myös nikkarityylisiä yksityiskohtia. Maikkulan kartanoa on jatkettu vuonna 1881 tasakattoisella osalla, ja pihapiirin rakennukset on ennallistaen kunnostettu 2000-luvun alussa. Pihapiirin rakennusten kunnostussuunnitelman ovat laatineet arkkitehdit Jukka Laurila ja Antti Pihkala. Maikkulan kartanolla on toiminut lisäksi myös Maikkulan viinatehdas vuodesta 1870 alkaen, mutta toiminta päättyi vuoden 1919 kieltolakiin. Nykyään Maikkulan Kartanon rakennus toimii tilausravintolana ja tiloja käytetään muun muassa työpaikkojen illanviettoihin ja muihin juhlatilaisuuksiin.¹

Maikkulan keskuksen pohjoispuolella sijaitseva Kangas-Mikkolan pihapiiri on peräisin 1930- ja 1980-luvuilta: pihapiirin mansardikattoinen asuinrakennus on valmistunut 1932 ja 1980 pihapiiriin on valmistunut hirsinavetta ja -talli. Pihapiiriin kuuluu myös 1980- ja 2010-luvuilla rakennettuja talousrakennuksia. Kangas-Mikkolan päärakennus ja muut pihan rakennukset ovat kaavalla suojeltuja.²

Kuva: Maikkulan kartano. Riitta Kosonen 29.10.2015 Kioski-tietokanta

Kuva: Kangas-Mikkolan vanhempi asuinrakennus. Riitta Kosonen 29.10.2015 Kioski-tietokanta

1 Kioski 3.0 -tietokanta. Luettu 24.3.2024

2 Kioski 3.0 -tietokanta. Luettu 24.3.2024

Maikkulan kasarmialueen historiaa

Maikkulan kartanon läheisyydessä, Oulunjoen varressa sijaitseva Maikkulan kasarmialue on rakentunut Venäjän vallan aikaan vuonna 1881 Venäjän armeijan 14. reservikomppanian kasarmialueeksi. Reservikomppanian harjoitusleiripaikkana kasarmi on toiminut vuoteen 1901 saakka, jolloin se siirtyi tarkka-ampujapataljoonalta venäläisen sotaväen käyttöön. Venäläisen sotaväen käytössä kasarmialue toimi vuoteen 1918 saakka.³

Myöhemmin kasarmialueella on toiminut muun muassa varavankila, pienten lasten heimokoulu, vienankarjalaisten pakolaishuolto sekä 1970-luvulta 1980-luvun loppupuolelle saakka kasarmialue on toiminut Oulun yliopiston virkistys- ja koulutusikäikäyttöön sekä varastotiloina.⁴ Kasarmialue on vuoden 1988 jälkeen ollut muun muassa Oulun rakennuspiirin, valtion kiinteistölaitoksen, Veikko Lesosen Head Invest Oy:n ja viimeisimpänä KI-Technology Oy:n Olli Karhin omistuksessa.

Kuva: Kioski-tietokanta, Maikkulan reservikomppania: miehistökasarmi Riitta Kosonen 29.10.2015

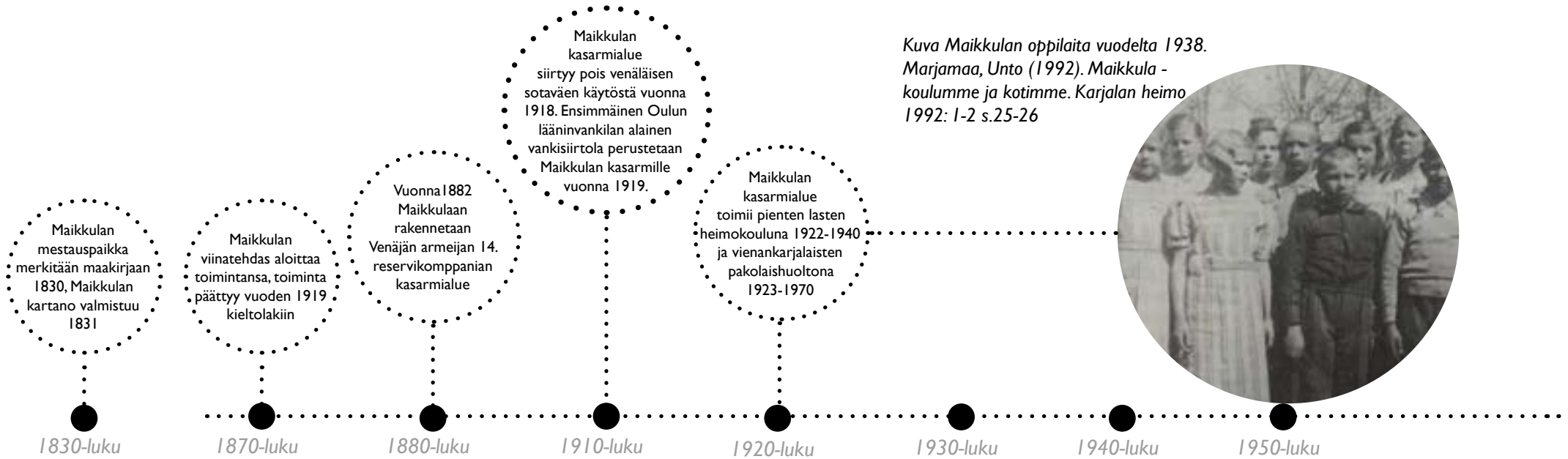
3 Rakennettu kulttuuriympäristö. (22.12.2009) Maikkulan reservikomppania. Haettu 19.2.2024 https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/rapea/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=200243

4 Sankala, Kari (24.3.2004). Maikkulan kasarmit kuntoon. Kaleva.

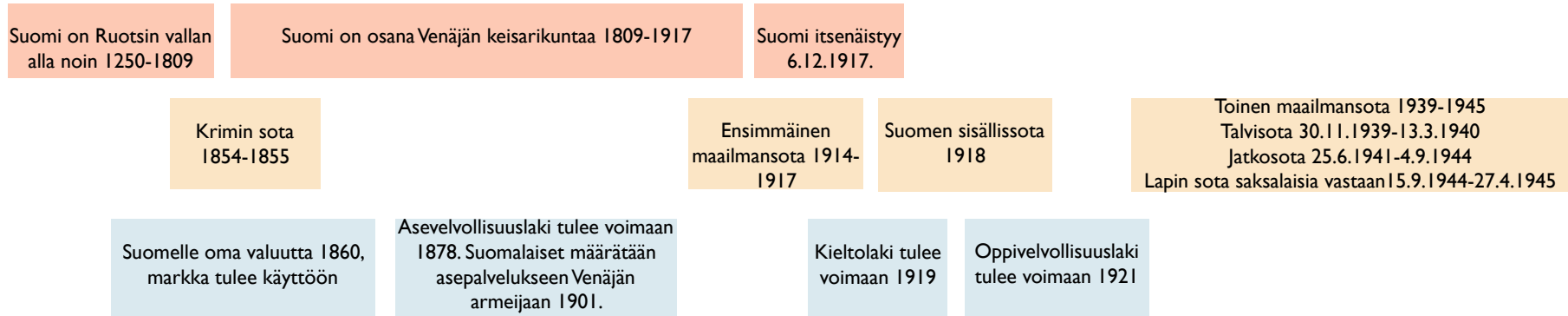
Kuvat: Riitta Kosonen 29.10.2015, Kioski-tietokanta

MAIKKULAN HISTORIA 1830-LUVULTA NYKYPÄIVÄÄN

SUOMEN HISTORIAN MERKITTÄVIÄ VUOSILUKUJA MAIKKULAN HISTORIAN NÄKÖKULMASTA

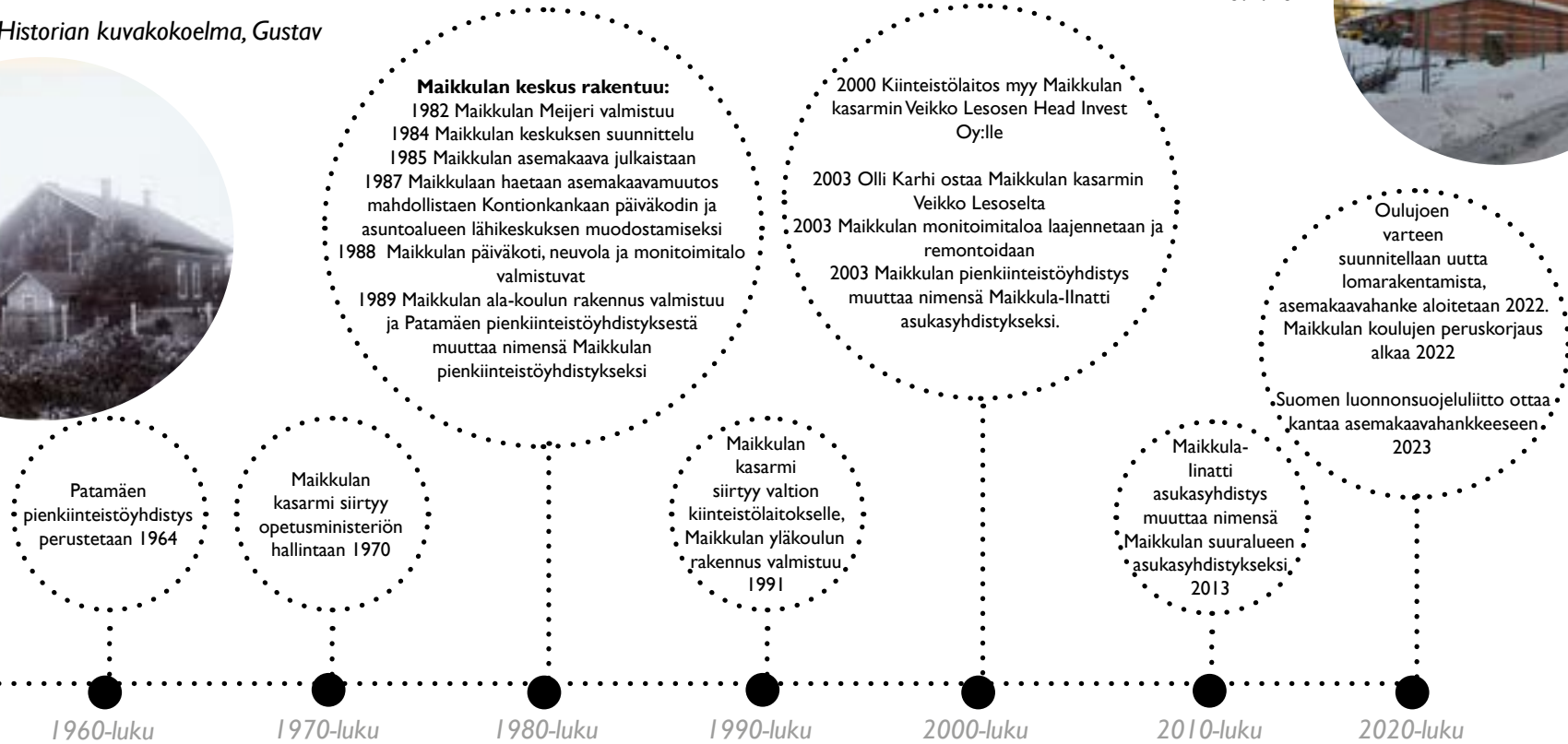

Kuva: Maikkulan reservialue on rakentunut vuonna 1882, alun perin Venäjän armeijan käyttöön.

Museovirasto, Historian kuvakokoelma, Gustav Feiring 1901.

Kuva: Maikkulan yläkoulun peruskorjaus etenee, Sonja Juutinen 26.1.2024

"Suomi kehittyi nopeasti sodan jälkeen. Ihmiset muuttivat 1960- ja 1970-luvuilta lähtien suurin joukoin maalta kaupunkeihin ja myös ulkomaille töihin. Hyvinvointivaltiota kehitettiin ja ihmisten koulutustaso nousi. Naisista yhä suurempi osuus meni palkkatöihin ja lapset päivähoitoon. 1980-luvun kuluessa elintaso alkoi nousta ja Suomi saavutti muiden Pohjoismaiden elintason. 1990-luvun alun lama kuitenkin pysäytti vaurautumiskehityksen. Työttömyys nousi voimakkaasti, vieni väheni ja konkurssit yleistyivät. Laman jälkeen talous saatiin mm. tiukalla talouspolitiikalla ja julkisten palveluiden leikkauksilla hiljalleen nousemaan taas."¹⁵

5

Peda.net, Suomen historia lyhyesti

Suomi hakee Euroopan yhteisön jäsenyyttä 1992. Suomi liittyi Euroopan unioniin 1995.

Uusi perustuslaki tulee voimaan 2000. EU:n yhteinen valuutta, euro otetaan käyttöön 2002.

COVID19- pandemia ja rajoitukset alkavat 2020

Maikkulan suunnittelun ja kaavoituksen historiaa

Maikkulan keskuksen suunnittelu on aloitettu 1980-luvulla, ja keskuksen palveluiden rakentuminen on tapahtunut suurimmaksi osaksi 1980- ja 1990-lukujen aikana. Vuonna 1980 julkaistussa Maikkulan kaavoitusohjelmassa on nostettu esille, että tuolloin asukkaita Maikkulan alueella on ollut 800. Nykyisellä Maikkulan suuralueella on asukkaita yli kymmenkertainen määrä 80-luvun alun tilanteeseen verrattuna. 1980 vuoden kaavoitusohjelmassa on mainittu tavoitteena saada Maikkulaan väestöpohja, joka takaa aluekeskustan palvelujen syntymisen: alueella tulisi olla 8000–10 000 asukasta. Vuonna 2022 Maikkulan suuralueella oli 8398 asukasta - suuralueeseen kuuluvat Maikkula, Knuutila, Iinatti, Madekoski, Heikkilänkangas, Juurusoja, Pikkarala ja Hangaskangas. Nykyinen Maikkulan keskusta on rakentunut 1980- ja 1990-lukujen aikana Maikkulan asutusalueiden lisäksi. Aiemmin keskuksen alueella oli kangasmetsää.⁶

Koko Pohjois-Pohjanmaan alueen seutusuunnitelmassa on kuvattu tulevaisuuden suunnitelmia seuraavalla tavalla: “Suunnitelman lähtökohtana 1980-luvulle siirryttäessä ovat monet niin taloudelliset kuin yhteiskunnalliset muutokset. Pitkään jatkunut nopea taloudellinen kasvu on hidastunut ja osittain pysähtynyt, joten lähtökohdaksi on otettava aikaisempaa oleellisesti hitaampi taloudellinen kasvu. Tapahtunut raju elinkeinorakenteen muutos 1960–1970-luvuilla näyttää olevan takanapäin eikä maa- ja metsätalous toimi enää muiden elinkeinojen työvoimareservinä. Energian, lähinnä öljyn, hinnan nousu on pakottanut tarkistamaan energiapolitiikkaa kotimaisen energian suuntaan, mikä osaltaan antaa haasteita tulevalle toiminnalle niin valtakunnan kuin maakunnan tasolla.”⁷

Pohjois-Pohjanmaan seutusuunnitelmassa keskeisiksi kehitystä vaativiksi suunnitelman osa-alueiksi muodostuvat investointitoiminnan aktiivinen tarkastelu ja keskittäminen, muuttotappioisuuden vähentäminen ja väestön luonnollinen kasvu sekä haja-asutusalueiden väestön vähenemisen hidastaminen. Näiden lisäksi työllisyyden turvaaminen, maatalouden elintarvikeomavaraisuus, metsävarojen käyttö ja palvelutoimintojen kehittäminen nostetaan suunnittelua ohjaaviksi teemoiksi. Suunnitelmassa korostetaan haja-asutusalueiden peruspalveluita ja omavaraisuutta.⁸

6 Oulun kaupunki. (1980). Maikkula: Kaavoitusohjelma 19.6.1980. [Oulun kaupunki].

7 Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto. (1981). Pohjois-Pohjanmaan seutusuunnitelma 1981-90. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto.

8 Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto. (1981). Pohjois-Pohjanmaan seutusuunnitelma 1981-90. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto.

Kuva: Maikkulan ilmakekuva 1970: Maikkulan keskuksen alue on rakentunut tämän jälkeen 80-luvulta lähtien, aikaisemmin alueella on ollut kangasmetsää. Maikkulan ilmakekuva 1970, paikkatietoikkuna

Kuva: Maikkulan keskusta vuoden 2016 kesäkuussa - aiemmin monitoimitalon parkkipaikan yhteydessä olleet kaariaiheet on myöhemmin purettu. Wikimedia Commons, Estormiz 23.6.2016

Maikkulan asukasyhdistyksen toimintaa

Maikkulan asukasyhdistyksen toiminta alkaa vuodesta 1964, jolloin Patamäen pienasukasyhdistys on perustettu. Vuonna 1989 Patamäen pienasukasyhdistyksestä tuli Maikkulan pienkiinteistöyhdistys, ja myöhemmin asukasyhdistys on toiminut vuodesta 2003 alkaen nimellä Maikkula-Iinatti asukasyhdistys. Vuonna 2013 asukasyhdistys vaihtoi nimekseen Maikkulan suuralueen asukasyhdistys alueyhdistyksien myötä.⁹

Maikkulan asukasyhdistyksen toimesta alueella on ollut aktiivista toimintaa. Mytyn sanomat -lehti tuo asukasyhdistyksen äänen osaksi alueen henkeä. Asukasyhdistys on järjestänyt vuosina 2008–2012 monenlaista toimintaa: Maikkulan alueella on järjestetty muun muassa vuosittainen pilkkikilpailu, kirpputoritapahtumia ja asukastuvassa on ollut lounasta tarjolla arkipäiväisin. Kirjastossa on järjestetty näyttelyitä sekä aktiviteetteja lapsille. Kirjastolla on esiintynyt muun muassa Sebastian-Klovni ja siellä on myös pidetty suurta suosiota saanut ”Ärripurri-Liisa”-nukketeatteriesitys. Maikkulan kappelissa on myös järjestetty erilaista toimintaa eri ikäryhmien edustajille: muun muassa kuorotoimintaa, päiväkerho- ja iltapäiväkerhotoimintaa. Eläkeläisten kerho ja diakoniar ryhmä ovat toimineet kappelissa vuoroviikoin.¹⁰

Maikkulan asemaakaavat 1980-luvulta alkaen

Maikkulan keskuksen alueella ei ole kaavalla suojeltua rakennuskantaa, mutta koko Maikkulan alueella useita kohteita sisältyy MRKY ja RKY-alueisiin. Maikkulan läheisyydessä sijaitseva Kangas-Mikkolan päärakennus ja muut pihan rakennukset sekä Maikkulan kasarmialueen koko rakennuskanta ovat kaavalla suojeltuja. Oulujokivarren maisemakokonaisuus peltoalueet mukaan lukien on nostettu esille ”Arvokkaita alueita Oulussa 1999”-julkaisussa.

9 Maikkulan suuralueen asukasyhdistys ry. [Blog post] <https://maikkulablog.wordpress.com/>
10 (2008-2012). Mytyn sanomat. Maikkulan suuralueen yhteistyöryhmä Myty.

Kuva: Maikkulan vuotuinen pilkkikilpailu on järjestetty maaliskuussa 2012. Mytyn sanomat 2012

Kuva: Oulujokivarren maisemaa vuodelta 1968 laajoine peltoalueineen. Pohjois-Pohjanmaan museo, Uno Laukan kuvakokoelma 1968

Maikkulanraittia. Kuva: Harri Rynnänen 2014

MAIKKULAN KESKUS

Maikkulan keskus on nykyisin harvinaislaatuinen maakunnallisesti arvokas regionalismia edustava kokonaisteos 1980-luvulta.¹¹ Maikkula oli Oulun kaupungissa ensimmäinen rakentamattomalle alueelle suunniteltu asumakunta ja palvelukeskittymä.¹²

Maikkulan aluekeskus sijaitsee noin kuusi kilometriä Oulun keskustasta kaakkoon Kainuuntien (valtatie nro. 22) pohjoispuolelle.¹³ Maikkulan keskuksen kaavoituksessa suunniteltiin alunalkaen 1980-luvulla 9000 asukkaalle erillaisia palveluja tarjoavia rakennuksia kuten päiväkotia, neuvola, ala- ja yläasteen koulut, toisen asteen oppilaitos, seurakuntarakennus, liike- ja toimistorakennuksia, kulttuuritalo, uimahalli ja asuinrakennuksia.^{13 14 15}

11 Maikkulan täydennysrakentamisen asemakaavan muutos, Oulun kaupunki, asemakaavaselostus 21.06.2023

12 Kioski tietokanta, luettu 4.4.2024

13 Arvokkaita alueita Oulussa 2015

14 Matti Karhulan haastattelu 14.2.2024

15 Maikkulan keskus, Arkkitehti-lehti 1/1991 s. 58

Kartta Maikkulan keskuksen sijoittumisesta Oulun kaupungissa.

Kuva: Maikkulan keskus, Arkkitehti-lehti 1/1991 s.57, Oulun Studio Arkkitehdit.

Suunnittelun lähtökohdat

1980-luvulle tultaessa kaupungin tarpeet olivat muuttuneet ja lisäksi täytyi muodostaa uusia asuinalueita kauemmas keskustasta. Meurmanin-Ervin yleiskaavan mukaisesti rakennettu lähiökehä oli täyttynyt jo tuolloin ja uudet alueet sijoittuivat sen taakse. Lähiöteoriasta poiketen oli tarve suunnitella laajempia asumakuntia, joissa oli paremmin varusteltuja aluekeskuksia.^{16 17}

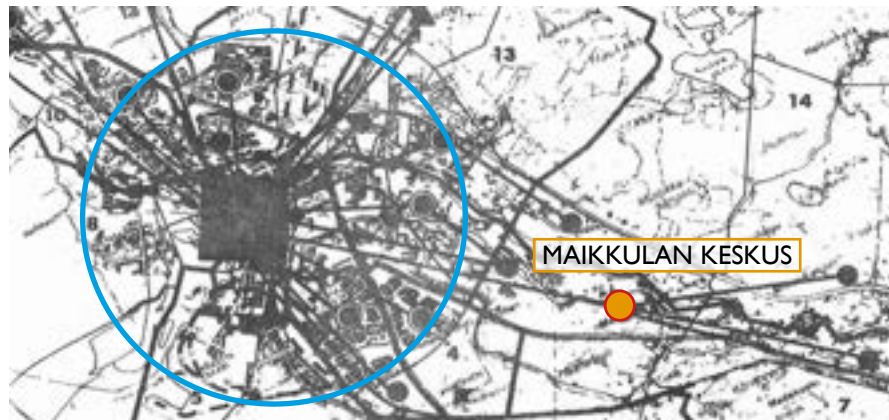
Maikkulan keskuksen suunnittelu alkoi vuonna 1984. Oulun kaupunginhallitus oli asettanut suunnitteluohjeessa kunnianhimoisen tavoitteen: “Maikkula on korkeatasoinen, monipuoliset palvelut tarjoava keskus, jossa toiminnot sekoittuvat eläväksi kokonaisuudeksi.” Kaupunki myös linjasi, että hanke- ja rakennussuunnittelu sekä kaavoitus tehtäisiin osittain samanaikaisesti. Tästä seurasi, että maankäytön ja rakennussuunnittelun teki sama toimisto.^{16 17 18}

Kaupunginhallituksen valitsema suunnittelutoimisto Oulun Studio Arkkitehdit Matti Karhulan johdolla sai tehtäväkseen suunnitella pieni kaupunki alusta loppuun, joka sisälsi maankäytön suunnittelun. Suunnittelutyö aloitettiin 1984, jolloin perustettiin myös Maikkulan palvelukeskus Oy, kaupungin toimeksiannosta.^{16 17 18} Asemakaava vahvistettiin joulukuussa vuonna 1985.¹⁷

16 Kioski tietokanta, luettu 4.4.2024

17 Matti Karhulan haastattelu 14.2.2024

18 Maikkulan keskus, Arkkitehti-lehti 1/1991 s. 60

Lähiökehä oli täyttynyt ja uusia aluekeskuksia täytyi perustaa kauemmas.
Kuva: Maikkulan kaavoitusohjelma 1980

Keskuksen suunnittelu

Alue on maastonmuodoiltaan länteen avautuva maljamainen laakso, jonka maaperä oli tiivistä moreenia ja puusto oli havupuuvältaista sekametsää sekä Kangaskontiontien varrella korkeaa männikköä.¹⁹ Vuonna 1980 otetussa ilmakuvassa Maikkulan keskuksen paikalla kasvaa vielä metsää, mutta meijerin pohjatöitä on jo tehty. Valion Meijerin tuotantolaitoksen on suunnitellut Antti Katajamäki ja Matti K. Mäkinen ja se valmistui vuonna 1982.^{20 21} Rakennus on palkittu vuoden 1983 teräsrakennepalkinnolla.²²

Rakennettu ympäristö, joista päiväkodin, neuvolan, koulut, liikekeskuksen sekä Maikkulan kappelin on suunnitellut Oulun Studio Arkkitehdit. Ne valmistuivat 1986-1991 välisenä aikana. Myös Sato:n ja YH:n asuntokohteet ovat saman toimiston suunnittelema. Maikkulan suunnittelu jatkui Matti Karhulan toimesta aina 2000-luvulle saakka. Alkuperäisen suunnitelman julkisista ja liikerakennuksista kaikki eivät ole toteutuneet.

19 Arvokkaita alueita Oulussa 2015

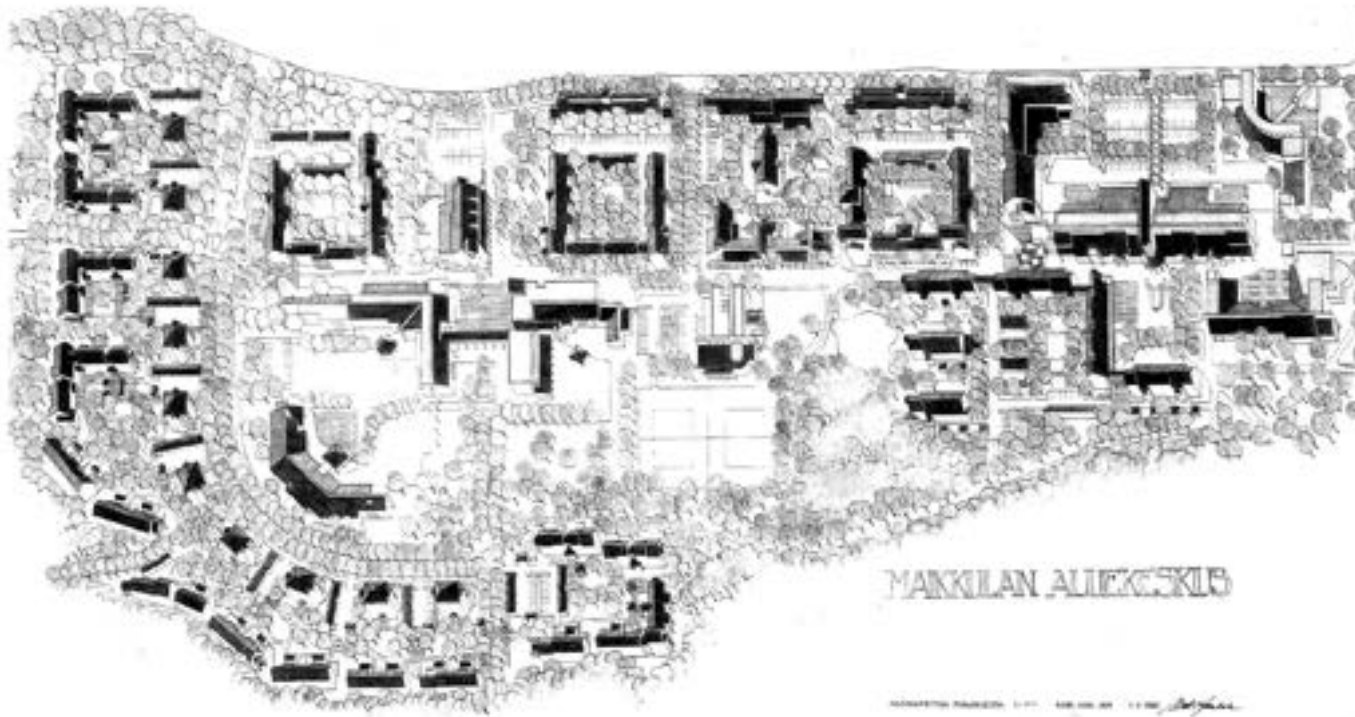
20 Arkkitehti-lehti 1/1984 s.72 ja 76

21 Anu Soikkeli, Ohjauskeskustelu 12.2.2024

22 Arvokkaita alueita Oulussa 2015

Ilmakuva Maikkulan alueelta 1980. Kuva: Ouka Karttatie

Oulun Studio Arkkitehtien ja Matti Karhulan signeeraama aksonometrinen piirros Maikkulan keskuksesta.

Kuva: Maikkulan keskus, Arkkitehti-lehti 1/1991 s.58, Oulun Studio Arkkitehdit.

Maikkulan syntyminen sijoittuu aikaan, jolloin Oulun koulu oli vireimmillään. Oululle oli ja on ollut tärkeää oman identiteetin vuoksi tehdä asioita omalla tavallaan, josta esimerkkinä Oulun koulun lisäksi suorien yhteyksien luominen ohi Helsingin, kuten lentoyhteyksien avaaminen Oulusta Eurooppaan.²³

Regionalismin ajatusmaailma näkyy inhimillisessä mittakaavassa, lämmenhenkisyydessä ja moni-ilmeisyydessä. Koneiden välttämisen sijaan paikalla rakentaminen kertoi siitä, että ihmiset rakentavat kaupunkia toisille ihmisille. Suunnittelun toimesta alueella pyrittiin yhdistämään ja sekoittamaan eri ikä- ja käyttäjäryhmien keskenään, sekä luomaan yhteisöllisyyttä ja kohtaamisia myös laajemmin ympäröivät alueet huomioiden.^{24, 25, 26}

23 Karhula Matti, haastattelu 14.2.2024

24 Karhula Matti, haastattelu 14.2.2024

25 Maikkulan keskus, Arkkitehti-lehti 1/1991

26 Kioski tietokanta, luettu 4.4.2024

Ilmakuva Maikkulan alueelta 1990. Kuva: Ouka Karttatie.

Suunnittelun toimesta alueella pyrittiin yhdistämään ja sekoittamaan eri ikä- ja käyttäjäryhmiä keskenään sekä luomaan yhteisöllisyyttä ja kohtaamisia.

Oulun koulun ajatusmaailmaan kuuluvat materiaalit ja kattomuodot näkyivät myös Maikkulassa. Päämateriaaleiltaan punatiiliset ja harjakattoiset rakennusmassojen julkisivut jäsenyivät vapaasti luoden Maikkulan ”pikku kaupungille” oman paikallisen identiteetin, josta syntyvää ilmettä voidaan kutsua arjen arkkitehtuuriksi.²⁷

Maikkulanraitin varrella oleva Maikkulampi ja oikealla päiväkotikoti. Kuva: Harri Ryyänen 2014

Maikkulanraitti

Ajan ihanteiden mukaisesti toiminnallisen ja kaupunkikuvallisen rungon muodostaa Maikkulanraitti, joka on noin kilometrin mittainen kävely- ja pyörätie. Se suunniteltiin jatkeeksi Oulun keskustasta lähtevälle kevyenliikenteen verkolle, jonka oli tarkoitus jatkuu aina Muhokselle saakka. Väylä suunniteltiin suoraksi ja tasaiseksi, koska kadut oli näin Oulun keskustassakin ja maaston muodot eivät antaneet motiivia muille muodoille. Karhula kertoi haastattelussa, kuinka tämä suora viiva (raitti) on jaettu osiin aukioilla, joista muodostuvalla tilasarjalla vältetään monotonisuutta. Paikkalähtöisyys toteutuu lammen osalta hienosti. Se oli alkuaan pieni lampi maaston matalimmassa kohdassa, joka otettiin suunnittelussa huomioon. Lampi asemoituu nyt keskeiselle aukiolle. Lampea on isonnettu ja otettu osaksi ympäristöä. Viihtyvyyden lisäämiseksi sillä on myös funktionaalinen tehtävä, koska se toimii hulevesien tasaajana.^{28 29 30 31}

Maikkulanraittia jaksottavat useat aukio, lampi ja porttiaiheinen kellotorni. Kuva: Maikkulan keskus, Arkkitehti-lehti 1/1991 s.58, Oulun Studio Arkkitehdit. Editointi Pauliina Haukipuro

27 Kioski tietokanta, luettu 4.4.2024
28 Karhula Matti, haastattelu 14.2.2024
29 Maikkulan keskus, Arkkitehti-lehti 1/1991 s. 58
30 Arvokkaita alueita Oulussa 2015
31 Kioski tietokanta, luettu 4.4.2024

Kylämäisen liikenneväylän varrella palvelut ja asuminen vuorottelevat. Monotonisuutta on luontaisesti vähentänyt arkkitehtitoimiston erilaisten persoonien kädenjälki. Toimistossa työskentelivät Karhulan lisäksi Aila Asikainen, Anna-Maija Anttila, Pekka Elomaa, Seppo Huttu-Hiltunen, Kari Kehus, Reijo Lammasniemi, Raimo Palokangas ja Reino Rinne. Rakennusten monimuotoisuutta lisää sen jakaminen osiin toimintojen mukaisesti.^{32 33}

Länsipäässä raittia sijaitsee liikekeskus, jossa piti alkujaan olla E- ja T-kaupat, joista vain toinen puoli rakennettiin ja siihen yhdistettiin kirjasto. Keskellä on asuinrakennuksia ja puisto lampineen, sekä idässä päiväkotit, koulut, kappeli ja palvelutalo. Kappelin eteen muodostuva piazza ja raitin yli ulottuva kellotorni katkaisevat pitkän katunäkymän.^{34 35}

Asuintalot raitin varrella ovat 2–3 kerroksisia. Maikkulan keskus päättyy kaarevaan Jatulikivenkatuun, jota reunustaa niin ikään Oulun Studio Arkkitehtien suunnittelemat kolmikerroksiset ”noppatalot”. Noppataloista suunniteltiin perusmalli, joista sitten kukanenkin toimiston suunnittelija muokkasi oman näköisensä.^{36 37}

- 32 Maikkulan keskus, Arkkitehti-lehti 1/1996 s. 60-61
 33 Karhula Matti, haastattelu 14.2.2024
 34 Kioski tietokanta, luettu 4.4.2024
 35 Karhula Matti, haastattelu 14.2.2024
 36 Kioski tietokanta, luettu 4.4.2024
 37 Karhula Matti, haastattelu 14.2.2024

Maikkulanraitin katkaisee seurakuntarakennuksen porttiaiheinen kellotorni. Vasemmalla ala-aste.
 Kuva: Riitta Kosonen 2015

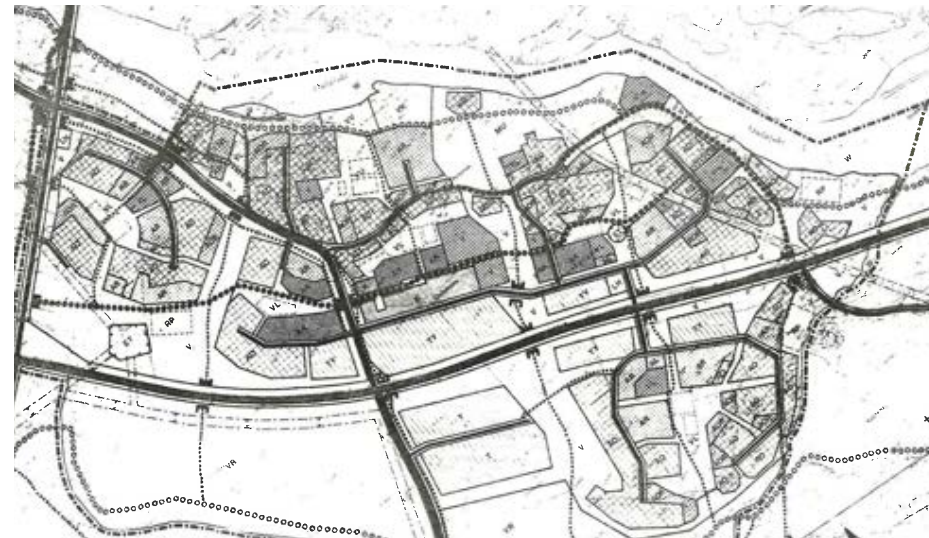
Kuution malliset ”noppatalot” ovat kolmikerroksisia ja yksilöllisiä asuinrakennuksia.
 Kuva: Pauliina Haukipuro 2024

Inspiraatioita suunnittelutoimisto haki Maikkulaan, mutta myös yleisesti kirjoista ja lehdistöistä ja tanskalaisesta arkkitehtuurista. Seuraamalla aikaa suunnittelijat saivat myös tietää mitä muut tekevät. Alankomaiden arkkitehtuurissa kiinnosti, miten asiat oli organisoitu ja saatu aikaan eikä niinkään rakennukset ja kaupunkisuunnittelu itsessään. Siellä alueet suunniteltiin kokonaisvaltaisesti ja rakennusliikkeiden yhteistyö, palvelut sekä asuminen saatiin toteutumaan yhtä aikaa.³⁸

Alueen liikennejärjestelyiden suunnittelu

Liikennejärjestelyiden suunnittelussa haluttiin välttää läpikulkuliikennettä Oulunsuun ja Maikkulan alueella, joten liikennettä ohjattiin Kainuuntielle. Kajaanintiestä osa rauhoitettiin ja se oli vain paikallisten, kevyen ja julkisen liikenteen käytössä. Kevyt liikenne haluttiin erottaa erilliseksi väyläksi, joten Maikkulan halki tuli kulkemaan yksi pääväylä, edellä esitelty Maikkulanraitti. Julkisen liikenteen piiriin pyrittiin saamaan mahdollisimman laaja asukas-kunta. Pysäkille sai olla enimmillään 500 m matkaa.³⁹

- 38 Karhula Matti, haastattelu 14.2.2024
 39 Maikkulan kaavoitusohjelma 1980

Julkisen liikenteen saavutettavuuteen kiinnitettiin huomiota. Piirustus: Maikkulan Kaavoitusohjelma 1980

Matti Karhula

Matti Karhula on syntynyt Oulussa 14.6.1947. Hän opiskeli Oulun yliopistossa arkkitehtuuria 1970-luvulla yhteiskunnallisen ja poliittisen aktivismin aikaan, jonka taustalla olivat 1968 alkanut yhteiskunnallinen murros ja energiakriisi. Arkkitehdiksi hän valmistui vuonna 1977. Karhulan alana on ollut alun perin rakennusoppi, millä alalla hän myös väitteli tohtoriksi vuonna 1983.^{40 41}

Karhula toimi opetustehtävissä Oulun yliopiston arkkitehtiosastolla assistenttina ja vt. professorina. Pohjois-SAFAn puheenjohtajana hän toimi 1983–1984, jolloin tavoitteena oli Helsingikeskeisyyden murtaminen Arkkitehtiliitossa ja lisätä SAFAn liittovaltuustossa “maalaisliiton” paikkoja. Matti Karhula toimi sittemmin SAFAn liittovaltuustoosa kaksi jaksoa, yhden kauden SAFAn hallituksessa ja kilpailuvaliokunnan jäsenenä kaksi kautta.⁴²

Kesällä 1983 kutsui hänen silloinen esimiehensä Oulun yliopistolla ja Suunnittelurengas oy:n toimitusjohtaja Matti K. Mäkinen Karhulan Oulun Studio Arkkitehtien vetäjäksi. Karhula sai tehtäväkseen koota ympärilleen nuoria ja lahjakkaita Oulun koulun arkkitehteja. Oulun Studio nimettiin arkkitehtuurin huippuyksiköksi Suunnittelurengas sisällä. Juuri ennen Maikkulan ajankohtaistumista toimisto voitti alueellisen, yleisen arkkitehtikilpailun, jossa tehtävänä oli suunnitella uusi asuntoalue Maikkulan alueelle. Tämä kilpailumenestys myötävaikutti myös Maikkulan uuden aluekeskuksen maankäytön suunnittelutyön saamiseen.⁴³

1990-luvun lama kaatoi Oulun Studio Arkkitehdit, jonka seurauksena Karhula-Rinne toimisto sai alkunsa. Uusi toimisto alkoi saada enenevässä määrin myös asemakaavatoivia, mm. Oulun Peltolankaaren ja Kaakkurin Kiviharjun asemakaavat ovat Karhulan laatimia. Vuonna 2001 Matti Karhula valittiin Oulun asemakaavapäälliköksi. Hän eläköityi virasta 2012, mutta on jatkanut työtään kaupunkisuunnittelijana omassa konsulttitoimistossaan.^{44 45}

Arkkitehti, tekniikan tohtori Matti Karhula.
Kuva: mattikarhula.com 16.5.2024

Maikkulan keskuksen onnistumisen syitä on pohdittu kenties laajaltikin. Matti Karhulalla oli vahva oma näkemyksensä ja hän nosti haastattelussa esiin, kuinka merkittävää oli, että projektista tehtiin tärkeä ja oli intohimoa suunnittelijoiden kesken onnistua. Lisäksi saumaton yhteistyö toimeksiantajan kanssa ja yhteisistä tavoitteista kiinni pitäminen oli merkittävää projektin onnistumisen kannalta.⁴⁶

Asuntorakennusten monipuolisuus voinee olla myös omalta osaltaan vaikuttamassa siihen, miten asukkaat ottivat alueen omakseen ja pieni kaupunki heräsi elämään sopuisasti. Vuokra-asuntojen lisäksi alueelle suunnitellut "noppatalot" suunniteltiin omistusasunnoiksi ja lisäksi keskuksen ympärille levittäytyi omakotitaloalue. Näistä seikoista johtuen alueen asukaskunta lienee ollut hyvin kirjavaa, josta jokaiselle on löytynyt oma paikkansa. Palvelujen rakentuminen rinnakkain asuinrakentamisen kanssa tukivat asukkaita, kun palveluja oli saatavilla sen mukaan, miten alue rakentui.⁴⁷

40 Arkkitehdit kaupunki suunnittelijoina Pohjois-Suomessa 1965–2015

41 Meijän Matti Oulun Heinäpästä

42 Arkkitehdit kaupunki suunnittelijoina Pohjois-Suomessa 1965–2015, s 16-18

43 Arkkitehdit kaupunki suunnittelijoina Pohjois-Suomessa 1965–2015 s. 16-18

44 Arkkitehdit kaupunki suunnittelijoina Pohjois-Suomessa 1965–2015 s. 16-18

45 Meijän Matti Oulun Heinäpästä

46 Karhula Matti, haastattelu 14.2.2024

47 Karhula Matti, haastattelu 14.2.2024

MAIKKULAN JULKISET RAKENNUKSET

1. Maikkulan päiväkoti ja neuvola
2. Maikkulan kappeli
3. Maikkulan ala-aste
4. Maikkulan yläaste
5. Liikekeskus ja monitoimitalo

Kuva 1: Riitta Kosonen 2015
Kuva 2: Sonja Juutinen 2024
Kuvat 3 ja 4: Pia Krogus 2014
Kuva 5: Lauri Antila 2015
Ortokuva: Oulun karttapalvelu 2017

Maikkulan päiväkoti ja neuvola

Osoite: Jättikivenkatu 5, 90240 Oulu
Suunnittelija: Oulun Studio Arkkitehdit Oy, Matti Karhula
Valmistunut: 1986
Inventointistatus: MRKY

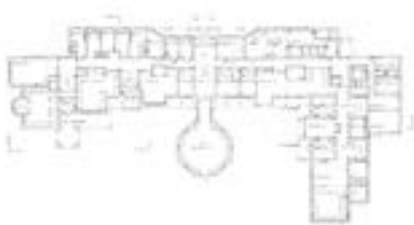
Pääsisäänkäynnin torniaihe katsoo kohti maikkulanraitia ja Maikkulampea, Kuva: Riitta Kosonen 2015

Maikkulan päiväkoti ja sen viereinen neuvolarakennus ovat osa Maikkulanraitia reunustavien julkisten rakennusten kokonaisuutta. Rakennukset edustavat 1980-luvun regionalismia ja Oulun koulun suunnittelufilosofiaa. Symmetrinen päiväkoti reunustaa tontin keskelle muodostuvaa leikkipihaa, jonka keskellä kohoaa telttamainen sali. Haastattelussa Matti Karhula silminnähdessä innostuu kertoessaan päiväkodin suunnittelusta. Yhtenä innoittajana keskustilan telttajatukselle Karhula mainitsee Kirsi Kunnaksen lastenkirjan sirkusteltasta.⁴⁸ Päiväkoti on peruskorjattu vuonna 2002.⁴⁹

48 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä (2020), Oulun koulun kohteet, inventointi

Oulun koulun arkkitehtuurin kohteista Oulussa 2020

49 Matti Karhulan haastattelu 14.2.2024

Päiväkodin tilat reunustavat leikkipihaa ja salia, Kuva: Oulun kaupunki, rakennusvalvonnan arkisto

"Teltan" katto kohoaa salin ylle, Kuva: Sonja Juutinen 2024

Maikkulan kappeli

Osoite: Kangaskontiontie 9, 90240 Oulu
Suunnittelija: Arkkitehtitoimisto Karhula & Rinne Ky
Valmistunut: 1995

Maikkulan kappelin pääsisäänkäynti Kuva: Sonja Juutinen 2024

Maikkulan kappeli on tyyliltään muita maikkulanraitin julkisia rakennuksia huomattavasti modernisempi. Sen vaikuttavin piirre on maikkulanraitin yli ulottuva punatiilinen muuri, joka tukeutuu kapeaan kellotorniin. Muuri muodostaa portin maikkulanraitille ja on ehkä koko alueen tunnistettavin yksittäinen arkkitehtoninen ratkaisu. Kappeli koostuu korkeammasta seurakuntasalista, sekä matalammasta sisäänkäyntiaulasta ja hallintosiivestä, joka liittyy sisäyhteydellä viereiseen toimintakeskus Toivoon, jossa toimii muun muassa tuetun asumisen palvelutalo sekä kristillinen päiväkoti.^{50 51} Materiaaleiltaan julkisivut ovat varsin yksiaineista punatiiltä ja aukotus on hyvin säännönmukaista, mikä luo rakennukselle viereisiä Oulun koulun koulurakennuksia vakavamman ilmeen.

50 Maikkulan kappeli. Oulun Seurakunnat. <https://www.oulunseurakunnat.fi/maikkulan-kappeli>, luettu 25.3.2024

51 Palvelutalot | Oulun palvelusäätiö. <http://www.oulunpalvelusaatio.fi/palveluasuminen/palvelutalot>, luettu 25.3.2024

Kappelin hillityn säännönmukainen julkisivu korostaa sen harrasta luonnetta, Kuva: Oulun ev.lut. seurakunnat, arkisto

Maikkulan ala-aste

Osoite: Maikkulanraitti 11, 90240 Oulu
Suunnittelija: Oulun Studio Arkkitehdit Oy, Reijo Lammasniemi, Matti Karhula
Valmistunut: 1989
Inventointistatus: MRKY

Siniset pilari-aiheet ja vaakasuuntaiset raidat muurauksessa tuovat vaihtelua julkisivuun
Kuva: Pia Krogius 2014

Maikkulan ala-aste rajaa maikkulanraittia yhdessä muiden punatiilisten julkisten rakennusten kanssa. Se muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden viereisen yläasteen ja raitin toisella puolella kohoavan kappelin kanssa. U-kirjaimen mallisen rakennuksen siivet kiertyvät sisäpihan ympärille, jossa rakennusmassa pulpettikattoineen laskeutuu yksikerroksiseksi ja pienimittakaavaisiksi, luoden kontrastia maikkulanraitin puoleiselle kaksikerroksiselle julkisivulle. Ala- ja yläasteen rakennuskokonaisuus on hyvin säilynyt.⁵² Ala-aste on kirjoitushetkellä peruskorjattavana ja sen arvioidaan valmistuvan vuoden 2024 aikana. Korjauksen suunnittelusta vastaa arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy ja rakennuttajana toimii Oulun Tilapalveluiden liikelaite.⁵³

52 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä (2020), Oulun koulun kohteet, inventointi Oulun koulun arkkitehtuurin kohteista Oulussa 2020

53 Maikkulan koulun peruskorjaus. Oulun Kaupunki. <https://www.ouka.fi/oulu-tilapalvelut/maikkulan-koulun-peruskorjaus>, luettu 25.3.2024

Matala sisäpihan puoli vaaleine pystylaudoituksineen, Kuva: Pia Krogius 2014

Maikkulan yläaste

Osoite: Jatulikivenkatu 3, 90240 Oulu
Suunnittelija: Oulun Studio Arkkitehdit Oy, Matti Karhula
Valmistunut: 1991
Inventointistatus: Paikallisesti arvokas

Yläaste aloittaa maikkulanraitin rakennusten kokonaisuuden idästä saavuttaessa. Kuva: Pia Krogius 2014

Maikkulan yläaste toimii tyyllisenä ja toiminnallisena parina viereiselle ala-asteelle. Hallinnollisesti ne muodostavat maikkulan yhtenäiskoulun. Samat arkkitehtoniset Oulun koulun piirteet kuin alakoulussa ilmenevät myös yläkoulun julkisivuissa. Sininen laatoitus ja erilaiset pilari- ja porttiaiheet korostavat sisäänkäyntejä tuoden vaihtelua punatiiliseen rakennusmassaan. Pääteen rakennukselle muodostaa paviljonkimainen osa aivan maikkulanraitin päässä. Sen aumakatto valolyhtyineen sekä vaaleaksi rapattu julkisivu sinisine värikenttineen poikkeaa muusta rakennuksesta luoden koululle persoonallisen ja helposti tunnistettavan piirteen. Yläkoulu on korjattu vuonna 2023 osana yhtenäiskoulun peruskorjausta.^{54 55}

54 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä (2020), Oulun koulun kohteet, inventointi Oulun koulun arkkitehtuurin kohteista Oulussa 2020

55 Maikkulan koulun peruskorjaus. Oulun Kaupunki. <https://www.ouka.fi/oulu-tilapalvelut/maikkulan-koulun-peruskorjaus>, luettu 25.3.2024

Sininen laatoitus erottaa sisäänkäynnin massiivisesta tiilijulkisivusta, Kuva: Pia Krogius 2014

*Sisäänkäynnin yläpuolinen torni kyltteineen hallitsee rakennuksen päätyä.
Kuva: Lauri Antila 2024*

Liikekeskus ja monitoimitalo

Osoite: Maikkulanraitti 11, 90240 Oulu
Suunnittelija: Oulun Studio Arkkitehdit Oy, Reijo Lammasniemi, Matti Karhula
Valmistunut: 1989
Monitoimitalon laajennusosa: 2003

Liikekeskuksen alkuperäinen suunnitelma koostui kahdesta toisiinsa nähden peilatusta massasta, joissa olisi ollut tilat kahdelle elintarvikekaupalle sekä useita pienempiä liiketiloja.⁵⁶ Näistä tosin vain 1. vaihe toteutui. Tyyllillisesti rakennus on yhteneväinen muiden samaan aikaan valmistuneiden Maikkulan keskuksen rakennusten kanssa. Rakennuksen läpäisee katettu kauppakatu, jolta on käynti liiketiloihin ja kirjastoon. Liikekeskusta laajennettiin monitoimitaloksi vuonna 2003, jolloin rakennettiin asukastupa, nuorisotilat sekä kirjaston laajennus. Laajennusosa erottuu alkuperäisestä rakennuksesta suurine lasipintoineen ja harmaane peltisäleikköineen, joskin julkisivuissa käytetty punatiili sitoo sen ympäristöönsä. Monitoimitalo toimii nykyään Maikkulan yhteisöllisenä keskuksena, jossa eri tahot järjestävät toimintaa, kuten kerhoja ja tapahtumia.⁵⁷

56 Karhula, M. (1991). Maikkulan keskus. Arkkitehti, 1/91, 59–63.

57 Liikekeskus kasvaa monitoimitaloksi Maikkulassa. Kaleva. <https://www.kaleva.fi/liikekeskus-kasvaa-monitoimitaloksi-maikkulassa/2108248>, luettu 25.3.2024

Monitoimitalon laajennusosa maikkulanraitilta nähtynä. Kuva: Lauri Antila 2024

Maikkulanraittia. Kuva: Ilpo Okkonen 1991

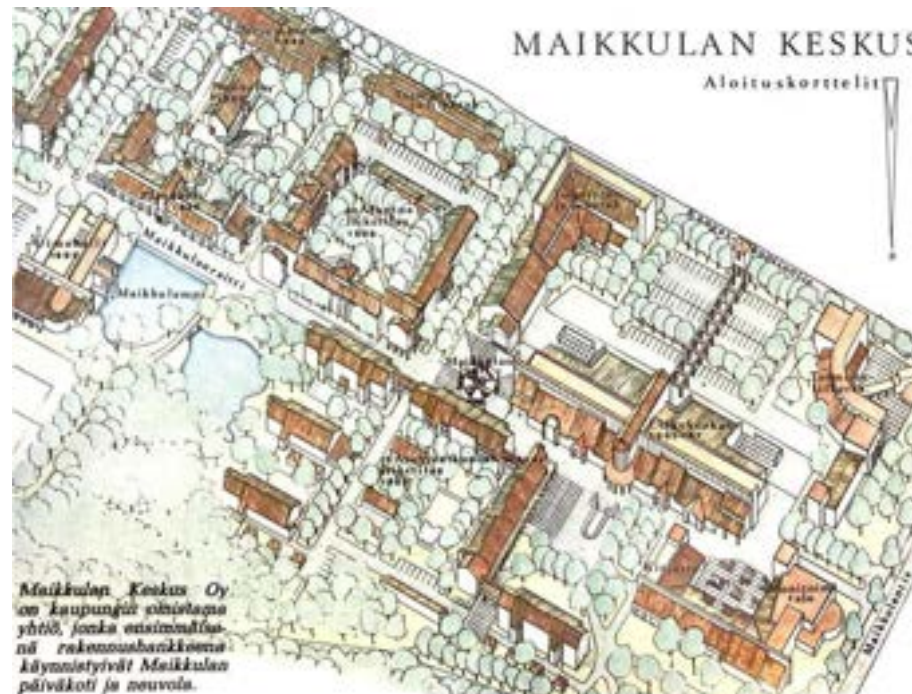
*Maikkulan päiväkodin "sirkustelta" alkuperäisessä asussaan.
Kuva: Ilpo Okkonen 1991*

TOTEUTUMATTOMAT RAKENNUKSET

Maikkulan keskuksen aluesuunnitelman rakennuksista ovat jääneet toteutumatta toimisto- ja liikerakennukset sekä terveysasema Kangaskontiontien varrelle, Maikkulammen viereen suunniteltu uimahalli, sekä Maikkulanraitin länsipääteeksi suunniteltu kulttuurikeskus, joka olisi sisältänyt mm. kirjaston, kerho- ja kokoustiloja, nuorisokahvilan sekä musiikki- ja elokuvasalin⁵⁸. Myöskään suunnitelmaan aluevarauksena sijoitettua keskiasteen koulutusrakennusta ei ole toteutettu.

Suunnitelmassa Maikkulanraitin eteläpäähän syntyvän Maikkulanaukion eteläisivun muodostavasta liikekeskuksesta on toteutunut puolet. Ensimmäisen vaiheen valmistuttua 1989 siinä toimivat posti, Postipankki, päivittäistavara-kauppa, apteekki, kukkakauppa ja kaksi kioskia. Länsipuolikkaan rakentamisen oli tarkoitus alkaa 1991 ja se olisi sisältänyt ravintolan ja toisen päivittäistavara-kaupan.⁵⁹ Toista puolta ei kuitenkaan rakennettu, ja kulttuurikeskuksen jäätyä toteuttamatta kirjasto yhdistettiin myöhemmin liikekeskuksen yhteyteen. Vuonna 2003 liikekeskusta laajennettiin Maikkulan monitoimitalolla. Uimahallin, kulttuurikeskuksen ja länsipään liikerakennusten tontit on myöhemmin otettu asuinrakentamisen käyttöön.

Kangaskontiontien varrelle suunnitellut toimisto- ja liikerakennukset ja terveysasema olisivat olleet kahdesta kolmeen kerroksisia. Lisäksi osassa rakennuksista sai neljänteen kerrokseen sijoittaa 1/3 rakennuksen suurimman kerroksen alasta. Rakennuksiin oli tarkoitus sijoittaa työpaikkavaltaista, häiriötä tuottamatonta yritystoimintaa, osana alueen työpaikkaomavaraisuuden ja palvelujen monipuolisuuden edistämistä. Lisäksi korkeammilla rakennuksilla olisi luotu melusuoja Kangaskontiontien liikenteen ja meijerialueen sekä Maikkulanraitin asuinkorttelien välille. Kuitenkin jo kaavoitusvaiheessa huomioitiin myös tilanne, jossa liikerakennukset eivät ainakaan heti toteutuisi, osoittamalla Kangaskontiontietä reunustavalle puustolle sama suojaava tehtävä.⁶⁰

Maikkulan keskuksen länsiosan pääosin toteuttamatta jääneitä julkisia- ja liikerakennuksia. Kuva: Oulun kaupungin kunnalliskertomus 1984.

UUDISRAKENTAMINEN

Maikkulan monitoimitalo ja liikekeskuksen muutokset

Vuonna 1999 alueen länsiosaan tehtiin asemakaavamuutos, jolla mahdollistettiin asuinkerrostalokorttelin rakentaminen kulttuuritalon ja liikerakennusten korttelialueen paikalle, sekä julkisten palvelutilojen sijoittaminen olemassa olevan liikekeskuksen ja kirjaston yhteyteen. Muutoksen mahdollistama Maikkulan monitoimitalo valmistui vuonna 2003.

Monitoimitalo toteutti alkuperäistä suunnitelmaa sekä rajaamalla Maikkulan-tori kutsutun aukion eteläisivun, että tuomalla keskukseen kauan odotetut⁶¹ kokoontumis- ja monitoimitilat. Samalla liikekeskuksen yhteydessä toimivan kirjaston tiloja laajennettiin ja yhdessä rakennukset muodostivat alkuperäisen suunnitelman toteutumattomaa kulttuuritaloa vastaavan kokonaisuuden.

58 Asemakaavan selostus 1985 s.8.

59 Maikkulan keskus, Arkkitehti-lehti 1/1991 s.58.

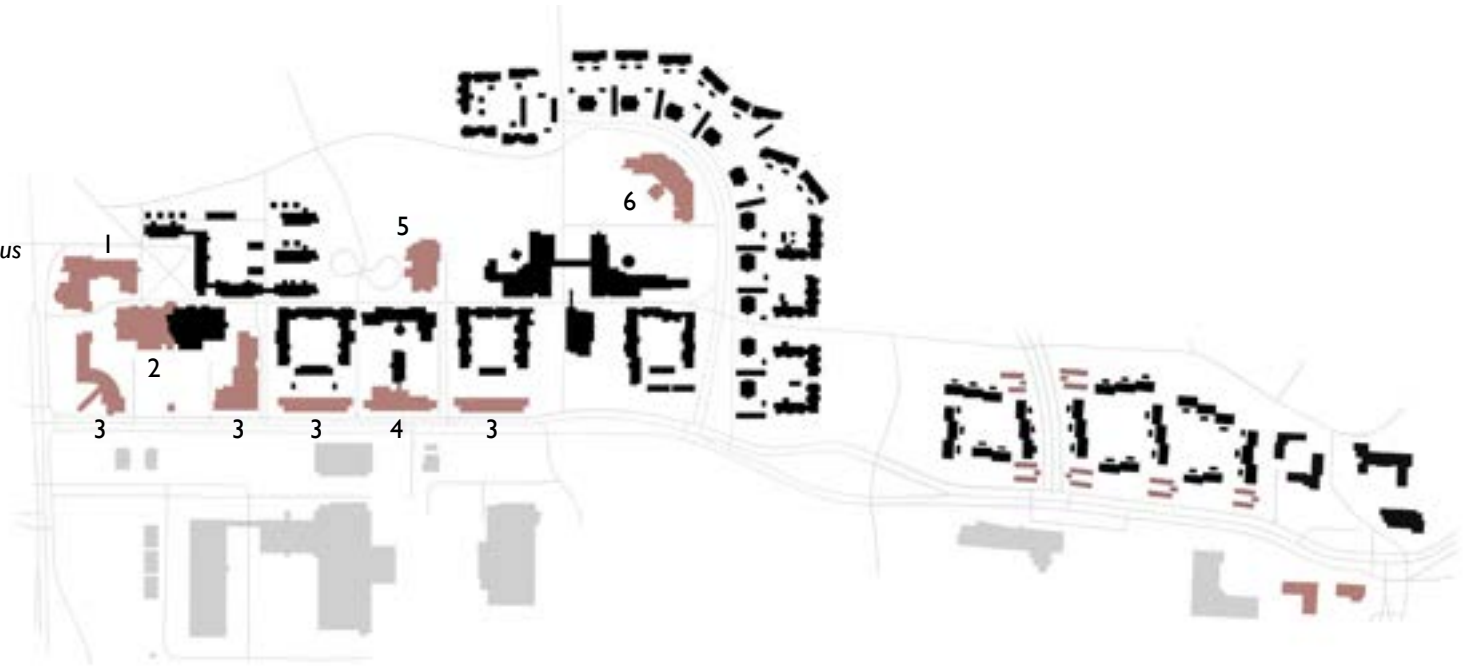
60 Asemakaavan selostus 1985 s.7-8.

61 Monitoimitalo ihastutti Maikkulalaisia, Kaleva 3.10.2003.

Alkuperäinen suunnitelma

Punaisella toteutumattomat rakennukset

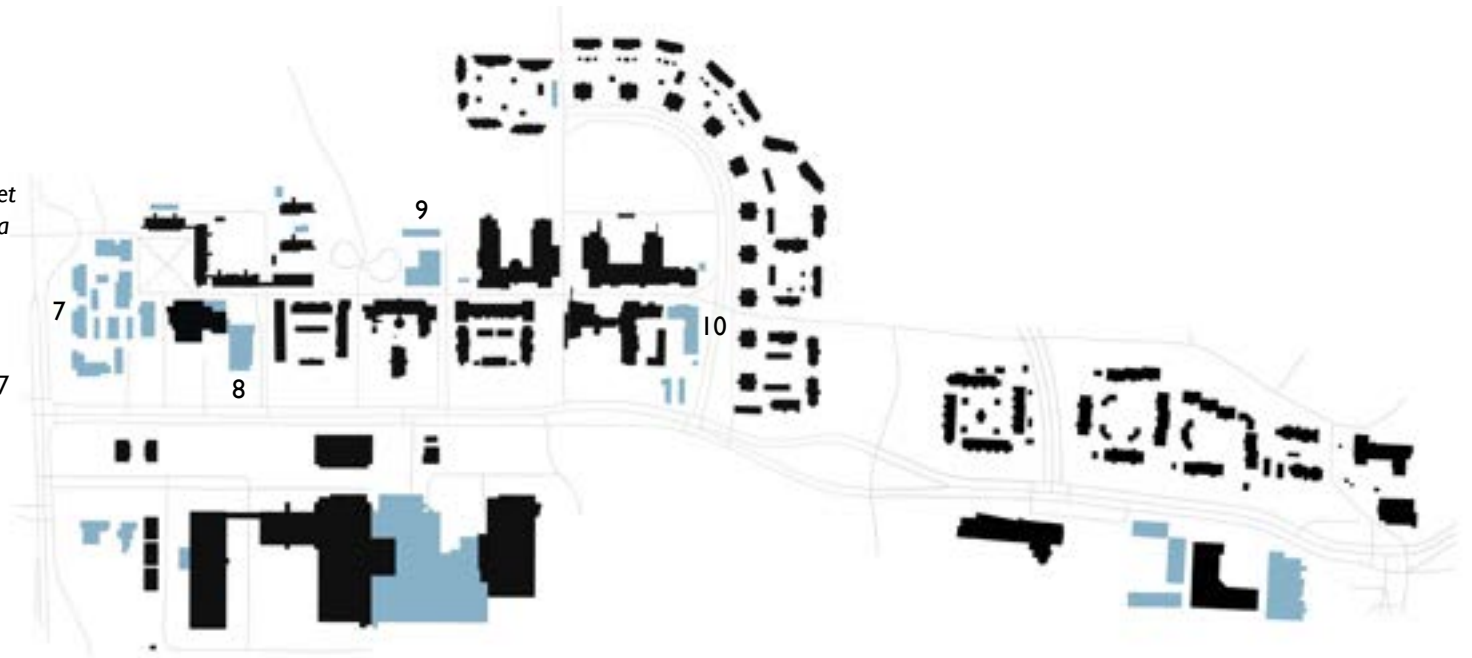
1. Kirjasto ja monitoimitalo / kulttuurikeskus
2. Liikekeskuksen länsipuoli
3. Toimisto- ja liikerakennukset
4. Terveysasema
5. Uimahalli
6. Lukio (aluevaraus, mikäli tarvetta)

Nykytila

Sinisellä 80- ja 90-lukujen jälkeiset muutokset ja poikkeamat alkuperäisestä suunnitelmasta

7. Asuinkortteli, Maikkulanraitti 2 ja Kangaskontiontie 1
8. Maikkulan monitoimitalo
9. As Oy Maikkulanlinna, Maikkulanraitti 7
10. As Oy Jatulinmetsä, Jatulikivenkatu 1

Rakeisuuskaaviot: Lauri Antila 2024, nykytila pohjautuen Paikkatietoikkunan karttoihin.

Maikkulan monitoimitalo suunnitelmaan merkityn "Maikkulantorin" reunalta kuvattuna.
Kuva: Lauri Antila 2024

Liikekeskuksen uusia julkisivumateriaaleja. Sekä nykyinen sisäänkäyntikatos että tornin vaaleansininen metallikehikko on lisätty samassa yhteydessä. Puuta jäljittelevää julkisivulevyä on käytetty myös Maikkulanraitin puoleisessa julkisivussa.
Kuva: Lauri Antila 2024

Tyyliltään monitoimitalo poikkeaa alueen tyylistä yksinkertaisemmalla ulkoasulla, tasakattoisuudella ja tummimmalla värityksellä. Myös vanhan liikekeskus- ja kirjastorakennuksen julkisivumateriaaleja on myöhemmin vuonna 2020 uusittu. Uusi tummempi metallijulkisivu yhtenäistää rakennuskokonaisuuden uuden ja vanhan osan, mutta muut uudet materiaalit ovat osin ristiriidassa ympäristön väripaletin ja alueen suunnitteluperiaatteiden kanssa. Siinä missä uusi monitoimitalo säilytti Oulun koululle tyypillistä materiaalien mutkattomuutta ja materiaalituntua julkisivuissaan, liikekeskuksen uudet vaaleansiniset levy- ja metallipinnat ja kuultokäsiteltyä puuta jäljittelevät julkisivulevyt poikkeavat näistä periaatteista. Liikekeskus on Maikkulan keskuksessa ainoa esimerkki merkittävästä julkisivumuutoksesta.

Uudet kerrostalot

Samana vuonna Maikkulan monitoimitalon kanssa valmistui samaisen asemakaavamuutoksen mahdollistama kuuden kerrostalon kortteli alueen länsipäähän. Lisäksi 2000-luvulla Maikkulan keskukseseen on rakennettu kaksi uutta yksittäistä kerrostaloa.

Maikkulanraitin länsipäätteenä toimivan kerrostalokorttelin suunnitteli myös alkuperäisessä "suunnitteluporukassa" ollut Seppo Huttu-Hiltunen⁶², ja vaikka Oulun koulusta ei ehkä enää 2000-luvulla voidakaan puhua, rakennukset jatkavat alueen tyyliä ja suunnitteluperiaatteita luontevasti. Erona muuhun rakennuskantaan on suurempi runkosyvyys ja hiukan vapaampi korttelirakenne. Rakennuskokonaisuus rajautuu kuitenkin edelleen alkuperäistä suunnitelmaa vastaavasti, ja täydentää toisen puolen Maikkulanraitin päättävää aukiota rajaavista rakennuksista. Aukion luonne on alkuperäistä yksityisempi, koska sitä muutoksen jälkeen ympäröivät julkisten ja liikerakennusten sijaan lähes kaikilta sivuilta asuinrakennukset. Tästä huolimatta korttelin täydentymisellä on positiivinen vaikutus sekä alueelle saapumisen, että Maikkulanraitin tilasarjan toteutumisen kannalta.

Nykyään lampea reunustava L-mallinen kerrostalo rakennettiin toteutumattoman uimahallin tontille vuonna 2012. Tontille tehtiin vanhusten palveluasumisen mahdollistava asemakaavamuutos. Rakennus poikkeaa alueen muotokielestä suuremmalla runkosyvyydellä ja varsinkin kadun puolella "laattikomaisemmalla" massoitteulla, jossa ei ole alueelle tyypillisiä sisään- tai ulosvetoja. Materiaaleista mustat ikkunapuitteet ja parvekelasit nousevat esille muusta ympäristöstä, mutta kokonaisuudessaan rakennus sopii mittakaavaltaan ja ulkoasultaan paikkaansa.

Vuonna 2013 valmistunut Maikkulanraitin puolella nelikerroksinen kerrostalo Maikkulan yläastetta vastapäätä poikkeaa alueen tyylistä tavanomaisemmassa muotokielessä ja mittakaavassa. Vaikka korttelin alkuperäinen kaava mahdollistaakin 1/3 suurimman kerroksen kerrosalasta neljanteen kerrokseen, korkeamman osan sijoittaminen muurimaisesti Maikkulanraitin puolelle poikkeaa pienimittakaavaisuuden periaatteesta ja katutila jää melko tyhjäksi. Rakennus täydentää kuitenkin korttelirakenteen kulman ja varsinkin idästä lähestyttäessä selventää Maikkulanraitin alun muodostumista tyhjää tonttia paremmin. Julkisivumateriaalit jatkavat ympäristön materiaaleja ja värisävyjä.

KOKONAISAJATUKSEN SÄILYNEISYYS

Viimeistenkin Maikkulanraitin ja Jatulikivenkadun rakennusten toteuduttua 2010-luvulla ja kokonaisuutena vain muutamilla poikkeamilla alkuperäisestä suunnitelmasta, alueen yhtenäisyys ja suunnitteluajatus on toteutunut huomattavan hyvin. Kangaskontiontien varren rakennusten toteutumattomuus ei niinkään vaikuta negatiivisesti alueen kokonaisajatukseen, vaikka Kangaskontiontien ja Maikkulanraitin välistä yhteyttä ei suunnitelman mukaisella tavalla muodostukaan. Väliin jäävä puustokaistale tukee kuitenkin samalla periaatteita autoliikenteen ja kevyen liikenteen erottamisesta ja luonnon ympäröimästä pienestä kaupungista. Suunnitelmassa Maikkulanaukioksi ja Maikkulantoriksi nimetyt aukiot ovat muodostuneet suunnitelmaa puistomaisemmiksi, ympäröivien julkisten rakennusten puuttuessa.

Alueen uudisrakennukset noudattavat alueen alkuperäistä materiaalipalettia punatiilisillä julkisivuilla ja muuten pääasiassa valkoisen ja harmaan sävyillä. Vaikka Oulun koululaisesta paikallarakentamisesta on luovuttu, elementtirakentamisen merkit on piilotettu julkisivuista onnistuneesti. Harvalukuisina uudisrakennukset eivät riko alueen alkuperäistä alueen ajatusta, poikkeavuuden ollessa tarpeeksi vähäistä. Kaikki Maikkulanraitia rajaamaan suunnitellut rakennukset tai niitä korvaavat rakennukset saatiin alkuperäisen suunnitelman mukaiseen tilanteeseen vasta vuonna 2013 viimeisen kerrostalon valmistuttua. Tähän asti raitin kaupunkikuva paikoittain keskeneräinen. Uusien rakennusten myötä kaupunkikuvallinen ajatus on täydentynyt monilta osin alkuperäisen suunnitelman mukaiseksi, vaikka käyttötarkoituksista ja tyylistä onkin poikettu. Tästä saatu arvo on alueen kannalta ”tyylivirheitä” merkittävämpi.

Maikkulan keskuksen 2000-luvulla rakennettuja kerrostaloja. Ylhäältä kerrostalokortteli alueen länsipäädyssä, lammen viereinen kerrostalo ja Maikkulan yläasteen vastapäinen kerrostalo. Kuvat: Lauri Antila 2024

Maikkulan keskukselta ei ole purettu rakennuksia, eikä julkisivuja ole liikekeskusta lukuun ottamatta muutettu mainittavasti. Pääosin kaikki rakennukset ovat alkuperäisessä käytössään. Myös ympäristön puusto ja liikennejärjestelyt ovat säilyneet käytännössä muuttumattomina.

ARVOJEN SÄILYMINEN TULEVAISUUDESSA

Alueen tyylillinen yhtenäisyys on ilmeinen, ja se on pääosin tunnistettu myös tähänastisessa uudisrakentamisessa. Uudisrakennusten ja muutosten sopiminen ympäristöönsä on tärkeää myös tulevaisuudessa. Maikkulanraitin saavutettua alkuperäistä suunnitelmaa vastaavan tilansa viimeisten tyhjien aukkojen täydennyttä, mahdollisessa tulevassa täydennysrakentamisessa olisi erityisen tärkeää huolehtia suunnitteluperiaatteiden säilymisestä. Maikkulan aluekokonaisuudelle on suositeltu omaa rakennus- ja korjaustapaohjetta, joka huomioisi osa-alueiden arvot ja ominaispiirteet. Alueen arvojen säilyttäminen ja rakennusten säilyminen arvonsa mukaisessa käytössä edellyttää myös

2010-luvun kerrostalo (vas.) täydentää onnistuneesti toteutumattoman uimahallin jättämän aukon ja toteuttaa alkuperäisen suunnitelman ajatusta jatkuvasta kaupunkitilasta.
Kuva: Lauri Antila 2024

ympäristön korkeaa hoitotasoa.⁶³ 1980- ja 90-lukujen rakennusten tullessa peruskorjausikänsä, kysymyksiä niiden säilymisestä tai muuttumisesta tulee tulevaisuudessa yhä enemmän. Parhailtaan meneillään ovat Maikkulan ylä- ja ala-asteen peruskorjaukset, joissa suhtautuminen ainakin julkisivuihin vaikuttaa olevan alkuperäistä mahdollisimman hyvin säilyttävää.

Marraskuussa 2023 Osuuskauppa Arina teki asemakaavamuutoshakemuksen n. 2000 k-m²:n päivittäistavarakaupan rakentamiseksi Kainuuntien ja Maikkulatien risteykseen osoitteeseen Riihiraitti 1 ja 3.⁶⁴ Kaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tällä hetkellä nähtävillä. Mikäli kaavamuutos toteutuu, sillä on todennäköisesti vaikutuksia myös Maikkulan keskuksen palveluihin, erityisesti liikekeskuksen päivittäistavarakauppaan. Kauppa raitin varrella on yksi olennainen osa Maikkulanraitin toiminnallista kokonaisuut-

63 Paajanen, Ylimaula 2015 s.45.

64 Riihiraitti 1 ja 3, Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 2023.

Maikkulan yläasteen peruskorjauksessa vaihdettuja ja lisättyjä ikkunoiden metalliritilöitä. Kulmaikkunan ritilöitä ei aiemmin ollut, mutta kokonaiskuvassa muutos on huomaamaton.
Kuva: Lauri Antila 2024

ta, ja sen säilymisestä tulisi tulevaisuudessakin huolehtia. Jos päivittäistavarakauppa uuden rakennettavan marketin myötä häviää, rakennukseen tulisi löytää jotain muuta palvelua tai toimintaa, joka palvelee alueen asukkaita. Sama koskee keskuksen muita palveluita ja rakennuksia. Jos rakennuksia jää vaille käyttöä, on vaarana että ne jäävät myös ilman huoltoa. Maikkulanraitin rakennuksille olisi tärkeää löytää jatkossakin niihin soveltuvaa ja niiden arvon säilyttävää käyttöä.

Suunnittelija Matti Karhula suhtautuu haastattelussa muutoksiin ymmärtäväisesti, todeten niiden olevan tarpeiden muuttuessa väistämättömiä. Karhulan työhistoriaa ja kokemustaustaa vasten myönteinen suhtautuminen myös ainutlaatuisen Maikkulan alueen muuttumiseen tarvittaessa on ymmärrettävää. Karhula tuo kuitenkin myös esille huolen meillä olevan koulujen peruskorjauksen vaikutuksista ja painottaa etenkin Maikkulanraitin puoleisten julkisivujen säilymisen merkitystä alueelle.⁶⁵

SUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN MAIKKULAN Keskustan Ympäristössä

Oulun Studio Arkkitehtien suunnitellessa Maikkulan keskuksen kokonaisuutena, ympäröiviä alueita suunniteltiin ja toteutettiin samaan aikaan muiden suunnittelijoiden toimesta. Näiden suorat vaikutukset keskukseen jäivät kuitenkin pieniksi välissä olevien metsäkaistaleiden takia.

Siirryttäessä keskukselta Kangaskontion päiväkodille arkkitehtuurin yhtenäisyys alkaa jossain määrin hajota. Välille jäävien 1980-luvun lopulla rakennettujen kerrostalokorttelien tyyli poikkeaa jo huomattavasti Oulun koulun tyylistä tavanomaisemmilla betonielementtijulkisivuilla, aukotuksella ja detaljiikalla. Rakennuksissa on kuitenkin edelleen nähtävissä myös Oulun koulun piirteitä. Asemakaavassa ohjeelliset rakennusmassat on piirretty kapeampina ja polveilevampina, kuten Maikkulan keskuksessa. Autokatoksilla on suunnitelmassa luotu toteutunutta tilannetta tiiviimpi yhteys Kangaskontiontielle.

Kangaskontiontien eteläpuolen liike- ja teollisuusrakennusten korttelit on asemakaavassa suunniteltu vain tonttirajojen tarkkuudella, ei rakennustasolla. Tonteille rakennetut rakennukset noudattavat pääosin alueen tyyliä materiaaleiltaan ja ulkoasultaan, lukuun ottamatta joitakin uusimpia teollisuushalleja.

65 Matti Karhulan haastattelu 14.2.2024.

Maikkulan entinen neuvolarakennus, joka on sittemmin otettu viereisen päiväkodin käyttöön neuvolakäytön loputtua. Käyttötarkoituksen muuttuminen ei ole juurikaan muuttanut rakennuksen asemaa osana kokonaisuutta. Kuva: Lauri Antila 2024

Maikkulan keskuksen ja Kangaskontion päiväkodin välille jääviä tyyliään hajanaisempia kerrostaloja. Kuva: Lauri Antila 2024

Kangaskontion päiväkodin pääjulkisivu Kuva: Juho Turpeinen 2024

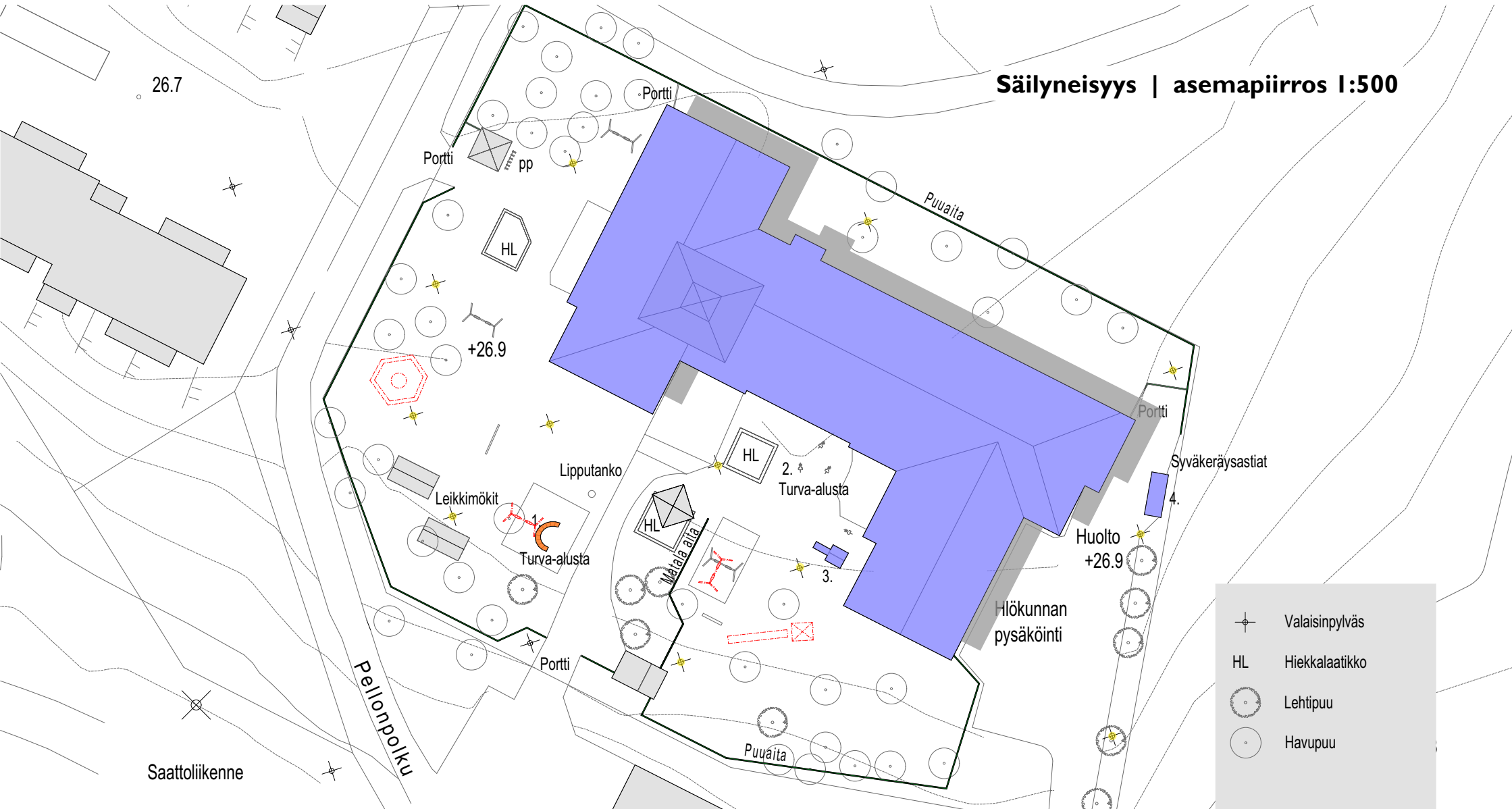
KANGASKONTION PÄIVÄKOTI

Osoite	Kangaskontiontie 15 b, Oulu
Kaupunginosa	Maikkula
Rakennusvuosi	1988
Kerrosala	917,5 m ²
Huoneistoala	846,5 m ²
Tilavuus	3420 m ³

Arkkitehtisuunnittelu	Esko Puijola Oy
Rakennesuunnittelu	Insinööritoimisto Siren Ky
LVI-suunnittelu	Insinööritoimisto Kouri Oy
Sähkösuunnittelu	Sähköinsinööritoimisto Mauri Ketola Ky

Säilyneisyys | pohjapiirustus 1:200

- Pihan varustuksen muutoksia 2010-luvulla.
1. Metallinen kiipeilyteline ja turva-alusta lisätty 2019.
2. Pienten pihan turva-alusta ja jousikeinu lisätty 2019.
- Pihan varustuksen muutoksia 2020-luvulla
Kattoremontti tehty vuonna 2020: Läntisen osan tornin julkisivuverhous uusittu ja maalattu uudelleen. Rännit ja syöksyt uusittu kattoremontin yhteydessä.
3. Liukumäki tullut vuonna 2023.
4. Huoltopihan roska-astiat uusittu 2023.

- Aitoja uusittu ja huoltomaalattu: Aita huoltomaalattu noin 10 vuotta sitten, kattoremontin yhteydessä aita uusittu ja huoltomaalattu 2020 ja uusien aidan muutos tehty vuonna 2023
- Pihan valaisimet uusittu 2000-2023 välillä ja osaan valopylväistä lisätty led-valopaneelit lisävalaistukseksi
- Purettu pihan varustus

Pihan valaisimet on vaihdettu vuoden 2001 jälkeen, aiemmin pihassa oli pyöreät valaisimet. Kuvan taustalla näkyy myös pihassa aiemmin ollut liukumäki.

Kuva: Pirkko Tikkanen 2001

K-market Ruokavinkin ja Kangaskontion päiväkodin erottava portti: rakennuksen pääjulkisivu avautuu Kangaskontiontielle.

Kuva: Juho Turpeinen 2024

Nykyinen pihan valaisin.

Kuva: Sonja Juutinen 2024

Päiväkodin pihan alkuperäisiä leikkimökkejä.

Kuva: Juho Turpeinen 2024

Osaan päiväkodin pihan valaisimista on lisätty LED-valonheittimet lisävalaistukseksi.

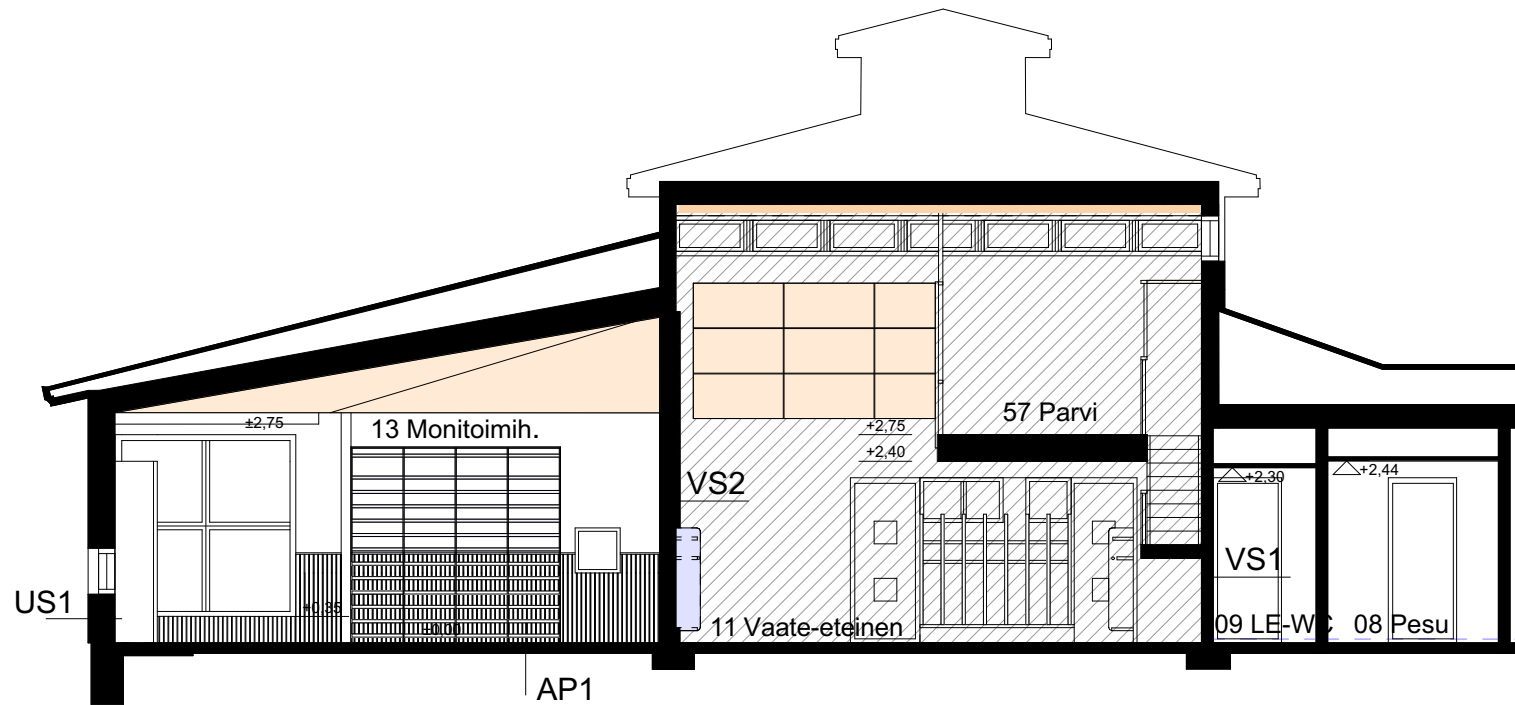
Kuva: TATE-kuntotutkimusraportti 2022

Pihan jousikeinussa on kulumisen merkkejä: tämän jo aikaa nähneen jousikeinun lisäksi päiväkodin pihaan on myöhemmin lisätty uudempi LAPPSET-merkkinen jousikeinu.

Kuva: Sonja Juutinen 2024

Säilyneisyys | leikkaus I:100

Leikkaus D-D 1:100

 Lattian muovimatto vaihdettu vinyylilankuksi

 Muutoksen ajankohdasta ei tietoa
11 Vaate-eteisen kaapistot poistettu

 Akustiikkapaneeleja lisätty

Vaate-eteisen alkuperäisiä värejä ja vasemmalla kuvassa poistetut naulakot.
11 Vaate-eteinen. Kuva 2002, Pirkko Tikkanen

"Meskarien" eteisen alkuperäisiä värejä.
11 Vaate-eteinen. Kuva 2002, Pirkko Tikkanen

Monitoimihuoneen tunnelmaa 2000-luvulla.
13 Monitoimihuone, Kuva 2007, Pirkko Tikkanen

Vaate-eteisen nykytilaa: ovi suoraan eteistilaan peitetty tapetilla ja seiniä maalattu valkoisella.
11 Vaate-eteinen. Kuva: Sonja Juutinen 2024

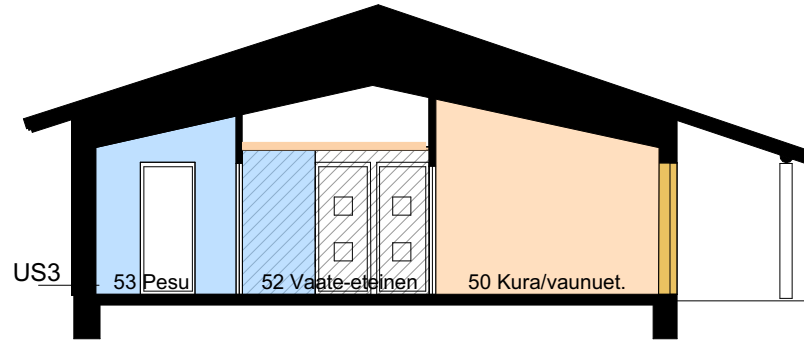

Vaate-eteisen yläpuolella oleva leikki-parvi, portaan vieressä olevaa kaidetta on korotettu, ja sisäkaton akustiikkalevyt on vaihdettu.
57 Parvi. Kuva: Sonja Juutinen 2024

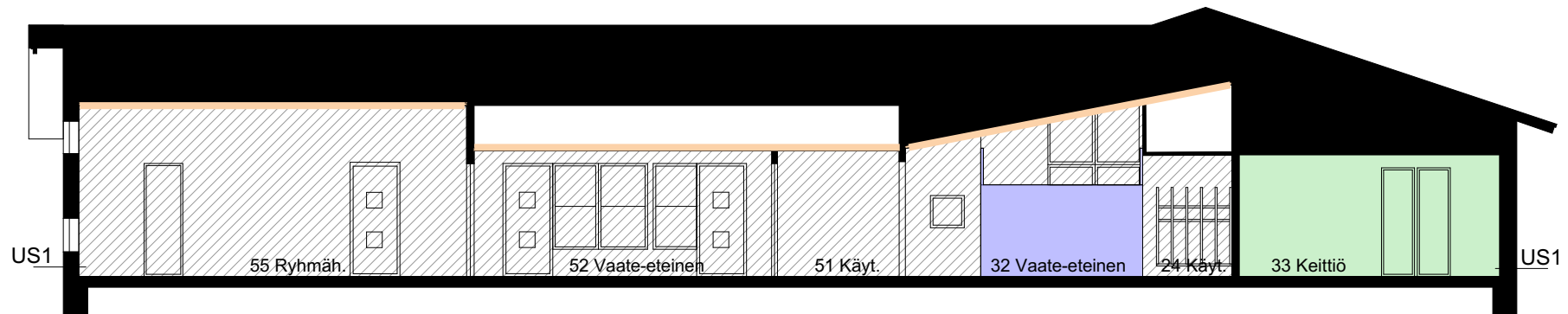

Monitoimihuoneeseen on myöhemmin lisätty varusteeksi kaappisänkyjä ja sisäkaton akustiikkalevyt on vaihdettu.
13 Monitoimihuone. Kuva: Juho Turpeinen 2024

Säilyneisyys | leikkaukset 1:125

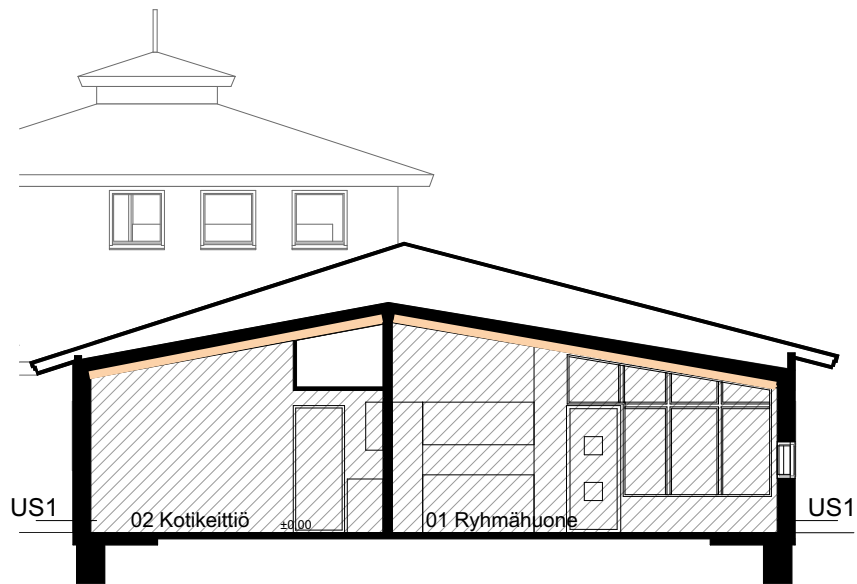

Leikkaus E-E 1:125

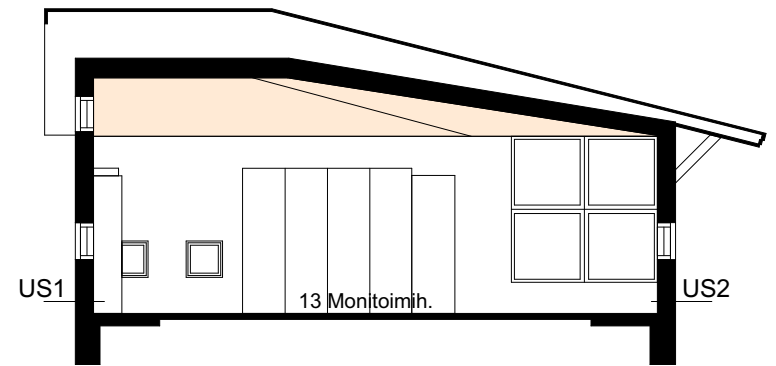

Leikkaus F-F 1:125

Lattian muovimatto vaihdettu vinyylilankuksi	Tiiliseiniä maalattu 2023
Muutoksen ajankohdasta ei tietoa
32 Vaate-eteiseen lisätty väliseinä	Ulko-ovet vaihdettu 2020
Akustiikkapaneeleja lisätty	Keittiöremontti 2018

Leikkaus A-A 1:125

Leikkaus B-B 1:125

 Lattian muovimatto vaihdettu vinyylilankuksi

 Muutoksen ajankohdasta ei tietoa

 Akustiikkapaneeleja lisätty

Säilyneisyys | julkisivut

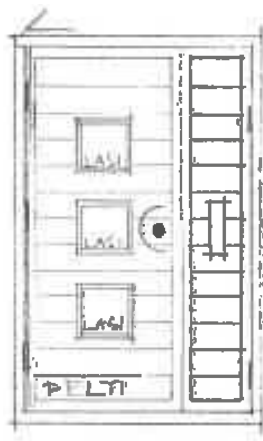
Julkisivu pohjoiseen

Julkisivu etelään

Ulkoverhous on säilynyt suurimmaksi osaksi alkuperäisenä, puuverhoksen maalivävy on muuttunut. Ikkunat ovat alkuperäiset. Kuva: Juho Turpeinen 2024

Alkuperäinen puinen ulko-ovi.

Säilynyt varaston ovi.
Kuva: Juho Turpeinen 2024

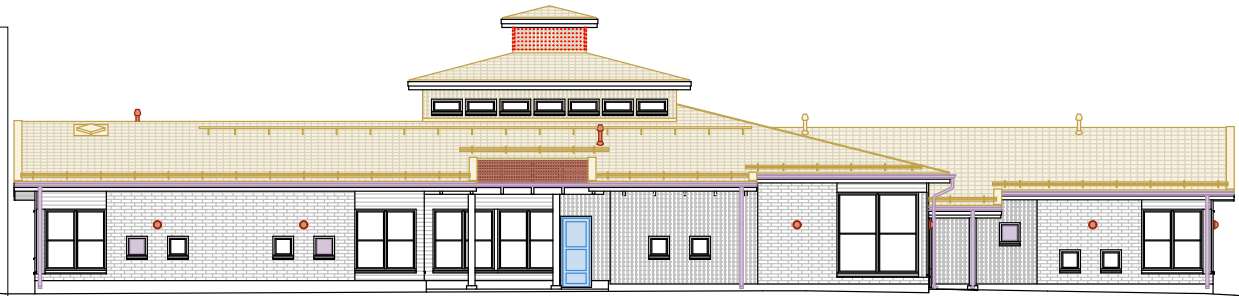
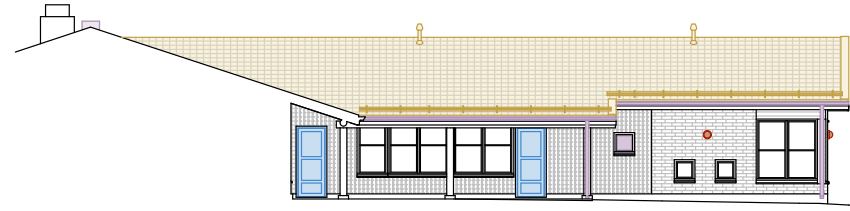
Alkuperäiset valaisimet (vasemmalla) on vaihdettu kupuvalaisimiin.
Vasen kuva: Pirkko Tikkanen 2002,
Oikea kuva: Juho Turpeinen 2024

Alkuperäinen / ei muutoksia tiedossa

Julkisivujen puuverhoukset ja puuosia huoltomaalattu, sävyt muuttuneet

Ennen v. 2007 Valokatteet lisätty pergola-aiheiden päälle (ennen v. 2004)
Ulkovalaisimet vaihdettu, ilmeisesti samoille paikoille (2002 - 2007)
Mahdollisesti pienempiä huippumureita lisätty**2019 - 2022**

Ulko-ovet vaihdettu

2020 Vesikatto, kattovarusteet, vedenpoistojärjestelmät uusittu
Katon reunapellitukset muutettu punaisiksi, aiemmin valkoiset
2. kerroksen ulkoverhoukset uusittu ja tornin ulkoverhous muutettu vaakalaudoituksesta pystyyn**Ajoittamaton**Itäpuolen huoltokatoksen seinäkkeet purettu (mahdollisesti 2020)
Hyttysverkkoja lisätty tuuletusikkunoihin**Julkisivut länteen****JULKISIVUMATERIAALIT****Alkuperäiset materiaalit rakennusveljityksen ja piirustusten muk.****Muutos nykyvään**

Sokkeli käsittelemätön betoni

Tiiliverhous Soininlahden punainen, harjattu MRT, sauma luonnonvärinen viisto/varjosauama 15 mm, pystysauma 10mm, puhtaaksimuuraus

Puuverhous, vaaka UYL 21x120mm, Tikkurila Teho 2619 kartanon kertainen (Värvästäavuus fasadi Q126)

Puuverhous, pysty lomalaudoitus 22x125 ja 19x32, Tikkurila Teho 2619 kartanon kelatainen (Värvästäavuus fasadi Q126)

NCS-S 1030-Y

Ikkunat valkoiset

Vesipellit maalattu pelti, valkoinen 201 (värvästäavuus F497)

Ovet vaaleansininen/turkoosi Miranol 413 laguuni (värvästäavuus fasadi Q513)

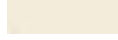

NCS S 6005-R80B

Räystä- ja otsalaudat 25x100mm, Tikkurilan Teho 2620 Lumme (Värvästäavuus symphony Y307)

Säleiköt, pilarit, palkit maalattu puu, Tikkurilan Teho 2620 Lumme (värvästäavuus symphony Y307)

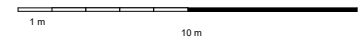
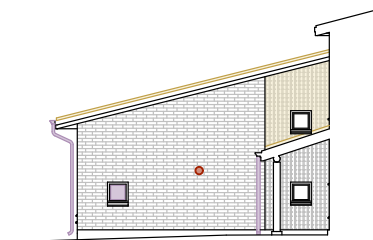
Vesikatto betonitiili, tilienpunainen
Katon pellitykset, muovipinoitettu pelti, kattoväri 384 punainen

Rännit ja juoksuputket: -

RAL 9010

Kattoturvatuotteet: -

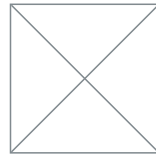
RR 750

Julkisivut itään

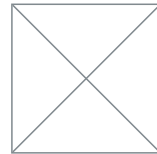
SISÄTILOJEN MATERIAALIT JA VÄRIT, ALKUPERÄISET JA NYKYISET

Poistuneet värit ja materiaalit harmaalla.

LATTIAT

Muovimatto Nokia Kimmo 80410 Kuvien perusteella vastaa säilynyttä parven muovimattoa

Muovimatto Nokia Lami 38540 Verstaat, siivoush., vaateh., sos.tilat

Sauvaparketti 15mm, saarni Monitoimitila

Klinkkeri 96x196x8, Pukkila Natura 620 NCS 5731-Y76R Märkätilat, kuraeteiset

Klinkkeri 96x96x8 NCS 5731-Y76R Vesileikkihuoneiden altaat

Muovimatto NCS S 1010-Y20R Parvi

Akryylibetoni NCS S 3020-Y10R Keittiö, käyt. 41, SPK

Uusi akryylibetoni NCS S 5502-R Sos. tilat, siivoush., vaateh., var. 43

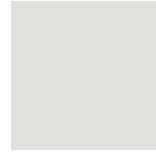

Uusi vinylilankku NCS S 2005-Y50R

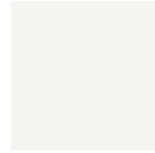
OVET

Miranol 413 Laguuni (NCS S 1515-B80G) Yleisten tilojen ovet

Miranol 220 Helmenharmaa (NCS S 1002-G50Y) Henkilökunnan tilojen ovet

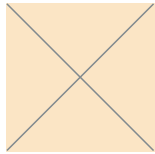

Valkoinen, eri sävyjä IV-konehuoneen ja kylmiöiden ovet

NCS S 6005-B20G Uudet ulko-ovet

SEINÄT

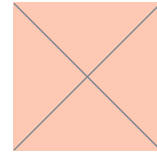
NCS S 0510-Y30R Seinien tehosteväri

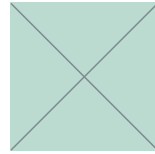
Tiili, maalattu NCS S 0510-Y30R Kuraeteiset

Tiili, maalattu NCS S 0520-Y70R WC-tilat, käytävät, hlök. ruokahuone

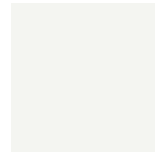
NCS S 0520-Y70R Seinien tehosteväri

Vaaleampi turkoosi, silmämääräisesti lähellä NCS S 1015-B80G Seinien tehosteväri

Maalattu lasikuitupetti, valkoinen

Valkoinen, eri sävyjä

Tiili, maalattu valkoinen

Tiili, maalattu NCS S 0510-R90B Pesuhuoneet

Kaakeli, Pukkila Harmonia 100, Pesuhuoneet, keittiöt, kuraeteiset

Pysty/vaakapaneeli STS 15x70, maalattu valkoinen, alun perin mallaamaton lakattu Parven portaan etuseinä, varastojen paneeliseinät

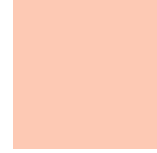
KALUSTEET JA DETALJIT

Tumma harmaa Alkuperäiset jalkalistat

NCS S 2050-Y90R Pilarit

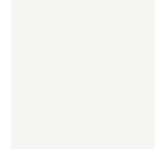
NCS S 0520-Y70R Kalusteovet, IV-putket

Puolipaneeli STS 15x70, pysty, lakattu Monitoimitila, vesileikkihuoneet

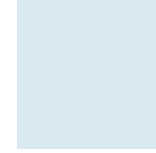
NCS S 1580-Y80R Sos. tilojen metallisten pukukaappien ovet

Valkoinen, eri sävyjä Ikkunat, listat, kalusteovet ja rungot

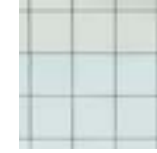
Rimaseinä 40x40, väli 150 mm Parvi

NCS S 0510-R90B Pesuhuoneiden ja sos. tilojen seinäkkeet

Puu, lakattu tai muuten käsitelty Naulakot, parven porras, listat, kalusteiden detaljit

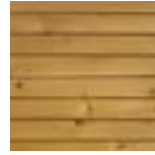

Kaakeli, 150x150, Tikkurila F440 ja G440 Keittiön taustaseinä, ryhmähuone 55

KATOT

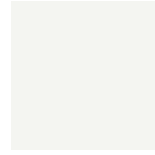
Akustiikkapaneelit, valkoinen, todennäköisesti puunvärinen reunallistoitus

Panelointi STS 15x70, lakattu Pesuhuoneet, WC-tilat

Metallikatto Cattox M9/R2/RR17, valkoinen Keittiö

Valkoinen, eri sävyjä Katot ja akustiikkapaneelit

NCS S 1502-G Uudet akustiikkapaneelit

Ryhmähuone 06 vuonna 2006. 2020-luvulla alkuperäinen muovimatto on vaihdettu vinyylilankuksi ja taustalla näkyvä käytävän vaaleanpunainen tiiliseinä on maalattu valkoiseksi. Vastaavia muutoksia on tehty suuressa osassa tiloista. Kuva: Pirkko Tikkanen.

Säilynyttä vaaleanpunaista maalia WC-tilan tiiliseinässä. Kuva: Pinja Hilli 2024.

Ryhmähuone 55 vuonna 1995. Osassa tiloista materiaalimaailma on ollut suurilta osin valkoinen jo alun perin, eikä myöhemmissä seinien päällemaalauksissa ole menetetty tilan luonnetta. Akustiikkapaneelit on myöhemmin vaihdettu harmaiksi. Kuva: Pirkko Tikkanen.

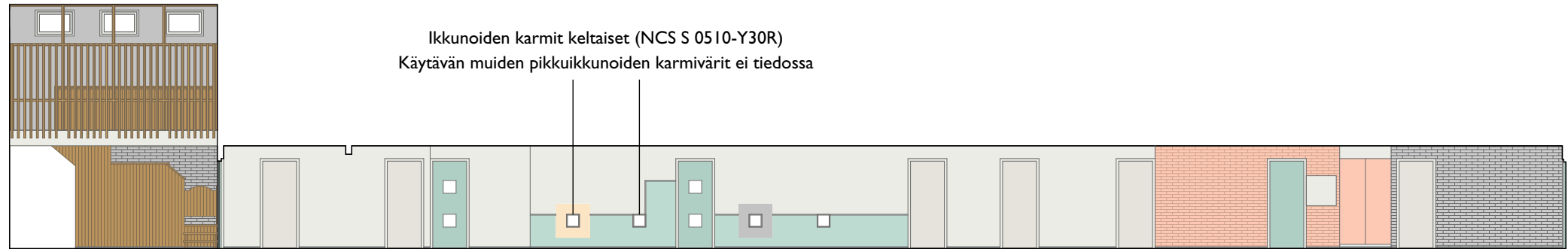

Keltaiset seinät ja vaaleanpunainen IV-putki kuravaunueteisessä 50 vuonna 2022. Kummatkin on maalattu myöhemmin valkoiseksi, samoin muissa kuraeteisissä. Kuva: Kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus 2022.

Alkuperäiset seinien värikentät

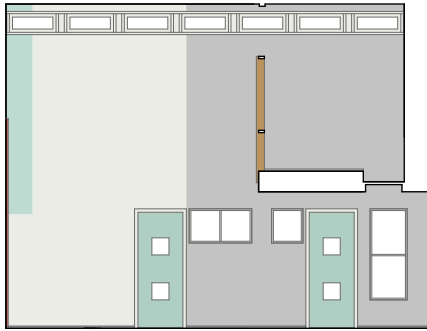
Keskikäytävä ja vaate-eteiset 11, 16 ja 32, projektio etelään

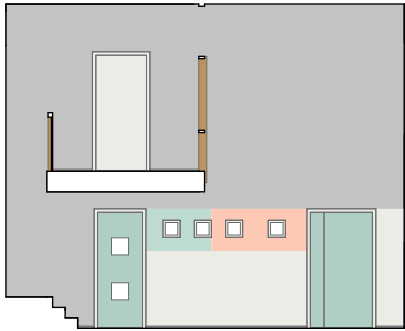
Ikkunoiden karmit keltaiset (NCS S 0510-Y30R)
 Käytävän muiden pikkuikkunoiden karmivärit ei tiedossa

Keskikäytävä ja vaate-eteiset 11, 16 ja 32, projektio pohjoiseen

Valkoinen, eri sävyjä Seinät (lasikuitutapetti), ikkunat, listat, kalusteovet ja rungot	Miranol 413 Laguuni (NCS S 1515-B80G) Yleisten tilojen ovet	Vaaleampi turkoosi, silmämääräisesti lähellä NCS S 1015-B80G Seinien tehosteväri	Miranol 220 Helmenharmaa (NCS S 1002-G50Y) Henkilökunnan tilojen ovet	NCS S 0520-Y70R Seinien tehosteväri, tiiliseinät, kalusteovet, ikkunalistat	NCS S 0510-Y30R Seinien tehosteväri	NCS S 2050-Y90R Pilarit	Pystypaneeli STS 15x70, lakattu Parven portaiden etuseinä	Rimaseinä 40x40, väli 150 mm Parvi	Tumma harmaa Jalkalistat	Ei tiedossa

Vaate-eteinen II, projektiio länteen

Vaate-eteinen II, projektiio itään

Keskikäytävän alkuperäisiä värejä vuonna 2022. Kuvat: Kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus 2022.

Vaate-eteinen II alkuperäisiä värejä vuonna 2022. Toisen seinän akustiikkapaneelit ovat myöhempi lisäys. Seinässä näkyy kuntotutkimuksen yhteydessä tehdyn rakenneavauksen kohta. Paikkausten peittäminen saattoi olla osasy seinien valkoiseksi maalaamiselle seuraavana vuonna. Kuva: Kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus 2022

Alun perin seinissä käytetty turkoosi värisävy oli lähellä ovien sävyä, mutta ilmeisesti hiukan vaaleampi, joko tarkoituksella tai johtuen erilaisista maalityypeistä. Kuva: Pirkko Tikkanen

SISÄTILOJEN MATERIAALIT JA VÄRIT, NYKYTILA

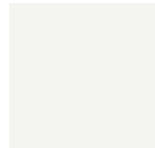
RYHMÄ-, LEPO- JA LEIKKIHUONEET 01, 04, 06, 18, 19, 20, 22, 25, 31, 49, 54 ja 55

Maalattu lasikuitutappetti, valkoinen

Tiili, maalattu valkoinen

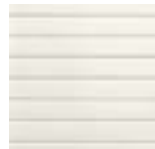
Valkoinen, eri sävyjä
Katot, ikkunat, listat,
kalusteovet ja rungot

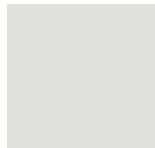
Miranol 413 Laguuni
(NCS S 1515-B80G)
Ovet

NCS S 2050-Y90R
Pilarit

Vaakapaneeli STS
15x70, maalattu
valkoinen
Varastojen seinät

Miranol 220 Helmen-
harmaa (NCS S 1002-
G50Y) Varastojen ovet

NCS S 0520-Y70R
Kalusteovet

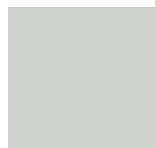
Kaakeli, Pukkila
Harmonia 100
Keittiöiden taustaseinät

Kaakeli, 150x150,
Tikkurila F440 ja G440
Keittiön taustaseinät,
ryhmähuone 55

Vinyyliankku
NCS S 2005-Y50R
Lattiat

NCS S 1502-G
Akustiikkapaneelit

22 Kuva: Juho Turpeinen 2024

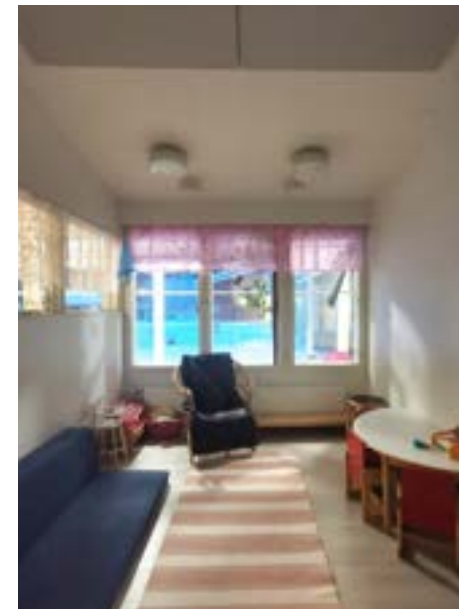
06 Kuva: Juho Turpeinen 2024

20 Kuva: Juho Turpeinen 2024

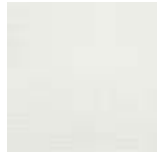
18 Kuva: Lauri Antila 2024

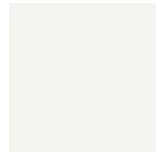
49 Kuva: Lauri Antila 2024

KOTIKEITTIÖT

02 ja 26

Maalattu lasikuitutapetti, valkoinen

Valkoinen, eri sävyjä
Katot, ikkunat, listat, kalusteovet ja rungot

02 Kuva: Juho Turpeinen 2024

Miranol 413 Laguuni (NCS S 1515-B80G) Ovet

NCS S 0520-Y70R Kalusteovet, IV-putket

26 Kuva: Juho Turpeinen 2024

NCS S 2050-Y90R Pilarit

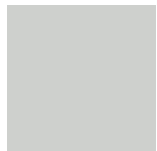
Kaakeli, Pukkila Harmonia 100 Keittiön taustaseinä

Vinyylilankku NCS S 2005-Y50R Lattiat

26 Kuva: Juho Turpeinen 2024

NCS S 1502-G Akustiikkapaneelit

VAATE-ETEINEN 11 ja PARVI 57

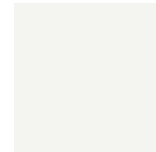
Maalattu lasikuitutapetti, valkoinen

Pystypaneeli STS 15x70, maalattu valkoinen

11 Kuva: Juho Turpeinen 2024

Valkoinen, eri sävyjä
Katot, ikkunat, listat, IVKH:n ovi

Miranol 413 Laguuni (NCS S 1515-B80G) Ovet

11 Kuva: Juho Turpeinen 2024

Rimaseinä 40x40, väli 150 mm

Puu, lakattu Naulakat, parven portaat

Vinyylilankku NCS S 2005-Y50R Lattia (vaate-eteinen)

Muovimatto NCS S 1010-Y20R Lattia (parvi)

57 Kuva: Sonja Juutinen 2024

MONITOIMITILA 13

Maalattu lasikuitutapetti, valkoinen

Puolipaneeli STS 15x70, pysty, lakattu

Kuva: Juho Turpeinen 2024

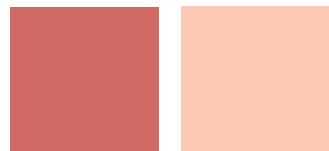
Valkoinen, eri sävyjä
Katot, ikkunat, palkit,
listat, kalusteovet ja
rungot

Miranol 413 Laguuni
(NCS S 1515-B80G)
Ovet

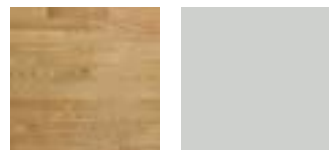
Kuva: Juho Turpeinen 2024

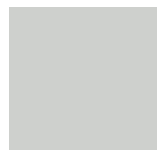
NCS S 2050-Y90R
Pilarit

NCS S 0520-Y70R
Kalusteovet

Sauvaparketti 15mm,
saarni

NCS S 1502-G
Akustiikkapaneelit

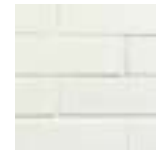

Kuva: Juho Turpeinen 2024

KÄYTÄVÄT JA VAATE-ETEISET 05, 16, 24, 32, 51 ja 52

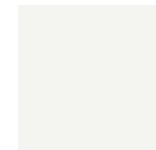
Maalattu lasikuitutapetti, valkoinen

Tiili, maalattu valkoinen

24 Kuva: Lauri Antila 2024

Valkoinen, eri sävyjä
Katot, ikkunat, listat
kalusterungot

Miranol 413 Laguuni
(NCS S 1515-B80G)
Yleisten tilojen ovet

32 Kuva: Juho Turpeinen 2024

Puu, lakattu
Naulakot

NCS S 0520-Y70R
Kalusteovet

Vinyylilankku
NCS S 2005-Y50R
Lattiat

Miranol 220
Helmenharmaa
(NCS S 1002-G50Y)
Henkilökunnan tilojen
ovet

05 Kuva: Juho Turpeinen 2024

NCS S 1502-G
Akustiikkapaneelit

KURA- JA VAUNUETEISET

12, 15, 48 ja 50

Maalattu lasikuitutappetti, valkoinen

Kaakeli, Pukkila Harmonia 100 Seinien alaosat

12 Kuva: Riku Repo 2024

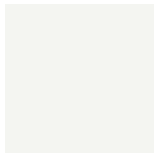
Tiili, maalattu valkoinen

Miranol 413 Laguuni (NCS S 1515-B80G) Ovet

15 Kuva: Violet Raitala 2024

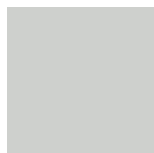
Valkoinen, eri sävyjä Katot, ikkunat, listat

NCS S 6005-B20G Ulko-ovet

Klinkkeri 96x196x8, Pukkila Natura 620 NCS 5731-Y76R Lattia

NCS S 1502-G Akustiikkapaneelit

50 Kuva: Lauri Antila 2024

PESUHUONEET

08, 21, 30 ja 53

Tiili, maalattu NCS S 0510-R90B

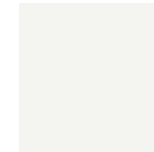
Tiili, maalattu valkoinen

21 Kuva: Lauri Antila 2024

Kaakeli, Pukkila Harmonia 100 Seinien alaosat

Valkoinen, eri sävyjä Ikkunat, listat, kalusterungot, IV-putket

53 Kuva: Pinja Hilli 2024

NCS S 0510-R90B Seinäkkeet

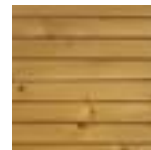
Miranol 413 Laguuni (NCS S 1515-B80G) Ovet

NCS S 0520-Y70R Kalusteovet

Klinkkeri 96x196x8, Pukkila Natura 620 NCS 5731-Y76R Lattia

Panelointi STS 15x70, lakattu Katot

08 Kuva: Juho Turpeinen 2024

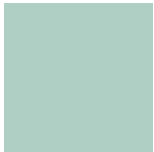
WC-TILAT 07 ja 09

Tiili, maalattu valkoinen

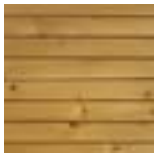
Kaakeli, Pukkila Harmonia 100
Altaiden päällä

Miranol 413 Laguuni
(NCS S 1515-B80G)
Ovet

Klinkkeri 96x196x8,
Pukkila Natura 620
NCS 5731-Y76R
Lattia

Panelointi STS 15x70,
lakattu
Katot

07 Kuva: Pinja Hilli 2024

09 Kuva: Pinja Hilli 2024

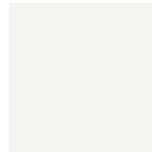
PERUSMATERIAALI- LIHUONE 10

Maalattu lasikuituta-
petti, valkoinen

Puolipaneeli STS
15x70, pysty, lakattu

Valkoinen, eri sävyjä
Katto, ikkunat, listat

Miranol 413 Laguuni
(NCS S 1515-B80G)
Ovi

Klinkkeri 96x196x8,
Pukkila Natura 620
NCS 5731-Y76R
Lattia

Klinkkeri 96x96x8
NCS 5731-Y76R
Allas

Kuva: Pinja Hilli 2024

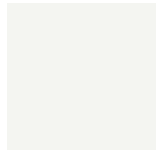

Kuva: Juho Turpeinen 2024

Kuva: Kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus 2022

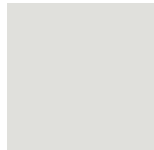
VARASTOT 23 ja 56

Valkoinen, eri sävyjä
Seinät, katot, listat,
IV-putket

Puu, vaneri/viilupu
Paneeliseinien
taustapuolet

Miranol 220
Helmenharmaa
(NCS S 1002-G50Y)
Ovet

Vinyylilankku
NCS S 2005-Y50R
Lattiat

23 Kuva: Juho Turpeinen 2024

23 Kuva: Juho Turpeinen
2024

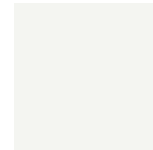

56 Kuva: Pinja Hilli 2024

TOIMISTO 17, HENKILÖK. TAUKOHUONE JA RUOKAHUONE 28 ja 29

Maalattu lasikuituta-
petti, valkoinen

Valkoinen, eri sävyjä
Katot, ikkunat, listat,
kalusterungot

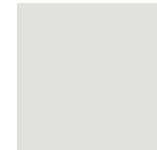
NCS S 0520-Y70R
Kalusteovet

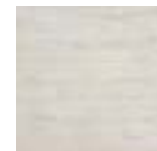
NCS S 1502-G
Akustiikkapaneelit

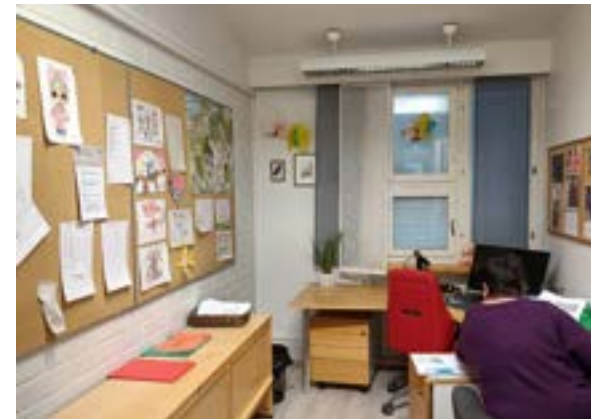
Tiili, maalattu valkoinen

Miranol 220
Helmenharmaa
(NCS S 1002-G50Y)
Ovet

Vinyylilankku
NCS S 2005-Y50R
Lattiat

17 Kuva: Vilja Kinnunen 2024

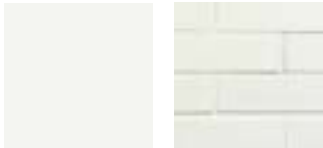

28 Kuva: Lauri Antila 2024

29 Kuva: Lauri Antila 2024

**SOS.TILAT 27 ja
44, VARASTO 43,
SIIVOUSTILA 46 ja
VAATEH. 47**

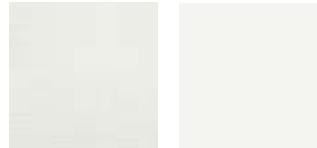
Valkoinen, eri sävyjä
Seinät, katot, ikkunat,
listat, kalusteovet ja
rungot

Tiili, maalattu valkoinen

44 Kuva: Lauri Antila 2024

**KÄYTÄVÄ 41,
TUULIKAAPPI 42,
SPK 45**

Maalattu lasikuituta-
petti, valkoinen

Valkoinen, eri sävyjä
Katot, listat

41 Kuva: Juhon Turpeinen 2024

Miranol 220
Helmenharmaa
(NCS S 1002-G50Y)
Ovet

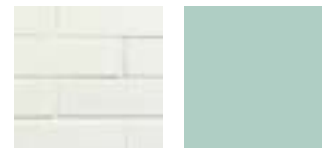
Kaakeli, Pukkila
Harmonia 100
Altaiden ja suihkujen
taustaseinät

47 Kuva: Roope Mustonen
2024

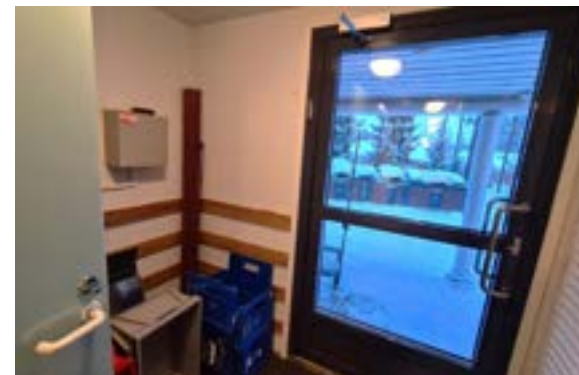

46 Kuva: Violet Raitala
2024

Tiili, maalattu valkoinen

Miranol 413 Laguuni
(NCS S 1515-B80G)
Käytävän väliovet

42 Kuva: Petteri Hiltunen 2024

Miranol 220
Helmenharmaa
(NCS S 1002-G50Y)
Ovet

NCS S 6005-B20G
Ulko-ovi

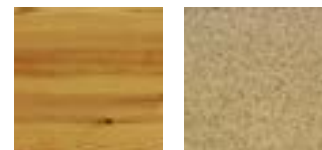
NCS S 0510-R90B
Sos. tilojen suihkuseinät

NCS S 1580-Y80R
Metallisten
pukukaappien ovet

NCS S 0520-Y70R
IV-putket

Akryylibetoni
NCS S 5502-R
Lattiat

Puu
Käytävän seinien
suojalaudat

Akryylibetoni
NCS S 3020-Y10R
Lattiat

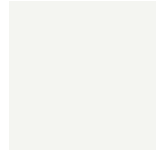

45 Kuva: TATE-kuntotutkimusraportti 2022

**KEITTIÖ 33,
VARASTO 34,
KYLMIÖT 35, 36 ja
37, ja EM. 39**

*Kaakeli, Pukkila
Harmonia 100
Keittiön seinät*

*Valkoinen, eri sävyjä
Ikkunat, listat,
kylmiöiden ja varaston
ovet ja seinät*

*Akryylibetoni
NCS S 3020-Y10R
Lattiat*

*Metallikatto Cattox
M9/R2/RR17, valkoinen
Keittiön katto*

33 Kuva: Juho Turpeinen 2024

35 ja 37 Kuvat: Roope Mustonen 2024

Vauriokartoitus | pohjapiirustus 1:200

Parvi 1:200

1. krs. 1:200

Keittiön ovesta ja oven karmeissa maalipinta lohkeillut

Kuva vauriosta tilasta
55 Keittiö
24 Käytävä

Kuva: Pauliina
Haukipuro 2024

Kylmiön hapettunut metallilevyllattia

Kuva vauriosta tilasta
37 Kylmiö

Kuva: Pauliina
Haukipuro 2024

Keittiön akryylibetonilattiassa halkeama

Kuva vauriosta tilasta:
33 Keittiö

Kuva: Pauliina
Haukipuro 2024

Ryhmähuoneen ovesta reikiä sekä naarmuja ja maalipinta lohkeillut ovesta

Kuva vaurioista tilasta:
22 Ryhmähuone

Kuva: Lauri Antila 2024

Toimiston ovesta reikä, maalipinta lohkeillut reiän ympäriltä

Kuva vauriosta tilasta:
17 Toimisto

Kuva: Lauri Antila 2024

Katon ja seinän repeämä, maalipinta lohkeillut

Kuva vauriosta tilasta:
18 Terv.h.

Kuva: Lauri Antila 2024

Sisäikkunapielien maali lohkeillut

Kuva vauriosta tilasta:
25 Lepo- ja leikkihuone

Kuva: Lauri Antila 2024

Seinissä epäsiisteyttä: kiinnityksien jälkiä ja värjäymiä

Kuva vauriosta tilasta:
20 Lepo- ja leikkihuone

Kuva: Lauri Antila 2024

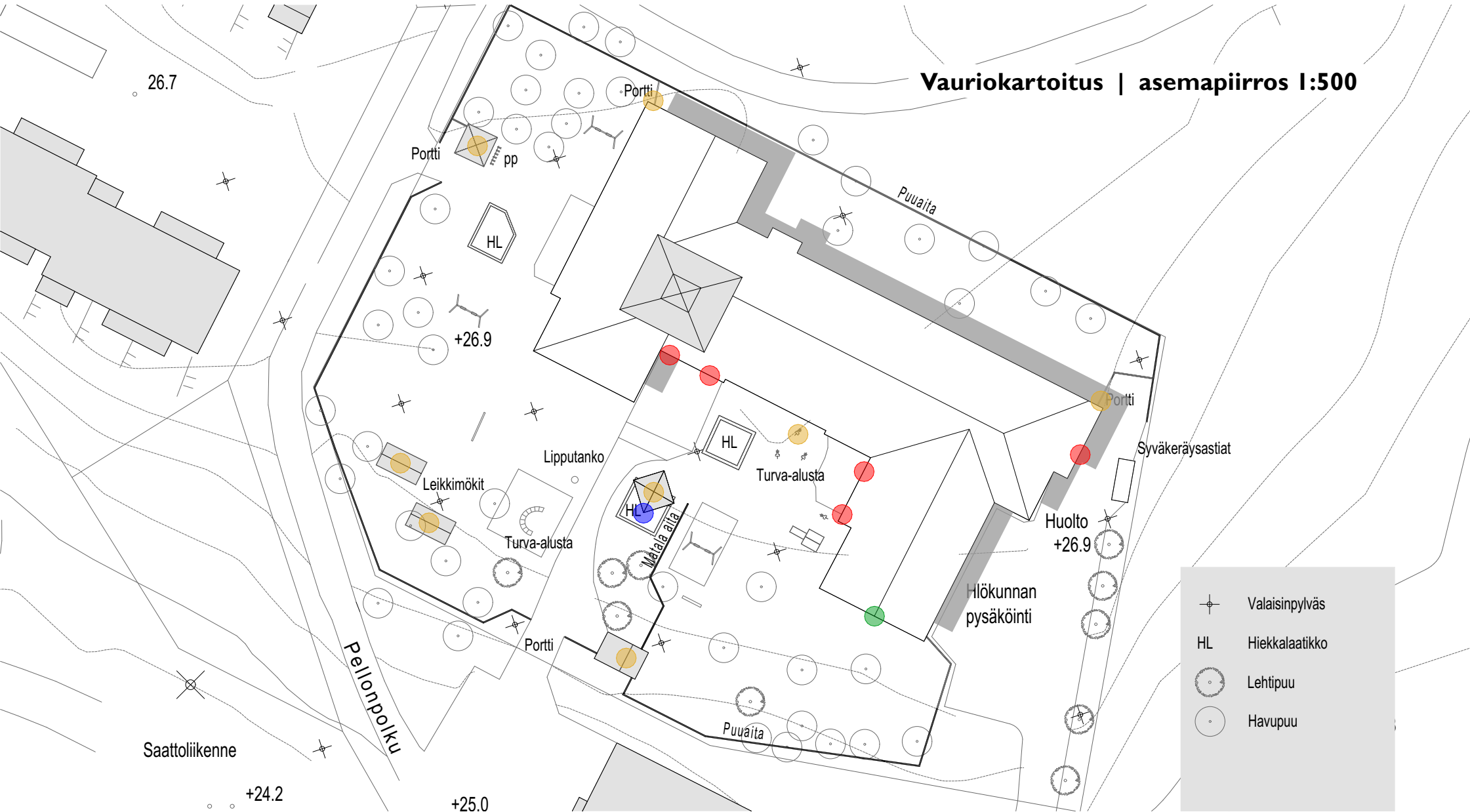

Paneeliseinässä kulumaa

Kuva vauriosta tilasta:
10 Perusmateriaalih.

Kuva: Lauri Antila 2024

Vauriokartoitus | asemapiirros 1:500

Suurempi halkeama pilarissa / palkissa

Graffiti poistettu

Rakenteellinen kuluma

Pintavaurio/pintavaurioita

Pihan korkeiksi kasvaneet männyt yhdistävät pihapiirin pohjoispuolen puistoalueeseen.

Kuva: Sonja Juutinen 2024

Pihassa olevassa katoksessa on pintakulumaa ja rakenteellista vauriota.

Kuva: Sonja Juutinen 2024

Pihan pääportin ja aidan välillä on sävyeroa: etualalla Kangaskontion päiväkodin rakennusvuoden talomaalikartasto 1988 ja julkisivujen alkuperäinen Kartanonkeltainen -sävy.

Kuva: Sonja Juutinen 2024

Vauriokartoitus | julkisivut 1:200

Laudoituksen nurkka viimeistelemättä / maalaimatta ulkoverhouksen uusimisen jälkeen

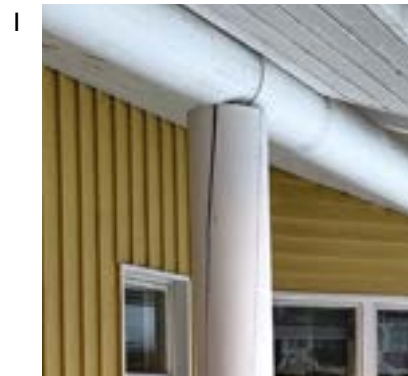
Julkisivu etelään 1:200

Graffiti poistettu

- Suurempi halkeama pilarissa / palkissa
- Kolhu
- Kosteuden aiheuttama vaurio
- Hyttysverkko irti / rikki
- Muu vaurio

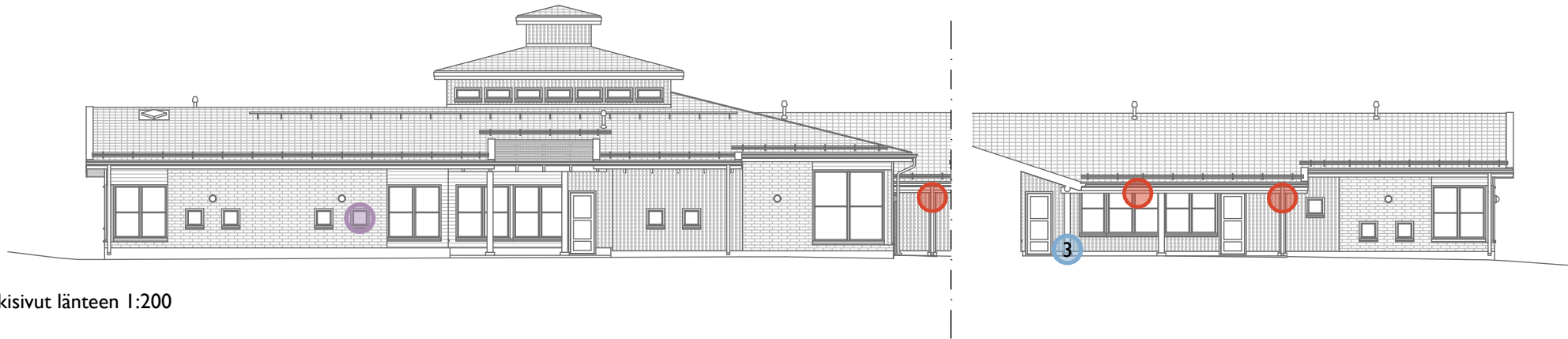
Toistuvat vauriot

- Kulumaa ikkunoiden, pellitysten ja pilarien maalipinnoissa
- Lomalaudoituksen rimoja halki alareunasta
- Edellisten syöksytörvien kiinnityskohdat nykyisten takana

Julkisivu pohjoiseen 1:200

Julkisivut länteen 1:200

Osia ikkunalistoista
maalaamatta ulko-
verhouksen uusimisen
jälkeen

Julkisivut itään 1:200

Tiiliseinässä kiinnitysreikiä
puretusta seinäkkeestä

KANGASKONTION PÄIVÄKODIN ARVOTTAMINEN

”Kohteen arvon määrittämisessä eli arkikielessä sanottuna arvottamisessa pyritään tunnistamaan kohteen merkittäviä arvoja. Löydetyt arvot toimivat työkalun tavoin restaurointityössä. Arvojen pohjalta voidaan muun muassa saada perusteet rakennukselle tehtäviin suojelu- ja korjaustoimenpiteisiin tai ääritapauksessa purkamiseen.”⁶⁶

Kangaskontion päiväkotirakennuksen käyttötarkoituksen ja arkkitehtuurin säilyneisyys ja liittyminen muuhun ympäristöön

Kangaskontion päiväkodin rakentuminen on ollut osa yhteiskunnallista muutosta: 1973 voimaan tullen lainsäädännön mukaan kaikkien alle kouluikäisten päivähoidon tulisi olla yhteiskunnallisesti valvottua. Päiväkodin rakennus on koko historiansa ajan ollut rakennuksen alkuperäisessä käyttötarkoituksessa päiväkotina. Vuonna 1988 valmistunut päiväkoti ilmentää hyvin Maikkulan keskuksen ja sen ympäristön rakentumista.

Rakennuksen ulkojulkisivut ovat suurelta osin pysyneet alkuperäisinä ja päiväkotirakennus on säilynyt hyvin 2020-luvulle asti. Rakennuksen arkkitehtuurissa on Oulun koulun vaikutteita, jonka myötä se jatkaa alueen tyyllistä yhteneväisyyttä. Kangaskontion päiväkodin torniaihe tekee rakennuksesta tunnistettavan ja sen myötä sisätila saa huonekorkeudeltaan hulpean tilan sekä monitoimihuoneeseen että ”mesikämmenten” ryhmän vaate-eteiseen. Vaate-eteisen korkeaan tilaan yhdistyy rakennuksen 2. kerros, jossa on päiväkodin käyttäjien mieleiseksi kokema leikkiparvi. Rakennuksen rakennustekniikka on aikakaudelle tyyppillistä.

Päiväkodin alkuperäisissä ja osittain nykyisissäkin väreissä on tyyppillistä 1980-luvun henkeä. Kangaskontion päiväkotirakennuksen alkuperäiset värisävyt ovat tiedossa ja käytävän värikenttiä alun perin erottaneet listat on säilytetty sisäarkkitehtuurissa, näin ollen rakennuksen sisä- ja ulkotilojen alkuperäinen värityys on mahdollista palauttaa.

Päiväkodin piha on tilava ja tontilla olevat vanhat männyt yhdistävät sen ympäröivään olevaan metsäiseen puistoalueeseen. Päiväkotirakennus istuu myös luonnontyylisen julkisivumateriaaliensa ja pienmittakaavaisuutensa ansiosta luontevasti paikalleen. Metsäaluetta käytetään päiväkodin yhteisiin metsäretkiin ja luonnon läheisyyttä pyritään hyödyntämään päiväkodin arjessa.⁶⁷

66 Restaurointi 2023 Kirkkokedon koulu, Viivi Kuisma

67 Päiväkodin johtajan Leena Kaltion sekä päiväkodin työntekijän Pirkko Tikkasen haastattelu 16.1.2024.

Kuva: Päiväkotirakennuksen pääkäytävä, Lauri Antila 2024

Kuva: Pääjulkisivun torniaihe, Juho Turpeinen 2024

Kontionkankaan pienkeskus toimii vastinparina Maikkulan palvelukeskukselle

Maikkulan keskuksen rakentuminen on ajallisesti ajoittunut suurelta osin 1980-luvulle, ja keskuksen sekä Kangaskontion päiväkodin arkkitehtuurissa on Oulun koululle tyypillisiä tunnistettavia piirteitä. Päiväkodin välittömässä läheisyydessä sijaitseva ruokakauppa K-market Ruokavinkki luo Kangaskontion päiväkodin kanssa asuinalueelle pienen palvelukeskuksen Kangaskontion varrelle luoden päätepisteen alueen julkiselle rakentamiselle. Rakennuksien muodostama pienkeskus toimii Maikkulan keskuksen rinnalla palvellon Iinat ja Kontionkankaan asukkaita. Kangaskontion päiväkotirakennus on maisemallisesti hienolla paikalla, hieman korkeammalla kuin ympäristön muut rakennukset ja pohjoinen puoli rajautuu metsäalueeseen. Päiväkotirakennus on paikallinen maamerkki, johon liittyy muistoja ja tunnearvoa alueen asukkaille, usean sukupolven ajalta.

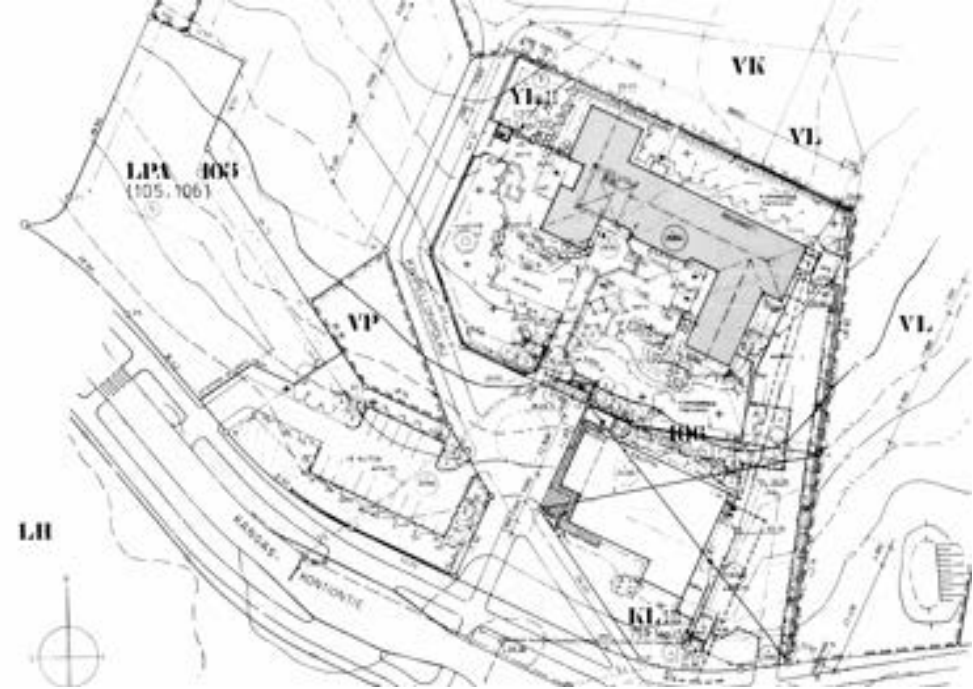
Päiväkodin käyttäjien kokemuksia Kangaskontion päiväkotirakennuksesta

Päiväkodin työympäristö on koettu terveydellisesti turvalliseksi työskennellä. Kuntotutkimuksissa on selvinnyt, että rakennuksessa ei ole suuria korjaustarpeita tai sisäilmaongelmia. Päiväkodin työntekijät kertovat positiivisista kokemuksistaan rakennuksen käyttäjinä; Kangaskontion päiväkodissa on enemmän jakotiloja ryhmää kohden kuin tänä päivänä tyypillisesti päiväkoteihin rakennetaan. Tämä mahdollistaa päiväkotiryhmien jakamisen myös pienempiin ryhmiin ja sujuvoittaa päiväkodin toimintaa. Kangaskontion päiväkodin tilajako tukee päiväkotitoiminnan pedagogiikkaa.

Päiväkotirakennuksen tilajakoon on tehty vain hyvin pieniä muutoksia ja arkkitehti Esko Puijolan alkuperäinen suunnittelu on ollut aikaakestävää ja onnistunutta. Päiväkotirakennus on tunnelmaltaan kodinomainen. Se poikkeaa pienimittakaavaisuudellaan ja toiminnallisuudellaan nykyaikaisesta päiväkotisuunnittelusta.

Maikkulassa on päiväkotihenkilökunnan mukaan lähitulevaisuudessaakin tarve sekä Kangaskontion että Maikkulan päiväkodeille - Kangaskontion päiväkotiin on enemmän halukkaita kuin päiväkotipaikkoja on tarjolla.⁶⁸

68 Päiväkodin johtajan Leena Kaltion sekä päiväkodin työntekijän Pirkko Tikkasen haastattelu 16.1.2024.

Kuva: Asemapiirros, Arkkitehtitoimisto Esko Puijola Oy 21.1.1988

Kuva: Otsot-ryhmän ryhmähuone, taustalla näkyvät ikkunan läpi käytävän alkuperäiset värit. 1992, Pirkko Tikkanen.

LÄHDELUETTELO

Kirjalliset lähteet

- Ervasti, Antti. 2003. "Monitoimitalo ihastutti Maikkulalaisia." Kaleva, 3.10.2003. Saatavilla [www-muodossa http://kirjastolinkit.ouka.fi/kaleva/loka03/2246889.xml](http://kirjastolinkit.ouka.fi/kaleva/loka03/2246889.xml).
- Karhula, Matti. 1991. "Maikkulan keskus." Arkkitehti-lehti 1/1991.
- Katajamäki, Antti. 1984. "Valio - Maikkulan tuotantolaitokset." Arkkitehti-lehti 1/1984 s.72 ja 76.
- "Liikekeskus kasvaa monitoimitaloksi Maikkulassa." Kaleva 12.04.2003. Saatavilla [www-muodossa https://www.kaleva.fi/liikekeskus-kasvaa-monitoimitaloksi-maikkulassa/2108248](https://www.kaleva.fi/liikekeskus-kasvaa-monitoimitaloksi-maikkulassa/2108248).
- Mytyn sanomat. 2008-2012. Maikkulan suuralueen yhteistyöryhmä Myty. Oulun kaupungin kulttuuriympäristöryhmä. 2020. Oulun koulun kohteet, inventointi Oulun koulun arkkitehtuurin kohteista Oulussa 2020. Oulun kaupunki.
- Paajanen, Paula ja Ylimaula, Anna-Maija. 2015. Arvokkaita alueita Oulussa 2015: Keskeinen kaupunkialue. Oulun kaupunki, Yhdyskunta ja ympäristöpalvelut. Saatavilla [www-muodossa: https://www.ouka.fi/media/6183/download](https://www.ouka.fi/media/6183/download).
- Sankala, Kari. 2004. "Maikkulan kasarmit kuntoon". Kaleva 24.3.2004.
- Takala, Timo. 2016. Arkkitehdit kaupunkisuunnittelijoina Pohjois-Suomessa 1965–2015. Saatavilla [www-muodossa http://www.arkkitehtiasema.fi/Kartat/imuroitavat/Julkaisut/Kaupunkisuunnittelu%20Pohjois-Suomessa%201965-2015.pdf](http://www.arkkitehtiasema.fi/Kartat/imuroitavat/Julkaisut/Kaupunkisuunnittelu%20Pohjois-Suomessa%201965-2015.pdf)
- Vuorijoki, Jouko. 2017. "Meijän Matti Oulun Heinäpäätä." Kaleva 14.06.2017. Saatavilla [www-muodossa http://kirjastolinkit.ouka.fi/kaleva/kesa17/meijan.htm](http://kirjastolinkit.ouka.fi/kaleva/kesa17/meijan.htm)

Julkaisemattomat lähteet

- Oulun yliopiston Arkkitehtuurin yksikön Restaurointi-kurssi 2023, Kirkkokedon koulu, restaurointi ja käyttösuunnitelma s.258, Viivi Kuisma.

Kaavat ja suunnitelmat

- Oulun kaupunki. Asemakaavan ja asemakaavamuutoksen 564-1125 selostus. 1985. Saatavilla [www-muodossa: https://kartta.ouka.fi/kaavaselostukset/s1125.pdf](https://kartta.ouka.fi/kaavaselostukset/s1125.pdf).
- Oulun kaupunki. Riihiraitti 1 ja 3, asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma. 2023. Saatavilla [www-muodossa: https://www.ouka.fi/suunnitelmat-ja-hankkeet/riihiraitti-1-ja-3?accordion=accordion-34530](https://www.ouka.fi/suunnitelmat-ja-hankkeet/riihiraitti-1-ja-3?accordion=accordion-34530).

- Maikkulan kaavoitusohjelma 19.6.1980. Oulun kaupunki.
- Pohjois-Pohjanmaan seutusuunnitelma 1981-90. 1981. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto.

Haastattelut

- Anu Soikkeli, ohjauskeskustelu 12.2.2024.
- Matti Karhulan haastattelu, haastatelleet Pauliina Haukipuro ja Lauri Antila 14.2.2024.
- Päiväkodin johtajan Leena Kaltion sekä päiväkodin työntekijän Pirkko Tikkasen haastattelu, haastatelleet Oulun yliopiston arkkitehtiopiskelijat 6.1.2024.

Elektroniset lähteet

- Karttatie. Oulun seudun karttapalvelu. <https://kartta.ouka.fi/ims>.
- Kioski 3.0 -tietokanta
- Maanmittauslaitos. Paikkatietoikkuna -karttapalvelu. <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi>.
- Maikkulan kappeli. Oulun Seurakunnat. <https://www.oulunseurakunnat.fi/maikkulan-kappeli> Luettu 25.3.2024.
- Maikkulan koulun peruskorjaus. Oulun Kaupunki. <https://www.ouka.fi/oulun-tilapalvelut/maikkulan-koulun-peruskorjaus> Luettu 25.3.2024.
- Maikkulan suuralueen asukasyhdistys ry. [Blog post] <https://maikkulablog.wordpress.com/> Luettu 17.5.2024.
- Palvelutalot | Oulun palvelusäätiö. <http://www.oulunpalvelusaatio.fi/palveluasuminen/palvelutalot> Luettu 25.3.2024.
- Peda.net, Suomen historia lyhyesti. <https://peda.net/kol/foorumi/m/ss/o1sjs/shl> Luettu 15.5.2024.
- Rakennettu kulttuuriympäristö. 22.12.2009. Maikkulan reservikomppania. https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/rapea/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=200243 Luettu 19.2.2024.

Kuvalähteet

- Kangaskontion päiväkodin piirustukset. Arkkitehtitoimisto Esko Puijola Oy, 1988.
- Harri Ryyänen, 2014.
- Ilpo Okkonen, 1991.
- Juho Turpeinen, 2024.

Karhula, Matti. 1991. "Maikkulan keskus." *Arkkitehti-lehti* 1/1991.

Lauri Antila, 2024.

Marjamaa, Unto. 1992. "Maikkula - koulumme ja kotimme". *Karjalan heimo* 1992: 1-2.

Museovirasto, Historian kuvakokoelma, Gustav Feiring 1901.

Mytyn sanomat. 2012. Maikkulan suuralueen yhteistyöryhmä Myty.

Maikkulan kaavoitusohjelma 19.6.1980. Oulun kaupunki.

mattikarhula.com. <https://mattikarhula.com/kuka-olen/> Ladattu 16.5.2024.

Pia Krogius, 2014.

Pirkko Tikkanen, 1995, 2001, 2002, 2006, 2007.

Oulun ev.lut. seurakunnat, arkisto

Oulun kaupungin kulttuuriympäristöryhmä. 2020. Oulun koulun kohteet, inventointi Oulun koulun arkkitehtuurin kohteista Oulussa 2020. Oulun kaupunki.

Oulun kaupungin kunnalliskertomus 1984. Kaupunginarkisto.

Oulun kaupunki, Oulun Tilapalvelut. Kangaskontion päiväkodin kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus. A-insinöörit, 2022.

Oulun kaupunki, Oulun Tilapalvelut. Kangaskontion päiväkodin TATE-kuntotutkimusraportti. A-insinöörit, 2022.

Oulun kaupunki, rakennusvalvonnan arkisto

Pauliina Haukipuro, 2024.

Petteri Hiltunen, 2024.

Pinja Hilli, 2024.

Pohjois-Pohjanmaan museo, Uno Laukan kuvakokoelma 1968.

Riitta Kosonen, 2015.

Riku Repo, 2024.

Roope Mustonen, 2024.

Sonja Juutinen, 2024.

Vilja Kinnunen, 2024.

Violet Raitala, 2024.

Wikimedia Commons, Estormiz 23.6.2016. https://en.wikipedia.org/wiki/File:Sale_Maikkula_Oulu_20160623.jpg

Wikimedia Commons, Estormiz 4.8.2007. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Maikkulanraitti_Oulu_2007_08_04.JPG

THE JULU SCHOOL OF ARCHITECTURE

Ryhmä III: Oulun koulun arkkitehtuuri, arkkitehdin esittely

Itäisen päädyn tilat ja leikkaus

Petteri Hiltunen, Sampo Westerberg, Henriikki Sahala, Violet Raitala, Oona Koivuranta

Sea Ranch. Kuva: André Corboz 1987

OULUN KOULUN SYNTY

Oulun koulu on 1970-luvun lopulla Oulun yliopiston arkkitehtiosastolla syntynyt arkkitehtuurin ilmiö. Oulun koulua ei ole koettu tyyliuunnaksi vaan kyseessä oli tiettyjen oululaisten arkkitehtien piirissä vaikuttanut suunnitteluasenne.¹ Myöhemmin Oulun koulun vakiinnutettua asemansa sen ominaispiirteet muotoutuivat kuitenkin sen kaltaisiksi että voitiin puhun tyyliuunnasta². Liike syntyi vastalauseeksi kansainväliselle, monotonisena pidetylle modernismille ja teollisen elementtituotannon sijasta haluttiin huomioida paikallisuus ja alueiden ominaispiirteet. Oulun koulu vaikutti 1980-luvulta 1990-luvulle asti.³

Oulun koulu oli aluksi pilkkanimi jolla vähäteltiin liikettä. Liikkeen syntyyn vaikutti voimakkaasti arkkitehti Reima Pietilä joka toimi Oulun yliopistossa arkkitehtuurin professorina v. 1973-1979 ja loi kouluun innostavan ja uutta kokeilemaan kannusvana ilmapiirin. Keskeinen osa suuntauksen synnylle oli varmastikin opiskelijoiden ja professoreiden vuorovaikutus, taito kyseenalaistaa ja uskoa omiin näkemyksiinsä.

1 Ylimaula et al. 1993

2 Koiso-Kanttila (Haastattelu 19.2.2024)

3 Oulun kaupungin kulttuuriympäristöryhmä 2020. (2020). Oulun koulun kohteet.

Amsterdamin koulua edustava Michel De Klerkin Het Schip.(1917-1920) Pyöreät muodot ja runsas tiilen käyttö muistuttaa Oulun Koulun regionalismia. Kuva: Janiercloebe, Creative Commons 2011

Pietilä myös innosti protestoimaan tasakattoarkkitehtuuria ja monotonista elementtituotantoa vastaan. Tämän lisäksi Arkkitehtikillassa 1970-luvulla vaikutti poliittinen aktivismi, joka halusi vastustaa elitismia ja demokratisoida rakentamista. Ilmiö näkyikin ensiksi opiskelijoiden harjoitustöissä.⁴ Myös rakennussuojelu sai voimaa liikkeestä, osa opiskelijoista asui purku-uhan alla olevissa Rantakadun puutaloissa. Näistä aineksista syntyi Oulun koulun “...täältä pesee- asenne. Rehellisen regionalistinen, pilailevan postmoderni ja uppiniskaisen uhmakas”⁵

Oulun koulua ja regionalismia ylipäänsä leimaa pesäero periferian ja pääkaupungin välillä suunnittelussa, Päivi Jääskeläisen mukaan ”—Näyttää siltä, että jopa pienimmillä kunnilla on rohkeutta työllistää näitä suhteellisen nuoria suunnittelijoita rakentaakseen kouluja, kirjastoja ja lastentarhoja. Sen seurauksena tämä osa Suomea vahvistaa identiteettiään töillä, jotka puhuttelevat yksityiskohdillaan ja tuoreudellaan.”⁶

4 Koiso-Kanttila (Haastattelu. 19.2.2024)

5 Ylimaula (nd.) Oulun koulu elää? docomomo.fi.

6 Ylimaula et al. 1993

FILOSOFINEN POHJA JA ESIKUVAT

Oulun koulussa on vaikutteita muista regionalistisista suunnista, kuten Hollannissa 1910-luvulla vaikuttaneesta ekspressionistisesta ns. Amsterdamin koulusta ja itävaltalaisen filosofin Rudolf Steinerein ajatuksiin pohjaavasta steinerilaisuudesta. Amsterdamin koulun ajattelu alkoi hävitä kun funktionalismi ja modernismi saivat vahvemmin jalansijaa ja modernismista tuli valtavirtaa 1900-luvun alkupuoliskolla. Funktionalismia alettiin kritisoida enemmän 1970-luvulla, mikä nosti uudelleen Amsterdamin koulun arvostusta. Arkkitehti Jouni Koiso-Kanttilan mukaan Steinerilaisuuden vaikutus Oulun koulussa on peräisin erityisesti ruotsalaisesta steinerkouluarkkitehtuurista. Tyylin kehittymiseen vaikutti voimakkaasti myös amerikkalainen arkkitehtuuri, erityisesti Charles Mooren Sea Ranch.⁷

Standardisointiin tähdännyt modernismi ja globaalisti levinneet tyylipiirteet herättivät arkkitehdeissa kriittisiä ajatuksia – rakennuksista katosi tunnistettavuus, eivätkä ne sitoutuneet sijaintipaikkaansa. Alettiin kaivata ympäristönsä ja paikalliset perinteet huomioivia rakennuksia. 1970–1980 luvuilla ilmestyneet arkkitehti Christian Norberg-Schulzin teokset käsittelivät paikan identiteetin ja paikan hengen huomioimista ja luomista. Teosten ajatukset saivat jalansijaa myös Suomessa.⁸

Modernismi nähtiin liian optimistisena ajatusmallina, joka ei enää vastannut hyvän arkkitehtuurin vaatimuksiin. Myös sen arvot nähtiin kovina ja vieraina. Modernismi ”äärimmilleen pingotettuine suhdeviritelmineen” (Kaarlo Viljanen) ei edes pyrkinyt vastaamaan ihmisiä palveleviin pehmeisiin tavoitteisiin, vaan se koettiin luotaantyöntäväksi ja jopa pelottavaksi abstraktioksi. Ajan henkeä markkinoitiin abstraktein käsittein ja tavallisilla ihmisillä ei ollut pääsyä keskusteluun. Arkkitehtuurissa ei kuitenkaan ole juuri mitään mitä ei tavallisella maalaisjärjellä voisi punnita. Arkkitehtuurin haluttiin tulevan lähemmäksi tavallisten ihmisten toiveita ja käsityksiä.

Oulun koulun mukaan arkkitehtuurin tulisi ilmentää paikan, ei ajan henkeä. Esikuvana oli kansainväliset postmodernistiset suuntaukset ja katsottiin että Suomi jää jälkeen kehityksestä modernismia ahdasmielisesti varjelevan ammattikuntansa takia. Modernia arkkitehtuuria pidettiin ”rautakauppatavarana” jossa puhutaan hienostuneista detaljeista vaikka detaljeja ei ole lainkaan. Modernismi korostaa rakennuksen pidättyvyyttä, mykkyyttä, mutta mykäksi

7 Koiso-Kanttila (Haastattelu 19.2.2024)

8 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 2020, s. 13

suunniteltu rakennus ei vaikene, vaan viestii kylmyyttä ja anonyymiä välinpitämättömyyttä. Modernismia puolustetaan traditiona, vaikka se oli vain muutamia vuosikymmeniä vanhaa. Pohjolassa on sen sijaan asuttu harjakattoisissa taloissa tuhansia vuosia.⁹

Suunnittelufilosofian taustalla on ajatus aidoista luonnonmateriaaleista, perinteiden kunnioittamisesta, inhimillisestä mittakaavasta ja paikan henkestä¹⁰. Olennaista oli alueen identiteetin ilmentäminen arkkitehtuurilla.¹¹ Oulun koulun yhdyskuntasuunnittelulla oli taipumus etsiä esimerkkejä ja inspiraatiota historiallisista kaupunkitiloista. Modernismille luonteenomaiset tehokkuustavoitteet saivat tehdä tilaa ihmis- ja luontoarvoille. 1980-luvulle tultaessa kankeasta ruutukaavaideaalista päästettiin irti.¹² 1970-luvun lopun ja 1980-luvun aika olivat rakentamiselle suotuisaa. Uusille rakennuksille oli tilausta ja arkkitehtien taiteellista näkemystä arvostettiin. Suunnittelijat pääsivät toteuttamaan Oulun koululaisia visioitaan ja niitä toivottiin.¹³

Arkkitehti Anna-Maija Ylimaulan mukaan Oulun koulu on luonnollisine materiaaleineen kestänyt aikaa paljon paremmin kuin postmodernismi keskimäärin. Voidaan ajatella Oulun koulun perintö elää jossain määrin nykyisessä puurakentamisbuumissa, joka¹⁴ Oulun koulun arvoiksi voidaan tiivistää käyttäjälähtöinen suunnittelu, ihmisen mittakaava, paikallinen traditio ja materiaalit, elämyksellisyys, paikan henkeä korostava ja luova arkkitehtuuri, paikallisia erityispiirteitä korostava arkkitehtuuri, omaleimaisuus, suomalaisuus, talot, joilla on tarina¹⁵ Arkkitehti Tapio Rönkönharjun mukaan Oulun koulun syntyminen on yhteiskunnallisen kriisin ilmentymä, ”Ihmiset taistelevat oikeuksistaan tehdä työtä ja asua alueilla, joilla ovat syntyneet sen sijaan, että olisivat pelkästään Etelä-Suomea palveleva työreservi”¹⁶

9 ARKKITEHTI 1/1981 Oulun koulu kolistelee modernismin luurankoa

10 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 2020, s. 12

11 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 2020, s. 10

12 Takala, 2020

13 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 2020, s. 16

14 Ylimaula (nd.) Oulun koulu elää? (<https://docomomo.fi/oulu-koulu-elaa/>)

15 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 2020

16 Ylimaula et al. 1993

OMINAISET PIIRTEET JA MATERIAALIT

Vaikka Oulun koululaiset eivät välttämättä pidäkään Oulun koulua tyyli-suuntauksena,^{17,18} on Oulun koulun aatetta edustavista rakennuksista löydetävissä yhtenäisiä piirteitä. Piirteet juontavat juurensa Oulun koulun keskeisistä aatteista – siitä, miten talot tulisi pohjoisessa suunnitella ja rakentaa. Piirteet ovat osittain tulosta myös käsityön arvostamisesta ja paikallisuudesta.¹⁹ Vaikka yhtenäisiä piirteitä on määriteltävissä, eivät kaikki rakennukset, joista näitä piirteitä löytyy, edusta Oulun koulua.²⁰

Yksittäistä rakennetta tai rakennuksen piirrettä oleellisempaa Oulun koulussa on asenne, jolla rakennus on suunniteltu. Esimerkiksi Oulun koulun rakennuksille tyypillisiä harja- ja lapekattoja ei tehty vain esteettisestä mielityksestä. Niiden nähtiin enemmänkin olevan rakenteellisesti hyviä pitkiene räystäineen, oli niin sanotusti pohjoiseen kaupunkiin sopivat kunnan katot.²¹

Nimettäviä piirteitä

Suunnittelun lähtökohtia ovat paikan hengen ilmentäminen sekä inhimillinen mittakaava. Tyypillisiä tunnusmerkkejä ovat kapeat rungot, tietynlainen leikkilisyys joka syntyy julkisivun aukotuksesta (monesti ruutuikkunoista), yleensä matalista katoksista ja torniaiheista, sekä julkisivumateriaalien pienimittakaavaisesta jäsentelystä. Pihan rajataan muureilla ja porteilla sekä muilla pienimittakaavaisilla piharakenteilla.

Paikalliset materiaalit ja paikallisen käsityötaidon käyttö ovat merkittäviä arvoja, rakennusten ajateltiin kasvavan paikasta, paikallisoin voimin ja taidoin. Materiaaleina suosittiin luonnonmukaisia materiaaleja kuten puuta ja etenkin punatiiltä sekä kiveä ja paikalla valettua lautamuottipintaista betonia sekä tiilikatteita. Sisustuksessa suosittiin edellisten lisäksi paikallista puuta, yleensä lakattua mäntyä ja puusepän paikalle valmistamia kalusteita. Myös julkisivuissa sekä katto- ja katosrakenteiden kannattajissa on monesti nähtävissä taidokkaita käsityönä tehtyjä rakenteita. Rakennusosat saattoivat symbolisesti edustaa paikkansa historiaa.²² Rakennusten juuret kasvoivat

17 Ylimaula (Haastattelu 12.2.2024)

18 Koiso-Kanttila (Haastattelu 19.2.2024)

19 Oulun kaupungin kulttuuriympäristöryhmä 2020, 2020

20 Kuorelahti (Haastattelu 1.2.2024)

21 Puijola (Haastattelu 23.1.2024)

22 Oulun kaupungin kulttuuriympäristöryhmä 2020, 2020, s. 48

maahan, niin symbolisesti kuin matalien perustusten muodossakin. Kaikki ratkaisut eivät synnyttäneet kestäväää tulosta. Rakennusten matalien perustusten voi nähdä ”juurruttaneen rakennukset paikkaansa”, mutta rakenteellisesti ratkaisu aiheutti kosteusongelmia.²³ Syvälle maahan rakentaminen ei toki ollut vain Oulun koulun arkkitehtuuria edustavien rakennusten ongelma, se oli 1980-luvulla yleisesti toteutettava virheellinen ratkaisu.²⁴

Oulun koulu ilmenee erityisesti rakennuksen massassa sekä pintojen sommittelussa ja materiaaleissa²⁵. Saloilan Päiväkoti (1986) Kuva: Anni Vartola 2014

Postmodernia?

Oulun koulu ja postmodernismi asettuvat ajallisesti samaan aikaan. Oulun koulun suuntauksessa voi näkyä postmodernistisia piirteitä,²⁶ mutta arkkitehtuuri tähtäsi enemmän paikan hengen huomioimiseen ja vahvistamiseen.²⁷ Oululainen professori, kirjailija ja arkkitehti Anna-Maija Ylimaula näkee, että siinä missä postmoderni arkkitehtuuri otti aiheitaan antiikista,

23 Oulun kaupungin kulttuuriympäristöryhmä 2020, 2020, s. 48

24 Leskinen 2020, s. 36

25 Heikkilä 2020, s. 30

26 Ylimaula et al. 1993

27 Okkonen & Salokorpi, 1985

Oulun koululaiset kehittivät aiheita itse, lainaamatta niitä historiasta. Esimerkiksi Oulun koulussa pilareille oli rakenteellisesti järjestetty peruste, eivätkä ne olleet postmodernismin lailla kruusattuja.²⁸

Oulun koulua ei kuitenkaan voi täysin erottaa postmodernismista, vaikka aatteen edustajat haluavat monesti pitää välimatkaa. Monet Oulun koulun työt lähenevät postmodernismia tai ovat jopa puhtaasti sitä. Myös Oulun koulu noudattaa postmodernismin ideoita lainaten tyylipiirteitä olevasta tai kuvitellusta historiasta, joskaan ei välttämättä antiikista kuten postmodernismi, vaan mm. karelialistisista tyyliaiheista.

Sittenkin tyyli?

Oulun koulu voidaan nähdä puhtaasti tyylinä. Esimerkiksi arkkitehti Jouni Koiso-Kanttilan mukaan Oulun koulun arkkitehtuuriin lainattiin piirteitä mm. Amerikan länsirannikolta Kaliforniasta, jonka ajankohtaista arkkitehtuuria nähtiin arkkitehtuurijulkaisuista. Piirteitä sovellettiin Ouluun ja Suomen rakentamistapaan sopivammaksi. Esimerkiksi puun sijasta käytettiin tiiltä puhtaasti teknisestä syystä - palomääräykset eivät sallineet puun käyttämistä suuremmissa rakennuksissa. Tiiliarkkitehtuuriin vaikuttivat Koiso-Kanttilan mukaan myös Oulun koulun innoittajana toimineet Amsterdamin koulu ja hollantilainen ekspressionismi. Näistä otettiin aiheita myös rakennusten kattoihin ja pehmeisiin muotoihin.

Jotkin Oulun koulun kohteet Koiso-Kanttila määrittelee suoraan postmodernistiseksi, irrottaen ne regionalismista. Esimerkiksi Nallikarin majakan hän näkee viittaavan vahvasti amerikkalaisiin esikuviinsa, ei sijaintipaikkansa historiaan. Hänen mukaansa Oulun koulun alle onkin liitetty hyvin erilaisia rakennuksia, niin regionalistisia, kuin postmodernistisia, juuri aatteellisesta syystä – rakennusten suunnittelijat vastustivat samaa asiaa. Koiso-Kanttilan mukaan varsinaista Oulun koulua edustavat rakennukset voi kuitenkin rajata selkeämmin omaksi joukokseen. Hänen mukaansa vain alle kahden kerroksen korkeiset rakennukset edustavat Oulun koulua. Suuremmat rakennukset eivät tavoita Oulun koulun ydintä vaan nojaavat modernismin keinoihin.²⁹

28 Ylimaula (Haastattelu, 13.2.2024)

29 Koiso-Kanttila (Haastattelu, 19.2.2024)

Sea Ranchin sisätiloissa orgaanisia muotoja ja perinteikkyyttä mukailevaa materiaalien käyttöä. Kuva: Frank Schulenburg 2020

Aate piirteiden yli

Tavoitteena Oulun koulun arkkitehtuurissa oli, että arkkitehtuurissa näkyisi paikka, sen historia ja henki. Ajateltiin, että rakennusten käyttötarkoitus tulisi ilmetä arkkitehtuurista ja rakennuksen tulisi olla inhimillinen ja ymmärrettävä. Haluttiin rakentaa paikalla ja yksityiskohtaisesti, suunniteltiin rakennuksia, jotka keskustelivat historian, tarkoituksen ja symboliikan tasoilla.³⁰

Suunnitteluratkaisut ja periaatteet olivat arkkitehtuurissa aina ajankohtaisia asioita. Paikkaansa sopiva, mittakaavaltaan inhimillinen ja ympäristönsä huomioiva rakennus nojaa arkkitehtuurin peruskäsitteisiin. Oulun koulu pyrki siis nostamaan pinnalle takaisin ne hyväksi koetut periaatteet, joita kansainvälisesti levinnyt modernismi tuntui unohtaneen. Oulun koululaiset eivät pyrkineet keksimään uutta tyyliä piirteineen vaan yksinkertaisesti luomaan hyvää arkkitehtuuria, vallinneista tyyleistä välittämättä.

30 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 2020, s. 14

MERKITTÄVÄT ARKKITEHDIT JA HENKILÖT

Reima Pietilä toimi Oulun Yliopistolla arkkitehtuurin osaston professorina 1973-1979. Pietilä oli harjoittamassaan arkkitehtuurissa vastavirtaan kulkija, vallitsevien dogmien kyseenalaistaja. Hänen opetustapansa kannusti myös opiskelijoita itsenäiseen ajatteluun ja omien näkemysten esilletuomiseen.³¹ Pietilän ohella merkittävä rooli oli hänen assistenteillaan. Opiskelijoilla oli yleensä runsaasti kysymyksiä luentojen ajottain kryptisistäkin sisällöistä ja assistenttien tehtäväksi jäi auttaa tulkitsemaan Pietilän opetusta.

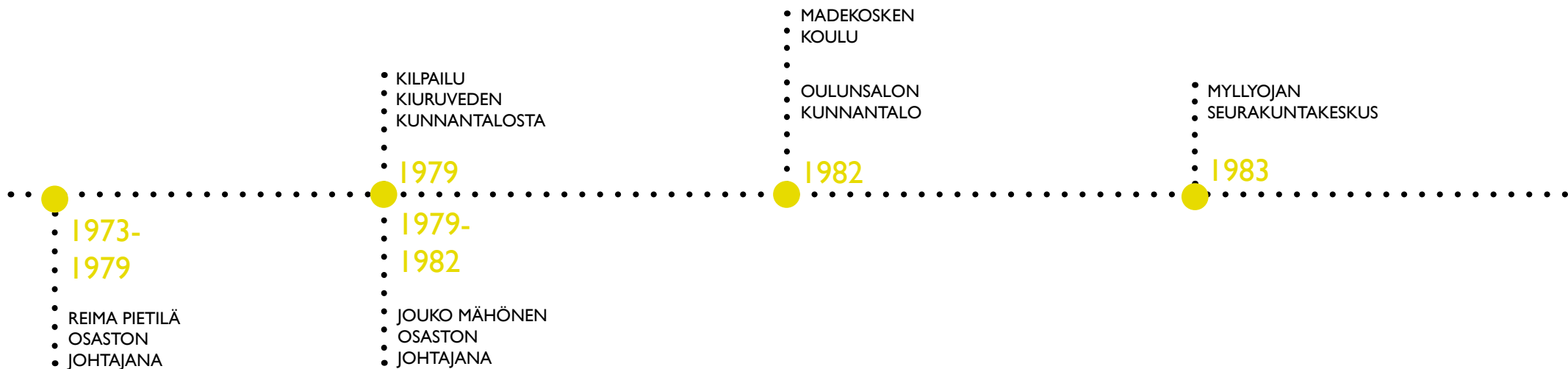

Reima Pietilä pitämässä virkaanastujaisesitelmäänsä Oulussa. Kuva: Eljas Salmen 1973

Pietilän assistentteina toimivat ensin Heikki Taskinen ja myöhemmin Jouni Koiso-Kanttila. Professori Esko Järventaus vahvisti opiskelijoiden ymmärrystä paikallisesta rakennushistoriasta mittauspiirustuskursseilla. Järventaus ei kuitenkaan tainnut olla opiskelijoiden arjessa paljonkaan mukana. Suurempi rooli oli taasen hänen assistenteillaan: Huuskolla ja Tepolla.

Yhdyskuntasuunnittelun professori Jouko Mähönen toimi osaston johtajana v. 1979-1982 Reima Pietilän jälkeen. Mähönen oli pidetty professori ja innoittava opettaja. ”... kaupunkirakennustaide unohdettiin Suomessa pitkäksi aikaa 1970- ja 1980-luvuilla. Kaupungeista tehtiin kerskailevia ostamisen ja myymisen paikkoja, joissa ympäristön henkinen perintö ja tilanne sivuutettiin kokonaan.” Suomen Kulttuurirahaston Jouko Mähösen nimikkorahaston esitteessä

Nuoremmille arkkitehdeille ja varsinkin opiskelijoille suunnannäyttäjänä toimivat yliopiston professorit ja assistentit omissa praktiikoissaan.³² Oulun koulun merkittäviä toteuttavia arkkitehteja olivat mm. Reijo ja Kari Niska-saari Lauri Louekari, Ilpo Väisänen, Jorma Öhman, Kaarlo Viljanen ja Heikki Taskinen. Oulun koulun aatteita vielä tänä päivänä toteuttavista suunnitteli-joista Jouni Koiso-Kanttila mainitsee haastattelussa Louekarín ja Viljasen.

31 Oulun kaupungin kulttuuriympäristöryhmä 2020, 2020, s. 12

32 Mitrunen (Haastattelu 22.1.2024)

ODL:n Kuntotalo edustaa punatiivistä Oulun Koulun regionalismia, Heikki Taskinen 1986
 Kuva: Estormiz 2017

- KIURUVEDEN
- KUNNANTALO

1984

- ODL:N
- KUNTOTALO

1986

- NALLIKARIN
- MAJAKKA

1988

NVÖ:n Nallikarin majakka. Postmodernia Oulun Koulua. Kuva:Anni Vartola 2014

ESIMERKKIKOhteet

Kohteet on rakennettu pääosin vuosina 1975–1990. Suurin osa kohteista on 1980-luvulta. Oulun koulua löytyy myös muualla, kuin Oulusta, mutta ei juurikaan eteläisestä osasta maata.³³

Madekosken koulu 1982

Suunnittelija Heikki Taskinen. Taskinen sai koulusuunnittelun saralla teke-
mästään työstä rakennus- ja yhdyskuntasuunnittelun valtionpalkinnon 1984,
jonka yhtenä perusteena mainittiin Madekosken koulun suunnittelu

Taskinen suunnitteli laajennuksen 1953 valmistuneen koulurakennuksen
jatkoksi. Pihapiirin vanhin rakennus on vuodelta 1919. Uusimman osan
katosten polveilevat linjat ja rakennusten porrastuvat seinälinjat rikastuttavat
kattomaailmaa. Tontille saapuessa tulijaa tervehtii harjan kohdalta porrastet-
tu pääty. Uusi rakennus täydentää pihapiirin puolisuljetuksi kokonaisuudek-
si.

Taskisen suunnittelema laajennus jää koroiltaan aiemman rakennuksen alle.
L-muodolla ja yhdessä 1919 valmistuneen koulurakennuksen kanssa suun-
nitelma luo suojaisan pihan.

Oviaukkojen yläpuoliset koristeaukot mukailevat viereisen 1950-luvun koulurakennuksen vastaavia. Kuvat: Violet Raitala 2024

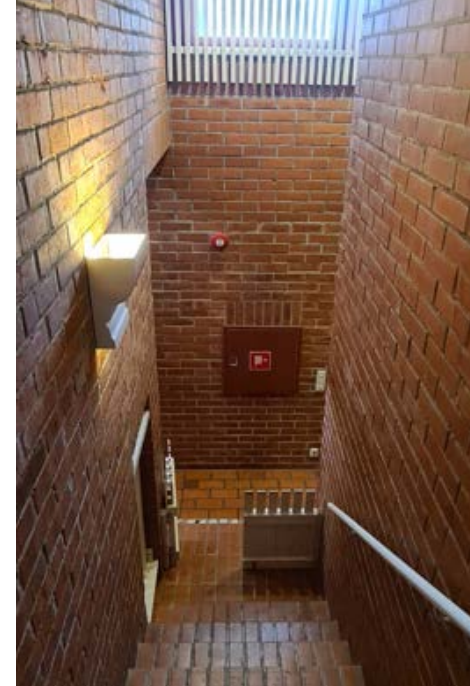
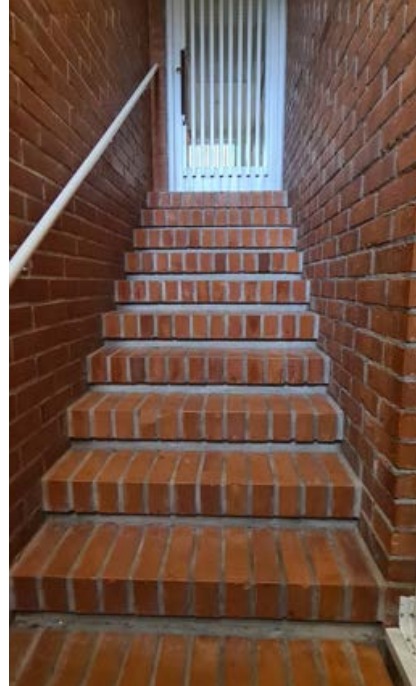
Madekosken koulu Kuvat: Violet Raitala 2024

Taustalla näky 1950- luvun punainen alkuperäisosa. Kuva:Anni Vartola 2014

Myllyojan Seurakuntakeskus Kuvat: Violet Raitala 2024

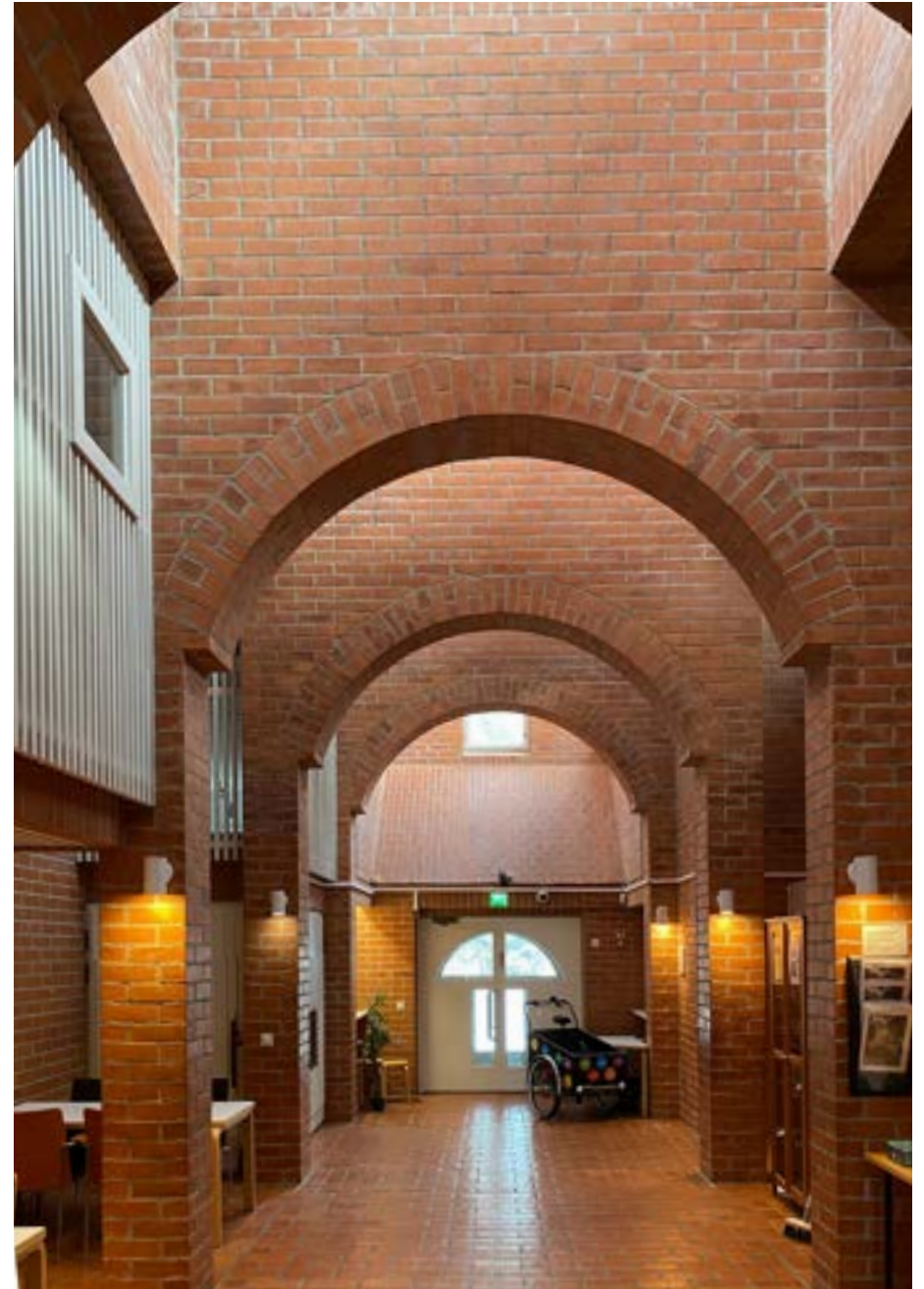

Myllyojan seurakuntakeskus 1983

Järjestetyn suunnittelukilpailun voittivat aikanaan arkkitehti Juha Pasanen ja arkkiteht. yo. Lasse Vahtera. Seurakuntatalossa dominoivin arkkitehtoninen aihe on kaarien rytmittämä kulku kohti sisäänkäyntiä ja sen katedraalimainen jatkumo rakennuksen keskikäytävänä. Punatiilinen rakennus nousee monenkirjavasta ympäristöstään tietoisesti erottuvana rakennustaiteellisenä objektina.

Seurakuntasalin katon reliefit mukailevat revontulien muotoja Kuva: Violet Raitala 2024

Pääsisäänkäynnin kaariaiheet jatkuvat sisätilassa juhlavassa pääkäytävässä Kuvat: Violet Raitala 2024

Oulunsalon kunnantalo Kuvat: Violet Raitala 2024

Oulunsalon kunnantalo 1982

Talon on suunnitellut arkkitehtitoimisto NVV, (Reijo ja Kari Niskasaari, Ilpo Väisänen, Kaarlo Viljanen ja Jorma Öhman). Se valmistui 1982 kunnan 100- vuotisjuhlaan. Punatiilisen sisäpihan ympärille kiertyvän rakennuksen voidaan nähdä edustavan Oulun koulua puhtaimmillaan ja se on toiminut esikuvana myöhemmille suunnitelmille. Rakennuksesta löytyvätkin kaikki Oulun koulun tyyppilliset piirteet ja ominaisuudet.

Oulunsalon kunnantalo Kuvat: Violet Raitala 2024

Kahvilan suuret ruutuikkunat luovat perinteikästä tunnelmaa ja tuovat sisätiloihin runsaasti luonnonvaloa Kuvat: Violet Raitala 2024

Kiuruveden kunnantalon sisäänkäynnin pylväsaiehet ja tiilimuuraus muistuttavat huomattavasti Oulunsalon kunnantaloa ja Myllyojan seurakuntakeskusta. Kuvat: Anni Vartola 2014

Kiuruveden kaupungintalo 1984

1979 järjestettiin yleinen arkkitehtikilpailu Kiuruveden uudesta kunnantalosta. Kilpailun voittivat Reijo ja Kari Niskasaaren, Ilpo Väisäsen ja Kaarlo Viljasen suunnitelma ja kaupungintalo toteutettiin voittaneen työn pohjalta. Talo vihittiin käyttöön 1984.

OULUN KOULUN LOPPU -JÄIKÖ MUUTA KUIN TUKKILAISAAPPAAN JÄLKI?

1990-luvun laman myötä tulleen tehokkuusajattelun mielenmaisemassa Oulun koulun arkkitehtuuria edustaville rakennuksille ei ollut tilausta. Suunnittelu koki täyskäännöksen ja työtilanne romahti. Arkkitehtien taiteellisten näkemysten yksityiskohtien sijaan haluttiin tehokkaita standardiratkaisuja, edullisesti ja nopeasti. Tietokoneet alkoivat vallata tilaa skissipapereilta.³⁴ Oulun koulua kritisoitiin etelän arkkitehtiipiireissä rinnastamalla se trendikyyteen ja postmodernistiseen pinnallisuuteen.³⁵

Oulun koulun asenne jatkoi elämäänsä Oulun yliopiston arkkitehtuurin osastolla.³⁶ Suurin innostus kuitenkin laimeni 1990-laman ja rakentamisen vähenemisen myötä, mutta monet Oulun koulun opit ovat vakiintuneet aivan normaaleiksi suunnitteluperusteiksi. On tavallista että rakennuksen suunnittelu perustuu nimenomaan paikkaan ja paikallisuuteen. Rakennuksen suunnittelu kokonaisvaltaisesti ja ihmisläheisyys edellä sekä huolellinen paikkaan soveltaminen ovat nykyään normaaleita suunnittelukäytäntöjä. Tavallaan Oulun koulu on tehnyt itsensä tarpeettomaksi.

Tämänhetkisessä ekologisessa suuntauksessa luonnollisine materiaaleineen ja pienimuotoisen rakentamisen arvostamisineen on myös nähtävissä Oulun koulun henkeä osittain uudessa muodossa. Toki kaikki Oulun koulun omaksumat aatteet eivät ole Oulussa keksittyjä, mutta suuntaus oli hyvin merkittävä muistutus inhimillisen ja paikallisista olosuhteista lähtevän rakennetun ympäristön puolesta.

Useat Oulun koulun arkkitehtuuria edustavat kohteet ovat päiväkotij- ja koulurakennuksia. 1980-luvulla rakennettiin paljon opetusrakennuksia vastaamaan peruskoulu-uudistukseen ja palveluverkon laajentamiseen. Tällä hetkellä näitä pienempiä yksiköitä pyritään korvaamaan suuremmilla keskitetyillä yksiköillä.³⁷ On tarpeellista pohtia, mihin mahdollisesti tyhjiksi jääviä rakennuksia voisi käyttää. Oulun koulun arkkitehtuurin kultakauden rakennukset ovat myös tällä hetkellä peruskorjauksissa.³⁸ Oululainen professori, arkkitehti ja kirjailija Anna-Maija Ylimaula kokee, että Oulun kouluun

34 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 2020, s. 16

35 Niskasaari, 2020, s. 21

36 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 2020, s. 16

37 Ylimaula, haastattelu, 13.2.2024

38 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 2020, s. 4

liittyvä regionalismi on nostamassa arkkitehtuurin kentällä taas päätään. Hän mainitsee, että piirteet näkyvät etenkin rakennusten katoissa.³⁹

Oleellisia kysymyksiä ovat: Mitä Oulun koulu jätti jälkeensä? Edustavatko Oulun koulun kohteet hyvää arkkitehtuuria? Onko nykyään samanlaista aatteellista kyseenalaistamista havaittavissa?

Hoivakoti Himmeli (1988), NVÖ. Kuva: Anni Vartola 2014

Oulun koulun kritiikki

Uusi aate herätti tuoreeltaan kritiikkiä ärhäkkyydellään ja sai osakseen väheksyntää muilta arkkitehteiltä. Mm. Arkkitehti-lehti kyseli numerossa 1/1981 "Jättääkö Oulun koulukunta arkkitehtuurin kartalle muuta kuin tukkilaissaappaiden jäljet?"

Vaikka aatteeseen kuului vahva paikan henki, genius loci, niin Oulun koulun suurina innoittajina ovat olleet kansainväliset, etenkin amerikkalaiset rakennukset, joiden filosofiaa on sovellettu uudessa tyyliässä.⁴⁰ Oulun koulun tunnusmerkit täyttäviä rakennuksia voitiin rakentaa hyvinkin samoilla opeilla eri puolelle Suomea, ja voidaan mieltiä, onko muotokieli oikeasti peräsin paikan hengestä vai Oulun koulun koodistosta. Myös muotoaiheiden perusteita voidaan kyseenalaistaa; perinteinen paikallinen rakentaminenhan on verraten yksinkertaista ja selkeää, kun taas Oulun koulun koodisto pursusi erilaisia muotoaiheita, jotka perustuivat todellisiin tai kuviteltuihin paikallisiin perinteisiin ja symbolismiin. Symbolismin merkitys saattoi helposti

39 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 2020, s. 4

40 Koiso-Kanttila, (Haastattelu, 19.2.2024)

hämärtyä ja muuttua pelkästään hassuiksi muotoaiheiksi. Mm. leveät erikoiset kaariaiheet tai muumitalomaiset tornit tuskin olivat perinteistä paikallista rakentamista eikä niiden symboliikka välttämättä auennut katsojalle.

”Jos arkkitehtonisten ratkaisujen avaruudessa voisi sanoa olevan ”oikeita” ja ”väärää” vastauksia, määrittäisi tämä oikean ja väärän akseli varmasti pitkälti arkkitehtuuriin paikkasuhteen kautta.”

Poleeminen heitto, Sampo Westerberg 2024

(Ovatko tyyppitalot ”väärää” ja/tai ”huonoa” arkkitehtuuria?)

Heiton jatke, Sampo Westerberg 2024

Oulun koulun sukulaisuus postmodernismin kanssa monimuotoisine detaljointeineen aiheuttaa eräänlaisen ristiriidan, koska postmodernismin kuuluu vahva leikkilinen mielikuviutus ja sen muotoaiheita voidaan monesti pitää irrallisena ja päälle liimattuina. Oulun koulu taas väitti perustuvansa vahvasti perinteeseen ja maanläheisyyteen, vaikka ammensi monesti postmodernistista lähteistä. Oululaiset arkkitehdit väittivät, ettei heidän aatteensa ole tyyliisuunta. Kuitenkin Oulun koulu kehitti omat tunnistettavat tyyliaiheensa ja tunnusmerkkinsä. Sisäpiirin arkkitehdit eivät tunnustaneet kaikkia suunnittelijoita aatteensa piiriin kuuluviksi, vaikka heidän työnsä täyttävät kaikki tarvittavat tunnusmerkit. Poissulkemisen perusteeksi riitti suunnittelijan puutteellinen tai väärä koulutus tai se, ettei hän jaa kaikkia aatteen periaatteita.⁴¹ Tämänkaltainen rajaaminen on toisaalta perustelua ajatellen, että kyse on aatteesta, mutta se tuntuu myös hieman keinotekoiselta sisäänpäinlämpiävyydeltä.

Oulun koulun arkkitehtuurin eräs tunnusmerkki on tarinallisuus. Paikalla ja rakennuksella on henki ja tarina. Toki parhaimmillaan tarina tukee ja täydentää arkkitehtuuria, mutta helposti käy niin, että arkkitehtuuri ja tarina eivät kohtaa tai jopa niin, että tarina keksitään jälkikäteen. On jopa sanottu, että tarinalla selitellään tehtyjä ratkaisuja. Arkkitehtien lennokkaat tarinat olivatkin yleinen huumorin lähde 1980-luvun opiskelijapiireissä⁴².

41 Krogius (Luento)

42 Mitrinen (Haastattelu 22.1.2024)

POHDINTAA

Voisiko todeta (siinä missä ”Genius Loci” -ajattelua korostetaan Oulun Koulun keskeisenä aatesisältönä), että Oulun koulun ajatuksen ja asenteen toteutumisen keskeisiä mittareita on juuri rakennuksen suhtautuminen paikkaansa. Sitoutuminen siihen ja siitä ammentaminen.

Oulun koulu ei ole helposti kiteytettävä aihe. Hahmottaessaan Oulun koulua ilmiönä ajassa tulee huomata aikajanan eri päät, eri päissä muuntuneet motiivit, vaihtuneet ajat, urautuneet ihmiset. Että se mitä on kutsuttu Oulun kouluksi on muuttunut jo niiden vuosien aikana, jolloin ”Oulun koulu” on ollut olemassa. On varmasti totta, että Oulun koulu oli asenne ja aate, ei tyyli. Aivan yhtä lailla on totta, että ennen pitkää Oulun koulu typistyi kokoelmaksi manereja, jotka olivat opiskeluiden varrella helppo omaksua ja diplomityössään sekä valmistumisen jälkeen työelämässä toteuttaa. Oulun koulun arvostus ja käsitys sen merkityksestä on vaihdellut vuosien ja yhteiskunnallisten aatteiden myötä. Voimme kuitenkin sanoa että vaikka Oulun koulu ei ollut mikään täydellinen saatikka lopullinen vastaus pohjoisen rakentamisen kysymyksiin, jätti se jälkeensä paljon hyvää ympäristöä sekä ajatuksia pohdittavaksi meille jälkipolville. Tukkilaisaappaalla on vahva jälki.

Aatteen nousu ja tuho

- fiksu ihminen saa ajatuksia, kehittelee niistä aatetta
- ajatukset ovat fiksuja, aate saa nostetta
- eletään kultakautta, aate kukoistaa, hienoja töitä, haastatteluita, mainetta
- aate valtavirtaistuu, yhtäkkiä kaikki ovat ”aatteen asialla”
- suunnittelijamassa ei pysy ajatuksessa mukana, kaikki ei yhtä sitoutuneita
- ihminen joka ei ole sitoutunut ajautuu toteuttamaan tyyliä, visuaalisia piirteitä
- aate typistyy kokoelmaksi helposti kopioitavia manereja

Kangaskontion päiväkodin eteläjulkisivun päämateriaaleina ovat punainen tiiliverhous ja keltainen lautaverhous sekä kattomateriaalina tiilikate. Kuva: Oona Koivuranta 2024

Oulun koulu Kangaskontion päiväkodissa

Arkkitehti Esko Puijolan vuonna 1988 suunnittelema Kangaskontion päiväkodista voidaan havaita Oulun koulun -suunnitteluasetteen piirteitä, vaikka lähdekirjallisuus ei mainitse kyseistä rakennusta Oulun koulua edustavana kohteena. Toisaalta päiväkodin suunnitellut Puijola mieltää itse kyseisen rakennuksen Oulun koulun kohteeksi.⁴³

Usein Oulun koulun aatetta edustavat rakennukset erottuvat aikansa muusta arkkitehtuurista harjakattoisina, kapearunkoisina ja materiaalien käytöltään rouheina. Pääasiallinen julkisivumateriaali on punatiili. Niille ominaisia piirteitä ovat myös yllätykselliset yksityiskohdat kuten tornit, portit, pitkät räystäät ja ruutuikkunat. Kangaskontion päiväkodissa Oulun koulua muistuttavat erityisesti punatiiliset julkisivut, torniaihe, ruutuikkunat sekä hillitty kerroskorkeus.

Oulun koulun lähestymistapaan suunnitella rakennuksia kuuluu vahvasti ympäristön ominaisuuksien sekä paikallisten olosuhteiden huomioon ottaminen⁴⁴. Nämä lähtökohdat näkyvät myös Kangaskontion päiväkodin sijainnis-

43 Puijola (Haastattelu, 23.1.2024)

44 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 2020, s. 18

sa suhteessa ympäröivään alueeseen. Rakenteeltaan kapea ja moniulotteinen päiväkotirakennus on sijoitettu paikalleen luontevasti viemättä liikaa tilaa piha-alueelta. Rakennuksen ja piha-alueen suhde on sopiva, mutta myös kaupunkikuvalliset funktiot toteutuvat: päiväkoti on luonteva rakennuspari niin visuaalisesti kuin toiminnallisesti K-marketin kanssa. Lisäksi päiväkodin torni toteuttaa päätteen Haarakankaantielle.

Puijolan vuonna 1988 laatimassa pihasuunnitelmassa toteutuvat ympäristön ominaisuuksien huomioiminen myös pihatoimintojen sijoittelussa. Esimerkiksi kaikki pihan toiminnallisuudet on suunniteltu istumaan rinteeseen muotoon. Puijolan mukaan piha-alue suunniteltiin länsirinteeseen, jolloin siitä muodostuisi lämmin ja suojaisa.⁴⁵

Käyttäjälähtöisyys, pienimittakaavaisuus ja leikillisuus ovat keskeisiä arvoja Oulun koulun -suunnitteluasetta edustavissa päiväkodeissa.⁴⁶ Toisaalta käyttäjälähtöisyys ja leikillisuus olivat myös yleisesti keskeisiä lähtökohtia 80-luvun päiväkotiarkkitehtuurissa irtaannuttaessa 70-luvun järjestelmä-arkkitehtuurista sekä yleispätevyyden ihanteesta.⁴⁷ Kangaskontion päiväkodin ulko- ja sisäarkkitehtuurista on selvästi havaittavissa käyttäjälähtöisyys: päiväkoti on suunniteltu nimenomaan lapsen mittakaava huomioiden. Leikilliset kurkistusikkunat ulko- ja sisätiloissa, värikkyyden ja materiaalien vaihtuvuus julkisivuissa, sisääntulokäytien eli niin kutsuttujen ”kotipesien” lähestyttävyyden ja muut detaljit muistuttavat siitä, ketkä rakennusta käyttävät.

Päiväkodin sisäänkäynnit ovat matalia ja helposti lähestyttäviä lapsen mittakaavan näkökulmasta. Sisäänkäyntien kohdalla on keltainen lautaverhous ja viistetyt puiset kattopalkit sekä pilarit. Julkisivuvuusta voidaan havaita myös pienet ikkunat. Kuva: Violet Raitala 2024

45 Puijola (Haastattelu, 23.1.2024)

46 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 2020, s. 18

47 Saarinen, 2016, s. 21

Päiväkodin ulko- ja sisätiloissa on hyödynnetty luonnon materiaaleja sekä käsityötä. Pihakalusteet ja sisätilan kalusteet ovat pääasiassa puuta. Leikki- ja ryhmähuoneet ovat yksilöllisen näköisiä, eikä niissä ole havaittavissa vahvaa standardisointia verrattuna nykyajan päiväkoteihin

Esko Puijola

Kangaskontion päiväkodin suunnitellut Puijola valmistui arkkitehdiksi vuonna 1976 Oulun yliopistosta.⁴⁸ Jo opiskeluaikoina Puijola oli omaksunut postmodernismin.

Vaikuttavia hahmoja hänen opiskeluaikanaan olivat ennen kaikkea professorit Reima Pietilä ja Jouko Mähönen.

Puijola vietti varhaisen uransa Raahen ja Oulun kaavoitusosastoilla. Oulun kaavoitusosastolla Puijola ja hänen kollegansa Jouko Perttula suunnittelivat pientaloalueiden asemakaavoja, jotka perustuivat hyvin organisiin ja luonnollisiin muotoihin.⁴⁹

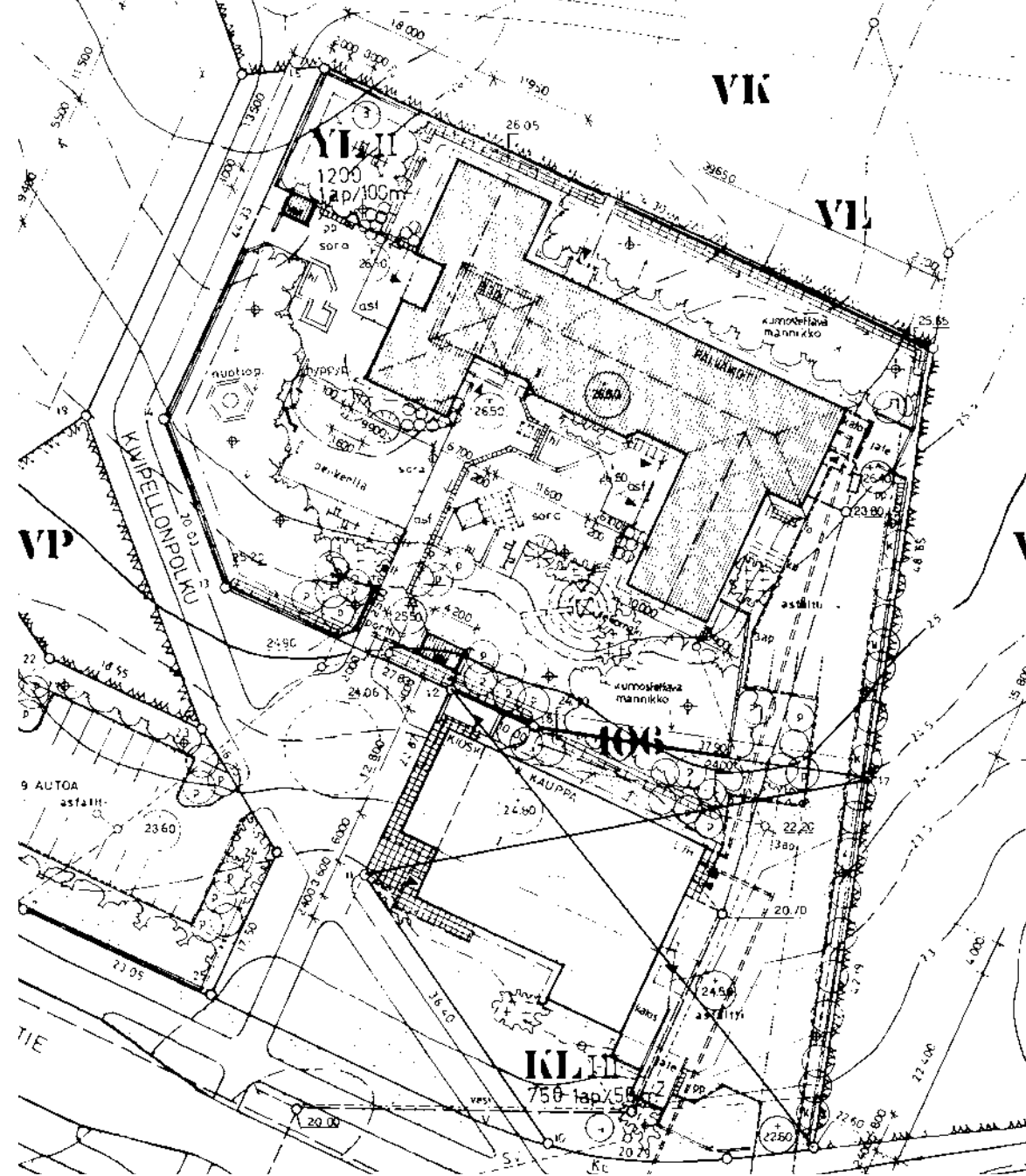
Aikanaan arkkitehtuurin osastolla rakennushistorian assistenttina toiminut Puijola rohkaisi opiskelijoita paikallisen näkökulman huomiointiin

”Ympäristö mittakaavana on lapsestaan huolehtiva tai varusteitaan kantava ihminen.” Esko Puijola, kirjoittaessaan Sallan tunturikeskuksen suunnittelutavoitteista⁵⁰

48 Puijola, haastattelu, 23.1.2024

49 Takala, 2020, s. 17

50 Kotosalla 3/2008

Kangaskontion päiväkodin alkuperäinen tontinkäyttösuunnitelma. Piha-alueen toimintojen suunnittelussa on hyödynnetty maaston muotoja. Männikköä ja muuta kasvillisuutta on hyödynnetty piha-alueen suojana.

Kuva: Kangaskontion päiväkodin kosteus- ja sisäimatkimus 2020

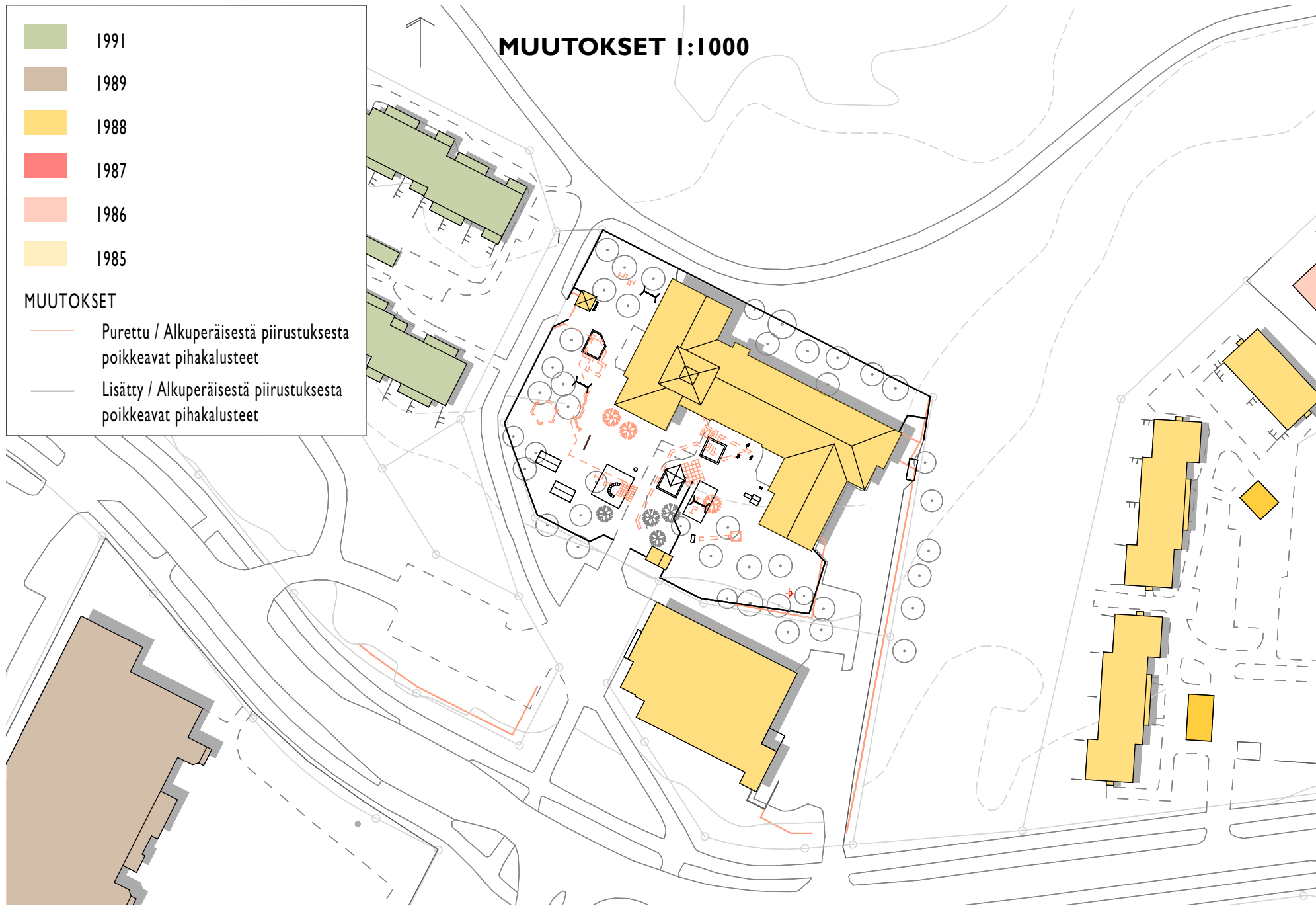
	1991
	1989
	1988
	1987
	1986
	1985

MUUTOKSET

- Purettu / Alkuperäisestä piirustuksesta poikkeavat pihakalusteet
- Lisätty / Alkuperäisestä piirustuksesta poikkeavat pihakalusteet

MUUTOKSET 1:1000

 2020 Kattoremontti: torniosan seinät verhoiltu ja maalattu uudelleen. Värisävyissä eroa “maantason keltaiseen”. Myös syöskytorvet ja vesikourut uusittu.

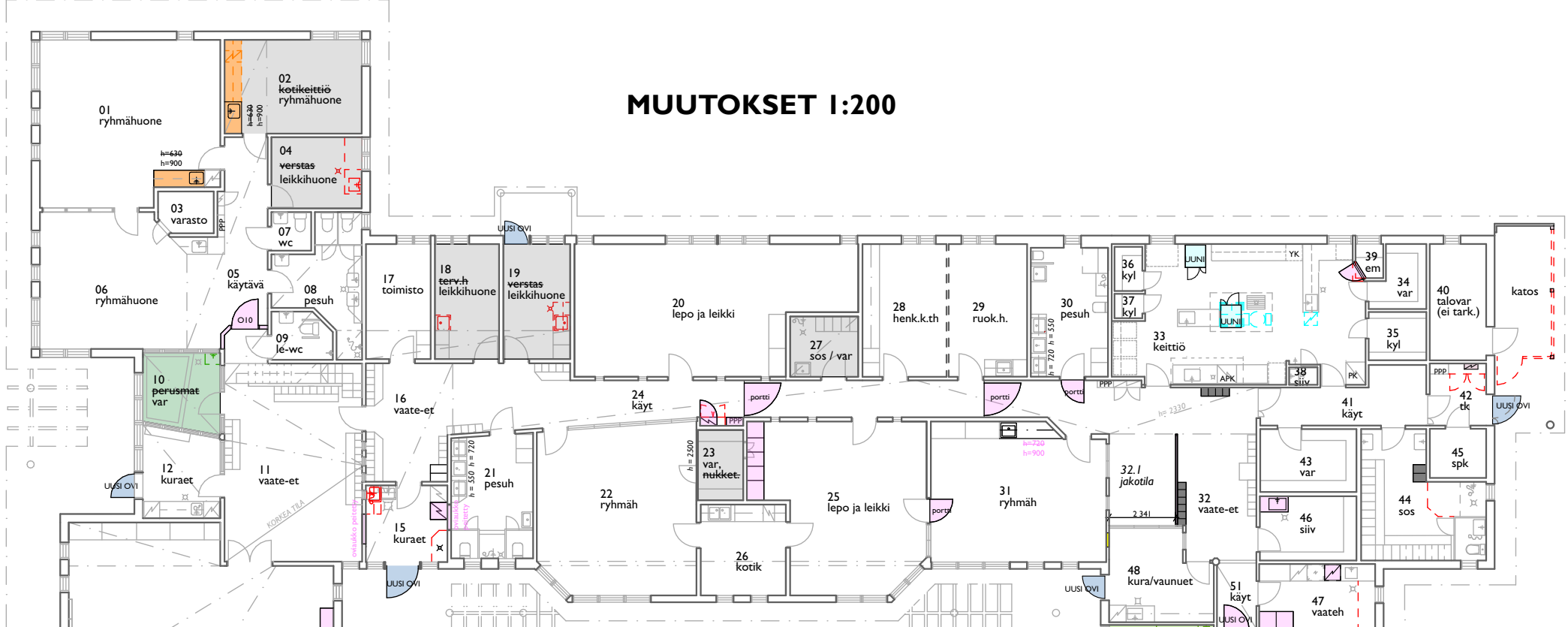
 ?-2020 Alkup. ulko-ovet korvattu uusilla mustakarmisilla alumiiniprofiiliovilla.

 2023 Roskakatoksen seinät purettu ja alkuperäinen käyttö loppunut, siirryttäessä Moolokkien käyttöön.

 2019 Valokatteet pergoloiden päälle.

MUUTOKSET 1:200

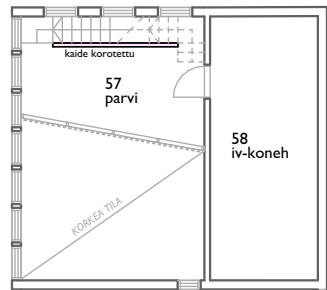

MUUTOKSET KALUSTEISSA JA RAKENTEISSA

- Alkuperäisen piirustuksen mukaiset rakenteet ja kalusteet
- 2000-luku: vesileikkivarusteet purettu, käyttötarkoitus muutettu
- 2000-luku: lavuaari purettu, allas edelleen jäljellä, käyttötarkoitus muutettu hiekkaleikkistä varastoksi
- 2018: keittiöremontti
- 2020: ulko-ovet vaihdettu
- 2023: kiintokalusteet uusittu ja korotettu

MUUTOKSET, JOIDEN AJANKOHTA EI TIEDOSSA

- Purettu (alkuperäisessä piirustuksessa esitetty)
- Lisätty (ei esitetty alkuperäisessä piirustuksessa)
- Alkuperäisiä kalusteita, siirretty muualta
- Käyttötarkoitus muuttunut
- Aukotus, ei ole mahdollisesti koskaan toteutettu

Parvi

MUUTOKSET RAKENTEISSA JA KALUSTEISSA

Rakennuksessa ei ole suurempia rakenteellisia muutoksia. Suurin muutos on tapahtunut entisessä vesileikkihuoneessa, jonka vesileikkivarustus on purettu ja huone on muutettu pienryhmähuoneeksi. Muutokset keskittyvät suurilta osin kiintokalusteisiin ja laitteisiin. Alkuperäisiä kiintokalusteita on edelleen jäljellä ryhmähuoneissa. Myös alkuperäisiä lasten vaatenaulakoita on edelleen kaikissa lasten vaate-eteisissä alkuperäisillä ja siirretyillä paikoilla.

Tilojen käyttötarkoituksia on muutettu päiväkodin toiminnan mukaan. Joidenkin tilojen alkuperäinen käyttö on loppunut päiväkodista (esimerkiksi terveydenhoitaja) ja tila on otettu toiseen käyttöön. Muutokset heikentävät paikoin tilojen luonnetta. Esimerkiksi monitoimitilaan asennetut kaappisängyt peittävät tilan henkeä luovat puolipaneelit, mutta sängyt ovat toiminnallisesti järkevässä paikassa. Muutosten kohdalla moni asia on tehty päiväkodin toiminnan, lapsiryhmien kokonaisuuksien ja annettujen resurssien ehdoilla.

Entinen vesileikkihuone. (49) 2024

Käyttötarkoituksen muutokset

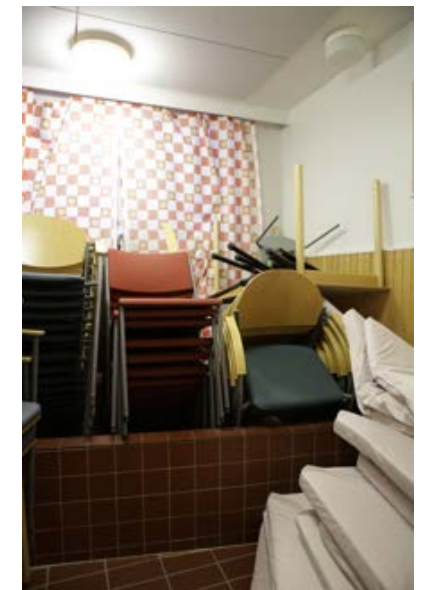
Varastointitilaa on päiväkodissa puutteellisesti, tarpeettomana koettuja pieniä tiloja on otettu varastointikäyttöön. Rakennuksessa on varastointitilasta pulaa.

Pieni sosiaalitila (27) toimii varastona Kuva: Roope Mustonen 2024

Nukketeatterihuone (27) toimii varastona. Kuva: Lauri Antila 2024

Hiekkaleikkihuone (10) toimii varastona. Kuva: Lauri Antila, 2024

Esimerkkejä muutoksista

Muutosten syynä pääsääntöisesti työntekijöiden, lapsiryhmien ja päiväkodin toiminnan tarpeet

Kuraeteiseen (15) johtava pesuhuoneen ovi on peitetty kuivauskaapilla. Kuva: Violet Raitala 2024.

Umpeen levytetty ikkuna. Kuva: Violet Raitala 2024

Vaate-eteinen on muutettu jakotilaksi kevyellä väliseinärakenteella. Kuva: Violet Raitala 2024

Kura/vaunuet. (48), Uusi ulko-ovi. Kuva: Violet Raitala 2024

Alkuperäistä keittiökalustetta (ryhmähuone 31) on korotettu alkuperäistä ilmettä säästäen. Kuva. Oona Koivuranta 2024

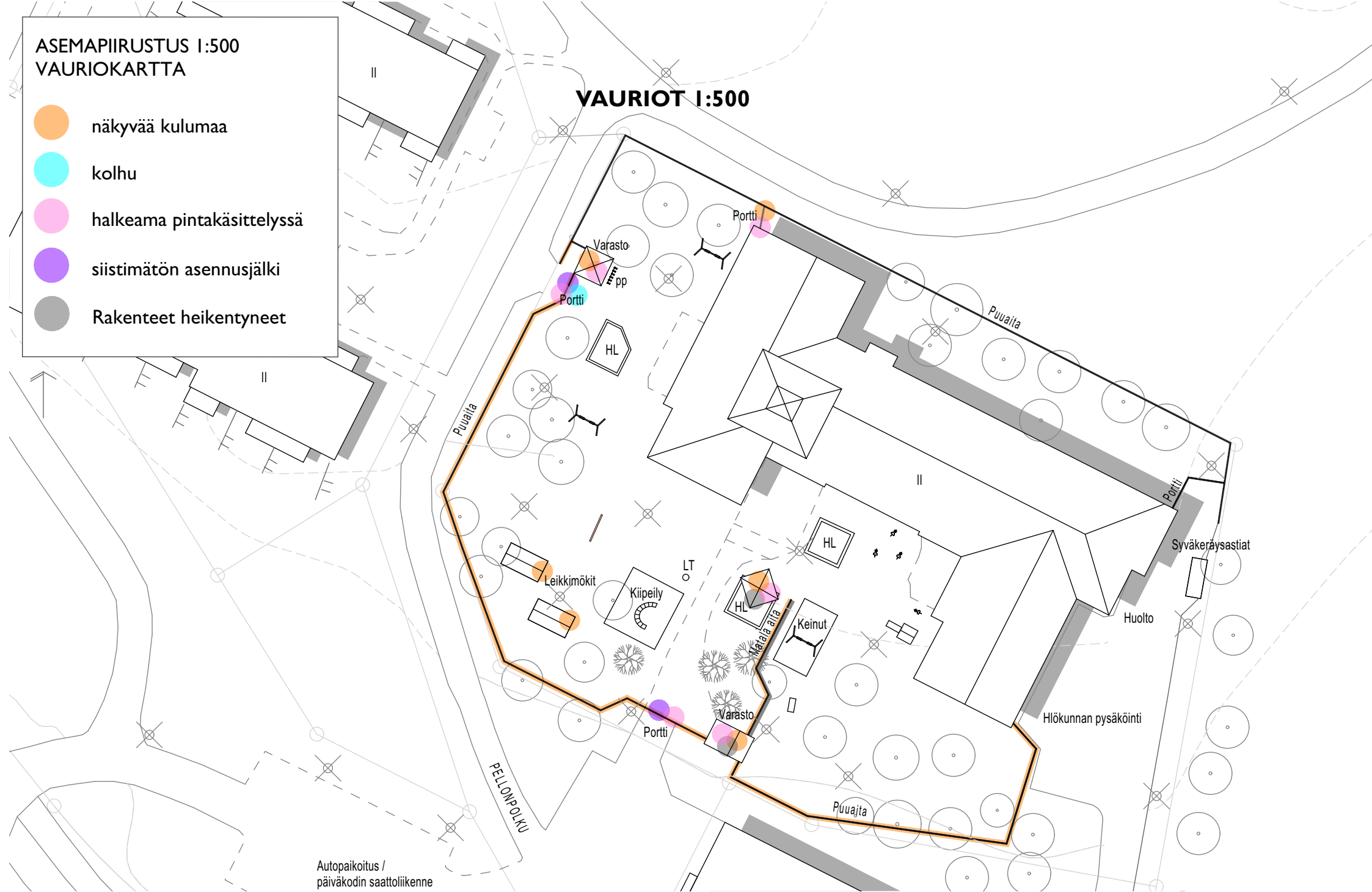

Entisen kotikeittiön (02) keittiökaluste on muutettu 2023. Kaluste eroaa alkuperäisestä väreiltään, tason materiaaliltaan ja vetimiltään. Kuva: Roope Mustonen, 2024

ASEMAPIIRUSTUS 1:500
VAURIOKARTTA

- näkyvää kulumaa
- kolhu
- halkeama pintakäsittelyssä
- siistimätön asennusjälki
- Rakenteet heikentyneet

VAURIOT 1:500

Autopaikot /
päiväkodin saattoliikenne

*Pihan eteläpuoleinen varaston kattohuopa ja pellitys vaikuttivat huonokuntoisilta. Lisäksi ovesa havaittiin kulumista. Toisaalta varaston runkorakenteet olivat ehjät.
Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024*

*Kuva: Ryhmä 4, Kirsikka Lehtiniemi
Molempien pihavarastojen ulko-ovissa oli kulumista maalipinnassa. Huoltomaalauksista ei ole tarkkaa tietoa, mutta ovien sävyt ovat vaihtuneet molemmissa varastoissa. Alkuperäinen sävy on ollut turkoosi, joka on havaittavissa nykyisen valkoisen maalipinnan alta. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024*

*Piha-aidassa ja -porteissa on yleistä kulumista maalipinnassa. Osassa pihaporteissa oli havaittavissa runsaasti käytöstä aiheutunutta kulumista. Piha-aitaan on tehty vuonna 2020 korotus ja huoltomaalaus. Sitä aikaisempi huoltomaalaus aitaan tehtiin noin 10 vuotta sitten. Piha-aidan korostusjäljet havaittavissa runkotolpissa.
Kuva: Vilja Kinnunen 2024*

JULKISIVUJEN VAURIOT 1:200

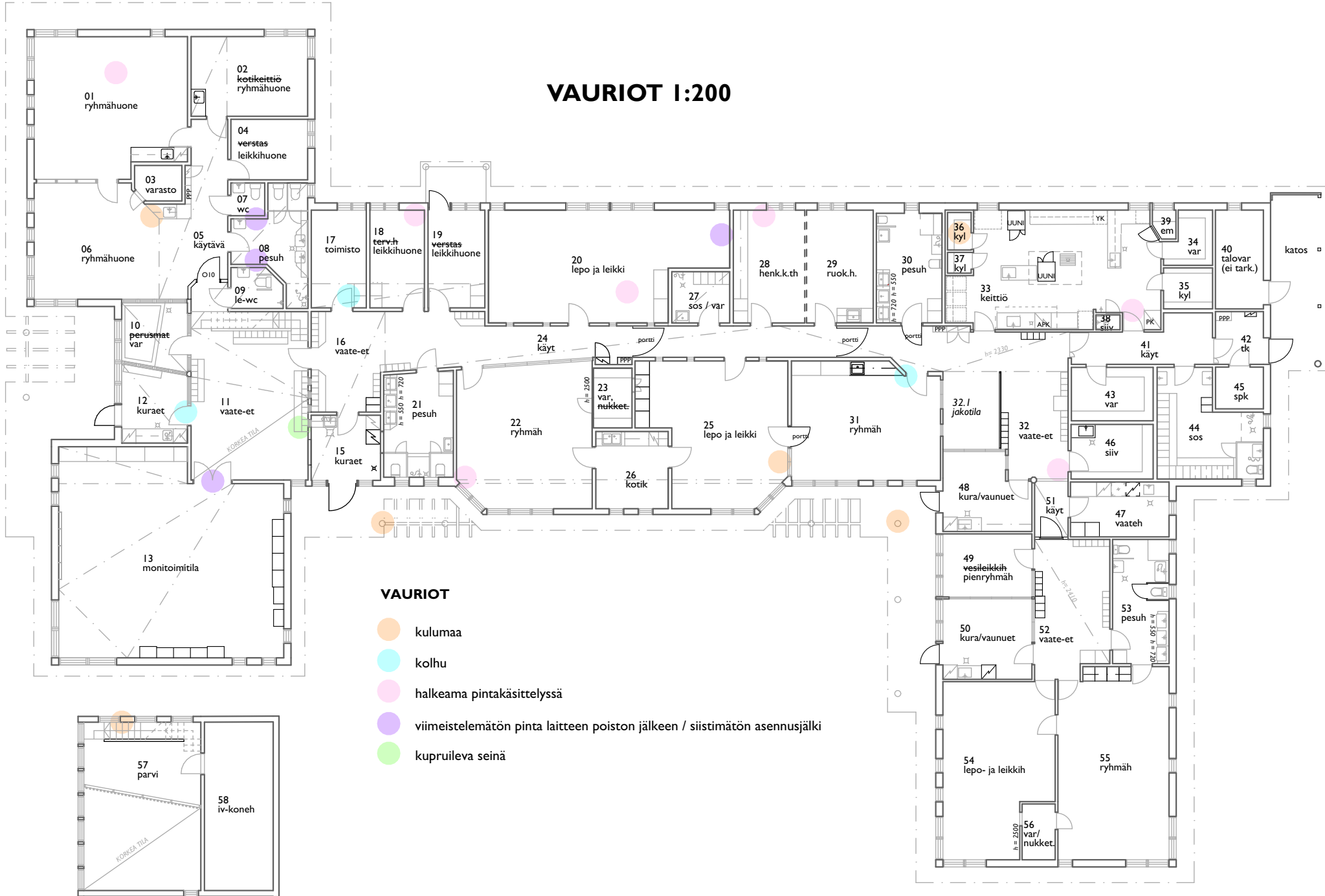

Pilarin tyvi erityisen kulunut

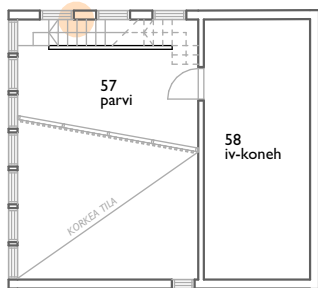

VAURIOT 1:200

VAURIOT

- kulumaa
- kolhu
- halkeama pintakäsittelyssä
- viimeistelemätön pinta laitteen poiston jälkeen / siistimätön asennusjälki
- kupruileva seinä

Parvi

Kotikeittiön (02) ikkunalauta kulunut käytössä Kuva: Violet Raitala 2024

Lepo ja leikki (25) ikkunanpieli Kuva: Violet Raitala 2024

Ryhmähuoneen (31) ovenpieli Kuva: Violet Raitala 2024

Halkeama keittiön (33) lattiassa Kuva: Petteri Hiltunen 2024

Vaate-eteisen (11) tapetti kupruilee Kuva: Violet Raitala 2024

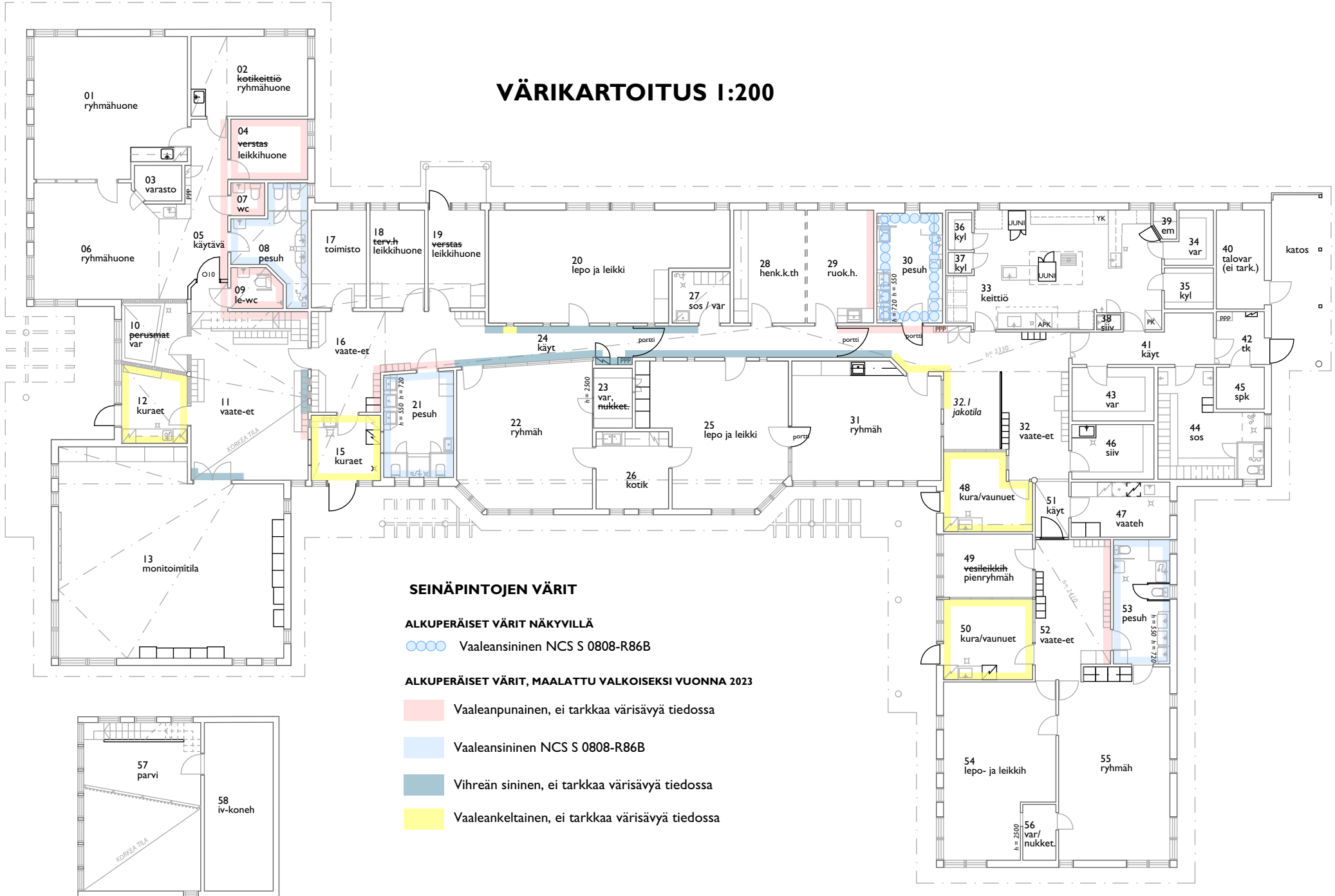

Pesuhuoneen (08) seinä Kuva: Violet Raitala 2024

Rakennuksessa ei ole suuria vaurioita. Vauriot ovat lieviä, pääosin käytöstä aiheutunutta kulumaa pinoissa. Huoneissa toistuvia lieviä vaurioita ovat alakaton pintakäsittelyn saumakohtien halkeamat, ovenpielten pintakulumat ja ikkunalautojen kulumat. Vain yksittäisissä kohdissa on selkeitä hieman

näkyvämpiä kolhuja tai vaurioita, kuten esimerkiksi lommo ovilehdessä. Tarvittavat korjaustoimenpiteet ovat kokonaisuudessaan kevyitä.

VÄRIKARTOITUS 1:200

SEINÄPINTOJEN VÄRIT

ALKUPERÄISET VÄRIT NÄKYVILLÄ

●●●● Vaaleansininen NCS S 0808-R86B

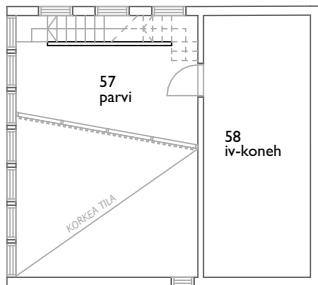
ALKUPERÄISET VÄRIT, MAALATTU VALKOISEKSI VUONNA 2023

■ Vaaleanpunainen, ei tarkkaa värisävyä tiedossa

■ Vaaleansininen NCS S 0808-R86B

■ Vihreän sininen, ei tarkkaa värisävyä tiedossa

■ Vaaleankeltainen, ei tarkkaa värisävyä tiedossa

Parvi

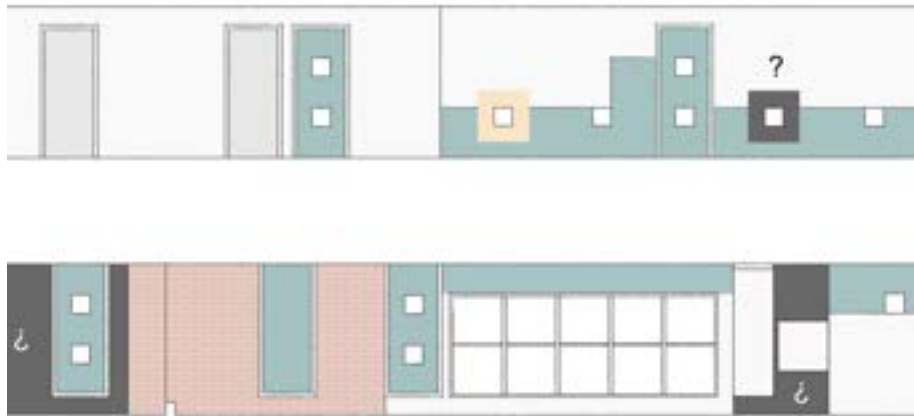
VÄRIT

Rakennuksessa on alun perin ollut useita maalattuja seinä. Seinät on maalattu valkoiseksi vuoden 2023 aikana. Pesuhuone nro. 30 on ainoa huone, jossa alkuperäiset maalatut seinät ovat edelleen näkyvillä. Värit ovat olleet pääsääntöisesti tilakohtaisia. Pesuhuoneiden tiiliseinät ovat olleet vaaleansiniset, pienempien wc:iden tiiliseinät ovat olleet vaaleanpunaisia. Ryhmähuoneiden ja aulatilojen seinissä on vaihdellut vihertävän sininen, vaaleanpunainen ja vaaleankeltainen. Kuraeteisten seinät ovat olleet keltaiset. Ryhmä- ja aulatiloiissa lasikuitutapettien maalipinnat ovat olleet kenttinä. Esimerkiksi käytävän maalattu lasikuitutapettiseinä on ollut puolessa välissä sijaitsevaan rimoitukseen asti vihertävän sininen ja yläosa valkoinen. Maalatut tiiliseinät on maalattu yhdellä värillä kokonaan.

Ryhmähuoneen (22) Näkymä käytävälle (24) Kuva: Pirkko Tikkanen 1992

Pääkäytävän värikentät 1:100

Ote pääkäytävän (24) alkuperäisestä väryksestä. Kuva: Lauri Antila 2024

Käytävän (24) alkuperäistä värytystä Kuva: Kangaskontion päiväkodin kosteus- ja sisäilmämatutkimus 2020

Käytävän (24) alkuperäistä värytystä Kuva: Kangaskontion päiväkodin kosteus- ja sisäilmämatutkimus 2020

Vaate-eteisen (11) alkuperäistä väritystä. Kuva: Pirkko Tikkanen, 2002

Vaate-eteisen (11) ulkoasu keväällä 2024 Kuva: Juho Turpeinen 2024

Pesuhuone 30 on ainoa huoneista, joissa on säilynyt alkuperäinen värillinen maalisävy. Oikealla kuvassa valkoiseksi maalattu pesuhuone (53). Alkuperäinen väriyhdistelmä vahvistaa päiväkodin leikkisää tunnelmaa.

Kuraeteisen alkuperäinen keltainen väritys, nykyisellään se on maalattu umpeen. Kuva: Kangaskontion päiväkodin kosteus- ja sisäilmämatutkimus 2020

Alkuperäisten sisäovien värit

Väritys on merkki tilan käyttötarkoituksesta: vihertävän siniset ovet ovat lasten pääkäyttöisiä tiloja, harmaat ovet ovat aikuisten tiloja, varastoja tai huoltotiloja.

Alkuperäinen ovi, Lepo ja leikkihuone (54)
sininen NCS S 1915-B48G
Kuva: Violet Raitala 2024

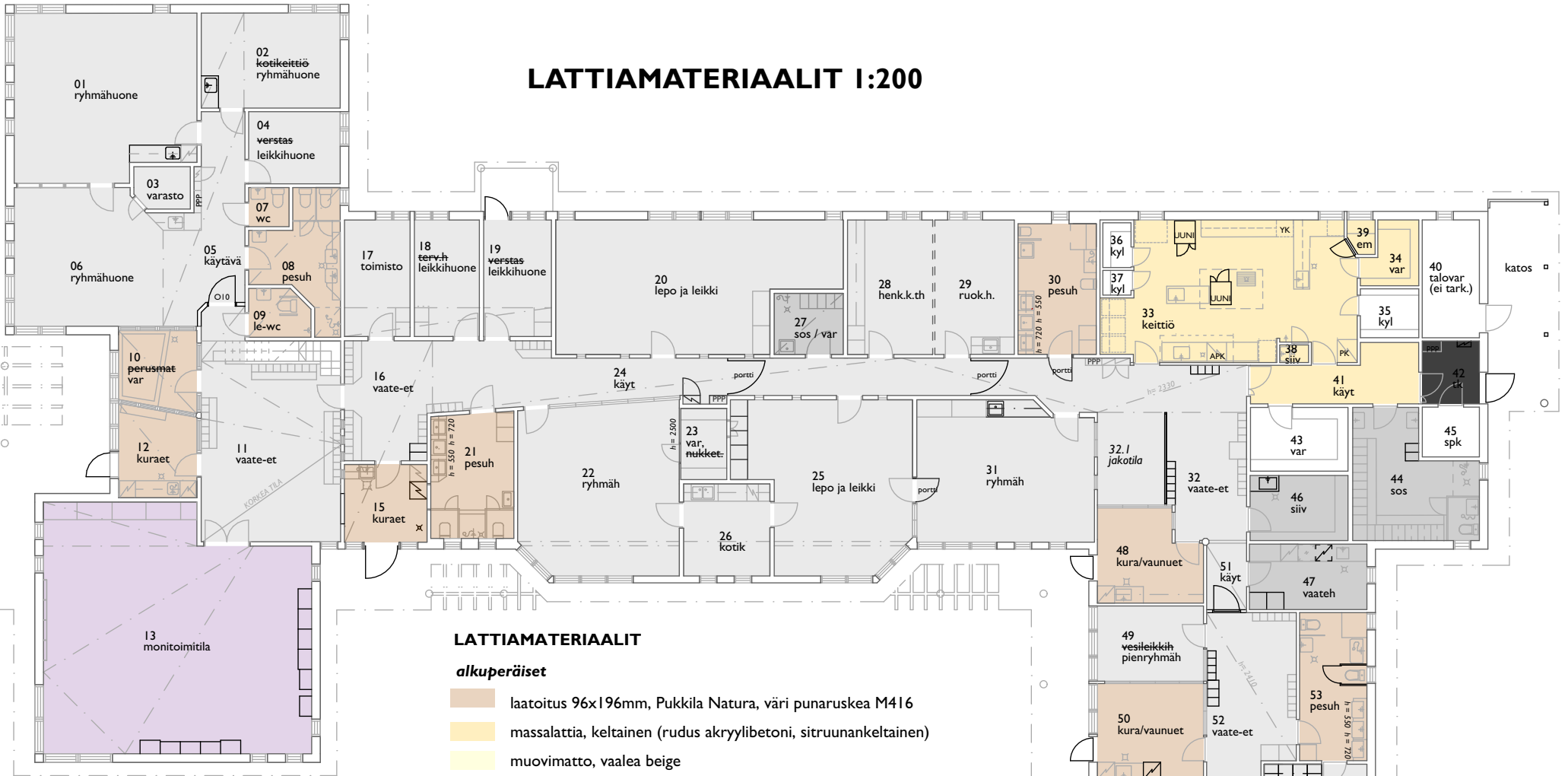

Alkuperäinen ovi, varasto (03)
harmaa NCS S 0901-Y10R Kuva: Juho Turpeinen
2024

Jälkikäteen lisätty ovi (käyt. 51). Muutoksessa
on kunnioitettu rakennuksen tilallista ilmettä

LATTIAMATERIAALIT 1:200

LATTIAMATERIAALIT

alkuperäiset

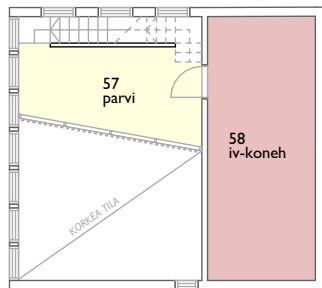
- laatoitus 96x196mm, Pukkila Natura, väri punaruskea M416
- massalattia, keltainen (rudus akrylibetoni, sitruunankeltainen)
- muovimatto, vaalea beige
- parketti, ruskea
- haponkestävä muovimatto, punaruskea

muutokset

- 2019: vinyylilankku, harmaa (alkup. muovimatto)
- 2019: akrylibetonipinnoite

ajankohta epävarma

- tuulikaapimatto, musta kumi
- materiaaliasta ei tietoa

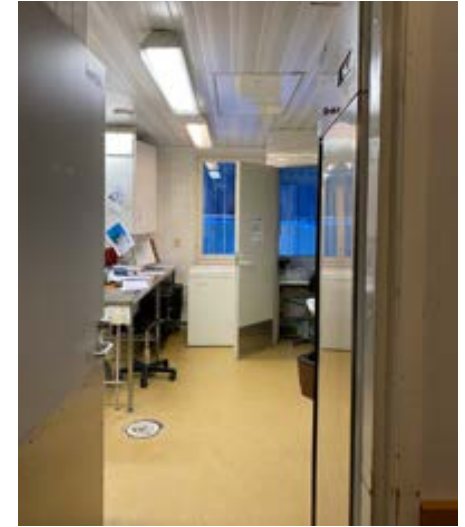
Parvi

LATTIAMATERIAALIT

Suurin materiaali muutos rakennuksessa on lattia. Suurin osa rakennuksen alkuperäisistä muovimatoista on vaihdettu harmaaseen vinyylilankkuun. Alkuperäiset lattiämateriaalit ovat säilyneet pääsääntöisesti kuraeteisissä ja keittiössä. Seinissä ei ole suurempia materiaali muutoksia. Pintamateriaalien ja värien muutokset ovat muuttaneet sisätilojen tilan luonnetta leikkisästä melko anonyymiksi.

Monitoimitila (13) Kuva: Juho Turpeinen 2024

Keittiö (33) Kuva: Petteri Hiltunen

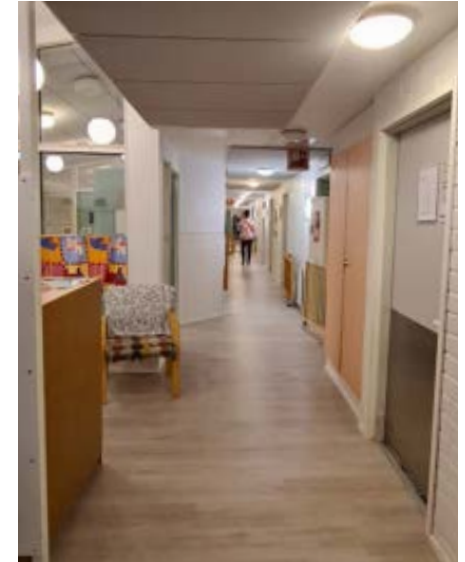
Uusi vinyylilattia. Kuvat materiaaleista: Roope Mustonen 2024

Alkuperäinen muovimatto

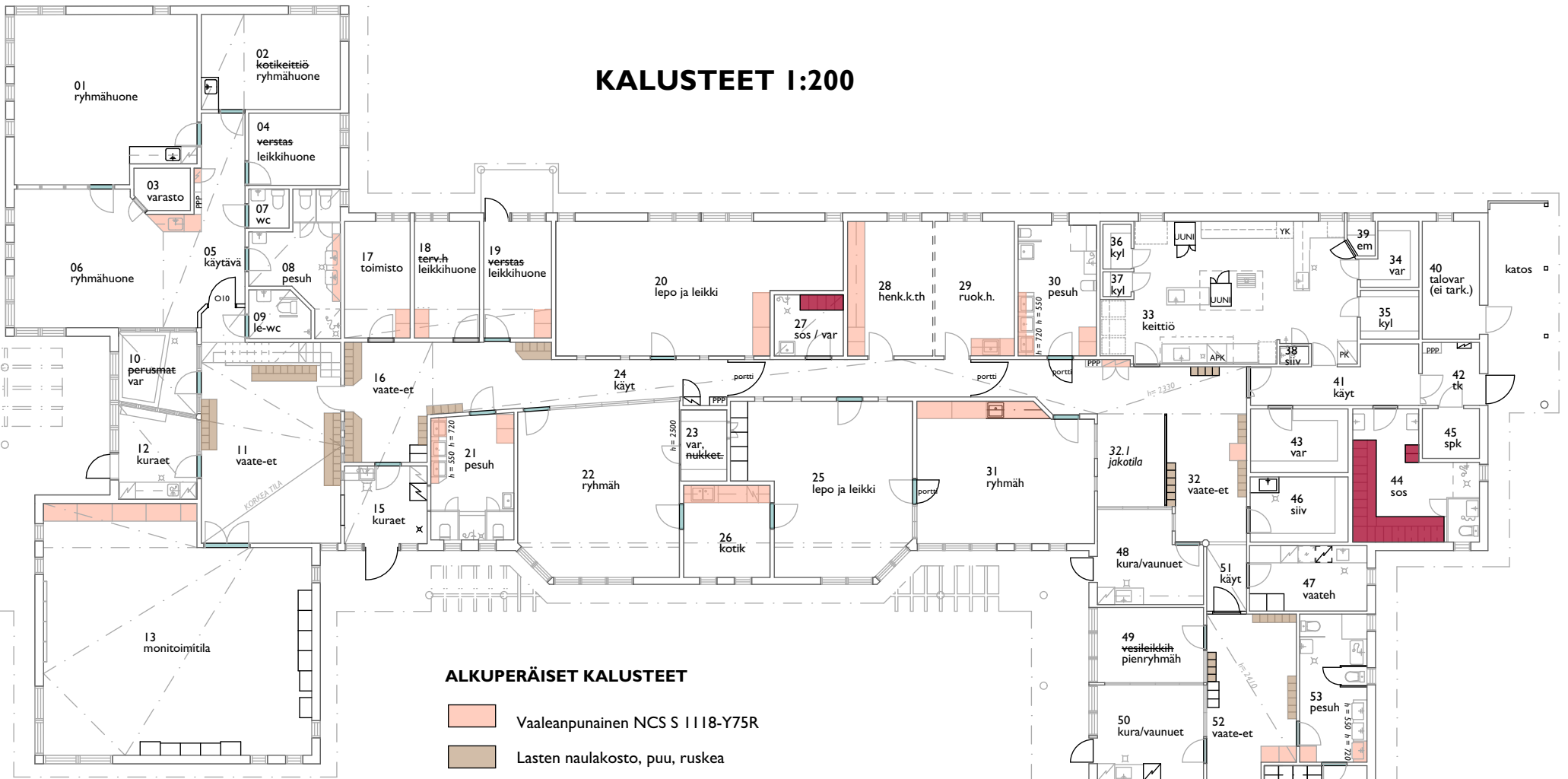

Märkätilojen punainen klinkkerilaatta

Käytävän (24) nykyiset materiaalit. Kuva: Petteri Hiltunen 2024

KALUSTEET 1:200

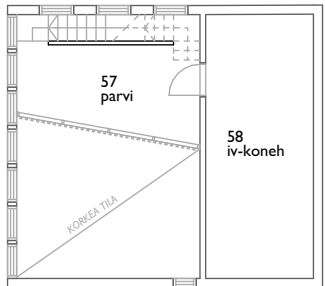

ALKUPERÄISET KALUSTEET

- Vaaleanpunainen NCS S 1118-Y75R
- Lasten naulakosto, puu, ruskea
- Sosiaalitalan kaapit, kirkkaan punainen

ALKUPERÄISET SISÄOVET

- Sinivihreä NCS S 1915-B48G
- Harmaa NCS S 0901-Y10R

Parvi

KALUSTEET

Alkuperäisenä säilyneitä kalusteita

Alkuperäisiä kalusteita on säilynyt vaate-eteisissä, pesuhuoneissa, sosiaali-tiloissa ja ryhmätiloissa. Kalusteet ovat siistissä kunnossa ja toimivat käyttötarkoituksessaan.

Vaate-eteinen. Naulakostojen edessä olevat penkit eivät ole alkuperäisiä. Kuva: Violet Raitala 2024

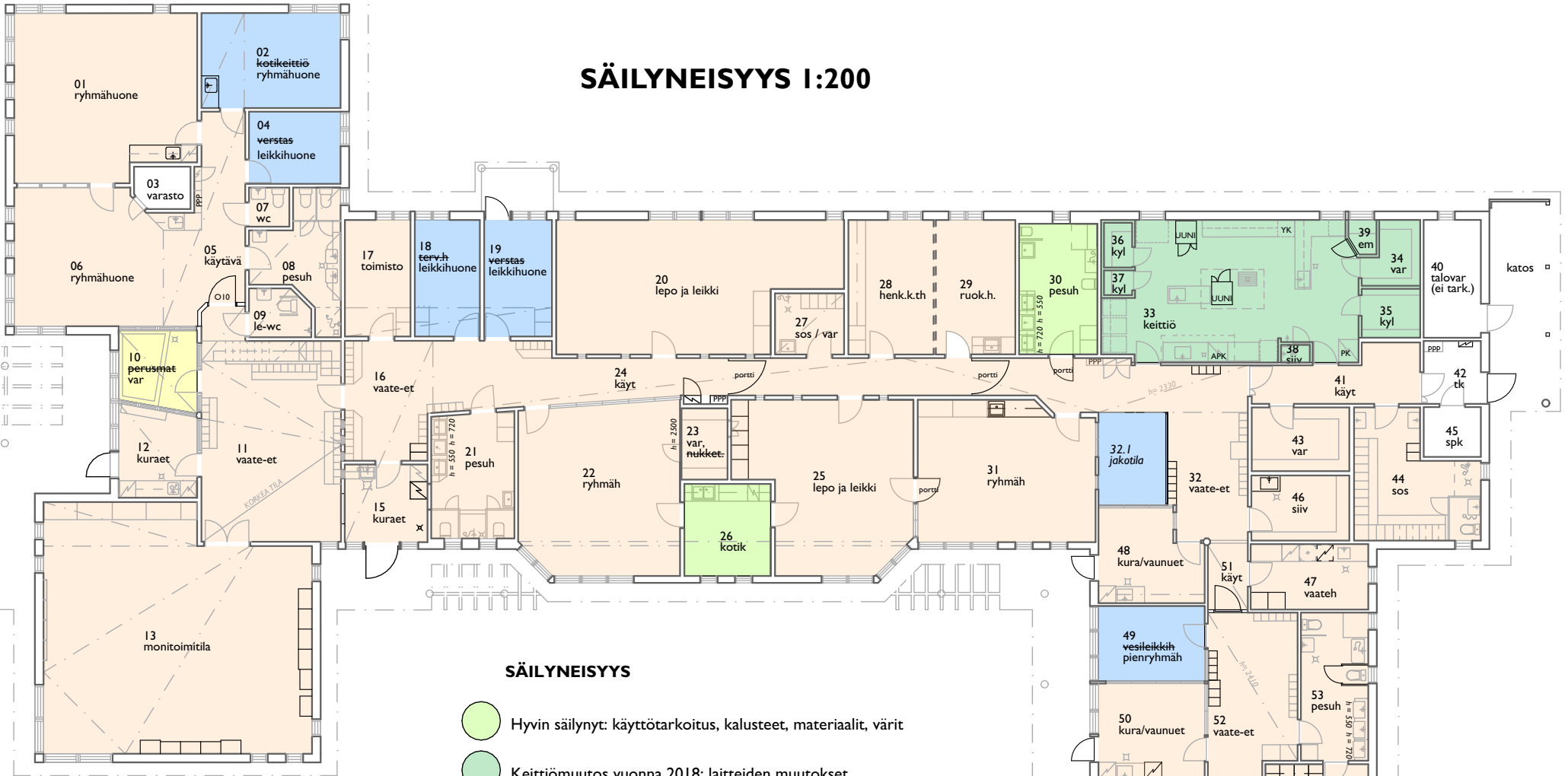

Pesuhuoneen (33) kalusteita. Kuva: Violet Raitala 2024

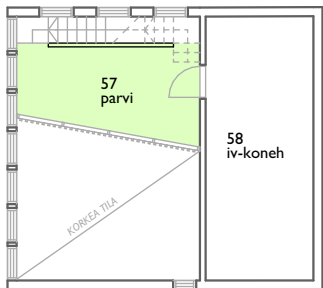
Sosiaalitilan (44) alkuperäiset kalusteet ovat vielä paikallaan.

SÄILYNEISYYS 1:200

SÄILYNEISYYS

- Hyvin säilynyt: käyttötarkoitus, kalusteet, materiaalit, värit
- Keittiömuutos vuonna 2018: laitteiden muutokset
- Ulkoasultaan pääpiirteittäin säilynyt, käyttötarkoitus muuttunut
- Pintamateriaali- ja värimuutoksia, käyttötarkoitus säilynyt
- Useita muutoksia: väritys/materiaali/rakenne/käyttötarkoitusmuutoksia

Parvi

SÄILYNEISYYS

Rakennuksen sisätilojen tunnelma on pintamateriaalimuutosten vuoksi huomattavasti vaimentunut, mutta edelleen aistittavissa. Valkoiset seinät ja harmaa lattia eroavat suuresti alkuperäisestä suunnitelmasta. Rakennukselle selkeästi alun perin erottuvaa identiteettiä luovat piirteet ovat tällä hetkellä peittyneet vaaleiden värien alle. Muutokset ovat pääsääntöisesti palautettavissa, koska kyse on pintamateriaalien ja -väriytyksen muutoksista.

Alkuperäisessä asussaan säilyneessä pesuhuoneessa (30) voi kokea alkuperäisen suunnitelman värien ja materiaalien luomaa tunnelmaa. Kuva: Violet Raitala 2024

Lapsiryhmien toiminnan vaatimat muutokset ovat paikoin muuttaneet tilojen ilmettä. Monitoimitilaan (13) tuodut kaappisängyt peittävät materiaaleja ja niiden luomaa tunnelmaa, mutta ovat toiminnalle tarpeellisia. Ratkaisuihin ovat vaikuttaneet resurssit. Kuva: Juho Turpeinen 2024.

Rakennuksen halkova käytävä (41). Sisätilojen luonne on muuttunut pintamateriaali- ja värimuutosten myötä. Suurin osa rakennuksen tiloista on käynyt läpi samanlaisen muutoksen. Kuva: 2024

KANGASKONTION PÄIVÄKOTI, ARVOTTAMINEN

Vuonna 1988 rakennettu Kangaskontion päiväkotitoimitus on melko tyyppillinen aikansa edustaja. Sen arkkitehtuuri on hillittyä sisältäen kuitenkin päiväkodille ominaista leikkisyyttä pienten yllättävien ikkunoiden sekä torniaiheen muodossa. Rakennus on päiväkodin suunnitelleelle Esko Puijolle hieman epätyypillisempi kohde, sillä hän teki työuransa kaupunkisuunnittelussa. Kangaskontion päiväkotitoimitus on tällä hetkellä toiminnassa alkuperäisessä käytössä ja toiminnallisesti hyvässä kunnossa.

ARKKITEHTONISET ARVOT

Rakennuksen arkkitehtuurille olennaisia piirteitä ovat harjakatto, torniaihe, ruutuikkunat, yksilölliset tilaratkaisut, vaate-eteiseksi laajeneva keskikäytävä, värien käyttö seinäpinnoissa ja tilojen värikoodaus ovilehdin ja maalipinnoin.

Rakennuksen ulkomuodossa on merkkejä Oulun koulun regionalismista, mm. modernit ruutuikkunat sekä julkisivun rakorimalaudotus, punatiiliset osat, sekä edellä mainittu torniaihe. Rakennus ei kuitenkaan edusta Oulun koulun aatteita kovin vahvasti, vaan on enemmänkin tyyppillinen 1980-luvun lopun päiväkotirakennus. Rakennus on väritykseltään ja aukotukseltaan tarkasti suunniteltu, lasten mittakaava huomioiden. Rakennuksessa on arvokkaita lasten arjen huomioivia ratkaisuja, kuten nukketatterina hyödynnettävät varastohuoneet.

TOIMENPIDE-EHDOTUKSIA

Rakennus on se kiinteä osa Maikkulan julkista rakentamista ja paikasta muodostuneita muistoja. Se myös vastaa käyttäjien tarpeita ja käyttäjille on muodostunut suhde rakennuksen, joten sen säilyttäminen on perusteltua.

Rakennuksen sisäosien alkuperäinen värimaailma on olennainen osa sen arkkitehtuuria ja sen päälle maalattu maalarinvalkoinen sävy kuvastaa jokseenkin väliinpitämätöntä asennetta rakennuksen arkkitehtuuria kohtaan. Alkuperäisen värimaailman palauttaminen on perusteltua arkkitehtonisen kokonaisuuden ja siten rakennuksen arvon säilyttämiseksi.

Päiväkodin tekninen ylläpito vaikuttaa kelpoisuudelta eikä siinä ole tiedossa

suuria korjausta vaativia vikoja. Kuten kaikki rakennukset, tämäkin vaatii aktiivisia ylläpitokorjaustoimia myös jatkossa, mutta aiheita suuremmille toimenpiteille ei ole nähtävissä.

SÄILYNEISYYS

Alkuperäinen arkkitehtuuri on säilynyt hyvin, havaittavissa on ainoastaan pienet muutokset tornissa sekä muutokset sisäpintojen materiaaleissa. Sisäpinnat ovat joko uusitut, kuten suuri osa alkuperäisistä lattioista, tai päälle maalatut, kuten alkuperäiset värikkäät seinäkuviot. Muutosten vuoksi sisätilojen alkuperäinen tunnelma osittain kadonnut. Muutokset on kuitenkin tarvittaessa helppo palauttaa alkuperäiseen asuun, koska lähes kaikki rakennusvaiheen suunnitelmat on säilyneet ja muutokset ovat lähinnä sisäpintoja koskevia. Rakennuksen säilyneisyyttä voidaan pitää siis hyvänä.

Rakennuksessa on aktiivisesta päiväkotitoiminnasta seurannutta kevyttä kulumaa ja käytön jälkiä. Lohkeilleet maalipinnat ja kolhiintuneet ovenkarmit eivät ole vaalittavaksi luokiteltavaa patinaa, vaan ne voidaan tarvittaessa korjata rakennuksen arvokkaita piirteitä vaarantamatta. Rakennuksen suhteellisen nuori ikä mahdollistaa vastaavien materiaalien käytön.

KULTTUURIHISTORIALLISET ARVOT

Tyyppillisenä päiväkotirakennuksena rakennus ei ole erityisen arvokas kulttuurihistoriallisesti. Julkisen rakennuksen arvo ja siihen sisältyvät muistot voivat kuitenkin olla arvokkaita paikallisille asukkaille, joten rakennukselle on muodostunut paikallista kulttuurihistoriallista arvoa.

KAUPUNKIKUVALLISET ARVOT

Rakennus liittyy alueen asemakaavan sommitelmaan ja sen torni muodostaa luontevan jatkeen katunäkymälle. Tyyliinsä ja materiaaleiltaan rakennus sopeutuu paikalleen hyvin. Rakennuksen pihan portin aukeaminen viereisen liikerakennuksen pysäköintialueeseen aiheuttaa riskitilanteita ja vaatii muuttamista. Aidan materiaali ja väri muodostavat rakennuksen kanssa paikkaansa sopivan kokonaisuuden, joten mahdollisten muutosten olisi hyvä kunnioittaa alkuperäistä ilmettä.

Rakennuksessa ei ole suurempia rakenteellisia muutoksia. Suurin muutos on tapahtunut entisessä vesileikkihuoneessa, jonka vesileikkivarustus on purettu ja huone on muutettu pienryhmähuoneeksi. Muutokset keskittyvät suurilta osin kiintokalusteisiin ja laitteisiin. Alkuperäisiä kiintokalusteita on edelleen jäljellä ryhmähuoneissa. Myös alkuperäisiä lasten vaatenaulakoita on edelleen kaikissa lasten vaate-eteisissä alkuperäisillä ja siirretyillä paikoilla.

Tilojen käyttötarkoituksia on muutettu päiväkodin toiminnan mukaan. Joidenkin tilojen alkuperäinen käyttö on loppunut päiväkodista (esimerkiksi terveydenhoitaja) ja tila on otettu toiseen käyttöön. Muutokset heikentävät paikoin tilojen luonnetta. Esimerkiksi monitoimitilaan asennetut kaappisängyt peittävät tilan henkeä luovat puolipaneelit, mutta sängyt ovat toiminnallisesti järkevissä paikoissa. Muutosten kohdalla moni asia on tehty päiväkodin toiminnan, lapsiryhmien kokonaisuuksien ja annettujen resurssien ehdoilla.

LOPUKSI

Tehdyn selvityksen pohjalta voidaan todeta, että Kangaskontion päiväkoti on toiminnallisesti hyväkuntoinen rakennus. Rakennus ei vaadi suuria korjaustoimenpiteitä ja nykyiset vaatimukset huomioiva päiväkotitoiminta vaatii en vain kevyitä muutostoimenpiteitä.

Sisätilojen kevyet rakenteelliset tai tilajaon muutokset eivät vaaranna rakennuksen arkkitehtonista ilmettä. Yksilöllinen ja tiloiltaan vaihteleva pohjaratkaisu sallii tilajakojen muutokset, mutta alkuperäisessä suunnitelmassa oleva ympärikerrettävyys tulisi säilyttää. Keskikäytävä on tilallisesti voimakas aihe ja sen säilymistä tulisi vaalia, alkuperäiset värit palauttaen.

Viime vuosina tehdyt sisätilojen materiaali- ja värimuutokset on mahdollista palauttaa lähelle rakennuksen alkuperäistä asua. Yleistavoitteena tulisi olla rakennuksen kokonaisilmeen vahvistaminen siten, että sisätilojen tunnelma ja ulkoarkkitehtuuri luovat kokonaisuuden alkuperäisen suunnitelman kaltaisesti.

Eri muotoisia ruutuikkunoita ja vaihtelevaa laudoitusta. Rakennuksen länsipäädyssä. Kuva: Petteri Hiltunen 2024

Eri muotoisia ruutuikkunoita ja vaihtelevaa laudoitusta. Rakennuksen länsipäädyssä. Kuva: Petteri Hiltunen 2024

LÄHTEET

- Heikkilä, Jari. 2019. Oulun koulun arkkitehtuuri, rakennustekniikka ja korjaus. Julkaisussa: Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020. (2020). Oulun koulun kohteet. Inventointi Oulun koulun arkkitehtuurin kohteista Oulussa 2020. Oulu: Oulun kaupunkisuunnittelu Sarja A 226. Oulun yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut. ss. 30-21.
- Leskinen, Jouko. 2019. Oulun koulun arkkitehtuuri rakennuttajan näkökulmasta. Julkaisussa: Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020. (2020). Oulun koulun kohteet. Inventointi Oulun koulun arkkitehtuurin kohteista Oulussa 2020. Oulu: Oulun kaupunkisuunnittelu Sarja A 226. Oulun yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut. ss. 36-37.
- Niskasaari, Kari. 2019. Asenteena Oulun koulu. Julkaisussa: Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020. (2020). Oulun koulun kohteet. Inventointi Oulun koulun arkkitehtuurin kohteista Oulussa 2020. Oulu: Oulun kaupunkisuunnittelu Sarja A 226. Oulun yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut. ss. 20-25.
- Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020. (2020). Oulun koulun kohteet. Inventointi Oulun koulun arkkitehtuurin kohteista Oulussa 2020. Oulu: Oulun kaupunkisuunnittelu Sarja A 226. Oulun yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut.
- Okkonen, I. & Salokorpi, A. 1985. Suomalainen arkkitehtuuri 1900-luvulla. Jyväskylällä: Gummerus.
- Ylimaula, Anna-Maija. (nd.) Oulun koulu elää? docomomo.fi. Verkossa: <https://docomomo.fi/oulu-koulu-elaa/> [luettu 4.2.2023]
- Ylimaula, A., Niskasaari, R., Okkonen, I., & Kokkonen, J. (1993). The Oulu school of architecture: Arkkitehtuurin Oulun koulu. Finnish Building Centre.
- Takala, T. 6.4.2020. Arkkitehdit kaupunkisuunnittelijoina Pohjois-Suomessa 1965–2015. Saatavissa: <http://www.arkkitehtiasema.fi/Kartat/imuroitavat/Julkaisut/Kaupunkisuunnittelu%20Pohjois-Suomessa%201965-2015.pdf>.

Kuvalähteet

- Corboz, A. (1987) Sea Ranch [Valokuva] Iconoteca dell'Accademia di architettura in Mendrisio, Switzerland. Wikimedia Commons. [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sea_Ranch._Abitazione_in_legno_\(DOI_11794\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sea_Ranch._Abitazione_in_legno_(DOI_11794).jpg)
- Janiercloebe (2011) Het Schip [Valokuva] Wikimedia Commons. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Amsterdam_Het_Schip_006.JPG
- Vartola, A. (2014) Saloilan Päiväkoti [Valokuva]. Flickr. <https://www.flickr.com/photos/125605950@N02/14791991447/in/album-72157646250652617/>
- Schulenburg, F. (2020) Living room of 34988 Crows Nest Drive, Sea Ranch, Sonoma County, California [Valokuva]. Wikimedia Commons. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Living_room_of_34988_Crows_Nest_Drive,_Sea_Ranch-1397.jpg
- Sallmén, E. (1973) Arkkitehti Reima Pietilä [Valokuva]. <https://museovirasto.finna.fi/Record/museovirasto.8AB2A102-FC19-417E-B3CC-C504B89B5281?sid=4710307988>
- Estormiz (2010) Isokatu 63 [Valokuva] Wikimedia Commons. [Results?lookfor=Reima+Pietil%C3%A4&type=AllFields&limit=50&sort=relevance%2Cid+asc](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Isokatu_63)
- Vartola, A. (2014) Nallikarin majakka [Valokuva] Flickr. <https://www.flickr.com/photos/125605950@N02/14975594841/in/album-72157646662348545/>
- Vartola, A. (2014) Madekosken koulu [Valokuva] Flickr. <https://www.flickr.com/photos/125605950@N02/14983589096/in/photolist-ozzBMR-oQ3KGN-ozAAVM-oQ3P23-ozzZ2A-oRNEL6>
- Vartola, A. (2014) Kiuruveden kunnantalo [Valokuva] Flickr. <https://www.flickr.com/photos/125605950@N02/14865113625/in/album-72157646297385004/>
- Vartola, A. (2014) Kiuruveden kunnantalo [Valokuva] Flickr. <https://www.flickr.com/photos/125605950@N02/14862671414/in/album-72157646297385004/>
- Vartola, A. (2014) Kiuruveden kunnantalo [Valokuva] Flickr. <https://www.flickr.com/photos/125605950@N02/14678436520/in/album-72157646297385004/>
- Vartola, A. (2014) Kiuruveden kunnantalo [Valokuva] Flickr. <https://www.flickr.com/photos/125605950@N02/14862056471/in/album-72157646297385004/>
- Vartola, A. (2014) Kiuruveden kunnantalo [Valokuva] Flickr. <https://www.flickr.com/photos/125605950@N02/14862056471/in/album-72157646297385004/>

photos/125605950@N02/14678605707/in/album-72157646297385004/

Vartola, A. (2014) Hoivakoti Himmeli [Valokuva] Flickr. <https://www.flickr.com/photos/125605950@N02/14821377938/>

Tikkanen, P. (1992) Otsot-käytävän-värit [valokuva]

Tikkanen, P. (2002) Meskarit-eteinen [valokuva]

A-Insinöörit (2020) Kosteus ja Sisäilmatutkimus

Haastattelut

Koiso-Kanttila, Jouni. 19.2.2024. Haastattelu. Haastattelijat: Kim Ramsay, Oona Koivuranta, Henrikki Sahala, Petteri Hiltunen, Sampo Westerberg, Riku Repo ja Violet Raitala

Kuorelahti, Jari. 4.2.2024. Haastattelu. Haastattelijat: Violet Raitala.

Puijola, Esko 23.1.2024. Haastattelu. Haastattelijat: Petteri Hiltunen, Oona Koivuranta, Henrikki Sahala, Violet Raitala

Mitrunen, Reijo 22.1.2024. Haastattelu. Haastattelijat: Petteri Hiltunen

Ylimaula, Anna-Maija. Haastattelu. 13.2.2024. Haastattelijat: Oona Koivuranta, Henrikki Sahala, Petteri Hiltunen, Sampo Westerberg, Violet Raitala

Kuva: Juho Turpeinen, 2024.

Ryhmä IV: Päiväkodit rakennustyyppinä Oulun koulun arkkitehtuurissa

Asemapiirustus, aidat ja piharakennukset

Hilla Niemelä, Kim Ramsay, Kirsikka Lehtiniemi, Riku Repo, Hilda Peltokorpi

Kuva: Juho Turpeinen, 2024.

Kuva: Oulun kaupunki 2024.

PÄIVÄKODIT OULUN KOULUN ARKKITEHTUURISSA OULUSSA

Oulun koulun asenne pääsi näkymään päiväkotirakennuksissa, joita etenkin vuoden 1985 jälkeen rakennettiin runsaasti. 1985 päiväkotirakentaminen kiihtyi, sillä päiväkotipaikkoja tarvittiin subjektiivisen päivähoito-oikeuden takaavan lainmuutoksen vuoksi runsaasti lisää.¹ 1980-luvulla varhaiskasvatuksen kehityspolun johtivat myös osaltaan uudenlaisen päiväkotiarkkitehtuurin syntymiseen. Päiväkotia ei enää katsottu irrallisena rakennuksena, vaan olennaisena osana lapsen elinpiiriä, joka pitää sisällään kaikenlaista tutkittavaa, jota lapsi omaehtoisesti omaksuu.² Oulun koulun kohteet inventoinnissa mukana olleista päiväkodeista ainoastaan 1983 valmistunut Kalliolan päiväkoti on valmistunut ennen lakimuutosta, loput inventoinnin päiväkodit eli Ainolan, Kisakentän, Maikkulan, Saloilan ja Salonpään päiväkodit ovat valmistuneet vuosien 1986-1991 välillä.³

Oulun koulun päiväkodit olivat lapsilähtöisiä alusta loppuun

Ajan mukainen päiväkotirakentaminen oli lapsilähtöistä. Päiväkotisuunnittelu tarjosi mahdollisuuden luoda yllätyksellistä ja lapsen mittakaavaa leikkisästi hyödyntävää arkkitehtuuria, mikä oli Oulun koulun arkkitehteille mieluisaa. Oulun koulun päiväkotien suunnittelussa eläydyttiin lapsen asemaan, ja systeemiarkkitehtuurin sijaan suunniteltiin kokonaistaideteoksia. Oulun koulun päiväkoteja yhdistää uniikkisuus, vahva identiteetti ja paik-

Oulun koulun typologia tuo mieleen lasten piirroksia. Kuva: Alpo 6v. 2024

- 1 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 62
- 2 Nordin 1984, 19
- 3 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 62

kaan sidonnaisuus sekä rikas detaljointi.⁴

Tyypillisesti Oulun koulun päiväkodit ovat yksikerroksisia ja matalat harjakattoiset rakennusmassat kiertyvät muodostaen suojaisan pihamaan. Usein pihat suljettiin perinteikkäillä puuaidoilla ja näyttävillä porttiaiheilla. Materiaaleina käytettiin helposti ymmärrettäviä luonnonmateriaaleja puuta ja punatiiltä. Vahvan identiteetin rakennuksille antavat luonnonmateriaalit sekä voimakas, mutta harkittu värien käyttö. Symboliset rakennusaiheet kuten torni, aitta, lato ja portti omaavat myös vahvan paikallisen merkityksen. Toisaalta Oulun koulun päiväkodeissa on nähtävissä, että rakennusaiheita on lainattu myös esimerkiksi Keski-Euroopasta, mikä korostuu pyörökaariaiheineen ja punatiiliseen erityisesti Oulun koulun regionalistisessa suuntauksessa.

Rakennusten ikkunat ovat usein neliön muotoisia, ruudullisia ja vaihtelevan kokoisia. Usein niitä sijoitettiin myös lapsen korkeudelle oviin ja seiniin niin rakennuksen sisä- kuin ulkoseinillekin. Ikkunoilla avattiin myös harkittuja näkymiä huoneista toisiin. Kangaskontion päiväkodin henkilökunnan kanssa käydyissä keskusteluissa tuli ilmi, että avautuvat näkymät ovat osittain helpottaneet päiväkodin toimintaa ja sen yleistä valvottavuutta, mutta kurkistussikkunat ovat toisaalta osoittautuneet myös haastavaksi lasten keskittymisen kannalta. Siksi osa niistä on päädytty peittämään. Useat erilliset huoneet, eli jakotilat, ovat saaneet kiitosta käyttäjiltä.⁵ Oulun koululaisten päiväkotien sisätilat muodostuvatkin tyypillisesti sarjoista useita pienempiä kotoisia tiloja. Niiden joukosta löytyy paljon elämyksellisiä ja lapsille suunnattuja virikkeellisiä tiloja, kuten hiekka- ja vesileikkihuone, verstaas, leikkikeittiö, takkahuone tai ulkoa nuotiopaikka. Lapsille tehtiin myös muita jännittäviä ja leikkiä tukevia tiloja, kuten parvia, leikkimökkejä ja jopa erilaisia ”piileskelypaikkoja”. Tämä lapsilähtöisyys oli ajalle ominaista päiväkotien suunnittelussa.⁶ Vaihtelevuutta tiloihin saatiin väreillä, yllättävillä muodoilla, aukotuksilla ja vaihtelevilla lattia- ja kattokorkeuksilla. Parhaimmillaan päiväkodit olivat eläväisiä ja ylsivät runsaaseen detaljointiin.

Päiväkotien suunnittelussa ja toiminnassa näkyi myös se, että päiväkotia ajateltiin tietynlaisena kodin jatkeena, mikä ilmeni niin estetiikassa kuin työntekijöiden työnkuvassakin. Kalliolan päiväkodin valmistumisen jälkeen julkaistussa artikkelissa aikalaisten Sosiaaliturva-lehdessä vuodelta 1984

4 Ibid.,

5 Kangaskontion päiväkodin henkilökunta 2024, haastattelu

6 Nordin 1984, 19-20

kerrotaan aiheesta. Artikkelissa haastateltiin päiväkodin johtajaa Ulla Nummea, joka kertoi, että rakennus oli osoittautunut toiminnallisesti hyväksi. Hänen mukaansa henkilökunnan sosiaalisissa tiloissa oli havaittavissa joidenkin heikkouksia, mutta lasten tilat olivat täyttäneet odotukset. Sekä lapset että heidän vanhempansa olivat olleet tyytyväisiä. Artikkelissa myös haastatellun päivähoidon osastopäällikkö Leila Kerolan mukaan Kalliolassa kotialueajattelu oltiin viety pisimmälle. Päiväkodin neljä osastoa on suunniteltu muistuttamaan asuntoja, ja lapset nauttivat aamupuuronsa kodikkaasti oman osastonsa keittiössä. Päiväkodin joustava työnjako edisti kodinomaisuutta; lastentarhanopettaja saattoi esimerkiksi luututa lattian ja siivoaja tarvittaessa otti päiväkodin johtajan roolin hetkeksi. Tämä mahdollisti sen, etteivät lapset muodostaneet kaavamaisista käsityksistä työntöistä, jota ei kotoakaan löytynyt. Leila Kerolan mukaan lapset osallistuivat tavallista enemmän kotitöihin ja autoivat esimerkiksi aina jälkien korjaamisessa.⁷ Joustavat työnkuvat ja kodinomaisuus vaikuttavat palvelleen ainakin asiakkaitaan, lapsia. Sosiaalilehden jutusta ja Kangaskontion työntekijöiden kertomuksista päätellen aikuisille suunnitellut tilat eivät kuitenkaan ole täysin kohdanneet heidän tarpeiden kanssa. Ongelmia on ilmeisesti ollut ainakin työergonomian kanssa.⁸

Jouni Koiso-Kanttila kertoo haastattelussa, että Kalliolan lastentarhanopettajien joustavat työtehtävät eivät kuuluneet aikalaiseen työehtoihin, vaan OAJ:n kanssa täytyi tehdä sopimus valtakunnallisesta kokeilusta. Ajateltiin, että lastentarhanopettajien ei kuulu koskea ruokaan, vaan se kuuluu keittäjien työtehtäviin.⁹

Kaiken kaikkiaan päiväkodeille oli siis ominaista vahva lapsilähtöisyys, joka näkyi niin rakennuksen tilajaossa, tunnelmassa, julkisivussa kuin päiväkodin kodinomaisuudessaakin.

Oulun koulun päiväkodit ovat osa 1980-luvun runsasta päiväkotirakentamista

Oulun koulu on arkkitehtuurisuuntaus, jossa keskeistä on omalaatuinen, paikallisuuteen keskittyvä asenne.¹⁰ Oulun koulun kolmena pääsuuntana

7 *Parkettia, parvia, pilareita...*, 1984 s. 227-229

8 Ibid.

9 Koiso-Kanttila 2024, haastattelu

10 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 12–13

nimetään regionalismi, joka korostaa paikallisuutta ja ilmenee punatiiliarkkitehtuurina, kansainvälisiä virtauksia vapaammin seuraileva postmodernismi ja kansallisromantiikkaa seuraileva karelianismi.¹¹ Vaikka Oulun koulua nimitetään usein tyyliksi, Oulun koulun arkkitehdit haluavat puhua suunnitteluasenteesta.¹²

Nähdäksemme osa Oulun koulun päiväkodeista ja muista 1980-luvun oululaisista päiväkodeista muistuttavat kuitenkin toisiaan. Oulun koulun kohteet -inventoinnin mukaan Oulun koulun kohteiden ilottelu lähestyy postmodernia muotokieltä¹³. Yhteistä vaikuttaisikin olevan juuri ilottelu ja leikkisyys, tietynlainen irtiotto modernismin pelkistetyistä tyylistä. Oulun koululaiset päiväkodit eivät ole kuitenkaan ole "tivoliarkkitehtuuria", kuten osa aikalaisista päiväkodeista, vaan tyyli on luonnonmukaisempaa. Oulun koulussa rakennukset haluttiin mieluummin suunnitella ympäristönsä sulatuviiksi kuin sille kontrastisiksi.¹⁴

Mielestämme tyylejä on kuitenkin välillä vaikea erottaa toisistaan. Myös Oulun koulun piirteet, esimerkiksi materiaalit, ikkunatyypit ja harjakattoisuus olivat helposti kopioitavissa ja niitä otettiin myös laajemmin käyttöön etenkin Oulun lähialueilla¹⁵. Oulun koulun katoamiseen liittyi monta tekijää, joista 1990-luvun lama lienee tärkein. Mutta esimerkiksi kun talotehtaiden tyyppitaloissa alettiin kopioimaan Oulun koulun piirteitä ja tyylipiirteet yleistyivät myös maakunnissa, sen loisto ja ilme halpeni¹⁶ ja Oulun koulu ilmiö liudentui vähitellen "toisteelliseksi rakennusmestariarkkitehtuuriksi"¹⁷.

11 ibid. 16–17

12 ibid. 18–19

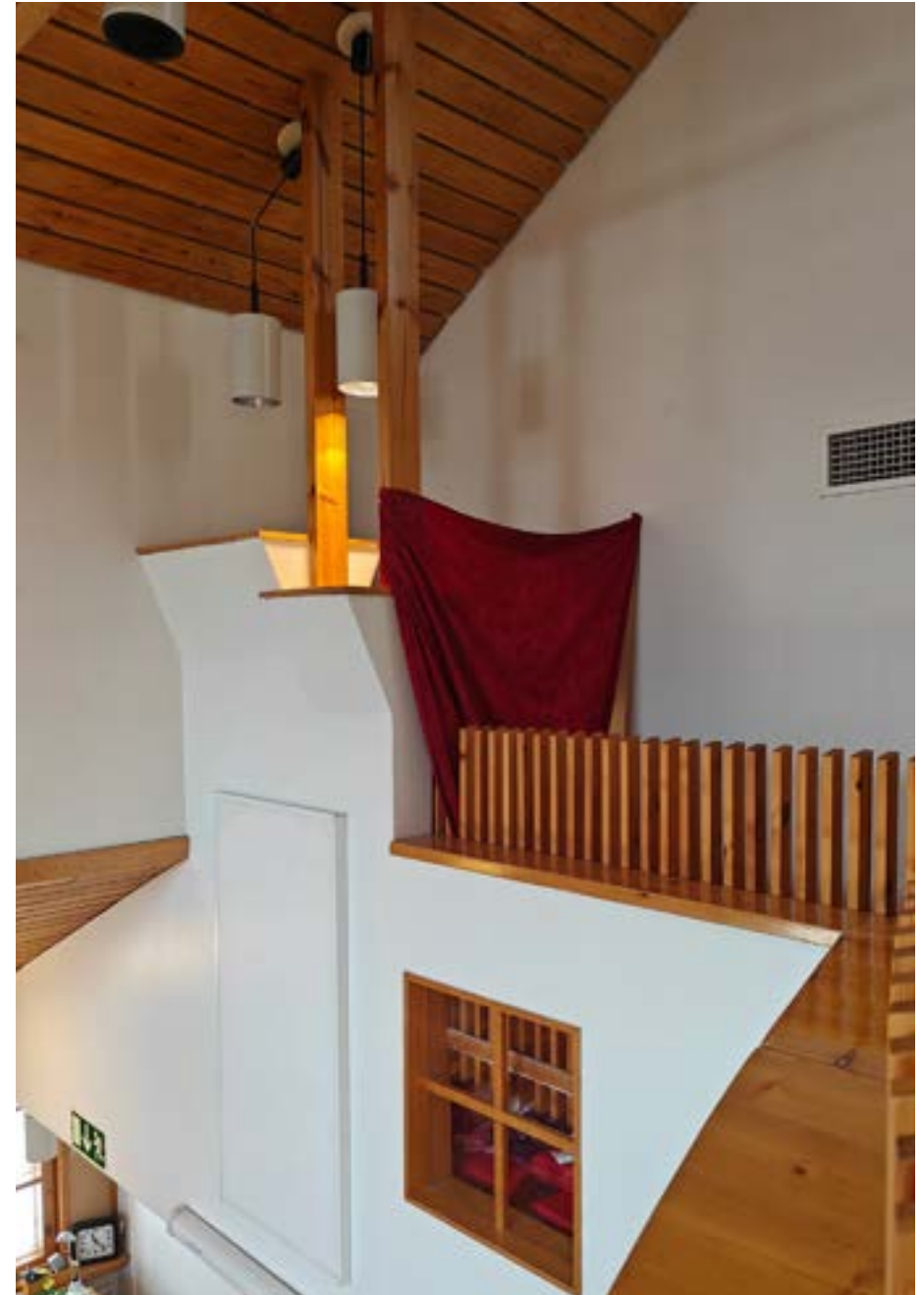
13 ibid. 62–23

14 Meinilä op. cit

15 Krogus, 2024, luento

16 Koiso-Kanttila, 2024, haastattelu

17 Krogus 28, 2024

Saloilan päiväkodin leikki-parvi. Kuva: Hilla Niemelä, 2024.

OULU

P9

Herukka

P8 Kajonharju

P10 Pyykösjärvi

P3 Tuira

P2

P4

P11

P12

Saarela

P5

P6 Maikkula

P13

Kaakkuri

P14

Oulunsalo

P15

P1

OULUN KOULUN PÄIVÄKODIT 2024

○ = rakennus purettu

- P1 Saloilan päiväkoti
- P2 Kalliolan päiväkoti
- P3 Kisakentän päiväkoti
- P4 Ainolan päiväkoti
- P5 Knuutilankankaan koulu ja päiväkoti
- P6 Maikkulan päiväkoti ja Neuvola
- P7 Salonpään päiväkoti

Oulun koulu-vaikuttisia päiväkotieja

○ = rakennus purettu

- P8 Kaijonharjun päiväkoti
- P9 Riekonmarjan päiväkoti
- P10 Pyykösjärven päiväkoti
- P11 Pikku-likan päiväkoti
- P12 Saarelan päiväkoti
- P13 Kangaskontion päiväkoti
- P14 Sarasuon päiväkoti
- P15 Päiväkoti Kuovit
- P16 Mustikan päiväkoti
- P17 Muurahaisen päiväkoti

Voimakas porttiaihe erottaa sisäpihan kadusta. Kuva: Hilla Niemelä 2024

Vesileikkialtaat on muutettu pallomeriksi. Detaljointi on harkittua. Kuva: Hilla Niemelä 2024

● PI SALOILAN PÄIVÄKOTI

osoite: Koulutie 5, 90460 Oulu

suunnittelija: Arkkitehtitoimisto NVV/ Arkkitehtitoimisto Ilpo Väisänen Oy
valmistumisvuosi: 1983
inventointistatus: MRKY (Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö)

Saloilan päiväkotia Oulunsalossa on edustava esimerkki Oulun koulun mukaisesta lapsilähtöisestä suunnittelusta. Tavoitteena oli tuoda pienen julkiseen rakennukseen perinteisen puurakentamisen luonnetta, sekä lapsen mittakaavaa ja lapsilähtöisyyttä.¹⁸ Rakennuksen julkisivu viestii sen käyttötarkoituksesta kirkkaan punaisella värillä, pienillä aukotuksilla, porteilla ja leikkisästi kallistetulla tornilla. Harjakattoinen rakennusmassa on yksikerroksinen ja se kiertyy kehäksi muodostaen päiväkodille suojaisan leikkipihan. Rakennuksen alkuperäinen arkkitehtuuri on varsin hyvin säilynyttä ja päiväkodin ajassa muuttuvat tarpeet on saatu sovitettua rakennukseen alkuperäistä arkkitehtuuria kunnioittaen. Tästä esimerkkinä on vanhan vesileikkialtaan muuntautuminen pallomereksi.

Päiväkodin suunnitelleet arkkitehdit saivat suunnitteluun hyvin vapaat kädet.¹⁹ Päiväkotia leimaa suuri detaljien määrä ja voidaankin puhua päiväkodista leikkisänä kokonaistaideteoksena. Saloilan päiväkodin suunnittelusta 1980-luvulla vastasi aluksi Arkkitehtitoimisto NVV ja myöhemmät vaiheet Arkkitehtitoimisto Ilpo Väisänen Oy.

Rakennus on järjestelty niin, että keskellä on ikään kuin sydän, yhteinen kokoontumistila "pirtti" ja takkahuone, ja kotialueet levittäytyvät sen molemmiin puolin. Poimuileviin sisätiloihin on tuotu virikkeellisiä tiloja, kuten takkahuone, vesileikkihuone, kotikeittiöitä, parvia, sekä jopa lasten oma leikkikoti. Sisätiloissa on runsaasti lakattuja mäntypintoja, sekä detailjiikkaa. Myös aukotuksilla on luotu vaihtelua sisätilojen tunnelmaan.

18 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 65

19 Väisänen, 2024, haastattelu

Päärakennus sisäpihan puolelta. Julkisivussa on paljon leikkisiä detaljeja ja runsaasti materiaaleja. Kuva: Hilla Niemelä 2024

Piharakennus muistuttaa aittaa, ja kaariaiheinen ovi on lapsen kokoinen. Kuva: Hilla Niemelä 2024

Leikkikoti portaiden alla. Kuva: Hilla Niemelä 2024

Rakennuksen muurimainen julkisivu Valtatien suuntaan. Yksikerroksinen rakennus eroaa mittakaavaltaan alueen muista rakennuksista. Kuva: Kim Ramsay 2024.

Alunperin rakennusta jakoi kahteen osaan tunnelimainen kylmä käytävä, jotta silloiset palomääräykset täyttyisivät. Palomääräyksissä ollaan sittemmin joustettu ja tila ollaan voitu muuttaa sisätilaksi. Kuva: Kim Ramsay 2024.

● P2 KALLIOLAN PÄIVÄKOTI

osoite: Valtatie 69, 90500 Oulu

suunnittelija: Arkkitehtitoimisto Jouni Koiso-Kanttila Oy

valmistumisvuosi: 1983

peruskorjaus: 2012

inventointistatus: MRKY.²⁰

Kalliolan päiväkodin suunnittelussa perustana oli lapsiystävällisyys ja lasten elämyksiin ja kokemuksiin pohjautuva toiminnallisuus. Korkeiden betonielementeistä rakennettujen kerrostalojen dominoimalla alueella Itä-Tuirassa pilkottaa tornien välissä sininen muuri. Kadulle päin avautuva muurimainen rapattu julkisivu suunniteltiin suojaamaan lasten mittakaavaan toteutettua puujulkisivuista leikkipihaa.¹ Pihan puolella on pitkät räystäät, jotka suunniteltiin lapsia ajatellen, että niiden alla voisi leikkiä sadesäällä.²¹

Tuiran monikerrostalojen arkkitehtuurin julkisivumaailma on vaihtelutonta ja myös sisätilat ovat standardisoituja ja pohjaratkaisut samankaltaisia. Päiväkodin suunnittelussa haluttiin luoda vastapaino monistusarkkitehtuurille ja antaa paikallisille lapsille mahdollisuus kokea myös inhimilliseen mittakaavaan toteutettua monimuotoisempaa rakentamista. Puurakenteisen julkisen rakennuksen toteuttaminen päiväkotihankkeen vaatiman mitoituksen mukaisesti oli kuitenkin sen aikaisten palomääräyksiensä takia haasteellista. Rakennus jaettiin siksi alun perin kahteen osaan kylmäkäytävällä, josta kumpaankin osaan johtivat vain palosuojatut ovet.²²

Jouni Koiso-Kanttila käytti omia lapsiaan suunnittelun inspiraationa. Hän koki aikalaisen päiväkotisuunnittelun liian vaihteluttomaksi ja aikuislähtöiseksi. Usein päiväkodeissa osastot olivat avoimia suorakulmaisia tiloja,²³ mutta Kalliolassa lapsille haluttiin tuoda lymypaikkoja, parvia ja erkkereitä. Lapsilähtöisessä suunnittelussa on myös ikkunat madallettu pienimmille lapsille ja tärkeänä piirteenä päiväkodista haluttiin myös tehdä kodinomainen.²⁴ Monet näistä piirteistä toistuvat myös muissa Oulun koulun periaatteita noudattavissa päiväkodeissa.

20 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 64

21 Koiso-Kanttila 2024, haastattelu

22 Ibid.

23 Ibid.

24 *Parkettia, parvia pilareita...*, 1984, 227-228

Sisäpihan julkisivut on puuverhoiltu. Värikkäät pilarit luovat leikkisää tunnelmaa. Kuva: Kim Ramsay 2024.

Keskustelukumppaneinaan uudenlaisen tilaohjelman ja toimintatapojen suunnittelussa Koiso-Kanttilalla oli kaupungin sosiaalijohtaja Jori Rissanen ja Sosiaalihallituksen arkkitehti Kirsi Nordin, joilta hän sai tukea ajatuksilleen. Luonnosteluvaiheen alkaessa nimesi kaupunki tulevalle päiväkodille myös johtajan, josta Koiso-Kanttila sai yhteistyökumppanin koko suunnitteluprosessin ajaksi.²⁵

Kodinomaisuutta ei oltu viety päiväkodin ensimmäisen johtajan mukaan missään muualle pidemmälle, mikä korostui myös henkilökunnan joustavilla työtehtävillä. Osastoihin sisällytettiin keittiöt, joissa lapset saivat syödä päiväkodinhoitajan lämmittämää aamupuuroa ja viedä astiansa tiskikoneeseen itse. Hän saattoi tarvittaessa myös tuurata siivoojaa ja siivooja häntä. Ideana oli ettei lapsille syntyisi kaavamaista ajattelua työnteosta, vaan se jaettaisiin keskenään, niin kuin kotonakin. Rakennuksessa ei ollut keskuskeittiötä, vaan lounas tuotiin muualta, mikä osittain auttoi pitämään monimuotoisen ja detaljirikkaan rakennuksen kustannukset kurissa.²⁶

Ajattelutapa joustavista työtehtävistä aiheutti myös jonkin verran vastustusta ja vaati muutoksen opettajien työehtosopimukseen, jossa työtehtäviin ei ollut aikaisemmin sisällytynyt esimerkiksi ruokien lämmittäminen.²⁷ Kalliolan päiväkotinä oli siis monella tapaa uraa uurtava, mikä osoittaa mielestämme myös Oulun koulun asennetta suunnittelussa.

25 Koiso-Kanttila 2024, sähköposti

26 *Parkettia, parvia pilareita...*, 1984, 227-228

27 Koiso-Kanttila 2024, haastattelu

Julkisivuvärit ja -materiaalit vaihtelevat. Kuva: Hilda Peltokorpi 2024

● P3 KISAKENTÄN PÄIVÄKOTI

osoite: Koskitie 9, 90500 Oulu

suunnittelija: Arkkitehtitoimisto Juha Pasanen, Arkkitehti Lasse Vahtera

valmistumisvuosi: 1986

inventointistatus: MRKY

Kisakentän päiväkotijoukko sijaitsee Länsi-Tuirassa. Sen värikäs ja yksityiskohtainen julkisivu herättää huomion Oulujoen rantaa pitkin kuljettaessa. Pitkä ja matala rakennusmassa kaartuu leikkiänpöydän ympärille muodostaen selkeän eron julkisen ja yksityisen osan välille. Saattoliikenteelle ja pääsisäänkäynnille on tilaa Koskikadun varressa rakennuksen edessä, kun taas takana avautuu leikkiänpöytä²⁸.

Rakennuksen ulkoasussa korostuu pastellinsävyt, jotka rytmittävät pitkää ja polveilevaa rakennusmassaa muodostaen vaikutelman pienestä kylästä betonivaltaisen asuinalueen keskelle. Suunnittelussa on huomioitu lasten mieltymykset leikkiänpöydän järjestelyssä erilaisten porttien ja leikkimökkien avulla¹. Julkisivun detaljointi, kuten ruutuikkunat ja leikkisät porttiaiheet ovat tyypillisiä Oulun koulun päiväkodeista löytyviä arkkitehtonisia aiheita.

Kisakentän päiväkodin peruskorjaus valmistui vuonna 2018. Peruskorjauksen on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Avario Oy.²⁹

Julkisivun päätykolmio Koskitielle päin. Pastellinsininen julkisivu on runsain ikkunoineen ja kattolappeineen leikkisä. Kuva: Hilda Peltokorpi 2024

28 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 64

29 Oulun Tilakeskus 2018

Seinäaihe rajaa viheralueen
asfalttipihasta ja johdattelee
pääsisääkäynnille.
Kuva: Hilda Peltokorpi 2024

● P4 AINOLAN PÄIVÄKOTI

osoite: Koulukatu 1, 90100 Oulu

suunnittelija: Arkkitehtitoimisto Juha Pasanen Ky

valmistumisvuosi: 1990

inventointistatus: paikallisesti arvokas (Pohjois-Pohjanmaan liitto) ³⁰

Ainolalan päiväkodin pihaa rajaa sekä vanha päiväkoti että 1990 rakennettu laajennos. Sisäpiha on suojaisa. Kuva: Oulun kaupunki

Ainolalan päiväkodin 1990 valmistunut laajennos on itsenäinen rakennus, joka on rakennettu täydentämään 1964 valmistunutta päiväkotiä. Oulun koulun kohteiden inventoinnissa osittain kaksikerroksisen rakennuksen kerrotaan sijoittuvan tontin pohjoisosaan muodostaen kevyenliikenteenväylälle raittia ja suojaten pihaa. Vaihtelevan massoituksen kerrotaan tukeutuvan rakennuksen selkälinjaan ja detaljoinnin mainitaan olevan runsasta mutta hallittua. Rakennuksen julkisivut polveilevat ja on vuorattu valkoisella pystylaudoituksella ja vaaleanvihreällä vaakalaudoituksella.³¹

Ainolalan päiväkoti on tällä hetkellä korjauksen alla, ja palaa käyttöön 2024 syksyllä ³². Peruskorjauksen on suunnitellut UKI Arkkitehdit. Perusparannuksessa sekä piha että päiväkotirakennus korjataan. Ainolalan päiväkoti kuuluu osaksi Heikinkadun rautatieläisten asuntokorttelikonaisuutta ja on arvotettu paikallisesti arvokkaaksi kohteeksi. Rakennuksesta on tehty vuonna 2018 rakennuksen ominaispiirteiden selvitys.³³ Aiemman peruskorjauksen on suunnitellut 2005 Arkkitehtitoimisto Väisänen Oy.³⁴

30 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 65

31 Ibid.

32 ouka.fi, luettu 22.2.2024

33 ouka.fi/tilalpalvelut, luettu 22.2.2024

34 Oulun kaupungin ympäristötyöryhmä 2020, 65

Tiellä ja valkoiseksi maalatulla puupaneelilla verhoiltu julkisivu on Oulun koululle tyyppilliseen tyyliin pikottu pieniin, inhimillisen kokosiin osiin. Myös katto on jaettu useisiin lappeisiin ja ikkunankarmeissa on iloinen vaaleanpunainen sävy. Kuva: Estormiz, CCO, via Wikimedia commons, 2020

Kuva rakennuksen sisäpihalta. Rakennuksen polveileva massa luo pihalle leikkiin sopivia sopukoita. Kuva: Oulun kaupunki

● P5 KNUUTILANKANKAAN KOULU JA PÄIVÄKOTI

osoite: Knuutilankankaantie 10 90240 Oulu

suunnittelija: Arkkitehtitoimisto Jouni Koiso-Kanttila Ky

valmistumisvuosi: 1987³⁵

inventointistatus: ei tietoa / ei inventoitu

Knuutilankankaan koulu- ja päiväkotirakennukseen haluttiin tuoda koettavuutta ja inhimillistä mittakaavaa. Alunperin asemakaavaan oli merkitty tila suorakulmaiselle isolle kompleksille, mutta suunnittelussa haluttiin kunnioittaa paikan henkeä. Ympäröivä rakennuskanta koostuu pienkerrostaloista, rivitaloista ja erillistaloista, joissa punatiili on yleinen julkisivumateriaali. Rakennuksen massaa pirstottiin pienempiin osiin ja sitä pyrittiin tehdä ”kylänomaiseksi”.³⁶

Rakennuksen päiväkotiosassa julkisivumateriaali on vaaleaksi maalattua puuta ja koulun julkisivumateriaali on tiiltä.³⁷ Jouni Koiso-Kanttila on itse-tunnustautunut ekspressionistisen arkkitehtuurin ihailija³⁸ ja rakennuksen arkkitehtuurissa on havaittavissa myös vaikutteita Amsterdamin koulusta.

Rakennuksen pitkä pääjulkisivu suuntautuu Knuutilankankaantielle, kohoten alueen keskustaa kohti. Julkisivu on polveilevaa ja detaljointi runsasta. Rakennuksen edessä on myös kirjastopaviljonki. Pihan puolella rakennuksen massoittelu on kampamaista ja pilkkoo pihapiirin pienempiin osiin.³⁹ Lapsille haluttiin tehdä poukamia leikkeihin ja Kalliolan päiväkodin henkeen pitkät räystäät, jonka alle mennä sateensuojaan.⁴⁰

35 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 57

36 Koiso-Kanttila, 2024, haastattelu

37 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 57

38 Koiso-Kanttila, 2024, haastattelu

39 Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä 2020, 57

40 Koiso-Kanttila, 2024, haastattelu

● P6 MAIKKULAN PÄIVÄKOTI

osoite: Jättikivenkatu 5, 90240 Oulu

suunnittelija: Oulun Studioarkkitehdit Oy

valmistumisvuosi: 1986, peruskorjattu 2002

inventointistatus: MRKY ⁴¹

Maikkulan päiväkodin sisäpihan tunnelma on intiimi ja rauhallinen. Kuva: Oulun kaupunki

Maikkulan päiväkoti sijaitsee keskeisesti Maikkulanraitin varressa saman muotokielen omaavan ala-asteen läheisyydessä. Rakennuksen massoittelu noudattaa Oulun koulun periaatteita: symmetrinen asettelu ja keskeinen juhlasali luovat vaihtelevan tunnelman sisäpihalle, samalla kun suuret sisäpihalle viettävät kattolappeet ja matalalle laskeutuvat räystäät pienentävät rakennuksen mittakaavaa lapselle sopivaksi. Juhlasalin kotamainen hahmo ja vaihtelevat kattolappeet korostavat arkkitehtuurin leikkisyyttä ja ilmentävät Oulun koulu -suuntaukseen liittyvää monipuolista estetiikkaa.

Julkisivuista voi havaita useita Oulun kouluun liitettäviä piirteitä. Rakennus näyttäytyy hyvin erilaisena ulkopuolelta tarkasteltuna. Ulospäin suuntautuneet julkisivut ovat sisäpihan julkisivuun nähden monitahoisempia. Klinkkeripintaista julkisivua rytmittävät vaaleaksi rapatut pilasterit ja keskeistä sisäänkäyntiä korostaa rapattu aihe pyöreine ikkunoineen ja syvennyksineen. Sisäpihan puoleiset julkisivut ovat verhoiltu kauttaaltaan puulla ja käsitelty yksivärisiksi ja tunnelmaltaan rauhallisempi ja inhimillisempi.

Rakennuksen leikkisä luonne ja sen sulautuminen ympäröivään maisemaan edustavat Oulun koulun arkkitehtuurin keskeisiä arvoja: käyttäjäkeskeisyyttä, paikan hengen huomioon ottamista ja elämyksellisyyttä.

41 Oulun kaupungin kulttuuriympäristöryhmä 2020, 64

○ P7 SALONPÄÄN PÄIVÄKOTI

osoite: Keskipiirintie 27, 90470 Oulunsalo

suunnittelija: Arkkitehtitoimisto Ilpo Väisänen Oy

valmistumisvuosi: 1991.⁴²

purettu: 2022 tai myöhemmin⁴³

Vuonna 1998 entinen Salonpään terveysasema muutettiin päiväkodiksi. Rakennus oli muodoltaan puikkomaisen suorakulmion muotoinen ja sillä oli valkoinen sisäänkäynti, joka oli hammastettu ja osittain kaareva. Rakennuksen ulkoarkkitehtuurista poistettiin muutoksen yhteydessä väistyvän postmodernismin koristeellisia ja historiallisia muotoja. Rakennus erosi kattomuodoiltaan tyyppisemmistä harjakattoisista päiväkodeista.

Oulun koulun kohteiden inventoinnin mukaan rakennuksen mittakaava oli inhimillinen, mikä korostuu matalalle laskeutuvien kattojen ja matalan ikkunalinjan ansiosta. Rakennusta myös kunnostettiin ja laajennettiin vuonna 2005, ja se on purettu myöhemmin.⁴⁴

Korkea keskimassa muodosti rakennuksen selkärangan ja sen kaarevat ulokkeet, tekivät siitä omintakeisen. Kuva: Veli-Pekka Huhmo, Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo, 2019

42 Oulun kaupungin kulttuuriympäristöryhmä 2020, 65

43 Ervasti, 2022

44 Oulun kaupungin kulttuuriympäristöryhmä 2020, 65

Kangaskontion päiväkotä. Kuva: Hilda Peltokorpi, 2024

OULUN KOULU -VAIKUTTEISIA PÄIVÄKOTEJA

Oulun kaupunki laati inventoinnin Oulun koulun kohteista vuonna 2020. Inventointi kohdistui Oulun kaupungin alueella sijaitseviin Oulun koulun arkkitehtuuria edustaviin kohteisiin. Inventointia varten koottu ohjausryhmä asiantuntijoineen määritteli kohteiden valintaperusteet sekä kävi läpi yli 100 ehdotettua kohdetta. Näistä 52 valikoitui inventointiin. Kohteiden valintaperusteena oli rakennusajankohta (1975-1990), arkkitehtuurin perustuminen suuntauksen periaatteisiin ja se, että suunnittelija on opiskellut arkkitehtuuria Oulun yliopistossa.⁴⁵

Oulunsalon kunnantalon suunnitelleen Arkkitehtitoimisto NVV:ssä alussa asti mukana ollut Kari Niskasaari on suhtautunut vieroksuvasti ajatukseen, että Oulun koulun lähtökohtana olisi ollut postmodernistiset aikalaisetvirtauukset. Hänen mielestään Oulun koulu oli osana "ihmisläheistä omaan kulttuurin ja omaan luontoon sovitettua modernia suomalaista arkkitehtuuria", kuten heidän esikuviansa ja opettajiensa Alvar Aallon ja Reima Pietilän, kuin myös oululaisen Martti Heikuran arkkitehtuuri. Vaikka aikalaiset helsinkiläiset kriitikot syyttivät Oulun koulua amerikkalaisuudesta ja pinnallisuudesta korostivat Oulun koululaiset Niskasaaren mukaan enemmän regionalisimia, paikan henkeä ja perinteiden uutta tulkintaa.⁴⁶

Professori emerita Anna-Maija Ylimaula (Oulun arkkitehtuurin yksikön vsk.1971) on kertonut haastattelussa näkevänsä postmodernismissä ja Oulun koulun arkkitehtuurissa eroja. Ylimaula näkee, että postmoderni arkkitehtuuri lainasi aiheita klassisesta arkkitehtuurista ja esimerkiksi pilarit olivat kruusattuja, kun taas Oulun koulussa niissä oli myös rakenteellisesti järjellinen peruste ja aiheet kehitettiin itse, lainaamatta historiasta.⁴⁷

Päiväkotirakentaminen oli Suomessa ja Oulun seudulla runsasta 1980-luvulla ja oli luonnollista, että niissä oli aikakautensa vaikutteita. Oulussa merkittävä vaikuttaja oli Oulun koulu ja postmodernismi, joiden piirteitä on tunnistettavissa monista seudun päiväkodeista. Tässä kappaleessa esitellyt päiväkodit eivät olleet mukana Oulun koulun kohteet -inventoinnissa, mutta niissä on nähtävissä samanlaisia piirteitä kuin Oulun kouluksi tunnistetuissa päiväkodeissa. Tällaisia ovat esimerkiksi perinnerakentamisen vaikutteet, käyttäjä-lähtöisyys ja paikan henki -ajattelu.

45 Krogus, 2024, sähköposti

46 Niskasaari, 2019, 21-22

47 Ylimaula, 2024, haastattelu

○ P8 - KAIJONHARJUN PÄIVÄKOTI

osoite: Kalevalantie 9, 90570 Oulu

suunnittelija: Aarno Saunaluoma

valmistumisvuosi: 1984.⁴⁸

purettu: 2022⁴⁹

Kaijonharjun päiväkoti reunusti Kaijonharjun raittia, jonka rakennuskanta on tyyliltään ja julkisivumateriaaleiltaan kirjavaa. Kaijonharjun päiväkodin puu- ja punatiilijulkisivuissa olivat läsnä rakennuksen suunnitteluajkaan vastikään valmistuneen Oulunsalon kunnantalon piirteitä. Oulun koulun päiväkodeille tyypillinen piirre on lapsilähtöinen suunnittelu ja kiertävä rakennusmassa, joka muodostaa suojaisan sisäpihan lasten leikeille. Vanhoista kuvista Kaijonharjun päiväkodista voi havaita kiertävän rakennusmassan, kuin myös pieniä lapsenkorkuisia ikkunoita.

Kaijonharjun päiväkodissa yhdistyvät monet klassistiset, kuin muualtakin saadut aiheet postmodernismille tyypilliseen tapaan. Sisäpihan runsas ornamenttiikka lainaili paljon elementtejä eri aikakausien arkkitehtuurista ja maatalousrakentamisesta. Pitkät horisontaaliset massat ja suuret näkyvät kattolappeet, sekä kukkoduuliviiri aihe muistuttavat maatalousrakentamista.

Sisäpihan sisäkäyntejä edustivat katokset, joita kannatteli osittain pilari ja osittain kaksi klassisesta arkkitehtuurista saatua konsolia. Kattojen päätykolmioiden epäsymmetrisyys ja konsolien sommittelu ei noudata perinteisen arkkitehtuurin muotokieltä, vaan on enemmänkin postmodernistinen piirre.

Kukkoduuliviiri. Kuva: Aarno Saunaluoma, 2022

Kaijonharjun vanhan päiväkodin itäpääty on kuvassa tasapainoinen ja harmoninen kokonaisuus. Puolikaari-ikkunan viuhka-aihe kertoo päiväkotipäivän kestosta yhdeksästä viiteen. Kuva: ARK-ARSA, vuosi tuntematon

Sisäänkäyntikatoksissa on aiheena antiikkiset konsolit ja kaari-aihe. Kuva: Aarno Saunaluoma, 2022

48 P-SAFA 1984, 20

49 Pietilä, 2022

Voimakkaan punainen pystylaudoitus on piirteenä regionalistinen ja keltaiset ikkunan- ja ovenkarmit leikkisästi sommiteltuja. Kuva: Oulun kaupunki, vuosi tuntematon.

● P9 - RIEKONMARJAN PÄIVÄKOTI

osoite: Hillatie 1, 90800 Oulu

suunnittelija: Arkkitehtitoimisto Martti Väisänen⁵⁰

valmistumisvuosi: 1996⁵¹

Kiertävällä rakennusmassalla osittain suojatut pihat on Oulun koulun päiväkodeissa yleinen piirre. Rakennuksen punaisessa pystyrimalaudoituksessa on vahvasti regionalistinen vivahde, mutta rakennuksen detaljointi on Oulun koulun helmiin verrattuna vaatimattomampaa ja Oulun koulu ilmiönä ajoitui ennen kaikkea 1980-luvulle.

1 Oulun kaupunki, rakennusvalvonta, 2024

51 Oulun karttapalvelut, 2024

Puuverhoilu on maalattu herkkä vaaleanpunaisella sävyllä. Rakennuksen sisääntulokatoksia tukevat vinopilarit. Kuva: Kim Ramsay, 2024

● P10 - PYYKÖSJÄRVEN PÄIVÄKOTI

osoite: Järvenkorventie 6, 90550 Oulu

suunnittelija: Arkkitehtitoimisto Holma & Vuolteenaho⁵²

valmistumisvuosi: 1990⁵³

Päiväkodin kiertävä rakennusmassa muodostaa Oulun koulu-henkisen osittain suojatun lasten leikkipihan. Puu on julkisivumateriaalina perinteikäs ja vaaleanpunainen herkkä väri on myös hieman pastellinen ja lapsenomaisen. Oulun koulun kokemuksellisuus ja käyttäjälähtöinen suunnittelu, kuten päiväkotien leikkisät muodot ja detaljointi, ilmenee ulkoarkkitehtuurissa sisääntulokatoksien vinoissa pilareissa, mutta muualla ulkoa detaljointi on vähäisempää ja ikkunoiden pelkistetty muotokieli ja asettelu alkaa lähestymään modernismia.

52 Oulun kaupunki, rakennusvalvonta, 2024

53 Oulun karttapalvelut, 2024

Rakennuksen julkisivussa on postmodernismille tyypillistä vapaata ilottelua julkisivun raidoituksessa ja muussa kuvioinnissa. Kuva: Kim Ramsay, 2024

● P11 - PIKKU-IIKAN PÄIVÄKOTI

osoite: Pikku-Iikan katu 4, 90120 Oulu

suunnittelija: Aarno Saunaluoma

valmistumisvuosi: 1988⁵⁴

Rakennuksessa on Oulun koulumaisia piirteitä, kuten vaikutteet perinteisestä maatalousrakentamisesta pitkissä latoa muistuttavissa vaakamassoissa ja näkyvät suuret kattolappeet, joita voidaan pitää myös regionalistisina ja kaupunginosan maataloushistoriaa henkevinä.⁵⁵ Yksityiskohdissa on viitteitä moneen eri arkkitehtuurin aikakauteen, mitä voidaan raita-aiheiden lisäksi pitää pikemminkin postmodernistisena piirteenä.

54 Rankinen et. Teppo 2022, 4

55 Ibid. 30-31

Rakennus suojaa sisäpihaa massallaan. Julkisivu on leikkisän monimuotoinen ja verhoiltu iloisen keltaiseksi. Kuva: Oulun kaupunki

● P12 SAARELAN PÄIVÄKOTI, ALAKOULU JA SEURAKUNTAKOTI

osoite: Poolakuja 1, 90650 Oulu

suunnittelijat: Pentti Myllymäki, Maija Niemelä, Leena Soudunsaari

valmistumisvuosi: 2001.⁵⁶

Rakennuksessa on Oulun koulu-tyyppisiä piirteitä, kuten puun käyttö regionalistisena materiaalina, inhimillinen mittakaava ja kapea runkosyvyys, joka myös istuu pientalovaltaiseen ympäristöönsä. Rakennusmassa kiertää pihaa Oulun koulun päiväkodeille tyypilliseen tapaan ja väri on ilottelevaa.

Rakennukseen sisätiloissa on parvia ja kokemuksellisuus on ollut suunnittelussa läsnä. Sisäpihalle tehtiin myös pitkät räystäät, joiden alla lapset pystyivät leikkiä sadesäällä.⁵⁷ Parvet ja ajattelu pitkistä räystäistä olivat ominaisia myös Kalliolan päiväkodille.⁵⁸

56 Puuinfo 2001, 13

57 Puuinfo 2001, 9-13

58 Koiso-Kanttila 2024, haastattelu

Päiväkodin torniaihe on rakennuksen hahmolle ominainen piirre. Julkisivussa vaihtelevat keltaiseksi maalattu puuverhous sekä punatiili. Kuva: Kim Ramsay, 2024.

● PI3 KANGASKONTIO PÄIVÄKOTI

osoite: Kangaskontiontie 15, 90240, Oulu

suunnittelijat: Esko Puijola

valmistumisvuosi: 1988

Päiväkoti on osa Maikkulan asuinalueita, jossa noudatettiin vahvasti Oulun koulun suunnitteluperusteita. Samoja perusteita noudattelevana, rakennus istuu paikan henkeen hyvin. Siinä on myös Oulun koululle tyypillistä käyttäjälähtöisyyttä, joka näkyy lapsille suunnitelluissa matalissa ikkunoissa ja sisätilojen leikkitelevässä alkuperäisvärityksessä. Torni tuo talolle leikkisän lisän. Detaljien suunnittelu on kuitenkin vähäisempää kuin Oulun koulun helmissä ja rakennus on kokonaisuutena melko tyypillinen aikansa päiväkotia.

Rakennuksen julkisivua rytmittävät vanhan maatalon porstuaa muistuttavat sisäänkäyntikatokset. Kuva: Oulun kaupunki

● PI4 SARASUON PÄIVÄKOTI

osoite: Sarasuontie 5, 90410 Oulu

suunnittelijat: Arkkitehtitoimisto Martti Väisänen⁵⁹

valmistumisvuosi: 1991⁶⁰

Rakennus on aikakaudelleen tyypillinen päiväkotia, mikä peilaa Oulun koulun piirteiden yleistymistä. Rakennus on kuin kyläkoulu keskellä metsää muotokieleltään ja lautaverhouksineen, mutta värimaailma muistuttaa 1990-luvun postmodernistisia rakennuksia ja detaljointi hieman niukkaa.

59 Rakennusvalvonta, Oulu, 2024

60 Oulun karttapalvelut, 2024

Rakennuksen katto on monimuotoinen ja julkisivu puuverhoiltu vaalean turkoosilla sekä valkoisella. Kuva: Veli-Pekka Huhmo, Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo, 2019

○ P15 PÄIVÄKOTI KUOVIT

osoite: Mäntypellonpolku 16, 90460, Oulu

suunnittelijat: Arkkitehti Martti Karsikas, rkm Seija Haapakoski ja tuntematon

valmistumisvuosi: 1975

muutostyöt: 1990, 2002 ja 2003.⁶¹

purettu: 2020-luvun alussa⁶²

Aiemmin yksityisomistuksessa ollut omakotitalo ostettiin Oulunsalon kunnalle ja se aloitti toimintansa päiväkotina 1991. Alun perin tasakattoinen omakotitalo muutettiin harjakattoiseksi 1990⁶³ ja sai lopullisen basiliskoa muistuttavan laajennusosansa 2005, jonka värityksessä ja postmodernistisessä hengessä oli viitteitä kadun vastapuolella sijaitsevaan Oulunsalo-taloon⁶⁴, joskin 1980-luvun runsasmuotisuudesta ja detaljoinnista oltiin siirrytty pelkistetympään 1990-luvun modernismia muistuttavaan suuntaan.⁶⁵

61 Huhmo 2019, 4

62 Huhmo 2024, sähköpostissa

63 Huhmo 2019, 14-15

64 Huhmo 2019, 24-25

65 Huhmo 2019, 33

Päiväkodin julkisivu oli iloisen värikäs ja sommittelu leikkisää. Kuva: Puuinfo, 1987

○ P16 MUSTIKAN PÄIVÄKOTI

osoite: Hillikkotie 8, Ylikiiminki

suunnittelijat: Arkton suunnitteluryhmä Oy

valmistumisvuosi: 1986.⁶⁶

purettu: n. 2019⁶⁷

Mustikan päiväkotia suunniteltiin iloisen kirjavaksi lasten satulinnaa muistuttavaksi kokonaisuudeksi. Ympäröivällä pientaloalueella arkkitehtuurin väri- ja materiaalivalikoima on myös hyvin kirjavaa, mikä osaltaan myös vapautti suunnittelua, kun rakennuksen ei tarvinnut sopia tiettyyn muottiin.⁶⁸ Kirjava ja epäyhtenäinen rakennuskanta ympärillä saattoi silti osaltaan myös hankaloittaa Oulun koululle ominaista paikan henkeä korostavaa suunnittelua, latistaen kokonaisuutta. Mielestämme päiväkodissa on kuitenkin nähtävissä Oulun koulun tunnelmaa sekä onnistunut materiaalien ja värien käyttö.

66 Puuinfo 1987, 28

67 Lautakunta nuijii muutoksia Oulun päiväkotikenttään, 2019

68 Puuinfo 1987, 27-28

Pienen päiväkodin julkisivut on jaettu erilaisiin punatiilellä ja valkoisella puupaneelilla verhoiltuihin osiin. Ikkunat ovat monimuotoisia. Kuva: Oulun kaupunki

● P17 Muurahaisen päiväkoti

osoite: Halametsä 2, 91200 Oulu (Yli-Ii)

suunnittelijat: Kalevi Tunturi⁶⁹, insinööri⁷⁰

valmistumisvuosi: 1990⁷¹

Muurahaisen päiväkodissa Yli-Iissä on havaittavissa Oulun koululle tyypillisiä piirteitä ja materiaalivalintoja kuten punatiili, puu ja harjakatto. Oulun koulun päiväkodeille tyypilliseen tapaan sen rakennusmassa kiertää, muodostaen suojaisan pihan. Oulun koulu ei kuitenkaan ollut pelkkä tyyliisuunta, vaan ennen kaikkea suunnitteluasenne. Se syntyi Oulun yliopiston arkkitehtuurin yksikössä, eikä rakennusta voi lähtökohtaisesti luokitella Oulun kouluksi, jos suunnittelija ei ole saanut koulutustaan sieltä⁷².

69 Oulun rakennusvalvonta, 2024

70 Hietala, 17.12.2003

71 Oulun karttapalvelu, 2024

72 Krogius, 2024

KANGASKONTION PÄIVÄKODIN INVENTOINTI

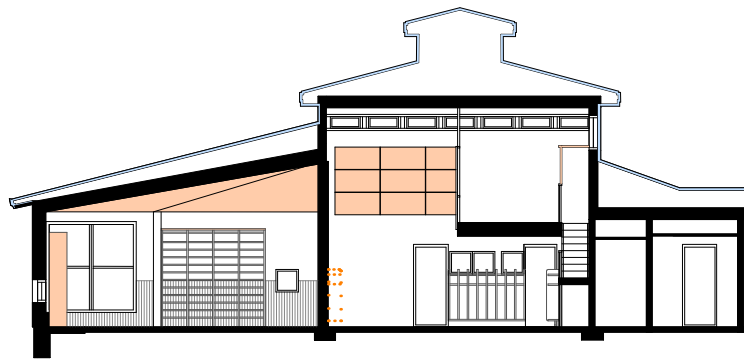

Kuva: Hilla Niemelä, 2024

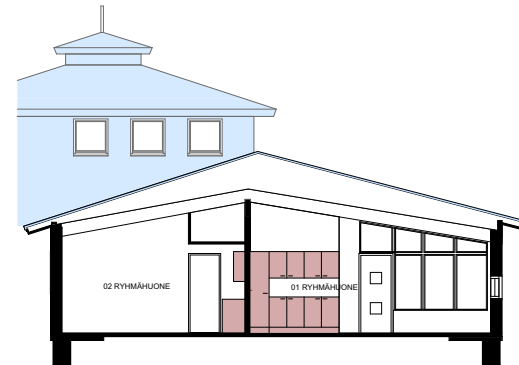
SÄILYNEISYYS

Sisätilojen säilyneisyys

Leikkaus D-D 1:200

Leikkaus A-A 1:200

- 2023** 2 kpl kotikeittiöitä uusittu, korotettu sekä osittain purettu, sekä kaikki sisäseinät huoltomaalattu valkoisella.

- 2020** Vesikatto uusittu, tornin julkisivuverhous uusittu, sekä ulko-ovet vaihdettu.

- Ajankohdasta ei ole tietoa.**
 Väliseiniä lisätty ja purettu, sekä akustiikkalevyt uusittu koko talossa.

Julkisivujen säilyneisyys

Torniosa verhoiltu uudestaan kattoremontin yhteydessä 2020. Verhouksen suunta ja väri muuttuneet.

Etelään

Valokatteet lisätty 2004

Seinävalaisimet vaihdettu 2002-2007

Yksi itäpäädyn huippuimureista uusittu tai lisätty 2011

- 2020
- 2011
- 2004
- 2002-2007
- alkuperäinen/
ajoittamaton

Vesikatto uusittu 2020

Itään

Ulko-ovet vaihdettu 2020

Puinen seinäke purettu

Vedenpoisto uusittu kattoremontin yhteydessä 2020

Alkuperäinen varaston ovi

Pääjulkisivu. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

HAAKKILA-KORTTELIT 105 JA 106
TONTTI 2 JA ALA TONTISTA 5

PÄIVÄKODIN TONTTI 4 452 M²
KRAUPAN TONTTI 2 086 M²

PÄIVÄKOTI KA 958 M²
TILAV 1 420 M²
KA 880 M²

KRAUPPI KA 598 M²
KA 358 M²
TILAV 2 400 M²

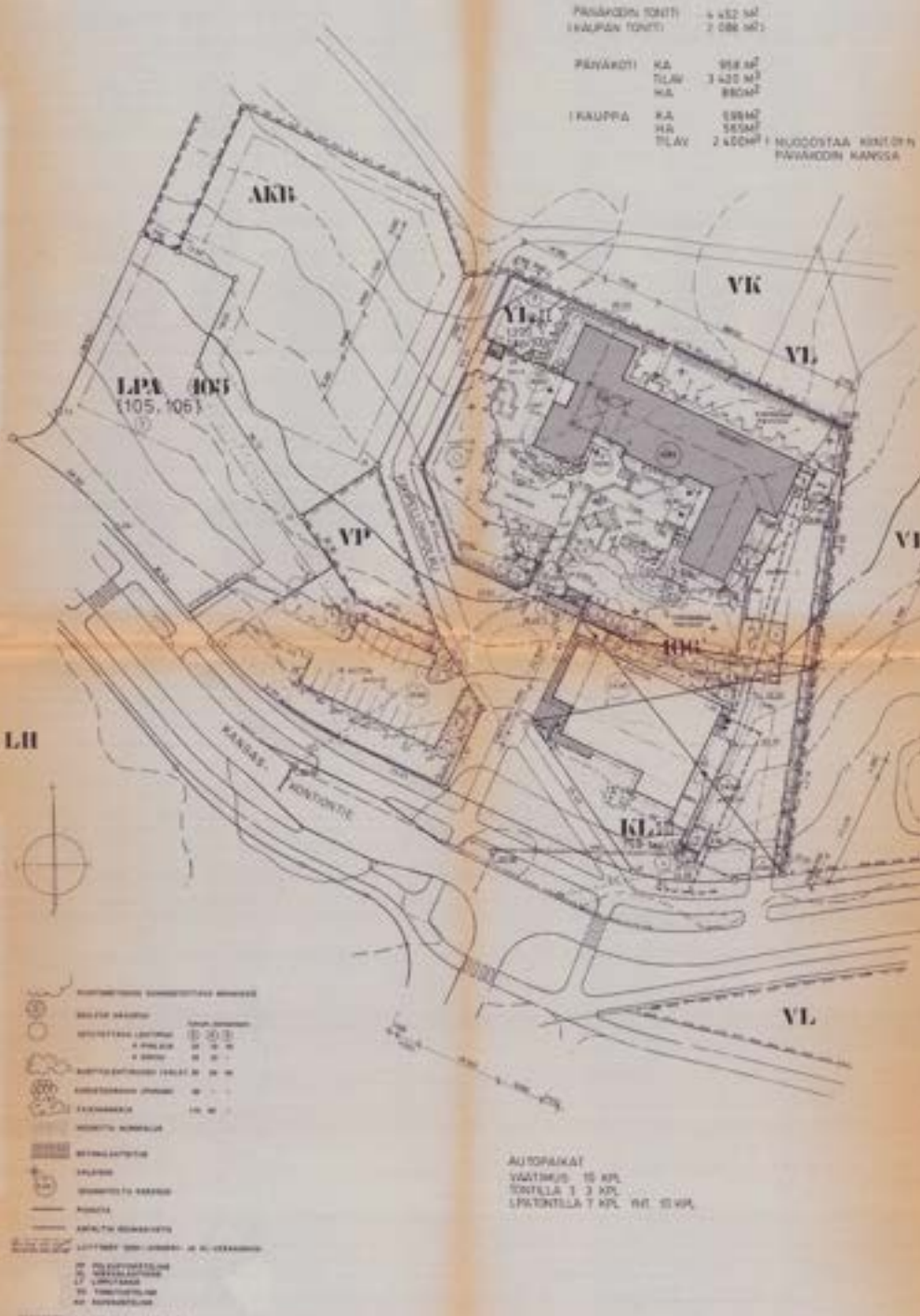
NUOOSTAA KINTON
PÄIVÄKODIN KANGAS

Pihan säilyneisyys

Päiväkodin alkuperäisessä asemapiirustuksessa on esitetty piha-alueet materiaaleineen ja varusteineen. Suunnitelmasta ilmenee, että pihassa haluttiin hyödyntää luonnollisia elementtejä, kuten olemassa olevaa puustoa ja maastonmuotoja. Piha toteutettiin pääosin suunnitelman mukaisena esimerkiksi varusteiden ja puuston osalta.

Pihan varusteita on uusittu vuosien saatossa, mutta hiekkalaatikon katos ja lupapiirustuksesta puuttuvat leikkimökit ovat alkuperäisiä. Pysäköintialueilla on tehty muutos, jossa autopaikkojen määrää lisättiin. Laajennuksen yhteydessä myös aidan linjausta muutettiin.

Päiväkodin piha on säilynyt alkuperäisessä muodossaan varsin hyvin. Pihalla on edelleen alkuperäisiä leikkivarusteita ja rakennelmia. Puusto on säilynyt lähes ennallaan ja pihan tunnelma on pysynyt luonnonmukaisena.

Vuonna 2005 tehty autopaikkoihin tehty muutos päivitetynä asemapiirrokseseen. Kuva: Oulun kaupunki

Vasemmalla: Ote alkuperäisestä asemapiirustuksesta vuodelta 1988. Suunnitelmasta ilmenee arkkitehdin näkemys varsin luonnonmukaisesta pihasta. Säästettävää puustoa on paljon. Kuva: Oulun kaupunki

+27.0

Portti

Aidat uusittu kolme kertaa. Viimeisen kerran vuonna 2020

Jousikeinut ja turva-alusta asennettu 2019

Syväkeräysastiat asennettu ja aitaa muutettu 2023

Pysäköintialueen muutos 2005

Kiipeilyteline ja turva-alusta asennettu 2019

Alkuperäinen pihavalaisin

Saattoliikenne

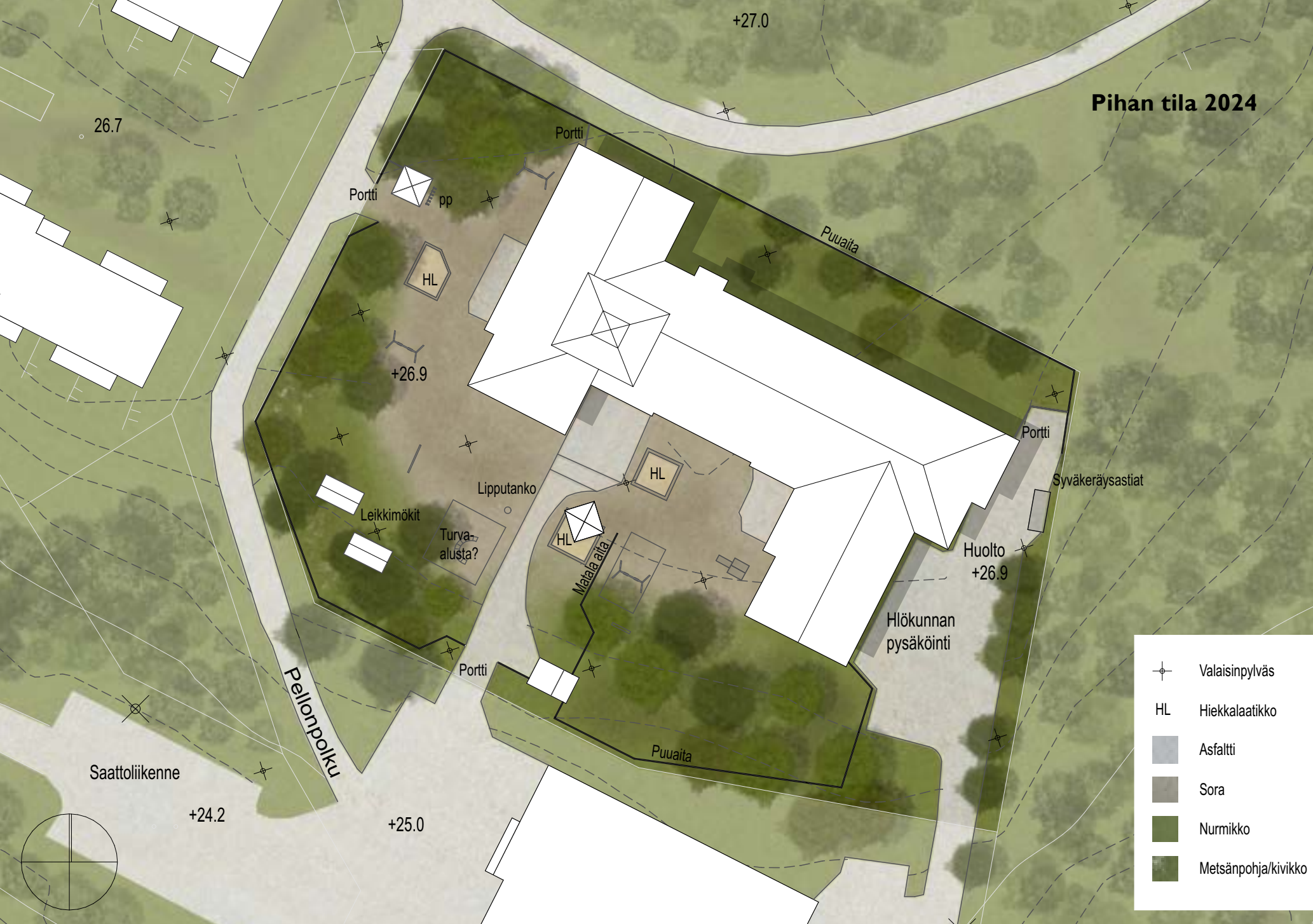
+24.2

+25.0

P

+	Valaisinpylväs	2020-2024
HL	Hiekkalaatikko	
⊙	Lehtipuu	2008-2019
○	Havupuu	2002-2007
- - -	Purettu	
- - -	Alkuperäisen suunnitelman mukainen/ toteutumaton	alkuperäinen
		ajoittamaton

Pihan tila 2024

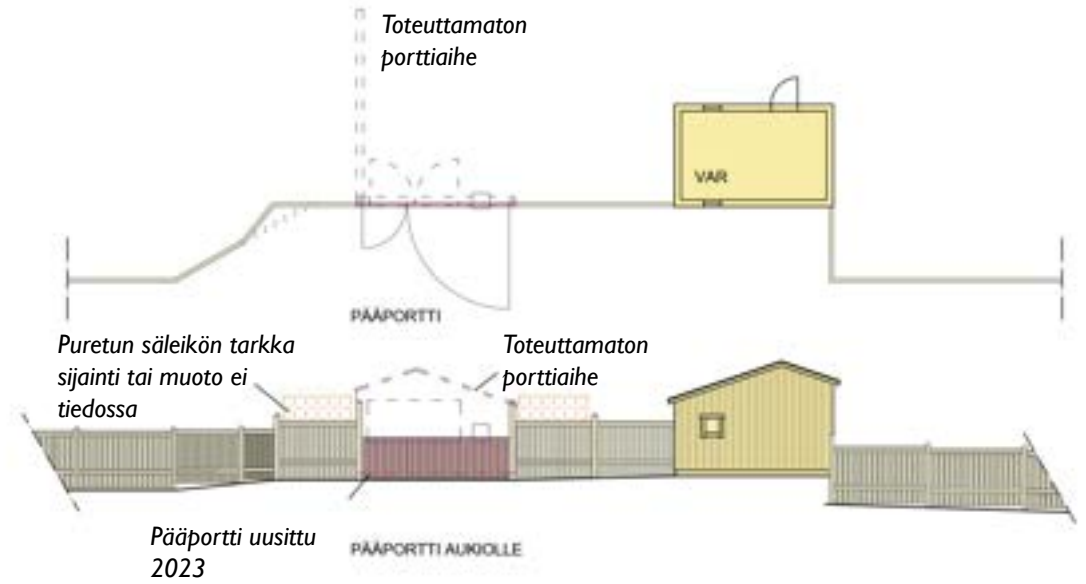
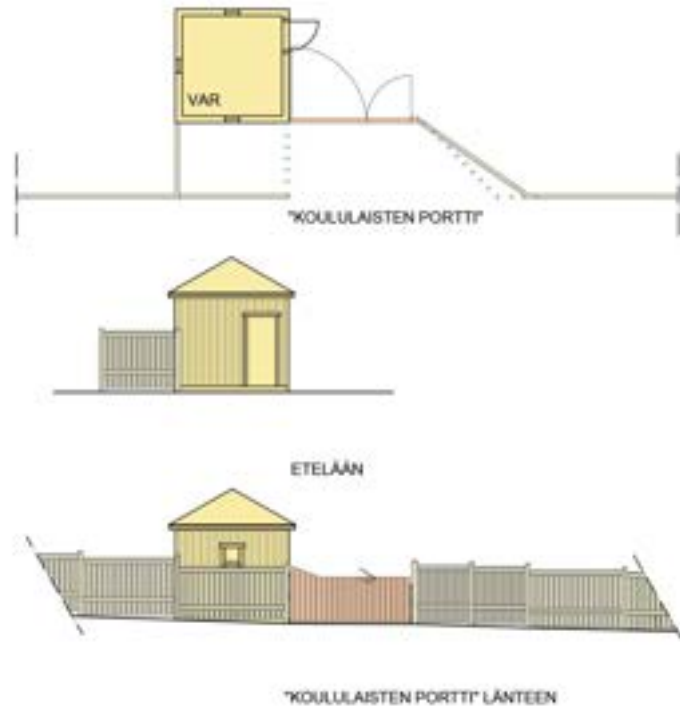

- Valaisinpylväs
- HL Hiekkalaatikko
- Asfaltti
- Sora
- Nurmikko
- Metsänpohja/kivikko

Piha idästä katsottuna. Kuva: Kim Ramsay, 2024

Aidat, portit ja varastot

- 2023 syksyllä uusittu pääportti. 2023 roska-astioiden muutoksen yhteydessä uusittu myös aitalinjaa roska-astioiden luota.
- 2020 aita korotettu ja maalattu.
- 2012-2017 aikavälillä aitalinjaa uusittu, tällöin ehkä myös korotettu aita.

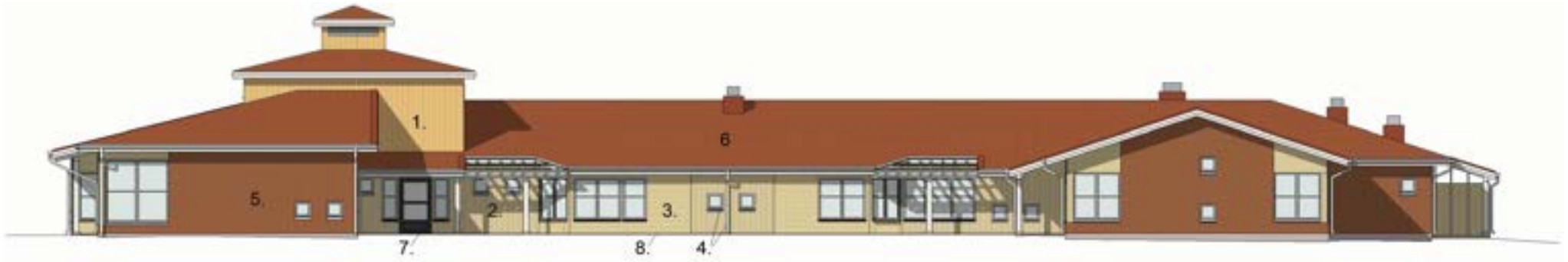
- Alkuperäinen rakenne, huoltomaalattu todennäköisesti aidan korotuksen yhteydessä 2020.
- Muutoksista tai ajankohdasta ei tietoa.
- Toteuttamaton porttiaihe.

Portti aukiolle. Kuva: Kim Ramsay, 2024

VÄRI- JA MATERIAALIKARTOITUS

Julkisivut

1. Lomalaudoitus pysty, lämmin keltainen, NCS S 1030-Y20R

2. Lomalaudoitus pysty, kylmä keltainen, NCS 1125-G98Y

3. Lautaverhous vaaka, kylmä keltainen, NCS 1125-G98Y

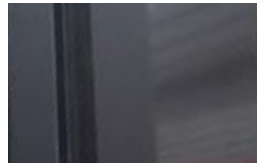
4. Pilarit ja ikkunankarmit, maalarinvalkoinen, NCS 0801-G092Y / NCS S 0500-N

5. Tiiliverhous, soininlahden punainen/ tiilenpunainen NCS S 4030-Y60R, Laastinharmaa varjosauma, NCS 2605-Y42R

6. Kattotiilet tiilenpunaiset, tiilenpunaiset pellit

7. Ovet, maalattu metalliovi, sävy tummansininen NCS S 7005-R80B/ RAL 7015

8. Sokkelit ja pihakiveys katosten alla, betoninharmaa

Kuvat: Kirsikka Lehtiniemi 2024

Puuverhoilun alkuperäinen keltainen sävy kartanonkeltainen

Kuvat: Kirsikka Lehtiniemi 2024

Aidat, Portit ja Varastot

Kuva: Kim Ramsay, 2024

Kuva: Kim Ramsay, 2024

1. Pääportti, lämmin keltainen, NCS S 1030-Y20R

2. Aidat, ja varastojen pystyverhoilu, kylmä keltainen NCS 1125-G98Y

3. Räystäslaudat, ikkunat, ovet ja "koululaisten portti" maalarinvalkoinen, NCS 0801-G092Y / NCS S 0500-N

Kuvat: Kirsikka Lehtiniemi, 2024

- Varaston ovi sisäpuolelta ja talon takana alkuperäisen värinen ovi, turkoosi NCS S 1515-B50G

Kuva: Kirsikka Lehtiniemi, 2024

VÄRI- JA MATERIAALIKARTOITUS

Sisätilat

Sisätilojen alkuperäinen värimaailma on leikkisä ja lapsilähtöinen. Kalustuksessa sekä seinäpinnoilla on käytetty erilaisia pastellin sävyjä luoden sommitelmia ja värikoodeja. Myöhemmissä vaiheissa sisätilojen seinä on maalattu suurelta osin valkoisiksi, mikä on muuttanut huomattavasti alkuperäistä väripalettia. Lisäksi vuonna 2019 muovimaton tilalle asennettu vinyylilattia on vaikuttanut sisätiloihin merkittävästi. Alkuperäisiä värisävyjä on säilynyt lähinnä ovissa sekä kiinteissä kalusteissa.

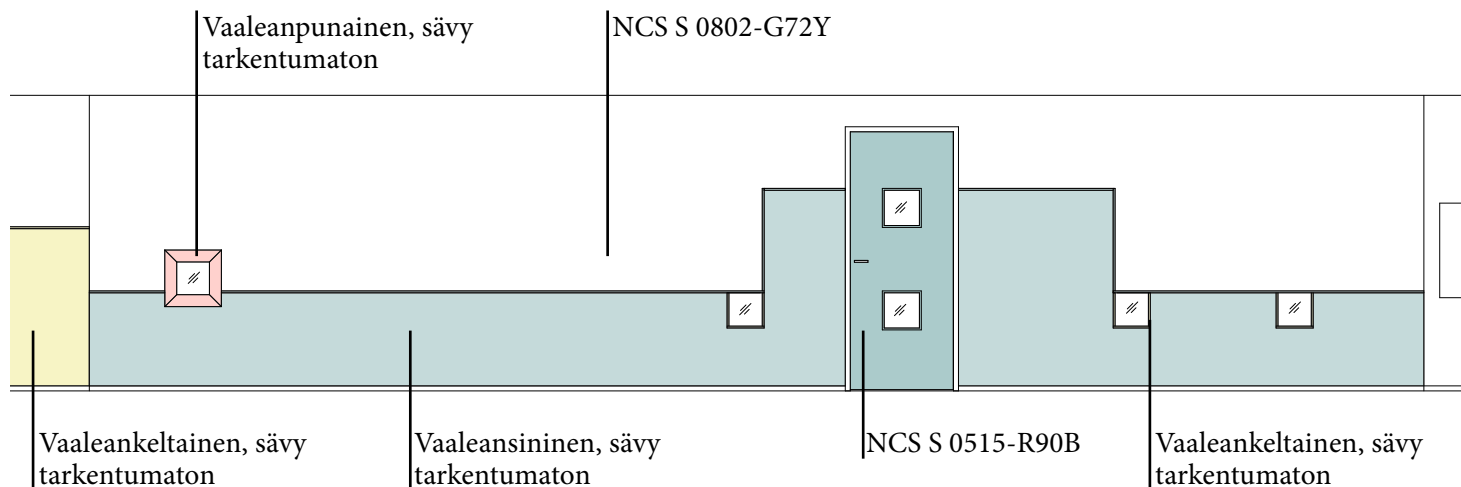
Kuva: Hilda Peltokorpi, 2024

Käytävä

- Siniset väliovet
NCS S 0515-R90B
- Harmaat väliovet
NCS S 2002-Y33R
- Seinä ja katto
NCS S 0802-G72Y
- Akustiikkalevyt
NCS S 1502-G
- Lattia
Vinyyli, harmaanruskea
- Naulakot, lapsiportit
Lakattu mänty

Alkuperäiset (jos poikkeavat)

- Seinä
- Sävyt tarkentumattomia
- Massalattia
Nokia Kimmo, beige

Projektio: käytävän seinien alkuperäinen värimaailma 1:50

Kuva: Hilda Peltokorpi 2024

Pesuhuone

- Kaapin ovet
NCS S 0520-Y70R
- Kevyet jakoseinät
NCS S 0515-R90B
- Tiiliseinä
NCS S 0802-G72Y
- Laattaseinä
Pukkila harmonia valkoinen
- Laattalattia
Pukkila Natura punainen
- Katto
Lakattu mäntypaneeli

Alkuperäiset (jos poikkeavat)

- Tiiliseinä
NCS S 0804-R90B

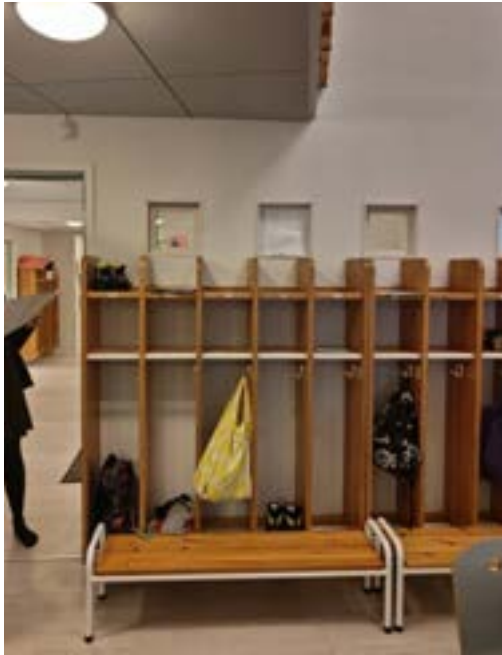
Kuva: Hilda Peltokorpi 2024

Kotikeittiö

- Kaapin ovet
NCS S 0515-R90B
- Siniset väliovet
NCS S 1515-B50G
- Pilarit
NCS S 2050-Y90R
- Seinä
NCS S 0802-G72Y
- Akustiikkalevyt
NCS S 1502-G
- Lattia
Vinyyli, harmaanruskea

Alkuperäiset (jos poikkeavat)

- Massalattia
Nokia Kimmo, beige

Eteisaula

- Seinä
NCS S 0802-G72Y
- Siniset väliovet
NCS S 1515-B50G
- Akustiikkalevyt
NCS S 1502-G
- Pilarit
NCS S 2050-Y90R
- Lattia
Vinyyli, harmaanruskea
- Naulakot, parven kaide
Lakattu mänty

Alkuperäiset (jos poikkeavat)

- Seinä
- Sävyt tarkentumattomia
- Massalattia
Nokia Kimmo, beige

Kuva: Hilla Niemelä, 2024

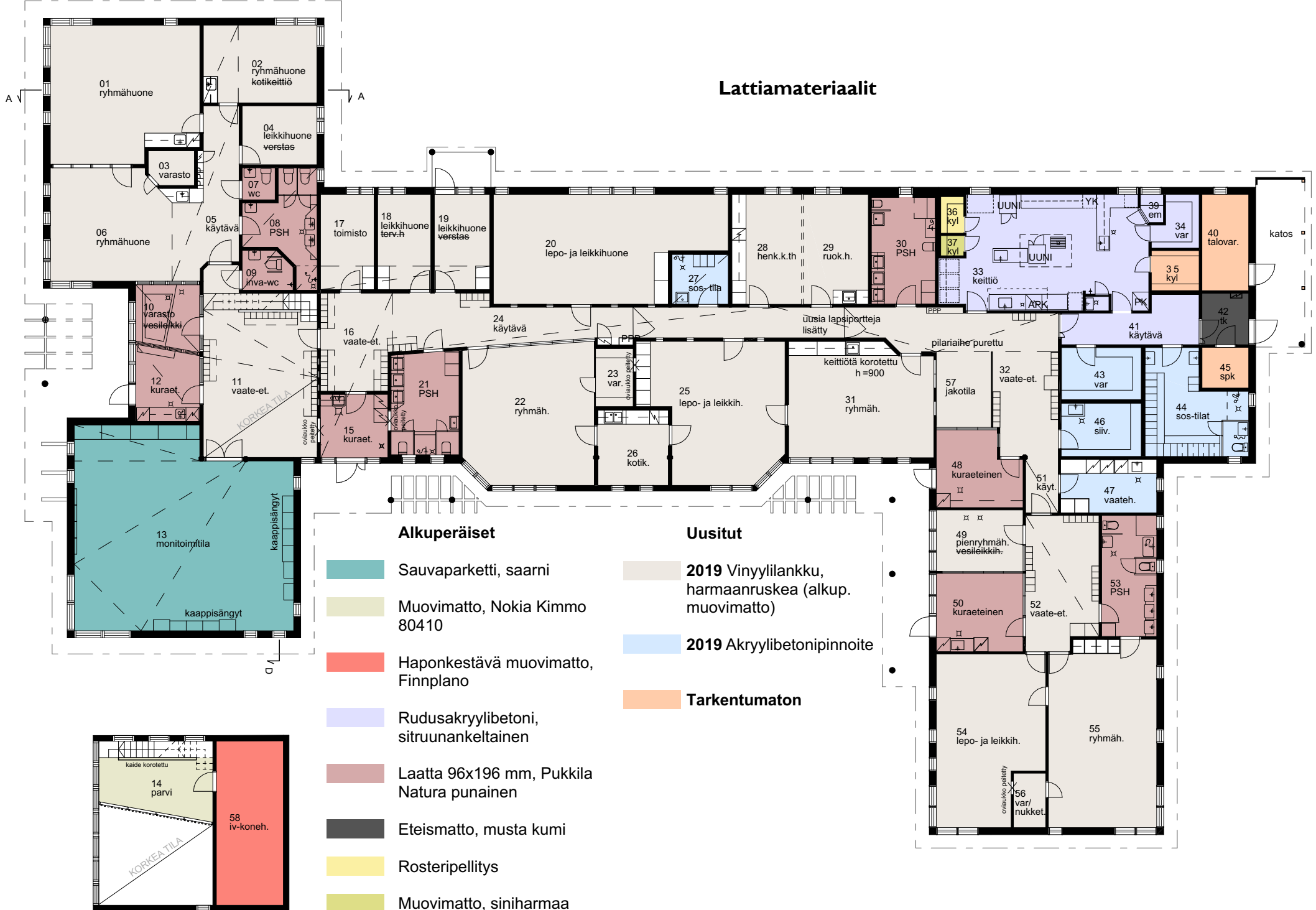

Monitoimitila

- Siniset väliovet
NCS S 1515-B50G
- Pilarit
NCS S 2050-Y90R
- Seinä
NCS S 0802-G72Y
- Akustiikkalevyt
NCS S 1502-G
- Paneeliseinä
Lakattu mäntypaneeli
- Lattia
Saarniparketti

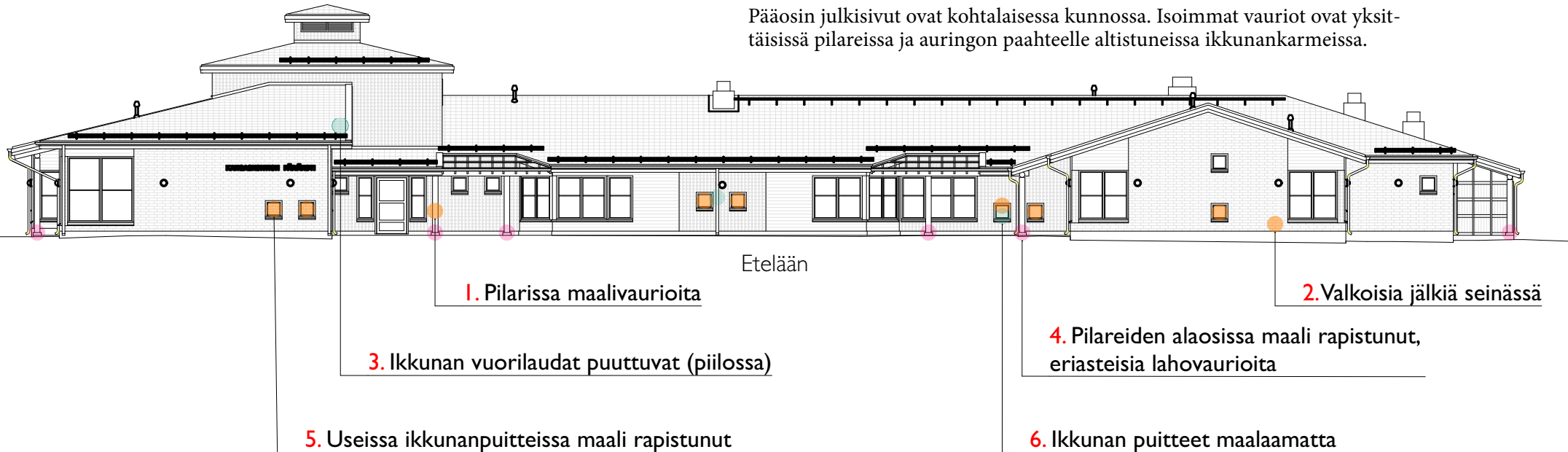
Kuva: Hilla Niemelä, 2024

Lattiamateriaalit

JULKISIVUJEN VAURIOKARTOITUS

Pääosin julkisivut ovat kohtalaisessa kunnossa. Isoimmat vauriot ovat yksittäisissä pilareissa ja auringon paahteelle altistuneissa ikkunankarmeissa.

- Kosmeettinen
- Rakenteellinen
- Viimeistelemätön työjälki

1. Pilarien tyypillisiä pintavaurioita. Kuva: Riku Repo 2024

2. Tiiliseinässä on isohko jälki maalitöhrystä. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

3. Rakennuksen torniosasan kahdessa ikkunasta puuttuvat vuorilaudat. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

4. Sisääntulokatoksessa on yksi pahemmin vaurioitunut pílari. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

5. Esimerkki eteläisten ikkunankarmien tyypillisestä kulumasta. Kuvat: Kirsikka Lehtiniemi 2024

6. Karmit ovat maalaamatta yksittäisessä ikkunassa. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

7. Osassa ikkunoista on hyttysverkot, joista jotkut repsottavat. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

8. Seinään on jäänyt jälkiä vanhoista syöksytorstista. Kuva: Riku Repo 2024

AITOJEN, PORTTIEN JA VARASTOJEN VAURIOKARTOITUS

Portit

Porteissa on yleisesti porttien lukitsemisesta ja sulkemisesta aiheutuvaa kulumaa. Pääportti on huonoimmassa kunnossa, sillä se on asennettu vinoon ja avautuu itsestään salvan ollessa auki kohti kaupan parkkipaikkaa.

Koululaisten portissa on myös kulumaa. Lisäksi myös takapihan portti on hieman kulunut.

Pääportti on vinossa rinteessä, ja avautuu siksi vaarallisesti kohti parkkipaikkaa. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

Pääportti on kulunut lukitussalvan kohdalta. Puu on kulunut jonkin verran. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

Koululaisten portin vaurioita. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

Koululaisten portin lukitussalvan aiheuttamia vaurioita. Puu on kulunut melko paljon. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

Pääportin pilarin lohkeilua. Vaurio on pilareissa melko tyypillinen. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

Pääportin pilarin huolimattonta detaljointia. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

Koululaisten portin alalaidan laudat ovat hieman kuluneet. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

Takapihan portin kulumaa. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

Aidat

Aidat vaikuttavat olevan melko hyvässä kunnossa, tosin alalaitojen kuntoa ei lumikinosten vuoksi päässyt tarkastelemaan. Päälyslaudat ovat hieman tummuneet. Korotus on tehty pilareita vaihtamalla, joten pilarien alaosa lienee yläosaa huonommassa kunnossa. Paloina korotus heikentää myös aitojen ulkonäköä.

Korotettu aita. Aidat on korotettu pilareita uusilla palasilla korottamalla. Pilareissa on jonkin verran kulumaa. Kuva: Riku Repo 2024

Aitojen päälyslautojen tyypillisiä maalivaurioita. Rakennuksen pohjoispuolella aidoissa on enemmän tummenemaa. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

Varastot

Varastot ovat pääosin kohtalaisessa kunnossa. Kattoa ei kuitenkaan lumen alta päässyt kunnolla tarkastelemaan, joten sen kunto on epäselvä. Isoimpia ongelmakohtia vaikuttaisivat olevan ovet, sillä eteläisen varaston ovi ei kulje kunnolla ja pohjoisen varaston oven alakarmissa on vaurioita.

Kuvassa eteläisen varaston ovi, joka jumittaa. Pohjoisen varaston ovi on ok. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

Kuvassa eteläisen varaston ovi. Molempien varastojen ovien lukkopesät ovat kuluneet. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

Pohjoisen varaston oven kynnyks on vaurioitunut. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

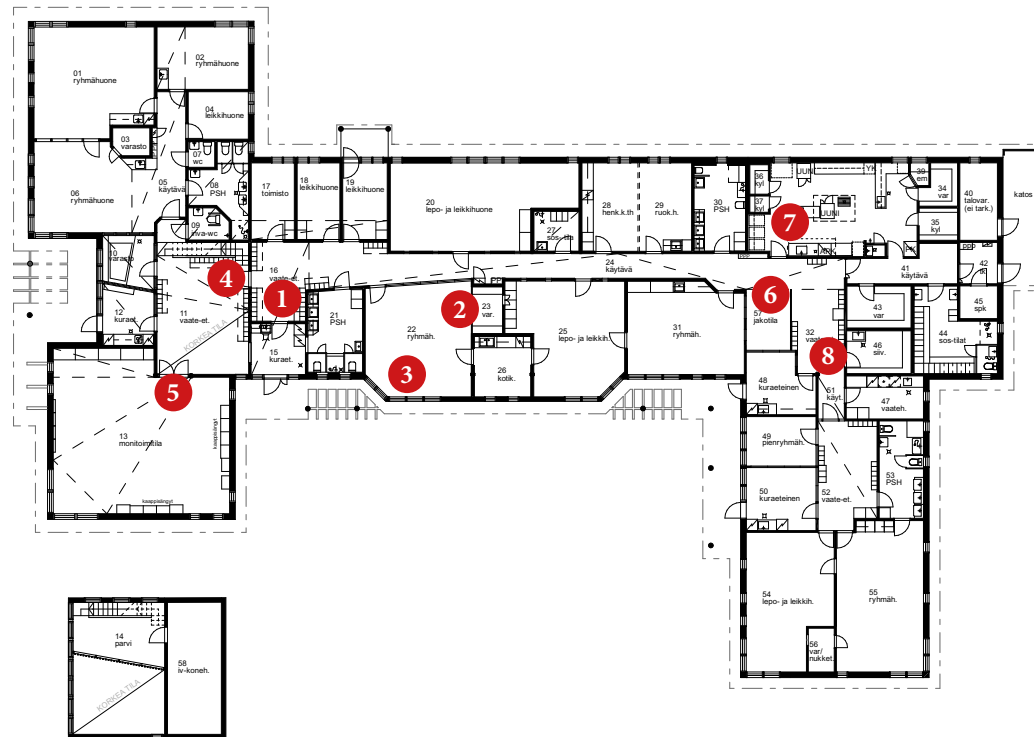

Kuvassa pohjoinen varasto. Sisältä varasto vaikuttaisi olevan kohtalaisessa kunnossa. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

Varastojen katot olivat tarkasteluheikellä lumen peitossa. Katteen päällä vaikuttaisi olevan jonkin verran sammalta. Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024

SISÄTILOJEN VAURIOKARTOITUS 1:200

Vauriokuvien sijainnit pohjapiirustuksessa

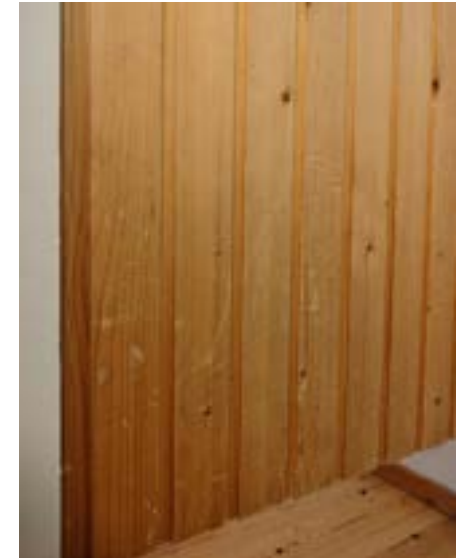
1. Lasten naulakoissa on penkkien osumista aiheutunutta kulumista.
Kuva: Hilda Peltokorpi 2024.

2. Väliovissa maalipinta on paikoitellen kulunut.
Kuva: Hilda Peltokorpi 2024

3. Kattolistan ja seinän maalipinnassa on halkeamia.
Kuva: Hilda Peltokorpi 2024

4. Paneeliseinissä on pieniä naarmuja ja kolhuja.
Kuva: Hilla Niemelä 2024

5. Monitoimitilan ovessa oleva jälki poistetusta oven kahvasta.
Kuva: Hilla Niemelä 2024.

6. Alakaton reunassa on kulumaa.
Kuva: Kim Ramsay 2024.

7. Akryylibetonilattiassa on halkeamia.
Kuva: Kim Ramsay 2024.

8. Katon ja seinän sauma on paikoitellen halkeillut.
Kuva: Kim Ramsay 2024.

Kuva: Kim Ramsay 2024

on koettu toimivaksi ja hyväksi. Voidaan todeta, että rakennuksella on käyttöarvoa.

Päiväkoti on osa isompaa Maikkulan asuinalueita, joka on pitkälti rakennettu 1980-luvulla ja edustaa vahvasti Oulun koulun suunnitteluperusteita. Näin ollen rakennus tyylipiirteineen edustaa alueen tyyppillistä arkkitehtuuria ja alueen kehitystä. Rakennus on alueelle historiallisesti tyyppillinen.

Kulttuurihistorialliset arvot

Vuonna 1976 voimaan tullut laki lasten päivähoidosta aloitti laajan tarpeen kunnallisen päivähoitojärjestämiseksi, kun subjektiivinen oikeus päivähoidon säädettiin. 1980-luvulla rakennettiin ensimmäistä kertaa runsaasti päiväkotia, ja Kangaskontion päiväkotia on osa tätä päiväkotirakentamisen runsasta aaltoa. Näin ollen päiväkotia toteuttaa ensimmäisiä tuon ajanjakson päiväkodin tyypologioita, ja siksi rakennuksella on kulttuurihistoriallista arvoa.

Sosiaaliset arvot

Kangaskontion päiväkotia on olemassaolonsa aikana tullut tutuksi suurelle joukolle ihmisiä, maisemallisena elementtinä, lapsuuden päivähoitopaikkana tai työpaikkana. Päiväkodin piha on yleensä viikonloppuisin myös yleisessä käytössä. Näin ollen rakennuksella on myös sosiaalisia arvoja, sillä rakennus on osa alueen asukkaiden kollektiivista muistia. Mikäli rakennus katoaa, myös muistoilta katoaa kiintopiste.

Ympäristölliset / kaupunkikuvalliset arvot

Päiväkoti sijaitsee ympäristön solmukohdassa, jossa Kainuuntie yhdistyy pienempään, historiallisesti ja maisemallisesti arvokkaaseen Kajaanintiehen. Päiväkodin omaleimainen ilme vahvistaa kaupan kanssa paikan identiteettiä, sekä luo alueen ihmisille selkeän kiintopisteen.

ARVOTTAMINEN

Rakennustaiteelliset arvot

Rakennus edustaa ajalleen tyyppillistä lapsilähtöistä päiväkotirakentamista sekä valtakunnallisesti että etenkin paikallisesti Oulussa ja lähialueilla. Nähdäksemme rakennus ei edusta vahvinta Oulun koulua, mutta rakennuksen arkkitehtuurissa on nähtävissä piirteitä Oulun koulu –suuntauksesta. Valtakunnallisesti arvioiden Oulun koulun piirteet ovat kuitenkin harvinaisia. Jos Kangaskontion päiväkotia arvioidaan kokonaisuutena, voidaan todeta, että rakennus on ajalleen tyyppillinen päiväkotia.

Koska rakennus on palvellut toiminut samassa käyttötarkoituksessa koko olemassaoloaikansa, sen alkuperäisyysaste on varsin korkea. Päiväkotitoiminta on pysynyt samanlaisena lukuun ottamatta pieniä muutoksia ryhmäkoissa ja tilojen käytössä. Lisäksi rakennuksen arkkitehtoninen ilme sekä materiaalit ovat pysyneet melko alkuperäisenä, sisätilojen pintamateriaalimuutoksia lukuun ottamatta.

Päiväkodin käyttäjät ovat olleet tyytyväisiä, mikä kertoo siitä, että rakennus

LÄHDELUETTELO

Kirjalliset lähteet

- Huhmo, Veli-Pekka. 2019. *Päiväkoti Kuovit, rakennuksen ominaispiirteiden selvitys*. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy, Oulu
- Nordin, Kirsti. 1984. *Lapsuuden tilat* Julkaisussa Arkkitehti 8/1984. Suomen Arkkitehtiliitto SAFA, Helsinki
- Niskasaari, Kari. 2019. *Asenteena Oulun koulu*. Julkaisussa Oulun koulun kohteet. Oulun kaupunkisuunnittelun sarja A 226. SSN 0357-8194 Oulun yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut, Oulu, 2020.
- Oulun kaupungin kulttuuriympäristöryhmä 2020. *Oulun koulun kohteet. Invenointi Oulun koulun arkkitehtuurin kohteista Oulussa 2020*. Oulun kaupunkisuunnittelun sarja A 226. SSN 0357-8194 Oulun yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut, Oulu, 2020.
- Pohjois-Suomen arkkitehdit, SAFA. 1984. *Näyttelyluettelo, Julkisia rakennuksia. Arkkitehtuurinäyttely 1984. Kaijonharjun päiväkot*. Tapahtumasta "25 vuotta arkkitehtuurin opetusta", Suomi 1984.
- Puuinfo. 2001. *Korttelikoulu, päiväkot* ja *seurakuntakoti*. Julkaisussa Puu, Suomi
- Puuinfo. 2001. *Päiväkoti, Ylikiiminki*, Julkaisussa Puu, Suomi, 1987.
- Rankinen, Miika. Teppo, Jorma. 2022. *Pikku-Iikan päiväkot*, *Rakennuksen ominaispiirteiden selvitys*, Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy, Oulu
- "W.H." 1984. *Parkettia, parvia, pilareita... Oululaisten "satulinna" brutaalissa Tuirassa* Julkaisussa Sosiaaliturva 5/1984. Huoltajasäätiö, Suomi.

Luennot ja ohjaus

- Krogius, Pia. 2024. *Oulun koulun arkkitehtuurista*. Luentodiati
- Krogius, Pia. Sähköpostiviesti 16.5.2024

Arkistolähteet

- Oulun kaupunginarkisto
- Oulun rakennusvalvonta

Haastattelut

- Anna-Majja Ylimaulan haastattelu, haastatellut Oona Koivuranta, Henrikki Sahala, Petteri Hiltunen, Sampo Westerberg ja Violet Raitala 13.2.2024
- Ilpo Väisäsen haastattelu, haastatellut Riku Repo 21.3.2024
- Jouni Koiso-Kanttilan haastattelu, Kim Ramsay, Riku Repo, Henrikki Sahala, Petteri Hiltunen, Sampo Westerberg ja Violet Raitala 19.2.2024
- Kyösti Meinilän haastattelu, haastatellut Riku Repo 21.3.2024
- Kangaskontion päiväkodin henkilökunnan kanssa käydyt keskustelut kohdekäynneillä 16.1.2024 ja 20.2.2024

Veli-Pekka Huhmon haastattelu sähköpostilla, haastatellut Kim Ramsay 20.3.2024

Elektroniset lähteet

- Ervasti 16.5.2022. [online] [luettu 17.5.2024] Saatavilla [www-muodossa: <URL:https://www.kaleva.fi/kaupunki-purkaa-rakennuksia-aiheuttamasta-turhia-y/4605644>](https://www.kaleva.fi/kaupunki-purkaa-rakennuksia-aiheuttamasta-turhia-y/4605644)
- Haikola 16.1.2018. [online] [luettu 15.5.2024] Saatavilla [www-muodossa: <URL:https://www.linkedin.com/pulse/kisakent%C3%A4n-p%C3%A4iv%C3%A4kodin-peruskorjaus-matti-haikola>](https://www.linkedin.com/pulse/kisakent%C3%A4n-p%C3%A4iv%C3%A4kodin-peruskorjaus-matti-haikola)
- Hietala 17.12.2003 [online] [luettu 24.3.2024] Saatavilla [www-muodossa: <URL:https://www.kaleva.fi/kierikkikeskus-saa-majoitustilat/1849638>](https://www.kaleva.fi/kierikkikeskus-saa-majoitustilat/1849638)
- Kaleva 4.4.2019 [online] [luettu 24.3.] Saatavilla [www-muodossa: <URL:https://www.kaleva.fi/lautakunta-nuiji-muutoksia-oulun-paivakotikenttaan/1722251>](https://www.kaleva.fi/lautakunta-nuiji-muutoksia-oulun-paivakotikenttaan/1722251)
- Oulun kaupunki. Ainolan päiväkot. [online] [luettu 22.2.2024] Saatavilla [www-muodossa: <URL: https://www.ouka.fi/ainolan-paivakoti?accordion=accordion-11085>](https://www.ouka.fi/ainolan-paivakoti?accordion=accordion-11085)
- Oulun kaupunki. Ainolan päiväkodin peruskorjaus. [online] [luettu 22.2.2024] Saatavilla [www-muodossa: <URL: https://www.ouka.fi/tilapalvelut/ainolan-paivakodin-peruskorjaus>](https://www.ouka.fi/tilapalvelut/ainolan-paivakodin-peruskorjaus)
- Oulun karttapalvelu. [online] [luettu 24.3.2024]. Saatavilla [www-muodossa: <https://kartta.ouka.fi/IMS/fi/Map/Print?CategoryId=151&id=784565907>](https://kartta.ouka.fi/IMS/fi/Map/Print?CategoryId=151&id=784565907)
- Pietilä 16.6.2022 [online] [luettu 24.3.2024] Saatavilla [www-muodossa: <URL:https://www.kaleva.fi/kaijonharjun-uusi-paivakoti-on-saanut-rakennusluva/4695216>](https://www.kaleva.fi/kaijonharjun-uusi-paivakoti-on-saanut-rakennusluva/4695216)

Kuvalähteet

- ARK-ARSA. Kaijonharjun päiväkot. Kuvaaja ja kuvausajankohta ei tiedossa.
- Huhmo, Veli-Pekka, Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo. 2019. Päiväkoti Oulunsalon Kuovit.
- Huhmo, Veli-Pekka, Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo. 2019. Salonpään päiväkot.
- Oulun kaupunki. Ainolan päiväkodin suojaisa sisäpiha. Kuvaaja ja kuvausajankohta ei tiedossa. Saatavilla [www-muodossa: <URL: https://www.ouka.fi/ainolan-paivakoti>](https://www.ouka.fi/ainolan-paivakoti)
- Oulun kaupunki. Knuutilankankaan koulu ja päiväkot. Kuvaaja ja kuvausajankohta ei tiedossa. Saatavilla [www-muodossa: <URL: https://www.ouka.fi/knuutilankankaan-koulu>](https://www.ouka.fi/knuutilankankaan-koulu)
- Oulun kaupunki. Maikkulan päiväkot. Kuvaaja ja kuvausajankohta ei tiedossa. Saatavilla [www-muodossa: <URL: https://www.ouka.fi/maikkulan-paivakoti>](https://www.ouka.fi/maikkulan-paivakoti)
- Oulun kaupunki. Muurahaisen päiväkot. Kuvaaja ja kuvausajankohta ei tiedossa. Saatavilla [www-muodossa: <URL: https://www.ouka.fi/muurahaisen-paivakoti>](https://www.ouka.fi/muurahaisen-paivakoti)
- Oulun kaupunki. Riekonmarjan päiväkot. Kuvaaja ja kuvausajankohta ei tiedossa. Saatavilla [www-muodossa: <URL: https://www.ouka.fi/riekonmarjan-paivakoti>](https://www.ouka.fi/riekonmarjan-paivakoti)

Oulun kaupunki. Saarelan päiväkot. Oikeudenhaltija: Oulun kaupunki. Kuvaaja ja kuvausajankohta ei tiedossa. Saatavilla www-muodossa: <URL: <https://www.ouka.fi/saarelan-paivakoti>>

Oulun kaupunki. Saloilan päiväkodin sisäänkäyntiportti. Kuvaaja ja kuvausajankohta ei tiedossa. Saatavilla www-muodossa: <URL: <https://www.ouka.fi/saloilan-paivakoti>>

Oulun kaupunki. Sarasuon päiväkot. Kuvaaja ja kuvausajankohta ei tiedossa. Saatavilla www-muodossa: <URL: <https://www.ouka.fi/sarasuon-paivakoti>>

Puuinfo. 1987. Päiväkot Mustikka

Saunaluoma, Aarno. 2022. Kaijonharjun päiväkot.

Wikimedia Commons. 2020. Knuutilankankaan koulu ja päiväkot. Kuvaaja: "Estormiz". Saatavilla www-muodossa: <URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Knuutilankankaantie_10_Oulu_20200405_01.jpg>

Koululta saadut aineistot.

Tekijöiden ottamat kuvat:

Lehtiniemi, Kirsikka. 2024

Niemelä, Hilla. 2024

Peltokorpi, Hilda. 2024

Ramsay, Kim. 2024

Repo, Riku. 2024

Kuva: Juho Turpeinen, 2024.

Ryhmä V: Päiväkotiarkkitehtuuri, lapsilähtöinen suunnittelu, päiväkotien rakentamisen historiaa

Rakenteet ja detaljit sisä- ja ulkotiloissa

Pinja Hilli, Elisa Räihä, Vilja Kinnunen, Jere Linnell

PÄIVÄKOTIEN HISTORIAA

Teollistuminen muuttaa yhteiskuntarakenteita

Euroopan teollisuus kasvoi nopeasti 1700-1800-luvuilla, mikä siirsi perheet taajamiin ja kaupunkeihin. Aiemmin kotona ja lähiympäristössä työtä tehneet äidit siirtyivät tehtaisiin, mikä erotti työelämän vahvasti kodista ja lapsista. Lapsia alettiin käyttää hyväksi koti- ja tehdasteollisuudessa, jonka myötä jo 5-6-vuotiaat lapset saattoivat tehdä 12-14-tuntisia työpäiviä. Euroopassa alettiin tehtaiden yhteyteen perustaa päivähuoltoloita, pikkulastenkouluja, lastenseimiä sekä asyylejä (turvakoteja). Näiden tarkoituksena oli alun perin vastata teollistumisen aiheuttamaan sosiaaliseen hätään, mutta myöhemmin niiden kautta alettiin kehittää myös kasvatuksellista toimintaa.¹

Ennen köyhille lapsille tarkoitettuja huoltoloita oli Hollannissa jo 1700-luvulla aloitettu leikkikoulutoiminta, jonka tarkoitus oli antaa samanikäisille ja -säätyisille lapsille kasvatuksellista toimintaa. Leikkikoulut levisivät Hollannista Saksaan ja Tanskaan. Ranskassa ja Saksassa kokeiltiin lastenseimitoimintaa jo 1800-luvun alussa, mutta se vakiintui käyttöön vasta vuonna 1844 Pariisissa. Lastenseimitoiminta paransi merkittävästi lastenhoitoa ja alensi lapsikuolleisuutta. Myös Suomeen perustettiin lastenseimi vuonna 1866, mutta se muutettiin kuitenkin seuraavana vuonna lastenkodiksi.²

Suurimman suosion 1800-luvun puoliväliin mennessä saivat niin Euroopassa kuin Pohjoismaissakin Englannissa syntyneet pikkulastenkoulut. Niiden tarkoitus oli alun perin opettaa lapsille hyviä tapoja ja tottumuksia sekä kasvatata heidän luonnettaan. Toiminta kehittyi ja vuonna 1821 otettiin käyttöön Lancasterin monitööri-menetelmä, jonka tarkoitus oli opettaa lapsille muun muassa raamatunlauseita, päässäälaskua ja lukemista. Pikkulastenkouluissa 150-200 lasta istuivat samassa salissa, jossa yksi opettaja sekä hänen monitööriä pulaisensa opettivat. Pikkulastenkouluista kehittyi Englannissa vielä laajempi Infant School Society, joka eriytti 5-8-vuotiaiden opetuksen omaksi opetusasteekseen.³

Myös Suomessa syntyi 1800-luvun puolivälissä paljon köyhäinkouluja, työtaloja, huoltoloita sekä Ruotsin mallin mukaisia pikkulastenkouluja. Ensimmäiset pikkulastenkoulut perustettiin vuonna 1839 Kokkolaan sekä Finlaysonin tehtaan yhteyteen ja seuraavina vuosikymmeninä niitä perustettiin maamme jokaiseen kaupunkiin. Pikkulastenkouluissa leikittiin, piirusteltiin, rakenneltiin sekä luettiin karttaa. Opetuksessa keskeistä oli uskonnollisuus. Pikkulastenkouluissa lapsia käsiteltiin suurina joukkoina ja kasvatus oli hyvin mekaanista.⁴

Kuva 1. Reposaaren sahan työntekijöitä 1800-luvun lopussa. Eturivissä sahan lapsityöntekijöitä. Kuva: Alex Strandberg, finna.fi

1 Hänninen ja Valli 1986, s. 20

2 Hänninen ja Valli 1986, s. 21-22

3 Hänninen ja Valli 1986, s. 22-23

4 Hänninen ja Valli 1986, s. 26

20 49. Kyyhkyialukka. Fröbel

El sovien äänellä.

Nyt kyyhky - lak - ka - as - ke - -at. Pöls kyyhky - set sis - su - tuu - kü - ruh -
 ta. He - les - uk - kuk - ka - ke - del - ten, Miä löis - to heit - te - nös - läl -
 sen. Kun tas - pyn he - jäl - lens - sub - ka - saan, me sul - jemme lak - ka - set - te - det.
 van. Kell' las - su - van toi - dän koul - la - san, Kun lye - ti se sa - pa - na - an -
 ta. Kar ruk, ruk kus, kar ruk, ruk kus, kar ruk, ruk kus, kar ruk, ruk kus.

(Lapset seisovat suljetussa pörsissä, kuvaten kyyhkyialukkaa, kohottavat yhdistettyä käännettä ja muodostavat sitten uudet lentokoneet. Nämä seitsempi lapset kokevat kyyhkyänsä koulun pörsästä, joka suljetaan lähenevää kyyhkyä. Koulun luvun kyyhkyänsä koulun pörsästä, jossa lapset ja laulua: „nyt kyyhkyialukkaa koulun pörsästä, jolloin kyyhky lentävät alas ja nostaa. Samalla: „kun saapuu he jälleen“ vapottaan jälleen pörsästä, jonka laulua: „nälkä lauluaan koulun pörsästä“ (nälkä kyyhkyä) karvek, rukkus, j. n. e. koulun pörsästä alkaa.)

Kuva 2. Laululeikki Fröbelin kirjasta Mutter- und Koselieder, suom. Sofie Lithenius 1892. Kuva: Hänninen ja Valli 1986, s. 36

Kuva 3. Fröbelin palikat. Kuva: Kansatieteelliset kokoelmat, finna.fi

Fröbel – lastentarha-aatteen isä (1782-1852)

Friedrich Fröbel oli saksalainen aktiivisuuspedagogi, joka julisti luonnonmukaisen kasvatuksen nimeen. Fröbel uskoi kodin ja lastentarhan kiinteällä yhteistyöllä voitavan luoda perustaa sekä koulua että uudenlaista ihmiskasvua varten.⁵ Hän koki, että yksivuotiaasta 7-8-vuotiaaseen lapsi tarvitsee enemmän havaintoja ja kokemuksia luonnosta sekä havaintojen konkretisoimista toiminnassa.⁶

Fröbelin kasvatustilafilosofiassa keskeistä oli elämäyhteys, joka muodostuu yhteenkuuluvuudesta ja vallitsee luonnon, ihmisen ja Jumalan välillä. Lapsen kehityksen hän ajatteli etenevän vaiheittain asteelta toiselle luonnon lakien mukaan. Kun aiemmin lapsia kohdeltiin isoina ryhminä, Fröbel painotti jokaisen yksilöllisyyttä kasvatuksessa. Kasvatus ei saanut olla liian ohjailevaa tai kiirehtivää. Tavoitteena oli kasvattaa vapaita, ajattelevia, omatoimisia ja itsenäisiä ihmisiä. Fröbelin luoman opetusjärjestelmän ohjelma oli monipuolinen ja se koostui opetuksesta, leikistä ja työstä.^{7,8,9}

Lastentarhan perustamispäiväksi on kirjattu 28.6.1840. Tällöin Fröbel piti Blankenburgin raatihuoneella vaikuttavan puheen pikkulasten kasvatuksen puolesta. Läpimurto lastentarhojen osalta tapahtui kuitenkin vasta vuonna 1848 pidetyssä Rudolfstadtin kokouksessa, jossa todettiin kansan vapauden, henkisen ja siveellisen kehityksen riippuvan kasvatuksesta. Fröbel aloitti myös vuonna 1849 lastentarhaopettajien koulutuksen.¹⁰

Fröbelin kasvatuseriaatteilla toimivat koulut kuitenkin kiellettiin vuonna 1851 Preussin kirkollis- ja opetusministerin toimesta. Päätökseen vaikuttivat silloiset yhteiskunnalliset ja uskonnolliset ristiriidat. Kielto kumottiin vasta Fröbelin kuoltua vuonna 1860. Fröbelin oppeja jatkoivat muun muassa Ellen Key sekä Maria Montessori.¹¹

5 Hänninen ja Valli 1986, s. 26

6 Hänninen ja Valli 1986, s. 29

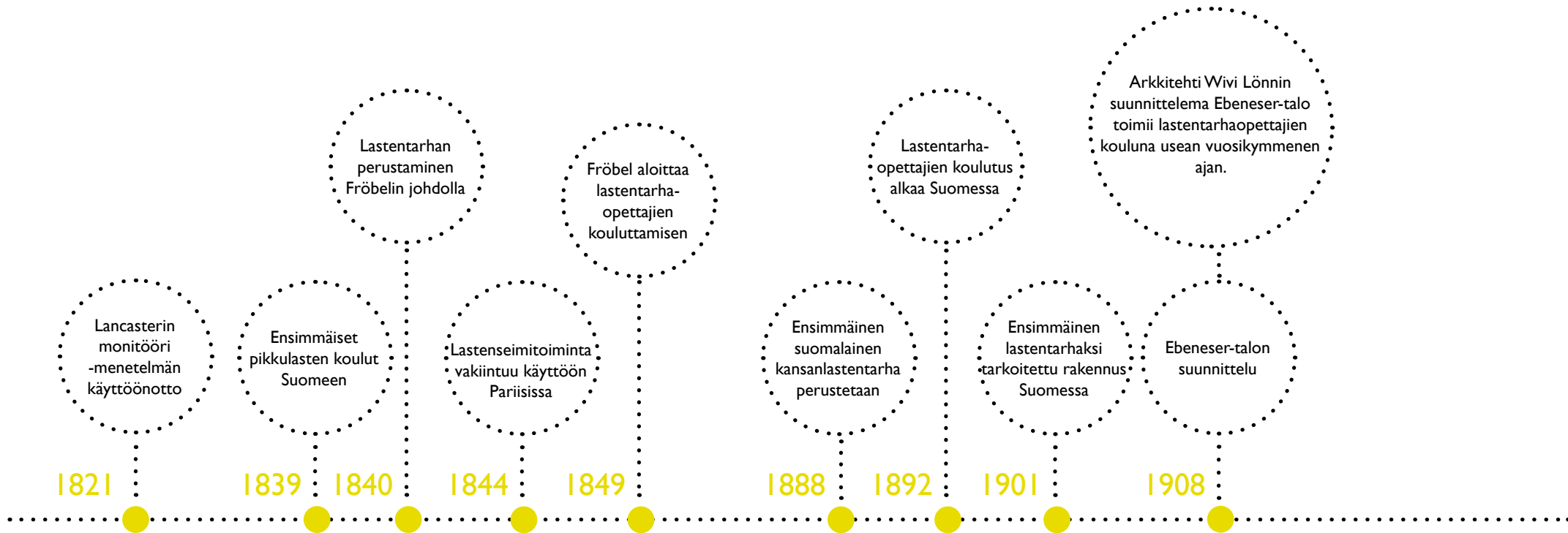
7 Hänninen ja Valli 1986 s. 29-32

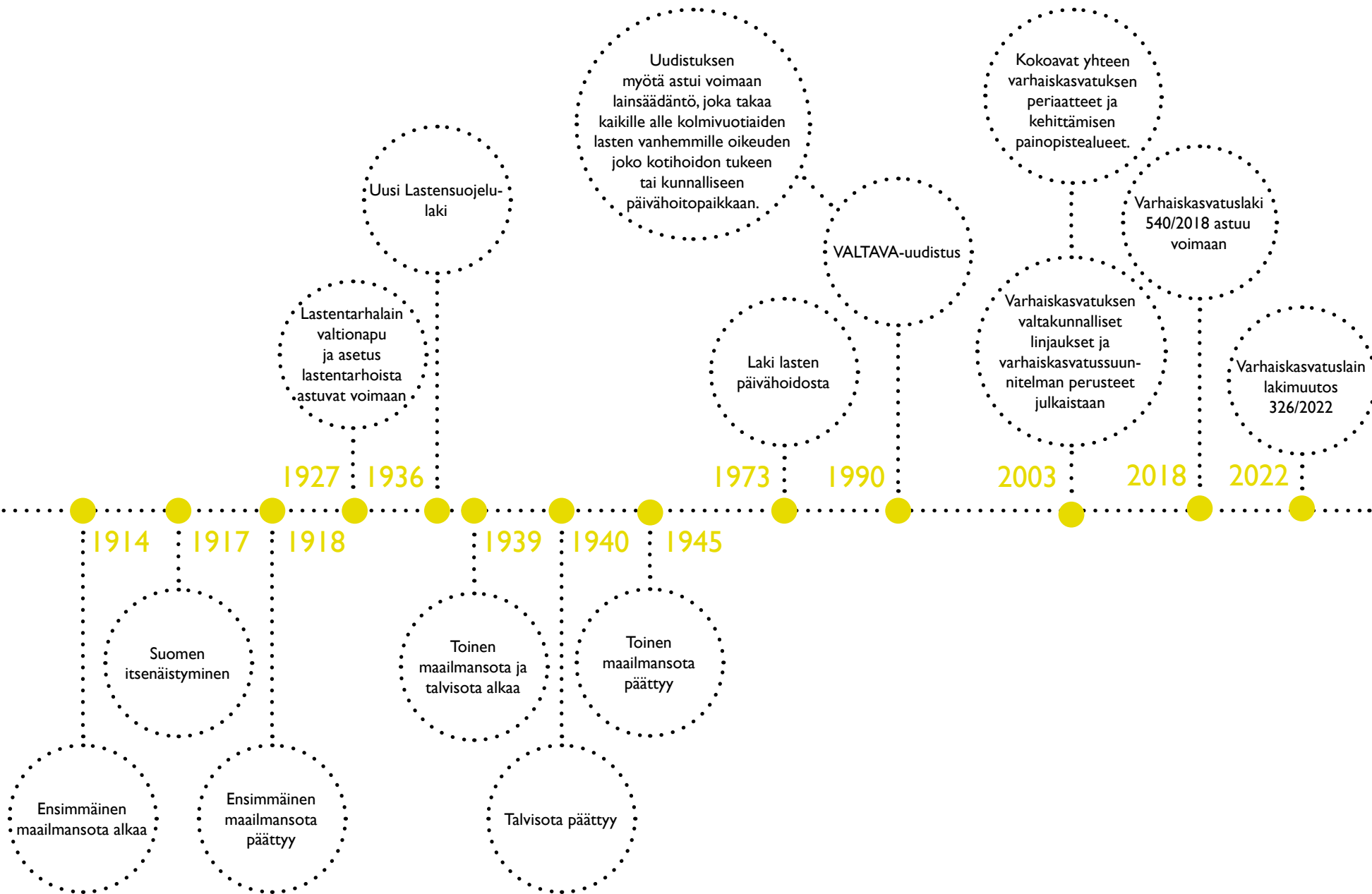
8 Salminen 1986, s. 34-36

9 Lastentarhamuseo

10 Hänninen ja Valli 1986 s. 36-38

11 Hänninen ja Valli 1986 s. 39-42

Kuva 4. Sedmigradskyn pikkulastenkoulu oli Suomen tunnetuin pikkulastenkoulu, joka aloitti toimintansa Helsingissä vuonna 1859. Kuvassa koulun opetussali. Kuva: Hänninen ja Valli 1986, s. 24

Lastentarha-aatteen tulo Suomeen Uno Cygnaeuksen välityksellä

Pappi, filosofian maisteri ja “kansakoulun isänäkin” tunnettu Uno Cygnaeus (1810-1888) matkusti 1850-luvulla Euroopassa tutustuakseen muiden maiden kasvatusta- ja koulujärjestelmiin. Hän vakuuttui matkallaan lastenseimien ja lastentarhojen tarpeellisuudesta ja kiinnostui erityisesti Friedrich Fröbelin kasvatustieteestä.¹² Hän näki heillä olevan yhteneväinen käsitys kasvatamisen tärkeydestä, sekä kodin, äidin ja uskonnon merkityksestä lasten henkisessä kehityksessä. Myös lapsen yksilöllisten taipumusten ja luovien voimien huomioiminen, sekä omatoimisuuden kehittäminen olivat molemmille tärkeitä asioita.¹³

Cygnaeus luovutti senaatille matkakertomuksensa vuoden 1859 lopulla ja sai tehtäväkseen laatia ehdotukset koulutoimen ja opettajakoulutuksen järjestämiseksi. Jyväskylään perustettiin Cygnaeuksen ehdotusten pohjalta 1863 opettajakoulutusseminaari, jossa edellytettiin perehtymistä myös ruumiilliseen ja sielulliseen lastenhoitoon. Seminaarin yhteyteen perustettiin lastentarha, johon liitettiin 1866 myös lastenseimi. Cygnaeuksen ansiosta lastentarhatoiminta maassamme alkoi ja tuli tunnetuksi. Varsinaista päivähoitollista tehtävää ei Cygnaeus kuitenkaan lastentarhalle suunnitellut, vaan hän korosti kouluun valmistavaa luonnetta, sillä lastentarhan tarkoituksena oli Cygnaeuksen mukaan kasvattaa oppilaita mallikoulua varten ja antaa alkeisopetusta niillekin lapsille, joita ei kotona voitu tai osattu kunnollisesti opettaa.¹⁴

Hanna Rothman -lastentarhatoiminnan vakiinnuttaja Suomessa

Hanna Rothman (1856–1920) ja Elisabeth Alander (1859–1940), joita voidaan pitää suomalaisen lastentarhatoiminnan sekä lastentarhanopettajakoulutuksen perustajina ja kehittäjinä, opiskelivat Berliinissä Pestalozzi-Fröbel-Haus -nimisessä oppilaitoksessa Fröbelin oppilaan Henriette Schrader-Breymannin ohjauksessa. Hanna Rothman perusti ensimmäisen suomalaisen kansanlastentarhan, Helsingin Fröbel-laitoksen¹⁵ Helsinkiin vuonna 1888 ja aloitti yhdessä Elisabeth Alanderin kanssa lastentarhanopet-

täjien koulutuksen vuonna 1892¹⁶ jonka toiminta jatkui 1908 valmistuneessa Ebeneserkodissa useiden vuosikymmenten ajan. Hanna Rothmanin aloittama lastentarhatoiminta laajeni vähitellen koko Suomeen, samalla kun toimintamuodot vakiintuivat ja monipuolistuivat.¹⁷

Kuva 5. Arkkitehti Birger Federley suunnitteli ensimmäisen alun perin lastentarhaksi tarkoitettua rakennusta Forssaan vuonna 1901 Finlayson-Forssa Oy:n tehtaantööntekijöiden lapsille. Kansallisromanttista tyyliä edustavan lastentarhan rakentamisen varat oli lahjoittanut Forssa-yhtiön johtaja August (k. 1899) ja rouva Ina Borgström. Vuonna 1949 valmistuneen laajennusosan suunnitteli Erik Bryggman. Lastentarha palveli Forssa-yhtiön ja vuodesta 1934 Finlaysonin perheitä, kunnes se 1970-luvulla kunnallistettiin. Lähde: Hämeen ympäristökeskuksen raportteja 10/2009. Forssan kaupungin rakennusinventointi. Kuva: Forssan museo (Finna).

12 Salminen 1986, s. 90

13 Salminen 1986, s. 92

14 Salminen 1986, s. 93

15 Hänninen ja Valli 1986, s. 64

16 Lastentarhamuseo

17 Hänninen ja Valli 1986, s. 59

Alkuvaiheessa suurin osa lastentarhoista toimi alkeellisissa tiloissa väliaikaisissa vuokrahuoneistoissa, joista lastentarhan esineet ja tarvikkeet tuli siirtää pois näkyvistä muun toiminnan tieltä. Näissä olosuhteissa myös siivouksesta huolehtiminen oli vaikeaa. Kritiikki kohdistui erityisesti lastentarhatalojen väliaikaisuuteen, ulkoilumahdollisuuksien puutteeseen sekä huoneistojen monenlaisiin käyttötarkoituksiin. Rahoitusta lastentarhatoiminnan ylläpitämiseen ei juurikaan löytynyt. Vuodesta 1917 jatkuva määräraha turvasi lastentarhojen taloudellisen tilanteen vuoteen 1927, jolloin säädettiin laki kansanlastentarhojen valtionavusta. Lastentarhataloissa oli puutteita sekä sisä- että ulkotilojen osalta. Tilat eivät mahdollistaneet lasten erityistarpeiden ja toimintatapojen riittävää huomioimista. Nähtiin tarve rakentaa lastentarhoille omia pysyviä tiloja. Tilojen suunnitteluun tarvittiin lastentarhojen mallipiirustuksia ja tarkoituksenmukaisia sisustamista koskevia ohjeita.¹⁸

18

Sillanpää, s. 88

Laki lastentarhain valtionavusta ja asetus lastentarhoista 1927

Laki lastentarhain valtionavusta ja asetus lastentarhoista (296/1927) astuivat voimaan vuonna 1927. Niiden sisällöt perusteltiin huoltopoliittisilla, lastensuojelullisilla sekä kasvatuksellisilla näkökulmilla. Laki pyrki yhdenmukaistamaan kirjavia käytäntöjä sekä turvaamaan tarkoituksenmukaiset toimitilat ja pätevät, yhtenäisten kriteerien mukaan palkatut koulutetut lastentarhanopettajat. Puhtaudesta huolehtiminen, raikas ilma sekä luonnon valo olivat tärkeitä tekijöitä, kun keskusteltiin tautien leviämistä ennaltaehkäisevistä toimista.¹⁹ Lastentarhojen suunnittelussa pyrittiin kodinomaisuuteen. Ebeneserin johtajana vuosina 1925–1938 toiminut Elin Waris (1875–1958) luonnehti hyvän lastentarhaympäristön sisältävän useita aurinkoisia huoneita, johon lapset voivat jakaantua, sekä yhden suuremman huoneen, salin, johon kaikki lastentarhan lapset saattoivat kokoontua yhteen. Huoneiden tuli olla sopivan kokoisia yhdelle lapsiryhmälle ja niissä tuli olla kodinomainen sisustus. Nähtiin, että liian suuret tilat voivat luoda laitoksen tai koulun leiman lastentarhaan.²⁰ Fröbeliläisen lastentarhatoiminnan lähtökohtana ollut maalaiskoti askareineen ja ympäristöineen sopi täydellisesti tähän ideologiaan.

19 Sillanpää, s. 89

20 Sillanpää, s.91

Kuva 6. Jugendtyyliä edustava 1908 valmistunut Ebeneser-talo oli ensimmäinen lastentarhaksi suunniteltu rakennus Suomessa. Arkkitehti Wivi Lönn halusi korostaa lapsille suunnatussa talossa kodikkuutta ja inhimillisyyttä. Kuva: Lastentarhamuseo (Finna.fi).

Kuva 7. Julkisivussa on talon tarkoitusta kuvaava teksti ”Lasten hyväksi – Ebeneser – För barnens väl”. Julkisivun reliefissä on lapsia leikkimässä ja tekemässä työtä. Kuva: A. Heinonen, Arkkitehtuurimuseo (Finna.fi).

Ongelmaksi muodostui lastentarhojen kalustesuunnitelmien ja pohjapiirustusten puute. Kun Laki lastentarhain valtionavusta astui voimaan, Lastentarhanopettajayhdistyksen vuosikokous asetti toimikunnan suunnittelemaan lastentarhojen kalusteiden mitoitusta ja laatimaan piirustuksia. Suunnitelmiin sisältyivät muun muassa Elin Wariksen toivomat puusta valmistetut, vankkatekoiset kaapit ja hyllystöt, jotka säilyttivät pitkään asemansa lastentarhojen sisustuksessa. Lastentarhanopettaja Bärbi Lutherin johtama toimikunta alkoi laatimaan tuolloin piirustuksia useille eri kalusteille.²¹ Toukokuussa 1927 asetettiin myös komitea laatimaan lastentarhamallia Sosiiaalimuseoon museon intendentti Vera Hjeltin pyynnöstä. Lastentarhamallin pohjapiirustuksen ja sisustuksen lisäksi suunniteltiin lastentarhaa ympäröivä pihamaa ja kasvitarha.²²

Uusi Lastensuojelulaki 1936

Uusi Lastensuojelulaki (52/1936) astui voimaan vuonna 1936 ja se sisälsi säädöksiä myös lastentarhatoiminnasta. Tällöin kunnat veloitettiin perustamaan kotikasvatusta tukevia laitoksia, mutta toiminnan toteuttaminen jäi kuntien omaan harkintaan. Tästä johtuen institutionaalinen päivähoito oli edelleen 1930–1950-luvuilla pienimuotoista toimintaa ja ensisijaisesti huonojen kotiolojen kompensoimista. Lastentarhojen tarpeellisuutta perusteltiin muun muassa sillä, että ne tarjosivat alle kouluikäisille lapsille turvallisen kasvuympäristön ja pitivät lapset pois katujen vaaroista.²³

Lastentarhojen rakentaminen vilkastui toisen maailmansodan jälkeen. Lastentarhapaikkojen tarve oli suuri, joten etenkin uusille asuinalueille rakennettiin 100–150 lapsen yhdistettyjä laitoksia, joihin sijoitettiin sekä lastenseimi että lastentarha useimmiten saman johtajan alaisuuteen. Vuoden 1951 Komiteamietinnön (1951:72) mukaan lastentarhojen perustamiskustannukset olivat erityisen riippuvaisia huoneiston koosta. Suuremmat laitokset tulivat suhteellisesti halvemmaksi kuin pienemmät. 1960-luvulla pienten yksiköiden rakentaminen kuitenkin lisääntyi.²⁴

Lastentarhojen värimaailmasta käytiin keskustelua jo 1940–50-luvuilla. Arkkitehti Arttu Brummer kirjoitti värien käytöstä lastentarhassa nyt ja tulevaisuudessa. Hän korosti lääketieteellisistä syistä auringon suurta hygiee-

nistä merkitystä ja samasta syystä suositteli sisustuksessa käytettävien vaaleita värejä. Lastentarhojen muun sisustuksen tuli noudattaa samaa vaaleata linjaa. Huonekalujen tuli hänen mielestään olla keveitä, valkeita tai pastellinvärisiä, mutta huoneen iloista vaikutelmaa tehostettaessa voitiin käyttää myös puhtaan zinooberinpunaisia, koboltinsinisiä tai sitruunankeltaisia kalusteita. Brummer myös ehdotti, että tehtäessä valintoja lastentarhojen värimaailmasta tulisi huomioida Friedrich Fröbelin vertaus lasten ja kukkien kasvattamisen yhtäläisyyksistä sekä edelleen auringon valon suotuisasta vaikutuksesta lasten hyvinvointiin. Vaaleiden värien katsottiin sopivan lasten maailmaan.²⁵

Kuva 8. Arkkitehti Viljo Rewellin suunnittelema valoisa ja avara Maunulan lastentarha valmistui vuonna 1952. Kuva: H. Havas, Arkkitehtuurimuseo (Finna.fi).

21 Sillanpää s. 91

22 Sillanpää, s. 92

23 Sillanpää, s. 93

24 Sillanpää, s. 93

25 Sillanpää, s.94

Laki lasten päivähoidosta 1973

Elinkeinorakenteessa tapahtui suuria muutoksia 1960–70-lukujen Suomessa. Päivähoitopaikkojen tarve lisääntyi voimakkaasti, kun pienten lasten äitien työssäkäynti kodin ulkopuolella yleistyi. Vuonna 1969 päivähoitolaitokset saattoivat tarjota kokopäivähoitoa ainoastaan noin kymmenelle prosentille lapsista, joiden äidit kävivät ansiotyössä.²⁶

Vuonna 1973 voimaantullut Laki lasten päivähoidosta (36/1973) velvoitti kuntia järjestämään riittävästi päivähoitoa alle kouluikäisille lapsille. Laissa määriteltiin päiväkodin maksimikooksi sata lasta. Lastentarhat 3–6-vuotiaille lapsille sekä seimet alle kolmivuotiaille lapsille lakkautettiin ja kaikkien alle kouluikäisten lasten toiminta yhdistettiin saman nimikkeen alle. Lastentarhat, seimet, laajennetut seimet sekä koululaisten päiväkodit saivat yhteisen nimityksen päiväkotiksi. Muutoksen myötä alle kolmivuotiaiden päivähoito asetettiin tasa-arvoiseen asemaan isompien lasten toiminnan kanssa. Myös perhepäivähoito määriteltiin tuolloin osaksi lasten päivähoitoa. Varhaiskasvatuksen painopiste muuttui päivähoitolain myötä pedagogisesta toiminnasta työvoima- ja sosiaalipoliittisen perhepalvelun suuntaan. Etusija annettiin edelleen sosiaalisista ja kasvatuksellisista syistä hoitoa tarvitseville lapsille. Päiväjärjestykset vaihtelivat lasten päivähoitotarpeen mukaisesti. Kokopäiväryhmien päiväohjelman rakentui väljemmäksi kuin osapäiväryhmien ja lounas toimi päiväjärjestyksen ajallisena ja toiminnallisena rajaajana. Lounaan jälkeen kokopäivähoidossa olevat lapset siirtyivät päivälevolle osapäivälähtiessä kotiin.²⁷

Alkeellisista oloista ilmaviin ja valoisiin tiloihin

Myös tänä päivänä suomalaisessa päiväkotiarkkitehtuurissa huomioidaan runsas päivänvalo, ilmava ympäristö sekä korkeat ja suuret huonetilat. Suuret ikkunapinnat tuovat sisätiloihin paljon luonnonvaloa ja ne voivat avautua eri ilmansuuntiin, joka vaikuttaa tilan valoisuuteen. Läpinäkyvyyttä lisää myös sisäikkunoiden, lasisten väliovien ja –seinien käyttö. Valoisat tilat koetaan iloisena ja kutsuvana, joten sillä nähdään olevan positiivinen vaikutus lasten tunnetilaan. Pimeä ja hämärä tila tulkitaan helposti tunkkaiseksi.²⁸

26 Sillanpää s. 96

27 Sillanpää, s. 99

28 Sillanpää, s. 95

Kuva 9. Hoitolapsia Lapilan päiväkodin pihamaalla 70-luvulla. Kuva: T. Laaksonen, Keravan museopalvelut (Finna.fi).

Kuva 10. Tenavatien päiväkodin iloista lapsijoukkoa 1970-luvulta. Kuva: Jalasjärvi-seura, Jalasjärven museo (Finna.fi).

PÄIVÄKOTITOIMINTA OULUSSA

Päiväkotitoiminnan rantautuminen Ouluun

Nimitystä ”päiväkoti” alettiin käyttää vasta vuonna 1973 voimaan astuneen päivähoitoa koskevan lain (36/1973) jälkeen. Tässä lakiuudistuksessa yhdistyivät 1900-luvulla toimineet lastentarhat- ja seimet saman kutsumanimen alle. Tässä luvussa käytetäänkin päiväkodin sijaan nimityksiä lastentarhat ja -seimet aina vuoden 1973 tapahtumiin asti.

Ensimmäisen kerran lastentarhatoimintaa koskeva tieto Oulussa on julkaistu lehti-ilmoituksessa vuonna 1884. Ilmoitus koski lastentarhaa, jota opettajat ylläpitivät oman toimeentulonsa ansaitakseen. Vasta vuonna 1901 aloitti ensimmäinen kansanlastentarha-ajatuksen mukainen lastentarha toimintansa. Porttimökiksi kutsutussa pienessä rakennuksessa sijainnut lastentarha aloitti toimintansa Oulun ensimmäisen kansanlastentarhan perustajan, Johanna ”Hanna” Helena Åströmin toimesta. Rakennus sijaitsi Åströmin kotihuvilan kanssa nykyisessä Ainolansaaressa. Lastentarhan perustamisen takana oli ajatus kasvatuksen ja terveellisten kasvuolosuhteiden tarjoamisesta lapsille. Lastentarhan tehtävänä oli ohjata lasten synnynnäisiä lahjoja ja taipumuksia hyvään, sekä lisätä heidän tietovarastoaan. Leikin ja työn muodossa pyrittiin lapsille antamaan tilaisuuksia kehittää omia synnynnäisiä toimintahalujaan.

Toisaalta taustalla oli ajatus myös perheiden auttamisesta, sekä vanhempien opastamisesta kasvatuksellisissa kysymyksissä.²⁹

29 Lujala, s. 13-15

Kuva 11. Oulun ensimmäisen lastentarhan perustaja Hanna Frankenhaeuser o.s. Åström. Kuva: Naisten ääni

Hanna Frankenhaeuser o.s. Åström

Johanna ”Hanna” Helena Åström syntyi Oulussa 27.2.1879. Hänen äitinsä oli Maria Åström, os. Snellman ja isä oli Hemming Åström – toinen merkittävän nahkateollisuusyrityksen Weljekset Åström johtajista. Hanna kävi koulunsa Oulun ruotsalaisessa tyttökoulussa vuosina 1890–1895.³⁰ Lastentarhanopettajaksi hän opiskeli Berliinissä Pestalozzi–Fröbel Hausissa ja Helsingin Ebeneser-seminaarissa ja valmistui vuonna 1900.

Vuonna 1901 perusti Hanna Oulun ensimmäisen lastentarhan³¹, niin kutsutun Porttimökin Kiikkusaarelle. Hanna ja hänen perheensä asuivat Oulussa samaisella saarella kansallisromanttista tyyliä edustavassa Ainolan huvilassa, jonka oli suunnitellut J. E. Stenberg.³² Lastentarhan lapset olivat pääasiassa Åströmin tehtaalla työskennelleiden vanhempien lapsia, ja Hanna teki työtään lastentarhassa enimmäkseen palkatta.³³

Lastentarhatyön rinnalla Hanna osallistui aktivistien toimintaan, missä hän tapasi tulevan aviomiehensä arkkitehti Carl Frankenhaeuserin.³⁴ Avioitumisensa jälkeen vuonna 1909 muutti aviopari Helsinkiin ja sieltä Porvoon maalaiskuntaan Kulloon kartanoon vuonna 1910. Hanna huolehti kuitenkin lastentarhan johtamisesta Porvoosta käsin, kunnes Laskuniemen lastentarhan tilat luovutettiin Oulun kaupungille ja niiden hallinto ja ylläpito Nuorten Ystävät -yhdistykselle vuonna 1914.³⁵ Kun Hanna ja hänen äitinsä muuttivat pois Oulusta, luovuttivat he huvilansa, sen puutarhan ja muuta omaisuutta Oulun kaupungille, joka sijoitti Ainolaan Oulun kirjaston ja museon.³⁶

Vuonna 1929 tuhoutui rakennus tulipalossa. Samalle tontille rakennettiin kuitenkin arkkitehti Oiva Kallion suunnittelema funkkitalo, johon sijoitettiin kirjasto ja museo sekä Oulun maakunta-arkisto.³⁷ Hanna Åström menehtyi pitkäaikaisen sairauden päätteeksi 6.2.1947 kotonaan Kulloon kartanossa Porvoossa.³⁸

30 Lujala, s. 15

31 PPM

32 Lujala, s. 15

33 PPM

34 PPM

35 Lujala, s. 25-26

36 PPM

37 PPM

38 Ilola

Lastentarharakennus, jonka Åström rakennutti omalla kustannuksellaan, sijoittui Merikosken rannalla olevaan Kiikkusaareen Laskuniemeen. Sijaintinsa vuoksi kutsuttiin lastentarhaa nimellä Laskuniemen lastentarha siihen asti, että siitä alettiin käyttää nimitystä Ainolan lastentarha. Rakennus oli nykypäivän kokoluokkaan verraten pieni, oletettavasti vain kaksihuoneinen, ja Porttimökin tilat osoittautuivatkin pian liian ahtaiksi kaikille toimintaan mukaan pyrkiville lapsille.³⁹

Rakennuksen suunnitteli arkkitehti Viktor J. Sucksdroff. Rakennuksen suunnitelmissa näkyvät karelianismiset ja kansallisromanttiset piirteet sekä puun käyttö niin itse rakennuksessa kuin sen kalusteissakin. Rakennuksen keskeisimpiä ajatuksia olivat kodinomaisuus ja lapsille tarkoituksenmukaisen kasvuympäristön luominen. Rakennus oli suunniteltu noin 80-paikkaiseksi. Laskuniemen lastentarhasta voidaan poimia 1900-luvun alun tyyppillisiä arkkitehtuurin piirteitä. Lastentarharakennuksessa kaiken keskuksena oli pirtti, joka toimi eräänlaisena kokoontumistilana. Pirtin ympärille oli sijoitettu eri lapsiryhmille tarkoitettuja huonetilat. Lisäksi rakennukseen sijoituivat materiaalivarasto, keittiö, sairashuone ja opettajainhuone, jossa opettajien tuli asua. Huonekalut oli suunniteltu muistuttamaan lapsia kodista. Laskuniemen lastentarhassa opetus koostui laulu- ja leikkitapahtumista, leipomisesta ja muista taloustöistä, nukenpyykin pesusta, leikkimisestä ja ulkoilusta. Lisäksi lastentarhan toimintaan kuului työtupa eli säännöllinen ilta- ja yötoiminta.⁴⁰

Vuonna 1909 tehdystä valtiopäiväesityksen valmistelukirjasta voidaan todeta, että Suomessa oli tähän aikaan vain kaksi, korkeintaan kolme, yksityisin varoin ylläpidettyä lastentarhaa, joista yksi oli Johanna Åströmin lastentarha Oulussa. 1900-luvun alussa kuului lastentarhatoiminta kouluhallituksen alaisuuteen, ja sen toiminnasta vastasi kansankoulutarkastaja. Tarkastajan tehtävänä oli lastentarhojen valvonta ja toiminnan tarkastaminen.⁴¹

Vuonna 1909 Johanna Åström avioitui arkkitehti Carl Frankenhaeuserin kanssa, minkä jälkeen he muuttivat Helsinkiin ja sieltä Porvoon maalaiskuntaan. Johanna Frankenhaeuser kuitenkin huolehti lastentarhan johtamisesta Porvoosta käsin. Vuonna 1913 hän kuitenkin päätti luopua lastentarhan ylläpitämisestä ja tarjosi sitä aluksi lahjoituksena kaupungille. Kaupunki lupautuikin ottamaan lahjoituksen vastaan, mutta rahoitukseen liittyvien epä-määräisyyksien takia ei Johanna Frankenhaeuser voinut suostua kaupungin

39 Lujala, s. 15-16

40 Lujala, s. 16-21

41 Lujala, s. 23

Kuva 12. Lapset Ainolan lastentarhan pirtissä joulujuhlassa vuonna 1932. Kuva: Kaleva / Finna.fi.

asettamiin ehtoihin. Asiasta ei päästy yksimielisyyteen, ja lopulta pitkällisten neuvottelujen lopputuloksena päättyi Frankenhaeuser luovuttamaan Laskuniemen lastentarhan tilat Oulun kaupungille, mutta hallinnon ja ylläpidon Nuorten Ystävät -yhdistykselle. Samoihin aikoihin alettiin Laskuniemen lastentarhaa kutsumaan yhä yleisemmin Ainolan lastentarhaksi.⁴² Kysymyksessä lastentarhan hallinnon siirtymisestä Oulun kaupungille voidaan havaita, että päätöksentekoa ohjasivat taloudelliset tekijät, eikä kaupunki vielä ollut valmis näkemään lasten hoitoon ja kasvatukseen liittyviä laaja-alaista merkitystä.⁴³

Vuonna 1918 annettiin asetus kouluhallituksen tehtävien jaosta oppikouluosaston, kansankouluosaston ja lastensuojeluosaston välille. Vastuu lastentarhatyöstä kuului kansanopetustasolle, kun taas lastenseimen ja muiden hoitomuotojen asiat kuuluivat lastensuojeluosaston alaisuuteen. Lastentarha-

42 Lujala, s. 25-26

43 Lujala, s. 28-29

toimintaan suhtautuminen koettiin nyt myönteisenä ja ennaltaehkäisevänä, ja siksi siihen haluttiin kiinnittää voimavaroja.⁴⁴

Suomen itsenäistymisen jälkeinen aika

Vuoden 1917 Suomen itsenäistymisen jälkeen lastentarhoja tarvittiin erityisesti kaupunkien raja-alueilla, esikaupungeissa. Kohonnut tarve johtui varsinkin sodassa kuolleiden perheiden puutteesta. Oulun seudulla ryhdyttiin toimiin lasten elinolojen parantamiseksi ensimmäisenä Oulunjoen kunnassa. Tämä eteni kunnan Naisyhdistyksen toiminnalla joulukuussa 1919 siihen, että Oulun kunnanvaltuusto hyväksyi anomuksen lastentarhan haltuunotomaisesta ja avustamisesta. Kesäkuussa 1920 päästiin lastentarhatoiminta aloittamaan.⁴⁵

Lastentarhojen toiminta ja päiväohjelma pysyi edelleen samana, ja sen tilojen jakaamaa voidaan tarkastella esimerkiksi Oulunjoen lastentarhasta. Rakennus oli vain kolmihuoneinen ja sen käyttö oli suunniteltu niin, että suurempi lastentarhahuone toimi laulu- ja leikkisalina. Toinen pienemmistä huoneista toimi ryhmähuoneena. Tilojen pääasiallisena kalustuksen toimivat lasten mittakaavaan tehdyt penkit, pöydät ja tuolit, sekä pesupöytä että kaapit lelujen säilytykseen. Jokaiselle lapselle oli oma paikkansa, ja opettajalle oli varattu iso pöytä ja tuoli. Tässäkin rakennuksessa yksi huoneista oli varattu opettajattaren asunnoksi. Lasten pelättiin joutuvan kesällä pahoille teille, ja sitä varten hankittiin jokaiselle lapselle oma istutuspenkki lastentarhan pihamaalalle ja niitä käytettiin keittiökasvien viljelyyn. Istutuspenkit hankittiin lastentarhan pihaan kaupunginvaltuuston myöntämän avustuksen turvin.⁴⁶

1920-luvulla keskusteltiin Oulun kaupungissa jälleen tarhapaikkojen riittämättömyydestä suhteessa niiden tarpeeseen. Tämä johtui Oulussa erityisesti esikaupunkialueiden vaikeista olosuhteista ja vähävaraisten perheiden heikoista mahdollisuuksista huolehtia lapsistaan täyspäiväisesti. Myös lasten matkan pituus tuolloin Oulun ainoaan lastentarhaan Ainolaan oli huolen aiheena. Tämän seurauksena alettiin Tuiran alueelle ajaa asiaa hankkia oma lastentarha. Maaliskuussa 1921 tekivät tuiralaiset anomuskirjeen Nuorten ystävät -yhdistykselle. Anomuksessa todettiin, että lastentarhan käyneet lapset ovat rauhallisempia ja helpommin koulujärjestelmään sopeutuvia, kuin ne lapset, jotka eivät ole olleet lastentarhoissa. Tämä oli yhtenä syynä sille,

44 Lujala, s. 30

45 Lujala, s. 33-35

46 Lujala, s. 36-37

että Nuorten ystävät -yhdistys toimi hankkeen kanssa ripeästi ja lastentarha aloitti toimintansa vuonna 1921 Tuiran rukoushuoneen sivutiloissa. Lastenseimen toiminta aloitettiin Tuiran työkoulun tiloissa, mutta se siirrettiin pian konsuli L. Juutisen huonokuntoiseen taloon, joka kunnostettiin Mannerheimin lastensuojeluliitosta saaduilla varoilla.⁴⁷ Tuiran tarhassa aloitettiin kokopäiväosaston toiminta, joka toimi aamu yhdeksästä aina iltapäivän kello neljään saakka. Kokopäiväosaston toimintaan sisältyi puolipäivätoiminnan yhdestä ateriasta poiketen kaksi ateriaa päivässä. Niin Tuiran lastentarhan kuin lastenseimenkin toiminnassa nousi jälleen nopeasti esille ongelma tilanpuutteesta. Tämän takia käsiteltiin Nuorten Ystävät-yhdistyksen kokouksessa helmikuussa 1922 suurta rakennushanketta, johon ei kuitenkaan saatu rahoitusta. Tuiran lastentarhan toiminta jatkui entiseen tapansa ahtaissa tiloissa, kunnes niitä myöhemmin laajennettiin sivurakennuksella. Myös Heinäpäähän kaivattiin omaa lastentarhaa kulkumatkojen pituuden takia. Lokakuussa 1924 saatiinkin Heinätorin lastentarhalle tilat ja toiminta aloitettiin Hyväntekeväisyysyhdistyksen eli niin sanotun Maitopisaran vuokratiloissa.⁴⁸

47 Lujala, s. 38-41

48 Lujala, s. 41-43

Kuva 13. Ainolan huvila kuvattuna vuonna 1917 lähetettyyn postikorttiin. Kuva: Kansatieteen kuvakokoelma / Finna.fi

Kuva 14. Nuorten Ystävät -yhdistyksen rakennuttama uusi Tuiran lastentalo. 15.12.1930.
Kuva: Kaleva / Finna.fi.

Kuva 15. Naisia sota-aikaan tallukantekurssilla Veljekset Åström Oy:n nahkatehtaalla Oulussa vuonna 1941. Kuva: Kaleva / Finna.fi

Tarve lasten hoitopaikoille oli edelleen suuri ja vuonna 1929 päätettiin Tuiraan rakentaa lastentalo, eli yhdistetty lastentarha ja -seimi. Nuorten Ystävät -yhdistyksen asettaman valiokunnan kokouksessa päätettiin rakentamisen etenemisestä ja siihen liittyvistä perusratkaisuista. Rakennus suunniteltiin sekä lastentarhan että -seimen osalta kolmiosastoiseksi, ja sen rakennusmateriaaliksi valittiin jälleen puu. Talo valmistui joulukuussa vuonna 1930. Lastentalo suunniteltiin siten, että rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa sijaisi lastentarhan ja toisessa kerroksessa lastenseimen tilat. Rakennukseen oli edelleen suunniteltu niin opettajien kuin talonmiehenkin asunnot. Rakennuksen tilaratkaisut ovat verrattavissa Ainolan lastentarhan tiloihin, mutta niillä oli uusia nimiä. Esimerkiksi pirtti oli nyt nimetty saliksi. Lastentarha ja lastenseimi toimivat hallinnollisesti omina kokonaisuuksinaan.⁴⁹

Päivähoitolaitokset tarjosivat hoitopaikan Oulun alueella yhteensä noin 240 lapselle 1930-luvun puolessavälissä. Uusi lastentarha oli jo suunnitteilla Koskelankylään, Oulunjoen pohjoispuolelle, kun sen rakentaminen keskeytyi sodan alkamiseen. Vuoden 1939 syksyllä muun muassa Ainolan lastentarhan tilat jouduttiin luovuttamaan reserviläisten käyttöön.⁵⁰ Sodan aikana ja sen jälkeen lastentarhoja tuhoutui, sekä oli materiaali- ja henkilöstöpulaa. 1940 Heinäpäähän lastentarha tuhoutui pommituksessa, ja uudelleen siihen osui pommi helmikuussa 1944, mutta se saatiin uudelleen käyttöön jo saman vuoden toukokuussa. Vuonna 1940 osui Ainolan lastentarhaan kolme pommia, joista viimeinen sytytti sen tuleen. Rakennuksesta jäi jäljelle vain ulkorakenus, Alaköökki.⁵¹ Ainolan lastentarhan uudelleenrakentamisesta keskusteltiin ja lopulta se päätettiin rakentamaan Robertinkadun ja Rautatienkadun väliseen kulmaan – nykyisen Tulliväylän läheisyyteen – Oulun kaupungin tarjoamalle tontille. Uudesta lastentarhasta tuli neliosastoinen.⁵²

Sodan jälkeen alettiin Suomessa 1920-lukua voimakkaammin ajamaan ajatusta yhteiskunnan velvollisuudesta tukea perheitä päivähoidon avulla. Tähän aikaan eivät yhteiskunnan voimavarat sen juuri käyneen sodan takia riittäneet päivähoitopaikkojen lisäämiseen. Päivähoitopaikkojen hakijoista yli kolmasosa jäi vaille hoitopaikka, vaikka kaikki sitä tarvitsevat eivät edes hoitopaikkaa hakeneet. Lasten valinta hoitopaikkoihin tehtiin pääosin sosiaalisin perustein, kuten se oli tähänkin asti tehty.⁵³

49 Lujala, s. 45-46

50 Lujala, s. 50-52

51 Lujala, s. 53-55

52 Lujala, s. 56-58

53 Lujala, s. 58-60

Oulussa yhtenäisiä lastentalokokonaisuuksia rakennettiin jo 1930-luvulla Tuiran lastentalon valmistumisesta lähtien. Myös Ainolan uusi lastentalo sisälsi sekä lastentarhan että -seimen. Oulun kaupungin omien päivähoitolaistoshankkeiden lähtökohtana oli sisältää lastentarhan ja -seimen lisäksi myös äitiys- ja lastenneuvola. Oulussa lastentarhojen ja -seimien välinen yhteistyö olikin kiinteämpää kuin valtaosassa muuta Suomea. Tämän takia olikin Oulussa uuden päivähoitolaivan voimaan astumisen myötä otolliset lähtökohdat toiminnan aloittamiselle.⁵⁴

Päivähoitolain vaikutukset Oulussa

Vuoden 1973 huhtikuussa astui voimaan päivähoitolaki, jonka mukaan kaikkien alle kouluikäisten lasten päivähoidon tuli olla yhteiskunnan valvoma. Tämä tarkoitti sitä, että kaikki päivähoitomuodot yhtenäistyivät saman lainsäädännön alle ja kaikki päivähoitomuodot määriteltiin lakisääteisesti. Lasten päivähoitolain voimaan astumisen myötä alettiin lastentarhoja ja -seimiä kutsua yhteisnimellä päiväkotit. Lasten hoitoa yksityisissä kodeissa alettiin nimittää perhepäivähoidoksi. Oulussa kaupungin ylläpitämän päivähoidon kehittäminen oli kuitenkin aloitettu jo kymmenen vuotta ennen uutta päivähoitolakia. Näiden kymmenen vuoden sisällä oli Ouluun tullut kuusi uutta lastentaloa. 1960-luvun alussa oli kaupungilla ollut yksi lastentalo, jossa oli 60 hoitopaikkaa. Vuonna 1973 oli sillä jo yhteensä 670 hoitopaikkaa. Nuorten Ystävät -yhdistyksellä hoitopaikkoja oli tuolloin 500. 1970-luvun puolivälillä alkaen alkoi Nuorten Ystävät -yhdistyksen päivähoitotyö olla kuitenkin yhä selkeämmin kaupungin ylläpitämää.⁵⁵

Päivähoitolain muutoksen myötä tuli perheiden kannalta merkittävä muutos heiltä vaadittaviin päivähoitomaksuihin. Tähän asti ei perheiltä ollut vaadittu muuta maksua päivähoidosta kuin ateriakorvaus, joka saattoi olla perheen varallisuuden mukaan määritelty. Lain voimaantulon myötä tuli maksujen perusteeksi huoltajan maksukyky. Maksun summa määräytyi sosiaalihuollituksen määrittelemän maksuluettelon perusteella ja se määriteltiin kunkin lapsen kohdalla erikseen. Vuonna 1974 määräsi päiväkotitoimintaa ohjaava lastensuojeluosasto kaikkien kaupungin päiväkotien aukioloajaksi klo 6.30–17.00. Päivähoitolain asettamisen jälkeen perustettiin Ouluun useita uusia päiväkotiteja kattamaan päivähoitopaikkojen tarve. Perinteisten päiväkotirakennusten rinnalle perustettiin nyt myös kerrostaloratkaisuja.⁵⁶ Tämä

54 Lujala, s. 104-105

55 Lujala, s. 106-110

56 Lujala, s. 112-115

ei kuitenkaan ollut täysin uusi ratkaisu, sillä Oulun – ja joidenkin tietojen mukaan koko Suomen – ensimmäinen kerrostalolastentarha oli jo vuonna 1946 toimintansa aloittanut Nuottalan lastentarha Hollihaan puiston laidalla.⁵⁷ Nuottalan lastentarhan lisäksi oli Kaukovainolle perustettu lastentaloksi kutsuttu kerrostalolastentarha jo lakiuudistusta edeltävänä vuonna 1972.⁵⁸ Seuraavat päiväkodit perustettiin muun muassa Puolivälikankaalle, jossa Menninkäisten päiväkotit aloitti toimintansa kerrostalon alakerrassa, sekä Koskelaan ja Palokkaan.⁵⁹

Päivähoitolainsäädännössä huomion keskipisteenä olivat lapset ja heidän etunsa. Lainsäädöksillä pyrittiin huomioimaan lasten etu määräämällä päiväkotien aukioloajaksi enintään kymmenen tuntia, eikä aukiolon tullut jatkua enää kello 19 jälkeen. Ympäri vuorokautisten päiväkotien tuli saada toimintalupa sosiaali- ja terveysministeriöltä. Vuorotyötä tekevien huoltajien lasten päivähoidosta nousi esille kysymys, joka pyrittiin ratkaisemaan laitospäivähoitoa yöhoidon kokeilutoimintana. Kokeilun lähtökohtana toimi jälleen lasten hyvinvointi ja sille määritettiin kaksi ehtoa. Lasten tuli saada katkeamaton yöuni määrättämällä varhaisin hoitoon tulo- ja noutoaika, sekä lapsen tuli saada viettää jokaisen vuorokauden aikana aikaa omassa kotiympäristössään. Lasten erityispäivähoidosta syntyi keskustelua kaupunginvaltuuston aloitteesta vuonna 1972 ja 1973. Erityispäivähoidon kysymys ratkaistiin integroimalla erityishoitoa tarvitsevat lapset samoihin ryhmiin muiden lasten kanssa. Ryhmiä tuli kuitenkin pienentää silloin, jos ryhmässä oli erityishoitoa tarvitseva lapsi. Erityisosastoja perustettiin jo toimivien liikunta- ja CP-vammaisten lasten lisäksi kuulovammaisille ja koululyykkäystä saaville lapsille. Lasten iltapäivähoidon toimintaa kehitettiin ja se aloitettiin vuonna 1977. Aluksi paikkoja oli 20 kappaletta, mutta vuoden 1979 päättyessä iltapäivähoidon paikkoja oli jo 160.⁶⁰

1980-luvun lakimuutoksia

Vuonna 1983 liitettiin päivähoitolakiin pykälä 2a, jonka mukaan päivähoiton tavoitteena oli tukea lasten koteja heidän kasvutehtävässään ja edistää lasten persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. 1980-luvulla uudistettiin yleisesti myös sosiaalihuoltolakia, jonka uutena tavoitteena oli turvata kuntien järjestämän sosiaalihuollon toiminnalliset, hallinnolliset ja taloudelli-

57 Lujala, s. 62

58 Lujala, s. 98-99

59 Lujala, s. 115

60 Lujala, s. 123-126

set edellytykset. Sosiaalihuollon lainsäädäntöuudistuksen tullessa voimaan vuonna 1984, jätti se päivähoitolain voimaan erillislakina. Utta laissa oli esimerkiksi muutoksenhakuoikeus päivähoidon valintoihin ja maksuluokkapäätöksiin liittyen.⁶¹

1980-luvun loppupuolella saatiin kotihoidontukea koskevalla lainsäädännöllä lasten kotihoito yhdeksi päivähoidon selkeäksi rinnakkaismuodoksi. Aiheesta oli käyty keskustelua jo 1970-luvulla, mutta selkeää päätöstä ei ollut silloin tehty. Valtion rahoittama tuki kotona tapahtuvaan lastenhoitoon alkoi 1980-luvun alussa. Tuki ei kuitenkaan perustunut lakisäädökseen, joten jokainen kunta sai itse päättää, alkoiko se jakamaan tukea. Oulussa asia tuli sosiaalilautakunnan käsittelyyn kaupunginhallituksen pyynnöstä huhtikuussa 1980. Asiasta tehtiin samassa kuussa myönteinen päätös ja tukea päätettiin ryhtyä maksamaan. Vuonna 1985 astui voimaan lakisääteinen kotihoidon tuki, jonka tarkoituksena oli lisätä alle kouluikäisten lasten hoidon mahdollisuuksia. Oulussa päätettiin kuitenkin edelleen jatkaa myös kuntakohtaisia tukia, eli päivähoidon ja kotihoidon tukien maksamista. Myöhemmin alettiin kunnallisesta kotihoidontuesta puhua Oulu-lisänä. Tätä tukea maksettiin lakisääteisten kotihoidon tukien lisäksi niille vanhemmille, jotka jäivät kotiin hoitamaan alle kaksivuotiaista lastaan.⁶²

Uudet päiväkotihankkeet

Uusien päiväkotien rakentaminen keskittyi oleellisesti uusille asuinalueille ympäri Oulua. Erityisenä ongelmana oli kuitenkin Tuiran kaupunginosa lähialueineen. Alue oli muuttumassa väljästä mäntymetsikköisestä asuinalueesta puurakenteisine taloineen kivitalojen asuntoalueeksi. Myös Tuiran liikenteelliset järjestelyt hankaloittivat lastentalon toimintaa, samoin kuin jo neljä vuosikymmentä sitten rakennetun Ainolan päiväkodin toimintaa. Päivähoitolaitoksien suunnitteluun ja rakentamiseen liittyi paljon keskustelua hankkeiden kalleudesta. Tällöin keskusteltiin tyyppipiirustusten laatimisesta päiväkotirakentamista varten, mutta rakennusviraston mielestä tyyppipiirustukset olivat kannattavia vain silloin, jos yksiköitä toteutuisi kymmeniä tai satoja.⁶³

1980-luvun päiväkotisuunnittelussa määrääviä säädöksiä olivat päivähoitolaissa mainittujen edellytysten lisäksi sosiaalihallituksen ohjeet ja normistot

61 Lujala, s. 131-132

62 Lujala, s. 138-141

63 Lujala, s. 141-143

Kuva 16. 1900-luvulla lastentarhojen opettajat olivat pääosin naisia. Kuvassa lastentarhanopettaja Raija Kovero lukee satua lapsille Kastellin lastentalossa Oulussa. Kuvassa voidaan myös havaita lasten mittakaavassa olleet irtokalusteet. 1.2.1957. Kuva: Kaleva / Finna.fi.

sekä selvitykset valtiosuusselvityksistä, että laitoshankkeen hyväksymis- ja rahoitusmenettelyistä. Oulun kaupungille oli muotoutunut selkeä päivähoitolaitosten suunnittelumenettely. Siinä hankkeet etenivät tarveselvityksen ja viisivuotissuunnitelmaan hyväksymisen jälkeen ehdotuspiirustusten ja luonnospiirustusten kautta toteuttamiseen ja rakennuksen käyttöönoton hyväksymiseen. Tähän suunnitteluun otettiin vuonna 1986 mukaan työryhmä, jonka tehtävänä oli tuoda esiin tärkeät päiväkodin suunnitteluohjeet käyttäjien näkökulmasta. Suunnittelussa työryhmä otti huomioon tilojen toimivuuden, tavoitteiden mukaiset tilaratkaisut ja niiden muunneltavuuden sekä piha-alueiden suunnittelun. Myös työn rasittavuus ja vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön toimivuus sekä lasten viihtyvyys ja heille mieluisat toimintamallit otettiin huomioon.⁶⁴

64 Lujala, s. 143

Oulun ensimmäinen avoin päiväkotihanke sai kokeiluluvan 1982 ja aloitti toimintansa seuraavana vuonna keskustan alueella Uudellakadulla. Avoin päiväkodin takana oli ajatus leikkitoiminnan kehittamisestä.⁶⁵ Alun perin Oulussa vuonna 1947 aloitetun leikkikenttätöiminnan tarkoituksena oli leikkikentillä järjestetty toiminta lapsille kesäisin. Leikkikenttätöiminnan kehittämissuunnitelma valmistui vuonna 1973, jolloin sen tavoitteena oli päivähoitolain mukaisen leikkitoiminnan järjestäminen.⁶⁶ Kehittämissuunnitelmassa pyrittiin jo olemassa olevien leikkipaikkojen parantamisen ja varustetason lisäämisen lisäksi rakentamaan lukuisia uusia leikkipaikkoja – myös talvitöiminnälle – sekä parantamaan niiden hallintoa että hoitamista.⁶⁷ Oulun avoimen päiväkotihankkeen ajatuksena oli harrastus-, urheilu- ja opetus-toiminta, jota varten perustettiin päiväkodin yhteyteen leikkivälinelainaamo. Oulussa tästä päiväkotikokeilusta tuli perhepäivähoitoa ja leikkitoimintaa yhdistävä työmuoto. Avointa päiväkotitöimintaa kokeiltiin syksystä 1988 lähtien myös Pateniemen ja Rajakylän alueilla osapäiväryhmien yhteydessä, mutta sen käyttö ei saavuttanut samanlaista suosiota kuin Uudellakadulla.⁶⁸

1990-luvun uudistukset

VALTAVA-uudistuksen myötä tuli vuonna 1985 voimaan lainsäädäntö, jonka mukaan kaikkien alle kolmivuotiaiden lasten vanhempien tuli olla mahdollisuus saada joko kotihoidon tukea tai kunnallinen kokopäivähoitopaikka vuoteen 1990 mennessä.⁶⁹ Suomen kokonaistuotannon kasvun lasku aiheutti vaikeutumista niin Oulun kaupungin kuin koko maan taloudessa jo VALTAVA-uudistusta seuranneina vuosina. Tämä aiheutti VALTAVA-uudistuksen tavoitteesta poiketen vastakkaisen reaktion. Uudistuksen tavoitteena oli ollut kohentaa sosiaalitoimen suunnitteluun ja toteutukseen liittyviä resursseja, mutta tämä ei resurssipulan takia päässyt toteutumaan.⁷⁰

Vuonna 1989 ryhdyttiinkin Oulussa moniin toimiin vuonna 1990 voimaan astuvan lainsäädäntömuutoksen toteuttamiseksi. Tämä johti useiden päiväkotihankkeiden hyväksymiseen, vaikka niihin ei todellisuudessa ollut resursseja, vaan ne jouduttiin anomaan lisätalousarviossa. Vuoden 1989 lopussa voitiin kuitenkin todeta, että Oulussa onnistuttiin järjestämään hoitopaikka

65 Lujala, s. 145-146

66 Lujala, s. 90-91

67 Lujala, s. 127

68 Lujala, s. 145-146

69 Lujala, s. 132

70 Lujala, s. 160

kaikille alle kolmevuotiaalle lapsille, vaikkakaan ei välttämättä omasta kaupunginosasta. Oulussa oli täten vuoden 1990 alkaessa yhteensä 4709 osa- ja kokopäiväistä hoitopaikkaa sekä tämän lisäksi kahdeksan ympärivuotista leikkitoimintaan kuuluvaa leikkipuistotoimintaa ja kolmetoista kesä- ja heinäkuun auki olevaa leikkikenttää. Tavoitteen saavuttaminen oli kuitenkin johtanut siihen, ettei kaikille yli kolmevuotiaalle lapsille ollut hoitopaikkaa.⁷¹

Alle kolmivuotiaalle lapsille toteutettu kokopäiväinen päivähoitopaikka tai kotihoidon tuki astui siis voimaan vuonna 1990. Seuraava uudistus koski yli kolmevuotiaalle lapsille järjestettyä päivähoitopaikkaa tai kotihoidontukea, jonka tuli toteutua vuoteen 1996 mennessä. Oulussa käynnistyi vuoden 1990 aikana uusi sosiaali- ja terveystöviraston hallintomalli, jonka avulla pyrittiin takaamaan asiakkaille ja heidän koko perheelleen heidän tarvitsemansa palvelut omalla asuinalueellaan. Vuoden 1992 päätettiin sosiaali- ja terveystötoimen sekä sosiaalilautakunnan toiminnan yhdistämisestä, joka toteutuikin seuraavan kahden vuoden aikana. Lasten valintaan hoitopaikkoihin sekä

Kuva 17. Äiti lapsensa kanssa Esplanadin puistossa 1990-luvulla. Kuva: Matti Tirri / Museovirasto.

toiminnallisten ryhmien muodostumiseen tuli myös muutos vuoden 1993 lopulla. Muutoksen myötä valintaperusteena oli nyt lasten iän ja henkilökunnan ammatillisen kelpoisuuden mukaan määräytyvä suhdeluku.⁷²

Seuraava hallinnollinen uudistus tapahtui vuonna 1998. Uudistuksen tavoitteena oli pystyä purkamaan päällekkäisrakenteita ja kehittää tuottavuutta, taloudellista tehokkuutta sekä asiakaslähtöistä palvelutuotantoa. Uudistuksen ensimmäisenä seurauksena Oulun kaupunki jaettiin neljään palvelualueeseen suuraluejaon mukaisesti. Toisena seurauksena käynnistettiin Ydinkunta-palvelukunta-projektin suunnittelu. Projekti toimi sosiaali- ja terveystoimen pilottihankkeena. Projektiin valittiin mukaan kymmenen erilaista päiväkotia, joiden johtajien kanssa sovittiin päiväkodin toiminnassa noudatettavista laadullisista tekijöistä, tuotettavien hoitopäivien määrästä ja perushinnasta. Näiden tekijöiden perusteella sovittiin käyttökorvaus, joka päiväkodilla on toimintaansa varten. Tämän kokeilun perusteella osattiin nyt määritellä realistinen tavoitetaso entistä paremmin. Kokeilu johti pyrkimykseen luoda vuoden 2001 aikana laatukriteerit kaikkiin päiväkoteihin ja niiden perusteella vastaava kriteeristö perhepäivähoidolle.⁷³

Suomen laman seurausten johdosta jouduttiin 1990-luvun alussa Oulun päivähoitopaikkoja vähentämään, ja vuosikymmenen puolivälissä kääntyi hoitopaikkojen määrä laskuun. Vanhempien aktiivisuus kohdistui nyt myös hoitopaikkojen määrän sijaan niiden laatuun, eri päivähoitomuotojen valinnaisuuden kehittämiseen ja eri hoitoratkaisujen laajentamiseen.⁷⁴ Vuoden 1994 lopulla alkoi päivähoitopalveluiden kysyntä jälleen nousta samaan aikaan, kun perhepäivähoidon osuus laski ja kotihoidontuen menot nousivat. Päivähoitopaikkojen kysyntä nousi tulevina vuosina edelleen ja vuonna 1996 kysyntään alkoi vaikuttaa voimaan astunut päivähoitolain laajennus sekä parantunut työllisyys.⁷⁵

Oulun rakennusten usk käytön aika oli vasta vuonna 1990, kun kaupungissa alettiin etsiä uusia korttelipäiväkodeiksi sopivia tiloja. Samanlainen rakennusten uskäyttö oli aloitettu muualla Suomessa jo päivähoitotyötä käynnistettäessä. Korttelipäiväkodeilla pyrittiin Oulussa toteuttamaan yli kolmevuotiaiden lasten puuttuvat hoitopaikat.⁷⁶

72 Lujala, s. 166- 169

73 Lujala, s. 170-173

74 Lujala, s. 174

75 Lujala, s. 178

76 Lujala, s. 175-176

Yhteiskunnassa oli lasten terveyteen ja hyvinvointiin oli vuosisadan lopussa alettu kiinnittää yhä enenevässä määrin huomiota. Tämä näkyi Oulussa muun muassa erityispäivähoidon ja erityisryhmien kasvun nousuna ja niiden toiminnan edistämällä. Erityispäivähoitoa varten valmistui vuonna 1990 kehittämissuunnitelma ja sen tuloksena perustettiin erityispäivähoitoa koordinoiva elin. Erityispäivähoitoa vaativia lapsia varten toimi kaupungissa seitsemän pienryhmää, jossa jokaisessa toiminnasta vastasi erityislastentarhaopettaja. Lasten terveystarkastuksia oli vuosisadan alussa pidetty päiväkodin tehtävänä, mutta päivähoitolain voimaan tultua siirtyi neuvolapalvelujen käyttäminen vanhempien vastuulle. Oulussa suoritettiin kuitenkin 1980-luvun loppupuolella muun muassa tapaturmien ja sairaspöissaalojen kartoitus sekä infektio tutkimus. Raporttien johtopäätösten perusteella esitettiin lääkärin entistä suurempaa osallistumista päivähoitoon ja sen suunnitteluun, mikä johti yhteistyön palauttamiseen, mutta tällä kertaa entistä laaja-alaisempaan toiminnan tarkasteluun.⁷⁷

Monikulttuurisuus alkoi näkyä Oulun päiväkodeissa 1980-luvulla. Lapsia tuli monista eri kulttuureista, ja tämä aiheutti henkilökunnalle tarpeen koulutautua pakolaistyöhön, eri kieliin ja kulttuureihin. Tämä vaati henkilökunnalta myös ymmärrystä, yhteistyötaitoja ja mukautuvuutta. Eri kulttuureista kotoisin olevien lasten ja aikuisten toiminta päiväkodeissa toi rikkautta päiväkoteihin, mutta myös vaikeutti toimintasuunnitelman laatimista. Tammiukuussa 1995 aloitti Oulussa myös englanninkielinen kielikylpyryhmä, Joutsenet – Swans, Lintulan päiväkodissa.⁷⁸

Päiväkotitoiminta 2000-luvulla

2000-luvulle saavuttaessa siirryttiin varhaiskasvatuksessa ”valtakunnallisiin ohjelmiin kehittämisen linjaajana ja suuntaajana”.⁷⁹ Vuonna 2002 valtioneuvoston periaatepäätöksenä julkaistu Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset sekä vuonna 2003 Stakesin julkaisema Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset (Vasu) kokosivat yhteen suomalaisen varhaiskasvatuksen periaatteet ja kehittämisen painopistealueet. Näiden julkaisujen tavoitteena oli edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteuttamista, sekä ohjata sen sisällöllistä ja laadullista kehittämistä koko maassa. Hallinnollisesti katsottuna yksi suuri muutos tapahtui päivähoitoon ja varhaiskasvatuksen siirtyessä sosiaalipalvelusta osaksi suomalaista koulutusjärjestelmää valtionhallinnon

77 Lujala, s. 187-190

78 Lujala, s. 190-193

79 Alila & al., s. 11

ohjauksen siirryttyä vuoden 2013 alusta sosiaali- ja terveysministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön.⁸⁰

Oulussa varhaiskasvatus kuuluu sivistys- ja kulttuuripalveluihin. Sen järjestämisen lähtökohtana ovat ”valtakunnallinen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 sekä Sivistysohjelma 2026 -strategia”.⁸¹ Kaupungin palvelut jakautuvat edelleen maantieteellisesti määritetyille neljälle alueelle. Jokaisella alueella on oma aluepäällikkönsä, joka vastaa alueen toiminnasta. Alueille on tämän lisäksi muodostunut monialaisia ryhmiä, joissa hyvinvointipalveluiden ja järjestöjen edustajat ovat mukana.⁸² Oulun alueellisella toimintatavalla vahvistetaan poikkitoiminnallisuutta kaikkien siihen liittyvien palveluiden ja toimijoiden kanssa. Niiden yhteisenä päämääränä toimii hyvinvoinnin edistäminen sekä yksilöiden ja perheiden tukeminen. Alueellisen toimitavan avulla huomioidaan myös alueiden erityispiirteet ja palveluntarpeet. Varhaiskasvatusta on edelleen mahdollista saada niin kunnallisena kuin yksityisenäkin. Jotta lain vaatimukset toteutuvat, ohjaa ja valvoo kaupunki yksityisenä järjestettävää toimintaa. Tämä kuuluu varhaiskasvatuksen palveluohjaukselle, joka ohjaa asiakkaat tarvitsemaansa palveluun ja koordinoi palveluita. Oulussa varhaiskasvatusta järjestetään kunnallisena ja yksityisenä palveluna päivätoiminnan, perhepäivähoidon ja avoimen varhaiskasvatustoiminnan muodossa.⁸³

Pedagogiset lähtökohdat sekä varhaiskasvatustilain ja -asetus ohjaavat Oulun varhaiskasvatuksen ryhmien muodostamista. Lapsi pyritään pääsääntöisesti sijoittamaan kodin lähialueen päiväkotiin tai perhepäivähoitoon. Hoitoa järjestetään normaalein aukioloajoin toimivien päiväkotien lisäksi jatkettun aukiolon ja ympärivuorokautisen toiminnan päiväkodeissa. Avoin varhaiskasvatustoiminta on maksutonta, pedagogista ja tavoitteellista kerhotoimintaa. Kunnan avoimen varhaiskasvatuksen kerhoihin voivat osallistua myös kotihoidossa olevat 2-5-vuotiaat lapset. Kerhotoiminnassa pääpainona ovat leikki, ulkoilu ja turvallinen yhdessäolo.⁸⁴

Nykypäivän varhaiskasvatussuunnitelma perustuu huoltajien ja henkilöstön väliseen tiiviiseen yhteistyöhön ja kommunikaatioon. Lapsen alkutaipaleilla varhaiskasvatuksen uudessa ympäristössä on tavoitteena hyvä, turvallinen

80 Alila & al., s. 11

81 OKV, s. 20

82 OKV, s. 20

83 OKV, s. 20

84 OKV, s. 20

Kuva 18. Lapsia päiväkodin pihalla Helsingin pitäjän kirkonkylässä. Kuva: Lauri Leppänen / Vantaan kaupunginmuseo. (Finna.fi)

ja vastaanottavainen aloitus. Tästä voidaankin todeta, että jo 1980-luvulla alkanut lasten yksilöllisyyteen ja hyvinvointiin keskittynyt näkökulma on säilynyt ja muovautunut muuttuneiden tarpeiden ja näkemysten mukaan tähän päivään saakka. Arvokkaina varhaiskasvatuksessa pidetään tänä päivänä lapsuuden itsearvoa, ihmisenä kasvamista, lapsen oikeuksia, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa, moninaisuutta, perheiden monimuotoisuutta sekä terveellisiä ja kestäviä elämäntapoja.⁸⁵

Kaiken kaikkiaan on Oulun päiväkotien kehityksessä noussut esiin toistuvia tapahtumaketjuja. Puurakentaminen oli jo 120 vuotta sitten ajankohtaista Laskuniemen Ainolan lastentarhassa, ja laadukas rakentaminen on säilynyt sieltä nykypäivään asti. Oulussa tunnusomaisena on pidetty myös pitkään jatkuneiden yksityisten toimijoiden aktiivisuutta ja 1960-luvun jälkeen kaupungin päivähoitotoiminnan nopeaa kasvua. Vaikka Oulussa 1960-luvulla

85 OKV, s. 20

tapahtunut päiväkotirakentamisen kasvu aiheutti lähes päiväkotiarkkitehtuurin laadun unohtumisen, muistettiin se kuitenkin lainsäädännön kehittyessä uudelleen, yhdessä sosiaalihuollon kehittämisen kanssa.⁸⁶

Oulun päiväkotitoiminta jatkanut kehitystään edelleen 2000-luvulla. Toiminnassa on pyritty entistä enemmän korostamaan varhaiskasvatussuunnitelman merkitystä, joka ohjaa lasta leikin ja yksilöllisen tuen kautta oppimaan ja kehittymään. Voidaan myös huomata, että päiväkotitoiminnassa on pyritty entistä parempaan inklusiivisuuteen, eli huomioimaan jokaisen lapsen erityistarpeet. Myös oppimisympäristöt ovat kehittyneet. Päiväkotien tiloja ja palveluita on pyritty kehittämään monipuolisemmiksi, tarjoamalla esimerkiksi hoitajien työajat huomioivaa hoitoa lapsille, kehittämällä yksityisiä hoitopalveluita ja kerhotoimintaa, sekä huomioimalla turvallisuuden ja esteettömyyden tiloissa. Entistä tiiviimmällä yhteistyöllä hoitajien ja henkilökunnan sekä alueellisten toimijoiden välillä on pyritty luomaan avoin ja luottamuksellinen yhteisö varhaiskasvatukselle. Huoltajat on otettu entistä paremmin mukaan varhaiskasvatuksen toimintaan ja heille on annettu mahdollisuus vaikuttaa siellä toimivaan arkeen ja päätöksentekoon. Myös digitalisaatiolla on omat vaikutuksensa nykypäivän päiväkotitoimintaan. Digitalisaatiota on hyödynnetty esimerkiksi asioiden tiedottamisessa ja kommunikaatiossa. Kaiken kaikkiaan ovat Oulun kaupungin asettamat tavoitteet laadukkaasta ja lapsilähtöisestä toiminnasta säilyneet kaupungin varhaiskasvatuksen kehityksessä nykypäivään saakka.

86 Lujala, s. 197-198

PÄIVÄKODIN SUUNNITTELUN OHJAUS NYKYÄÄN

Lainsäädäntö ja asetukset

Päiväkodin suunnittelua ohjaavat monenlaiset lait ja asetukset. Merkittävimpiä näistä ovat maankäyttö- ja rakennuslaki, varhaiskasvatustalaki sekä perusopetuslaki. Lakeja tarkentavat erinäiset asetukset, kuten Suomen rakentamismääräyskokoelmaan kuuluvat asetukset sekä valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta.^{87 88}

Maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä (1§). Maankäyttö- ja rakennuslaki antaa yleiset vaatimukset rakenteiden lujuudelle ja vakaudelle, paloturvallisuudelle, terveellisyydelle, käyttöturvallisuudelle, esteettömyydelle, meluntorjunnalle ja ääniolosuhteille sekä energiatehokkuudelle. Suomen rakentamismääräyskokoelman asetukset täydentävät maankäyttö- ja rakennuslain yleisiä vaatimuksia ja antavat rakentamiseen liittyviä tarkempia määritelmiä ja raja-arvoja.^{89 90}

Varhaiskasvatustalain säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja tuottamisesta sekä varhaiskasvatuksen tietovarannosta (1§). Varhaiskasvatustalain säädetään seuraavasti: “Varhaiskasvatustalain on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava terveellisiä, turvallisia ja asianmukaisia, ja niissä on huomioitava esteettömyys (10§).” Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta tarkentaa lakiin liittyviä osa-alueita liittyen mm. henkilöstömitoitukseen sekä varhaiskasvatuksessa toimivien kelpoisuuteen.⁹¹

⁹²

87 Maankäyttö- ja rakennuslaki 1999

88 Varhaiskasvatusta koskeva lainsäädäntö

89 Maankäyttö- ja rakennuslaki 1999

90 Suomen rakentamismääräyskokoelma 2023

91 Varhaiskasvatustalain 2018

92 Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta 2018

Kuva 19. Leikkikenttätöiminta tuli osaksi kunnan järjestämää kesätöimintaa lapsille ensimmäisen kerran jo vuonna 1947. Kuvassa lapset Oulun Mannerheim-puiston leikkikentällä puistovahdin valvonnassa. 1.6.1961. Kuva: Kaleva / Finna.fi

Perusopetuslaki liittyy varhaiskasvatukseen esiopetuksen osalta. Laki kirjaa esiopetuksen tavoitteeksi osana varhaiskasvatusta parantaa lasten oppimisedellytyksiä (2§). Laki määrää opetuksen järjestämisestä seuraavasti: "Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä (3§)." ⁹³

RT-kortit

Päiväkodin suunnittelua ohjaavat monenlaiset RT-kortit, jotka sisältävät tietoa ja ohjeita päiväkotirakennukselle asetettavista tavoitteista, suunnittelusta ja mitoituksen lähtökohdista. Lisäksi ne ohjeistavat päiväkotihankkeen käynnistystä ja kulkua sekä kokoavat yhteen hankkeen eri osapuolille hyödyllistä tietoa. Päiväkotisuunnittelun kannalta merkittäviä RT-kortteja ovat: ⁹⁴

1. RT 103083 Päiväkotien suunnittelu
2. RT 103080 Perusopetuksen tilat. Suunnittelun lähtökohdat
3. RT 103081 Perusopetuksen tilat. Tilasuunnittelu
4. RT 103184 Perusopetuksen tilat. Sisustussuunnittelu
5. RT 103085 Päiväkodin ja perusopetuksen tilat. Turvallisuuden suunnittelu
6. RT 103084 Päiväkodin ja perusopetuksen tilat. Ulkotilojen suunnittelu
7. RT 103079 Perusopetuksen tilat. Rakennushankkeen valmistelun lähtökohtia

93 Perusopetuslaki 1998

94 Rakennustieto

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja varhaiskasvatussuunnitelma

Opetushallitus määrää varhaiskasvatukseen perustuen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, jonka mukaan paikalliset ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmat laaditaan ja varhaiskasvatusta toteutetaan. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden lisäksi esiopetusta ohjaa Opetushallituksen määräyksenä annettu Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatii kunta, kuntaryhmä tai yksityinen palveluntuottaja. ⁹⁵

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat varhaiskasvatustyön toteutusta. Tavoitteena on varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, inklusiivinen, terveellinen ja turvallinen sekä esteetön oppimisympäristö. Oppimisympäristön käsite ottaa huomioon kasvatuksen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ulottuvuuden. Oppimisympäristöjä rakennettaessa ja kehittäessä tulee ottaa huomioon ergonomia, ekologisuus, viihtyisyys ja esteettömyys sekä tilojen valaistus ja akustiikka, sisäilman laatu ja siisteys. ⁹⁶

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan oppimisympäristöjä tulee suunnitella ja rakentaa yhdessä lasten kanssa. Oppimisympäristöjen tulee myös tukea lasten luontaista uteliaisuutta ja oppimisen halua sekä ohjata leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen. Lapsella tulee olla vaihtoehtoja niin vauhdikkaaseen liikkumiseen ja leikkimiseen kuin rauhalliseen oleiluun ja lepoon. Oppimisympäristön tulee olla joustava, jotta jokaisella yhteisön jäsenellä on mahdollisuus osallistua toimintaan ja vuorovaikutukseen. Oppimisympäristöjä tulee myös suunnitella siten, että ne vahvistavat yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. ⁹⁷

Luonto, pihat, leikkipuistot sekä muut rakennetut ympäristöt nostetaan esille Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa. Niitä tulee hyödyntää liikunta- ja luontoelämysten sekä oppimisen paikkoina. Myös teknologia nimetään osaksi lapsen monipuolista ja osallistavaa ympäristöä. ⁹⁸

Oulun varhaiskasvatussuunnitelma on yksi Suomen paikallisista varhais-

95 Opetushallitus

96 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, s. 36

97 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, s. 36

98 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, s. 37

kasvatussuunnitelmista. Suunnitelman mukaan hyvän oppimisympäristön tunnusmerkkejä ovat muuntuvuus, lasten osallisuus, lapsille ominaisten toimintatapojen toteutuminen, pienryhmätoiminnan mahdollistaminen, esteettisyys ja viihtyisyys, kiireetön ja rauhallinen ilmapiiri sekä turvallisuus. Erityiseksi piirteeksi Oulun varhaiskasvatussuunnitelmassa nostetaan Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden Sivistysohjelman (2026) linjaama ”Puoli päivää pihalla” -periaate, jonka tarkoituksena on laajentaa oppiminen ja oppimisympäristöt ulos.⁹⁹

Kaupunkikohtaiset päiväkotien suunnitteluohjeet

Monet kaupungit ovat laatineet oman päiväkodin suunnitteluohjeen, joissa on koottuna eri tahojen määräyksiä ja ohjeita. Oulun seudulla käytössä on ympäristötoimen laatima kokonaisuus Suunnitteluohjeita päiväkodin perustamiseen, jossa ohjataan muun muassa tilojen suunnittelua, päiväkodin piha-alueita sekä ilmanvaihto-, lämpötila-, valaistus- ja ääniolosuhteita. Kaupunkikohtaisten suunnitteluohjeiden laajuus vaihtelee viitteellisistä ohjeista tarkkoihin RT-kortteja vastaaviin mitoituksiin ja määräyksiin.¹⁰⁰

80-LUVUN RAKENTEET JA NIIDEN HAASTEET

Vuonna 1989 valmistuneessa Kangaskontion päiväkodissa on nähtävissä ajalle tyypilliset rakennetyypit. Puutteelliset tiivisteet, eristeet ja kosteustekniset ratkaisut ovat aiheuttaneet rakennukseen paikallisia mikrobivaurioita, vaikka sisäilmassa ei ole nähty vakavia ongelmia.¹⁰¹

Päiväkodin rakentamista on ohjannut tuolloin voimassa ollut RYL 81 sekä Suomen rakentamismääräyskokoelman vuoden 1976 Veden- ja kosteudeneristysmääräys (C2) sekä vuoden 1985 Ääneneristysmääräys (C5) ja Lämmöneristysmääräys (C3). Nykyään voimassa ovat RYL 2010 sekä vuoden 2017 ympäristöministeriön asetukset muun muassa uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017), kosteusteknisestä toimivuudesta (782/2017) ja rakennuksen ääniympäristöstä (796/2017). Lisäksi rakentamista ovat ohjanneet ja ohjaavat edelleen erinäiset RT-kortit.¹⁰²

Vuoden 1985 Lämmöneristysmääräys osoittaa, että 80-luvun rakenteiden U-arvovaatimukset poikkeavat monilta osin nykykäsitteistä (kts. taulukko). Tämän vuoksi eristepaksuudet jäävät pieniksi. Esimerkiksi päiväkodin ulkoseinärakenteiden mineraalivillan eristepaksuus on vain 125 mm, kun taas nykyvaatimuksilla sen tulisi olla noin 250 mm. On huomattavaa, että pienemmät eristepaksuudet vaikuttavat rakennuksen kokonaismittasuhteisiin, jollaisia nykyvaatimuksilla ei ole mahdollista saavuttaa.^{103 104 105 106}

99 Oulun varhaiskasvatussuunnitelma, s. 56-58

100 Suunnitteluohjeita päiväkodin perustamiseen 2020

101 Kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimusraportti 2022, s.2

102 Suomen rakentamismääräyskokoelma 2023

103 Lämmöneristysmääräys (C3) 1985, s. 2-3

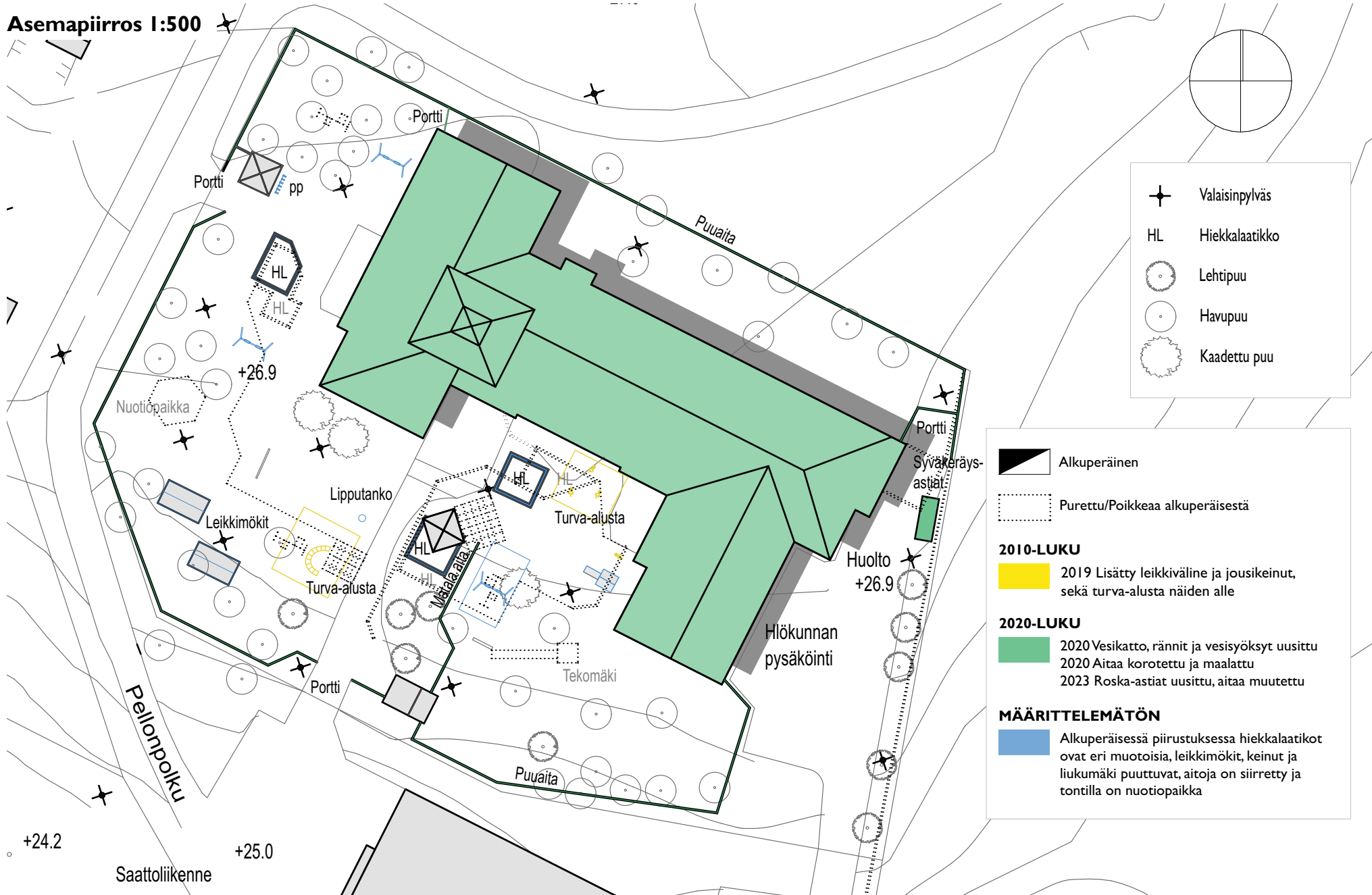
104 Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta 2017, s. 12-13

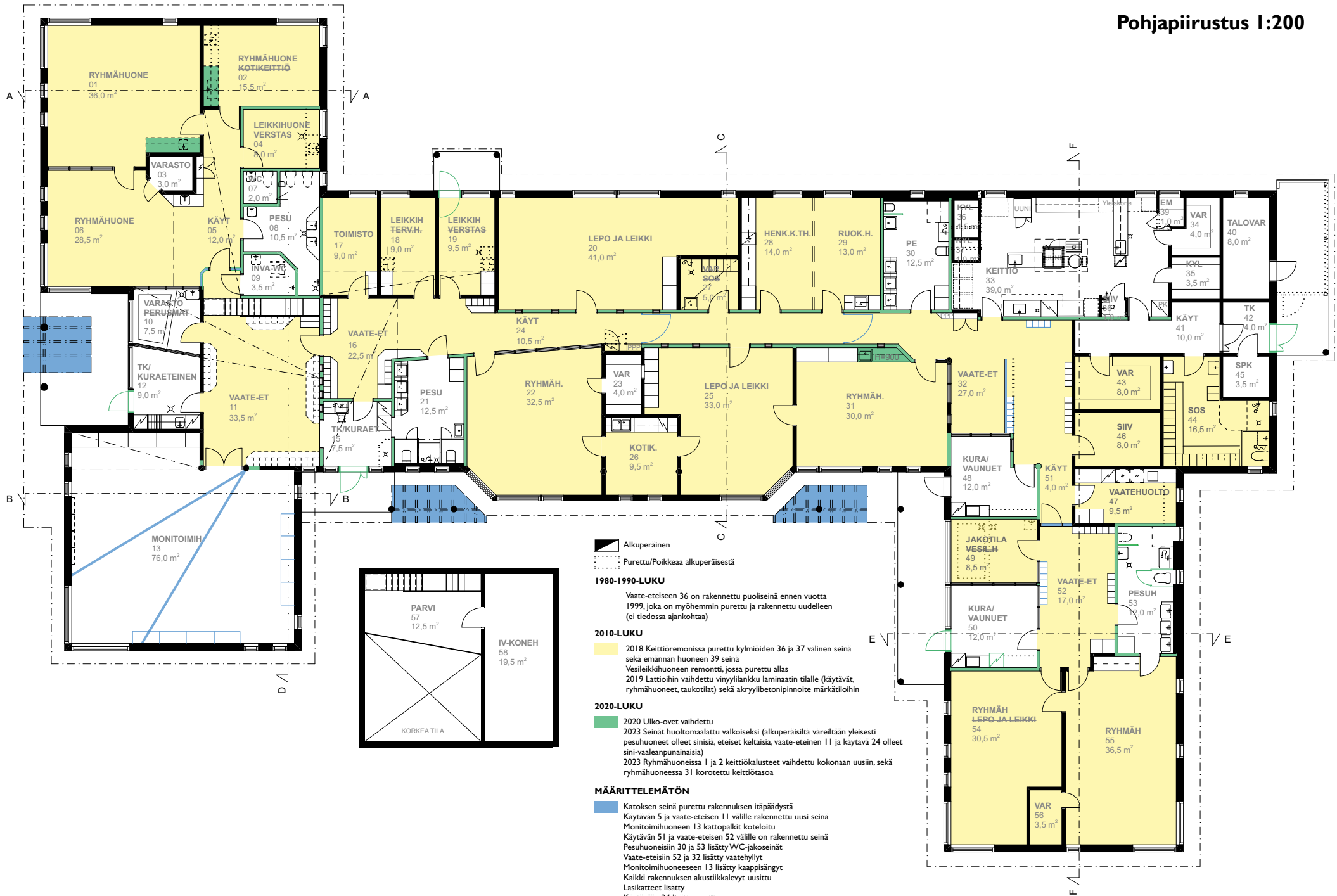
105 RT82-11006 Ulkoseinärakenteita 2010, s. 2, 3, 30

106 Rakennuspiirustukset

SÄILYNEISYYS

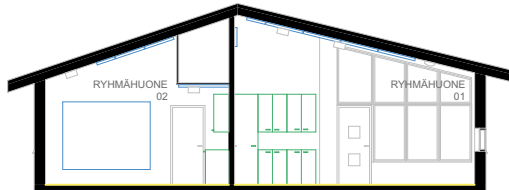
Asemapiirros 1:500

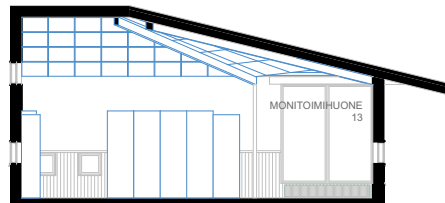

SÄILYNEISYYS

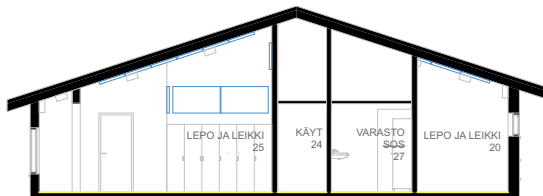
Leikkaukset

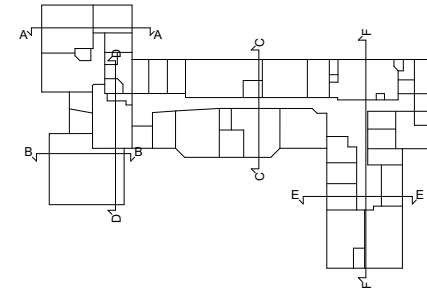
Leikkaus A
1:200

Leikkaus B
1:200

Leikkaus C
1:200

Alkuperäinen

Purettu/Poikkeaa alkuperäisestä

1980-1990-LUKU

Vaate-eteiseen 36 on rakennettu puoliseinä ennen vuotta 1999, joka on myöhemmin purettu ja rakennettu uudelleen (ei tiedossa ajankohtaa)

2010-LUKU

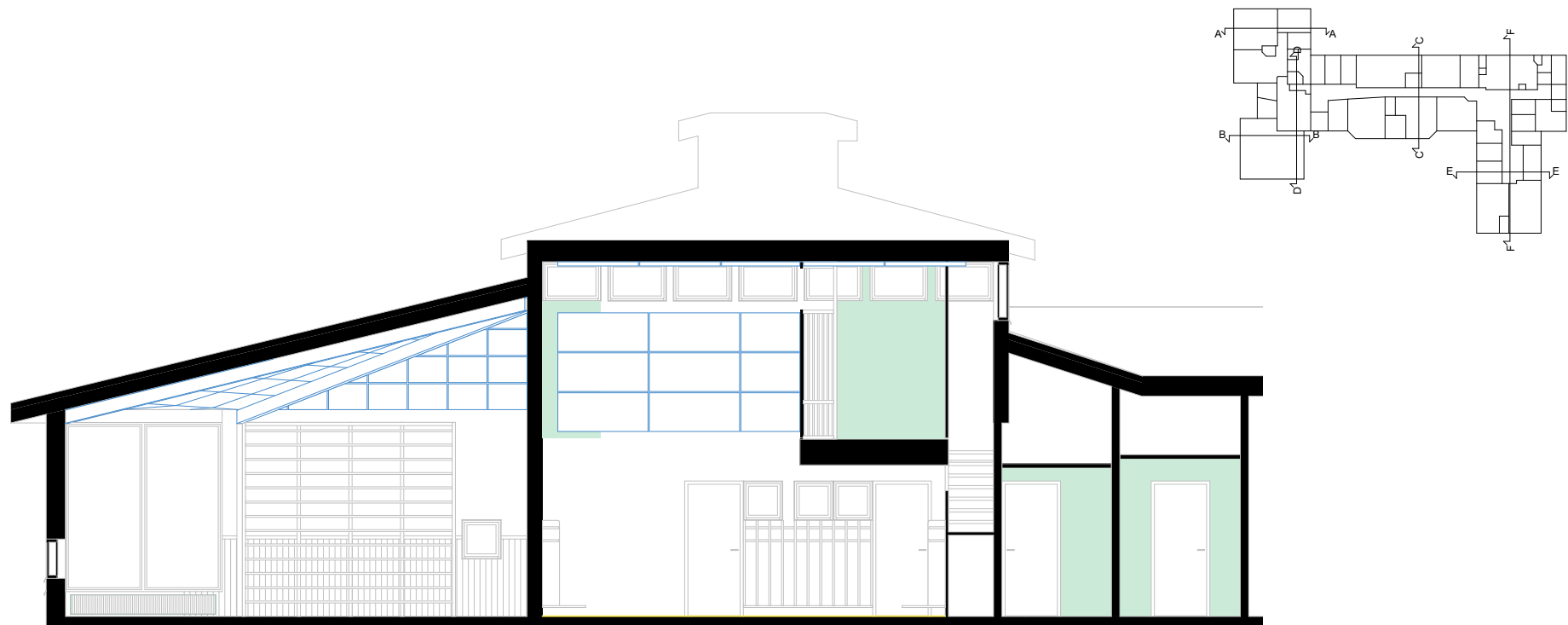
2018 Keittiöremonissa purettu kylmiöiden 36 ja 37 välinen seinä sekä emännän huoneen 39 seinä
Vesileikkihuoneen remontti, jossa purettu allas
2019 Lattioihin vaihdettu vinyylilankku laminaatin tilalle (käytävät, ryhmähuoneet, taukotilat) sekä akryylibetonipinnoite märkätiloihin

2020-LUKU

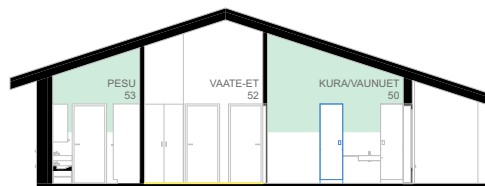
2020 Ulko-ovet vaihdettu
2023 Seinät maalattu valkoiseksi (alkuperäisiltä väreiltään yleisesti pesuhuoneet olleet sinisiä, eteiset keltaisia, vaate-eteinen 11 ja käytävä 24 olleet sini-vaaleanpunaisia)
2023 Ryhmähuoneissa 1 ja 2 keittiökalusteet vaihdettu kokonaan uusiin, sekä ryhmähuoneessa 31 korotettu keittiötasoa

MÄÄRITTELEMÄTÖN

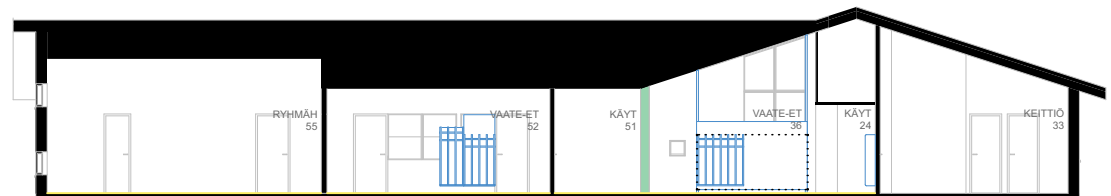
Katoksen seinä purettu rakennuksen itäpäädyistä
Käytävän 5 ja vaate-eteisen 11 välille rakennettu uusi seinä
Monitoimihuoneen 13 kattopalkit koteloitu
Ryhmähuoneeseen 2 lisätty liitutaulu
Käytävän 51 ja vaate-eteisen 52 välille on rakennettu seinä
Pesuhuoneisiin 30 ja 53 lisätty WC-jakoseinät
Vaate-eteisiin 52 ja 32 lisätty vaatehyllyt
Monitoimihuoneeseen 13 lisätty kaappisängyt
Kaikki rakennuksen akustiikkalevyt uusittu

Leikkaus D
1:100

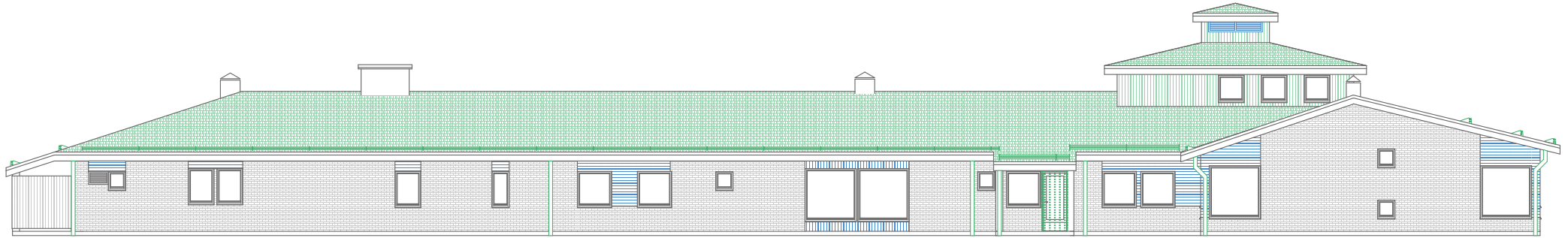
Leikkaus E
1:200

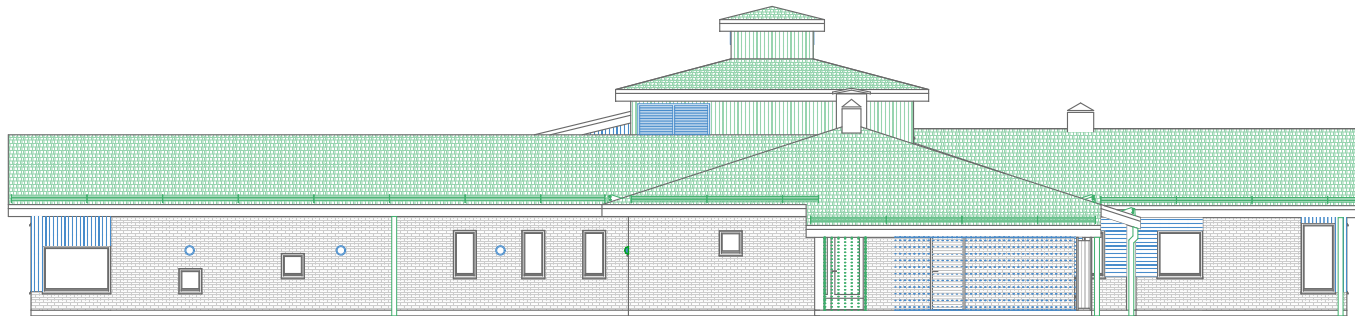
Leikkaus F
1:200

SÄILYNEISYYS

Julkisivut

Julkisivu pohjoiseen
1:200

Julkisivu itään
1:200

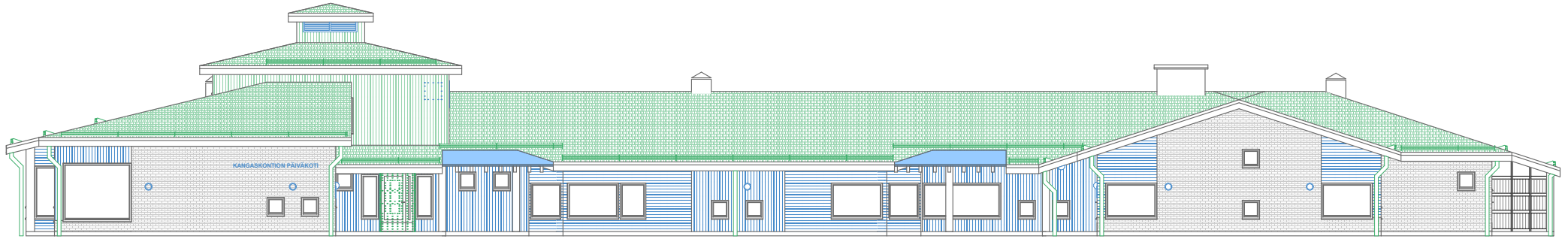
- Alkuperäinen
- Purettu/poikkeaa alkuperäisestä piirustuksesta

2020-LUKU

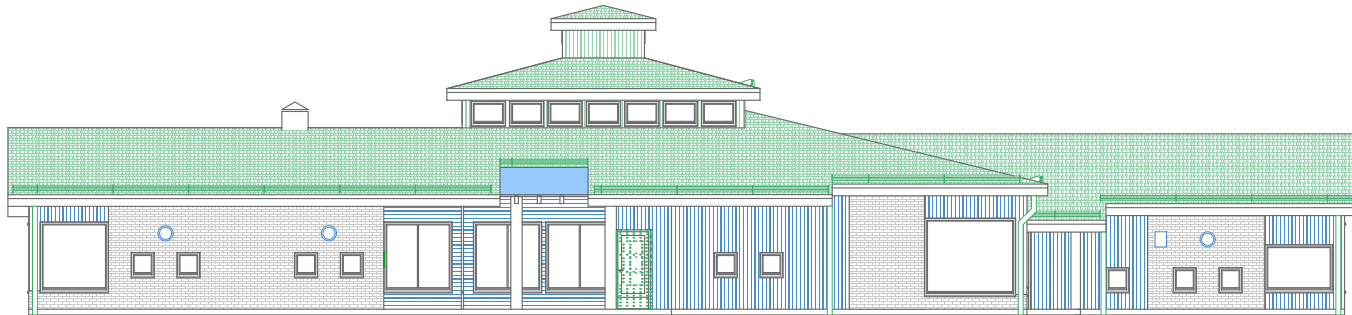
- 2020 Kattoremontissa torniosan julkisivuverhous uusittu ja maalattu, vesikatto uusittu, lisätty sadevesisäilytys ja rännit sekä lumiesteet
- 2020 Ulko-ovet vaihdettu

MÄÄRITTELEMÄTÖN

- Ulkoseinävalaisimet asennettu
- Kyltit asennettu
- Rakennuksen julkisivuverhous uudelleenmaalattu
- Lasikatteet lisätty

Julkisivu etelään
1:200

Julkisivu länteen
1:200

- Alkuperäinen
- Purettu/poikkeaa alkuperäisestä piirustuksesta

2020-LUKU

- 2020 Kattoremontissa torniosan julkisivuverhous uusittu ja maalattu, vesikatto uusittu, lisätty sadevesisyöksyt ja rännit sekä lumiesteet
- 2020 Ulko-ovet vaihdettu

MÄÄRITTELEMÄTÖN

- Ulkoseinävalaisimet asennettu
- Kyltit asennettu
- Rakennuksen julkisivuverhous uudelleenmaalattu
- Torniosan pikkuikkuna peitetty
- Lasikatteet lisätty

VAURIOKARTTOITUS

- Kulumis- ja pintavaurioita ovessa tai oven karmeissa
- Kulumis- ja pintavaurioita ikkunan karmeissa tai puitteissa
- Kulumis- ja pintavaurioita seinissä
- Halkeama lattiassa
- Pintavaurioita rakenteellisissa osissa
- Pintavaurioita alakatossa
- Kiintokalusteaurio

Pohjapiirustus, 1. ja 2. kerros, 1:200

*Halkeama keittiön betonilattiasa.
Kuva: Jere Limnell.*

*Vaurioita keittiön oven karmissa.
Kuva: Vilja Kinnunen.*

*Vaurioita parvitalan ikkunan puitteissa.
Kuva: Vilja Kinnunen.*

*Tyyppillinen pintavaurio sisäikkunassa.
Kuva: Lauri Antila.*

*Käytävän irronnut koristelista.
Kuva: Vilja Kinnunen.*

*Pintavaurioita ryhmähuoneen ovesa.
Kuva: Lauri Antila.*

VAURIOKARTOITUS

	Kulumis- ja pintavaurioita ovessa tai oven karmeissa		Pintavaurioita rakenteellisissa osissa
	Kulumis- ja pintavaurioita ikkunan karmeissa tai puitteissa		Pintavaurioita alakatossa
	Kulumis- ja pintavaurioita seinissä		Kiintokalusteaurio
	Halkeama lattiassa		

Leikkaus A-A, 1:200

Leikkaus B-B, 1:200

Leikkaus C-C, 1:200

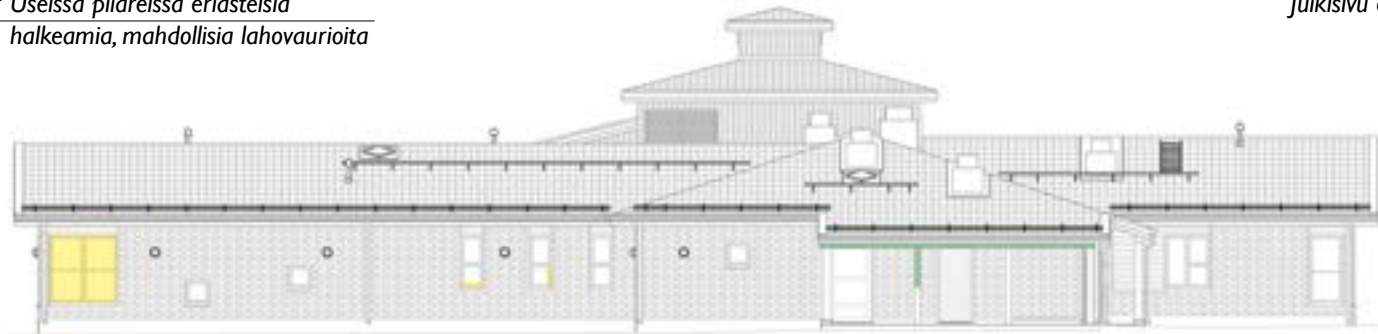

Leikkaus D-D, 1:200

Useissa pilareissa eriateisia
halkeamia, mahdollisia lahovaurioita

Julkisivu etelään, 1:200

Julkisivu itään, 1:200

Julkisivu länteen, 1:200

- Seinän pintavaurioita ja kolhuja
- Ikkunan pintavaurio ja maalipinnan kuluma
- Halkeama pilarissa tai palkissa

MATERIAALI- JA VÄRIKARTOITUS

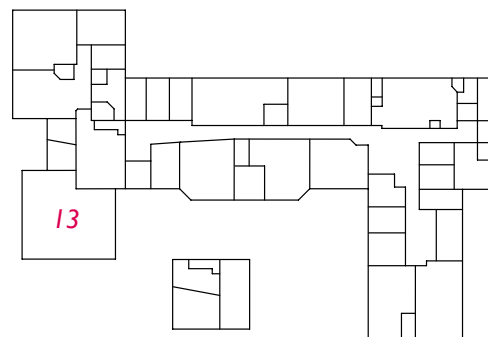
Monitoimihuone 13.

Monitoimihuoneella on monta käyttötarkoitusta. Se toimii mm. liikuntasalina, juhla- ja lepotilana. Tilan värimaailma vastaa nykyisellään lähes alkuperäistä. Seinien alkuperäinen lasikuitutapettipinta on huoltomaalattu v. 2023 kauttaaltaan alkuperäistä vastaavalla valkoisen sävyllä ja pilasterit alkuperäiseen taitetun punaisen sävyyn. Seinien alaosan puolipaneeli sekä puolapuut on jätetty alkuperäiseen asuunsa puupinnalle. Kattopalkit, jossa on ilmeisesti alkuperäinen levyverhous, on niin ikään maalattu alkuperäistä ilmettään vastaavasti valkoiseksi. Katto on verhoiltu kauttaaltaan v. 2023 harmaalla akustiikkalevyllä alkuperäisen valkoisen akustiikkalevyn 50%:n verhoilun sijaan. Lattian lakattu saarniparketti on alkuperäinen. Alkuperäistä väritystä näkyy myös vaaleanvihreissä välioivissa ja vaaleanpunaisissa kiintokalusteissa. Valkoiset kaappisängyt kuvan vasemmassa laidassa on lisätty tilaan myöhemmin.

Monitoimihuone 13. Kuva: Pinja Hilli

	LATTIA saarniparketti, lakattu NCS S 3040-Y20R		PILASTERI maali NCS S 2050-R
	SEINÄT lasikuitutapetti, maali NCS S 0603-G40Y		KAAPISTOT laminaatti NCS S 0520-Y70R
	SEINÄT kuusipaneeli NCS S 3030-Y20R		KAAPISTOT laminaatti NCS S 0502-G50Y
	KATTO akustiikkalevy 50% NCS S 1502-G		VÄLIOVI maali NCS S 1515-B80G

MATERIAALI- JA VÄRIKARTOITUS

Ryhmähuoneet 01, 06, 22, 31 ja 55

Ryhmähuoneiden värimaailma on hyvin vaaleasävyinen. Seinissä on alkuperäinen lasikuitutapetti, ja huoneen 22 varaston vastainen seinä on paneeli-pintainen. Seinät on maalattu v. 2023 kauttaaltaan valkoisiksi ja lattian muovimatto on korvattu 2020 harmaanruskealla, puukuvioisella vinyylilankulla. Kattopinnat on luultavasti v. 2023 maalattu valkoiseksi ja 50% alasta on verhoiltu vaaleanharmailla akustiikkalevyillä alkuperäisen valkoisen levyn sijaan. Väripilkkuina huoneissa ovat alkuperäisen väriset, vaaleanvihreät väliovet ja huoneiden 06 ja 31 vaaleanpunaiset, alkuperäiset matalat kiintokalusteet, sekä huoneen 22 alkuperäisellä punaisen sävyllä huoltomaalattu pilasteri. Huoneissa osa väliovista on alkuperäisiä vaaleanharmaan värisiä. Ryhmähuoneen 1 kiintokalusteet on vaihdettu v. 2023 valkoisiin ja korotettu ergonomisempaan korkeuteen.

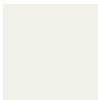

Ryhmähuone 01. Kuva: Pinja Hilli

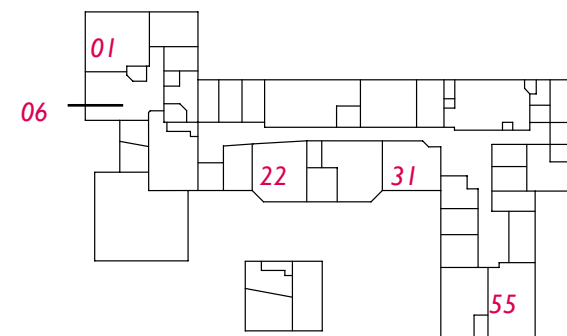

Ryhmähuone 22. Kuva: Lauri Antila

Ryhmähuone 31. Kuva: Lauri Antila

	LATTIA vinyyli NCS S 2005-Y50R		KAAPISTOT laminaatti NCS S 0502-G50Y
	SEINÄT lasikuitutapetti, maali NCS S 0603-G40Y		PILASTERI maali NCS S 2050-R
	KATTO akustiikkalevy 50% NCS S 1502-G		VÄLIOVI maali NCS S 1002-Y
	KAAPISTOT laminaatti NCS S 0520-Y70R		VÄLIOVI maali NCS S 1515-B80G

MATERIAALI- JA VÄRIKARTOITUS

Lepo ja leikki 20, 25 ja 54

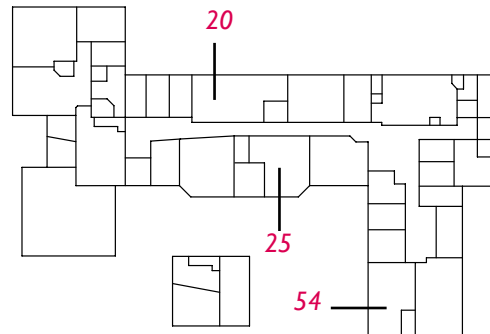
Lepo- ja leikkihuoneet ovat värimaailmaltaan toistensa kaltaisia. Seinissä on alkuperäinen lasikuitutapetti, ja huoneen 54 varaston vastainen seinä on paneelipintainen. Seinät on maalattu v. 2023 kauttaaltaan valkoisiksi ja lattian muovimatto on korvattu 2020 vinyylilankulla. Kattopinnot on luultavasti v. 2023 huoltomaalattu alkuperäistä vastaavalla valkoisen sävyllä ja 50% kattopinnoista on verhoiltu vaaleanharmailla akustiikkalevyillä alkuperäisen valkoisen levyn sijaan. Levyjen vaihdon yhteydessä akustiikkalevyjä on lisätty myös seinäpintojen yläosiin. Huoneiden vaaleanvihreät välitiet ja huoneen 20 vaaleanpunaiset kiintokalusteet ovat alkuperäiset. Huoneissa osa välitiedoista on alkuperäisiä vaaleanharmaan värisiä. Huoneen 25 kiintokalusteet on lisätty myöhemmin, ei ole tiedossa milloin.

Lepo ja leikki 25. Kuva: Elisa Rähä

Lepo ja leikki 54. Kuva: Vilja Kinnunen

Lepo ja leikki 20. Kuva: Lauri Antila

	LATTIA vinyyli		KATTO akustiikkalevy 50% NCS S 1502-G		KAAPISTOT laminaatti NCS S 0502-G50Y		
	SEINÄT lasikuitutapetti, maali NCS S 0603-G40Y		KAAPISTOT laminaatti NCS S 0520-Y70R		VÄLIOVI maali NCS S 1515-B80G		VÄLIOVI maali NCS S 1002-Y

MATERIAALI- JA VÄRIKARTOITUS

Kotikeittiöt 02 ja 26

Kotikeittiöt ovat seinä-, lattia- ja kattopintojen osalta toistensa kaltaisia. Seinissä on alkuperäinen lasikuitutapetti ja ne ovat v. 2023 valkoiseksi maalattuja. Huoneen 26 pilasteri on huoltomaalattu alkuperäisellä punaisen sävyllä. Myös katot ovat samassa yhteydessä maalattu alkuperäistä mukaillen valkoisen sävyisiksi ja 50% kattopinnoista on verhoiltu vaaleanharmailla akustiikkalevyillä alkuperäisen valkoisen levyn sijaan. Lattioiden muovimatot on korvattu 2020 vinyylilankulla. Huoneiden vaaleanvihreät väliovet ja huoneen 26 vaaleanpunaiset kiintokalusteet sekä ilmastointiputkien maali ovat alkuperäiset. Huoneen 02 kiintokalusteet on vaihdettu v. 2023 valkoihin ja korotettu ergonomisempaan korkeuteen.

Kotikeittiö 02. Kuva: Pinja Hilli

Kotikeittiö 26. Kuva: Elisa Rähä

 LATTIA
vinyyli
NCS S 2005-Y50R

 SEINÄT
lasikuitutapetti, maali
NCS S 0603-G40Y

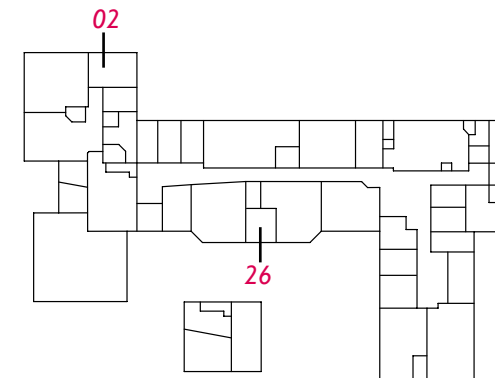
 PILASTERI
maali
NCS S 2050-R

 KATTO
akustiikkalevy 50%
NCS S 1502-G

 KAAPISTOT
laminaatti
NCS S 0502-G50Y

 KAAPISTOT
laminaatti
NCS S 0520-Y70R

 VÄLIOVI
maali
NCS S 1515-B80G

MATERIAALI- JA VÄRIKARTOITUS

Terveydenhoitohuone 18 ja verstaas 19

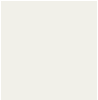

Alunperin terveydenhoitohuoneeksi ja leikkihuoneeksi suunnitellut ja niissä käyttötarkoituksissaan toimineet tilat toimivat nykyään leikkutiloina. Ne ovat niin pintamateriaalien kuin kiintokalusteidenkin osalta toistensa kaltaisia. Poikkeuksena tummanharmaa ulko-ovi, joka on uusittu ilmeisesti v. 2023 tehdyn remontin yhteydessä. Seinissä on alkuperäinen lasikuitutapetti ja ne ovat v. 2023 valkoiseksi maalattuja. Myös katot ovat samassa yhteydessä maalattu alkuperäistä mukailien valkoisen sävyisiksi ja 50% kattopinoista on verhoiltu vaaleanharmaalla akustiikkalevyillä alkuperäisen valkoisen levyn sijaan. Lattioiden muovimatot on korvattu 2020 vinyylilankulla. Huoneiden vaaleanharmaat väliovet ja vaaleanpunaiset kiintokalusteet ovat alkuperäiset.

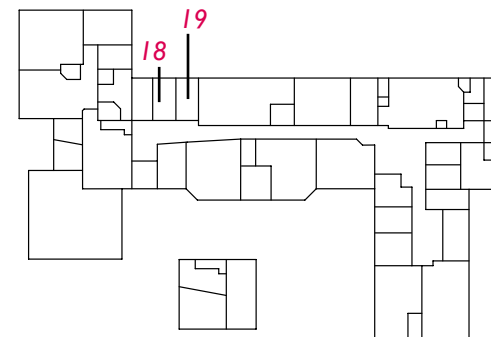

Entinen terveydenhoitohuone 18. toimii nykyään leikkihuoneena. Kuva: Elisa Rähä

Entinen verstaas 19. toimii nykyään leikkihuoneena. Kuva: Pinja Hilli

 LATTIA vinyyli NCS S 2005-Y50R	 KAAPISTOT laminaatti NCS S 0520-Y70R
 SEINÄT lasikuitutapetti, maali NCS S 0603-G40Y	 VÄLIOVI maali NCS S 1002-Y
 KATTO akustiikkalevy 50% NCS S 1502-G	 ULKO-OVI alumiini, maali NCS S 7005-R80B

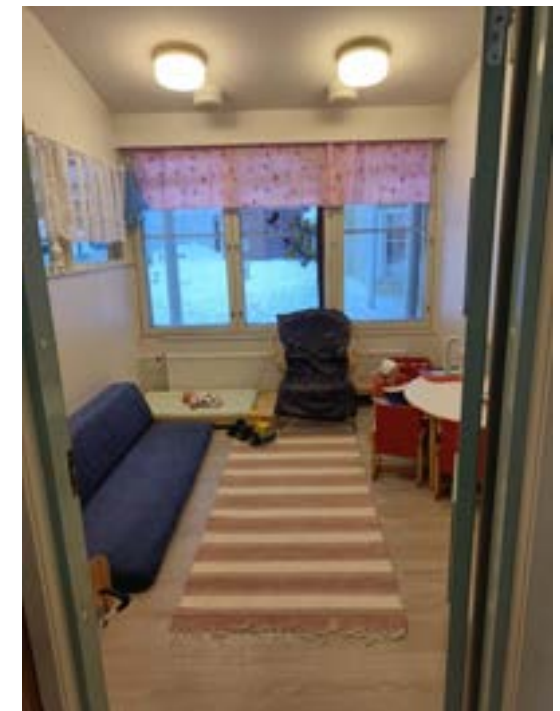
MATERIAALI- JA VÄRIKARTOITUS

Perusmateriaali 10 ja vesileikkihuone 49

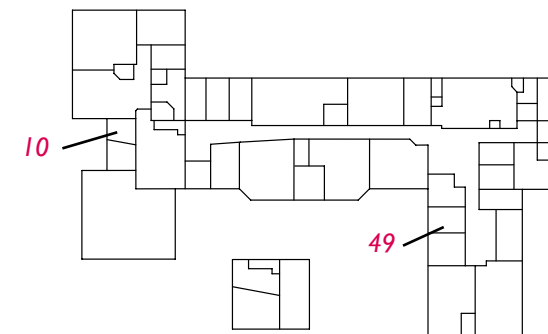
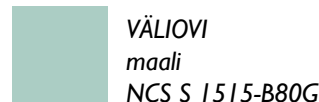
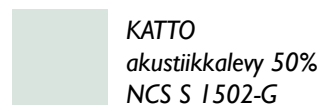
Perusmateriaalihuone 10 on suunniteltu alunperin hiekkaleikkihuoneeksi. Käyttötarkoitusta on muutettu arviolta 2009-2014 välisenä aikana. Nykyään tila toimii varastona. Vesileikkihuoneeksi suunnitellun tilan 49 käyttötarkoitusta on muutettu myöskin 2009-2014 välisenä aikana, jolloin allas on purettu. Nykyään tilaa käytetään leikkihuoneena. Molempien tilojen seinissä on alkuperäinen lasikuitutapetti ja ne ovat v. 2023 valkoiseksi maalattuja. Huoneessa 10 on lisäksi alkuperäiseen asuunsa jätetty puolipaneeli. Myös katot ovat samassa yhteydessä maalattu alkuperäistä mukailien valkoisen sävyisiksi ja huoneessa 10 on lisäksi 50% kattopinnoista verhoiltu vaaleanharmailla akustiikkalevyillä alkuperäisen valkoisen levyn sijaan. Huoneessa 10 on alkuperäinen punaruskea, lasittamaton klinkkeri, jolla on laatoitettu lattia ja hiekkaleikkeihin tarkoitettu allas. Vesileikkihuoneen 49 lattiassa ollut alkuperäinen muovimatto on korvattu v. 2020 vinyylilankulla. Huoneiden vaaleanvihreät välit ovat alkuperäiset.

Perusmateriaali 10. Kuva: Pinja Hilli

Vesileikkihuone 49. Kuva: Vilja Kinnunen

MATERIAALI- JA VÄRIKARTOITUS

Parvi 14.

Parvi toimii leikkitilana. Tilan värimaailma vastaa nykyisellään lähes alkuperäistä. Seinien lasikuitutapettipinta on huoltomaalattu v. 2023 kauttaaltaan alkuperäistä vastaavalla valkoisen sävyllä. Seinien alaosan puolipaneeli, kaidepuut, tukirakenteet sekä portaat on jätetty alkuperäiseen asuunsa puupinnalle. Katto on huoltomaalattu alkuperäistä valkoista vastaavalla sävyllä ja verhoiltu 50%:n osuudelta v. 2023 harmaalla akustiikkalevyllä alkuperäisen valkoisen akustiikkalevyverhoilun sijaan. Lattian muovimatto on alkuperäinen.

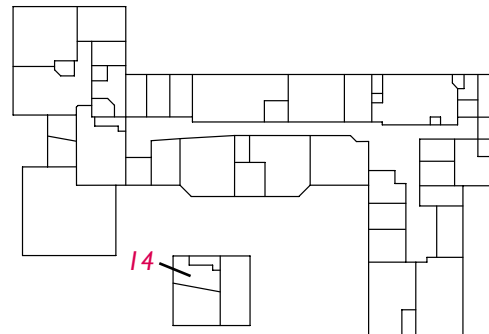

Parvi 14. Kuva: Pinja Hilli

Parvi 14. Kuva: Vilja Kinnunen

	LATTIA muovimatto NCS S 1010-Y20R
	SEINÄT lasikuitutapetti, maali NCS S 0603-G40Y
	KATTO akustiikkalevy 50% NCS S 1502-G
	KAITEET, RAKENTEET mänty NCS S 3030-Y20R

Parvi 14. Kuva: Pinja Hilli

MATERIAALI- JA VÄRIKARTOITUS

Pesuhuoneet 08, 21, 30 ja 53

Wc-tilat 07 ja 09

Pesuhuoneet ja wc:t ovat väri- ja pintamateriaaleiltaan toistensa kaltaisia. Seinät ovat tiilestä ja pesuhuoneissa seinien alaosa sekä wc-tilojen altaan tausta on laatoitettu kiiltävällä valkoisella laattalla. Tiilipinnat on maalattu valkoiseksi v. 2023, lukuun ottamatta pesuhuoneen 21 takaseinän alkuperäistä vaaleansinistä seinäpintaa. Alunperin pesuhuoneiden seinät olivat luultavasti vaaleansiniset. Wc-tilassa 07 wc-istuimen yläpuolella seinässä on näkyvissä alkuperäistä wc-tilojen vaaleanpunaista seinämaalisyvyä. Katot on alkuperäisellä kuusipaneelipinnalla. Pesuhuoneiden lattioissa on alkuperäinen punaruskea, lasittamaton klinkkeri. Pesuhuoneiden ja wc-tilojen vaaleanvihreät väliovet, pesuhuoneiden vaaleanpunaiset kiintokalusteet, sekä vaaleansiniset wc-ovet ja huoneen 30 suihkuseinä ovat alkuperäisiä.

Wc 07. Kuva: Pinja Hilli

Pesuhuone 30. Kuva: Elisa Rähä

LATTIA
klinkkeri
NCS S 4550-Y70R

SEINÄT
tiili, maali
NCS S 0603-G40Y

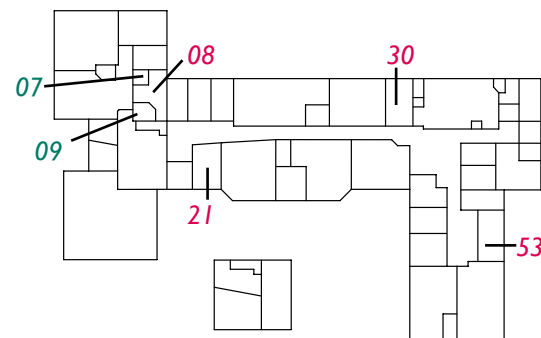
SEINÄT
tiili, maali
NCS S 0510-R90B

KATTO
kuusipaneeli
NCS S 3030-Y20R

KAAPISTOT
laminaatti
NCS S 0520-Y70R

WC OVET
laminaatti
NCS S 0510-R90B

VÄLIOVI
maali
NCS S 1515-B80G

Pesuhuone 21. Kuva: Elisa Rähä

MATERIAALI- JA VÄRIKARTOITUS

Tuulikaapit/kuraeteiset/vaunueteiset 12, 15, 42, 48 ja 50

Eteistilat ovat väri- ja pintamateriaaleiltaan toistensa kaltaisia, poikkeuksena tuulikaappi 42 joka toimii henkilökunnan sisäänkäyntinä. Seinien alkuperäinen lasikuitutapettipinta on huoltomaalattu v. 2023 kauttaaltaan alkuperäistä vastaavalla valkoisen sävyllä. Seinä on laatoitettu puolivälin korkeudelle ulottuvalla, kiiltävällä valkoisella laattalla. Kattopinnat on luultavasti v. 2023 maalattu valkoiseksi ja 50% alasta on verhoiltu vaaleanharmailla akustiikkalevyillä alkuperäisen valkoisen levyn sijaan, poikkeuksena tuulikaappi 42 jossa akustiikkalevyjä ei ole. Eteistilojen lattioissa on alkuperäinen punaruskea, lasittamaton klinkkeri, poikkeuksena tuulikaapin 42 niin ikään alkuperäinen akryylibetonipinnoite. Eteistilojen vaaleanvihreät väliovet ja tuulikaapin 42 ovi sähköpääkeskukseen ovat alkuperäisiä. Tummanharmaa alumiiniulko-ovi on vaihdettu v. 2020.

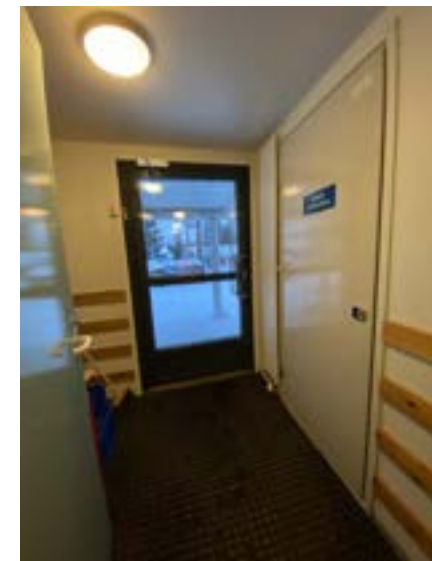
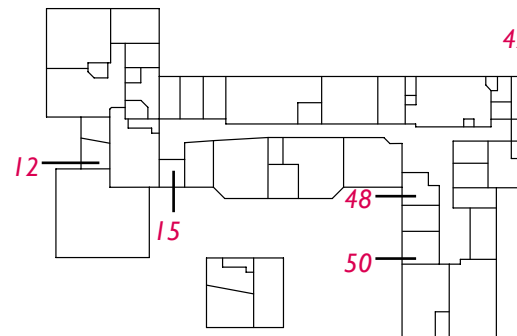

Tk/kuraeteinen 12. Kuva: Vilja Kinnunen

Tk/vaunueteinen 50. Kuva: Elisa Rähä

	LATTIA klinkkeri NCS S 4550-Y70R		KATTO akustiikkalevy 50% NCS S 1502-G
	LATTIA akryylibetoni, vanha NCS S 3020-Y10R		VÄLIOVI maali NCS S 1515-B80G
	SEINÄT lasikuitutapetti, maali NCS S 0603-G40Y		VÄLIOVI maali NCS S 1002-Y
	SUOJALAUDOITUS kuusilauta NCS S 3030-Y20R		ULKO-OVI alumiini, maali NCS S 7005-R80B

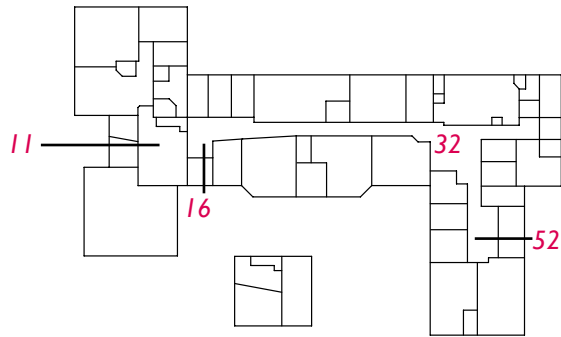

Tuulikaappi 42. Kuva: Pinja Hilli

MATERIAALI- JA VÄRIKARTOITUS

Vaate-eteiset 11, 16, 32 ja 52

Vaate-eteiset ovat seinä-, lattia- ja kattopintojen osalta toistensa kaltaisia. Osa seinistä on tiilipintaisia ja osa on alkuperäisellä lasikuitutapettipinnalla. Ne ovat v. 2023 valkoiseksi maalattuja. Myös katot ovat samassa yhteydessä maalattu alkuperäistä mukailien valkoisen sävyisiksi ja 50% kattopinnoista on verhoiltu vaaleanharmailla akustiikkalevyillä alkuperäisen valkoisen levyn sijaan. Lattioiden muovimatot on korvattu 2020 vinyylilankulla. Huoneiden vaaleanvihreät ja vaaleanharmaat väliovet, huoneiden 32 ja 52 vaaleanpunaiset kiintokalusteet sekä mäntypuiset naukkokalusteet ovat alkuperäiset.

LATTIA
vinyyli
NCS S 2005-Y50R

SEINÄT
lasikuitutapetti, maali
NCS S 0603-G40Y

SEINÄT
tiili, maali
NCS S 0603-G40Y

KATTO
akustiikkalevy 50%
NCS S 1502-G

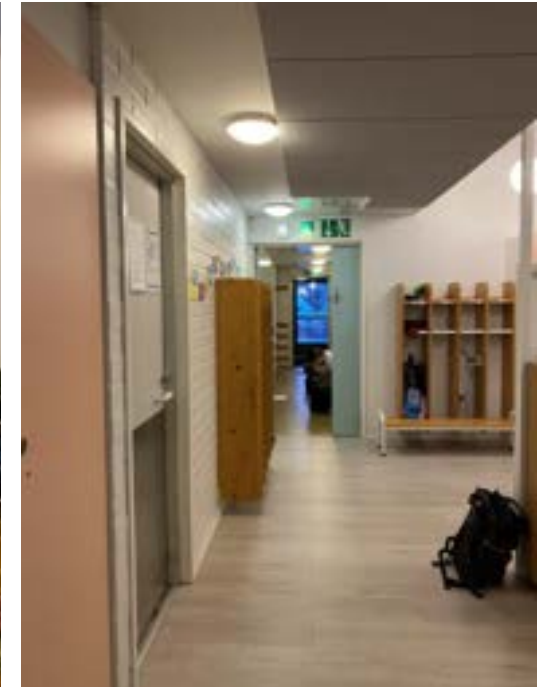
KAAPISTOT
laminaatti
NCS S 0520-Y70R

NAULAKOT
liimapuu, mänty
NCS S 3030-Y20R

VÄLIOVI
maali
NCS S 1515-B80G

Vaate-eteinen 11. Kuva: Pinja Hilli

Vaate-eteinen 32. Kuva: Pinja Hilli

Vaate-eteinen 52. Kuva: Vilja Kinnunen

MATERIAALI- JA VÄRIKARTOITUS

Käytävät 05, 24, 41 ja 51

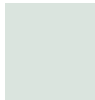

Käytävätilat poikkeavat sekä materiaali- että värimaailmaltaan toisistaan. Osa seinistä on tiilipintaisia ja osa on alkuperäisellä lasikuitutapettipinnalla. Ne ovat v. 2023 valkoiseksi maalattuja. Käytävän 41 kuusipuiset suojalaudat ovat alkuperäiset. Käytävän 24 listoitukset ovat rajanneet alun perin seinän värikenttiä. Myös katot ovat samassa yhteydessä maalattu alkuperäistä mukaillen valkoisen sävyisiksi ja 50% kattopinnoista on verhoiltu vaaleanharmailla akustiikkalevyillä alkuperäisen valkoisen levyn sijaan, poikkeuksena käytävä 41 jossa akustiikkalevyjä ei ole. Lattioiden muovimatot on korvattu 2020 vinyylilankulla, poikkeuksena käytävä 41 jossa on alkuperäinen kellastunut akryylibetonipinnoite. Käytävätilojen vaaleanvihreät ja vaaleanharmaat väliovet ja käytävän 05 vaaleanpunaiset kiintokalusteet ovat alkuperäiset.

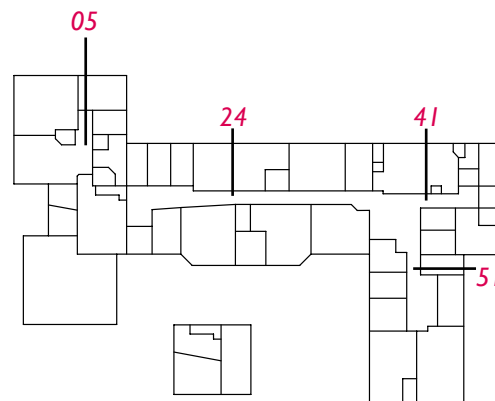

Käytävä 05. Kuva: Pinja Hilli

Käytävä 41. Kuva: Pinja Hilli

	LATTIA vinyyli NCS S 2005-Y50R		SUOJALAUDOITUS kuusilauta NCS S 3030-Y20R
	LATTIA akryylibetoni, vanha NCS S 3020-Y10R		KATTO akustiikkalevy 50% NCS S 1502-G
	SEINÄT lasikuitutapetti, maali NCS S 0603-G40Y		KAAPISTOT laminaatti NCS S 0520-Y70R
	SEINÄT tiili, maali NCS S 0603-G40Y		VÄLIOVI maali NCS S 1515-B80G

Käytävä 24. Kuva: Pinja Hilli

MATERIAALI- JA VÄRIKARTOITUS

Henkilökunnan tilat 17, 27, 28, 29 ja 44

Henkilökunnan toimisto- tauko- työ- ja sosiaalitilat ovat seinä-, lattia- ja kattopintojen osalta toistensa kaltaisia. Osa seinistä on tiilipintaisia ja osa on alkuperäisellä lasikuitutapettipinnalla. Ne ovat v. 2023 valkoiseksi maalattuja. Sosiaalityloissa 27 ja 44 on lisäksi valkoista kiiltävälasitteista laattaa suihkunurkkauksissa. Myös katot ovat samassa yhteydessä maalattu alkuperäistä mukailien valkoisen sävyisiksi ja 50% kattopinoista on verhoiltu vaaleanharmailla akustiikkalevyillä alkuperäisen valkoisen levyn sijaan, poikkeuksena sosiaalitylojen katot joissa akustiikkalevyä ei ole. Tilojen 17, 28 ja 29 lattioiden muovimatot on korvattu 2020 vinyylilankulla. Miesten sosiaalitylan 27 ja naisten sosiaalitylan 44 lattiat on uusittu v. 2020 jolloin vanha akryylibetonipinnoite on korvattu uudella. Huoneiden vaaleanharmaat väliovet, sekä taukotilan 28 kaapistot ovat alkuperäiset. Sosiaalitylojen 27 ja 44 punaiset alumiinikaapit, vaaleanpunaiset ilmastointiputket ja vaaleansiniset suihkuseinät/wc-ovet ovat alkuperäisessä asussaan.

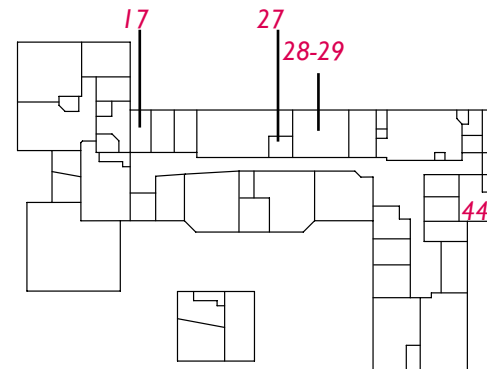
	LATTIA vinyyli NCS S 2005-Y50R		VÄLIOVI maali NCS S 1002-Y
	LATTIA akryylibetoni, uusi NCS S 4502-Y		KAAPISTOT/PUTKET laminaatti/pelti NCS S 0520-Y70R
	SEINÄT lasikuitutapetti/tiili, maali NCS S 0603-G40Y		KAAPISTOT pelti, maali NCS S 1580-Y80R
	KATTO akustiikkalevy 50% NCS S 1502-G		SUIHKUSEINÄ laminaatti NCS S 0510-R90B

Toimisto 17. Kuva: Elisa Rähä

Henkilökunnan taukotila 28. Kuva: Pinja Hilli

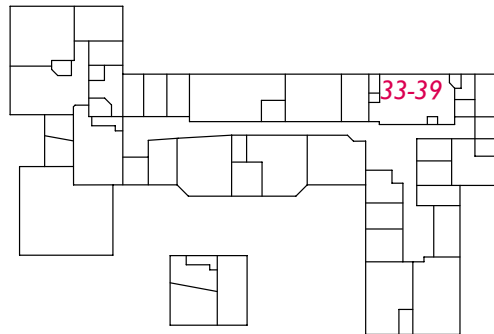

Naisten sosiaalityla 44. Kuva: Elisa Rähä

MATERIAALI- JA VÄRIKARTOITUS

Keittiötilat 33, 34, 35, 36, 37, 38 ja 39

Keittiö ja siihen kuuluvat aputilat on uusittu osittain vuonna 2018. Tarkkaa tietoa ei ole, mitä muutoksia tilaan on tehty. Saatujen tietojen valossa tarkasteltuna oletuksena on että keittiön muutos jakelukeittiöksi on koskenut vain muutamaa kalustetta, kuten keskisaarekkeen padan poistoa ja oikean seinustan vesipisteen poistoa. Oletettavasti teräskalusteet on pääosin alkuperäisiä. Takaseinän valkoiset kaapistot on alkuperäisiä. Seinät ovat alkuperäisellä kiiltävälasitteisella laattalla laatoitetut, poikkeuksena kylmiöiden keittiöpuoleisen seinän vaaleankeltainen laattapinta. Katon metallisälepinta on joko uusittu tai maalattu vuoden 2018 remontin yhteydessä. Huoneiden vaaleanharmaat väliovet ovat alkuperäiset.

LATTIA
akryylibetoni, vanha
NCS S 3020-Y10R

KATTO
pelti, maali
NCS S 0502-G50Y

SEINÄT
laatta, kiiltävä lasite
NCS S 0603-G40Y

KALUSTEET
teräs
NCS S 5005-G80Y

SEINÄT
laatta
NCS S 0603-Y40R

VÄLIOVI
maali
NCS S 1002-Y

Keittiö 33. Kuva: Pinja Hilli

MATERIAALI- JA VÄRIKARTOITUS

Varastot 03, 23, 43 ja 56

Vaatehuolto- ja siivoustilat 46 ja 47

Varastot sekä vaate- ja siivoushuoltotilat ovat värimaailmaltaan toistensa kaltaisia. Seinät ovat kaikissa tiloissa maalattu v. 2023 valkoiseksi, poikkeuksena varastojen 23 ja 56 kuusipaneeliseinä t jotka on jätetty alkuperäisen värisiksi. Myös katot ovat samassa yhteydessä maalattu alkuperäistä mukailien valkoisen sävyisiksi. Varastojen lattiat on uusittu v. 2020 jolloin alkuperäiset muovimatot on korvattu vinyylilankulla, poikkeuksena varasto 43 jonka lattia on pinnoitettu akryylibetonilla. Samanlainen akryylibetonipinnoite on tuolloin laitettu myös vaate- ja siivoushuoltotiloihin. Huoneiden vaaleanharmaat väliovet sekä vaatehuoltotilan 47 valkoiset kaapistot mäntylistoin ovat alkuperäiset.

LATTIA
vinyyli
NCS S 2005-Y50R

LATTIA
akryylibetoni, uusi
NCS S 4502-Y

SEINÄT
lasikuitutapetti, maali
NCS S 0603-G40Y

SEINÄT
kuusipaneeli
NCS S 3030-Y20R

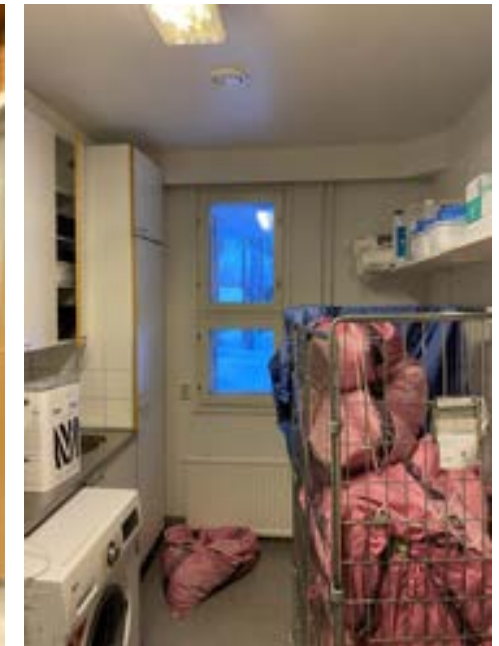
KATTO, PUTKET
maali

VÄLIOVI
maali
NCS S 1002-Y

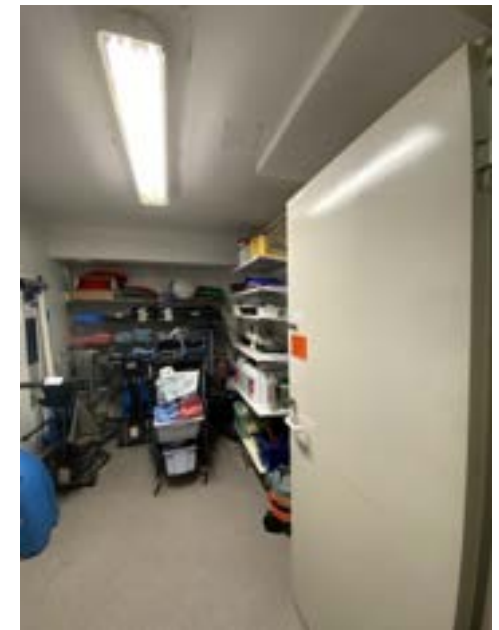
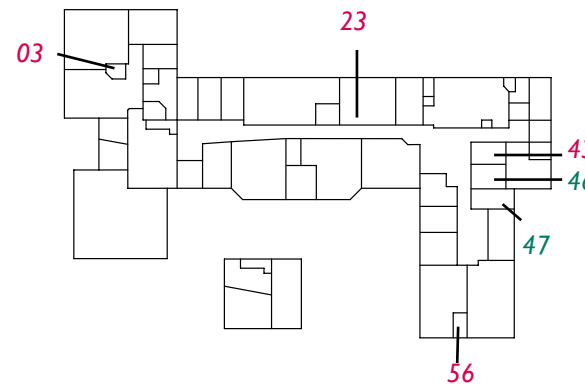
KAAPISTOT
laminaatti, mäntylistat
NCS S 0502-G50Y/NCS S 3030-Y20R

Varasto 23. Kuva: Pinja Hilli

Vaatehuolto 47. Kuva: Pinja Hilli

Siivoushuolto 46. Kuva: Pinja Hilli

INVENTOINTI

Inventointiosiossa paneudutaan rakennukselle tyypillisiin detaljeihin ja rakenteisiin. Tarkastelussa ovat seuraavat rakennuksessa toistuvat kokonaisuudet: sisäänkäynnit, käytävä, monitoimihuone, ryhmähuoneet, pesuhuoneet, vaateeteiset + parvi, kura-/vaunueteiset. Osiossa esitellään myös vanhoja kalustepiirustuksia sekä käydään läpi 80-luvulle tyypillisiä ja päiväkotirakennuksessa ilmeneviä rakenneratkaisuja.

Kuva: Elisa Rähkä 2024

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Seinävalaisin

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Kattovalaisin

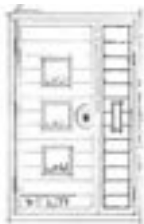
Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Pikkuikkuna,
MSE,
alumiini-mänty

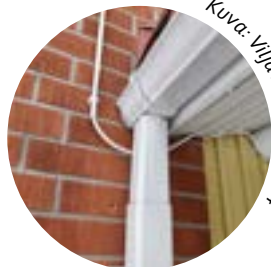

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Uusittu
ovi

Vanha
ovi

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Katoksen
vedenpoisto

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Tyypilliset detaljit ja rakenteet: Sisäänkäynnit

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Painekyllästetyt
pyöröpilarit ja palkit

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Katoksen
valokate

Kuva: Vija Kinnunen 2024

Kattovalaisin

Kuva: Vija Kinnunen 2024

Sisäikkuna

Kuva: Vija Kinnunen 2024

Sisäikkuna

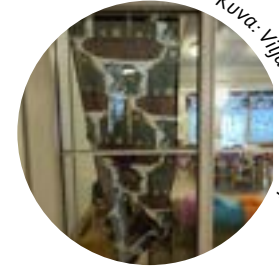
Kuva: Vija Kinnunen 2024

Seinävalaisin

Tyypilliset detaljit ja rakenteet: Käytävä

Kuva: Pirja Hilli 2024

Kuva: Vija Kinnunen 2024

Sisäikkuna

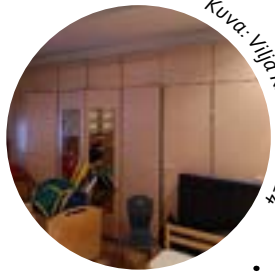
Kuva: Vija Kinnunen 2024

Seinän koristelistat

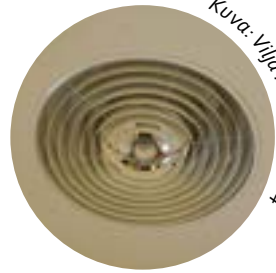
Kuva: Vija Kinnunen 2024

Sisäovi,
laminaattipinta,
Miranol 413 Laguuni

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Kaapitot,
laminaattipinta,
IKI 740

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Upotettu
kattovalaisin

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Avattava
pikkuikkuna,
MSE,
alumiini-mänty

Kuva: Piija Hilli 2024

Ääneneristyvi,
laminaattipinta,
Miranol 413 Laguuni

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Tyypilliset detaljit ja rakenteet:
Monitoimihuone

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Kattopalkit
ja punaiset
pilasterit

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Puolapuut,
Karhu Titan,
3549

Huoneopaste,
TAKI-tarrakirjaimet,
Helvetica Medium

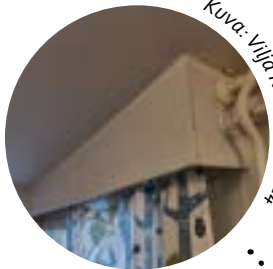

Kuva: Piija Hilli 2024

Puolipaneeli,
STS,
kuusi

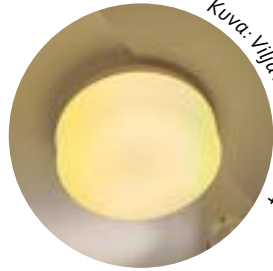

Kuva: Piija Hilli 2024

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Verhokotelo

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Kattovalaisin

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Avattava
pikkuikkuna,
MSE,
mänty-alumiini

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Kaapitot,
laminaattipinta,
IKI K740

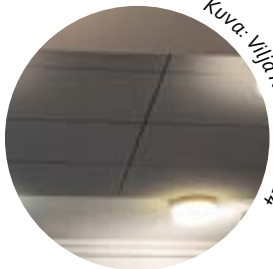
Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Tyypilliset detaljit ja rakheet: Ryhmähuoneet

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Oven painike,
primo presto,
alljv

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Akustiikkalevyt,
ent. Akusto Karhu,
valkoinen

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Lankavedin,
INNO 102

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

WC-jakoseinät ja -ovet, laminaattipinta, IKI

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Kattovalaisin

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Kattovalaisin

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Iv-puket, ennen värilliset

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Tyypilliset detaljit ja rakenteet: Pesuhuoneet

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Vessapaperiteline, INNO 353

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Lankavedin, INNO 102

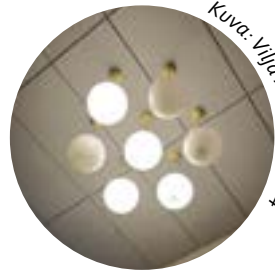
Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Kaapitot, laminaattipinta, IKI K740

Kuva: Vija Kinnunen 2024

Kattovalaisin

Kuva: Vija Kinnunen 2024

Kattovalaisinryhmä

Kuva: Vija Kinnunen 2024

Parven
rimoitus

Kuva: Vija Kinnunen 2024

Lastennaulakot,
Sasmo,
mänty

Kuva: Pinja Hilli 2024

Tyypilliset detaljit ja rakenteet: Vaate-eteiset + parvi

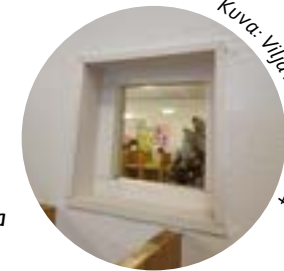
Kuva: Vija Kinnunen 2024

Sisäovi,
laminaattipinta,
Miranol 413
Laguuni

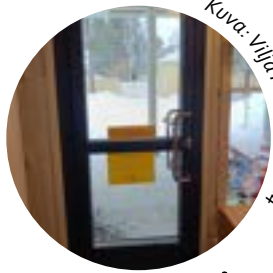
Kuva: Vija Kinnunen 2024

Portti
parvelle

Kuva: Vija Kinnunen 2024

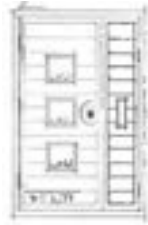
Sisäikkuna

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

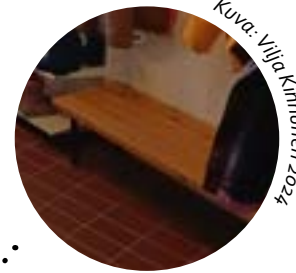
Uusittu ulko-ovi

Vanha ovi

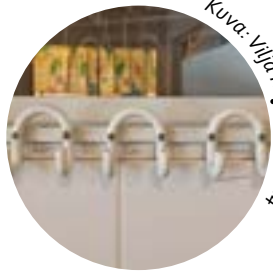
Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Kattovalaisin

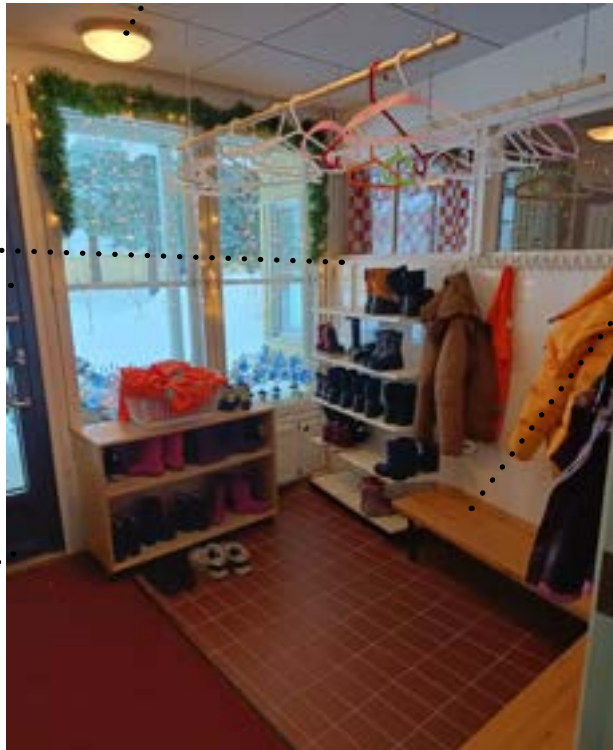
Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Mäntypenkki, metalliputkijalat

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Seinäkoukku, INNO 316

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Tyypilliset detaljit ja rakenteet: Kura-/vaunueteiset

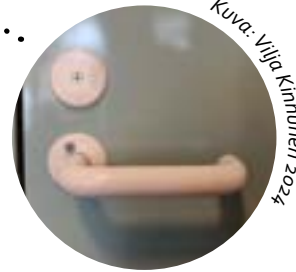
Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Sisäovi, laminaattipinta, Miranol 413 Laguuni

Kuva: Roope Mustonen 2024

Teräsallas, Hackman Kalla

Kuva: Vilja Kinnunen 2024

Oven painike, primo presto, alljv

*Vanha kuva ryhmähuoneesta 55.
Kuva: Pirkko Tikkanen 1995*

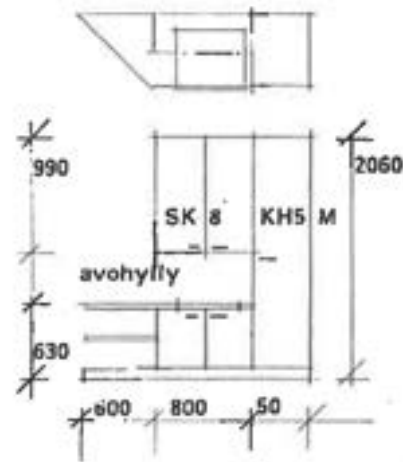
*Ryhmähuone 55 nykyisessä asussaan.
Kuva: Vilja Kinnunen 2024*

KALUSTEPIIRUSTUKSIA

06 Ryhmähuone

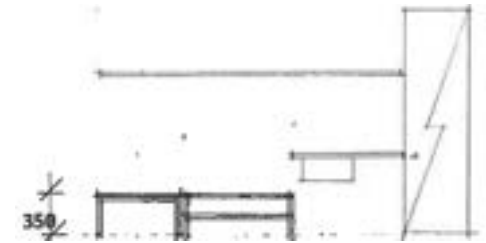
Kuva: Pinja Hilli

48 Kura-/Vaunueteinen

Kuva: Vilja Kinnunen

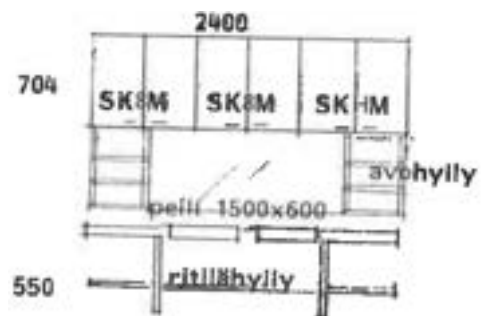

Kalustepiirustusotteet:
Rakennuspiirustukset. Oulun
tilapalvelut.

08 Pesuhuone

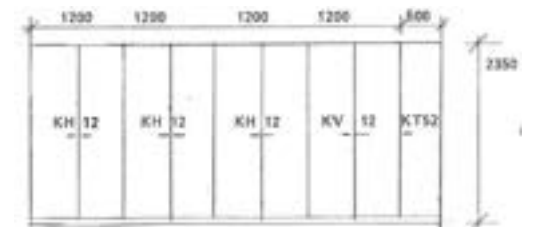
Kuva: Vilja Kinnunen

13 Monitoimihuone

Kuva: Vilja Kinnunen

Myös kosteiden tilojen vedeneristys 80-luvulla on nykypäivään nähden puutteellista. Vuoden 1976 Veden ja kosteudeneristysmääräys jää hyvin viitteelliseksi, mutta vuoden 1983 RT-kortti asunnon pesu- ja wc-tiloista ohjaa vedeneristyksestä seuraavasti: “Kosteissa tiloissa vedeneristyksen tulee ulottua 70...100 mm korkeudelle seinälle.” Lattioissa käytettiin tuolloin vedeneristyksenä kermieristystä tai vähintään 1 mm muovimattoa. Seinäpinnan osalta RT-kortti toteaa seuraavasti: “Kylpy- ja pesuhuoneissa käytettävän rappauksen ja tasoitteen tulee olla kosteudenkestävää.” Tämä tarkoittaa sitä, että seinään ei laitettu varsinaista vedeneristettä, vaan yleinen tapa oli tehdä joko laatan taakse tai kipsilevyn päälle kosteussulkusively.^{107 108}

Nykymääräysten mukaiset vedeneristeet märkätiloissa ovat olleet vaatimuksena vuodesta 1999 lähtien RakMK/C2-määräysten tullessa voimaan.¹⁰⁹ Nykypäivänä ympäristöministeriön määräys rakennuksen kosteusteknisestä toimivuudesta määrittelee märkätilojen vedeneristystä seuraavasti: “Valuvalle vedelle, toistuvalla roiskevedelle tai pintaan tiivistyväälle vedelle altistuvien pintojen takana olevan rakenteen on oltava vedeneristetty. Märkätilan lattiapäällysteen ja seinäpinnoitteen on toimittava vedeneristyksenä tai lattiassa päällysteen alla ja seinässä pinnoitteen takana on oltava erillinen vedeneristys.”¹¹⁰

Rakennusosien U-arvoa vaatimukset (W/m²K):

	AP	YP	US	Ovi	Ikkuna
1988	0,36	0,22	0,28	1,4	2,1
2024	0,16	0,9	0,17	1,4	1,4

Viitteet: 3, 4

Rakennuksen tuuletukseen liittyvät käsitykset ovat myös muuttuneet aikojen saatossa. Päiväkotirakennuksen julkisivuissa on sekä tiili- että puuverhousta, joiden takainen tuuletusväli on vain 20 mm. Tämä aiheuttaa sen, että etenkin tiiliverhouksen takainen tila ei pääse tuulettumaan kunnolla ja laastipurseet yltävät tuulensuojaeristeeseen saakka. Nykyään puuverhouksen takaisen tuuletusvälin tulee olla 23-25 mm ja tiiliverhouksessa vähintään 30 mm. Myös katolta puuttuva harjatuuletus heikentää rakennuksen yläpohjan tuulettuvuutta.^{111 112 113}

Muita haasteita päiväkodin rakenteet ovat osoittaneet muun muassa sokkelin sekä tiiveyden osalta. Sokkeli on halkaistu ja sen eristeenä on 100 mm mineraalivillaa. Ulkoseinän alajuoksun alapuolella on uretaania, muttei ollenkaan kosteutta eristävää katkaisukaistaa, joten kosteus pääsee siirtymään perusmuurista seinärakenteisiin. Tiiveydessä on ongelmia ikkunoissa sekä erinäisissä sähköputkituksissa, läpiviennissä ja höyrynsulun limityksissä.^{114 115}

107 Veden ja kosteudeneristysmääräys (C2) 1976, s. 1-3

108 RT93-10224 Asunnon pesu- ja wc-tilat 1983, s. 2-4

109 Kosteus, määräykset ja ohjeet (C2) 1998, s. 1-16

110 Ympäristöministeriön asetus rakennuksen kosteusteknisestä toimivuudesta 2017, s. 7

111 Rakennuspiirustukset

112 RT82-11006 Ulkoseinärakenteita 2010, s. 1-30

113 RT-103282 Tiilirakenteet 2020, s.13

114 Kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimusraportti 2022, s. 15-18

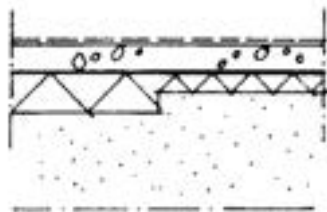
115 Kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimusraportti 2022, s. 41-42

ARVOTTAMINEN

Kaupunkikuvallinen merkitys, ympäristöarvot, liittyminen ympäristöön

Kangaskontion päiväkotit sijaitsee Oulussa, Maikkulan kaupunginosassa. Sen on suunnitellut arkkitehti Esko Puijola vuonna 1988. Rakennus sijoittuu osaksi Maikkulan keskusta, joka on harvinaislaatuinen 1980-luvun regionalistinen kokonaisuus. Oulun koulu -asenne, joka syntyi Oulun yliopiston arkkitehtiosastolla 1970-luvun lopulla vastalauseeksi kansainväliselle, monotonisena pidetylle modernismille ja teollisen elementtituotannon sijasta haluttiin huomioida paikallisuus ja alueiden ominaispiirteet. Oulun koulu -asenne näyttäytyy alueella punatiilisten, enintään kaksikerroksisten, harjakattoisten ja hauskaasti detaljoitujen rakennusten alueena, jossa on kylmäinen mittakaava ja positiivinen ilme. Nämä luovat alueelle oman, paikallisen identiteetin.

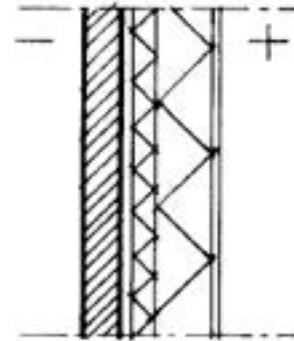
Kangaskontion päiväkodissa Oulun koulu -asenne näkyy myös rakennuspaikan huomioonottamisessa. Rakennus on sovitettu paikalleen metsän läheisyyteen luontevasti, massaltaan kapeana. Metsän läheisyys on osa rakennuspaikan luonnetta. Kaupunkikuvallisesti se on luonteva rakennuspari niin visuaalisesti kuin toiminnallisestikin viereisen K-market Vinkin kanssa ja luo alueelle kiintopisteen.

ALAPOHJA AP 1

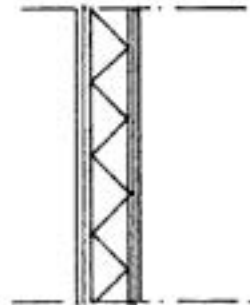
- muovimatto, -laatta tai akryylibetoni
- betonilaatta 70 mm
- solumuovi N 50, 1metrin reunakaistalla 100
- sorastus min 200, salaojitus

Rakennepiirustukset: Rakennuspiirustukset. Oulun tilapalvelut.

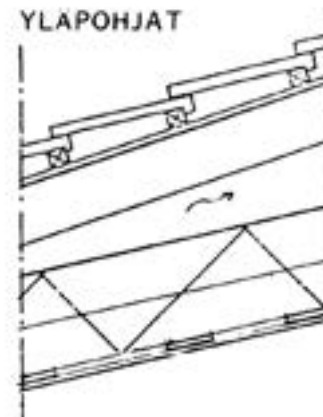
ULKOSEINÄ US 1

- tiili MRT 85
- ilmarako 20 mm
- tuulensuojakarhulevy RKL 50 mm
- puurunko 50x125, min.villa KL 125
- höyrynsulku
- kipsilevy 13 mm

VÄLISEINÄ VS 2 äänteristävä seinä dB

- 2x13 kipsilevy
- runko 50x95, k600, min.villa 100
- 2x13 kipsilevy

YLÄPOHJAT

YLÄPOHJA YP1

- kattotiili
- 50x50 ruode k375
- rimoitus 19x50
- aluskate
- kantavat ristikot k900
- min.villa 150+150
- höyrynsulku
- harvalauditus 21x 100 k 400
- kipsilevy 13
- Ullakko jaetaan max 400m² osastoihin b15 levyin (13 mm kipsilevy)

Arkkitehtoniset arvot, identiteetti

Subjekttiivisen päivähoito-oikeuden lapselle takaava päivähoitolain uudistus astui voimaan 1985, jonka myötä tarve päiväkodeille kasvoi. Rakennus edustaa ajalleen tyypillistä päiväkotirakentamista, jolloin päiväkoteja suunniteltiin ja rakennettiin lapsilähtöisestä näkökulmasta. Päiväkodit suunniteltiin kokonaisuuksina pihoja ja sisätiloja myöten. Eri käyttötarkoituksiin tarkkaan sovitettut huoneilat detaljeineen, pintoineen, väreineen ja kalusteineen loivat rakennuksista kokonaistaideteoksia.

Oulun koulu -asenne on nähtävissä Kangaskontion päiväkodin ulkoarkkitehtuurissa rakennuksen muodossa, joka on pienimittakaavainen ja siinä on vähän standardoituja moduuleja. Materiaaleina käytetyt punatiili ja puupinta ovat ajalle tyypillisiä rakennusmateriaaleja. Runsaat yksityiskohdat kuten torniaihe, vaihteleva räystäskorkeus, pitkät räystäät, katokset, portit ja ruu-
tuikkunat kuvastavat myös hyvin Oulun koulu -asennetta.

Oulun koulu -asenne näkyy myös sisätiloissa pienimittakaavaisuutena, eri käyttötarkoituksiin tarkkaan sovitettuina huoneiloina. Rakennuksen runsaat detaljit lasten korkeudella sijaitsevina pikkuikkunoineen sekä mataline kiinto- ja irtokalusteineen, sekä alkuperäinen runsas värien käyttö kuvastavat hyvin Oulun koulu -asenteen mukaista rakentamista. Voidaankin todeta, että rakennus on todisteena Oulun koulu -asenteesta.

Sosiaaliset/yhteisölliset

Päiväkoti on viereisen K-market Vinkin kanssa paikallisille tunnistettava rakennuspari niin visuaalisesti kuin toiminnallisestikin ja yhdessä ne luovat alueelle kiintopisteen. Päiväkotirakennus on osa alueen asukkaiden kollektiivista muistia, jos rakennus puretaan tai sen ulkoasua radikaalisti muutetaan, häviää muistoilta kiintopiste. Näin ollen rakennuksella on myös sosiaalisia arvoja.

Säilyneisyys, autenttisuus

Rakennus on pysynyt rakentamisajasta tähän päivään asti samassa käyttötarkoituksessaan. Rakennuksen arkkitehtoninen ilme julkisivujen osalta on pysynyt lähes alkuperäistä vastaavana. Rakennusta on huollettu alkuperäistä kunnioittavalla tavalla. Rakenteellisia- ja värimuutoksia on tehty ainoastaan ulko-ovien osalta, jotka on vaihdettu alkuperäisestä vaaleasta sinivihreästä tummanharmaaseen.

Sisätiloissa joitakin muutoksia huoneilojen käyttötarkoituksen suhteen on tehty ja osa tiloista on jäänyt vaille järkevää käyttöä. Pinnat ja kalusteet ovat pääosin hyvässä kunnossa. Alkuperäinen värimaailma on kuitenkin muuttunut pintaremontin seurauksena radikaalisti. Leikillinen väri-ilottelu seinäpintojen osalta on peitetty lähes kokonaan valkoisen maalipinnan alle. Muistona siitä ovat koristelilat, joiden avulla värikenttien rajausta on tehty. Puupinnat on jätetty pääosin alkuperäiseen asuunsa. Kattopintojen värimuutos akustiikkalevyjen osalta valkoisesta harmaaseen, sekä lattioiden värimuutos lämpimänsävyisestä kylmempään on saanut aikaan alkuperäisen, kodikkaan tunnelman katoamaan. Ergonomian huomioivat kalustemuutokset lapsen mittakaavasta aikuisen mittakaavaan on vienyt pois alkuperäisestä ajatuksesta lapsen näkökulman huomioimisesta. Olisi hyvä tarkastella, mikä olisi järkevä kompromissi sekä lapsen että aikuisen huomioivassa toteutuksessa. Myös kalusteiden värit on muutettu iloisen vaaleanpunaisesta valkoiseksi kalustemuutosten yhteydessä.

Lapsia leikkimässä Kangaskontion päiväkodin pihalla. Kuva: Pirkko Tikkanen 2001

LÄHDELUETTELO

OKV = Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 ja Oulun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma.

PPM = Pohjois-pohjanmaan museo

Kirjalliset lähteet

Hänninen, Sisko-Liisa ja Valli, Siiri. 1986. Suomen lastentarhatyön ja varhaiskasvatuksen historia. Keuruu: Otava.

Salminen, Hannele ja Salminen, Jukka. 1986. Lastentarhatoiminta – osa lapsuuden historiaa, Friedrich Fröbelin lastentarha-aate ja sen leviäminen Suomeen. Jyväskylä: Gummerus Oy.

Lujala, Elise. 2001. Vanhasta Ainolasta uudelle vuosisadalle. Oulun kaupunki. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Arkistolähteet

Kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimusraportti: Kangaskontion päiväkotii. A-insinöörit. 3.5.2022.

RT 82-11006 Ulkoseinärakenteita. Rakennustieto. 2010.

RT 93-10224 Asunnon pesu- ja wc-tilat. Rakennustieto. 1983.

RT-103282 Tiilirakenteet. Rakennustieto. 2020.

Rakennuspiirustukset. Oulun tilapalvelut.

Elektroniset lähteet

Suomen rakentamismääräyskokoelma. Edilex. Päivitetty 7.6.2023. Luettu 20.3.2024. Saatavilla: <https://www.edilex.fi/rakentamismaaraykset>

Lämmöneristysmääräys (C3). Edilex. 1985. Luettu 20.3.2024. Saatavilla: https://www.edilex.fi/data/rakentamismaaraykset/C3_1985_fi.pdf

Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta: 1010/2017. Edilex. 2017. Luettu 20.3.2024. Saatavilla: <https://www.edilex.fi/data/rakentamismaaraykset/sk20171010.pdf>

Veden ja kosteudeneristysmääräys (C2). Edilex. 1976. Luettu 21.3.2024. Saatavilla: https://www.edilex.fi/data/rakentamismaaraykset/C2_1976_fi.pdf

Kosteus, määräykset ja ohjeet (C2). Edilex. 1998. Luettu 21.3.2024. Saatavilla: <https://www.edilex.fi/data/rakentamismaaraykset/c2.pdf>

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen kosteusteknisestä toimivuudesta: 782/2017. Edilex. 2017. Saatavilla: <https://www.edilex.fi/data/rakentamismaaraykset/sk20170782.pdf>

Pohjois-Pohjanmaan museo – Niilo Naakan tarinat. ”Neiti Åström ja Ainolan tarina.” Luettu 20.3.2024. Saatavilla: http://www.oulu.ouka.fi/ppm/naakka/marraskuu/naakka_lue.htm

Iilola, Raili. ”Hanna Frankenhaeuser o.s. Åström - kauppaneuvoksen tytär Pohjois-Suomesta.” Luettu 20.3.2024. Saatavilla: <https://www.naistenaani.fi/hanna-frankenhaeuser-o-s-astrom-kauppaneuvoksen-tytar-pohjois-suomesta/>

Oulun kaupunki. ”Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 ja Oulun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma.” Luettu 24.3.2024. Saatavilla: <https://www.ouka.fi/en/media/317/download>

Alila, Kirsi; Eskelinen, Mervi; Estola, Eila; Kahiluoto, Tarja; Kinos, Jarmo; Pekuri, Hanna-Mari; Polvinen, Minna; Laaksonen, Reetta; Lamberg, Kirsi. ”Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat.” Luettu 24.3.2024. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-266-1>

”Friedrich Fröbel - leikin puolestapuhuja.” Lastentarhamuseo. Luettu 8.2.2024. Saatavilla: <https://lastentarhamuseo.fi/historiaa/frobel/>

”Tila, lapsi ja toimijuus.” Taina Sillanpää. Luettu 13.2.2024.

Saatavilla: <https://helda.helsinki.fi/items/24f6d1f5-28a3-484a-ab29-657d0e716ab0>

”Hanna ja Betty – suomalaisen lastentarhatoiminnan uranuurtajakaksikko.”

Lastentarhamuseo. Luettu 13.2.2024. Saatavilla: <https://lastentarhamuseo.fi/historiaa/hanna-ja-elisabeth/>

”Varhaiskasvatusta koskeva lainsäädäntö.” Opetus- ja kulttuuriministeriö. Luettu 23.3.2024. Saatavilla: <https://okm.fi/varhaiskasvatuslait>

Suomen rakentamismääräyskokoelma. Edilex. Päivitetty 7.6.2023. Luettu 23.3.2024. Saatavilla: <https://www.edilex.fi/rakentamismaaraykset>

Rakennustieto

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022

Oulun kaupunki, esiopetus ja varhaiskasvatus. Oulun varhaiskasvatussuunnitelma.

Oulun kaupunki, ohjeita toimintaan ja tilojen suunnitteluun. Suunnitteluohjeita päiväkodin perustamiseen. 21.12.2020

Lait ja asetukset

Maankäyttö ja rakennuslaki 132/1999

Varhaiskasvatuslaki 540/2018

Perusopetuslaki 628/1998

Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta 753/2018

Kuvalähteet

Kuva 1. Axel Strandberg 1870–1899, Finna.fi, Satakunnanmuseon kuvakokoelma.

Saatavilla: <https://www.finna.fi/Record/satakunnanmuseo.F71B5242-2EB1-4F16->

BD07-3718E56D5E33
Kuva 2: Hänninen ja Valli, Suomen lastentarhatyön ja varhaiskasvatuksen historia, 1986, s. 36
Kuva 3: Suomen kansallismuseo 2015, Finna.fi. Kansatieteelliset kokoelmat. Saatavilla: <https://www.finna.fi/Record/museovirasto.E2A4F068C184FD1953A0E7BADF2DE2F3?sid=4715444997>
Kuva 4: Hänninen ja Valli, Suomen lastentarhatyön ja varhaiskasvatuksen historia, 1986, s. 24
Kuva 5: Forssan museo. Finna.fi. Saatavilla: <https://www.finna.fi/Record/forssanmuseo.pju-11642?sid=4715449605>
Kuva 6: Lastentarhamuseo. Finna.fi. Saatavilla: <https://www.finna.fi/Search/Results?lookfor=Ebeneser-talo&type=AllFields&page=2>
Kuva 7: Heinonen, Akusti. Arkkitehtuurimuseo. Finna.fi. Saatavilla: <https://www.finna.fi/Record/mfa.828961d2-0e1e-4b25-87fa-930c70bd62db?sid=4715450334>
Kuva 8: H. Havas, Arkkitehtuurimuseo. Finna.fi. Saatavilla: <https://www.finna.fi/Record/hkm.C098BE37-20F0-49E4-813D-C6B57A781F65?sid=4715451537>
Kuva 9: T. Laaksonen, Keravan museopalvelut. Finna.fi. Saatavilla: https://www.finna.fi/Record/kerava_mui.mui-3470?sid=4715451723
Kuva 10: Jalasjärvi-seura, Jalasjärven museo. Finna.fi. Saatavilla: <https://www.finna.fi/Record/sarka.M016-36820?sid=4715452035&imgid=1>
Kuva 11: Naisten ääni. "Hanna Frankenhaeuser o.s. Åström - kauppaneuvoksen tytär Pohjois-Suomesta". Saatavilla: <https://www.naistenaani.fi/hanna-frankenhaeuser-o-s-astrom-kauppaneuvoksen-tytar-pohjois-suomesta/>
Kuva 12: JOKA Journalistinen kuva-arkisto, Kaleva / Museovirasto. Finna.fi. Saatavilla: <https://www.finna.fi/Record/museovirasto.3CA785779875729099029F1DD68F89DB?sid=4201869918>
Kuva 13: Kansatieteen kuvakokoelma. Finna.fi. Saatavilla: <https://www.finna.fi/Record/museovirasto.AC468E7983BD81200DAC77EEFFC71708?sid=4225680039>
Kuva 14: JOKA Journalistinen kuva-arkisto, Kaleva / Museovirasto. Finna.fi. Saatavilla: <https://www.finna.fi/Record/museovirasto.2D3C59675FBC9FCDC9A6FD9A056D8D1F?sid=4201869918>
Kuva 15: JOKA Journalistinen kuva-arkisto, Kaleva / Museovirasto. Finna.fi. Saatavilla: <https://www.finna.fi/Record/museovirasto.9AA63D108BF95264853A0F1745A6BB8B?sid=4716988275>
Kuva 16: JOKA Journalistinen kuva-arkisto, Kaleva / Museovirasto. Finna.fi. Saatavilla: <https://www.finna.fi/Record/museovirasto.805F2386465DCD23D1EB0C7A95E65F7A?sid=4201869918>
Kuva 17: Matti Tirri / Museovirasto. "Äiti ja lapsi Esplanadin puistossa". Saatavilla: <https://museovirasto.finna.fi/Record/museovirasto.8C06715A41D9F781424FB4D24150B49C?sid=4232612733&imgid=1>
Kuva 18: Lauri Leppänen / Vantaan kaupunginmuseo. Finna.fi. "Päiväkodin piha Helsingin pitäjän kirkonkylässä." Saatavilla: <https://www.finna.fi/Record/vantaa>

kuva:1283:365?sid=4715423277
Kuva 19: JOKA Journalistinen kuva-arkisto, Kaleva / Museovirasto. Finna.fi. Saatavilla: <https://www.finna.fi/Record/museovirasto.78C438C9C9FB18B4705724F31614FC38?sid=4225263984>

Kuva: Juho Turpeinen, 2024.

Ryhmä VI: Rakennuskokonaisuuden historia, rakennusvaiheet ja käyttötarkoitukset

Läntisen päädyn tilat ja 2 krs:n tila ja leikkaus

Salli Nokelainen, Katja Maaninka, Adele Pikkuaho, Roope Mustonen

Perustiedot

Rakennus Kangaskontion päiväkoti

Sijainti Maikkulan kaupunginosassa

Kortteli 106, tontti 3

Osoite Kangaskontiontie 15 B

Postinumero 90240

Kerrosluku 2

Huoneala 853 m²

Bruttoala 958,5 brm²

Tilavuus 3420 m³

Valmistumisvuosi 1988

Omistaja Oulun kaupunki

Kiinteistöhoito Oulun Tilapalvelut

Rakennuttaja Pohjois-Suomen Sato Oy

Suunnittelijat

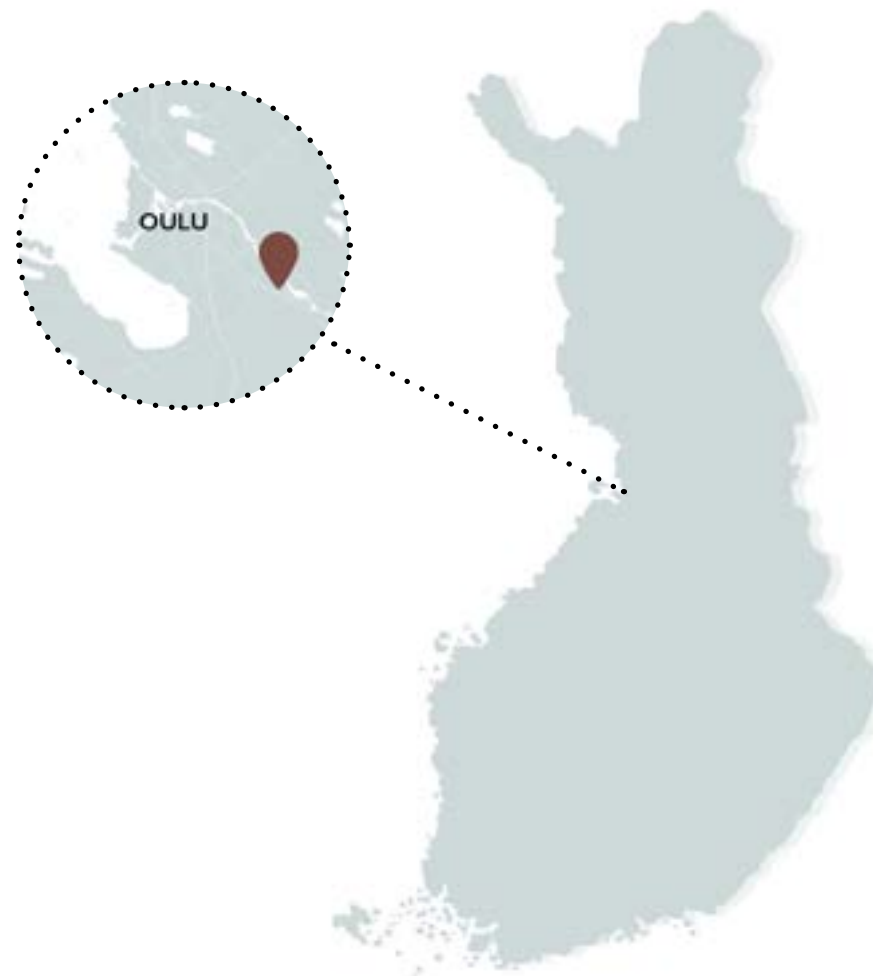
Yleissuunnittelija Arkkitehtitoimisto Esko Puijola Oy

Rakennesuunnittelija Insinööritoimisto Sirén Oy

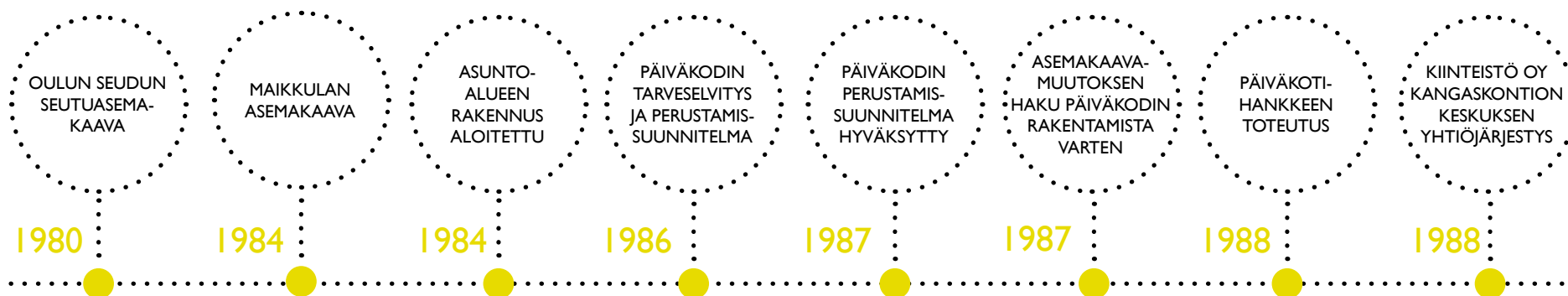
LVI-suunnittelija Insinööritoimisto Kouri Oy

Sähkösuunnittelija Sähköinsinööritoimisto Mauri Ketola Ky

Suojelustatus Ei suojeltu

Kuva 2

MAIKKULAN ALUEESTA

Kaavoitus

Maikkula on Oulun kaupungin kaakkoisosassa, Oulujoen varrella sijaitseva kaupunkimainen asuinalue. Se on yksi ensimmäisistä 1980-luvulla Oulun keskustan ulkopuolelle suunnitelluista ja rakennetuista kaupunkimaisista asumakunnista, jossa oli monipuoliset palvelut, työpaikkoja ja asuntoja.

Maikkula syntyi osana Oulun kaupunkiseudun seutuasemakaavaa, joka hyväksyttiin liittovaltuustossa 1980. Alueen asemakaava vahvistettiin vuonna 1984. Maikkulan alueen tavoitteena oli luoda itsenäinen asuinalue, joka tarjoaa monipuolisia palveluita ja työpaikkoja. Maikkulan keskus toimi alueen palvelukeskuksena, sisältäen erilaisia palveluita kuten terveysaseman, kouluja, päiväkotia, palvelukeskuksen vanhuksille, liiketiloja sekä virkistys- ja harrastetiloja. Suunnittelussa korostettiin alueen erityispiirteiden ja ympäristön suojelua, erityisesti vesistöjen roolia maisemassa. Historiallinen jatkuvuus oli tärkeä näkökulma ympäristön rikastuttamiseksi ja monipuolittamiseksi.¹

Maikkulan arkkitehtuuri noudattaa Oulun koulun perinteitä, mikä korostaa luonnonmateriaalien käyttöä ja viittaa kansalliseen rakennushistoriaan. Alueen rakennustyyli ja maisemointi luovat viihtyisän ja yhtenäisen asuinympäristön.²

Vuonna 1987 Maikkulan asemakaavaan haettiin asemakaavamuutos, jonka muutosalue tulisi muodostamaan 1980-luvun kuluessa rakennettavan Kontionkankaan asuntoalueen lähipalvelukeskuksen. Asuntoalueen rakentaminen oli aloitettu vuonna 1984 ja kaavamuutosalue oli asemakaavamuutoksen hetkellä rakentamatonta mäntymetsää. Asemakaavamuutoksen tavoitteena oli mahdollistaa Kontionkankaan päiväkodin ja elintarvikeliikkeen rakentaminen. Kaavamääräysten mukaan päiväkodin korttelialueelle voitiin rakentaa korkeintaan II-kerroksinen rakennus, jonka rakennusoikeus oli osoitettu

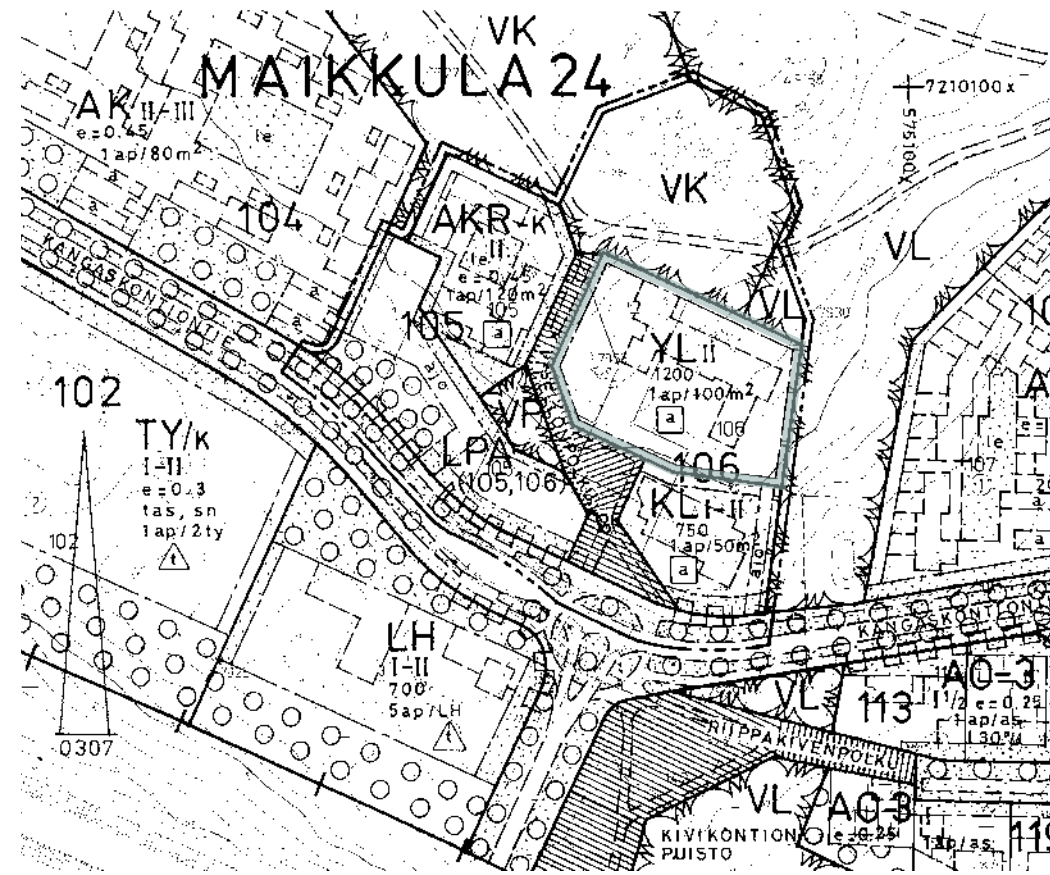
1 Maikkulan kaavoitusohjelma 1980

2 Arkkitehtilehti 1/1991, s. 57-61.

kaavassa 1200 k-m². Liikerakennusten korttelialueelle voitiin rakentaa korkeintaan II-kerroksinen rakennus, jonka suurin sallittu rakennusoikeus oli 750 k-m².

Asemakaavamuutoksen mukaan rakennushankkeet toteutettaisiin vuoden 1988 aikana. Aloitteen asemakaavan muuttamiseksi teki Rakennusliike Oulun Sato Oy.³

3 Asemakaavamuutoksen selostus 1987

Ote 15.6.1987 asemakaavamuutoksesta. Kuva 3.

PÄÄTÖKSENTEKO

Kangaskontion päiväkodin perustamissuunnitelmasta KD 3038/5.02/86 ilmenee hankkeessa tehtyt selvitykset ja päiväkodin rakentamisen tarpeen kartoitustyö, päätöksen teon prosessi, päätösten painopiste ja mukana olleiden eri tahojen vaatimukset. Muun muassa sosiaalilautakunta ja päiväkotiryhmä esittivät, että suunnittelussa tulisi ottaa huomioon erityisesti päivähoito-osaston tilasuunnittelun lähtökohtia ja tilojen riittävyttä koskevat näkemykset. Tilasuunnittelussa pyrittiin varmistamaan päiväkotitilojen tehokas käyttö ja joustavuus päiväkodin toiminta-ajatuksen mukaisesti.

Päiväkotien hankeryhmän toiminta- ja taloussuunnitelmassa hanke ajoitettiin toteutettavaksi kiinteistöyhtiömuotoisena vuodelle 1988.⁴ Kiinteistö Oy Kangaskontion Keskuksen muodostivat Oulun kaupunki ja Kesko Oy ja sen rakennustehtävät hoiti Pohjois-Suomen Sato Oy. Yhtiön toimialana oli hallita vuokralla Oulun kaupungin Maikkulan kaupunginosan korttelin 106 tontteja 3 ja 4 sekä omistaa ja hallita tonteille rakennettavia rakennuksia ja taloissa 106/3 106/4 sijaitsevia yhteensä noin 20 m² suuruisia lämmönjakohuonetta ja teknistä tilaa. Lisäksi yhtiöllä oli käyttöoikeus korttelin 105 tontin n:0 5 itäkulmassa sijaitsevaan 19 auton paikoitusalueeseen.

Kiinteistöyhtiön rakentamisesta järjestetyn urakkakilpailun, jossa oli mukana myös rakennusvirasto, voitti Pohjolan Rakentajat Oy. Tammikuun 1988 indeksin mukaan korjattuna urakkakilpailun mukaan päiväkodin alustava hankinta-arvo oli 5.684 mk/br-m².⁵

Päiväkoti oli suunnitelmien mukaan 880 m² ja bruttoalaltaan noin 960 br-m² ja sen suunnitteli Arkkitehti Esko Puijola. Hankkeen rakennustöiden aloitus aikataulutettiin vuoden 1988 tammikuulle ja valmistuminen saman vuoden joulukuulle.⁶

4 Kv § 31, 2.2.1987.

5 Kh § 651, 21.3.1988

6 Ibid.

HUONE TILAOHJELMA

Ehkäisäkassa, 1 - 2-vuotiaat, 32 lasta

	m ²
kuuliokappeli	4
vuokkuväestö	8 - 12
kuuleminen	14 - 18
vaatehuone/WC	9 - 12
leikki- ja leppohuone	25 - 35
ryyppöhuone	20 - 30
perunamateriaalihuone	7 - 10
välilyövähuone	3 - 4
koti- ja keittiö	8 - 10
yhteensä	100 - 135 (siv. 102 m²)

Kasvatustilasto, 1 - 2-vuotiaat, 32 lasta

	m ²
kuuliokappeli	4
vuokkuväestö	8 - 12
kuuleminen	14 - 18
vaatehuone/WC	9 - 12
leikki- ja leppohuone	25 - 35
ryyppöhuone	20 - 30
perunamateriaalihuone	7 - 10
välilyövähuone	3 - 4
yhteensä	92 - 125 (siv. 102 m²)

Kasvatustilasto, 3 - 6-vuotiaat, 20 lasta

	m ²
kuuliokappeli	2
kuuleminen	4 - 8
vaatehuone/WC	10 - 12
leikki- ja leppohuone	10 - 15
ryyppöhuone	40 - 50
perunamateriaalihuone	30 - 35
välilyövähuone	7 - 9
koti- ja keittiö	7 - 9
yhteensä	113 - 140 (siv. 110 m²)

Huone- ja tilasuunnitelma, 75 lasta

	m ²
kuuliokappeli	2 - 3
kuuleminen	6 - 8
vaatehuone/WC	16 - 18
ryyppöhuone	12 - 16
leikki- ja leppohuone	45 - 50
perunamateriaalihuone	30 - 35
välilyövähuone	7 - 9
koti- ja keittiö	3 - 4
yhteensä	137 - 161

Muut tilat

talusto	8 - 12
konttoritilat	90 - 100
henkilökunnan työhuone	14 - 16
vaatehuone	10 - 12
keittiö	44 - 50
henkilökunnan ruoka- ja neuvotteluhuone	12 - 14
terveyshoitohuone	20 - 12
henkilökunnan sosiaaliset tilat	20 - 30
siivousohuone	8 - 10
invalidi WC	2 - 3
keuhkuväestö	8 - 10
yhteensä	226 - 271

Yhteensä

Yhteensä	668 - 813
-----------------	------------------

Hankevaiheen huone- ja tilasuunnitelma. Kuva 4 ja 5.

VARHAISKASVATUS OULUSSA

Uusi laki, uudet päiväkodit

Varhaiskasvatuksen historiaa on leimannut suuret ohjaukselliset ja hallinnolliset muutokset aina 1960–1970-luvulta lähtien, jolloin yhteiskunnan rakenteiden muutokset ja työvoimapolitiittiset tarpeet johtivat päivähoitolain ja palvelujärjestelmän luomiseen (36/1973).¹

Vuonna 1973 voimaan tulleen lain ja sitä koskevan asetuksen mukaan kaiken alle kouluikäisten lasten päivähoiton tuli olla yhteiskunnan valvomaa. Toiminnallisesti oli olennaista, että kaikki päivähoitomuodot yhtenäistettiin saman lainsäädännön alle ja niiden määrittely tehtiin lakisääteiseksi.² Lain tuoman velvoitteen mukaan Oulun kaupunki ryhtyi kiireellisiin toimenpiteisiin lasten päivähoitopaikkojen lisäämiseksi.³ Lain mukana alkoivatkin sekä valtakunnallisesti, että Oulun alueella päiväkotien rakentamisen suurtalkoot. Pelkästään vuosien 1973–1983 aikana Ouluun perustettiin 32 uutta päiväkotia. Kehitys jatkui 1980- ja 1990-luvuille. Vertauksena vuosien 1960–1972 aikana Ouluun perustettiin yhteensä ainoastaan 12 lastentaloa ja päiväkotia.⁴

Maikkulan ja Kangaskontion päiväkotien valmistuttua vuosina 1986 ja 1988, oli silti jo vuoden 1989 lopulla Maikkulan alueen alle 3-vuotiaiden hoitopaikkatilanne haastava. Alle 3-vuotiaiden hoitojärjestelyjä silmällä pitäen, sosiaalilautakunnan talous- ja toimintasuunnitelmassa esitetyn uuden päiväkodin rakentaminen Maikkulaan vuonna 1991 tulisi liian myöhään. Vuoden 1990 alkuun mennessä Maikkulan alueella olisi päivähoitopaikkoja löydettävä 65:lle lapselle. Sosiaalilautakunnan esityksen mukaan Maikkulan toisen päiväkodin rakentamiseen esitetyt määrärahat siirrettäisiin neljän päivähoitotoimintaan sopivan omakotitalon hankintaan korttelipäiväkodeiksi. Samassa esityksessä ehdotettiin välittömiä toimenpiteitä tarvittavien kiinteistöjen ostamiseksi yhteistyössä sosiaaliviraston kanssa siten, että päiväkodit voisivat aloittaa toiminnan mahdollisimman pian vuoden 1990 alkupuolella. Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen 16.10.1989.⁵ (Kh §1431)

1 Turpeinen 2022, s. 18-22.
2 Lujala 2001, s. 106.
3 Ibid., s. 111.
4 Ibid., s. 223-225.
5 Kh § 1431

Päiväkoti Kotilo Jakomäessä, arkkitehti Eric Adlercreutz. Kuva 6: Stefan Bremer, 1981. Helsingin kaupunginmuseo.

Päiväkotien asema mukana yhteiskunnan muutoksessa

Päiväkotien asema ja siten myös niiden suunnittelu oli merkittävässä kehityspisteessä. 1970-luvulla tapahtuneet yhteiskunnalliset ja perheiden muutokset, erityisesti pienten lasten vanhempien lisääntynyt työssäkäynti, johtivat kasvatuksen institutionaalistumiseen. Vastuu kasvatuksesta jakautui vanhempien ja yhteiskunnan välille. Vuonna 1983 valmisteltiin kasvatustavoitepykälä, joka korosti yhteistyötä vanhempien, lasten ja päiväkodin henkilökunnan välillä. Tavoitteena oli tukea kotikasvatusta ja varmistaa yhtenäiset lähtökohdat kasvatukselle sekä kotona että päivähoitossa. Tämä institutionalisoituminen synnytti keskustelua vanhemmuuden heikkenemisestä, kun vanhemmat alkoivat turvautua enenevässä määrin asiantuntijoiden apuun kasvatustavoitepykälä.⁶

6 Ketola 2006, s. 87-88.

Vironmäen päiväkodissa tytöt järjestelivät nukenvaatteita. Kuva 7: Eeva Rista, 1982. Helsingin kaupungin museo

Kangaskontion päiväkodin ryhmähuone vuonna 2024. Kuva 8.

Lisäksi vuoden 1985 päivähoitolaki antoi kaikille alle 3-vuotiaille lapsille subjektiivisen oikeuden kunnalliseen päivähoitoon (28/1985). Pikkuhiljaa 1990-luvun yhteiskunnalliset muutokset alkoivat asettaa lisää paineita perheille, ja perheen rooli lasten kasvatuksen keskeisenä yksikkönä alkoi heiketä. Lapset viettivät yhä enemmän aikaa päivähoidossa. Bronfenbrennerin ekologisen teorian nousu suomalaisen varhaiskasvatuksen teoriaorientaatioksi korosti kodin ja päivähoidon yhteistyön merkitystä lapsen kasvuille ja kehitykselle. Tämä siirsi huomion suppeasta vuorovaikutuksesta laajempiin kasvatuskonteksteihin.⁷

Asenteiden muutokset näkyivät konkreettisesti varhaiskasvatuksen ammattilaisten työnkuvassa. Marja Möttönen on tutkinut lasten päivähoitoa 20 vuoden ajalta, kohteena 1980- ja 1990-luku tavoitteenaan tuoda esille päivähoidossa tapahtuneet muutokset

henkilöstön kokemana. Tutkimuksessaan Möttönen haastatteli päiväkodin pitkäaikaisia työntekijöitä siitä, kuinka he kokivat työssään päiväkodin roolin muutoksen yhteiskunnassa. Haastatteluissa ilmeni, että vuosikymmenien kuluessa päiväkodin tehtävät alkoivat painottua eri tavalla. Päiväkodille alkoi siirtyä tehtäviä, jotka aiemmin kuuluivat kodille ja vanhemmille. Vanhemmat alkoivat korostaa päiväkodin merkitystä kasvatuksessa ja kokivat, että lapsi jää kotona ilman virikkeitä ja jälkeen sosiaalisten suhteiden kehittymisessä. Enää ei luotettu omaan kasvatukseen.⁸

Lisäksi 1980-luvun loppupuolella alettiin vähitellen julkaista tutkimuksia, joissa päivähoitokäytäntöjä arvioitiin ja pyrittiin kehittämään lapsikeskeiseen suuntaan. Samalla tunnetuksi tulivat erilaiset vaihtoehtopedagogiikat kuten steinerlaisuus ja Reggio Emilia-lähestymistapa. Pedagogiikan uudistamiseen vaikutti osaltaan myös humanististen arvojen mukanaan tuoma "ajan henki", joka suosi erilaisia vaihtoehtokokeiluja ja -pedagogiikoita.⁹

7 Ketola 2006, s. 87-88.

8 Möttönen 2001, s. 42-43.

9 Ketola 2006, s. 55.

Päiväkotiarkkitehtuuri 1980-luvulla

Päiväkotien institutionalisoitumisen, niiden vilkkaan rakennuskauden ja vakiintuneen yhteiskunnallisen aseman seurauksena päiväkotiarkkitehtuuri alkoi erottautumaan omaksi suunnitteluosa-alueekseen. Samalla kun varhaiskasvatuksesta muotoutui lapsikeskeisempää, ja päiväkotien rooli muuttui pikkuhiljaa sijoituspaikasta kasvatuspaikaksi, alkoi myös arkkitehtuuri heijastaa tätä muutosta.

1980-luvun alussa päiväkotien arkkitehtuuria, joka oli rationaalista ja toiminnallisesti suunniteltua, alettiin arvostella voimakkaasti. Päiväkodeilta kaivattiin moniaistillista lähestymistapaa, ei pelkästään visuaalista. Tämä tarkoitti, että tilojen suunnittelun lisäksi kiinnitettiin huomiota myös kalusteisiin ja värien käyttöön päiväkodin ympäris-

tössä.¹⁰ Arkkitehtuuri alkoi ottaa paremmin huomioon lapsen mittakaavan ja lasta mahdollisesti kantavan ammattilaisen tarpeet. Käyttäjälähtöisyys alkoi myös näkyä väri- ja materiaalivalinnoissa.

Oulun koulu ja Oulun päiväkodit

Oulun koulu on 1970-luvun lopulla Oulun yliopiston arkkitehtiosastolla syntynyt arkkitehtuurin ilmiö. Liike syntyi vastalauseeksi kansainväliselle, monotonisena pidetylle modernismille ja teollisen elementtituotannon sijasta haluttiin huomioida paikallisuus ja alueiden ominaispiirteet. Oulun koulu vaikutti 1980-luvulta 1990-luvulle asti.¹¹

Liikkeen ajatusmaailma ja suunnittelulähtökohdat heijastavat aikaansa. Vaikutteita otettiin Arkkitehti Jouni Koiso-Kanttilan mukaan itävaltalaisen

filosofin Rudolf Steinerein ajatuksiin pohjaavasta steinerilaisuudesta. Vaikutus Oulun koulussa oli peräisin erityisesti ruotsalaisesta steinerkouluarkkitehtuurista.¹² Arkkitehtuurissa painotettiin paikallisia erityispiirteitä ja pyrittiin heijastamaan rakennuspaikan fyysisiä ja historiallisia ominaisuuksia, sen tunnelmaa sekä käyttötarkoitusta ihmisen mittakaavaan sovitulla tavalla.¹³ Varsinkin Oulun seudulla liikettä edustavat arkkitehdit suunnittelivat useita päiväkoteja. Kangaskontion päiväkodin lisäksi suunniteltiin Ainolan, Kalliolan, Kisakentän, Saloilan, Salonpään sekä Maikkulan

12 Jouni Koiso-Kanttilan haastattelu, 19.2.2024.

13 Oulun koulun kohteet 2020

10 Nordin 1982, s. 57-67.

11 Ryhmä 3

Lapsenomaista kuvitusta eteistilassa. Kuva 9.

Lapsen mittakaava. Kuva 10.

Leikkisää pihamuotoilua. Kuva 11.

ARKKITEHTI SUUNNITELMAN TAKANA

Jo Maikkulan keskuksen asemakaavoituksen aikana Oulun kaupungin rakennusviraston arkkitehtinä työskennellyt Esko Puijola oli luonnollinen valinta Kangaskontion päiväkodin suunnittelijaksi.¹ Arkkitehtiä haastatellessa hän nosti esiin kokonaisvaltaisen suunnittelun, jolle oli kysyntää erityisesti 1980-luvulla. Hänen mielestään kaupunkisuunnittelijana toimiminen tarjosi ihanteelliset puitteet toteuttaa tätä mieltymystä. Maikkulan alue on hyvä esimerkki tästä kokonaisvaltaisesta suunnittelusta. Arkkitehtisuunnittelun kilpailutus ei ollut vielä 1980-luvulla yleinen käytäntö. Kaavoitettuja alueita voitiin osoittaa sellaisten suunnittelutoimistojen huomaan, joiden katsottiin parhaiten kykenevän toteuttamaan kaavassa asetettuja tavoitteita.²

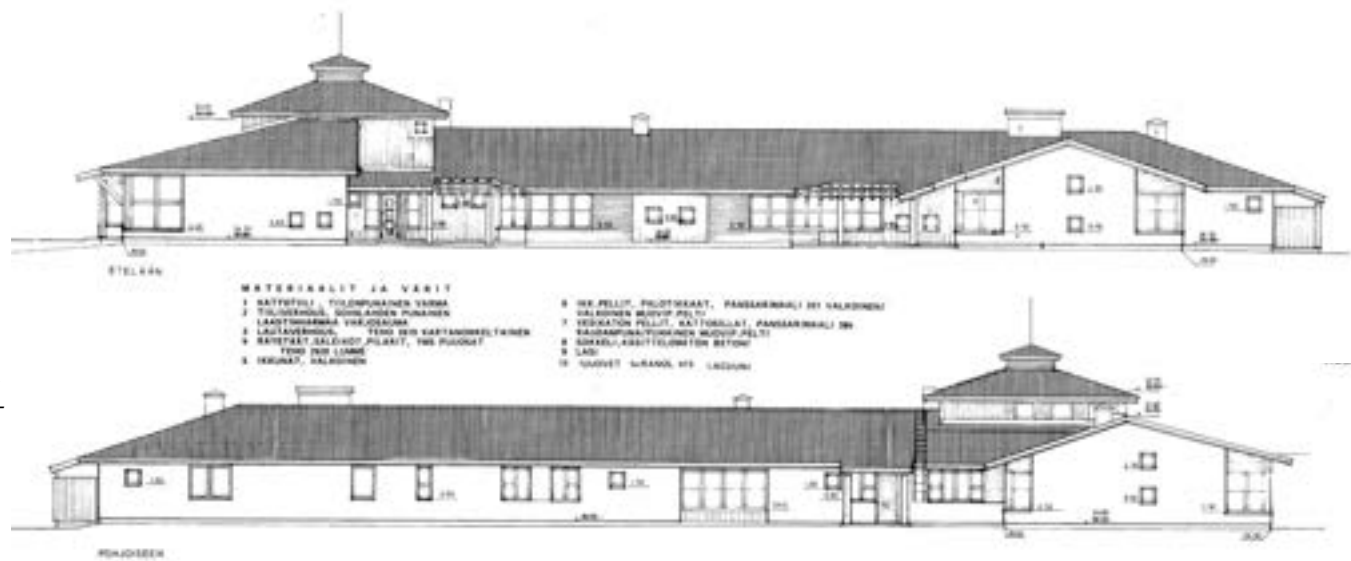
Esko Puijola valmistui arkkitehdiksi vuonna 1976 Oulussa. Puijola pidetään varhaisena Oulun koulua toteuttaneena arkkitehtinä. Hän mielsi itsensä opiskeluaikoinaan lähinnä talosuunnittelijaksi.³ Valmistumisensa jälkeen Puijola kuitenkin erikoistui kaupunkisuunnitteluun ja toimi Raahessa kaupungin asemakaava-arkkitehtinä. Vuosina 1980–1986 Puijola työskenteli Oulun kaupungin asemakaavaosastolla, jossa hän keskittyi pientalovaltaisten alueiden asemakaavojen suunnitteluun. Työssään Puijola paneutui erityisellä kiinnostuksella luonnonläheisyyteen ja orgaanisuuteen.⁴ Kaupungin palveluksessa työskentelyn jälkeen Puijola perus-

1 Arkkitehtilehti 1/1991, s. 58-61

2 Esko Puijolan haastattelu 23.1.2024

3 Takala 2016, s. 17.

4 Ibid.

Alkuperäiset julkisivupiirustukset etelään ja pohjoiseen. Kuva 12.

ti oman arkkitehtitoimistonsa, joka ehti toimia muutaman vuoden ajan ennen Kangaskontion päiväkodin suunnittelun aloittamista. Puijola itse kuvailee rakennuksen edustavan Oulun koulua. Haastattelussa hän toteaa, että Oulussa haluttiin luoda vastapainoa muualla Suomessa vallitseviin niin kutsuttuihin tasakattotrendeihin.⁵

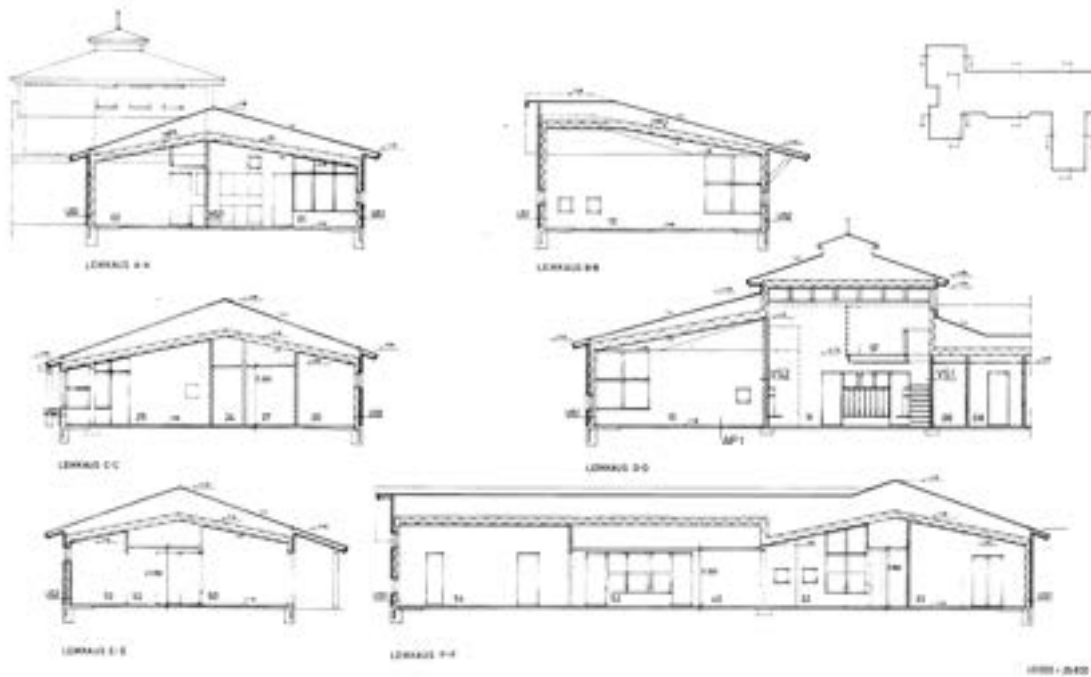
Suunnittelun lähtökohdat

Päiväkodin kattomuodoksi valikoitui harjakatto, joka paitsi sopi pohjoisiin olosuhteisiin, oli tyyppillinen Oulun koulun –suuntauksessa. Puijolan mukaan suunnittelussa tontin loivasti länteen laskeva rinne oli yksi suunnittelun lähtökohdisti, jonka ansiosta pihan oleskelualueesta saatiin

5 Esko Puijolan haastattelu 23.1.2024

lämmin ja suojaisa. Alunperin syvärunkoiseksi kaavailtu rakennus muuttui Puijolan vastustuksesta kapearunkoiseksi rakennukseksi. Arkkitehdin suunnitelmien mukaisesti piha-alueelle avautuvat yhteistilat, muodostivat päiväkodin kiintopisteen.⁶

6 Esko Puijolan haastattelu, 23.1.2024

Alkuperäiset leikkauspiirustukset. Kuva 17.

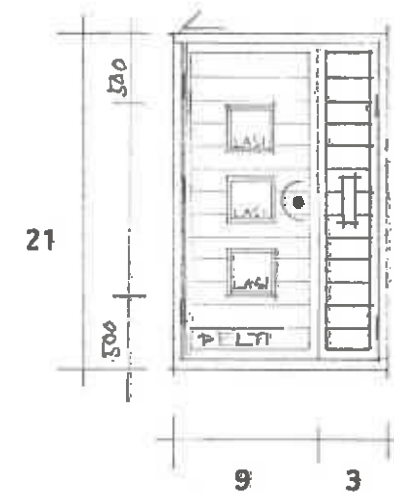
Ovet ja ikkunat

Rakennuksen valkoiseksi maalatut puuikkunat ovat 3-kertaisia MSE-ikkunoita, joiden sisäpuoliteissa on 2-kertainen umpiolasielementti ja ulkopuoliteissa 1-kertainen lasi. Ulkopuoliteet, niiden lasilistat ja karmien ulkopinnat on tehty kestopuusta.

Sisätiloissa ikkunoiden yläpuolella on lastulevyiset verholaudat ja alapuolella ikkunalaudat säleliimatusta männystä.

Sisäseinien lasiaukoissa on käytetty 1-kertaisia konelasi-ikkunoita ja ääntäeristäviin seiniin kiinteälasiitteisina 2-kertaisina umpiolasi-ikkunoita.

Ovina rakennuksessa on käytetty sisällä laakaovia sekä täyspuurakenteisia puupalo-ovia. Ovien väriyksessä on toistunut kaksi värisävyä ja ovissa on tekstinä tilakohtaiset huoneopasteet. Alunperin ulko-ovina olivat maalatut alumiinirunkoiset, panelipintaiset ovet, jotka on vaihdettu alumiinioviin vuonna 2020. Varastojen ovina on edelleen säilynyt puu-ovia puupaneliverhouksella.

Alkuperäinen ulko-ovi-*piirustus*. Kuva 19.

Julkisivun aukotuksessa on aistittavissa lasten mittakaava. Aukotuksessa on huomioitu näkymät myös lasten kannalta. Kuva 18.

Piha ja ulkopuoliset rakenteet

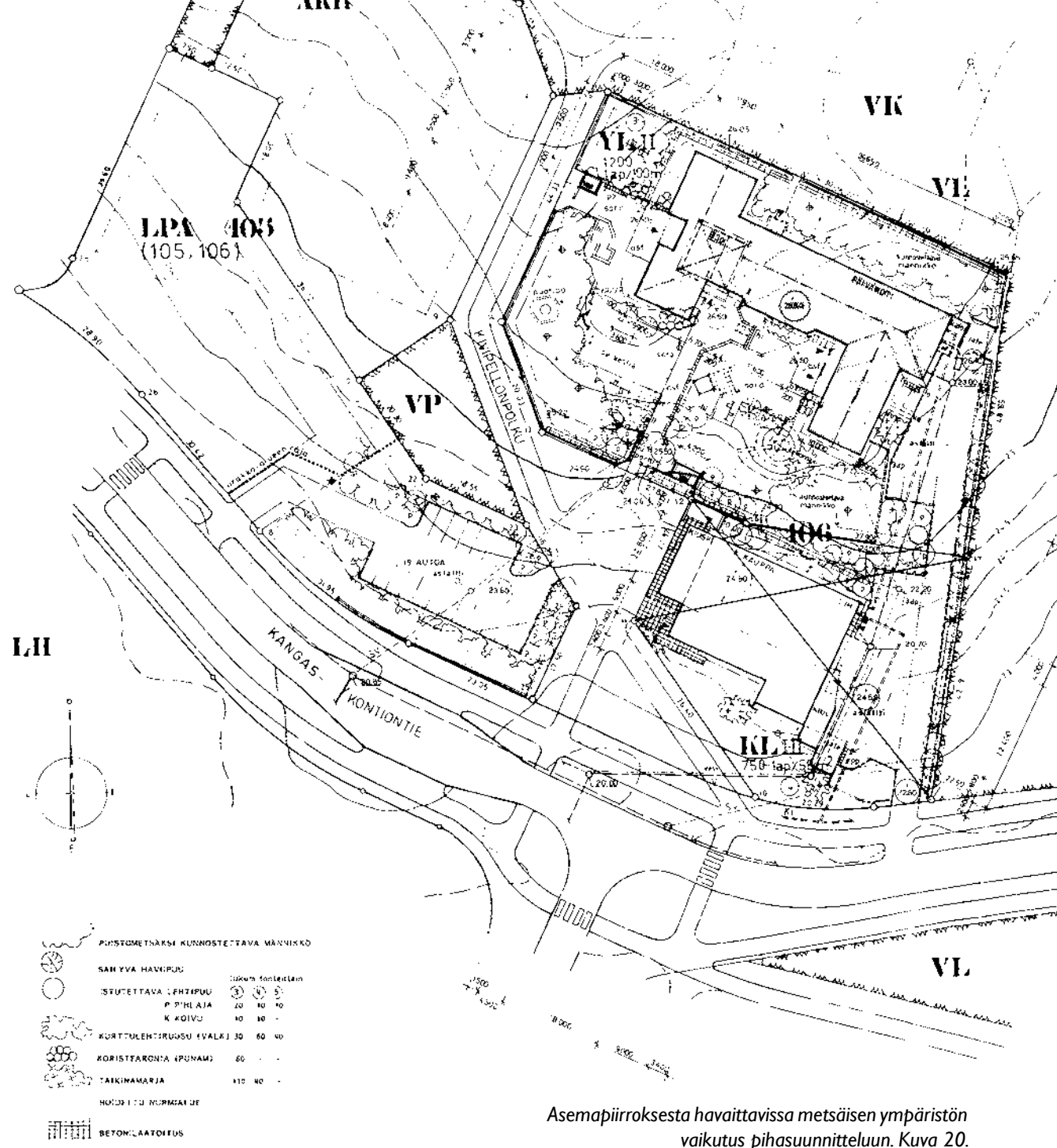
Vuonna 1988 rakentamisen alkaessa, rakennusalue oli kasvavaa kangasmetsää. Tontti on suhteellisen tasainen, maanpinta laskee loivasti länteen. Alkuperäisen suunnitelman mukaan pihaan on säästettävään puuston lisäksi istutettava muuta kasvillisuutta, kuten rauduskoivuja, monirunkoisia pihlajia, koristeironioita, taikinamarjoja ja kurttulehtiruusuja, joista jälkimmäinen on nykyisin hävitettävä vieraslaji.

Tontti on ympäröity pystylaudoitetulla puuaidalla, joka on alun perin ollut piirustusten mukaan pääosin 900 mm korkea. Pääporttiin yhdistyy korkeampia aidan osia sekä puurakenteiset, kylmät ulkovarastot. Myös leikkiapiha ja huoltopiha on erotettu toisistaan aidalla. Aidan maalin sävynä toistuu rakennuksen puuverhoilun keltainen sävy.

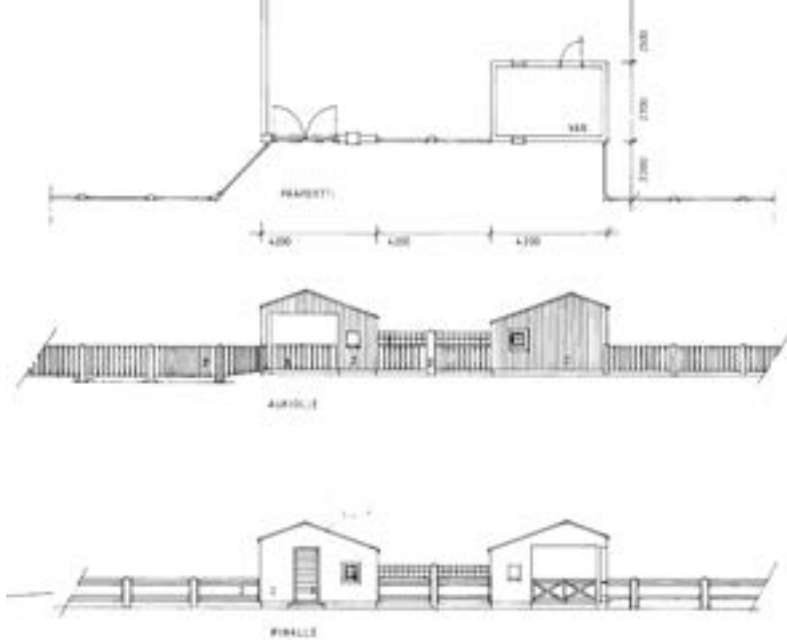
Alkuperäinen pihasuunnitelma on sisältänyt painekyllästetystä puusta arkkitehdin piirustusten mukaan rakennettavat hiekkalaatikot, aumatulla huopakatolla katetun katoksen sekä kaksi lautarakenteista leikkimökkiä. Lisäksi pihasuunnitelma sisälsi erilaisia leikkivälineitä, katosrakennelmia ja istuskelupaikkoja. Alkuperäisessä suunnitelmassa oli myös osoitettu nuotiopaikka metsikköön.

Päiväkotirakennuksen sisäänkäyntien katokset ovat puurakenteisia ja katosten alapinnassa harvalaudoitus. Oletettavasti vuonna 2020 tehdyn vesikatteen korjauksen yhteydessä katosten pergoloihin lisättiin valokatteet. Katoksia kannattelevat pyöreät, painekyllästetyt pilarit.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan katosten alustana oli painekyllästetyillä puurimoilla ruudukoihin jaettu betonilaatta. Päiväkodin piha-alueen alkuperäisen suunnitelman säilyneisyyttä ei vuodenajan vuoksi voitu varmistaa.

Asemapiirroksista havaittavissa metsäisen ympäristön vaikutus pihasuunnitteluun. Kuva 20.

Pääporttien julkisivupiirros. Kuva 21.

Kangaskontion päiväkotit talviasussaan. Kuva 22.

Lämmön- ja sähkönjakohuone sijaitsee viereisen liikerakennuksen yhteydessä. Rakennuksen lämmitysmuotona toimii vesikeskuslämmitys ja se on liitetty kaukolämpöön sekä kunnallisiin viemäriverkköihin. Talotekniset ratkaisut ovat pääosin alkuperäisiä. Ilmanvaihtojärjestelmänä on koneellinen tulo-poistoilmanvaihto, jossa yksi tulopoistokone ja 5 huippuimuria.

Sisätilojen materiaali- ja värimaailma

Rakennuksen ulkokuori on muurattu puhtaaksi poltetuista, Soininlahden punaisista moduulimitoitetuista savitiilistä. Saumaus on tehty luonnonvärisenä viistosaumana. Puu- ja levyverhouksissa lomalaudoitus sekä vaakapaneeli on maalattu kartanonkeltaisella maalilla. Katosten ja ulkonevien räystäiden alapinnat on valkoiseksi maalattua sahalautaa. Julkisivussa nimitteksti alumiinisista kirjaimista.

Sisätiloissa muuratut väliseinät on muurattu perusvärin mukaisista, harmaista kalkkihiek-

kakivistä ja saumaus on tehty luonnonvärisellä laastilla. Seinät ovat osittain rapattu ja kaikki muuratut seinät on maalattu. Puurunkoiset väliseinät ovat päällystetty Gyproc-levyillä ja lasikuitutapetilla, joka on maalattu sisustussuunnitelman mukaisesti. Osissa väliseiniä on osittainen verhottu mäntypuinen pystypaneeli.

Sisätiloissa laatoitettuja seiniä on keittiöissä sekä pesutiloissa, joissa lähinnä veden kanssa kosketuksiin joutuvat allasseinämät ja suihkutilat on laatoitettu. Laattoina on kiiltävän valkoinen Pukkila Harmonia 100, koko 147x147.

Sisäkatoissa on yleisesti käytetty kipsilevyä. Poikkeuksena ovat pesuhuoneiden katon, joissa on käytetty vähäoksaista kuusipaneelia sekä keittiön alakatto, jossa on Cattox-sälekatto. IV-konehuoneessa sekä seinät että katto on päällystetty rei'itettyllä pellillä päällystetyllä mineraalivillalla. Alkuperäisen suunnitelman mukaisesti useimpien tilojen katoissa ja osin seinillä oli kiinnitettynä puulistoin kehystetyt Akusto Karhu-levyt. Uusituissa akustiikkalevyissä puukehystä ei ole.

Lattioissa materiaaleina eteis- ja pesutiloissa on käytetty lasittamattomia, sileäpintaisia tiilenpunaista Pukkila Natura lattialaattoja.

Keittiön ja huoltokäytävän lattia on pinnoitettu sitruunankeltaisella rudusakryylibetonilla. Muissa tiloissa alkuperäiset muovimatot on vaihdettu vuonna 2019 kohonneiden VOC-pitoisuuksien vuoksi vinyylilankkulattiaksi sekä varasto- ja sosiaalituloissa akryylibetoniksi.² Parven alkuperäinen muovimatto on säilynyt samoin kuin IV-konehuoneen hapon kestävä muovimatto Finnplano, jonka värisävy mukailee eteis- ja märkätilojen tiilenpunaista laattaa.

² Leena Kaltion haastattelu 16.5.2024.

Alkuperäiset naulakot eteistiloissa. Kuva 23.

Monitoimisalun avatut kaappisängyt odottavat päiväunille. Kuva 24.

Alkuperäiset kalusteet ryhmähuoneessa 31 on korotettu ergonomian vuoksi. Kuva 25.

Kalustus

Vakio- ja tilausvalmisteiset kalusteet on esitetty alkuperäisissä kalustepiirustuksissa kalustetyypeinä tai kalusteryhminä. Rakennusselvityksessä mainitaan, että projektissa käytetään ensisijaisesti kotimaisia tuotteita tai vastaavasti kotimaassa valmistettuja tuotteita. Työtasoissa ja vastaavissa pinnoissa on suositeltu muovilaminaatti- ja kalusteiden rungoissa ja hyllyissä melamiinipintoja. Alkuperäisestä kalustuksesta on säilynyt kiintokalusteita ja lisäksi yksittäisiä irtokalusteita. Monitoimihuoneessa on säilynyt alkuperäiset puolapuut, kiipeämisköydet, voimistelurenkaat ja koripalloteline.

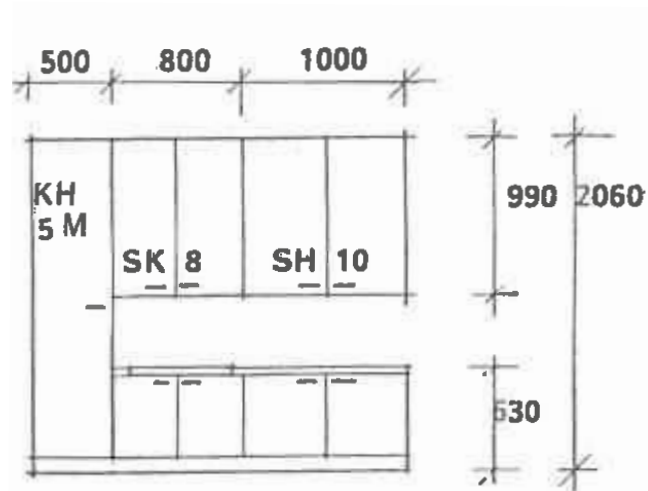
Alkuperäinen ryhmähuoneen vakiokalustepiirros. Kuva 26.

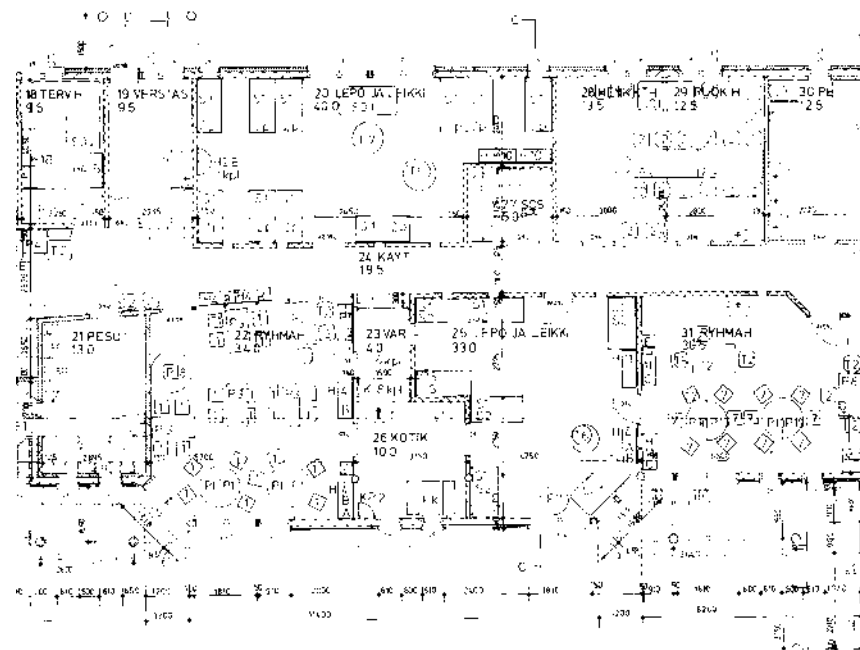
Ryhmähuoneessa 02 alkuperäiset ja uudet kalusteet korkeine tuoleineen sulassa sovussa. Kuva 27.

Mörrien ryhmähuoneen kotoisa tunnelma vuonna 1996. Kuva 28. Pirkko Tikkanen.

Alkuperäinen ryhmähuoneen vakiokalustepiirros. Kuva 29.

Ote alkuperäisestä kalustussuunnitelmasta. Kuva 30.

Otsojen naamiaisjuhlien meuhetki. Kuva 31.

Päiväkotimuistoja Kangaskontiolta

"Suurin osa muistoistani Kangaskontion päiväkodissa sijoittuu ymmärrettävästi esikouluun. -- Vanhempien tarhalaisten tila on jäänyt mieleeni kuin polttomerkki. Se koostui kuudesta tilasta: jumppa-/makuusali, aula, pieni leikkihuone, vessat, olohuone ja ruokasali. Päiväkoti on aina tuntunut kotoisalta ja huolimatta lapsuuden maailman kuvaa värittävien lasien katoaminen aikuisuuden kyynisyyden tieltä, muistelen tilaa yhä lämmöllä. Aulassa oli pieni parvi, joka oli sisutettu täydellisesti kotisleikkejä varten. Siellä aikaa vietettiin hyvin paljon. Leikit siellä veivät mukanaan ja parvi oli hetken irrallaan muusta maailmasta.

Jumppasaliin kannettiin päiväunia varten riippumattosängyt. Yritin aina kovasti herätä ystäväieni kanssa samaan aikaan, etten ohita hauskoja leikkejä, mutta monesti jumppasalin rauhallinen tunnelma vei mukanaan. Jumppasalissa vietettiin myös kevät- ja joulujuhlat. Muistan vieläkin esitysten laulujen sanoja. Jouluna salissa oli joulu-kuusi, jonne joka päivä ilmestyi pieni kirje yhdelle päiväkotilaiselle. Minun kaikki kolme muutakin sisarusta on käynyt saman päiväkodin, joten tonttu (varhaiskasvatuksen opettaja) osasi iskeä hyvin uskottavasti pienen jouluintoilijan mielikuvitukseen. Jouluna oli myös tarjolla joulupuuro manteleineen ruokasalissa.

Olohuoneessa tehtiin kaikki askartelut ja muu toiminta. Sohvan takana oli iso puinen pöytä, jonka ääressä laitoimme opettajat piirtämään meille värityskuvia. Muistan, että olohuone oli meidän näköisemme pöydällä lojuvine ja esittele ripustettuine piirustuksineen. Sohva oli tumman punainen, kenties samettinen, kulmasohva. Muistan, että yhteisissä "infotilaisuuksissa" istuimme

vieretysten sohvalta opettajia kuunnellen. Näin muistan, kuinka vieläkin minulle läheinen ystävä esiteltiin meille muille hänen tullessa uutena ryhmäämme. Syntymäpäivinä istuimme myös sohvalta, kun syntymäpäiväsankari sai poimia pienen lahjan aarrearkusta. Ja myös lorupussista "kuka saa, kuka saa, lorupussiin kurkistaa, tillin tallin tömpsis" -laulun säestyksellä.

Toisinaan olohuoneeseen karrattiin vanha musta televisio, josta saimme katsoa esimerkiksi Vaahteramäen Eemeliä. Yksi kultainen muisto minulla on, kun olin päivän viimeinen tarhalainen vielä odottamassa vanhempia hakemaan, sain istua Kari-opettajan vieressä katsomassa jalkapalloa ja syömässä viineriä. Enhän minä mitään jalkapallosta ymmärtänyt, enkä ymmärrä vieläkään, mutta muisto jäi.

Päiväkotiryhmät oli nimetty Mesikämmeniksi, Otsoiksi, Nalleiksi ja Mörreiksi. Karhu-aiheiset nimet korostivat päiväkotia ympäröivien metsien merkitystä meille lapsille. Pihaympäristöstä metsät onkin jäänyt mieleen, sillä kivillä hyppely sai ajan kulumaan nopeasti. Lisäksi päiväkodin takana oli portilla suljettu "takapiha", jota joskus luvan kanssa saimme mennä tutkimaan. Eihän siellä mitään ollut, mutta kielletyn alueen tutkiminen on aina jännittävää.

Toiseksi päiväkodin pihalta on jäänyt mieleen keinut. Ehdottomasti lempiajanviettotapa. Keinumiseen jostain syystä liittyi myös raikuva laulaminen, kuin kaikki lyhyen elämän aikana opitut kappaleet tuli laulaa keinumisen ajan. Loppupäivästä vanhemmat tulivat hakemaan lapsia etuportista."

- Lotta Mattila

KANGASKONTION PÄIVÄKODIN ELÄMÄÄ JA MUUTOSVAIHEITA

Aloittavat ryhmät

Alunperin Kangaskontion päiväkotiryhmäjako suunniteltiin noudattaen sosiaalihuollon vuonna 1980 antamia ohjeita. Perustamissuunnitelman mukaiset sosiaalihuollon hyväksymät ryhmäkoot ja tilojen mitoitus huomioitiin suunnittelussa. Alun perin päiväkodin aloittavia ryhmiä oli viisi. Kolmen kokopäiväryhmän lisäksi päiväkodissa toimi puolipäiväryhmä ja koululaisten iltapäiväryhmä. Henkilökuntaa on aina ollut kolme koulutettua henkilöä yhtä ryhmää kohden. Lisäksi alkuvuosina siisteyden ylläpidossa ja vaatehuollossa toimi kaksi laitospulaista, jotka koettiin tärkeänä osana päiväkodin sujuvaa arkea.¹⁴

Vasta 1990-luvun lopulla esiopetus vakiinnutettiin osaksi oppivelvollisuutta.¹⁵ 2000-luvun alussa esiopetukselle luotiin oma velvoittava opetussuunnitelmansa ja tapahtuneet muutokset ovat vaikuttaneet päiväkotiryhmien kokoonpanoihin koko Suomessa.¹⁶ Kangaskontiolla muodostettiin kaksi suurempaa 20-23 lapsen ryhmää sekä kaksi pienempää 12-13 lapsen ryhmää. Alueen esiopetusryhmät keskitettiin yhtenäisemmän oppimispolun takaamiseksi vuonna 2023 Maikkulan päiväkotiin, mutta muutoin Kangaskontion päiväkodin ryhmäjaot ovat säilyneet vastaavanlaisina tähän päivään saakka.¹⁷ Vuodesta 2010 lähtien päiväkodissa toteutettiin kerhotoimintaa muutaman vuoden ajan.¹⁸ Kulunvalvonnallisista syistä päiväkodin tiloissa kokeiltu iltakäyttö ei ole vakiintunut.

14 Pirkko Tikkasen haastattelu 5.2. ja 12.3.2024.

15 Turpeinen 2022, s. 21.

16 Alila ym., 2014, s. 10-11.

17 Leena Kaltion haastattelu 16.5.2024

18 Leena Kaltion ja Pirkko Tikkasen haastattelu 5.2. ja 12.3.2024.

Kangaskontion päiväkodin väestöennusteisiin perustuva mitoitus vuodelta 1986:

1-2 -vuotiaat 1 x 12 = 12

1-2 -vuotiaat 1 x 12 = 12

3-6 -vuotiaat 1 x 20 = 20

3-6 -vuotiaat 1 x 25 = 25

Koululaiset 1 x 20 = 20

Kokopäivähoitopaikat yhteensä 89

Osastojen koot:

1-2 -vuotiaiden osastot kokopäivähoito 100 - 135 m²

3-6 -vuotiaiden osastot kokopäivähoito 113 - 140 m²

Puolipäivä- ja koululaisosasto 137 - 161 m²

Muut tilat 222 - 271 m²

Koululaiset Yhteinen

Hyötypinta-ala yhteensä 668 - 815 m²

Hyötypinta-alan ulkopuolelle jäävät ulkoiluvälinevarastot, 10 - 15 m²

Meskareiden naamiaiset 2006. Kuva 32.

Vironniemen päiväkodin verstaalla 1980. Kuva 33: Eeva Rista, 1980. Helsingin kaupunginmuseo.

Toimintaa ja muutoksia vuosien saatossa

Kangaskontion päiväkodin toiminta on jatkunut yhtenäisenä päiväkotirakennuksen valmistumisesta saakka, mutta tilat ja kalustus ovat sopeutuneet muuttuviin tarpeisiin. Alkuperäinen irtokalustus sekä osa kiintokalustuksesta, kuten ryhmähuoneiden keittiökalustus, on vaihdettu aikuisten ergonomiavaatimukset täyttäviin mittoihin uusien työterveyslaitoksen suositusten vuoksi. Muita muutoksia kalustuksessa on tehty tarpeen mukaan. Rakennuksessa on tehty säännöllisiä, ylläpitäviä huoltotoimenpiteitä kuten sisäseinien huoltomaalauksia. Merkittävin muutos lienee vesikatteen uusiminen vuonna 2020.

Rakennuksen alkuperäinen tilajako on säilynyt lähes muuttumattomana. Alun perin päiväkodissa oli aikakaudelle ominaisia toiminnallisuutta ja moniaistillisuutta tukevia huoneita, kuten verstaas-, vesi- ja hiekkaleikkihuoneet.¹⁹ Vesi- ja hiekkaleikkihuoneiden poistaminen käytöstä terveysviranomaisten suositusten vuoksi 1990-luvun puolivälissä oli harmillinen muutos, sillä lapset ja henkilökunta kokivat tilat mieluisena osana päiväkodin toimintaa. Nykyisin nämä tilat toimivat leikki- ja pienryhmätiloina ja varastona.

Myös terveydenhoituhuone muutettiin pian rakennuksen käyttöönoton jälkeen leikkitalaksi alkuperäisen käyttötarkoituksen osoittauduttua tarpeettomaksi. Terveysviranomaisten suositusten mukaan tartuntariskin minimoiminen eristämällä oli hyödytöntä. Vuonna 2008 päiväkodin valmistuskeittiö muutettiin jakelukeittiöksi. Tämä merkitsi jatkossa päiväkodin toiminnan kannalta riippuvuutta ulkoistetusta ruokapalvelusta ja niiden aikatauluista.

Vaikka tilojen käyttötarkoituksessa on tapahtunut vuosien aikana muutoksia, päiväkodin ydinperiaatteet ovat pysyneet samoina: kodinomainen ympäristö, hoiva, turva ja leikit. Päiväkoti rakennuksena on elänyt arjen muutoksissa sopeutuen tarpeiden mukaan, säilyttäen kuitenkin pysyvyyden ja jatkuvuuden tärkeimmässä tehtävässään lasten hyvinvoinnin tukemisessa.

19

Nordin 1982, s.57-67.

ARVOTTAMINEN

Pala Maikkulaa

Kangaskontion päiväkotia täytyy tarkastella koko Maikkulan alueen kokonaisuuden kannalta, joka on säilynyt eheänä esimerkkinä 1980-luvun sekä alue- että arkkitehtisuunnittelunsa puolesta. Aikanaan se oli yksi ensimmäisistä 1980-luvulla Oulun keskustan ulkopuolelle suunnitelluista ja rakennetuista kaupunkimaisista asumakunnista, josta löytyivät monipuoliset palvelut, työpaikkoja ja asuntoja. Suunnittelussa korostettiin alueen erityispiirteiden ja ympäristön suojelua, erityisesti vesistöjen roolia maisemassa. Historiallinen jatkuvuus oli tärkeä näkökulma ympäristön rikastuttamiseksi ja monipuolistamiseksi.²⁰ Maikkulan arkkitehtuuri noudattaa Oulun koulun perinteitä, mikä korostaa luonnonmateriaalien käyttöä ja viittaa kansalliseen rakennushistoriaan. Alueen rakennustyyli ja maisemointi luovat viihtyisän ja yhtenäisen asuin ympäristön. Alueen suunnitelma noudatti aikansa ihanteita ja esiintyi vuoden 1991 aluesuunnittelua käsittelevän Arkkitehtilehden numerossa. Maikkulan alue ja sen rakennukset edustavat esimerkiksi 1980-luvun henkeä ja ajallista kerrostumaa, ja ovat kaupunkikuvallisilta arvoiltaan merkittäviä.

20 Maikkulan kaavoitusohjelma 1980

Maalaustarvikkeet pesulla. Kuva 34.

Ajan henki ja Oulun koulun aatteet

Oulun koulu syntyi vastalauseeksi kansainväliselle, monotonisena pidetylle modernismille ja teollisen elementtituotannon sijasta haluttiin huomioida paikallisuus ja alueiden ominaispiirteet.²¹ Kangaskontion päiväkodin arvottamisessa on hyvä tarkastella sen roolia Oulun koulun suuntauksen edustajana.

Esko Puijola on varhaisena Oulun koulun edustajana korostanut suunnitelmassaan käyttäjälähtöisyyttä, paikan henkeä ja paikallisia rakennuseriaatteita. Tyypillisimpiä Oulun koulun piirteitä rakennuksessa ovat muun muassa perinteiset rakennusmateriaalit, pitkät räystäät, harjakatto, aukotuksella ja materiaaleilla leikittelevä julkisivu ja kansallisromantiikkaan viittaava torniaihe. Rakennuksen henki on rakennuksen luonteenmukaisesti kodinomainen, leikittelevä ja kutsuva.

Käyttäjälähtöiset suunnitteluarvot korostuvat myös sisätilojen suunnittelussa. Lähtökohtana on ollut ihmisen mittakaavan huomioiminen. Uudempiin päiväkotirakennuksiin verrattuna rakennus on kooltaan suhteellisen pieni, mikä korostaa kodinomaista tunnelmaa. Nykypäivänä päiväkodit ovat usein osa suurempia monitoimirakennuksia tai jopa osa toista koulurakennusta. Sisätilojen arkkitehtoniisiin arvoihin liitetään myös 1980-luvun päiväkotisuunnittelun tyypilliset piirteet, jotka ovat edelleen havaittavissa. Päiväkodissa on alun perin ollut erilaisia toiminnallisia tiloja kuten vesileikkihuone, hiekkaleikkihuone sekä verstaat. Näiden käyttö on myöhemmin lopetettu ja tiloja muunneltu, mutta nykypäivään säilynyt tilajako ja entisen hiekkaleikkihuoneen allas ilmentävät esimerkiksi 1980-luvun varhaiskasvatuksen piirteitä.

Säilyneisyys

Kangaskontion päiväkotito on säilyttänyt alkuperäisen arkkitehtonisen olemuksensa melko hyvin. Tämä johtunee osittain siitä, että käyttötarkoitus on pysynyt koko rakennuksen elinkaaren ajan samana. Vain pienimuotoisia käyttötarkoituksen muutoksia, sekä esteettisiä muutoksia ja niihin liittyviä toimenpiteitä on tehty. Suurempia muutoksia, esimerkiksi tilaohjelmallisesti, ei ole tarvittu. Kuitenkin sekä inventoinnin, haastattelujen ja alkuperäisiä piirroksia vertaamalla löytyi joitakin muutoksia liittyen rakennuksen käyttöön, sekä käyttäjäröhyihin.

Huolimatta siitä, että rakennus on läpikäynyt joitakin muutoksia monet alkuperäiset piirteet ovat silti aistittavissa. Esimerkiksi värimaailma on edelleen samankaltainen, vaikka seinät on pitkälti maalattu valkoiseksi. Myös ikkunat ja aukotukset ovat pysyneet samoina läpi vuosien mikä on ylläpitänyt rakennuksen alkuperäisyyden myös ulkopuolelta tarkasteltuna. Myös ulkomateriaalit ja värit ovat alkuperäiset.

Vuosikymmenten muistot

Toimintansa aikana Kangaskontion päiväkotito on palvellut lapsia jo kolmelta eri sukupolvelta. Aikaväli kattaa kaikkien niiden vuosikymmenten varrella varttuneiden lapsuuden, vanhemmuuden ja lastenhoidon muistot. Päiväkotito on säilynyt turvallisena ympäristönä kasvaa, hoitaa ja opettaa. Läheinen metsä on tarjonnut päiväkodin lapsille turvallisen tavan kokea luontoa. Yhä edelleen Kangaskontion työkentelee ihmisiä, jotka ovat omistaneet koko uransa samalle työpaikalle. Vuosikymmenten varrella kertynyt sosiaalinen arvo on merkittävä.

Yhteenveto

On tärkeää, että rakennus säilyy osana Maikkulan alueen kokonaisuutta. Sekä Maikkulan alue, että Kangaskontion päiväkodin rakennus molemmat vahvistavat paitsi rakennuskannan, myös alueellista kerroksellisuutta. Toiminnallisesti on rakennuksen arvon säilymisen kannalta oleellista, että rakennuksen käyttötarkoitus säilyy samana. Tämä takaa rakennuksen alkuperäisten arvokkaiden piirteiden säilymisen parhaiten sillä se ei vaadi suuria muutoksia toimenpiteitä. Rakennus tulisi nähdä osana alueen historiaa ja siksi arvokkaana itsenäisenä rakennuksena, mutta myös osana hyvin säilynyttä Maikkulan 1980-luvun asuma-aluekokonaisuutta.

SÄILYNEISYYS ASEMA 1:200

RAKENNUSVUOSI

- 1991
- 1988

MUUTOKSET

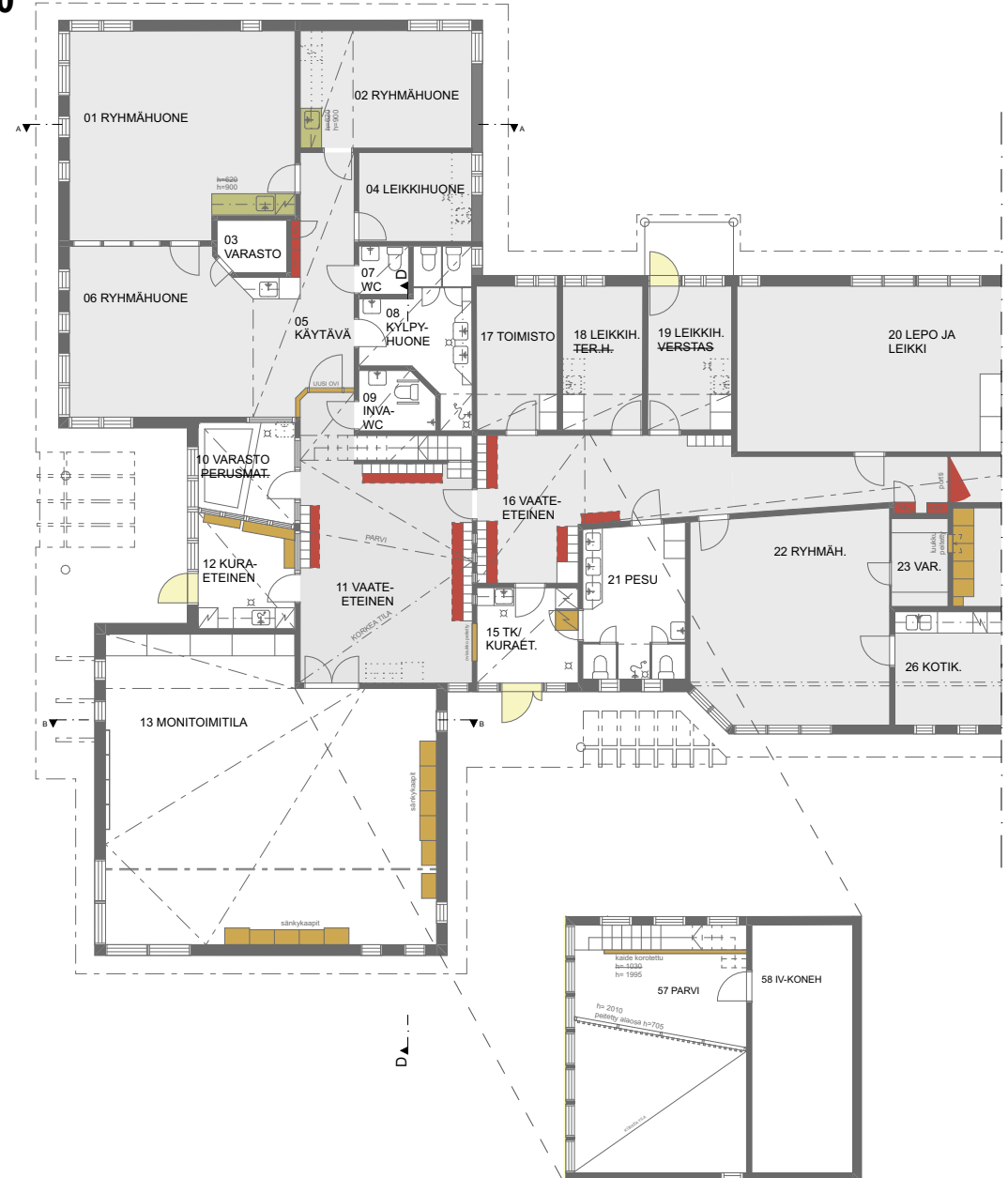
- Purettu / Alkuperäisestä piirustuksesta poikkeavat elementit
- Lisätty / Alkuperäisestä piirustuksesta poikkeavat elementit
- 2019: Turva-alueet ja leikkivälineet
- 2023: Roska-astioiden lisäys ja aitamuuutos

Huomioita:

- Aita huoltomaalattu noin 10 vuotta sitten
- Aitaa korotettu ja maalattu 2020

SÄILYNEISYYS POHJAT LÄNSIPÄÄTY 1:200

- Alkuperäinen rakenne
- Alkuperäisestä piirustuksesta poikkeava rakenne
- MUUTOKSET**
- 2018: laitemuutoksia keittiössä
- 2019: lattiamateriaali vaihdettu vinylilankuksi, varasto- ja sosiaaliiloissa akryylibetoniksi
- 2020: Ulko-ovet vaihdettu, vesikatto uusittu
- 2023: Uudet keittiökalusteet
- Ajoittamaton muutos:
 - uusia kiintokalusteita ja laitteita
 - keittiökalusteen korotus
 - 2. kerroksen parven kaide korotettu

SÄILYNEISYYS POHJAT ITÄPÄÄTY 1:200

- Alkuperäinen rakenne
- Alkuperäisestä piirustuksesta poikkeava rakenne

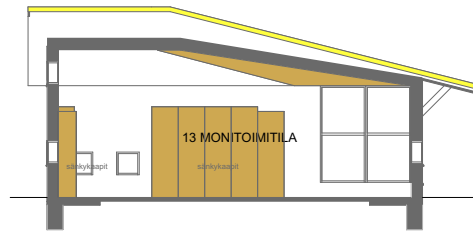
MUUTOKSET

- 2018: laitemuutoksia keittiössä
- 2019: lattiamateriaali vaihdettu vinyylilankuksi, varasto- ja sosiaalityöissä akryylibetoniksi
- 2020: Ulko-ovet vaihdettu, vesikatto uusittu
- 2023: Uudet keittiökalusteet
- Ajoittamaton muutos:
 - uusia kiintokalusteita ja laitteita
 - keittiökalusteen korotus
 - 2. kerroksen parven kaide korotettu

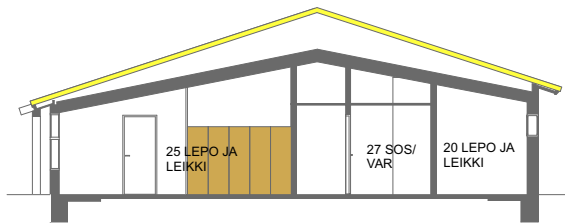
SÄILYNEISYYS LEIKKAUKSET 1:200

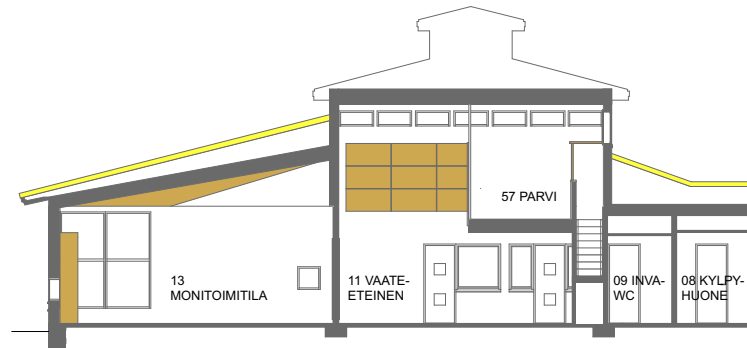
A Leikkaus

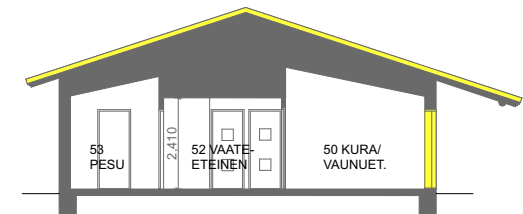
B Leikkaus

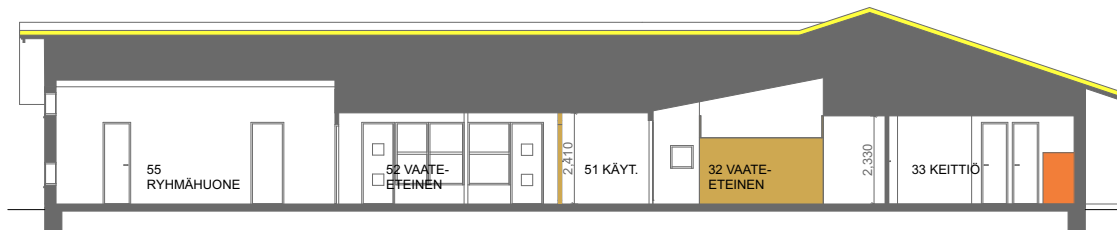
C Leikkaus

D Leikkaus

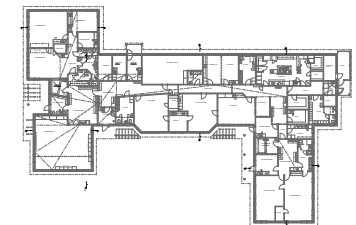
E Leikkaus

F Leikkaus

- Alkuperäinen rakenne
- Alkuperäisestä piirustuksesta poikkeava rakenne
- MUUTOKSET**
- 2018: laitemuutoksia keittiössä
- 2019: lattiamateriaali vaihdettu vinyylilankuksi, varasto- ja sosiaalitiloissa akryylibetoniksi
- 2020: Ulko-ovet vaihdettu, vesikatto uusittu
- 2023: Uudet keittiökaluusteet

- Ajoittamaton muutos:
- uusia kiintokalusteita ja laitteita
 - keittiökaluusten korotus
 - 2. kerroksen parven kaide korotettu

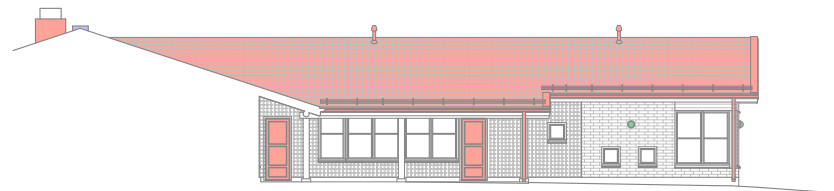
SÄILYNEISYYS JULKISIVUT 1:250

Julkisivu etelään 1:250

Julkisivu länteen 1:250

Osajulkisivu länteen 1:250

MUUTOKSET

2011: Huippumuri uusittu

2020:

Vesikattoremontti:

- rännit ja syöksytorvet uusittu
- tornin eteläinen julkisivuverhous uusittu
- valokate lisätty

Ulko-ovien vaihto

Seinävalaisimet uusittu

Huomioita:

Lukituksen vaihto 2019

SÄILYNEISYYS JULKISIVUT 1:250

Julkisivu pohjoiseen 1:250

Julkisivu itään 1:250

MUUTOKSET

2011: Huippumuri uusittu

2020:

Vesikattoremontti:

- rännit ja syöksytorvet uusittu
- tornin eteläinen julkisivuverhous uusittu
- valokate lisätty

Ulko-ovien vaihto

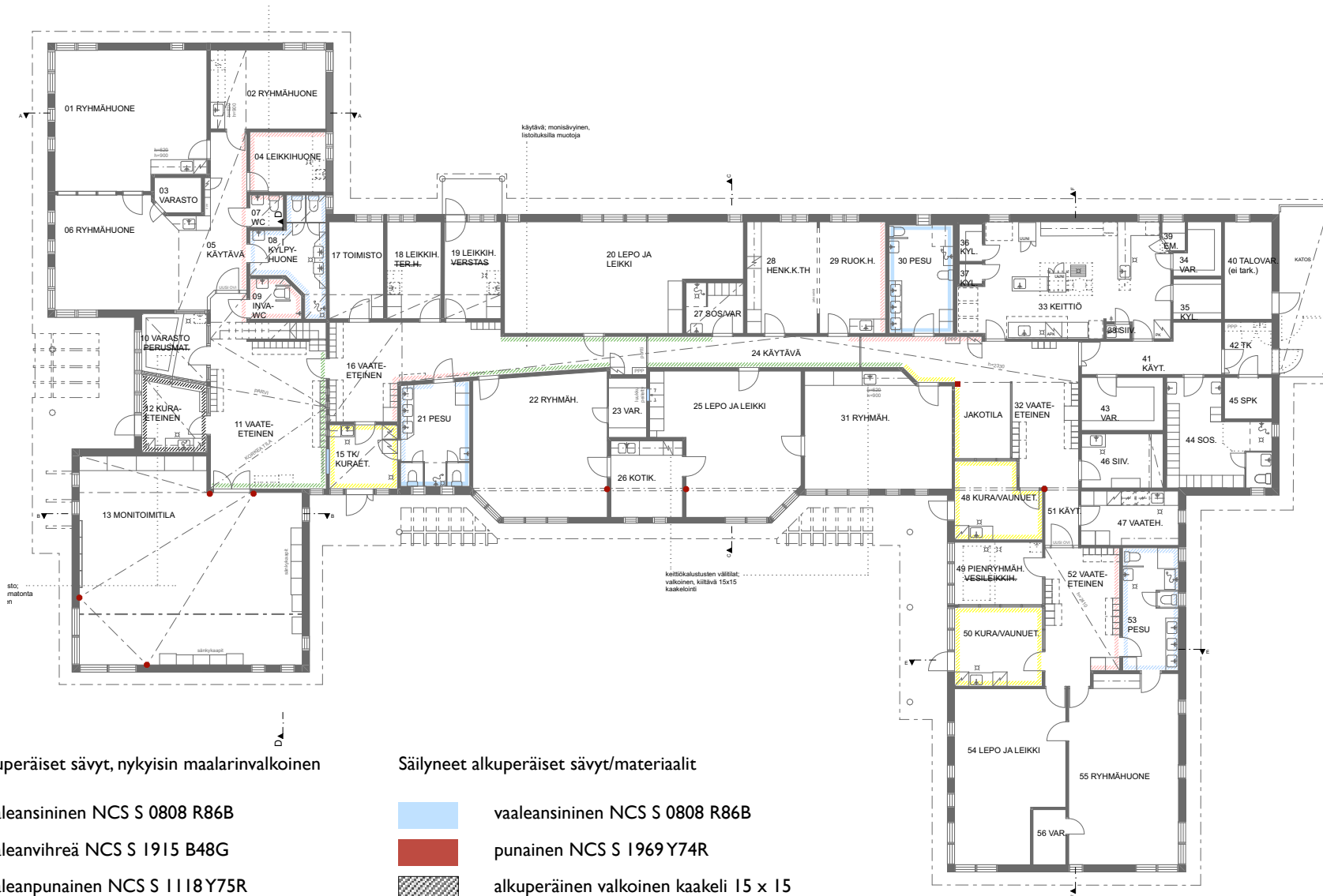
Seinävalaisimet uusittu

Huomioita:

Lukituksen vaihto 2019

VÄRI- JA MATERIAALIKARTOITUS 1:250

Alkuperäisiä seinien värejä

Ylimääräiset alkuperäiset sävyt, nykyisin maalarinvalkoinen

- vaaleansininen NCS S 0808 R86B
- vaaleanvihreä NCS S 1915 B48G
- vaaleanpunainen NCS S 1118 Y75R
- punainen NCS S 1969 Y74R
- vaaleankeltainen NCS S 0510 Y30R

Säilyneet alkuperäiset sävyt/materiaalit

- vaaleansininen NCS S 0808 R86B
- punainen NCS S 1969 Y74R
- alkuperäinen valkoinen kaakeli 15 x 15

VÄRI- JA MATERIAALIKARTOITUS

Ryhmä-, leikki- ja pienryhmähuoneet

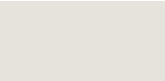

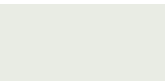

Huone 01. Kuva: Katja Maaninka 2024.

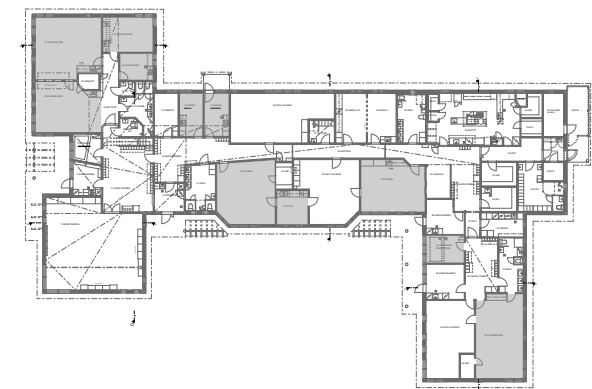

Huone 06. Kuva: Adele Pikkuaho 2024.

Huone 55. Kuva: Adele Pikkuaho 2024.

	Sisäovet, NCS S 1915 B48G
	Sisäovet ja kiintokalusteet, NCS S 0901 Y10R
	Kalusteet, NCS S 1118 Y75R
	Seinä ja kiintokalusteet, NCS S 0603 G40Y
	Seinälaatat, NCS S 0804 G, Ryhmähuoneen 55 laatoituksen ylin rivi
	Seinälaatat, NCS S 1208 B52G, Ryhmähuoneen 55 laatoituksen kaksi alempaa riviä

VÄRI JA MATERIAALIKARTOITUS

Lepohuoneet 20, 25, 54 ja monitoimitila 13

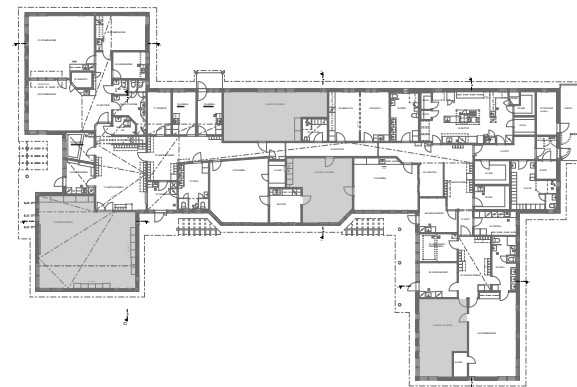

Huone 20. Kuva: Katja Maaninka 2024.

Huone 13. Kuva: Katja Maaninka 2024.

	Sisäovet, NCS S 1915 B48G
	Sisäovet ja kiintokalusteet, NCS S 0901 Y10R
	Kalusteet, NCS S 1118 Y75R
	Seinä ja kiintokalusteet, NCS S 0603 G40Y
	Pilasteri, väri NCS S 4351 Y81R, huoneissa 25 ja 13

VÄRI JA MATERIAALIKARTOITUS

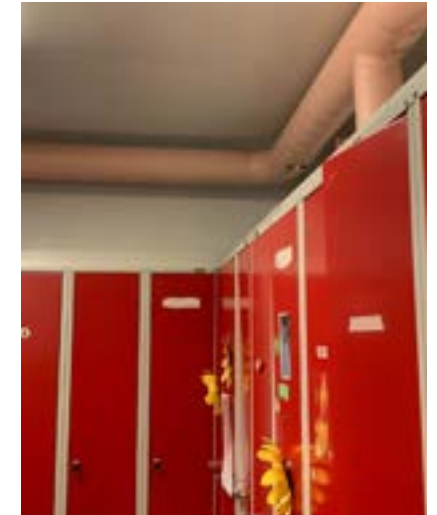
Henkilökunnantilat ja sosiaali, huolto- ja varastotilat

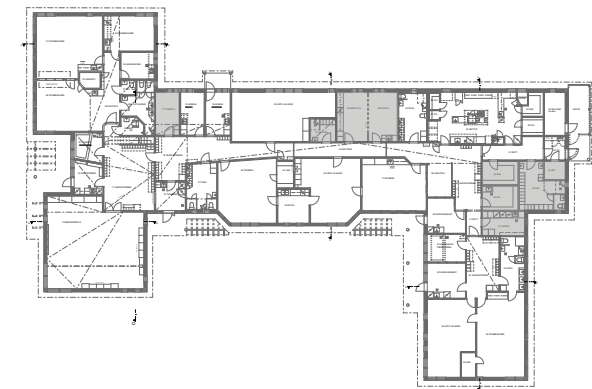
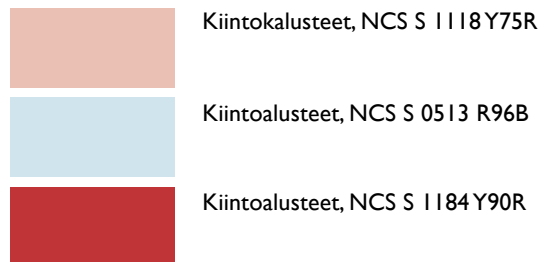
Huone 28. Kuva: Katja Maaninka 2024.

Huone 29. Kuva: Katja Maaninka 2024.

Huone 44. Kuva: Adele Pikkuaho 2024.

VÄRI- JA MATERIAALIKARTOITUS

Pesu- , wc- ja eteistilat

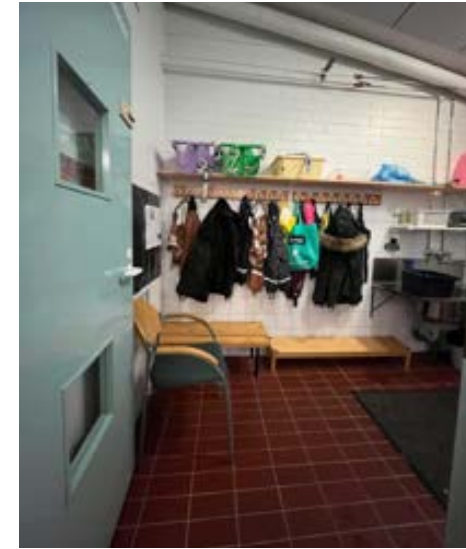
Huone 21. Kuva: Katja Maaninka 2024.

Huone 53. Kuva: Katja Maaninka 2024.

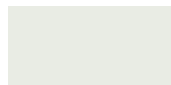
Huone 13. Kuva: Katja Maaninka 2024.

Huone 48. Kuva: Katja Maaninka 2024.

Sisäovet, NCS S 1915 B48G

Seinä ja kiintokalusteet NCS S 0603 G40Y

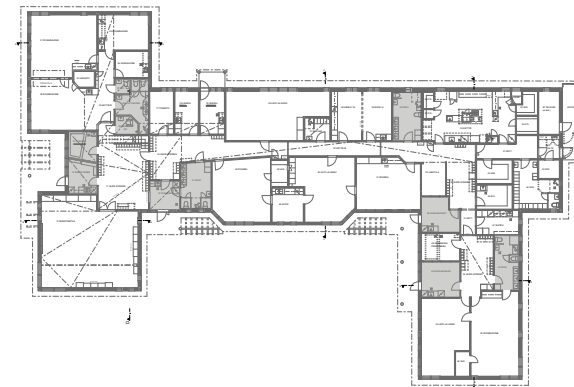
Kiintoalusteet, NCS S 1118 Y75R

Kiintoalusteet, NCS S 0513 R96B

Kiintoalusteet, NCS S 2716 B58G

VÄRI- JA MATERIAALIKARTOITUS

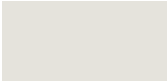
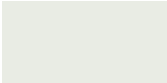

Keittiö 33, emännän huone 39, varastot ja kylmiöt 34, 35, 36, 37

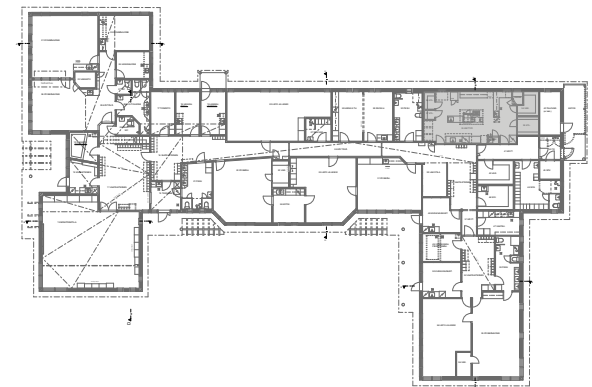

Emännän huone 39. Kuva: Roope Mustonen 2024.

Keittiö, huone 33. Kuva: Roope Mustonen 2024.

	Sisäövet, NCS S 0901 Y10R
	Seinä ja kiintokalusteet NCS S 0603 G40Y
	Kiintoalusteet, NCS S 1118 Y75R

VÄRI- JA MATERIAALIKARTOITUS

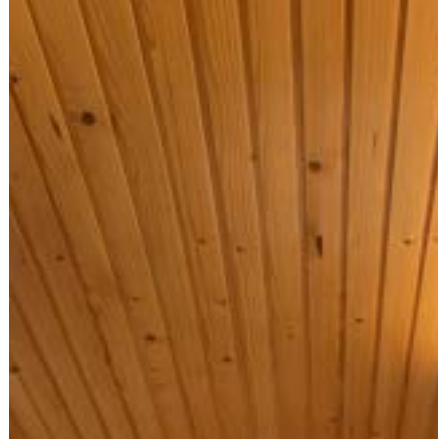
Sisätilojen materiaalit

*Katto, maalattu Gyproc-levy,
Adele Pikkuaho 2024*

*Katto, harmaa akustiikkalevy,
Adele Pikkuaho 2024*

*Pesutilojen katto, lakattu mäntypaneeli,
Katja Maaninka 2024*

*Seinä, maalattu lasikuitutapetti,
Adele Pikkuaho 2024*

*Seinä, lakattu mäntypaneeli,
Adele Pikkuaho 2024*

*Seinä, maalattu mäntypaneeli,
Katja Maaninka 2024*

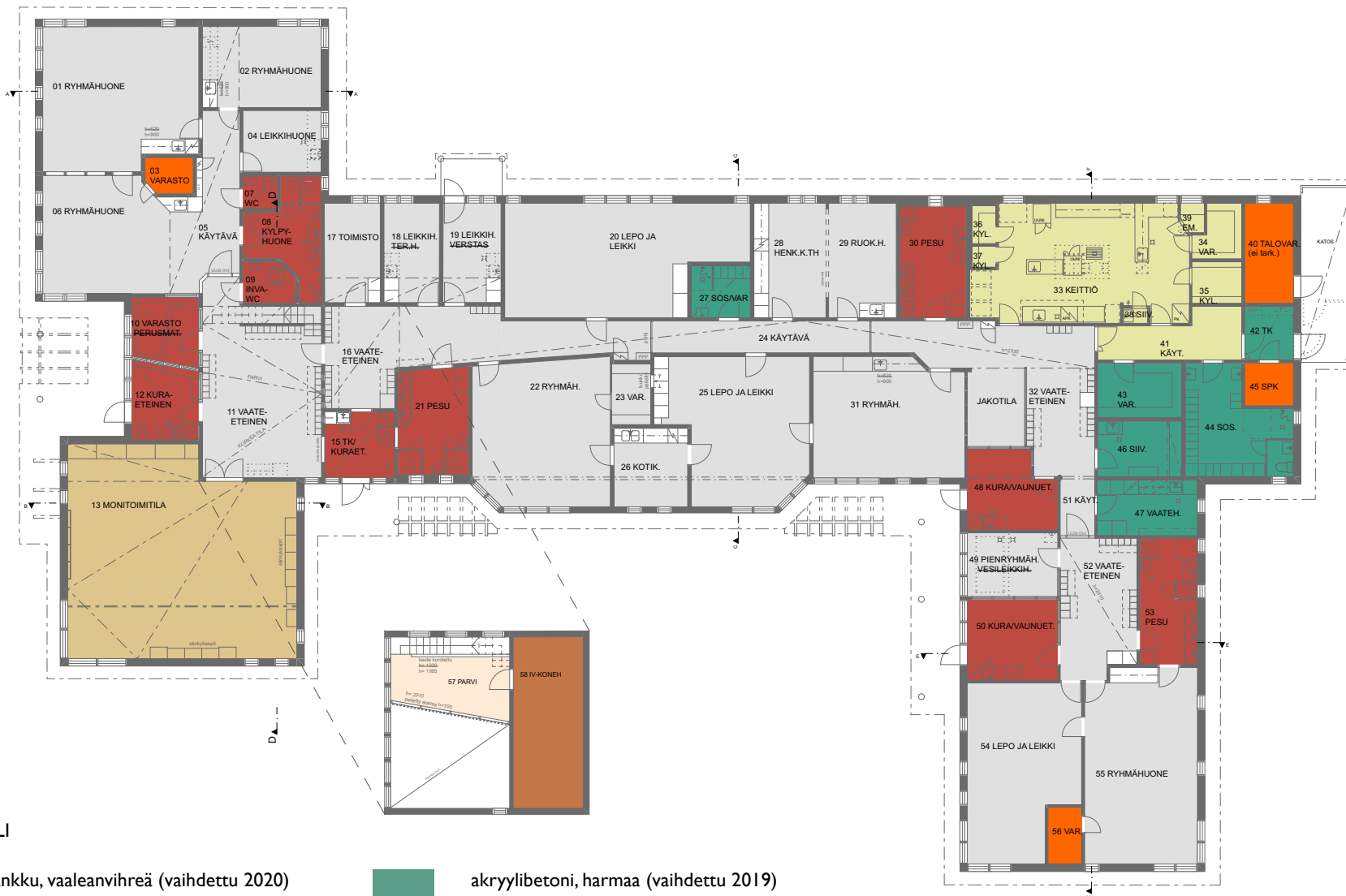
*Seinälaatta Pukkila Harmony 100,
Adele Pikkuaho 2024*

*Seinä, värilliset laatat,
Katja Maaninka 2024*

VÄRI- JA MATERIAALIKARTOITUS 1:250

Lattiamateriaalit

LATTIAMATERIAALI

	vinyylilankku, vaaleanvihreä (vaihdettu 2020)		akryylibetoni, harmaa (vaihdettu 2019)
	muovimatto Nokia Kimmo (alkuperäinen)		rudusakryylibetoni, sitruunankeltainen (alkuperäinen)
	sauvaparketti, saari (alkuperäinen)		lattiaaatta Pukkila natura 620, tiilenpunainen (alkuperäinen)
	haponkestävä muovimatto Finnplano (alkuperäinen)		tarkentumaton

VÄRI- JA MATERIAALIKARTOITUS

Sisätilojen materiaalit

Seinä, maalattu tiili.
Adele Pikkuaho 2024

Monitoimitilan lattia, saunaparketti, saarni.
Adele Pikkuaho 2024

Pesu- ja kuraeteistilojen lattiat
Lattialaatta Pukkila Natura, tiilenpunainen.
Adele Pikkuaho 2024

Keittiön ja huoltokäytävän lattia,
rudusakryylibetoni, sitruunan keltainen.
Katja Maaninka 2024

Lakattu mäntypaneeli, parven portaat,
ikkunalaudat ja naulakot.
Adele Pikkuaho 2024

Lattia, harmaa akryylibetoni.
Katja Maaninka 2024

Lattia, vinyylilankku.
Adele Pikkuaho 2024

Parven lattia, muovimatto Nokia Kimmo.
Katja Maaninka 2024

VÄRI- JA MATERIAALIKARTOITUS

Ulkotilojen materiaalit

*Julkisivun lomalaudoitusta.
Adele Pikkuaho 2024*

*Julkisivun tiilipintaa.
Katja Maaninka 2024*

*Julkisivun loma- ja vaakalaudoitusta.
Katja Maaninka 2024*

*Varaston julkisivun pysty-laudoituus.
Roope Mustonen 2024*

*Rakennuksessa on säilynyt yksi
alkuperäisistä puu-ulko-ovista.
Katja Maaninka 2024*

VAURIOKARTOITUS JULKISIVUT 1:250

Julkisivu etelään 1:250

Julkisivu länteen 1:250

1. Ikkunapuitteissa maali rapistunut, hyönteisverkoissa vaurioita

2. Maalivaurioita

3. Pilareiden tyvissä maali rapistunut, lahovaurion riski

4. Vanhan syöksytorven kiinnitys jälki

5. Vanhan syöksytorven sadevedet kastelevat perusmuuria

6. Hyönteisverkossa vaurio

7. Vanhan syöksytorven kiinnitys jälki

VAURIOKARTOITUS JULKISIVUT 1:250

Julkisivu pohjoiseen 1:250

1. Ikkunapuitteissa maali rapistunut, hyönteisverkoissa vaurioita
2. Maalivaurioita
3. Pilareiden tyvissä maali rapistunut, lahovaurion riski
4. Vanhan syöksytorven kiinnitys jälki
5. Vanhan syöksytorven sadevedet kastelevat perusmuuria
6. Hyönteisverkossa vaurio
7. Vanhan syöksytorven kiinnitys jälki

Julkisivu itään 1:250

VAURIOKARTOITUS - Julkisivut

Rakennuksen julkisivuissa on havaittavissa pieniä vaurioita, jotka ovat rakennuksen iän huomioiden tyypillisiä. Vauriot ovat lähinnä maalipintojen rapistumista ja kulumista ja tätä on havaittavissa rakennuksen ikkunoiden puitteissa sekä pilareiden alaosissa. Myös vuosien varrella tehdyistä huolto- ja korjaustoimenpiteistä on jäänyt rakennukseen havaittavia jälkiä, kuten vanhojen syöksytorvien kiinnitysäljet, jotka ovat jääneet paikkaamatta vaihdon yhteydessä.

Merkittävin ja huomioita tarvitseva vaurio on perusmuurissa näkyvä härmistymä, joka on muodostunut sadevesien kastellessa perusmuuria. Rakennuksen pohjoispuolella sijaitseva puutteellinen sadevesijärjestelmä voi osaltaan aiheuttaa rakennuksen perusmuurissa härmistymää jatkossakin.

Muita pienempiä vaurioita on ikkunoihin asennetuissa hyttysverkoissa, joisain alkuperäisissä sähköasennuksissa ja valaisimissa. Julkisivuissa havaitut vauriot ovat rakennuksen iän huomioiden tyypillisiä ja vaativat pieniä huolto- ja korjaustoimenpiteitä.

Paikallisia vaurioita:

Yksittäisenä vauriona repsottava räystääslaudoitus. Katja Maaninka 2024.

Tiilessä halkeama. Katja Maaninka 2024.

VAURIOKARTOITUS -Julkisivut

Paikallisia vaurioita:

Vaurio 5. Perusmuurissa härmistymää.
Roope Mustonen 2024.

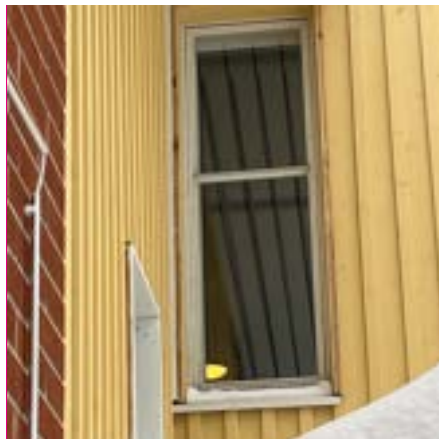
Vaurio 7. Vanhojen syksytorvien kiinnitysäljet näkyvissä. Roope Mustonen 2024.

Vaurio 2. Aitojen maali rapistunut. Katja Maaninka 2024.

Vaurio 3. Pilareissa kolhuja ja maalit rapistuneet. Katja Maaninka 2024.

Vaurio 2 Maalaamattomia ikkunanpieliä.
Katja Maaninka 2024.

Vaurio 6. Ikkunoiden hyttysverkot rikkinäisiä.
Roope Mustonen 2024.

Vaurio 2. Maalaamattomat puitteet. Katja Maaninka 2024.

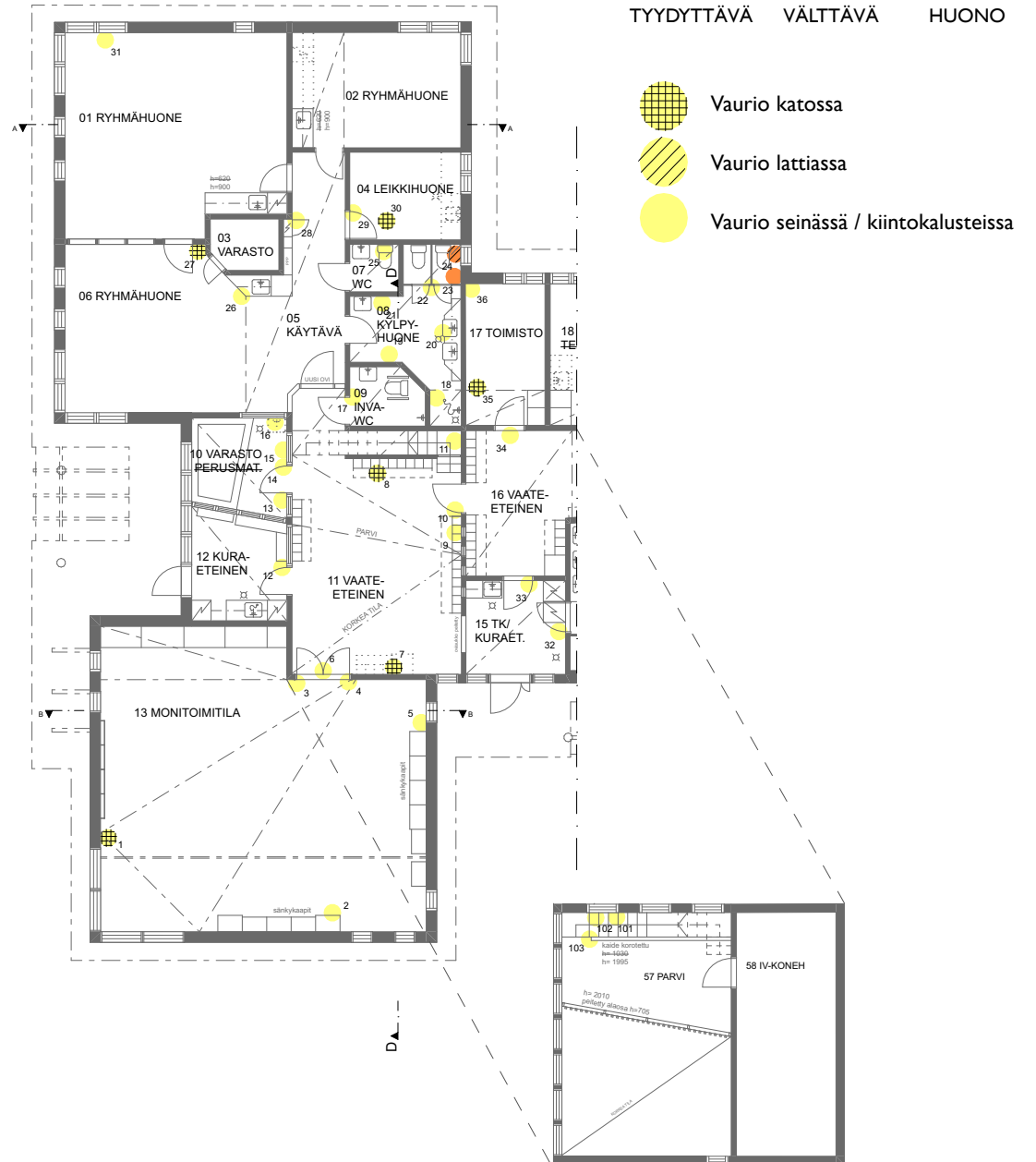
Vaurio 1. Ikkunanpuitteissa maali rapistunut. Roope Mustonen 2024.

VAURIOKARTOITUS POHJAT 1:200

1. Ratkeama palkin koteloinnissa
2. Kulumaa kiintokalusteiden ovissa
- 3.-4. Voimakasta kolhiutumista ovien karmeissa
5. Yleisesti kolhiintumista puolipaneloinnissa
6. Parioven sulkusalpa irronnut ja maalaus kulunut
7. Ratkeama katon rajassa
8. Akustiikkapaneeli revennyt reunasta
9. Maali kulunut ikkunapuitteessa
10. Oven maalaus kulunut
11. Kolhiintunut seinävalaisin
12. Maali kulunut ovilistoista
13. Voimakasta kolhiutumista ovien karmeissa
14. Kolhuja seinäpaneelissa
15. Maali kulunut ovilistoista ja ikkunan karmeista
16. Poistetun altaan jäljet
17. Maali kulunut ovilistoista
18. Maali hapertunut pois tukikaiteesta
19. Poistetun käsipaperitelineen kiinnitys jäljet, vanha maali
20. Ruosteaurioita ja maalin hapertumista allasritilässä
21. Poistetun käsipaperitelineen kiinnitys jäljet, vanha maali
22. Ovista puuttuu lukkojen peitekilvet
23. Kaakeloinnin saumassa ratkeamaa
24. Lattialaatan puutteellinen saumaus ja ratkeamaa
25. Poistetun käsipaperitelineen kiinnitys jäljet, vanha maali
26. Työtason nurkkalistojen lakkaus kulunut
27. Ratkeama alaslaskun reunassa
28. Nurkassa lasikuitutapetti halkeillut
29. Oven maalaus kulunut
30. Akustiikkapaneelissa kolhuja
31. Ikkunalautojen lakkaus kulunut
- 32.-33. Oven karmeissa kolhuja
34. Ovessa reikä
35. Maali halkeillut alakaton kulmista

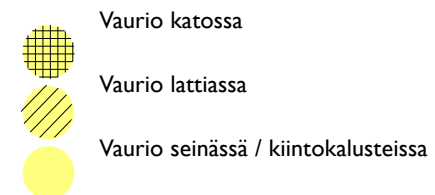
YLÄKERTA

101. Koristeikkunan listat irronnut
102. Laajaa tummentumaa lasikuitutapetissa
103. Kolhiintumista porraskaiteessa

VAURIOKARTOITUS POHJAT 1:200

36. Maali halkeilee
37. Maali kupruilee
38. Oven karmeissa kolhuja
39. Poistetun käsipaperitelineen kiinnitys jäljet, vanha maali
40. Lattiakaivon ympärillä kulumaa lattiassa
41. Maali hapertunut allaskaapin ritilästä
42. Poistetun käsipaperitelineen kiinnitys jäljet, vanha maali
43. Välioven karmeissa kolhuja
44. Ikkunan karmi osittain haljennut
45. Maali kupruilee
46. Seinässä tummentumaa
47. Oven karmeissa kolhuja
48. Katossa tummentumaa
49. Katon maalit halkeilleet
50. Ikkunalautojen lakkaus kulunut
51. Oven karmeissa kolhuja
- 52.-53. Katossa tummentumaa ja kolhuja
54. Ovessa kolhuja
55. Katossa IV-kanavan takana kulumaa
56. Seinässä tummentumaa ja kolhuja
57. Kalustekaapin ovet saranoiltaan
58. Katossa tummentumaa ja kolhuja
59. Seinässä tummentumaa ja kolhuja
60. Katossa maali halkeillut
61. Ikkunalautojen lakkaus kulunut
62. Maali kulunut ikkunan karmeissa
63. Maali halkeillut
64. Maali halkeillut
65. Kulumaa kiintokalusteiden ovissa
66. Oven karmissa halkeama

VAURIOKARTOITUS POHJAT 1:200

67. Verholaudan maali kulunut
68. Maali kulunut ikkunan karmeissa
69. Katossa jälkiä
70. Katossa maali halkeillut
- 71.-72. Maali kulunut ikkunan karmeissa
- 73.-74. Seinässä kulumaa, kolhuja
75. Maali hapertunut allaskaapin ritilästä
76. Vesiputken ympärillä kulumaa
- 77.-78. Ruostevaurioita.
79. Halkeama lattiamateriaalissa.
80. Pinnan korroosiota oviaukossa.
81. Halkeama lattiamateriaalissa.
82. Pintakulumaa.
83. Valumajälkiä, ruostevaurioita.
84. Naulakon poikkipuu haljennut.
85. Pintahalkeama alakaton reunassa.
86. Lasikuitutapetin repeämä.
87. Kosteusjälki palkin ja alakaton rajassa.
88. Pintahalkeama seinän ja alakaton rajassa.
89. Maalipinnan vauriota seinässä.
90. Hyllyn vanhoja asennusjälkiä.
91. Kulumajälkiä.
92. Kosteuden tiivistymisestä aiheutuvaa maalipinnan vauriota ikkunapuitteen alareunassa.
93. Pintahalkeama seinän ja alakaton rajassa.
94. Reikä akustiikkalevyssä.
95. Kosteuden tiivistymisestä aiheutuvaa maalipinnan vauriota ikkunapuitteen alareunassa.
96. Maalivauriota ovilistassa.
- 97.-98. Kosteuden tiivistymisestä aiheutuvaa maalipinnan vauriota ikkunapuitteen alareunassa.
99. Pintahalkeama seinän ja alakaton rajassa.
100. Pintakulumaa ovilistassa.

VAURIOKARTOITUS - Sisätilat

Päiväkotirakennukselle tyypillinen kova kulutus on nähtävissä läpi rakennuksen. Kulumaa ja naarmuja esiintyy kaikissa pinnoissa, ovissa ja karmeissa on kolhuja. Yläpohjassa on havaittavissa kosteuden aiheuttamia vaurioita ja maalipintojen halkeamia. Tilat ovat lähes aina olleet alkuperäisessä käytössä.

Lepo- ja leikkihuoneiden lattiat on vaihdettu uusiin vinyylilankkulattioihin, ja useimmissa tiloissa seinät on maalattu valkoisiksi. Ryhmätilojen keittiöiden kiintokalusteet on vaihdettu työterveyslaitoksen ergonomiasuositusten mukaisiksi. Huoneessa 26 alkuperäiset kiintokalusteet ovat säilyneet ja kalusteissa on havaittavissa vaurioita, kuten ovien saranoiden vääntymistä.

Pesuhuoneiden havaittavissa olevat vauriot ovat niin ikään maalipintojen kulumista ja kolhuja kiintokalusteissa, ovissa ja karmeissa. Pesuhuoneiden seinien alun perin vaaleansininen väri on maalattu osittain tai kokonaan valkoiseksi. Maalaustyössä jääneiden maalaamattomien alueiden kohdilla näkyy telineiden kiinnitysreikiä. Lattiat ovat alkuperäiset ja niissä ei ole merkittäviä vaurioita. Pesuhuoneiden allaskaappien alatasoissa maalipinta on paikoin kulunut.

Keittiön 33 kalusteet on uusittu, ja varaston 34 ovi on vaihdettu. Keittiön sitruunankeltainen rudusakryylibetonilattia on alkuperäinen ja siinä on havaittavissa osittaisen halkeaman lisäksi pieniä kosteuden ja rasituksen aiheuttamia vaurioita sekä värimuutoksia kynnysten kohdalla, kuten myös varastoissa.

Paikallisia vaurioita:

Vaurio 75. Maalit hilseilleet WC:n kiintokalusteiden hyllyiltä. Huone 30. Kuva: Salli Nokelainen 2024.

Vaurio 34. Kolhu ovesta. Huone 17. Kuva: Salli Nokelainen 2024.

Vaurio 39. Vanhoja maaleja sekä kiinnitysreikiä seinissä. Huone 21. Kuva: Salli Nokelainen 2024.

Vaurio 57. Kiintokalusteiden ovien saranat ovat sijoiltaan. Huone 26. Kuva: Salli Nokelainen 2024.

VAURIOKARTOITUS - Sisätilat

Paikallisia vaurioita:

Vaurio 50. Ikkunalaudan puupinta kulunut. Huone 22. Kuva: Salli Nokelainen 2024.

Vaurio 73. Kolhuja ovenkarmeissa. Huone 31. Kuva: Salli Nokelainen 2024.

Vaurio 46. Liimajälkiä seinän nurkassa. Huone 24. Kuva: Salli Nokelainen 2024.

Vaurio 76. Liitoskohdassa peittämätön poraus jälki. Huone 30. Kuva: Salli Nokelainen 2024.

Vaurio 78. Lattiassa kosteuden aiheuttamia ruostevaurioita. Huone 37. Kuva: Roope Mustonen 2024.

Vaurio 79. Betonilattiassa halkeamaa. Huone 33. Roope Mustonen 2024.

Vaurio 88. Maalipinnoissa halkeamia seinän ja alakatno rajassa. Huone 32. Kuva: Roope Mustonen 2024.

Vaurio 97. Maalipinnat hilseilleet ikkunalaudoissa. Huone 50. Kuva: Roope Mustonen 2024.

VAURIOKARTOITUS - Sisätilat

Paikallisia vaurioita:

Vaurio 44. Ikkunankarmi haljennut.
Huone 19. Kuva: Salli Nokelainen 2024.

Vaurio 66. Lista haljennut.
Huone 29. Salli Nokelainen 2024.

Vaurio 56. Maalit hilseilleet ja lohkeilleet
seinissä. Huone 23. Kuva: Lauri Antila 2024.

Vaurio 1. Ratkeama palkin koteloinnissa.
Huone 13. Adele Pikkuaho 2024.

LÄHDELUETTELO

Kirjalliset lähteet

- Karhula, Matti. 1991. "Maikkulan keskus." *Arkkitehtilehti*, 1/91, 57-61.
- Lujala, Elise. *Vanhasta Ainolasta uudelle vuosisadalle*. Oulun kaupunki 2001. Jyväskylä:Gummerus.
- Nordin, Kirsti. 1982. "Päiväkodin arkkitehtonisen suunnittelun lähtökohtia." Teoksessa *Lapsi ja arkkitehtuuri*, Mannerheimin lastensuojeluliiton julkaisu, Lapsiraportti A36, Toim. Anja Allas, 57-67. Valkeakosken kirjapaino, Valkeakoski 1982.
- Oulun kaupungin kulttuuriympäristötyöryhmä. *Oulun koulun kohteet. Inventointi Oulun koulun arkkitehtuurin kohteista Oulussa 2020*. Oulun kaupunki, Oulun yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut, Oulu, 2020

Arkistolähteet

- finna.fi
Oulun kaupunginarkisto
Oulun karttapalvelu, ouka.kartta.fi
Oulun rakennusvalvonta
Oulun tilapalvelut

Haastattelut

- Lotta Mattila. Haastattelu 24.3.2024. Haastattelijana Pihla Lahtinen ja Roope Mustonen.
- Leena Kaltio, Kangaskontion päiväkodin johtaja. Haastattelu 5.2.2024 ja sähköpostitse 16.5.2024.
- Jouni Koiso-Kanttila, arkkitehti. Haastattelu 19.2.2024. Haastattelijana Petteri Hiltunen, Oona Koivuranta, Violet Raitala, Kim Ramsay, Riku Repo, Henriikki Sahala ja Sampo Westerberg.
- Esko Puijola, arkkitehti. Haastattelu 23.1.2024. Haastattelijana Ryhmä 3: Petteri Hiltunen, Oona Koivuranta, Violet Raitala, Henriikki Sahala ja Sampo Westerberg
- Pirkko Tikkanen, varhaiskasvatuksen opettaja, haastattelu 5.2.2024.
- Pirkko Tikkanen, varhaiskasvatuksen opettaja, haastattelu sähköpostitse 12.3.2024. Haastattelija Salli Nokelainen
- Juha Vattulainen, Oulun tilapalveluiden Kunnossapitopäällikkö, haastattelu

sähköpostitse 12.3.2024

Pasi Vimpari, Oulun tilapalveluiden Vastaava työnjohtaja, haastattelu sähköpostitse 13.3.2024

Elektroniset lähteet

- Alila, Kirsi; Eskelinen, Mervi; Estola, Eila; Kahiluoto, Tarja; Kinon, Jarmo; Pekuri, Hanna-Mari; Polvinen, Minna; Laaksonen, Reetta; Lamberg, Kirsi. 2014. Opetus- ja kulttuuriministeriö. "Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat: Tausta-aineisto varhaiskasvatusta koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän tueksi ." [online] [Luettu 13.2.2024] Saatavilla [www-muodossa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-266-1>](http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-266-1)
- "Kangaskontion päiväkotit." 2024. Oulun kaupunki. [online] [luettu 23.3.2024] Saatavilla [www-muodossa: <https://www.ouka.fi/kangaskontion-paivakoti?accordion=accordion-12937>](https://www.ouka.fi/kangaskontion-paivakoti?accordion=accordion-12937)
- Ketola, Heli. 2006. "Olipa kerran päiväkotit - yhteiskunnassa tapahtuneiden rakennemuutosten vaikutukset suomalaisen päiväkotihitoon, sen muutokseen ja kehitykseen 1970-1990-luvuilla." Pro gradu-tutkielma, Tampereen yliopisto. [online] [Luettu 19.3.2024] Saatavilla [www-muodossa: <https://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-15733 >](https://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-15733)
- Möttönen, Marja. 2001. "Säilytyspaikasta virikepaikaksi, Päivähoidon muutos ammattilaisten kokemana 1980- ja 1990-luvuilla." Pro gradu-tutkielma, Jyväskylän yliopisto. [online] [luettu 19.3.2024] Saatavilla [www-muodossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2001856574>](http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2001856574)
- Opetushallitus. 2017. "Lapsen oikeus hyvään varhaiskasvatukseen uudistuksen lähtökohtana." Opetushallitus, Helsinki.[online] [luettu 23.3.2024] Saatavilla [www-muodossa: <https://www.oph.fi/ uutiset/2017/lapsen-oikeus-hyvaan-varhaiskasvatukseen-uudistuksen-lahtokohtana>](https://www.oph.fi/ uutiset/2017/lapsen-oikeus-hyvaan-varhaiskasvatukseen-uudistuksen-lahtokohtana)
- Opetushallitus. 2019. "Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018." Opetushallitus, Helsinki.[online] [luettu 23.3.2024] Saatavilla [www-muodossa: <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf>](https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf)
- Oulun karttapalvelu. [online] [luettu 8.12.2021]. Saatavilla www-muodossa: <URL:https://kartta.ouka.fi/ims>
- Puroila, A. M. ja Kinnunen, S. 2017. Valtioneuvosto. "Selvitys varhaiskasvatuksen lainsäädännön muutosten vaikutuksista." Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 78/2017. [online] [Luettu 23.3.2024] Saatavilla www-muodossa <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/

handle/10024/160405/78_Loppuraportti%20VakaVai%20051217docx.pdf?sequence=1&isAllowed=y >

Takala, Timo. 2016. "Arkkitehdit kaupunkisuunnittelijoina 1965-2015." julkaisu työmateriaaliksi Pohjois-Suomen arkkitehdit SAFA:n 50-vuotishistoriikkia varten. [online] [Luettu 19.3.2024] Saatavilla [www.muodossa <http://www.arkkitehtiasema.fi/Kartat/imuroitavat/Julkaisut/Kaupunkisuunnittelu%20Pohjois-Suomessa%201965-2015.pdf>](http://www.arkkitehtiasema.fi/Kartat/imuroitavat/Julkaisut/Kaupunkisuunnittelu%20Pohjois-Suomessa%201965-2015.pdf)

Turpeinen, Emma Lotta. 2022. "Varhaiskasvatuksen asiakirjojen lapsikuva 2000-luvun murroksessa." Pro gradu -tutkielma, Oulun yliopisto. [online] [luettu 13.02.2024] Saatavilla [www.muodossa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-202203221424>](https://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-202203221424)

Suunnitelmat ja kaavat

Asemakaava ja asemakaavanselostus 20.10.1983

Asemakaavamuutoksen selostus 15.6.1987

Kiinteistö Oy Kangaskontion keskus päiväkoti, Oulu, Rakennusselitys, Arkkitehtitoimisto Esko Puijola Oy, 29.1.1988

Kiinteistö Oy Kangaskontion keskus päiväkoti, Oulu, Huone-, ikkuna ja oviselosteet, Arkkitehtitoimisto Esko Puijola Oy, 29.1.1988

Maikkulan kaavoitusohjelma, 1980

Kuntoarviot ja tutkimukset

A-Insinöörit Rakennuttaminen Oy Asbesti- ja haitta-ainekartoitus, Kangaskontion päiväkoti 4.5.2022

A-Insinöörit Rakennuttaminen Oy Kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus, Kangaskontion päiväkoti 3.5.2022

A-Insinöörit Rakennuttaminen Oy Putkistojen ja ilmanvaihtojärjestelmän kuntotutkimus, Kangaskontion päiväkoti 12.5.2022

Kiwa Inspecta Lämpökuvaus, Kangaskontion päiväkoti 28.1.2022

Kuvalähteet

Sivu 1 Kuva 1: Adele Pikkuaho, 2024

Sivu 2 Kuva 2: Katja Maaninka, 2024

Sivu 3 Kuva 3: Oulun karttapalvelu, ouka.fi

Sivu 4 Kuva 4: Kangaskontion päiväkodin perustamissuunnitelma, Oulun

kaupunginarkisto

Sivu 4 Kuva 5: Kangaskontion päiväkodin perustamissuunnitelma, Oulun kaupunginarkisto

Sivu 5 Kuva 6: Stefan Bremer 1981, Helsingin kaupunginmuseo

Sivu 6 Kuva 7: Eeva Rista 1982, Helsingin kaupunginmuseo

Sivu 6 Kuva 8: Katja Maaninka, 2024

Sivu 7 Kuva 9: Adele Pikkuaho, 2024

Sivu 7 Kuva 10: Adele Pikkuaho, 2024

Sivu 7 Kuva 11: Roope Mustonen, 2024

Sivu 8 Kuva 12: Oulun tilapalvelut, julkisivupiirros 1988

Sivu 9 Kuva 13: Oulun tilapalvelut, julkisivupiirros 1988

Sivu 9 Kuva 14-15: Oulun tilapalvelut, pääpiirustus 1. ja 2. krs 1988

Sivu 9 Kuva 16: Oulun tilapalvelut, pääpiirustus 1. krs

Sivu 10 Kuva 17: Oulun tilapalvelut, leikkaukset

Sivu 10 Kuva 18: Adele Pikkuaho, 2024

Sivu 10 Kuva 19: Oulun tilapalvelut, Kangaskontion päiväkodin huoneselostus 1988

Sivu 11 Kuva 20: Oulun tilapalvelut, asemapiirros

Sivu 12 Kuva 21: Oulun tilapalvelut, ote piha-alueen rakenteiden julkisivuista

Sivu 12 Kuva 22: Roope Mustonen, 2024

Sivu 13 Kuva 23: Adele Pikkuaho, 2024

Sivu 13 Kuva 24: Adele Pikkuaho, 2024

Sivu 13 Kuva 25: Adele Pikkuaho, 2024

Sivu 13 Kuva 26: Oulun tilapalvelut, Kangaskontion päiväkodin huoneselostus 1988

Sivu 14 Kuva 27: Adele Pikkuaho, 2024

Sivu 14 Kuva 28: Pirkko Tikkanen, 1996

Sivu 14 Kuva 29: Oulun tilapalvelut, Kangaskontion päiväkodin huoneselostus 1988

Sivu 14 Kuva 30: Oulun tilapalvelut, ote kalustuspiirustuksesta

Sivu 15 Kuva 31: Pirkko Tikkanen, 2024

Sivu 16 Kuva 32: Pirkko Tikkanen, 2006

Sivu 17 Kuva 33: Eeva Rista 1980, Helsingin kaupunginmuseo

Sivu 18 Kuva 34: Adele Pikkuaho, 2024

Väri-, materiaali- ja vauriokartoitusten kuvien kuvaajat mainittuna kuvien yhteydessä.

Kangaskontion päiväkodin toiminnallisuuden parantaminen rakennuksen sisäisin tilamuutoksin

Violet Raitala

KANGASKONTION PÄIVÄKODIN TOIMINNALLISUUDEN PARANTAMINEN RAKENNUKSEN SISÄISIN TILAMUUTOKSIN

KÄYTTÖTARKOITUS

Kangaskontion päiväkotitoiminta on tällä hetkellä toiminnassa oleva neliryhmäinen, n.60 paikkainen päiväkotitoiminta.

Käyttäjät ovat rakennukseen tyytyväisiä, mutta mainitsevat toiminnallisiksi puutteiksi seuraavat asiat:

- Kuraeteisten pieni koko
- Varastointitilojen riittämättömyys
- Pieni sali (monitoimitila) ja siellä sijaitsevat kaappisängyt
- Ryhmätiloja ei pysty lukitsemaan erilleen iltakäytöstä
- Terapiahuoneiden puuttuminen
- Henkilökunnan työhuoneiden puuttuminen
- Henkilökunnan pukuhuoneiden toiminnallisuus
- Pihan välineet ovat kuluneet
- Pihalla ei ole pienille erikseen aidattua tilaa
- Pysäköinnin ja pihalle saapumisen toiminnallisuus ja turvallisuus

Erityisen hyviksi piirteiksi käyttäjät luettelivat päiväkodissa seuraavat asiat:

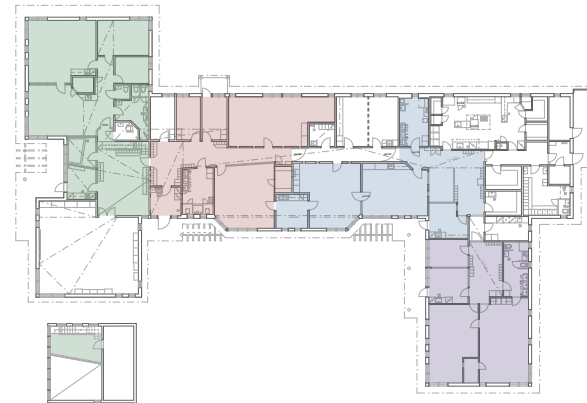
- Jakotilojen runsaus
- Pihan luonnonmukaisuus
- Varjopaikat pihalla

Rakennus on päiväkotikäytössä toimiva. Henkilökunnan mainitsemat toiminnalliset puutteet vaativat joitakin muutoksia, mutta ovat mahdollisesti korjattavissa rakennuksen sisäisin muutoksin.

Tässä harjoitustyössä valittu käyttötarkoitus rakennukselle on päiväkotitoiminta. Harjoitustyössä keskityn suunnitteluratkaisuilla vastaamaan nykyisten käyttäjien ilmaisemiin puutteisiin tai toiminnallisiin haasteisiin. Käyttäjät tuntevat rakennuksen tarjoamat mahdollisuudet ja oman toimintansa vaatimukset parhaiten. Tämän näkemyksen pohjalta tehty suunnitteluratkaisu ei välttämättä noudata esimerkiksi RT-korttien ohjeistamia tilakokoja, vaan tilat on mitoitettu käyttäjien ilmaiseman todellisen tarpeen mukaan. Tulee kuitenkin huomioda, että päiväkodissa käyttäjät vaihtuvat niin henkilökunnan kuin lapsien osalta. Käyttäjien toiveiden pohjalta tehty muutokset tulisi toteuttaa siten, että ne palvelevat mahdollisimman monipuolisesti erilaisia eri aikoina ilmeneviä tarpeita.

Perustelut valitulle käyttötarkoitukselle

Maikkulan alueella on pula päivähoitopaikoista. Yksi esitetty ratkaisu olisi rakentaa uusi nykyistä suurempi päiväkotitoiminta, jonne keskitettäisiin alueella järjestettävä päivähoito. Säilyttämällä Kangaskontion päiväkodin alueella säilyisi kuitenkin keskimääräistä pienempi päiväkotiyksikkö. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen asiantuntija, dosentti Marjatta Kalliala on puhunut aktiivisesti pienempien päiväkotiyksikköiden puolesta (HS, 9.11.2023). Kalliala vastustaa suuria päiväkoteja lasten edun näkökulmasta. Hänen mukaansa suuret, tehokkuuteen tähtäävät ja muuntojoustavuutta hakevat nykypäiväkodit eivät huomioi lasten tarpeita ja yhteiskäyttöä painotetaan liikaa. Kallialan mukaan suurten päiväkotien tilaratkaisut voivat aiheuttaa lasten arkeen painostavaa aikatauluttamista. Hän puoltaa aiemmin vallalla ollutta suunnittelunäkemyksiä, jossa päiväkodeissa pyrittiin kodinomaisuuteen ja lasten tarpeiden huomioimiseen. Aiemmin päiväkoteihin suunnitellut selkeät omat kotialueet kannustivat lapsia itsenäiseen ympäristön tutkimiseen ja leikkien pitkään kesto. ¹ Varhaiskasvatuksen opettajana jaan samoja näkemyksiä Kallialan kanssa, hän oli myös opettajani kasvatustiedettä opiskellessani.

Kaavio 1. Kangaskontion päiväkodissa on jokaiselle neljälle ryhmälle selkeät omat toimintatilat ja esimerkiksi ruokailu saadaan hoidettua rauhallisesti jokaisen ryhmän omassa tilassa. Jokaisella ryhmällä on käytössään myös pienempiä jakotiloja. Mitä vanhempien lasten ryhmästä on kyse, sitä enemmän jakotiloja on. Päiväkodin arjessa jakotiloja käytetään joustavasti ryhmien välillä.

¹ Kangasluoma, 9.11.2023

Päiväkotien mitoitus

RT-kortissa 103083 Päiväkotien suunnittelu on esitetty erikokoisten päiväkotien ohjeellisia hyötyalamitoituksia. Rt-kortissa esitettyä taulukkoa hyödyntäen, 60-paikkainen päiväkoti olisi hyötyalaltaan huomattavasti Kangaskontion päiväkotia pienempi. Kangaskontion päiväkoti vastaa nykylaskennan mukaan neljän toiminta-alueen 84-paikkaista päiväkotia. Tilanne ei kuitenkaan kerro suoraan Kangaskontion päiväkodin tehottomuudesta vaan myös ryhmien ikäjakaumasta. Siinä missä 3–6-vuotiaiden lasten ryhmissä lapsia voi olla 21, 0–2-vuotiaiden lasten ryhmissä lapsia on enintään 12.

Jos Kangaskontion päiväkodissa on yhteensä neljä ryhmää, kaksi vanhempien ja kaksi pienempien lasten ryhmää, tulee lapsien lukumääräksi 21+21+12+12=66. Lapsia ei siis laskennallisesti voi sijoittaa päiväkotiin enempää, vaikka tilojen pinta-alallinen mitoitus sen sinänsä mahdollistaisikin. Jos olisi tilanne, että kaikki lapset olisivat yli kaksivuotiaita, voisi lapsia olla jopa 84. Tämä on kuitenkin hyvin epätodennäköinen skenaario. Kangaskontion päiväkodissa hyötyalaa on todellisuudessa kuitenkin myös runsaasti lapsien määrään nähden. Runsaan mitoituksen tuoma joustavuus mahdollistaa itsessään sisätilojen tilamuutokset.

RT-kortin mukaan 60 tilapaikkainen (tp) päiväkoti Hyötyala	Kangaskontion päiväkoti	RT-kortin mukaan 84 paikkainen päiväkoti (4 toiminta-alueetta, ryhmämitoitus 21/3)
Lasten toiminta-alueet	Lasten toiminta-alueet	Lasten toiminta-alueet
Omat toimintatilat 225	Omat toimintatilat 321	Omat toimintatilat 315
Wc-pesutilat 27,5	Wc-pesutilat 50	Wc-pesutilat 38,5
Vaate-et 38	Vaate-et 92,5	Vaate-et 63
Märkäet 27	Märkäet 40	Märkäet 37
yht 317,5	yht 503,5	yht 453,5
Lasten yhteiset tilat	Lasten yhteiset tilat	Lasten yhteiset tilat
Yhteiset toimintatilat 100	Yhteiset toimintatilat 113	Yhteiset toimintatilat 122,5
Kotikeittiövarustelu 5	Kotikeittiövarustelu 10	Kotikeittiövarustelu 6
Ruokailutila 7	Ruokailutila 0	Ruokailutila 35
Esteetiön wc 5,5	Esteetön wc 3,5	Esteetön wc 5,5
yht 117,5	yht. 126,5	yht 169
Toiminta-alueet ja yht.til. 435	Toiminta-alueet ja yht.til. 630	Toiminta-alueet ja yht.til. 622,5
Toimintatilaa/tp 7,25	Toimintatilaa/tp 10,5	Toimintatilaa/tp 7,4
Hlökunta	Hlökunta	Hlökunta
Hlök. puku- ja pesutilat 17	Hlök. puku- ja pesutilat 21,5	Hlök. Puku ja pesutilat 21,9
Toimisto, neuvottelu 21	Toimisto, neuvottelu 23	Toimisto, neuvottelu 26
yht 38	yht 44,5	yht 47,9
Huoltotilat	Huoltotilat	Huoltotilat
Keittiö 33	Keittiö 39	Keittiö 36,5
Siivous ja vaateh. 11	Siivous ja vaateh. 17,5	Siivous ja vaateh. 14
Varastot 9	Keskusvarasto 8	Keskusvarasto 7
yht 53	yht 64,5	yht. 57,5
Hyötyala yhteensä 526	Hyötyala yhteensä 739	Hyötyala yhteensä 727,9
Brm arvio 694,32	Kerrosala 958	Brm arvio 960
htm arvio 589,12	Htm 880	Htm arvio 815
Huoneistoalaa/tp 9,8	Huoneistoalaa/tp 14,7	Huoneistoalaa/tp 9,7

Taulukko 1. RT-kortin 103083 Päiväkotien suunnittelu mukaan lasketut hyötyalat nykymitoituksen mukaiselle 60- ja 84-paikkaiselle päiväkodille verrattuna Kangaskontion päiväkodin hyötyalaan

YKSITYISKOHDILLA ELÄYTYVÄÄ PÄIVÄKOTIARKKITEHTUURIA

Kangaskontion päiväkodin arkkitehtoniset arvot ovat yksityiskohdissa. Eläytyvä arkkitehtuuri näkyy esimerkiksi lasten mittakaavaan sovitetuissa aukotuksissa ja työtasoissa, leikkisässä värimaailmassa sekä esimerkiksi nukketatterikäyttöön soveltuissa varastoissa. Useimmat juuri näistä rakennukselle erottuvan ja ominaisen tunnelman luovista yksityiskohdista ovat vaimentuneet esimerkiksi maalaamisen tai varastointitilan puutteen vuoksi. Lasten mittakaavaan sovitetut ja aukotukset ja työtasot ovat paikoin joutuneet väistämään työntekijöiden ergonomian ja lapsiryhmien rauhallisen toiminnan nimissä. Arkkitehtuurissa on päiväkotiarkkitehtuurin erityispiirteitä, joskin valtaosa niistä on edellä mainituin tavoin pakattu piiloon.

Rakennuksen tilajärjestelyn erityispiirteitä ovat ympär kierrettävyys, näköyhteydet tilojen välillä, aukioiksi levenevät käytävät ja yksilölliset toiminta-alueet. Yksilölliset toiminta-alueet poikkeavat nykypäivän päiväkotisuunnittelussa, jossa toiminta-alueet ovat usein moduulimaisia yksiköitä, joita on peilattu ja käännetty eri suuntiin.

Rakennuksella on kaupunkikuvallista arvoa näkymän päätepisteenä. Merkittävä arvo löytyy rakennuksen merkityksestä alueen asukkailla. Rakennukseen ja sen pihaan sitoutuu monen ihmisen muistot. Lisäksi Kangaskontion päiväkoti muodostaa vieressä olevan ruokakaupan kanssa toiminnallisesti hyvän kokonaisuuden lapsiperheitä ajatellen.

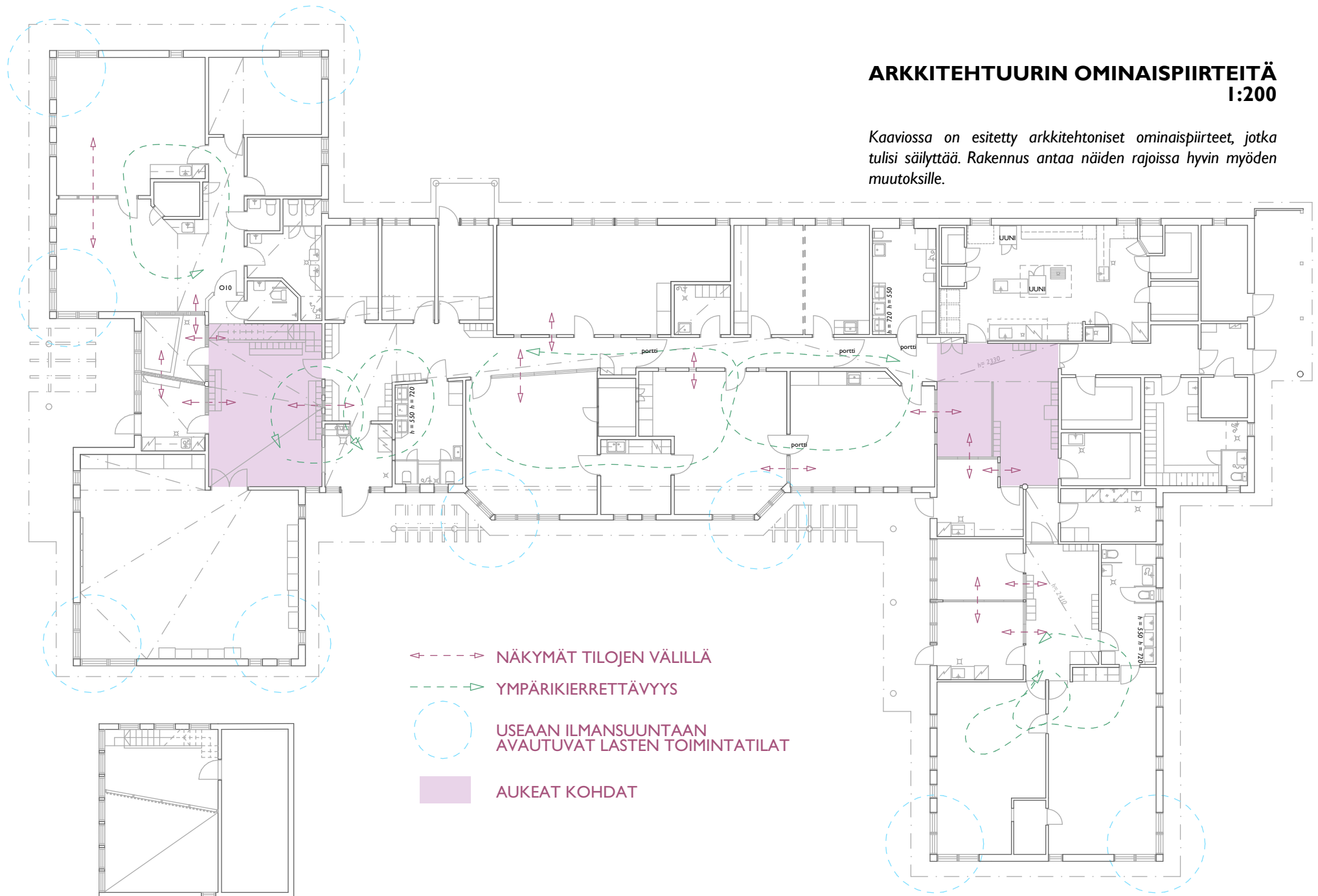
Rakennuksen käyttötarkoitusta ei ole tarvetta muuttaa, mutta rakennuksen arkkitehtonisten ominaispiirteiden palauttaminen vahvistaisi rakennuksella alkuperäisiä arvoja. Löydettävissä olevat arvot eivät estä tilallisia tai keveitä rakenteellisia muutoksia, kunhan ajatus alkuperäisistä tilajärjestelyistä säilyy. Näissä rajoissa muutokset ovat jopa tarpeellisia päiväkodin toiminnallisuuden vuoksi. Herkimpiä rakennuksessa tehtävien arkkitehtonisten muutosten negatiivisille vaikutuksille ovat yhteiset tilat ja aulatilat, joissa värikentät ja huonekorkeuden vaihtelut ovat esillä. Ne ovat rakennuksen arkkitehtuurin tiivistymispisteitä.

Kuvakollaasi 1. Päiväkodissa lapset on huomioitu esimerkiksi matalalle sijoitetuissa ikkunoissa ja nukketatteri- tai kotileikki käyttöön soveltuissa varastoissa. Kaikki alkuperäiset ominaispiirteet eivät ole palvelleet käyttäjien tarpeita. Esimerkiksi lepoalueissa matalalla sijaitsevia ikkunoita on jouduttu peittämään leporauhan saamiseksi. Kuvat Violet Raitala, 2024.

ARKKITEHTUURIN OMINAISPIIRTEITÄ 1:200

Kaaviossa on esitetty arkkitehtoniset ominaispiirteet, jotka tulisi säilyttää. Rakennus antaa näiden rajoissa hyvin myöden muutoksille.

Parvi

Restaurointiperiaatteet

Kokonaisnäkemys rakennukseen kohdistuvissa muutoksissa on resurssivii- saasti tehdä vain tarpeelliset muutokset. Rakennuksen pinta-alaa ei kasvateta.

Rakennuksen arkkitehtuurin puolesta muutokset ovat mahdollisia, mutta ne eivät ole suuressa mittakaavassa tarpeellisia. Olennaista on palauttaa muutosten alle jääneet arvokkaimmat ominaispiirteet ja tehdä tiloista paremmin va- littua toimintaa palvelevia. Rakennuksesta tulisi säilyttää ulkohahmo, värit ja materiaalit. Tarvittavat muutokset voidaan kohdistaa sisätiloihin ilman, että arkkitehtoninen perusidea muuttuu, vaan se saadaan nykyistä paremmin esil- le.

Rakennuksen arkkitehtuurin ajatus löytyy pienistä yksityiskohdista. Arkki- tehtuuri nojaa väreihin, materiaaleihin, näkymiin ja tilayhteyksiin. Viereisellä sivulla olevassa kaaviossa on esitetty työn restaurointiperiaatteet.

Taulukko 2.
Restaurointiperiaatteet

KOHDE	säilytettävät/korostettavat	purettavat/muutettavat
julkisivu:		
materiaali	Säilytetään ulkoasu, korjataan pienet vauriot	
värit	Palautetaan keltaisen sävy torniosassa ja maantasokerroksessa saman sävyiseksi	
ikkunat	Ikkunoiden pielten korjaus	
ulko-ovet		Palautetaan alkuperäisten ulko- ovien kaltainen väritys nykyisten käyttöään päättyessä
sisäpuoli:		
sisätilat	Säilytetään tilajako pääosin	Jälkeenpäin lisätyt kevyt väliseinärakenne vaate- eteisessä puretaan
	Säilytetään ympärikierrätettävyys, aulatilat, toiminta-alueiden yksilöllisyys, ikkunat huoneesta toiseen	Kuraeteisten kasvatus, varastojen uudelleen järjestely, inva-wc:n kasvattaminen, tilojen uudelleenjärjestely. Monitoimitilan kaappisänkyjen siirto.
	Palautetaan alkuperäinen värimaailma	Vinyylilankun tilalle asennetaan alkuperäistä ilmettä vastaava linoleum, KUN vinyylilankku on aika vaihtaa
piha:		
välineet	Säilytetään alkuperäisillä paikoillaan mahdollisuuksien mukaan	Uusitaan välineet tarvittavilta osin
katokset		Uusitaan katokset
varastot, leikkimökit	Korjataan	
pienten ja isojen piha		Lisätään aita rajaamaan pienten piha erilleen
pihaa kiertävä aita	Korjataan	
metsäisyys	Säilytetään	

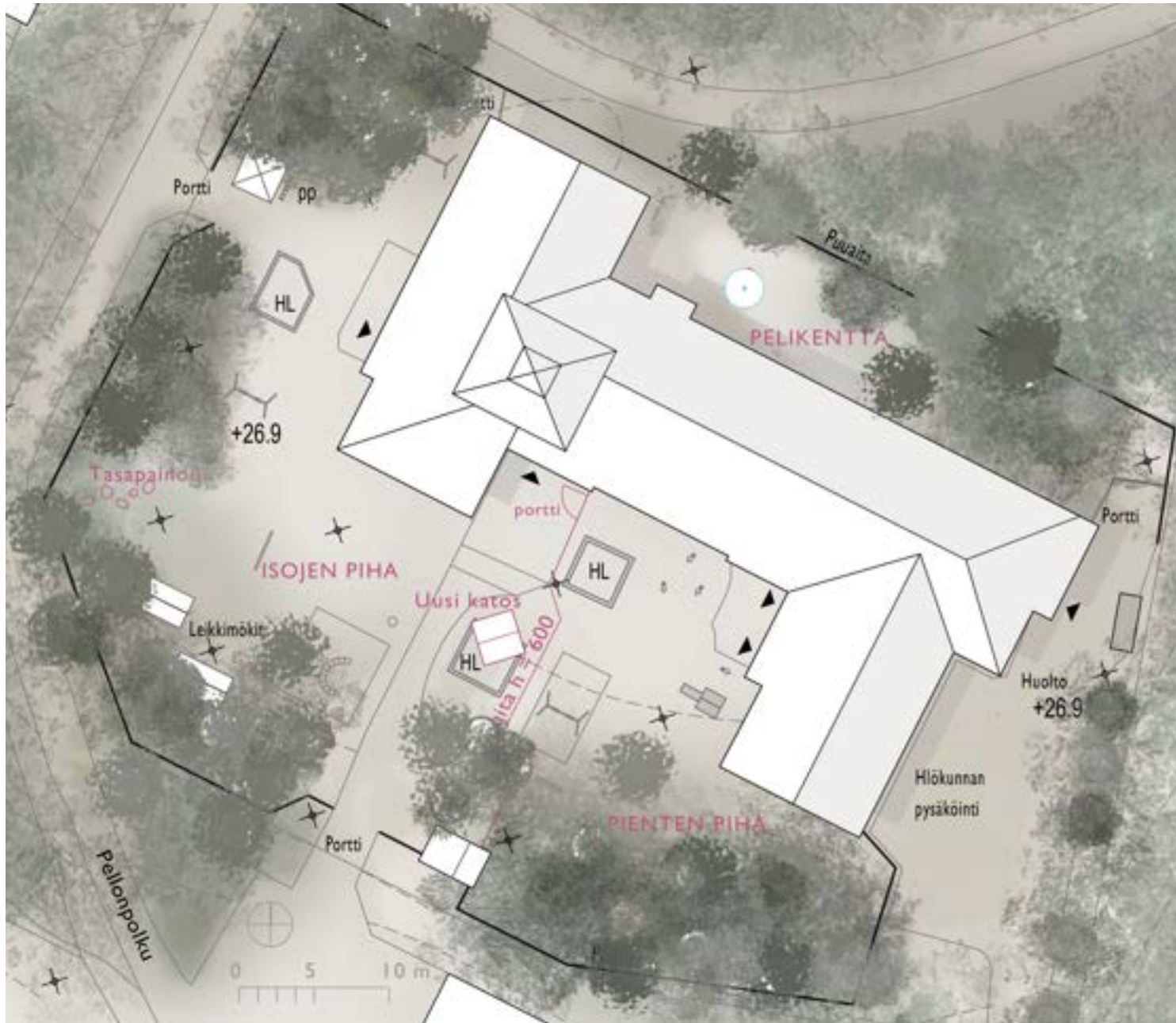
SUUNNITTELURATKAISUT

ASEMAPIIRROS 1:750

Pysäköintipaikat kaupan edestä on siirretty viereisen pysäköinnin yhteyteen. Kaupan ja päiväkodin edustalle jää aukio, joka luo turvallisuutta päiväkodin saattoliikenteeseen. Aukio toimii myös alueen asukkaiden kohtaamispaikkana.

PIHA 1:400

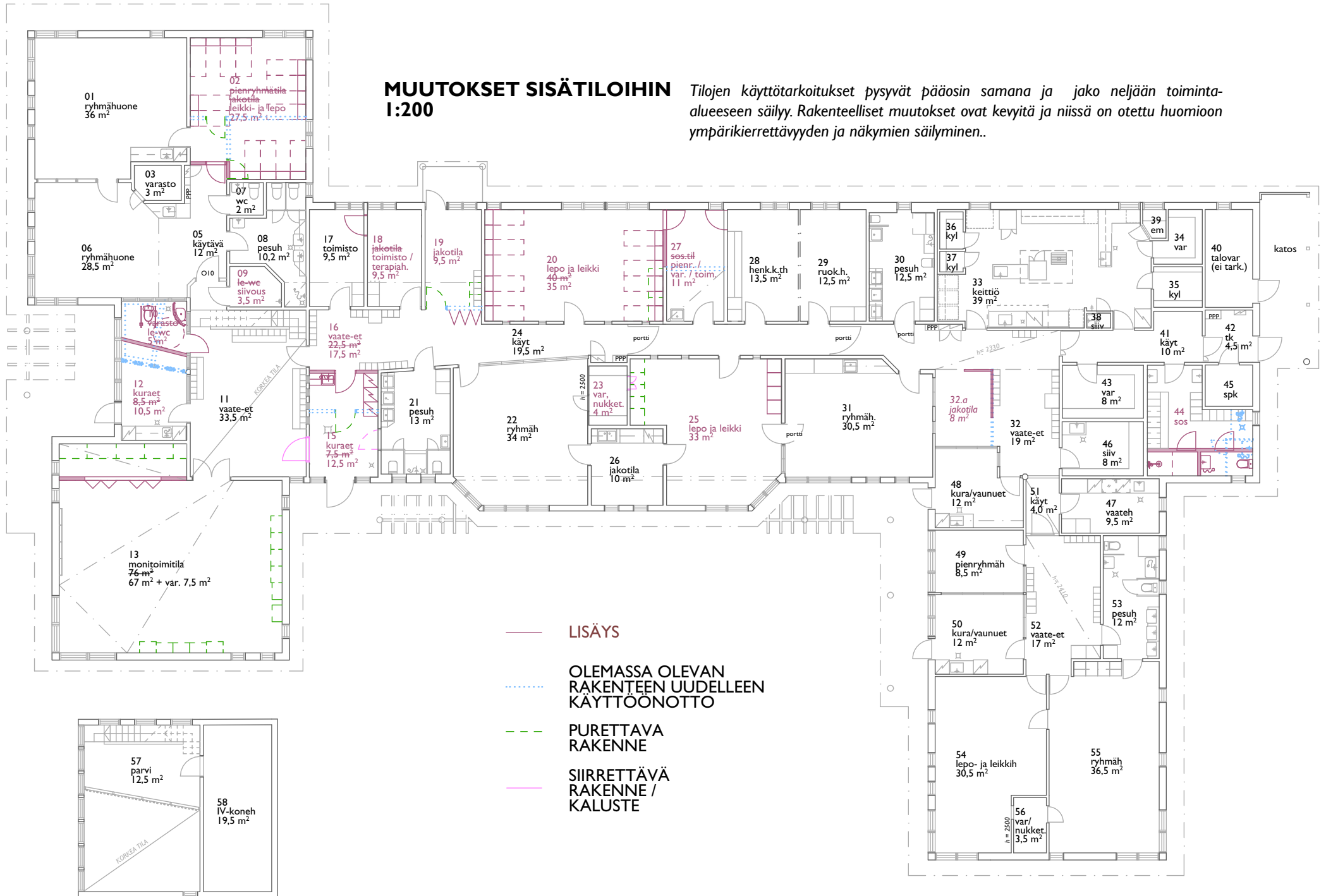
Pihalle on lisätty matala aita rajaamaan erilleen pienten ja isojen lasten pihoja. Ratkaisu helpottaa ulkoilun valvomista. Pohjoiselta pihalta on kaadettu yksi puu, jolloin pihaa saadaan entistä paremmin hyödynnettyä erilaisiin pienryhmissä tehtäviin ulkopeleihin. Kalusteet ja välineet uusitaan tarpeellisilta osin, suurimpana muutoksena on hiekkalaatikon yhteydessä oleva uusi puinen katos.

POISTETTAVA
PUU

LISÄYKSET

MUUTOKSET SISÄTILOIHIN 1:200

Tilojen käyttötarkoitukset pysyvät pääosin samana ja jako neljään toiminta-alueeseen säilyy. Rakenteelliset muutokset ovat kevyitä ja niissä on otettu huomioon ympärökierrettävyyden ja näkymien säilyminen..

Parvi

MUUTOKSET, LÄNSIPÄÄTY 1:50

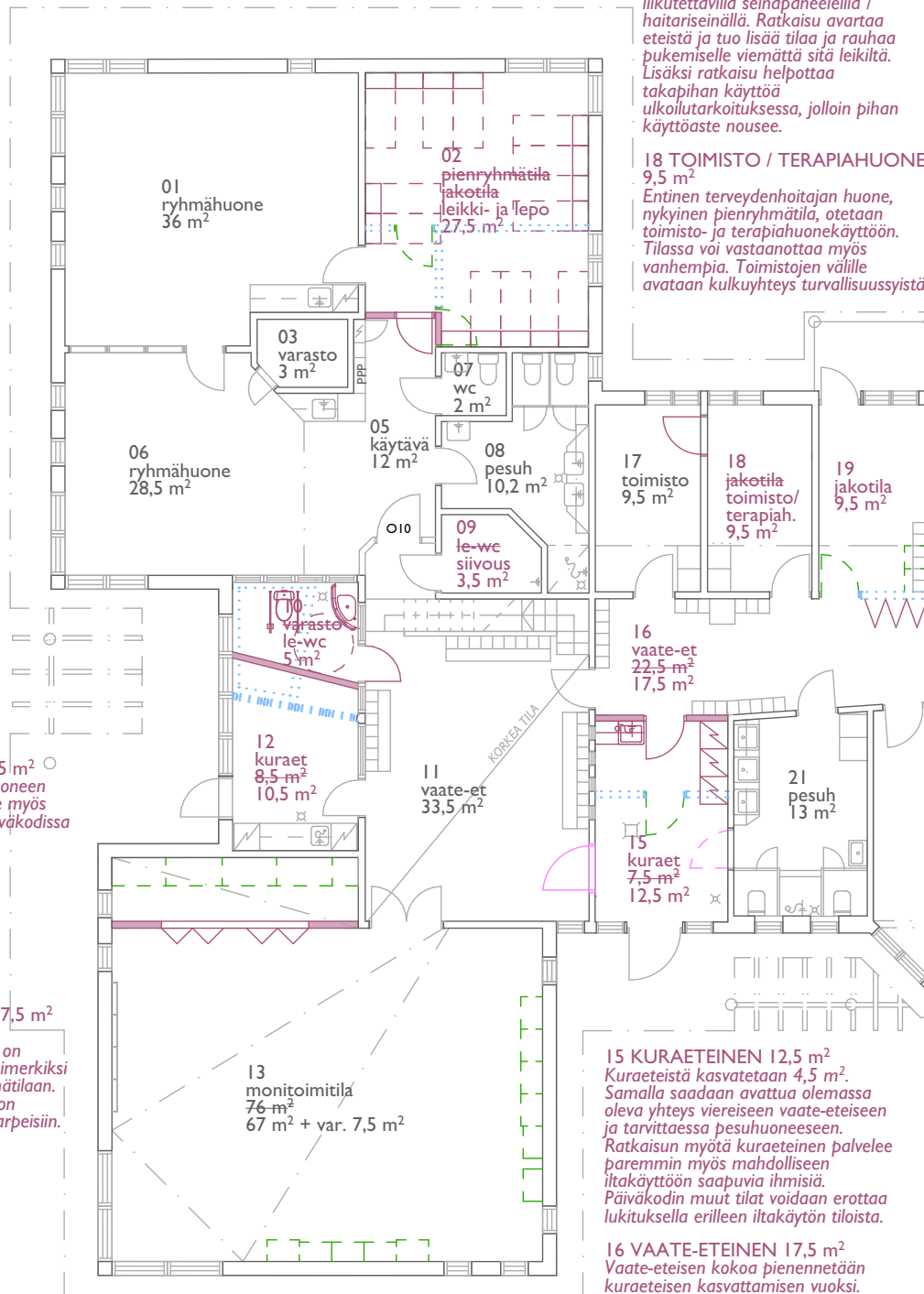
02 LEIKKI- JA LEPOHUONE 27,5 m²

Tilat
02 pienryhmätila 15,5 m²
04 jakotila 8,0 m²
ja osa tilasta
05 käytävä 12 m²
yhdistetään leikki- ja lepohuoneeksi.
Huoneeseen voidaan sietää kaappisängyt
monitoimitilasta.
Jakotilojen määrä toiminta-alueella vähenee,
mutta ryhmällä on edelleen käytössään viisi
erillistä tilaa.

09 Siivouskomero 3,5 m²
Nykyisestä liikuntaesteisten wc-tilasta tehdään
siivoustila. Tila palvelee myös iltakäyttöä.

12 KURAETEINEN 10,5 m² + 10 LE-WC 5 m²
Kuraateista kasvatetaan ja perusmateriaalihuoneen
tilalle siirretään esteetön wc-tila, joka palvelee myös
iltakäyttöä. Perusmateriaalihuone on ollut päiväkodissa
varastokäytössä.

13 MONITOIMITILA 67 m² + VARASTO 7,5 m²
Monitoimitilasta rajataan erillinen varasto
liikuntavälineille ja katsomotuoleille. Varastoa on
taiteovien vuoksi mahdollista käyttää myös esimerkiksi
teatteriesityksiin. Kaappisängyt siirretään ryhmätilaan.
Sali pienenee alkuperäisestä (76 m²), mutta on
kuitenkin tarpeeksi suuri päiväkodin liikuntatarpeisiin.
Ratkaisu ei kuitenkaan ratkaise ongelmaa
juhlatilaisuuksien tilanpuutteesta.

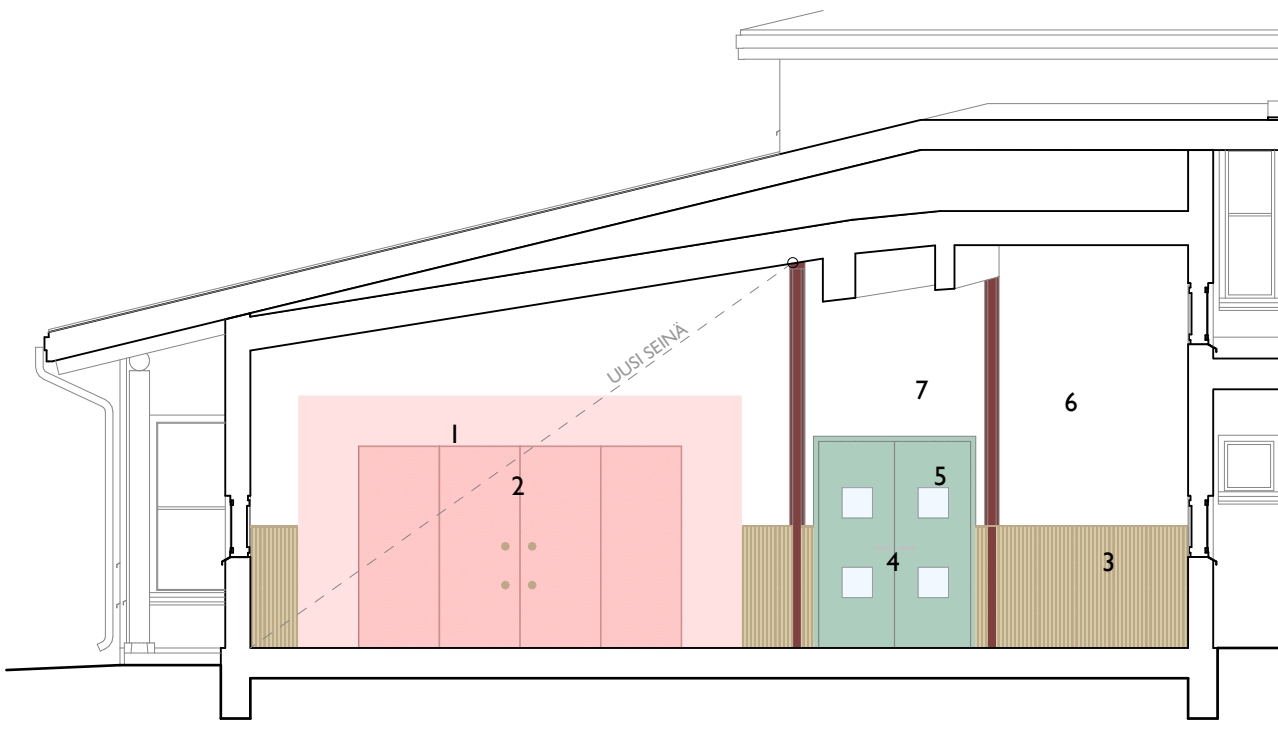

19 JAKOTILA 9,5 m²
Pienryhmätila avataan vaate-
eteiseen, mutta tilojen sulkeminen
toisistaan mahdollistetaan
liikutettavilla seinäpaneelilla /
haitariseinällä. Ratkaisu avartaa
eteistä ja tuo lisää tilaa ja rauhaa
pukemiselle viemättä sitä leikiltä.
Lisäksi ratkaisu helpottaa
takapihan käyttöä
ulkoilutarkoituksessa, jolloin pihan
käyttöaste nousee.

18 TOIMISTO / TERAPIAHUONE
9,5 m²
Entinen terveydenhoitajan huone,
nykyinen pienryhmätila, otetaan
toimisto- ja terapiahuonekäyttöön.
Tilassa voi vastaanottaa myös
vanhempia. Toimistojen välille
avataan kulkuyhteys turvallisuussyistä.

- MUUTOS
- OLEMASSA OLEVAN
RAKENTEEN
UUELLEEN
KÄYTTÖÖNOTTO
- PURETTAVA
RAKENNE
- SIIRRETTÄVÄ
RAKENNE /
KALUSTE

**MONITOIMITILAN UUSIVARASTO,
SEINÄPROJEKTIO
1:75**

Ratkaisu varastointiongelmaan

Kangaskontion päiväkodissa varastointitilaa on esimerkiksi RT-kortiston ohjeellisiin määriin nähden tarpeeksi, mutta se koetaan silti puutteelliseksi. Tilanteeseen vaikuttaa todennäköisesti esimerkiksi se, että salissa ei ole omaa varastoa. Salin varastoa ei ole Päiväkotien suunnittelu RT-kortissa laskettu yleiseen varastointialaan, vaan RT-kortin ohjeistuksen mukaan salissa tulisi olla oma varastointi- ja säilytystilaa n. 10 m². Tämä puuttuu Kangaskontion päiväkodista, ja esimerkiksi salin tapahtumissa tarvittavat tuolit on varastoitu perusmateriaalihuoneeseen. Lisäämällä saliin oma varasto, vapautetaan varastointiin käytetyt tilat muuhun käyttöön.

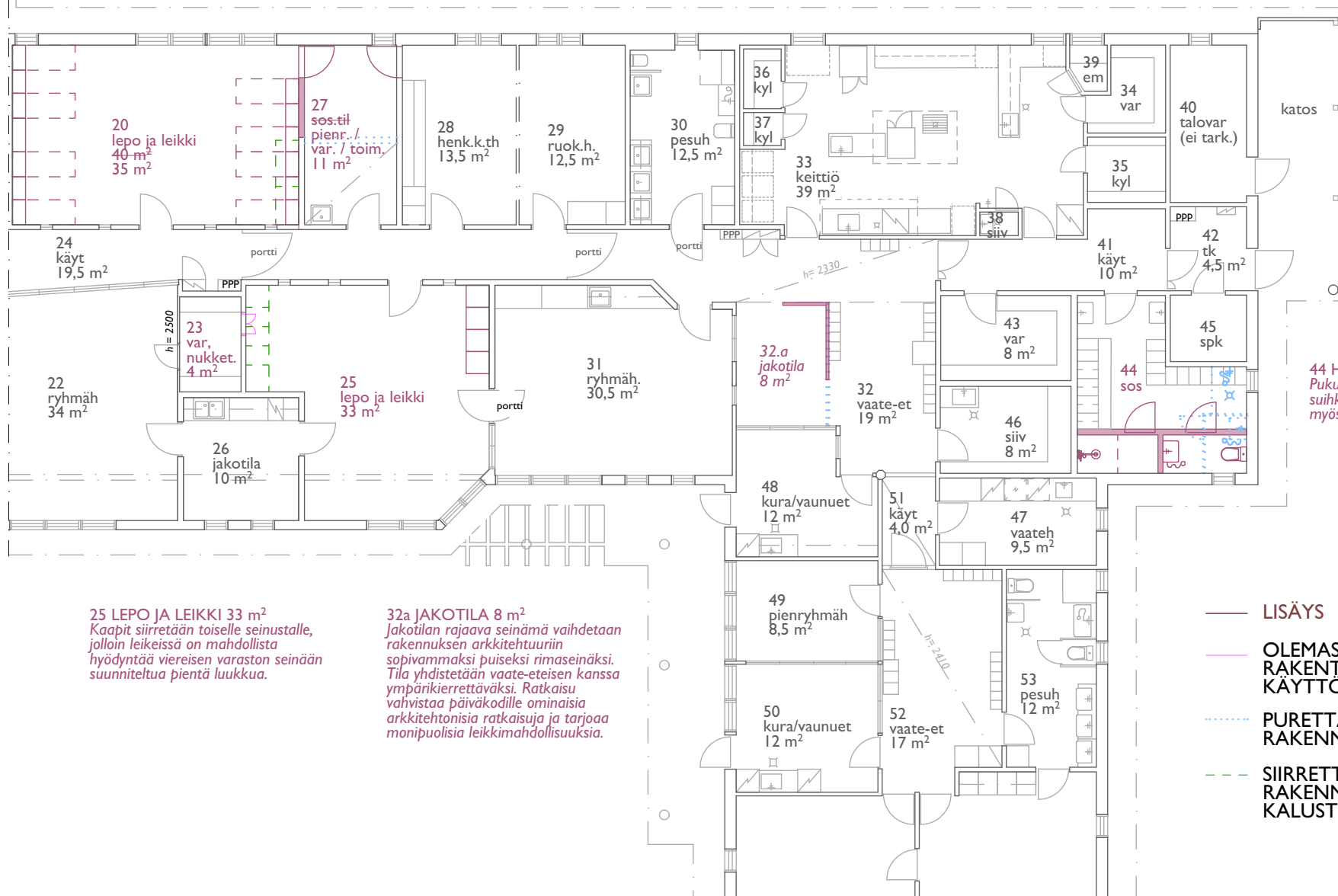
Varaston ovi mukailee alkuperäistä tilalla ollut vaaleanpunaista kaappirivistöä. Ovien ympärille maalattu vaaleanpunainen väri korostaa kohtaa, kun sitä käytetään esimerkiksi pienenä esiintymislavana.

- 1 Uusi maali, vaaleanpunainen NCS S 0520-Y70R
- 2 Uusi akustointipintainen taiteovi, vaaleanpunainen NCS S 0520-Y70R
- 3 Alkuperäinen mäntypaneeli, lakattu
- 4 Uusi mäntypaneeli, lakattu
- 5 Alkuperäinen ovi, sininen NCS S 0515-R90B
- 6 Alkuperäinen maalattu valkoinen, NCS S 0802-G72Y
- 7 Alkuperäinen maalattu punainen, NCS S 2050-Y90R

MUUTOKSET, ITÄPÄÄTY 1:50

20 LEPO- JA LEIKKITILA 35 m²
Lepo- ja leikkiä pienenee 5 m²
verran. Tilan mitoitus on edelleen
riittävä yhden ryhmän lepotilaksi.
Esimerkkimitoituksena kaappisängyt.

27 PIENRYHMÄTILA /
VARASTO / TOIMISTO 11 m²
Sosiaalitalasta ja osasta lepo- ja
leikkiä yhdistetään tila, joka voi
toimia varastona, pienryhmätalana tai
toimistona tarpeen mukaan.

22 ryhmä
34 m²

24 käyt
19,5 m²

20 lepo ja leikki
40 m²
35 m²

27 sos.til
pienr. /
var. / toim.
11 m²

28 henk.k.th
13,5 m²

29 ruok.h.
12,5 m²

30 pesuh
12,5 m²

36 kyl

37 kyl

33 keittiö
39 m²

39 em

34 var

35 kyl

40 talovar
(ei tark.)

katos

PPP

42 tk
4,5 m²

41 käyt
10 m²

h=2500

23 var,
nukket.
4 m²

25 lepo ja leikki
33 m²

26 jakotila
10 m²

portti

31 ryhmä,
30,5 m²

h=2330

32.a jakotila
8 m²

32 vaate-et
19 m²

43 var
8 m²

44 sos

45 spk

46 siiv
8 m²

47 vaateh
9,5 m²

48 kura/vaunuet
12 m²

51 käyt
4,0 m²

h=2400

49 pienryhmä
8,5 m²

50 kura/vaunuet
12 m²

52 vaate-et
17 m²

53 pesuh
12 m²

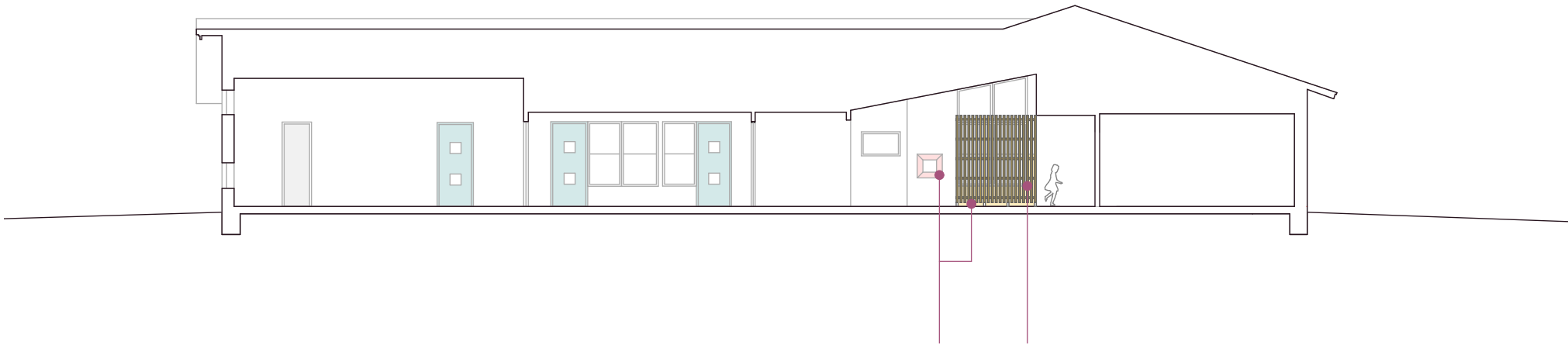
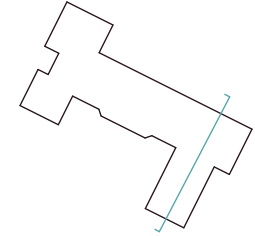
44 HLÖK. PUKUH. 17 m²
Pukuhuoneeseen lisätään erillinen
suihku ja wc. Suihkutilaa voi käyttää
myös yksityisenä pukuhuoneena.

25 LEPO JA LEIKKI 33 m²
Kaapit siirretään toiselle seinustalle,
jolloin leikeissä on mahdollista
hyödyntää viereisen varaston seinään
suunniteltua pientä luukkua.

32a JAKOTILA 8 m²
Jakotilan rajaava seinämä vaihdetaan
rakennuksen arkkitehtuuriin
sopivammaksi puiseksi rimaseinäksi.
Tila yhdistetään vaate-eteisen kanssa
ympärikerättäväksi. Ratkaisu
vahvistaa päiväkodille ominaisia
arkkitehtonisia ratkaisuja ja tarjoaa
monipuolisia leikkimahdollisuuksia.

- LISÄYS
- OLEMASSA OLEVAN RAKENTEEN UUELLEEN KÄYTTÖÖNOTTO
- PURETTAVA RAKENNE
- SIIRRETTÄVÄ RAKENNE / KALUSTE

LEIKKAUS 1:150

Alkuperäinen värimaailma palautetaan sisäpintoihin uudelleenmaalaamisella. Lattiassa säilytetään harmaa vinyylilankku. Vinyylilankku on suhteellisen uusi ja ehjä, eikä siinä ole toiminnallista vikaa. Lattian vaihtaminen olisi ekologisen kestävyysvastaista. Alkuperäistä ilmettä vastaava linoleum vaihdetaan tilalle, kun lattian uusiminen on seuraavan kerran tarpeellista.

Vaate-eteisen jakava kevyt väliseinä korvataan puurimaseinäkeellä, joka toistaa länsipäädyn vaate-eteisen parvirakenteen rimateemaa. Rimoitus päästää valoa läpi ja säilyttää näköyhteyden tilojen välillä. Ratkaisu tuo aulaan päiväkodin sisätiloille ominaista ympäröivyyttä.

Rakennuksen ulkoarkkitehtuuriin ei kohdisteta suuria muutoksia. Ratkaisu perustuu rakennuksen kaupunkikuvalliseen arvoon ja rakennukseen sitoutuneisiin muistoihin.

Julkisivuverhouksen keltainen sävy yhtenäistetään torni- ja maantasokerroksessa alkuperäistä keltaista vastaavaksi. Muutoin julkisivuissa suoritetaan vain tarvittavat huoltotoimenpiteet.

Seuraavan kerran, kun ulko-ovien uusiminen on aiheellista, ulko-ovien sävy valitaan alkuperäisen ulko-oven turkoosin sävyn mukaan. Väri korostaa sisäänkäyntejä sekä tuo rakennukselle omaleimaista ja leikkisää ilmettä. Ulko-oven on perusteltua olla alkuperäistä suuremmin aukotettu eteisen valoisuuden lisäämiseksi.

1	Ulkooverhouksen sävy keltainen NCS 1125-G98Y
2	Ulko-oven sävy turkoosi NCS S 1515-B50G
3	Punainen tiili
4	Punainen tiilikate
5	Maalattu valkoinen

Monitoimitila

Lähdeluettelo

Kangasluoma, Emilia. 9.11.2023. *Espooseen rakennetaan yli 300 lapsen jättipäiväkoti – Kokenut tutkija: ”Hirveä virhe”*.
Helsingin sanomat. Verkossa: <https://www.hs.fi/kaupunki/espoo/art-2000009972735.html> [luettu 27.3.2024]

Päiväkotien suunnittelu. 2019. RT 103083. Rakennustieto Oy.

Kangaskontion lasten- ja nuorten koti

Krista Rautaoja

Kuva: Krista Rautaoja 2024.

Kuva 1. Näkymä nuortenkodin pihalle. Kuva: Krista Rautaoja

KANGASKONTION LASTEN- JA NUORTENKOTI

Vaikka Maikkulassa on paljon lapsia ja sieltä löytyvät peruskoulun kaikki luokka-asteet, ei siellä ole lasten- tai nuortenkotia. Oulussa on muutamia perhekoteja, mutta Oulujokea pitkin kaakon suuntaan niitä ei juurikaan ole.¹ Maikkula olisi otollinen paikka tällaiselle kodinomaiselle asuinpaikalle juurikin oppilaitosten läheisyyden ja kaupunginosan omavaraisuuden vuoksi. Suurissa kaupungeissa lapsia ja nuoria on paljon, mutta lastenkodit eivät silti voi olla liian suuria, jotta ne eivät menetä kotoisuuttaan ja muutu laitosmaisiksi. Siksi niitä tulee olla määrällisesti paljon enemmän kuin pienemmissä kunnissa. Lasten ja nuorten hyvinvointiin panostaminen ei mene koskaan hukkaan, päinvastoin, se on investointi Oulunkin tulevaisuuteen.

Näiden seikkojen innostamana päätin muuttaa Kangaskontion päiväkodin lapsille ja nuorille tarkoitetuksi kodiksi, jossa voisi asua tarpeen mukaan pidemmän tai lyhyemmän ajan. Koen, että Maikkulan lapsiperhevaltaisuus ja alueen täydennysrakentamisen tavoitteet tukevat suunnitteluideaa hyvin². Tosiasia kuitenkin on, että Kangaskontion päiväkodille on tarvetta alueella nimenomaan alkuperäisessä käytössään. Tehtävän monipuolisuuden takaamiseksi ja kiinnostavan oppimiskokemuksen saamiseksi halusin silti muuttaa rakennuksen käyttötarkoitusta harjoitustyössä.

Analyysi ja arvottaminen

Koska päiväkotia on suunniteltu mitoiltaan lapselle sopivaksi, ja vaikka kyseinen mittakaava onkin sittemmissä korjauksissa hieman kadonnut, sopii rakennus lastenkodin käyttötarkoitukseen hyvin. Huolimatta siitä, ettei tavallisissa kodeissa ole matalia käsienspesualtaita tai lapsen katselukorkeudella olevia pikkuikkunoita, voivat nämä talon asukkaille olla hauskoja ja arkea helpottavia asioita. Siksi pyrin etenkin lastenkodin puolella säilyttämään tällaisia yksityiskohtia. Myös päiväkodin värit ja materiaalit, varsinkin alkuperäisten suunnitelmien mukaiset, tukevat sen kotoisaa henkeä. Ne ovat arvokas osa rakennuksen historiaa ja muodostavat sille selkeän identiteetin sisätiloihin. Olen halunnut kunnioittaa värimaailmaa sekä lasten että nuorten puolella luoden tiloihin silti moderniakin miljöötä käyttötarkoituksen muutoksen vuoksi. Tämä on toteutettu erityisesti kalustuksen keinoin.

1 Google Maps. Hakusana ”perhekoti Oulu”, ”lastenkoti Oulu”, ”nuortenkodit Oulu”. [9.5.2024]

2 Oulun kaupunki. Maikkulan täydennysrakentaminen. [10.5.2024]

JULKISIVUT 1:200

ETELÄ

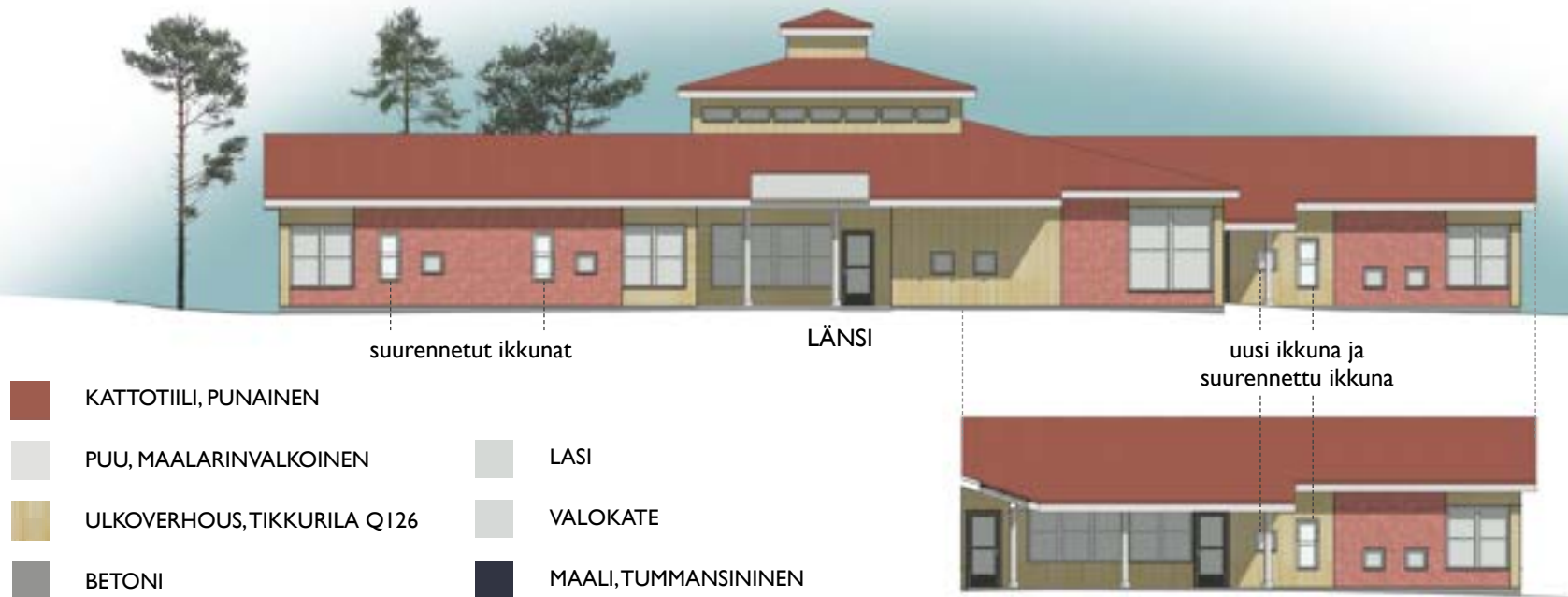

uudet ikkunat

ITÄ

POHJOINEN

Päiväkotia ympäröi kaunis ja selkeäpiirteinen vanha mäntymetsikkö, joka on merkittävä osa rakennuksen ja alueen arvoja sekä sen käyttäjien arkea. Mäntytjä on rakentamisen aikana pyritty säilyttämään, joten niitä seisoo useita myös talon pihamaalla aitojen sisäpuolella.³ Päiväkodin jokapäiväiset puuhat ovat merkittäviltä osin perustuneet luonnolle ja ulkoilulle, joten halusin säilyttää nämä mahdollisuudet myös lasten- ja nuortenkodin toiminnassa. Korkeat männyt luovat suojaa ja turvallista tunnelmaa talon pihapiiriin. Jos tätä vertaa vaikkapa uusien, avointen aluekeskusten päiväkotien pihoihin, voi paikan henki olla melko erilainen. Kontionkankaan lähiympäristö sopii siksi hyvin kodinomaiseen asumiseen.

Regionalismin piirteitä omaava, matalahko tiili- ja puuverhoiltu rakennus erottuu torneineen lähialueella hyvin, ja muodostaa eräänlaisen maamerkin yhdessä viereisen päivittäistavarakaupan kanssa. Arkkitehtuuriltaan päiväkotit edustaa suhteellisen hyvin Oulun koulun suunnitteluasennetta. Se on koko Maikkulan alueella merkittävä ominaispiirre, ja rakennus istuu siksi hyvin sille osoitetulle paikalle. Lasten- ja nuortenkodin tilat vaativat muutamia uusia ikkunoita, mutta olen pyrkinyt suunnitelmassani hyödyntämään

olemassa olevia aukotuksia niin paljon kuin mahdollista. Ulkoarkkitehtuuri pysyy rakennuksessa siis käyttötarkoituksen muutoksen jälkeenkin hyvin samanlaisena, ja sen asemointi ja massoittelu saavat jatkaa vastaavina kuin alkuperäisissä suunnitelmissa.

Suunnitelman periaatteet

Kangaskontion lasten- ja nuortenkoti muodostuu kahdesta erillisestä osasta, jotka ovat alkuperäisen ryhmäjaon mukaisesti rakennuksen itä- ja länsisii- pien ryhmätiloissa. Molemmissa nykyisiä tilajakoja on pyritty hyödyntämään mahdollisimman hyvin, joskin asukkaille on pitänyt varmistaa omat huoneensa, joten uusiakin väliseiniä on tarvittu. Tämä tila on saatu päiväkotiryhmille varatuista lepo- ja leikkihuoneista sekä ryhmähuoneista. Yhteisille tiloille on kuitenkin jätetty reilusti pinta-alaa rakennuksen keskiosaan. Tilaohjelmaa pohtiessani halusin korostaa kodinomaisuutta, mutta myös lasten ja nuorten harrastuksia sekä erilaisia tarpeita. Esimerkkejä sellaisista lasten- tai nuortenkodeista, jotka eivät ole laitospomaisia, mutta eivät myöskään suuria omakotitaloja, ei oikein löytynyt. Koostin kuitenkin erilaisten vertailukohteiden kautta tälle kodille tilaohjelman, jonka pyrin sovittamaan Kangaskontion päiväkotiin.

³ Arkkitehtitoimisto Esko Puijola Oy. Rakennusselitys (388), 1988.

Sekä lasten- että nuortenkodissa on tietysti omat huoneet jokaiselle asukkaalle. Niistä löytyy sängyt, säilytystilaa ja työpöydät. Molemmilla osastoilla on neljä asuinpaikkaa sekä kaksi suihkua ja WC:tä, joista toiset ovat esteettömät. Tämä takaa sen, ettei kylpyhuoneeseen ole pitkää jonoa iltaisin ja aamuisin. Vaate-eteisiä on hyödynnetty alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa, ja erityisesti lastenkodissa sinne mahtuu myös paljon leikkutilaa. Sekä lapsille että nuorille on omat kotikeittiönsä, jossa voi harjoitella ruoanlaittoa ja tehdä ilta- sekä aamupalaa. Päivällinen ja lounas valmistetaan kuitenkin suuremmassa keittiössä kaikille asukkaille ja työntekijöille. Näillä aterioilla kotikeittiöt toimivat ruokailutiloina. Molemmilla osastoilla on myös vaatehuolto- ja siivoustilat, jotta etenkin nuoret voisivat harjoitella pyykinpesua ja kodista huolehtimista. Nuorten puolelta löytyy kotoisa olohuone, kun taas lasten puolelle jää monitoimitila, jossa voi pelata ja leikkiä sadesäälläkin. Luku- ja lepotilat voivat innostaa asukkaita kirjojen pariin ja auttaa heitä rentoutumaan. Molemmissa osastoissa on myös valvojalle osoitettu tila, joten turvallinen aikuinen on aina läsnä. Valvojan tila toimii samalla myös toimistoina, jossa voidaan hoitaa asukkaiden asioita. Lasten- ja nuortenkotiin on omat sisäänkäyntinsä kuraeteisten kautta, ja molemmat osastot ovat lukittavien oven takana muusta rakennuksesta.

Keittiö, aputilat ja talotekniikka ovat samoilla sijainneilla kuin alkuperäisissä suunnitelmissa. Rakennuksen keskiosassa on yhteisiä tiloja ja harrastushuoneita, joissa kaikki asukkaat voivat toteuttaa itseään ja puuhailia lempijuttujaan. Yhteistiloja ovat musiikki- ja elokuvahuone, askartelu- ja käsityöhuone, verstaas sekä pieni kotikeittiö ja oleskelutila. Rakennuksen keskiosassa on myös kaksi itsenäistymisasuntoa, jotka tukevat nuortenkodin toimintaa. Molemmat asunnot ovat yksiöitä vastaavia huoneistoja, joista löytyy oma kylpyhuone ja keittiö. Näihin voi muuttaa esimerkiksi 18 vuotta täyttävä nuori, joka tarvitsee vielä tukea itsenäistymiseen ja omillaan asumiseen. Myös sellaiset nuoret tai pariskunnat, joilla on jo oma lapsi, voivat harjoitella itsenäistä perhe-elämää tällaisessa asunnossa.

	LASTENKODIN TILAT		NYKYISET RAKENTEET
	NUORTENKODIN TILAT		UUSI SEINÄ (TÄYTETTÄVÄ AUKKO)
	YHTEISET TILAT JA TUKIASUNNOT		UUSI SEINÄ, RAKENNETAI KALUSTE
	HENKILÖKUNNAN TILAT		PURETTAVA RAKENTEET

LEIKKAUKSET 1:200

LEIKKAUS A-A

LEIKKAUS C-C

purettava sisäikkuna

LEIKKAUS E-E

purettava ovi

SISUSTUSSUUNNITELMA

Päiväkodin sisätiloissa on osittain säilynyt alkuperäisten suunnitelmien mukaisia materiaaleja ja värejä. Erilaisia huoltotoimenpiteitä on jouduttu vuosien varrella tekemään. Useissa tiloissa on esimerkiksi päädytty maalaamaan pastellinvärisiä seiniä valkoiseksi, ja samoin on käynyt ainakin yhden seinän puupaneeliverhouksen kanssa. Alkuperäinen Nokian Kimmo-muovimatto on suurelta osin saanut väistyä vaaleanharmaan vinyylilankun tieltä, mikä muuttaa päiväkodin sisätilojen ilmettä ja tunnelmaa. Koska tämä muutos on tehty vastikään ja lattia on hyvässä kunnossa, päätin pitää materiaalin samana. Koin, että suunnitelmani uusien väliseinien ei kannata lähteä imitoimaan Oulun koulun suunnitteluotetta, varsinkin kun materiaalipaletilla on jo valmiiksi paljon, joten päätin jättää kyseiset seinät valkoisille maalipinnoille. Lasten- ja nuortenkodin yhteistilojen, jotka otin sisustussuunnitelman kohteeksi, luonne muuttuu osittain niiden käyttötarkoituksen mukana. Siispä pyrin valitsemaan värit ja materiaalit sekä rakennuksen arvojen että käyttäjien näkökulmasta.

Lasten- ja nuortenkotien yhteiset tilat

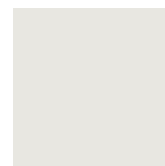
Nuorten- ja lastenkotiin tulee uusien väliseinien lisäksi tietysti myös makuuhuoneisiin johtavia uusia ovia. Niihin olen valinnut saman, pirteänsinisen sävyn kuin päiväkodin nykyisissä ovissa, sillä koen sen olevan yksi merkittävimmistä sisätilojen korostusväreistä. Uudet ovet ovat kuitenkin malliltaan uudenlaisia. Ovien heloitus on valkoinen kuten alkuperäisissä ovissa. Uuden ja vanhat väliovet on siis helppo erottaa toisistaan, mutta ne sointuvat kuitenkin kauniisti yhteen.

Kylpyhuoneiden seinä- ja lattiapintojen värit ja materiaalit ovat selkeästi olleet toimivia, laadukkaita ja ajattomia, sillä tilat näyttävät yhä siisteiltä. Halusin siksi säilyttää ne suhteellisen samanlaisina. Kylpyhuoneen laatoitusta joudutaan varmasti uusimaan molemmilla osastoilla tilajaon muutoksen ja esimerkiksi lattiakaivojen sijainnin vuoksi. Pukkila onneksi valmistaa yhä samoja laattoja samoissa väreissä, vaikkakaan lattialaattaa ei enää samassa koossa. Laatoituksen takaa paikoin pilkistävä tiiliseinä saa nuorten puolella myös takaisin alkuperäisen värinsä, ja se jää näkyviin valkoisen laatan takaa sen verran kuin rakennusteknisesti on mahdollista. Kylpyhuoneen kalusteet joudutaan nuortenkodissa uusimaan, sillä ne korotetaan standardimittoihin. Ehjät pesualtaat uusiokäytetään. Kylpyhuoneen kiintokalusteissa ollut vaaleanpunainen sävy saa kuitenkin vaihtua samaan sinertävään sävyyn kevyiden jakoseinien kanssa, sillä aiempaa pienempään tilaan tulisi muuten

OLOHUONE

vinyyliankku

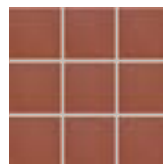

G497

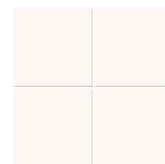

Q513

KYLPYHUONE

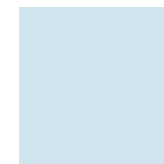
Pukkila Natura
tiilenpunainen

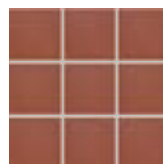
Pukkila Harmony
100 valkoinen

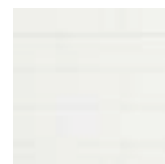
G435

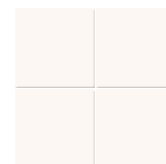
J440

Pukkila Natura
tiilenpunainen

G497

Pukkila Harmony
100 valkoinen

J310

N411

melko paljon eri sävyjä. Lastenkodin kylpyhuoneessa pidetään nykyiset värit ja lattiamateriaali. Väliseinämuutokset märkätiloissa tuovat kuitenkin uusia pintoja sekä seiniin että lattiaan. Vanhojen pesuhuonekalusteiden kuluneet osat päivitetään tai kunnostetaan. Lastenkodin esteetön WC saa pysyä nykyisessä asussaan. Uuden suihkutilan kiintokaluste on samaa sävyä nuortenkodin kylpyhuonekalusteiden kanssa

Kotikeittiöt tehdään molemmilla osastoilla uusina, sillä nuortenkodin keittiö sijoittuu nykyiseen kuraeteiseen ja lastenkodin puolen entisessä kotikeittiössä on tällä hetkellä vain yksi, altaalla varustettu kaappikonaisuus. Lastenkodin keittiökalusteiden edusta laatoitetaan samalla laotalla kuin kylpyhuoneet. Nuortenkodin keittiön lattia saa myös jäädä klinkkeripintaiseksi. Välitilassa käytetään samaa, kiiltävän valkoista kaakelia kuin kylpyhuoneen seinissä on käytetty. Työtasojen punertava väri sointuu lattiaaltaan. Nuortenkodin yhteisten tilojen irtokalusteet uusitaan, ja lastenkodissa hyödynnetään osittain nykyisiä kalusteita, mutta isompia lapsia varten hankitaan tietysti standardikokoisia huonekaluja.

Kuva 2. Näkymä nuortenkodin olohuoneeseen ja lukunurkkaukseen. Kuva: Krista Rautaoja

KALUSTEET

Artek Tuoli 69, vihreä / koivu

Artek Seinähylly I 12B, koivu

Lammhults Bau Easy Chair Open,
persikka

Artek Pöytä 95, koivu

Karl Andersson & Söner Terrane
TN373453, white glazed ash

Fritz Hansen Alphabet PL 300-2,
green / blue / stone

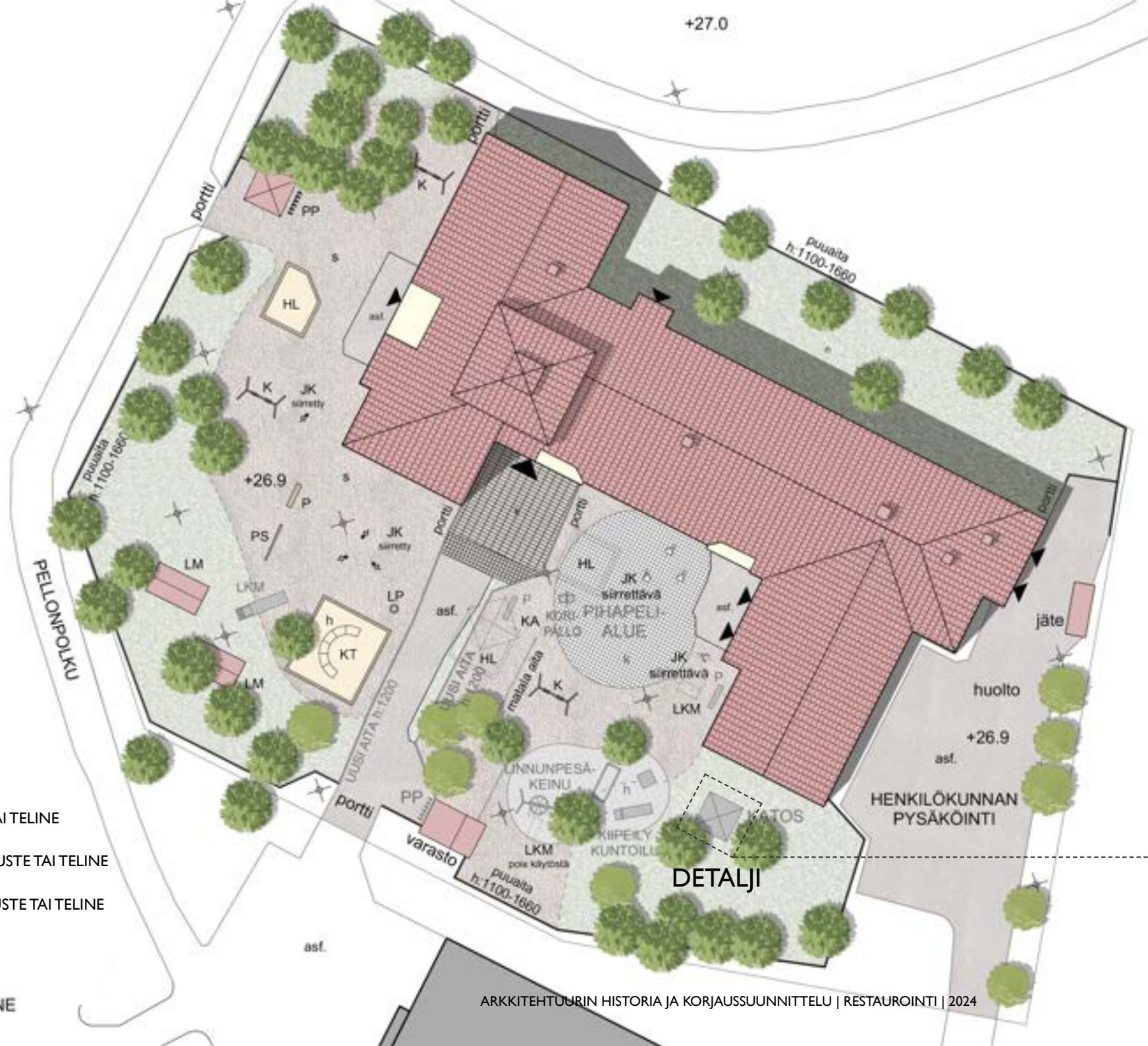
Henkilökunnan taukokuone on suunnitelmassa siirretty etupihan puolelle, jotta talon itsenäistymisasunnot saavat omaa rauhaa. Sieltä voi myös tarvittaessa valvoa pihan touhuja. Rakennuksen keskiosaan jää aulatilaa, jossa esimerkiksi vierailijat voivat tavata asukkaita. Yhteiset saunatilat vahvistavat kokemusta kodista, ja hoituhuoneessa lasten ja nuorten kanssa voidaan esimerkiksi keskustella luottamuksellisista asioista.

Vaikka nuortenkodit ja ensikodit ovat usein melko suljettuja, toiminnallisesti rajoitettuja ja erittäin valvottuja laitoksia, halusin tässä harjoitustyössä tarkastella asiaa kevyemmin. Ymmärrän, että useissa tapauksessa nuorten ja lasten tekemisten sijoituspaikassa tuleekin olla tarkasti seurattua, ja että ensikotien asukkaat ovat usein esimerkiksi päihteidenkäyttäjiä. Uskon kuitenkin, että meidän aikakaudellamme, kun tieto ja avun keinot ovat kaikkien saatavilla, saattaisivat nuoret itsekin hakeutua hankalista kotioloista asumaan jonnekin muualle. Usein ongelmia onkin nimenomaan kotona, eikä niinkään lapsen tai nuoren käytöksessä ja toiminnassa. En halunnut siis keskittyä liikaa esimerkiksi kulunvalvontaan tai asuinympäristön muovaamiseen laitosmaisen turvalliseksi. Siksi päätin suunnitella kevyemmän tason lasten- ja nuortenkodin, jossa asukkaiden tekemistä valvotaan ja ohjataan kuten jokaisessa turvallisessa, tavallisessa kodissakin.

ASEMAKUVA 1:400

- HL HIEKKALAATIKKO
- JK JOUSIKEINU
- K KEINU
- KA KATOS
- KT KIIPEILYTELINE
- LKM LIUKUMÄKI
- LM LEIKKIMÖKKI
- LP LIPPUTANKO
- P PENKKI
- PS PALLOSEINÄ
- VALAISIN
- asf. ASVALTTI
- h HIEKKA
- k KIVEYS
- n NURMI
- s SORA

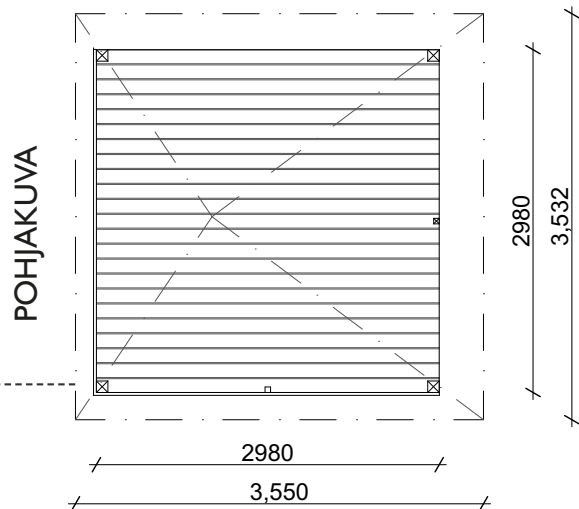
- UUSI RAKENNE, KALUSTE TAI TELINE
- PURETTAVA RAKENNE, KALUSTE TAI TELINE
- NYKYINEN RAKENNE, KALUSTE TAI TELINE

Piha ja uusi pihakatos

Rakennuksen piha-alue tulee myös muuttumaan käyttötarkoituksen muutoksen mukana. Piha on jaettu uudella aidalla kahteen osaan, joten lapsille ja nuorille on omat pihansa ja heitä on näin helpompi valvoa tarvittaessa. Lasten pihalla on hyödynnetty paljolti päiväkodin nykyisiä varusteita ja leikkivälineitä. Sinne on siirretty nuorten puolen pihalta myös jousikeinut. Lasten pihalle tulee uusi liukumäki, sillä päiväkodin vanhat liukumäet ovat sijainneet uuden nuorten pihan puolella, ja toinen niistä on huonokuntoinen ja toinen todella pieni.

Nuorten piha on kokenut uuden käyttötarkoituksen myötä enemmän muutoksia. Siellä olleet hiekkalaatikot on purettu pois, kuten toisen niistä yhteydessä ollut kevytrakenteinen katoskin. Pihalla sijaitsee nykyisin tavallinen keinu, mutta uutena sinne tulee linnunpesäkeinu, joka voi olla myös mukava oleskelupaikka. Uuden keinun viereen, samalle hiekka-alustalle on sijoitettu kuntoilu- ja kiipeilytelineitä, jotka voivat innostaa liikuntaan ja uuden kokeilemiseen. Betonilaatoin päällystetty pelialue puolestaan toimii ajanvietteenä vaikkapa koripallosta tai tanssista innostuneelle nuorelle. Nuorten pihalle tulee penkkejä ja uusi puinen katos, jonka alla voi nauttia raikkaasta ulkoilmasta säällä kuin säällä. Katos onkin sivuiltaan osittain verhoiltu, jotta se palvelisi käyttäjiään niin rankkasateessa kuin auringon paahteessa. Sinne sijoitetut kiinteät penkit ovat oiva paikka vaikkapa puhelimen selailulle tai loikoilulle.

KATOKSEN MATERIAALIT

- HUOPAKATE
PUNAINEN
- ULKOVERHOUSLAUTA
HIENOSAHATTU 20X95, TIKKURILA 5055
- PUUTAVARA
HIENOSAHATTU, KIRKAS KUULLOTE
- TERASSILAUTA
KESTOPUU 20X120, RUSKEA
- HARKKOPERUSTUS

PROJEKTIO ETELÄ 1:100

PROJEKTIO ITÄ 1:100

PROJEKTIO LÄNSI 1:100

LÄHDELUETTELO

Arkkitehtitoimisto Esko Puijola Oy. Kiinteistö Oy Kangaskontion keskuspäiväkoti, piirustukset. Rakennusselitys (388). 21.9.1988.

Google Maps. Hakusana ”perhekoti Oulu”, ”lastenkoti Oulu”, ”nuortenkodit Oulu”. [verkko] [luettu 9.5.2024]. Saatavilla <<https://www.google.fi/maps/place/Oulu>>

Oulun kaupunki. Maikkulan täydennysrakentaminen. [verkko] [luettu 10.5.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/suunnitelmat-ja-hankkeet/maikkulan-taydennysrakentaminen>>

Kangaskontion päiväkoti ja asukasyhdistyksen keskus

Sonja Juutinen

Kuva: Sonja Juutinen 2024.

Visualisointikuva päiväkodin pihalta, Sonja Juutinen

Kangaskontion päiväkoti ja asukasyhdistyksen keskus

Nykytilan ja alueen tarpeiden selvitys

Oulun alueen tilastokirjoista 2011-2021 selviää, kuinka Maikkulan väestö vanhenee ja alueen alaikäisten määrä suhteessa yli 65-vuotiaisiin vähenee. Vuonna 2021 Maikkulan suuralueen asukkaiden kokonaismäärästä 1571 on ollut 0-15-vuotiaita, kun taas yli 65-vuotiaita on ollut 1531. Suurin osa Maikkulan alueen asukkaista on työikäisiä: 25-64 vuotiaiden asukkaiden lukumäärä on ollut 4491 vuoden 2021 tilastokirjassa.¹

Päiväkodin käyttötarkoituksen muuttaminen on mahdollisesti tulevaisuudessa ajankohtaista, jos väestöjakauman työikäisten ja eläkeikäisten määrä kasvaa suhteessa alaikäisen väestön määrään sekä yhteiskunnallinen muutos vähemmän perhekeskeiseen elämäntyyliin pitää suuntansa. Tällä hetkellä Kangaskontion päiväkotiin on kuitenkin yhä enemmän halukkaita kuin päiväkodissa on paikkoja, jonka vuoksi olen säilyttänyt päiväkotirakennuksen nykyisen käyttötarkoituksen harjoitustyössäni.²

1 <https://www.ouka.fi/tietoa-ja-tilastoja>

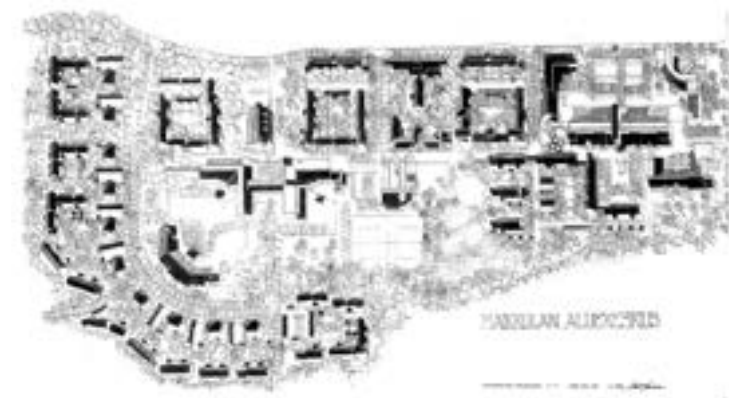
2 Arkkitehtiopiskelijoiden haastattelu: haastateltavana päiväkodin johtaja Leena Kaltio sekä päiväkodin työntekijä Pirkko Tikkanen

Maikkulan asukasyhdistyksen toiminta on 2010-lukuun verrattaen pienimuotoista

Aiemmin Maikkulan asukasyhdistys on järjestänyt erilaisia palveluita kuten siivous- ja ompelupalveluita, sekä kursseja ja vapaa-ajan tapahtumia. Asukasyhdistys on järjestänyt muun muassa vuosittain pilkkikilpailun ja kirpputori-tapahtuman. Nykyisin Suur-Maikkulan asukasyhdistykseksi kutsuttavan asukasyhdistyksen toiminta on suhteessa hajaantunutta 2010-luvun toimintaan verrattuna.³

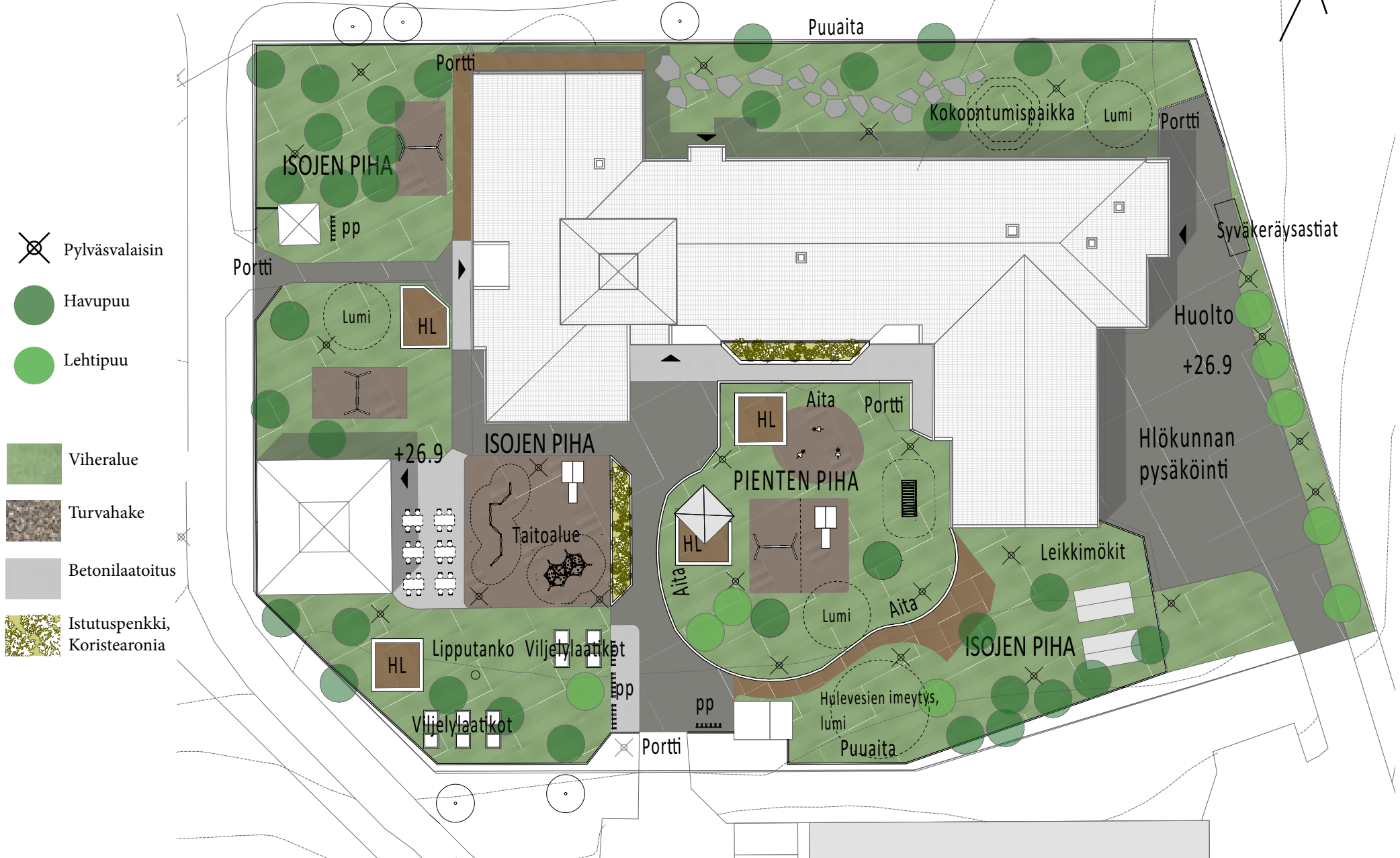
Yksilötyösuunnitelmassani päärakennuksessa säilyttää päiväkotitoiminnan käyttötarkoituksen: päiväkotirakennuksen lisäksi tontille rakennetaan rakennus, joka toimii iltaisin asukasyhdistyksen käytössä. Lisärakentaminen mahdollistaa asukasyhdistyksen aktiivisen toiminnan jatkumisen ja tuo alueen elintarvikeliikkeen ja päiväkodin muodostamaan pienkeskukseen mahdollisuuden järjestää myös eri ikäryhmiä yhdistävää toimintaa. Kangaskontion päiväkodin rakennuksen käyttöastetta parannetaan ottamalla päiväkodin monitoimihuone iltaja viikonloppukäyttöön lisärakennuksessa sijaitsevan monitoimitilan lisäksi. Iltakäytön tiloissa on mahdollisuus järjestää muun muassa pieniä tapahtumia ja kerhotoimintaa. Päiväkäytössä lisärakennus on päiväkodin käytössä toimien päiväkodin monitoimitilana. Pihan länsipuolelle suunnitellussa rakennuksessa on monitoimitilan lisäksi oma WC-tila, keittiö, eteinen sekä siivousvarasto. Piharakennuksen tilojen on mahdollista toimia myös kokonaan itsenäisesti erillään päiväkotirakennuksesta.

3 Maikkulan suuralueen yhteistyöryhmä Myty, Mytyn sanomat 2008-2012

Oulun Studio Arkkitehtien ja Matti Karhulan signeeraama aksometrinen piirros Maikkulan keskuksen suunnitelmasta 1980-luvulta.
Kuva: Maikkulan keskus, Arkkitehti-lehti 1/1991 s.58

PIHAPIIRROS 1:400

JULKISIVUJEN MUUTOKSET

Julkisivujen tiilipinnat, kattopinnat ja räystäsjärjestelmät säilyvät kokonaan ennallaan. Julkisivuihin palautetaan kartanonkeltainen sävy kaikkiin puuverhoiltuihin ulkoseiniin ja nykyiset tummansiniset ulko-ovet maalataan Miranol 413 laguunin värivastaavuudella sitoen uuden asukasyhdistyksen keskuksen rakennuksen osaksi tontin kokonaisuutta.

Julkisivujen pinnat ovat säilyneet hyvin ja rakennuksen puuverhousta on huoltomaalattu nykyisellään puuverhouksessa on useampaa keltaista sävyä. Kuva: Juho Turpeinen, 2024

Julkisivujen materiaalit

1 Tiiliverhous, Soininlahden punainen, harjattu MRT, sauma luonnonvärinen viisto/varjosauma 15mm, pystysauma 10 mm, puhtaaksimuuraus

2 Sokkeli, käsittelemätön betoni

3 Puuverhous, pysty lomalaudoitus 22x125 ja 19x32, Tikkurila Teho 2619 kartanonkeltainen (Värivastaavuus fasadi Q126)

4 Ovet, vaaleansininen/turkoosi Miranol 413 Laguuni

5 Vesikatto betonitiili, tiilenpunainen

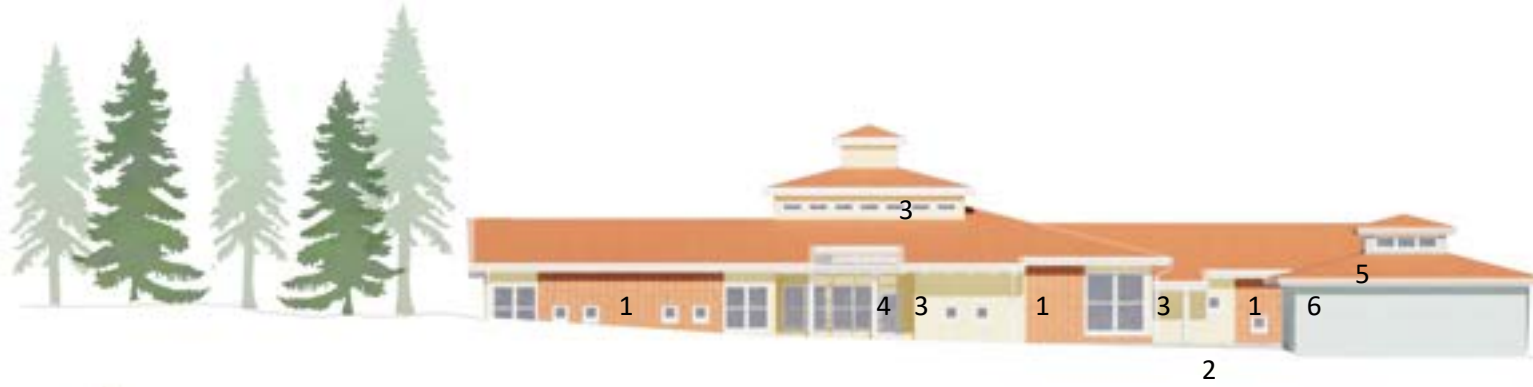

6 Puuverhous, lomalaudoitus 22x125 ja 19x32, Miranol 413 Laguuni nykyinen värivastaavuus

JULKISIVUT 1:300

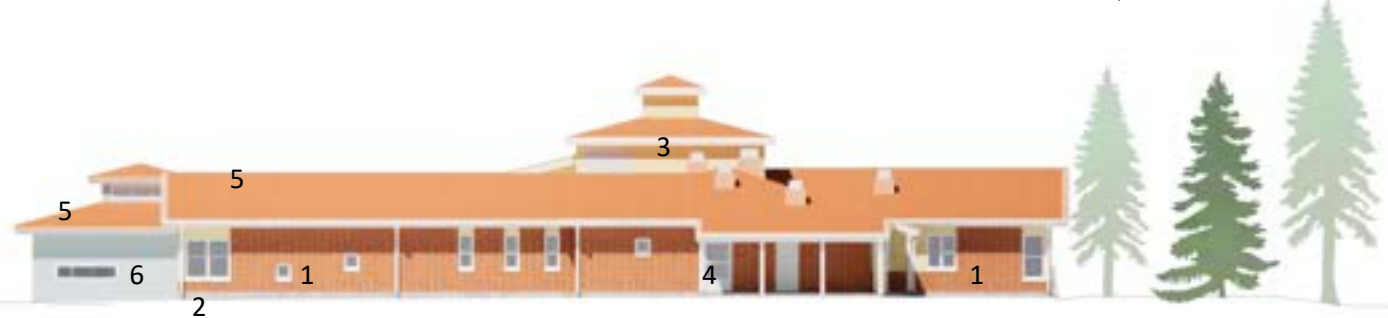
Julkisivu etelään 1:300

Julkisivu länteen 1:300

Julkisivu länteen 1:300

Julkisivu itään 1:300

TONTIN LISÄRAKENTAMINEN - ASUKASYHDISTYKSEN KESKUS

Asukasyhdistyksen historia ja eri ikäluokkien toiminnan aktivointi

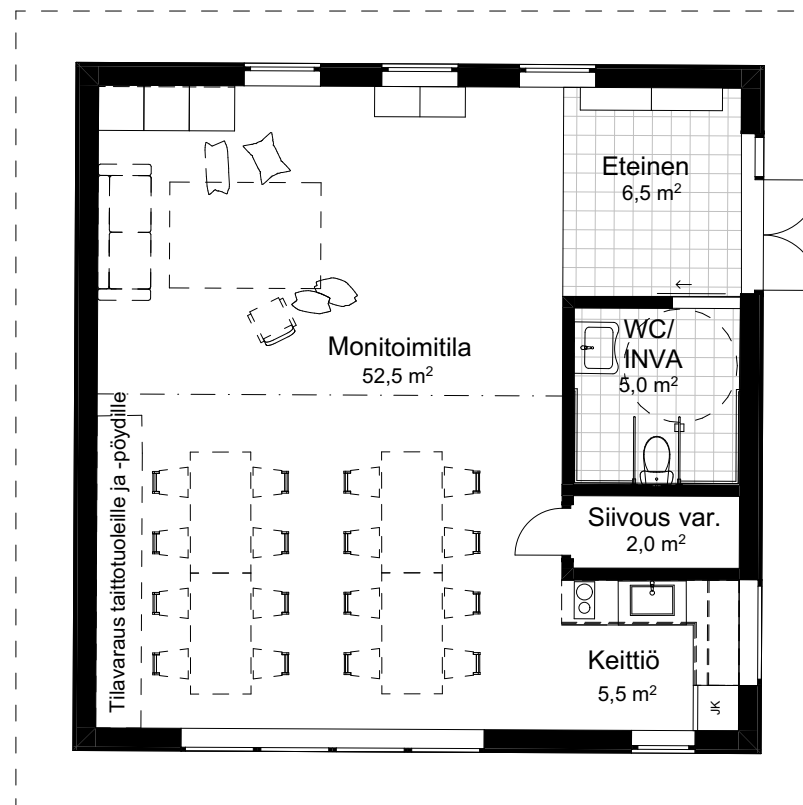
Maikkulan asukasyhdistyksen toiminta alkaa vuodesta 1964, jolloin Patamäen pienasukasyhdistys on perustettu. Myöhemmin yhdistys on toiminut nimillä Maikkulan piikkiintösyhdistys, Maikkula-Iinatti asukasyhdistys ja vuodesta 2013 lähtien nimellä Maikkulan suuralueen asukasyhdistys alueyhdistysten myötä.¹

Asukasyhdistyksen toiminnan aktivoinnin tarkoituksena on aktivoida alueellisesti myös eri ikäryhmien edustajia. Verrattuna 2000- ja 2010-luvun toimintaan asukasyhdistyksen toiminta on nykyään pienimuotoisempaa. Paikallinen sosiaalinen asukasyhdistyksen keskus toimisi Maikkulan alueen ihmisten yhteisenä sosiaalisena tilana.

Ilta-toiminnan tarkoitus Kangaskontion päiväkodin yhteydessä

Suunnitelmani tarkoituksena on tuoda Kontionkankaan pienpalvelukeskuksen yhteyteen sosiaalisen ilta- ja viikonlopputoiminnan mahdollistava tila. Kangaskontion päiväkodin pihapiirissä se tuntui luontevalta ratkaisulta, jonka myötä myös eri ikäluokkien edustajilla olisi mahdollisuus tutustua päiväkodin viihtyisään pihapiiriin ja palvelukeskus rakentaisi identiteettiään myös sosiaalisena keskuksena.

Suunnitelmassa tontille rakennetaan asukasyhdistyksen toimintaan tarkoitettu rakennus, joka toimisi Kangaskontion päiväkodissa olemassa olevan monitoimihuoneen lisänä ilta- ja viikonloppukäytössä. Tila on suunniteltu toimimaan asukasyhdistyksen pienkeskuksena, joka tarjoaa mahdollisuuden muun muassa kerhotoiminnalle ja juhlatapahtumille. Päiväkodilla olisi mahdollisuus hyödyntää tilaa päiväkäytössä ja hyödyntää uutta monitoimitilaa esimerkiksi omien kevätjuhlien järjestämiseen.

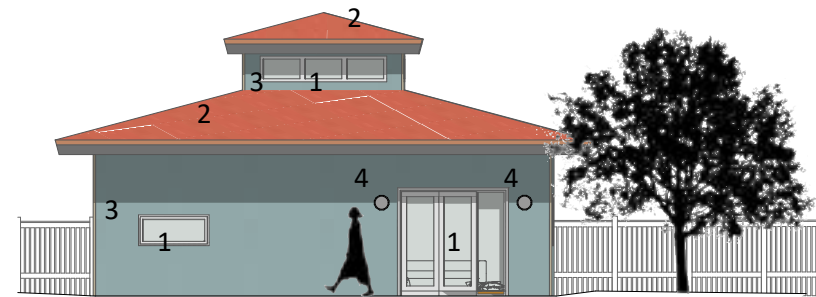
Asukasyhdistyksen rakennuksen pohjapiirustus 1.krs 1:100

¹ Maikkulan suuralueen asukasyhdistys ry. [Blog post] <https://maikkulablog.wordpress.com/>

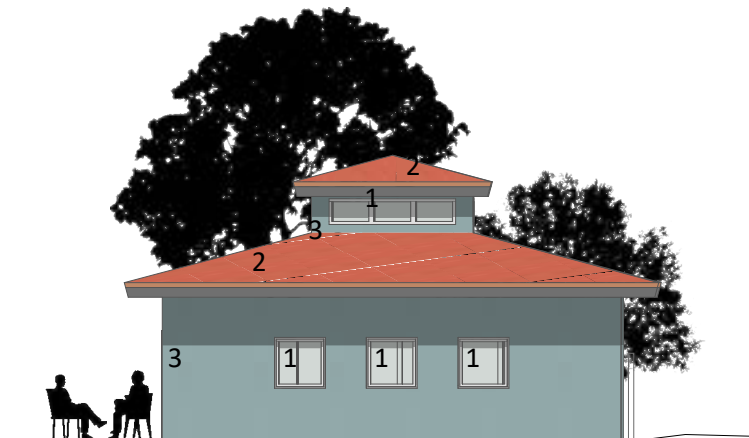
JULKISIVUT, ASUKASYHDISTYKSEN RAKENNUS

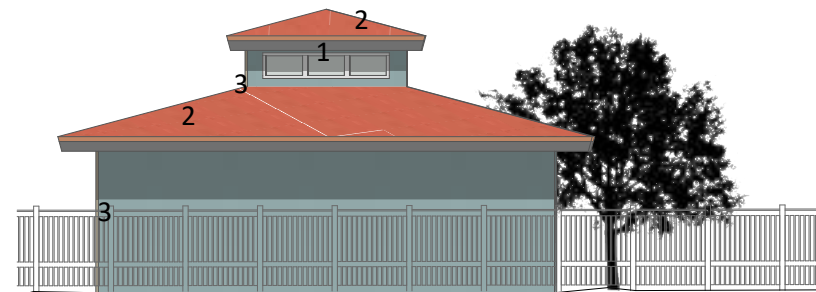
Julkisivu etelään 1:150

Julkisivu itään 1:150

Julkisivu pohjoiseen 1:150

Julkisivu länteen 1:150

1 Kirkas Lasi 2 Savikattotiili 3 Puuverhous, lomalaudoitus 22x125 ja 19x32, Miranol 413 Laguuni nykyinen väri­vastaavuus 4 Pyöreä seinävalaisin

KANGASKONTION PÄIVÄKODIN SISÄTILOJEN MUUTOKSET

Itäsiiven muutokset

Kangaskontion päiväkodin sisätilat säilyvät suurimmalta osaltaan ennallaan päiväkodin käyttötarkoituksen säilyessä samana. Kuraeteistiloja laajennetaan rakennuksen keskiosassa ja itäsiivessä. Itäsiiven tiloista poistuu aiemmin kuraeteistilojen välissä ollut leikkihuone ja vastaava leikkihuone tulee käytävien yhteyteen aiemmin vain matalalla väliseinällä rajatun tilan kohdalle. Vaate-eteisen tilojen kalusteita järjestellään uudelleen tilamuutoksen vuoksi.

Länsisiiven muutokset

Länsiiven vaate-eteisen parvelle johtavan portaikon seinästä poistetaan siihen maalattu valkoinen maalipinta sekä lisätään käsittelyn jälkeen puurimaseinän pinnalle sopiva lakka.

Monitoimitilan iltakäyttöön liittyvät muutokset

Rakennuksen keskellä olevan kuraeteisen länsisiipeen johtava ovi otetaan käyttöön rakennuksen iltakäyttöä varten ja tilan muutoksien myötä kenkätelineet sijoitellaan niin, että ne eivät ole oven tiellä. Vaate-eteisen ulko-ovien ja sisäovien lukkoihin tehdään tarpeen mukaan tarvittavia muutoksia, jotta rakennuksen ilta- ja viikonloppukäyttö voidaan mahdollistaa.

Väri- ja materiaalimuutokset

Kangaskontion päiväkotiin vuonna 2020 vaihdettu harmaa vinyylilankku säilytetään sisätiloissa, sillä se sopii uusien käytävän värien kanssa yhteen. Kangaskontion päiväkotirakennuksen alueiksi jakavaan keskikäytävään tulee uudet värikenkät, joiden visuaalinen ilme on eritelty tarkemmin sisustussuunnitteluosiossa. Akustiikkapaneelit vaihdetaan vastaavan kokoiisiin väriltään valkoisiin akustiikkapaneelisiin kauttaaltaan koko rakennuksen sisätiloissa.

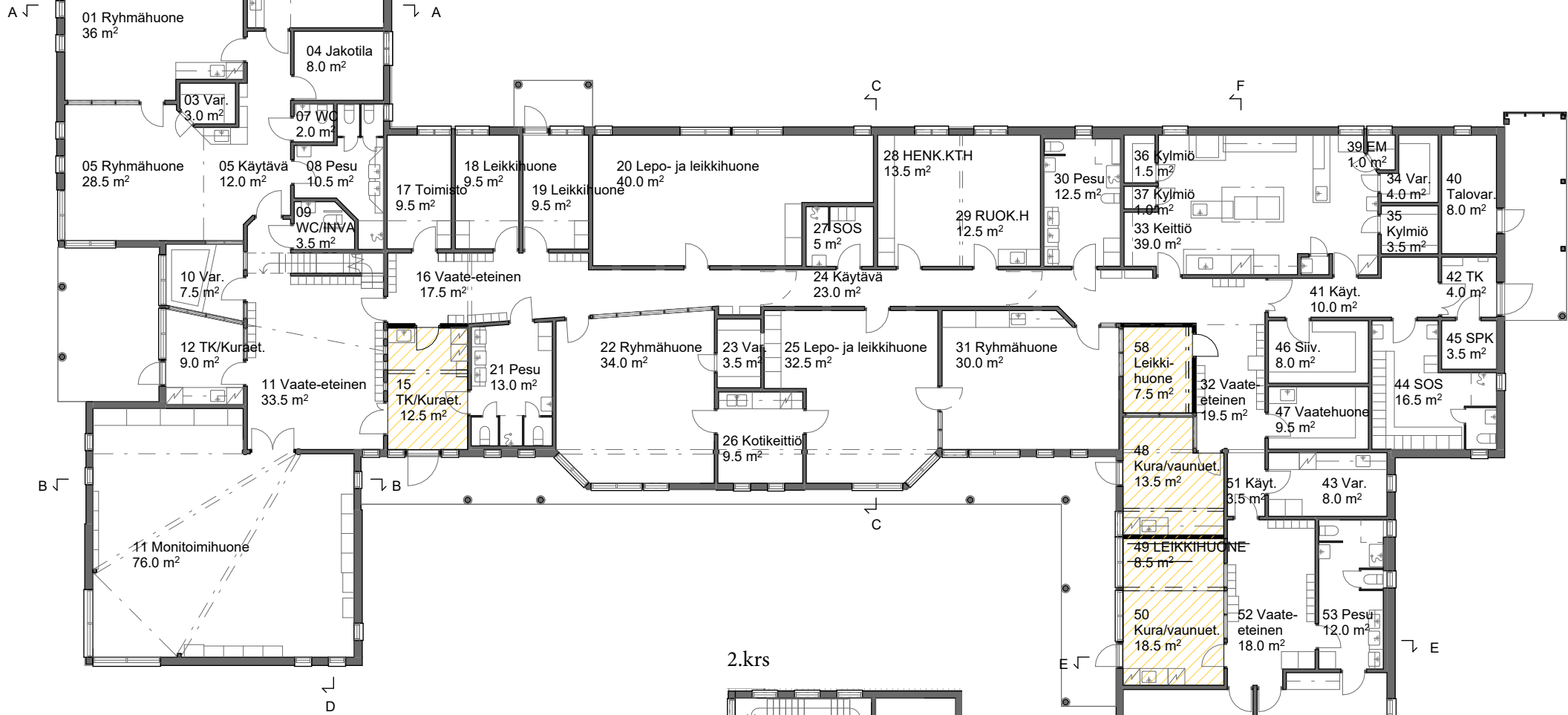
Seinän puurimotus on maalattu valkoiseksi 2020-luvulla. Kuva: Juho Turpeinen, 2024

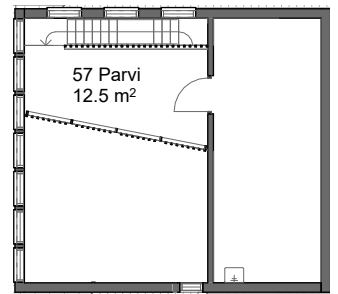
Itäsiiven käytävään on rakennettu matala seinä tilojen erottamiseksi. Kuva: Juho Turpeinen, 2024

KANGASKONTION PÄIVÄKOTI, I.KRS JA 2.KRS POHJA 1:200

1.krs

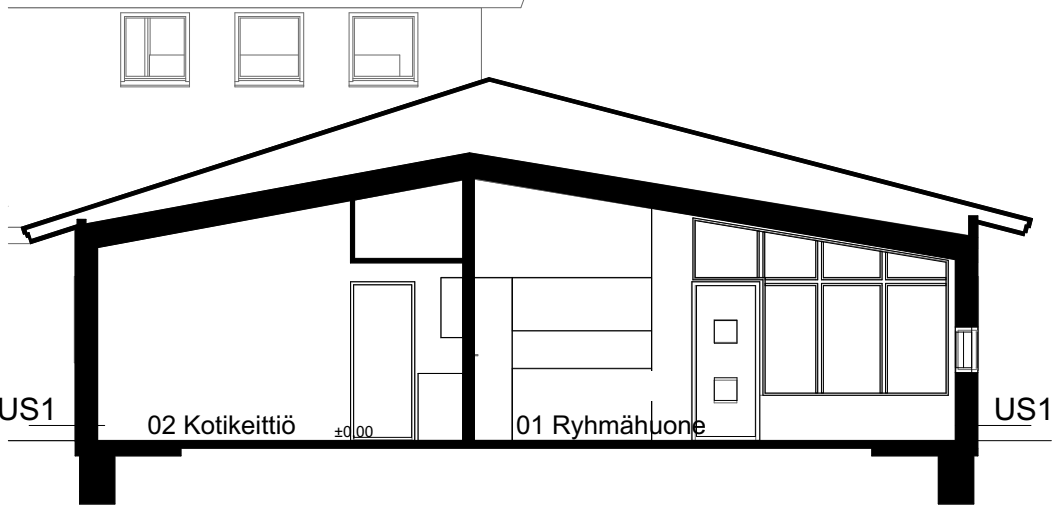

2.krs

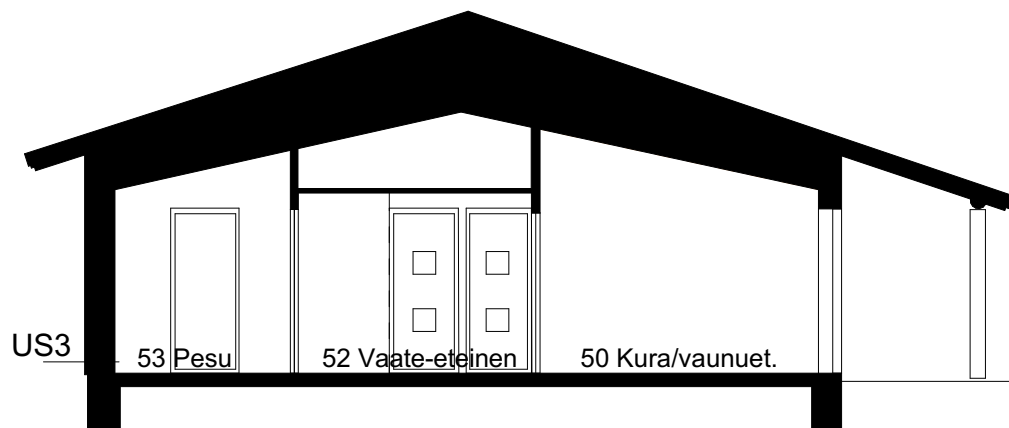

Muutosalueet merkitty pohjapiirustukseen keltaisella rasterilla ja uudet seinät mustalla.

LEIKKAUKSET 1:125

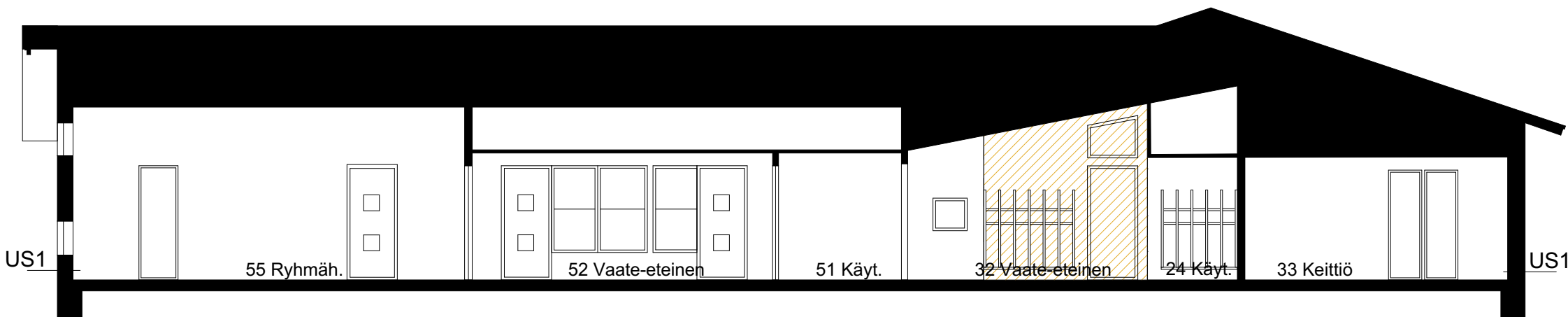
Leikkaus A-A 1:125

Leikkaus E-E 1:125

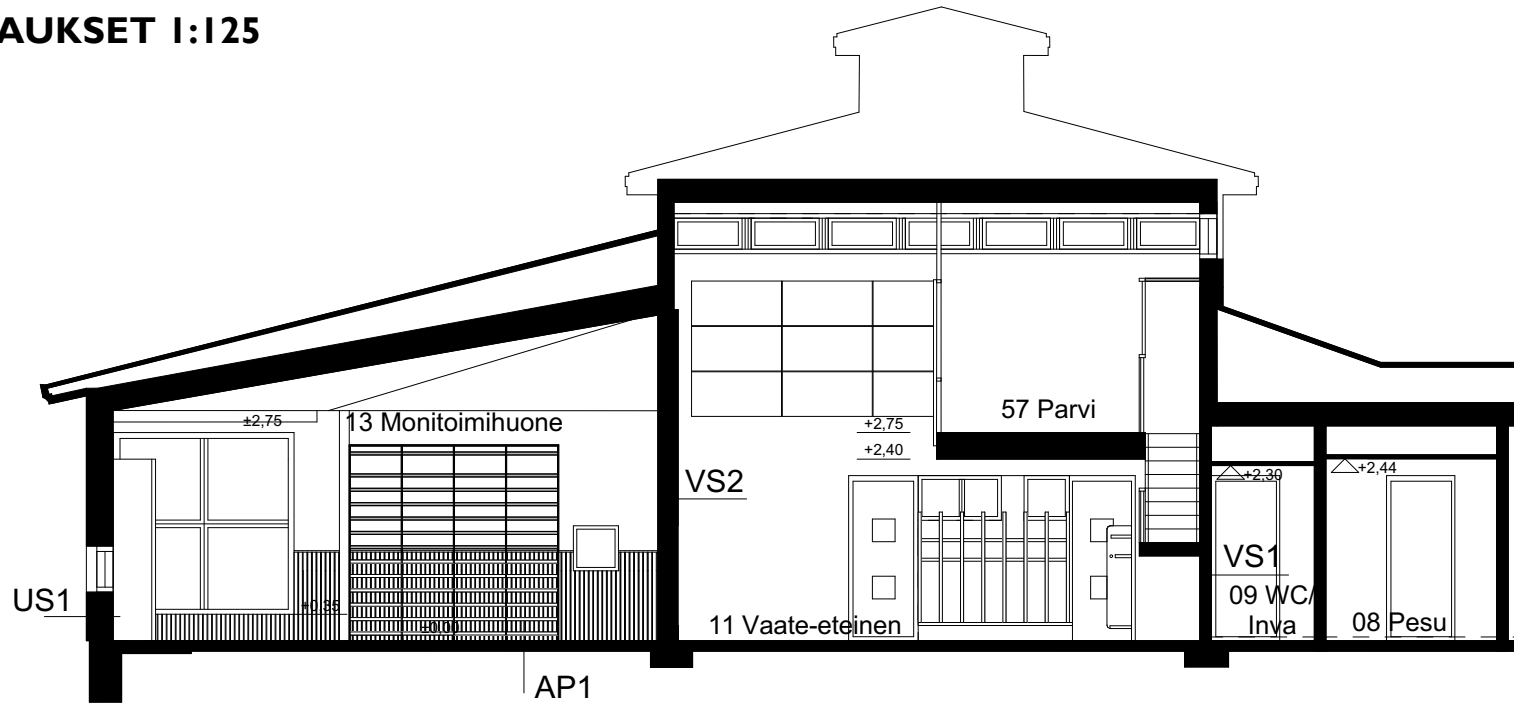
Leikkauksessa F-F näkyy 32 vaate-eteisen muutos ja uuden leikkihuoneen seinä. Eteiskalusteita sijoitetaan uuden sisäseinän kylkeen.

Muutosalueet merkitty keltaisella rasterilla.

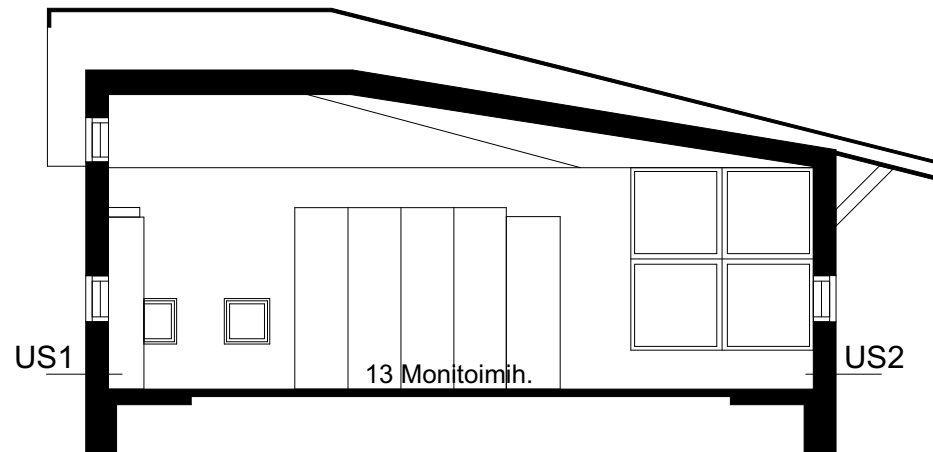

Leikkaus F-F 1:125

LEIKKAUKSET 1:125

Leikkaus D-D 1:125

Leikkaus B-B 1:125

KANGASKONTION PÄIVÄKODIN JA ASUKASYHDISTYKSEN KESKUKSEN SISUSTUSSUUNNITELMA

Päiväkodin sisustuksessa hyödynnetään värikartoituksessa hahmoteltuja värikarttoja ja säilytetään alkuperäisiä värejä osittain. Alkuperäisten värien lisäksi yhdistetään rakennuksen olemassa oleviin ja palautettuihin väreihin uusia värejä, joihin on saatu inspiraatio rakennuksen ulkoarkkitehtuurista sekä Maikkulan alueen historiasta. Miranol laguuni- sävyä on ovien väriytyksen lisäksi hyödynnetty merkitsemään uudessa iltakäytössä yhteisten tilojen sijoittelua.

Sisätiloissa 11 Vaate-eteisen puurimoituksen väri palautetaan ja pinta lakaan uudestaan. Rakennuksen akustiikkapaneelit vaihdetaan kauttaaltaan vastaaviin valkoisiin paneeleihin. Kangaskontion päiväkodin torniaihe ja sen tuottama sisätila on nostettu tässä harjoitustyössä Kangaskontion päiväkodin merkittävimäksi elementiksi, joka luo myös paikallista identiteettiä alueellisesti merkittävällä ulkoarkkitehtuurillaan.

Asukasyhdistyksen rakennuksen sisustuksessa on hyödynnetty samankaltaista värimaailmaa, mutta sisustus on elementteiltään modernimpaa. Rakennuksen CLT-pinnat on jätetty näkyviin ja kalusteet ovat pääosin puisia.

Visualisointikuva | Vaate-eteinen, Sonja Juutinen Kuva: Juho Turpeinen, 2024 Kuvan editointi: Sonja Juutinen

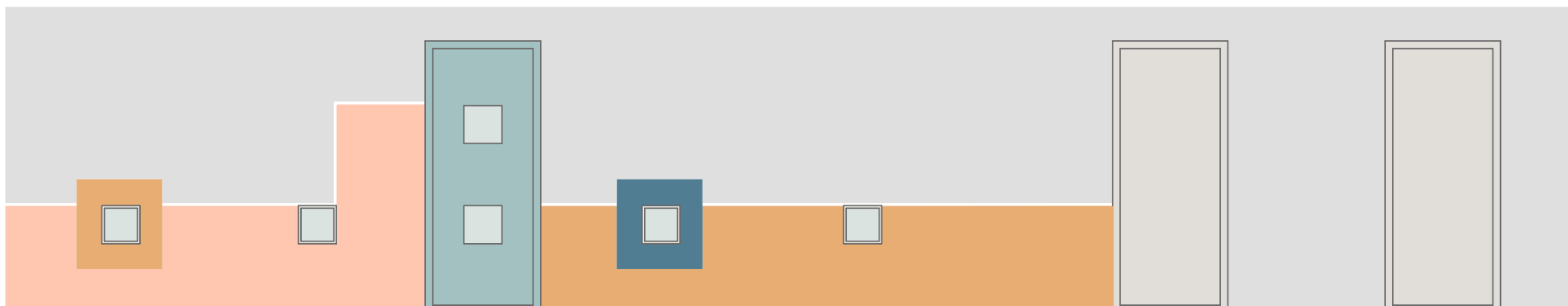
Visualisointikuva, Asukasyhdistyksen rakennuksen sisätila, Sonja Juutinen

Asukasyhdistyksen tiloissa on puisia käyttökalusteita. Visualisointikuvassa tilan työskentelypöytinä on Lundbergs Möbler-merkin Stay-pöytiä ja saman merkin Tova S-tuolit.

Asukasyhdistyksen keskuksen sisätilan väripalettiin on otettu inspiraatiota Kangaskontion päiväkodin väreistä ja yhdistelty niihin maanläheisiä sävyjä

Ote käytävän värikentästä, projektiio pohjoiseen 1:50

SISUSTUSSUUNNITELMA - KÄYTÄVÄN VÄRIKENTÄT

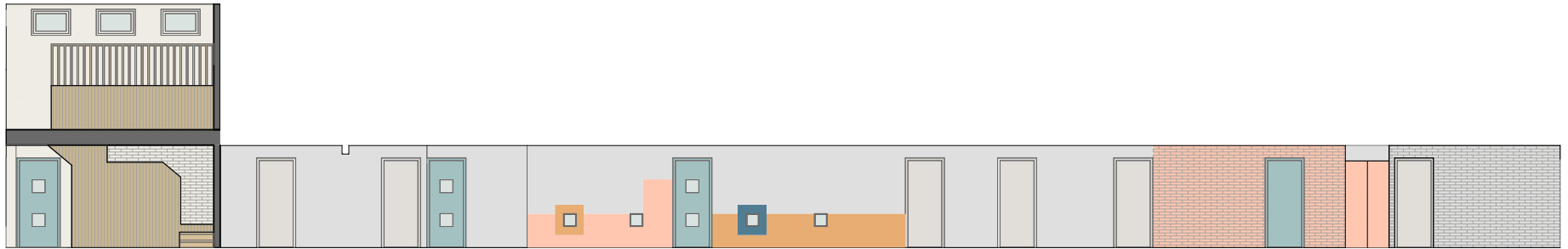
Käytävien värikenttiä ovat erottaneet päiväkotirakennuksessa säilyneet valkoiset listat. Suunnitelman värikentissä on hyödynnetty sekä värikartoituksessa löydettyjä värejä että kokonaan uusia värisävyjä. Värisävyt on valittu ajatellen rakennuksessa jatkuvaa päiväkotitoimintaa ja pyritty tekemään käytävästä viihtyisä kulkureitti rakennuksen henkilökunnalle ja lapsille. Alkuperäisiä värejä on hyödynnetty sekä niiden alkuperäisissä paikoissa, että uudestaan valikoiduissa kohdissa. Käytävään on pyritty muodostamaan leikkisä värien kokonaisuus, joka kunnioittaa alkuperäisen suunnitelman ideaa.

- Valkoinen esim. V503 Talvi, Tikkurila Tunne väri 2020
- Miranol 413 Laguuni (Väri-
- Vaaleanpunaisen sävyn väri-
vastaavuus NCS S 0520-Y70R
- Uusi seinän väri, sinapin kel-
tainen esim. Akkurat T1606
Teknos Sisävärit
- Uusi seinän väri, petrolin sini-
nen esim. M436 Royal, Tikku-
rila Tunne väri 2020

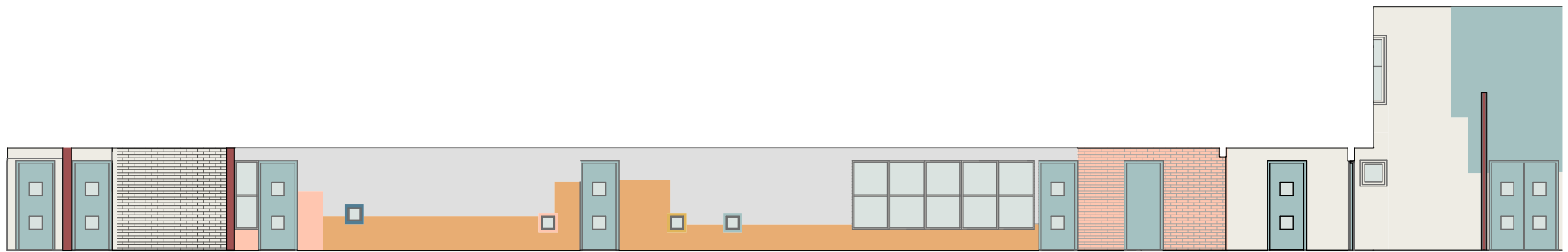

Kangaskontion päiväkodin käytävätila vuonna 2024: käytävän listat ovat pääosin hyvässä kunnossa. Kuva: Sonja Juutinen, 2024

KÄYTÄVÄN VÄRIKENTÄT

Käytävän värikkentät 1:150, projektio pohjoiseen

Käytävän värikkentät 1:150, projektio etelään

ARVOTTAMINEN

Kangaskontion päiväkodin käyttötarkoitus on säilynyt muuttumattomana rakennuksen rakentamisvuodesta lähtien. Kangaskontion päiväkodin rakentuminen on ollut osa 1970-luvun yhteiskunnallista muutosta. Vuonna 1973 voimaan astuneen lainsäädännön myötä on määrätty, että kaikkien alle päiväkotikiäisten koulunkäynnin tulisi olla yhteiskunnallisesti valvottua, ja päätös on vaikuttanut myös Maikkulan päiväkotien rakentumiseen.

1980-luvun loppuilla rakentunut pienpalvelukeskus on maisemallisesti arvokas osa Maikkulan aluetta. Pienpalvelukeskus sijoittuu Maikkulan keskustasta alkavan Kangaskontion varrelle ja palvelee lähialueiden asukkaita. Maikkulan asukkaisen lisäksi palvelukeskua on myös Kontionkankaan ja Inatin asukkaiden käytössä.

Maikkulan ja Kontionkankaan samoihin aikoihin 1980-luvulla rakentuneet keskuskeskukset tasapainottavat toisiaan. Kangaskontion päiväkodin tontin merkittävät ominaisuudet ovat myös sen luonnolliset korkeuserot, jotka nostavat Kangaskontion päiväkodin rakennuksen näkyväksi maamerkiksi puistoalueen vierelle.

Värisävyyden tiedon säilyminen 1980-luvulta 2020-luvulle

Kangaskontion päiväkodin alkuperäiset värisävyt ovat tiedossa ja ne on mahdollista palauttaa rakennuksen ulko- että sisätiloihin. Rakennuksen leikkisä väriytyminen sopii sen käyttötarkoitukseen ja rakennuksessa on käytetty 1980-luvulle tyypillisiä värisävyjä.

Päiväkotirakennuksena rakennus on tyypillinen, mutta paikallisesti se on merkittävä maamerkki. Länsisiiven torniaihe muodostaa sisätiloihin persoonallisia tiloja, jotka ovat myös rakennuksen käyttäjien mieleiseksi kokemia.¹

Käytävän alkuperäisiä värejä. Kuva: Pirkko Tikkanen, 2001

Torniaiheen ulkokuva ja leikkiteisen alkuperäinen portti. Kuva: Juho Turpeinen, 2024

¹ Arkkitehtiopiskelijoiden haastattelu: haastateltavina päiväkodin johtaja Leena Kaltio sekä päiväkodin työntekijä Pirkko Tikkanen

LÄHDELUETTELO

Kirjalliset lähteet

Tuomarla, U., Piechnik, I., & Biró, B. (2017). Finland Suomi 100: Language, culture, history. Jagiellonian Library.

J-paino Oy Toim. Junttila, Ulla-Kirsti (2011). Kaupunkimuotoilu 30: 1980-luku, 1990-luku, 2000-luku: kaupunkiympäristön suunnittelun kolme vuosikymmentä. Public design 2011.

Karhula, Matti. Oulun Studio Arkkitehdit. (1991) Maikkulan keskus. Arkkitehti-lehti (1991) nro 1. s.58-61

Katajamäki, Antti (1984). Valio, Maikkulan tuotantolaitokset. Arkkitehti-lehti 1984 nro 1. s.72-77

Lahti, Laina (1992). Muistojen Maikkula kulttuurihistoriallinen suojelukohde. Karjalan heimo 1992 : 1-2 s.30-31

(2008 kevät). Mytyn sanomat. Maikkulan suuralueen yhteistyöryhmä Myty.

(2008 syksy). Mytyn sanomat. Maikkulan suuralueen yhteistyöryhmä Myty.

(2009 kevät). Mytyn sanomat. Maikkulan suuralueen yhteistyöryhmä Myty.

(2010 kevät). Mytyn sanomat. Maikkulan suuralueen yhteistyöryhmä Myty.

(2011 kevät). Mytyn sanomat. Maikkulan suuralueen yhteistyöryhmä Myty.

(2011 syksy). Mytyn sanomat. Maikkulan suuralueen yhteistyöryhmä Myty.

(2012 kevät). Mytyn sanomat. Maikkulan suuralueen yhteistyöryhmä Myty.

(2012 syksy). Mytyn sanomat. Maikkulan suuralueen yhteistyöryhmä Myty

Marjamaa, Unto (1992). Maikkula - koulumme ja kotimme. Karjalan heimo 1992 : 1-2 s.25-26

Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto. (1981). Pohjois-Pohjanmaan kehittäminen 1980-luvulla: Tiivistelmä seutusuunnitelmasta. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto.

Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto. (1990). Pohjois-Pohjanmaan seutukaava 1990: Seutukaavan selostus. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto.

Toppila, Maija (1992). Oulun Maikkula ei ole lähiö vaan 90-luvun asuinkunta. Kodin kuvalehti 1990:20 s.80-83

Oulun kaupunki. (1980). Maikkula: Kaavoitusohjelma 19.6.1980. [Oulun kaupunki].

Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto. (1981). Pohjois-Pohjanmaan seutusuunnitelma 1981-90. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto.

Arkistolähteet

KIOSKI 3.0 -tietokanta
Oulun kaupunginarkisto
Oulun rakennusvalvonta

Haastattelut

Arkkitehtiopiskelijoiden haastattelu: haastateltavina päiväkodin johtaja Leena Kaltio sekä päiväkodin työntekijä Pirkko Tikkanen

Elektroniset lähteet

Degerman, Risto (25.5.2022) Maakunnallisesti arvokkaat Maikkulan koulut peruskorjataan lähivuosina. Yle uutiset. <https://yle.fi/a/3-12460471>

Heikkonen, Harri. Suomen historian aikakaudet. <https://reservinsanomat.fi/suomen-historian-aikakaudet/>

Hyypiö, Anni (26.8.2015). Maikkulan monta historiaa. Kaleva. <http://kirjastolinkit.ouka.fi/kaleva/elo15/maikkula.htm>

Kilpijärvi, Anna-Mari (13.6.2014). Maikkulassa merkittiin Ruotsin vallan aikainen mestauspaikka. Kaleva. <https://www.kaleva.fi/maikkulassa-merkittiin-ruotsin-vallan-aikainen-mes/1664466>

Kioski 3.0 -tietokanta: kohde 23996 Maikkula

Laine, Liisa (12.4.2003) Liikekeskus kasvaa monitoimitaloksi Maikkulassa. Kaleva. <https://www.kaleva.fi/liikekeskus-kasvaa-monitoimitaloksi-maikkulassa/2108248>

Maikkulan suuralueen asukasyhdistys ry. [Blog post] <https://maikkulablog.wordpress.com/>

Mikkonen, Anni (30.1.2003) Kartanolla isot hankkeet. Kaleva. <https://www.kaleva.fi/kartanolla-isot-hankkeet/2171752>

Museovirasto. Kulttuuriympäristön palveluikkuna. (11.7.2013) Maikkulan reservikomppanian kasarmialue https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/rapea/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=200243

Rakennettu kulttuuriympäristö. (22.12.2009) Maikkulan reservikomppania. Haettu 19.2.2024 https://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1395

Sankala, Kari (24.3.2004). Maikkulan kasarnit kuntoon. Kaleva. <https://www.kaleva.fi/maikkulan-kasarnit-kuntoon/2074871>

Suomen Pankki. (julkaisuaika tuntematon). Valuuttakurssit. Haettu 15.4.2021 osoitteesta <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/valuuttakurssit/>

Suomen Luonnonsuojeluliitto (2.5.2023) Tärkeät vanhat metsät ja viheryhteydet tulee säilyttää Maikkulan täydennysrakentamisessa [kannanotto]. <https://www.sll.fi/oulu/2023/05/02/tarkeat-vanhat-metsat-ja-viheryhteydet-tulee-sailyttaa-maikkulan-taydennysrakentamisessa/>

Kuvalähteet

Arkkitehtuurin historia, Restaurointi 451515S-3005- kurssin opiskelijoiden kuvat 2024

Pirkko Tikkasen kuva-arkisto

Kangaskontion päiväkodin laajennus ja restaurointi

Lauri Antila

Kuva: Lauri Antila 2024.

KANGASKONTION PÄIVÄKODIN LAAJENNUS JA RESTAUROINTI

Suunnitelmassa rakennus säilytetään alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan päiväkotina. Henkilökunnan mukaan Kangaskontion päiväkotiin on kuitenkin jo nyt enemmän hakijoita kuin paikkoja on tarjolla, ja alueen päiväkotipaikkojen määrän tulisi arviolta kaksinkertaistua lähitulevaisuudessa. Käyttötarkoituksen pitäminen samana on rakennuksen säilyneisyysarvojen kannalta paras ratkaisu, mutta jos rakennus ei enää pysty vastaamaan siihen kohdistuviin tarpeisiin, myös sen säilyminen vaarantuu. Vaikka pienempien päiväkotien toimivuus koetaankin yleensä suuria paremmaksi, suunnitelmassa esitetään päiväkotipaikat kaksinkertaistava laajennusratkaisu. Erityisen tärkeäksi kokonaisuuden koon kasvaessa nouseekin rakennukseen olennaisesti liittyvän pienimittakaavaisuuden säilyttäminen, vanhan ja uuden yhteensovittaminen sekä liittäminen ympäristöön.

ARVOTTAMINEN

Vaikka päiväkodin arkkitehtuuri ei olekaan tyyli puhdasta Oulun koulua, se edustaa hyvin asenteen ympärille syntynyttä laajempaa tyyliä ja aikakautensa rakentamista. Rakennuksen detaliikassa, värienkäytössä, pienimuotoisuudessa ja lapsen mittakaavan huomioimisessa on arvoja, joita nykypäivänä harvoin enää saavutetaan.

Päiväkoti luo yhdessä K-market Ruokavinkin kanssa palvelukeskuksen, joka luo toisen pääteen Maikkulan keskuksesta lähtevälle kaupunkimaiselle rakennetulle ympäristölle. Päiväkodin ja kaupan yhteistoiminta on todettu toimivaksi konseptiksi. Rakennus on maisemallisesti merkittävällä paikalla ja siitä on muodostunut paikallinen maamerkki.

Päiväkodilla on merkittävä sosiaalinen arvo alueen asukkaille, ja siihen liittyy muistoja ja tunnearvoa monen sukupolven ajalta. Rakennuksen ulkoarkkitehtuuri ja ympäristöön liittyminen ovat merkittäviä sekä sosiaalisten arvojen, että säilyneisyysarvojen kannalta. Rakennus on säilynyt julkisivuiltaan lähes täysin alkuperäisenä, ainoa mainittava muutos julkisivuissa on ulko-ovien vaihto nykyaikaisiin lasioviin.

Suunnitellussa käyttötarkoituksessaan rakennus on todistanut toimivuutensa. Tästä kertovat sekä käyttäjien positiivinen palaute, että lähes alkuperäisenä säilynyt tilajako, joka on pienin säädöin mukautunut toiminnan muutoksiin. Sisätiloihin tehdyt muutokset ovat käytännössä vain materiaaleissa ja väreissä, ja suurin osa on tarvittaessa helposti palautettavissa. Kuntotutkimuksissa on selvinnyt, ettei rakennuksessa ole sisäilmaongelmia eikä merkittäviä korjaustarpeita. Sisätilojen säilyneisyysarvojen kannalta on tärkeää, että rakennuksen käyttötarkoitus säilyy, mutta päiväkotikäytön puitteissa perusteltuja muutoksia voidaan edelleen tehdä arvoja vaarantamatta.

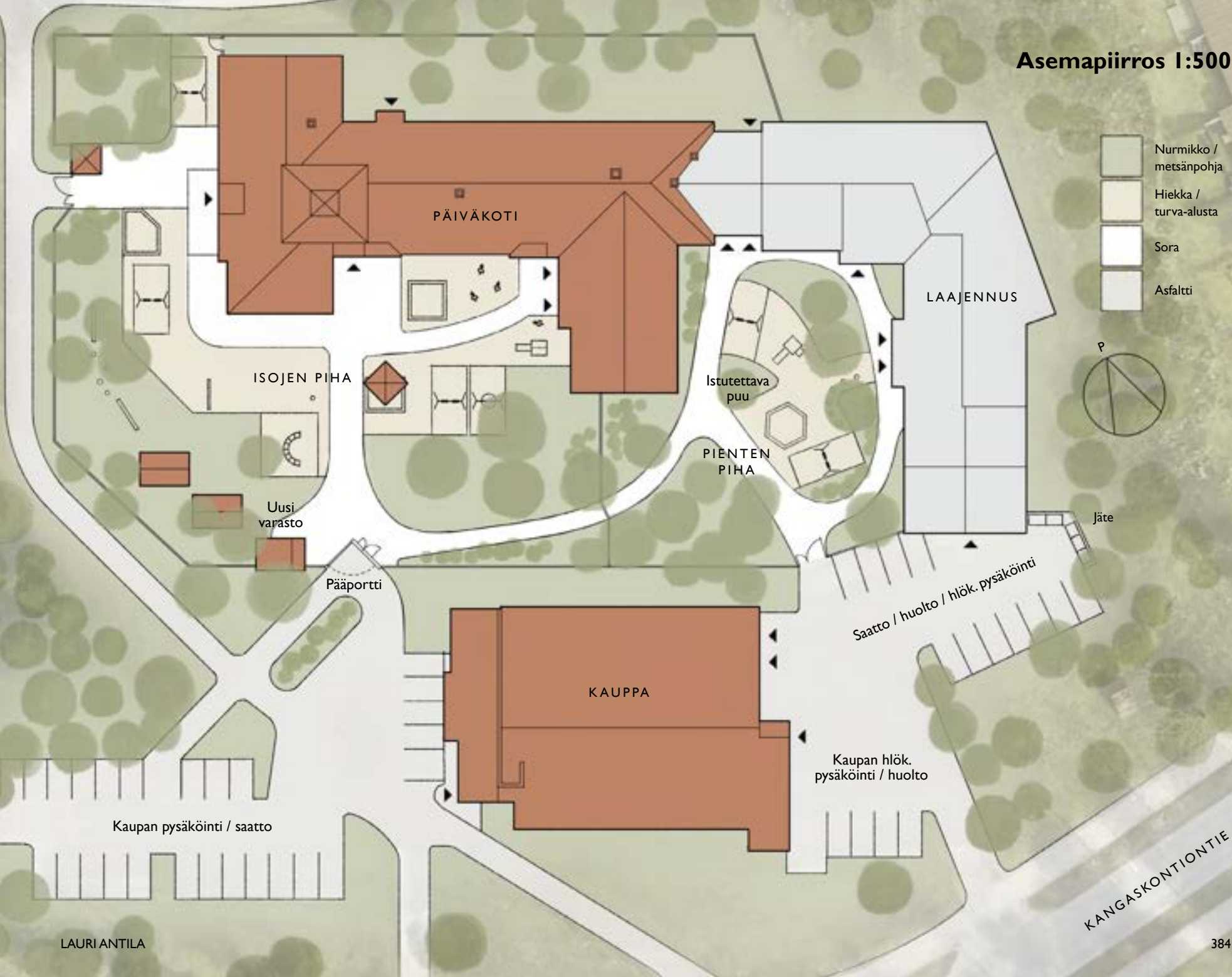

PIHA

Laajennus vaatii tonttirajan laajentamista itään, mutta tonttiin liitettävä alue on kaupungin puistoaluetta. Pihan nykyisiä leikkivälineitä ja varusteita päivitetään ja huonokuntoiset uusitaan. Pihan luonnonmukaisuus pyritään säilyttämään mahdollisimman pitkälti. Viheryhteys päiväkodin ja viereisen rivitaloalueen välillä kapenee, mutta säilyy edelleen. Kaikki pihan nykyiset männyt säilyvät, ja lisäksi laajennusosan rajaamalle uudelle pihalle saadaan säilytettyä nykyisen huoltopihan reunalla kasvavia koivuja.

Päiväkodin laajentamisen myötä pysäköintipaikkojen tarve kasvaa. Päiväkodin ja kaupan yhteisiä pysäköintialueita järjestetään uudelleen niin, että nykyiset reitit ja näkymät, etenkin Maikkulan keskuksesta jatkuva kevyenliikenteenväylä, säilyvät. Kaupan pysäköintiä ja päiväkodin saattoliikennettä pyritään erottamaan paremmin toisistaan, sillä nykyinen ratkaisu on koettu turvattomaksi. Saattoliikenne mahdollistetaan myös kaupan itäpuoleiselta pysäköintialueelta.

Asemapiirros 1:500

- Nurmikko / metsänpohja
- Hiekka / turva-alusta
- Sora
- Asfaltti

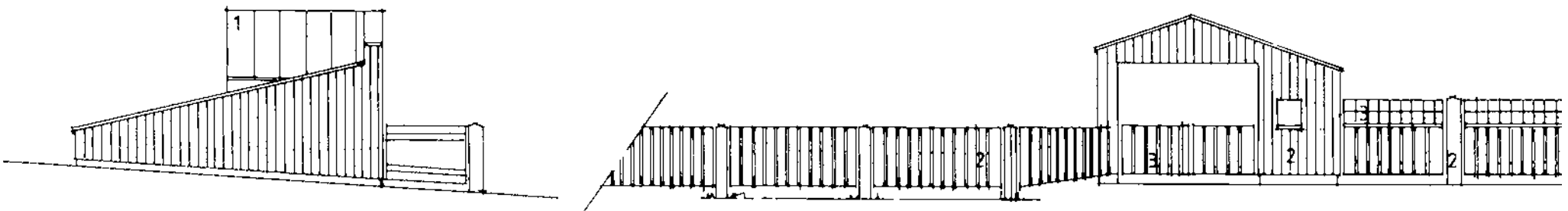
UUSI PÄÄPORTTI

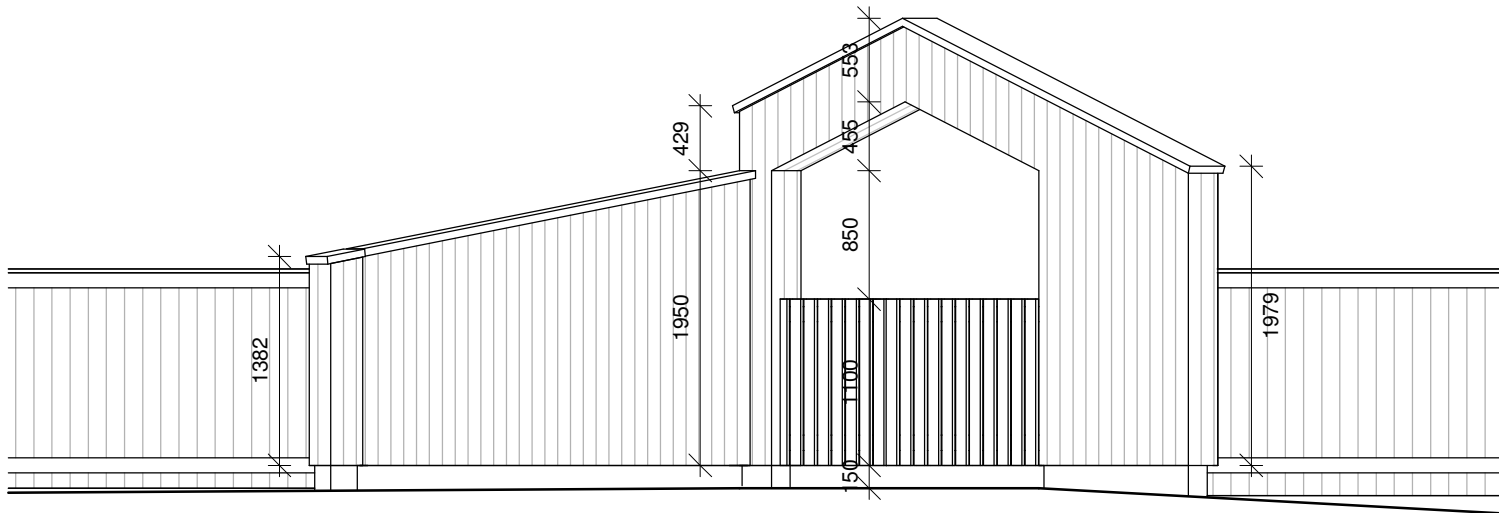
Nykyinen pääportti on koettu turvattomaksi, koska portti aukeaa nykysuositusten vastaisesti ulospäin, ja lisäksi suoraan kaupan kanssa yhteiselle parkkipaikalle. Yhdistetty kulku- ja huoltoportti ei myöskään pysy kunnolla kiinni. Alkuperäisen suunnitelman porttiaihe on jäänyt toteuttamatta, mahdollisesti siksi, ettei se mahdollista huoltoajoa.

Uudessa suunnitelmassa portin käänkö 45° kulmaan aitaan nähden mahdollistaa toiselle puolelle erillisen huoltoportin, ja kääntää pihalle saapumista paremmin kohti itään päin laajentunutta rakennuskokonaisuutta. Erilliset käynti- ja huoltoportit mahdollistavat alkuperäistä mukailevan porttiaiheeseen toteuttamisen. Portin hahmo perustuu pääpiirteiltään alkuperäisiin suunnitelmiin, mutta poikkeaa niistä liittyäkseen myös laajennusosan modernimpaan arkkitehtuuriin. Vaikka laajennusosan saattoliikenteelle onkin varattu kaupan toiselle puolelle oma pysäköinti ja käyntiportti, hyväksi koettu päiväkodin ja kaupan yhteistoiminta säilyttäneenä pääportin edelleen sekä vanhan että uuden osan käytössä.

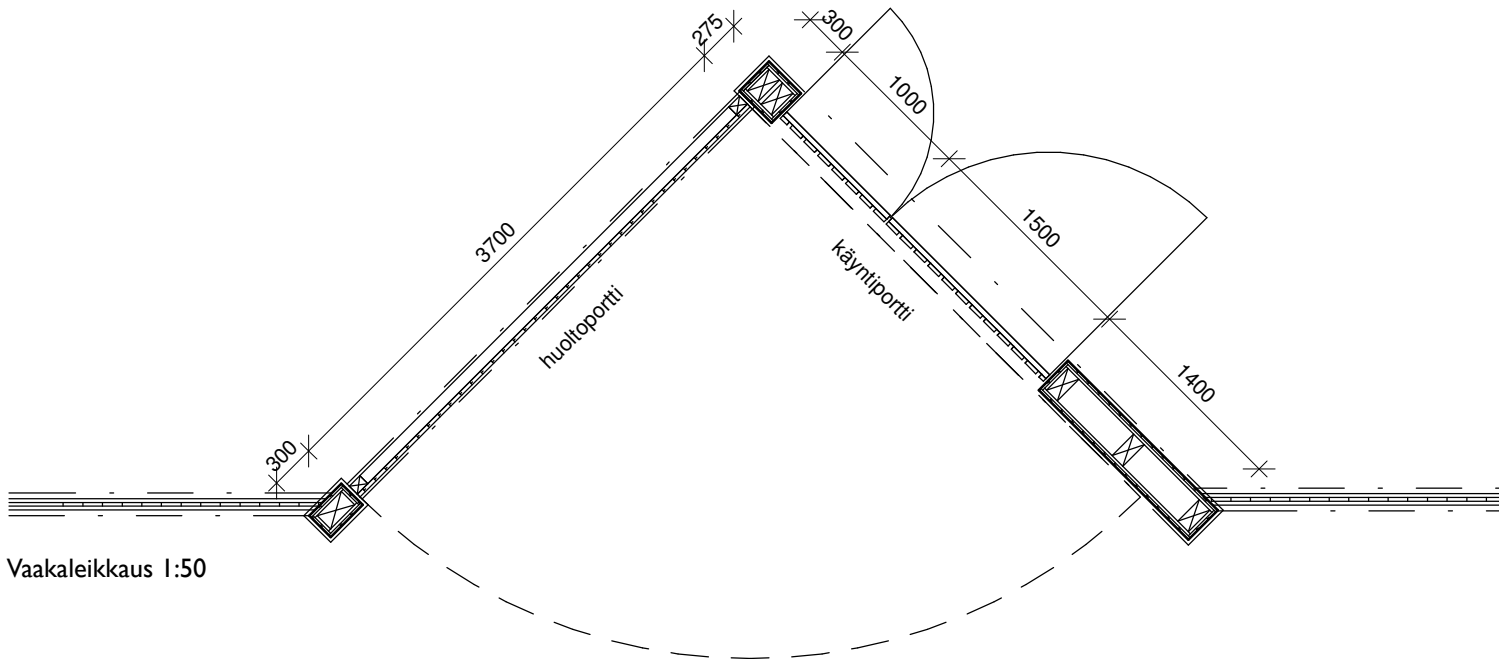
Portti on puurakenteinen ja paneeliverhoiltu, ja sen maalina käytetään alkuperäistä kartanonkeltaista vastaavaa sävyä. Näin portti liittyy luontevasti myös pihaa ympäröiviin puuaitoihin, jotka säilytetään hyväkuntoisilta osin ja tarvittaessa uusitaan saman mallin mukaan.

Alkuperäisen toteutumattoman portin projektiot.
Arkkitehtitoimisto Esko Puijola Oy, 1988.

Projektio edestä 1:50

Vaakaleikkaus 1:50

JULKISIVUT

Olemassa olevan rakennuksen julkisivuihin ei tehdä muutoksia muuten kuin vanhan ja uuden osan saumakohtassa. Liittymäkohdan tilamuutosten vaatimat uudet ikkunat toteutetaan vanhojen ikkunoiden mukaisesti, jotta rakennuksen hahmo säilyy selkeänä.

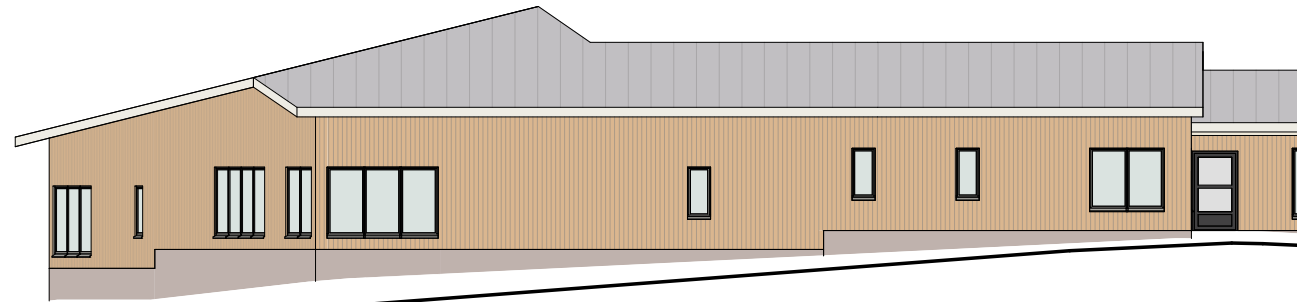
Muilta osin yhtenäisenä säilyneestä ulkoarkkitehtuurista silmiin pistävät harmaat lasiulko-ovet siirretään laajennusosan ulko-oviksi, jolloin vanhaan rakennukseen voidaan palauttaa alkuperäisen mukaiset turkoosit paneeliovet. Siirrolla vältetään muuten hyväkuntoisten ovien heittämiseltä hukkaan, ja vanhan rakennuksen sisäänkäynteihin saadaan palautettua alkuperäinen tyylinmukaisuus, erottuminen muusta värimaailmasta ja linkittyminen sisäpuolen väreihin.

Laajennusosa ei pyri piiloutumaan vanhan taakse tai jäljittelemään sitä, mutta ei myöskään pyri luomaan siihen vahvaa kontrastia. Maikkulan alueella on havaittavissa vahva yhtenäinen tyyli ja ajatusmaailma, joka vaatii myös uudisrakennuksilta sopeutumista ympäristöönsä ja jo olemassa olevaan arkkitehtuuriin. Laajennus ei siis pyri erottumaan joukosta, vaan jatkamaan olemassa olevaa nykyaikaisella tulkinnalla. Laajennusosan rakennusmassa on porrastettu kaakkoon laskevan rinteen mukaisesti, mikä tuo julkisivuihin pienimuotoisuutta ja detaljiikkaa, ja yhdistää rakennuksen paikkaansa ja ympäröivään luontoon. Ulkoarkkitehtuurissa ei ole käytetty vahvoja värejä, antaen tilaa olemassa olevan rakennuksen värimaailmalle.

Julkisivu etelään 1:200

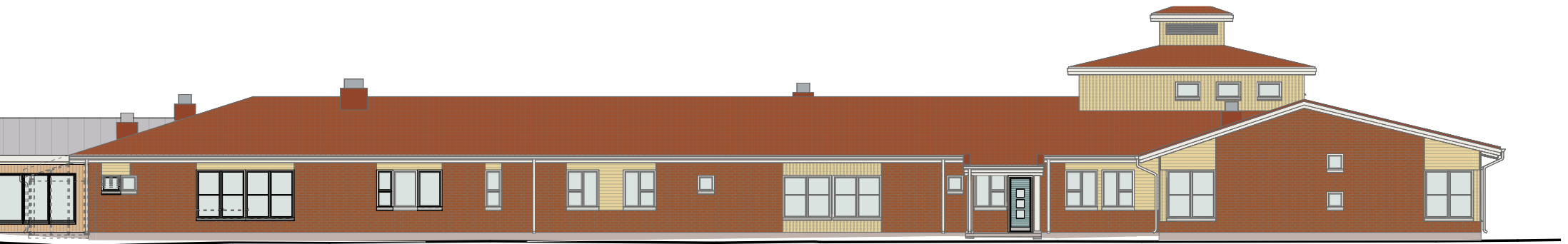
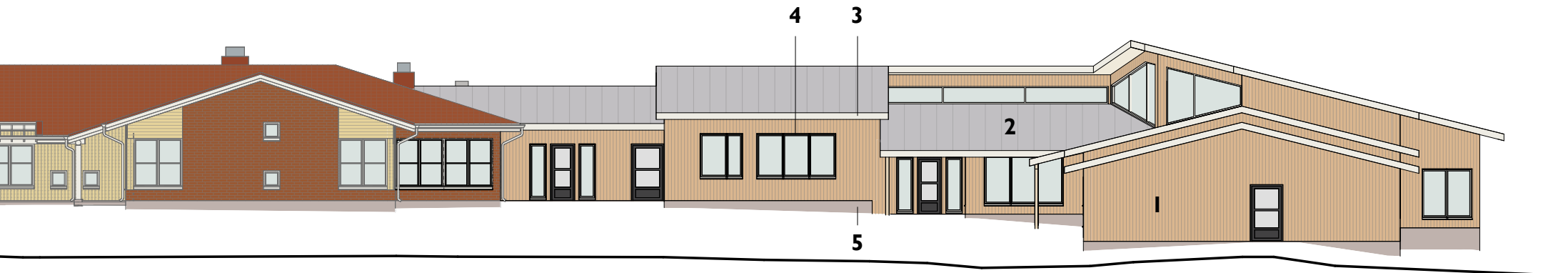
6

Julkisivu pohjoiseen 1:200

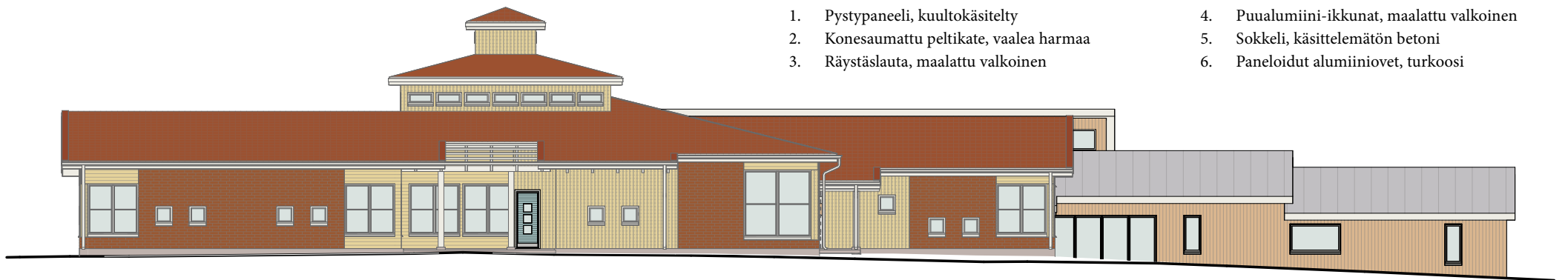

Julkisivu itään 1:200

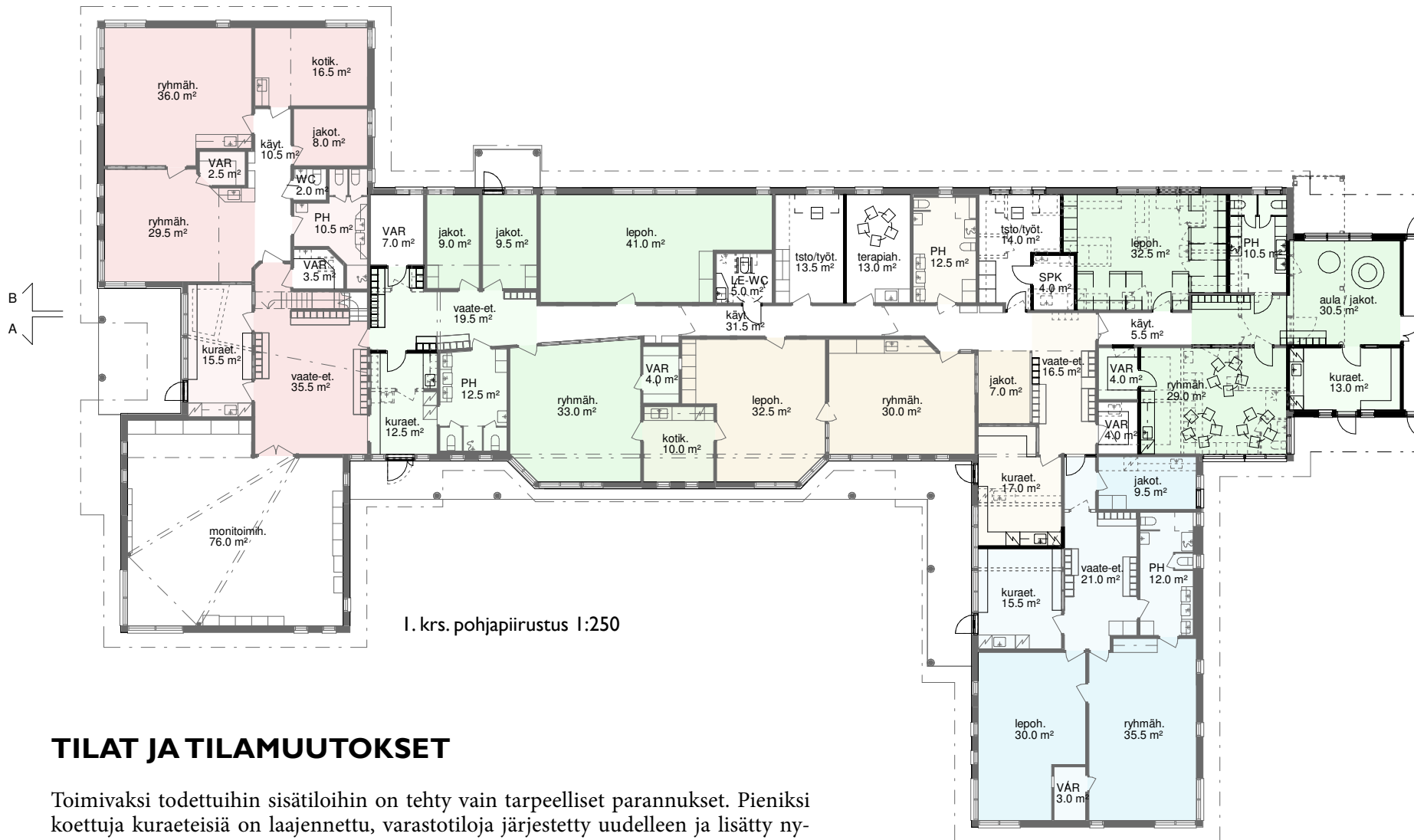

Uudet julkisivumateriaalit

1. Pystypaneeli, kuultokäsittely	4. Puualumiini-ikkunat, maalattu valkoinen
2. Konesaumattu peltikate, vaalea harmaa	5. Sokkeli, käsittelemätön betoni
3. Räystäslauta, maalattu valkoinen	6. Paneloidut alumiiniövet, turkoosi

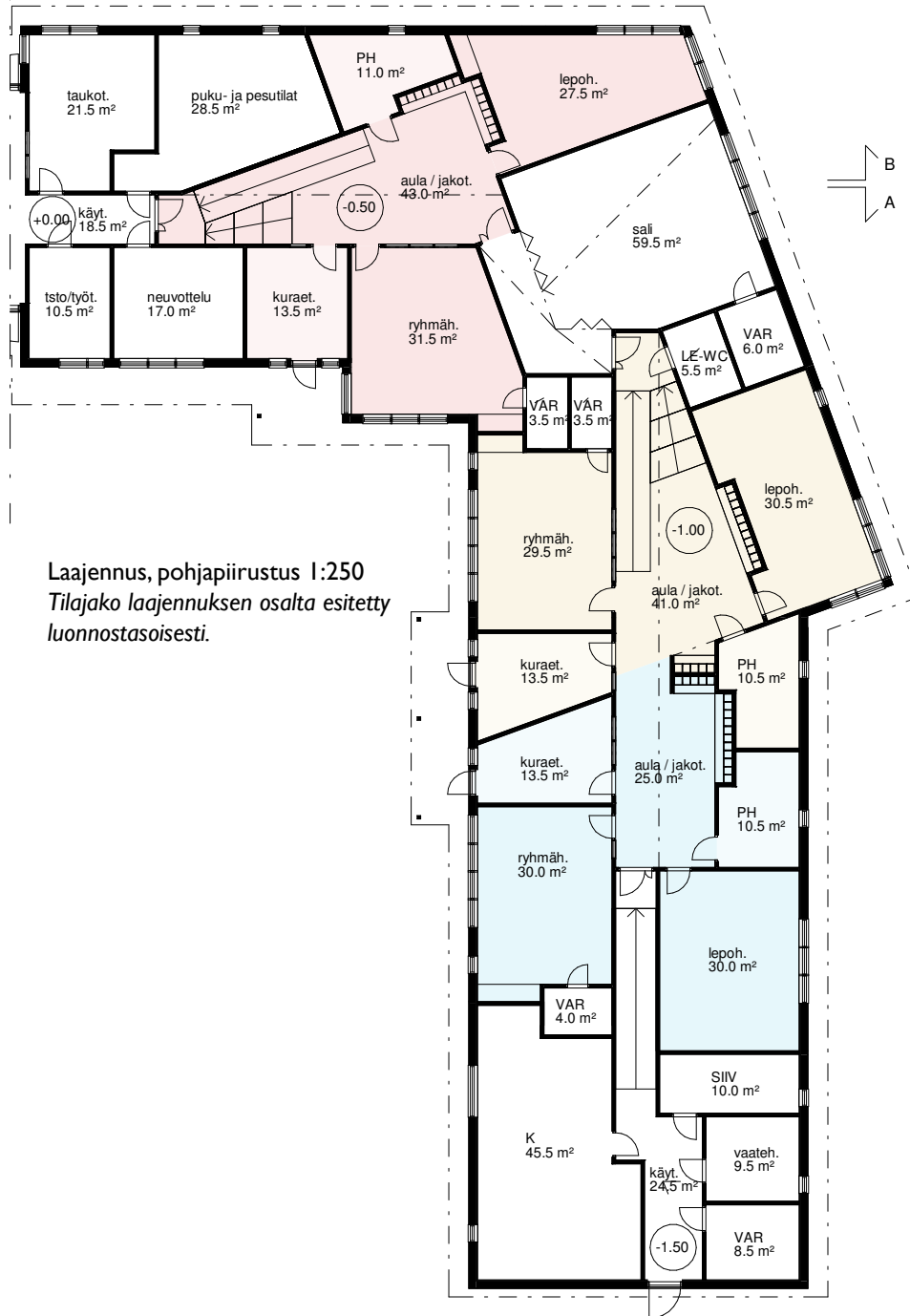
Julkisivu länteen 1:200

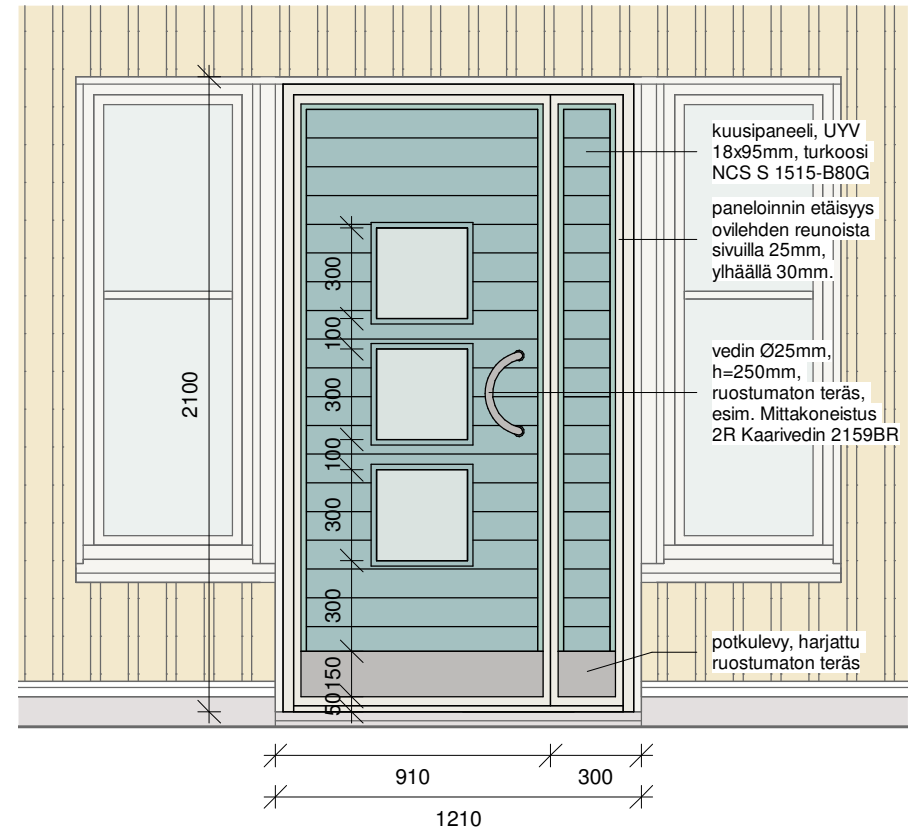
TILAT JA TILAMUUTOKSET

Toimivaksi todettuihin sisätiloihin on tehty vain tarpeelliset parannukset. Pieniksi koettuja kuraeteisiä on laajennettu, varastotiloja järjestetty uudelleen ja lisätty nyky määräykset täyttävä LE-WC. Laajennuksen myötä nykyiset sosiaali- ja huoltotilat sekä keittiö siirretään laajennusosaan, jolloin rakennuksen itäpäätyyn saadaan sijoitettua yhden päiväkotiryhmän tiloja. Muutoksella ratkaistaan myös vanhan osan nykyisten sosiaalitilojen puutteellisuus sekä kunnollisten työtilojen ja terapiatilan puuttuminen.

Laajennukseen tulee neljä 16 lapsen ryhmää, jolloin kokonaispaikkamäärä nousee nykyisestä noin kuudestakymmenestä noin sataan kahteenkymmeneen. Sisätilat on suunniteltu sillä ajatuksella, että jokainen ryhmä on oma alueensa, ja yhteiskäyttöisiä

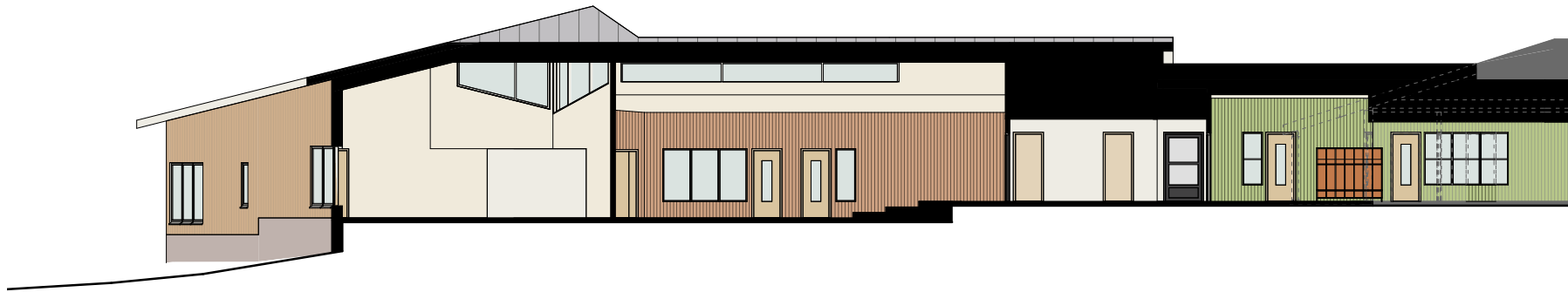
Laajennus, pohjapiirustus 1:250
Tilajako laajennuksen osalta esitetty
luonnostasoisesti.

Uusi ulko-ovi perustuen alkuperäiseen oviselosteeseen, valokuviin ja säilyneisiin oviin.
Projektio ulkopuolelta 1:50

tiloja ryhmien välillä ei salia lukuun ottamatta synny. Tämä johtaa hiukan väljempään ryhmäkohtaiseen mitoitukseen, mutta päiväkodin toiminnan kannalta laajennuksen tilajako ja toimintaperiaatteet on myös perusteltua suunnitella vanhaa puolta mukaillen. Näin päiväkodin sisäisiin toimintaperiaatteisiin ja ajatusmaailmaan ei synny ainakaan niin merkittävää eroa, kuin täysin nykytehokkuudella suunniteltu laajennus aiheuttaisi.

Laajennuksen porrastuvan rakennusmassan vaatimat portaat ja luiskat on otettu osaksi rakennuksen keskelle jääviä aulatiloihin, jotka samalla auttavat minimoimaan käytävtilojen määrän. Valo aulatiloihin saadaan muiden tilojen läpi ja katon tasoerojen mahdollistamalla yläikkunoilla. Ryhmätilat ovat pihalle päin ja lepo huoneet metsän puolella.

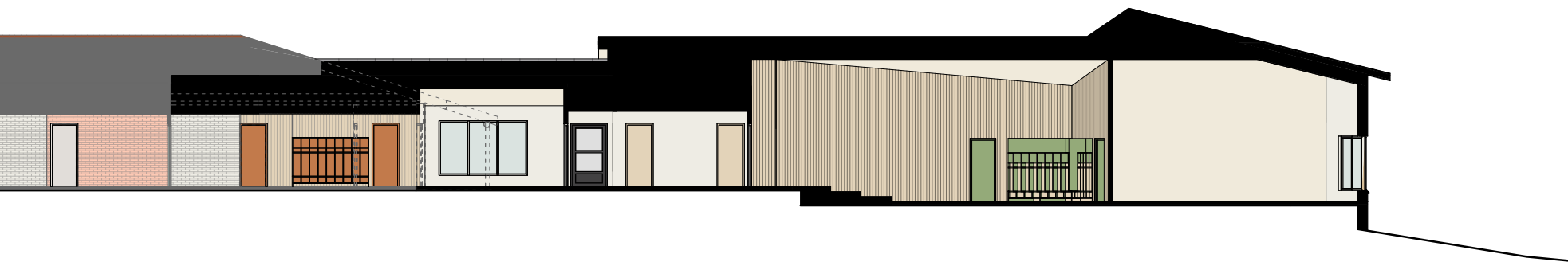
Leikkaus A-A 1:200

Leikkaus B-B 1:200

VANHAN PUOLEN VÄRIT JA MATERIAALIT

Seinien alkuperäiset värit palautetaan käytäviin, vaate-eteisiin ja kuraeteisiin. Koska maalaaminen vaatii kohtuullisen vähän resursseja, mutta siitä saava hyöty rakennuksen sisätilojen arkkitehtuurin kannalta on merkittävä, palauttaminen on nykyisen maalipinnan hyväkuntoisuudesta huolimatta perusteltua. Värien palauttamisella sekä vältetään alkuperäisen sisätila-ajatuksen menettäminen, että saadaan muutos tiloissa nykyisin vallitsevaan monotonisuuteen. Parven portaan alun perin puunvärinen paneeliseinä maalataan alkuperäisiä värejä mukaillen vaaleanpunaisella, koska palauttaminen maalamattomaksi olisi hankalaa. Harmaiden akustiikkalevyjen etupinnat maalataan valkoisiksi tilojen valoisuuden lisäämiseksi.

Kuraeteisten laajentamisessa joudutaan uusimaan lattiat, joissa käytetään alkuperäisen mukaista Pukkilan Natura-laattaa. Tarvittaessa uusitaan samalla myös pesuhuoneiden lattiat ja vedeneristeeet.

Muita palauttavia muutoksia, esimerkiksi vinyylilankkulattian tai kalustuksen osalta, ei ole järkevää tehdä niin kauan, kuin niillä on käyttöikä jäljellä. Muutosten tullessa aiheellisiksi otetaan huomioon sekä alkuperäiset arvot, että käytännöllisyys ja toimivuus. Kalustusta voidaan edelleen päivittää ja muuttaa tarpeen mukaan, kuten tähänkin asti on tehty. Koska rakennuksen arvot ovat myös toiminnassa ja käytön jatkumisessa, alkuperäisyyden tavoittelu ei saa mennä käytännön toimivuuden edelle.

SISUSTUS- SUUNNITELMA UUDET AULATILAT

*Havainnekuva aulatilasta vanhan
ja uuden osan saumakohdassa.*

*Havainnekuva aulatilasta
laajennusosassa.*

Pystypaneeli, kuultokäsitelty, väritön

Alkuperäinen väliovi, turkoosi

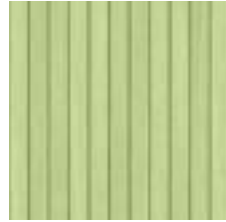
Katto, akustiikkalevy, luonnonvalkoinen

Ryhmä- ja lepohuoneet, Tekstiilimatto, harmaa

Arcchio Aleksii -LED-kattovalaisin, Ø 45 cm

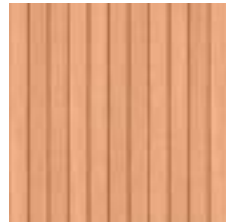
Pystypaneeli, kuultokäsitelty, vihreä

Ovet, vihreä

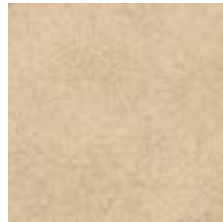
Ovet, puuviilu

Pystypaneeli, kuultokäsitelty, punainen

Ovet, punaoranssi

Vinyylilattia, beige

Poppypod, Eurokangas

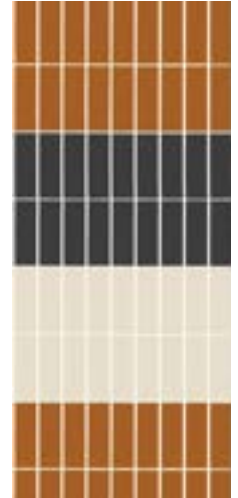
Struktur, Ellos

Rannalla, Eurokangas

Kumpupilvi, Vallila

Tiilikivi, Marimekko

Naulakko NI 000-4, Kuopion Woodi Oy

Itäpäässä vanhan rakennuksen rungon sisälle sijoittuvat uudet tilat noudattavat laajennusosan materiaalipalettia ja detaljiikkaa, jotta uusi ja vanha erottuvat selvästi toisistaan. Laajennuksen sisäarkkitehtuuri viittaa kuitenkin vanhaan esimerkiksi ovissa ja sisäikkunoissa ja kattomuodoissa. Näin ristiriitaa ei synny saumakohtassakaan esimerkiksi vanhanmallisten ulkoikkunoiden kanssa.

Uusien sisätilojen värit eivät kilpaile vanhan osan monimuotoisuuden kanssa, vaan jokaisella ryhmällä on oma kaksivärinen väritys. Värit ovat vanhan puolen tapaan murrettuja tai pastellisävyjä. Vanhaan puoleen liittyvässä ryhmässä päävärinä on vihreä, jota metsän voimakkaasta merkityksestä huolimatta ei löydy päiväkodin vanhan puolen väripaletista. Siirtymä uuteen tilaan on siksi selvä. Vanha turkoosi väliovi jää toimimaan linkkinä uuden ja vanhan välillä.

Päiväkotitoiminnalle on luontevaa käytössä syntyvä kontrolloimaton värikirjo, ja seinä- ja lattiapinnat toimivat vain sen taustana. Pohjana toimivan yksinkertaisen väripaletin rinnalle vapaamuotoisempia värejä ja kuvioita tuodaan sisustukseen verhoissa ja tekstiileissä. Aulatiloissa pysyvinä kalusteina ovat vain naulakot, jotka myöskin noudattavat kunkin ryhmän toista tehosteväriä.

Kuva: Kirsikka Lehtiniemi 2024.

Kangaskontion päiväkodin laajennus ja korjaus

Kirsikka Lehtiniemi

Havainnekuva leikkipihalta. Laajennoksen katto pillkistää vanhan osan takaa.

KANGASKONTION PÄIVÄKODIN LAAJENNUS JA KORJAUS

Lähtökohdat ja restaurointiperiaate

Käyttäjät ovat kokeneet rakennuksen toimivaksi päiväkodiksi. Kohdekäynnin aikana päiväkodin työntekijät kertoivat, että rakennus on nykypäiväkoteihin verrattuna hyvä runsaine erillisine tiloineen.¹ Rakennuksella on siis käyttöarvoa juuri päiväkotina. Rakennuksen Oulun koulun piirteet, kuten leikkisät detaljit, sopivat päiväkodille. Päiväkodiksi rakennuksen jättäminen säilyttää myös paikan historiaa. Koska päiväkotia on rakennettu samoihin aikoihin kuin alue muutenkin, on päiväkotia ollut osa alueen identiteettiä asuinalueen olemassaolon ajan.

Tämän perusteella halusin restaurointisuunnitelmassani jättää rakennuksen päiväkodiksi. Koska alueelle myös tarvitaan lisää päiväkotipaikkoja², suunnittelin rakennukseen laajennuksen. Laajennus mahdollistaa päiväkotitoiminnan säilymisen rakennuksessa. Laajennuksen myötä päiväkotia muuttuu neljän toiminta-alueen päiväkodista kuuden toiminta-alueen päiväkodiksi.

1 Kangaskontion päiväkodin henkilökunta 2024, haastattelu.

2 Ibid.

Havainnekuva vanhan ja uuden osan toisiinsa liittävästä kasvihuoneesta.

Toiminta-alueet on mitoitettu lapsiryhmälle, jossa on joko 21 yli kolmivuotiaasta lasta tai 12 alle kolmivuotiaasta. Tilapaikkoja päiväkodissa on siis enimmillään 126.

Rakennuksen olemassa olevien tilojen toiminnallisuutta parannetaan ja lisäksi rakennusosia kunnostetaan. Joitain tilamuutoksia tehdään myös alkuperäisen rakennuksen ja laajennusosan sovittamiseksi yhteen toimivaksi kokonaisuudeksi. Sisätiloissa pyrin säilyttämään ja myös palauttamaan alkuperäisiä pintoja ja säilyttämään olemassa olevia kalusteita. Rakennuksen julkisivut kunnostetaan ja laajennuksen vuoksi niihin tulee muutamia muutoksia.

Leikkihän valoisuuden säilyttäminen ja laajennoksen sijainti

Tontti sijaitsee loivassa etelärinteessä, minkä vuoksi sinne paistaa aurinko myös talvipäivinä. Oulun korkeudella aurinko nousee keskitalvella vain hieman horisontin yläpuolelle, joten päivänvalo ei talvella ole itsestäänselvyys. Alkuperäisessä suunnitelmassa ja nykyisellään leikkihiha sijaitsee rakennuksen eteläpuolella, ja on siksi valoisa, minkä näen arvokkaana. Sisäpihan tunnelma on myös tärkeä osa rakennuksen arkkitehtuuria. Tämän vuoksi halusin sijoittaa laajennusosan rakennuksen taakse ja mahdollistaa myös kulun uuteen osaan rakennuksen etupuolelle. Siten leikkihiha voi luontevasti sijaita nykyisellä paikallaan ja myös iltakäyttäjät pääsevät kulkemaan etupihan kautta.

Jotta laajennusosalle ja päiväkodin pihalle riittää tarpeeksi tilaa, päiväkodin tonttia laajennetaan kaupungin puiston puolelle. Tontin siirtämisen vuoksi virkistysalueen polkua siirretään kulkemaan hieman pohjoisemmaksi.

Laajennusosa on nykyisestä rakennuksesta erillinen, lasisella kasvihuoneella vanhaan päiväkotiin liittyvä kaksikerroksinen "torni".

Pihan toiminnallisuus ja metsän läheisyys

Oulun kaupungin sivistysohjelman yksi varhaiskasvatustavoitteista vuodelle 2026 on ”puoli päivää pihalla”³ ja myös käyttäjät toivat ilmi pihan kehitystarpeen⁴. Tämän vuoksi pihaa kunnostetaan ja myös laajennetaan, jotta se riittää kattamaan laajenevan päiväkodin lasten tarpeet.

Valoisa eteläpiha jaetaan pienten pihaan ja isojen pihaan. Tontin taakse, varjoisammalle pohjoispuolelle, toteutetaan metsäseikkailupiha, jonne lapsiryhmät voivat välillä lähteä "seikkailulle".

Leikkivälineiden ja pintojen korjaus ja muutokset

Pihan pintamateriaaleja ja leikkivälineitä uusitaan. Alkuperäiset leikkimökit ja nykyiset keinut säilytetään omalla paikallaan. Pihamateriaaleiksi tuodaan asfaltin rinnalle laatoitusta jolla myös estetään soran ja kuorikatteen kulkeutuminen ympäri pihaa. Nykyiset turva-alustat keräävät vettä,

3 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 ja Oulun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma, 56-57.

4 Kangaskontion päiväkodin henkilökunta 2024, haastattelu.

joten ne vaihdetaan turva-alustaksi soveltuviksi kuorikatteeksi ja soraksi. Metsänpohjaa säästetään ja tarvittaessa kuluneita kohtia kunnostetaan kunnalla. Luonnolliset, epätasaiset metsäiset leikkialueet tukevat lasten koordinaation kehitystä⁵ ja luontoympäristön mikrobeille altistuminen immuniteettia ja terveyttä⁶. Hiekkalaatikot kunnostetaan ja pienten pihan liukumäki uusitaan ja sijoitetaan etelämmäs. Isojen pihalle tuodaan liukumäki ja tasapainoilutukkeja. Pelikentän pinta uusitaan. Sekä isojen että pienten pihalle sijoitetaan valoisille paikoille istutuslaatikoita.

Metsäpiha jätetään luonnonmukaisempaan kuntoon. Pihalle tehdään nuotiopaikka ja tuodaan kiviä ja tukkeja kiipeilyä ja seikkailua varten. Nykyisen, purettavan tien kohdalle tuodaan kunntaa. Varvikoksi laajennuksen ja vanhan osan väliin istutetaan puolukkaa, kanervaa, mustikkaa ja pensaiksi katajoita.

Valaisimet, puut ja pensaat

Nykyiset puut säilytetään lukuunottamatta laajennusosan kohdalta kaadettavia puita. Pihalle tuodaan muutamia uusia pihlajia ja suomalaisia pensaita. Pihalla sijaitsevat alkuperäiset valaisimet säilytetään ja uusitut valaisimet vaihdetaan pyöreisiin, alkuperäisten valaisimien tyyliin valaisimiin. Metsäpihalle tuodaan uusia, matalia himmeitä valaisimia.

Aidat, portit ja varastot

Pohjoisosan aita rakennetaan nykyisten aitojen kanssa ulkonäöltään vastaavaksi. Korotetut, kaksiosaiset tolpat uusitaan ja aidat kunnostetaan. Metsäpihaa ja isojen- ja pienten piha-alueita toisistaan rajaava aita toteutetaan 800mm korkeana aitana, joka ulkonäöltään mukailee pihaa rajaavia korkeita aitoja. Huonokuntoiset portit uusitaan vanhaa vastaaviksi. Nykyinen pääportti uusitaan ulospäin aukeavaksi, koska nykyinen portti avautuu ylöspäin rinteeseen ja on siksi kallellaan.

Huolto ja pysäköinti

Pääsisäänkäynnin yhteyteen rakennetaan tyyliään vanhoihin varastoihin sopiva 3 mm syvä pyöräkatos, jotta katokseen mahtuu perävaunullinen pyörä. Tontille sijoitetaan myös kattamattomia pyöräpaikkoja. Huoltopiha säilytetään paikallaan. Henkilökunnan pysäköintipaikkoja lisätään laajentamalla asfalttia.

5 Fjortoft 2001, 111-117

6 Marja I. Roslund et al,

26.7

+27.0

METSÄSEIKKAILU-PIIHA

Puuaita 1500

matala aita

KIIPEILY KIVIÄ

Sora

Nuotiopaikka

Kunta

TASAPAINOILU TUKKEJA

Kunta

KEINU

Portti

pp

Laatoitus

HIEKKA

LIUKUMÄKI

Kuorikate

KEINU

+26.9

istutus laatikoita

ISOJEN PIIHA

Pelikenttä

Kunta

LEIKKIMÖKIT

LIPPUTANKO

KIIPEILY

Puuaita 1500

pp

Portti

pp

matala aita

PIENTEN PIIHA

KEINU

Kuorikate

HIEKKA

KIIPEILY

LEIKKIMÖKIT

LIUKUMÄKI

Kunta

istutus laatikoita

Turvasora

JOUSI-KEINUT

Asfaltti

Laatoitus

HIEKKA

I

II

II

Varvikko

Varvikko

Sora

PELASTUSAJONEUVO

Syväkeräys-astiat

+26.9

HUOLTO

Henkilökunnan pysäköinti

Asfaltti

pp

Saattoliikenne

+24.2

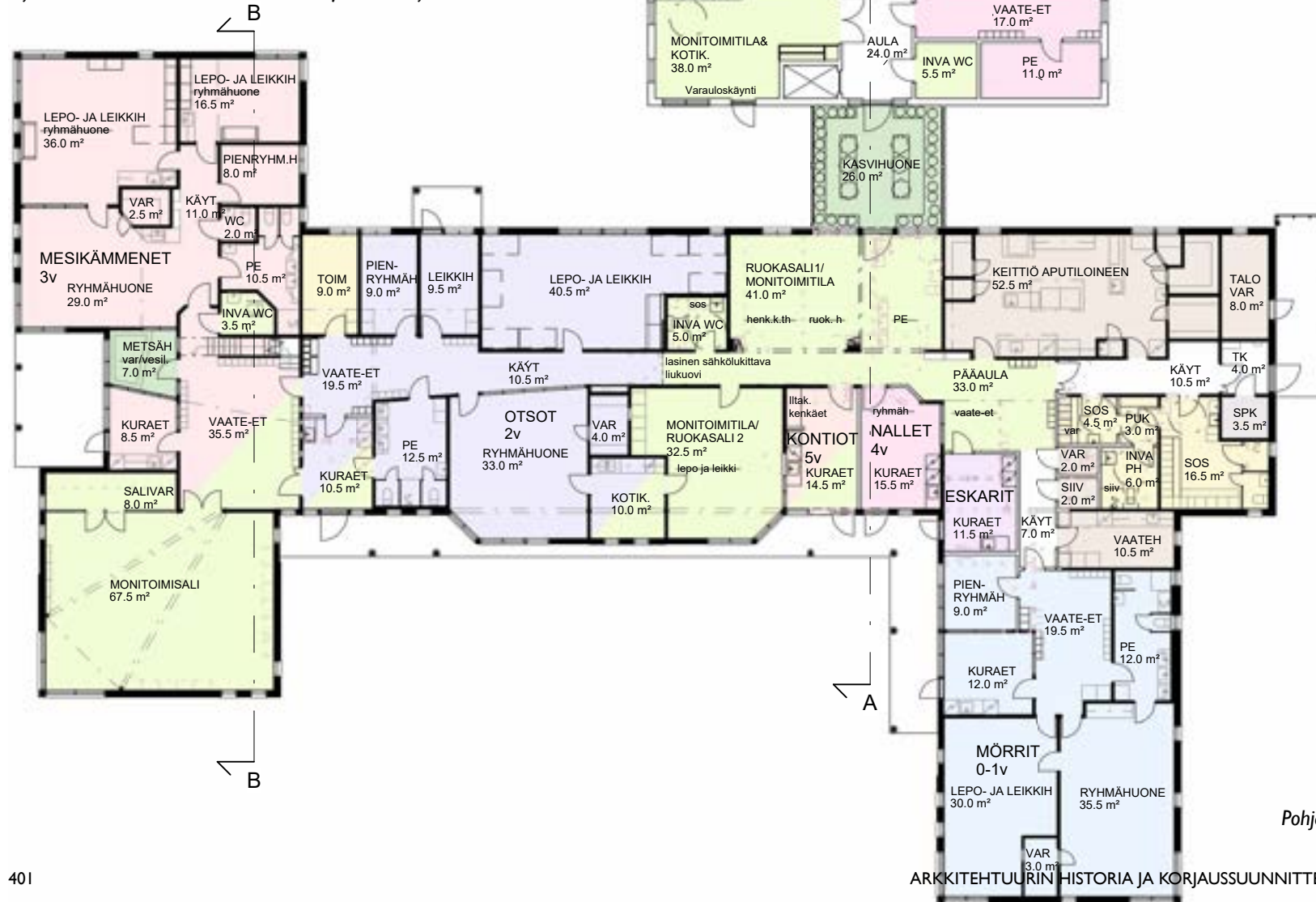
+25.0

Pellonpolku

Asemapiirros 1:500

LAAJENNUS JA SISÄTILOJEN MUUTOKSET

Vanhan osan sisätilat säilytetään pääosin vanhassa käyttötarkoituksessa ja lähinnä kunnostetaan. Joitain toiminnallisuutta edistäviä tilamuutoksia kuitenkin tehdään. Rakennuksen oikeassa kulmassa sijaitsevat toimintatilat poistetaan käytöstä ja niiden paikalle sijoitetaan uudet kuraeteiset sekä yhteistiloja.

- Lasten toiminta-alueet:
- Mesikämmenet
 - Otsot
 - Kontiot
 - Nallet
 - Eskarit
 - Mörrit
-
- Yhteistilat & iltakäyttö
 - Metsähuoneet
 - Henkilökunnan tilat
 - Huoltotilat
 - Tekniset tilat

Pohja 1. kerros 1:250

Laajennusosa liitetään vanhaan osaan lasisella kasvihuoneella. Kasvihuoneessa lapsiryhmät voivat istuttaa ja hoitaa kasveja myös talvella. Laajennuksessa sijaitsee yhteiskäyttötiloja sekä henkilökunnan toimistotiloja sekä kolme lasten toiminta-alueita, joista yksi on ensimmäisessä kerroksessa ja kaksi ylemmissä. Sijoittelun vuoksi laajennusosan käyttäjät pääsevät kulkemaan kasvihuoneen läpi päivän mittaan useita kertoja, hyötyen näin kasvihuoneesta arjessa.

Henkilökunnan tilat

Henkilökunnan sosiaalitiloja laajennetaan ja sijoitellaan uudelleen. Naisten käytössä tällä hetkellä oleva sosiaalitila kunnostetaan, suihku rajataan pukuhuoneesta seinällä ja sosiaalitilasta avataan kulku uuteen esteettömään puku- ja pesuhuonetilaa. Näin ollen pukuhuoneesta voidaan käyttää myös toista suihkua ja wc:tä. Tällä hetkellä päiväkodissa työskentelee vain naisia, mutta tulevaisuuden varalta toiselle puolelle esteetöntä puku- ja pesutilaa sijoitetaan toinen sosiaalitila, joka kattaa lisääntyvän henkilökunnan tarpeita ja mikäli sukupuolijakauma muuttuu tulevaisuudessa, tilaon muunneltavuus mahdollistaa sosiaalitilojen toimivuuden.

Henkilökunnan toimisto ja ruokailutila puretaan ja otetaan käyttöön yhteistilaksi, ja tilalle rakennetaan laajennusosaan neuvottelu/ taukokuone sekä toimisto. Nykyinen pikkutoimisto jätetään paikoilleen.

Säilytettävät lasten toiminta-alueet

Säilyvät kolme lasten toiminta-alueita jätetään pitkälti sellaiseksi kuin ne nyt ovat. Pienet pintavauriot korjataan. Otsot -ryhmän toiminta-alueen nykyinen kura-eteinen on ahdas, joten sitä laajennetaan vaate-eteisen puolelle. Mesikämmenet -ryhmän toiminta-alueella sijaitseva nykyinen varasto, entinen vesileikkihuone, palautetaan perusmateriaalihuoneeksi tekemällä huoneesta metsämikrobihuone. Ryhmähuoneita muutetaan Mesikämmenen toiminta-alueella lepohuoneiksi, minkä vuoksi tiloihin tulee kiintokalusteina sänkykaapit. Mörriit -ryhmän toiminta-alueella siirretään muutamia seiiniä, jotta saadaan tilaa työntekijöiden laajennettaville sosiaalitiloille.

Toiminta- alueiden sijoittelu

Mörrien toiminta-alueelle sijoitetaan pienimpien lapsien ryhmä, koska tila on muista erillisin ja soveltuu tarkoitukseen hyvin. Otsot -ryhmän toiminta-alue soveltuu myös hyvin pienille lapsille. Mesikämmenet -ryhmän

toiminta-alueella sijaitsee hieno lasten leikki-parvi, jonne kiipeäminen kuitenkin vaatii hieman taitoa, ja toiminta-alue soveltuu siksi paremmin noin kolmevuotiaille lapsille. Laajennusosaan kulkeminen vaatii hieman itsenäisyyden opettelua, joten sinne sijoitetaan hieman vanhemmille lapsille tarkoitettut tilat. Alakerrassa ovat pienemmät noin nelivuotiaat lapset, ja yläkerrassa viisivuotiaiden ryhmä ja esikoululaiset.

Yhteistilat ja iltakäyttö olemassa olevassa rakennuksessa

Uuteen Kontiot -ryhmän kuraeteiseen sijoitetaan iltakäytön kengille ja ulkovaatteille säilytystilaa omaan seinäkkeellä rajattuun osioonsa. Myös pääaulaan jätetään iltakäyttöä ja päiväkodin juhlija varten vanhoja lasten vaate-eteisen naulakkoja. Vanhasta sosiaalitilasta tehdään yhteistiloja palveleva inva-wc.

Ruokasali toteutetaan kahtena yhtä ryhmää kerrallaan palvelevana tilana, joista molemmat voivat palvella päiväkodin käyttöä myös monitoimitilana. Ruokasaleissa ruokailevat laajennusosassa olevat isompien lasten ryhmät, pienemmät ruokailevat omissa tiloissaan kuten ennenkin. Monitoimitiloissa/ ruokasaleissa voi toimia myös esimerkiksi iltaisin lasten kerhoja tai esimerkiksi partioryhmiä, joiden käytettävissä on myös kotikeittiö.

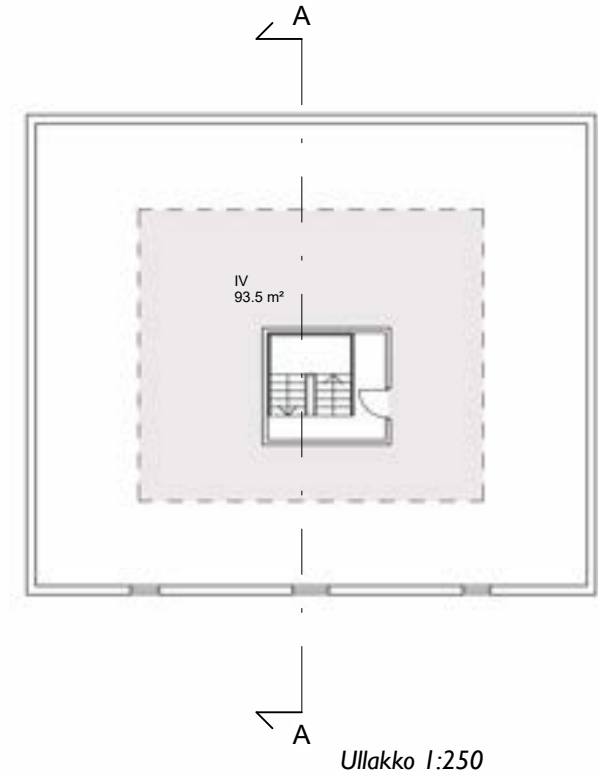
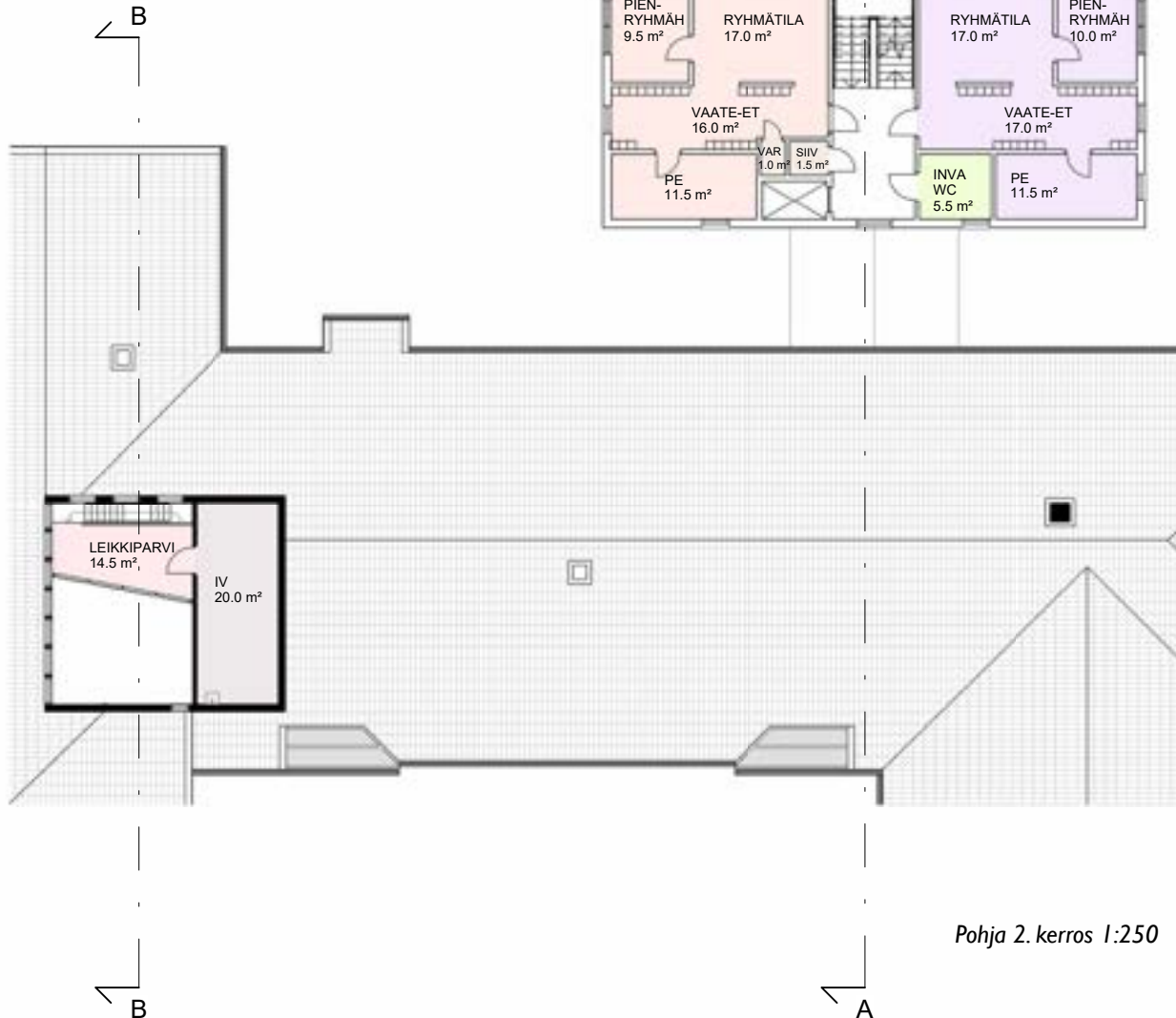
Monitoimisali säilytetään muuten sellaisenaan, mutta se poistetaan lepotilakäytöstä, koska jumppasalin käyttöaste kasvaa uusien toiminta-alueiden myötä. Jumppavälineiden ja muiden kalusteiden varastointia varten monitoimisalin perälle sijoitetaan salivarasto. Monitoimisalin iltakäyttöä palvelee tarvittaessa Otsot -ryhmän kuraeteinen. Koska laajennusosan iltakäyttö tapahtuu Kontiot -ryhmän kuraeteisen sekä pääaulan kautta, myös kaikki pääaulaan yhteydessä olevat ovet varustetaan sähkölukoin.

Yhteistilat ja iltakäyttö laajennusosassa

Laajennusosaan toteutettavat uudet yhteistilat palvelevat sekä päiväkotilaisia että lähialueiden asukkaita iltakäytössä. Yhteistiloihin kuuluu monitoimitila jossa on myös kotikeittiö sekä taide- ja käsityötilat aputiloineen. Tiloihin sijoitetaan savitöiden tekoa varten keramiikkauuni, jolloin päiväkotilapset voivat tehdä savitöitä, kuten kukkaruukkuja omille istutuksille. Iltakäyttö voi olla esimerkiksi lasten taide- ja käsityökerhoja tai aikuisten keramiikkakerho. Monitoimitila palvelee seä laajennusosan kotikeittiönä että myös iltakäyttäjien keittiönä esimerkiksi koululaisten kokkikerholle. Monitoimitilaan varataan osa säilytyskalusteista iltakäytölle sekä naulakotilaa. Naulakkojen ja komerojen lisäksi käytävän varrella iltakäyttäjien käytössä on myös pieni siivouskomero.

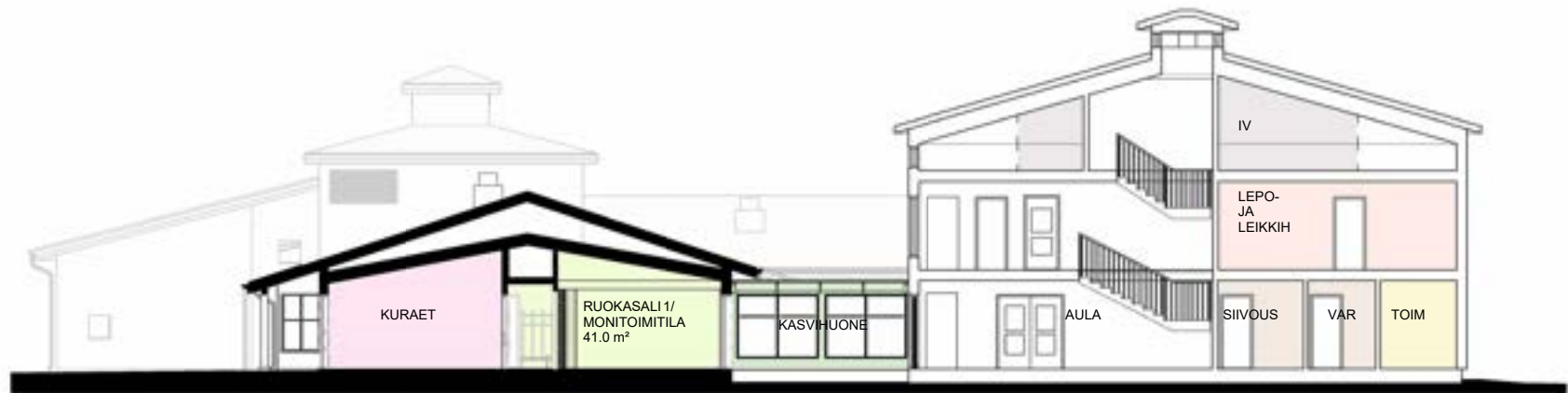
Vanhan osan tornin tilat

Vanhan osan leikkiparven alkuperäinen muovimatto säästetään ja pintavauriot korjataan. Leikkiparvelle vievän portaikon mäntypaneeli puhdistetaan valkoisesta maalista ja lakataan.

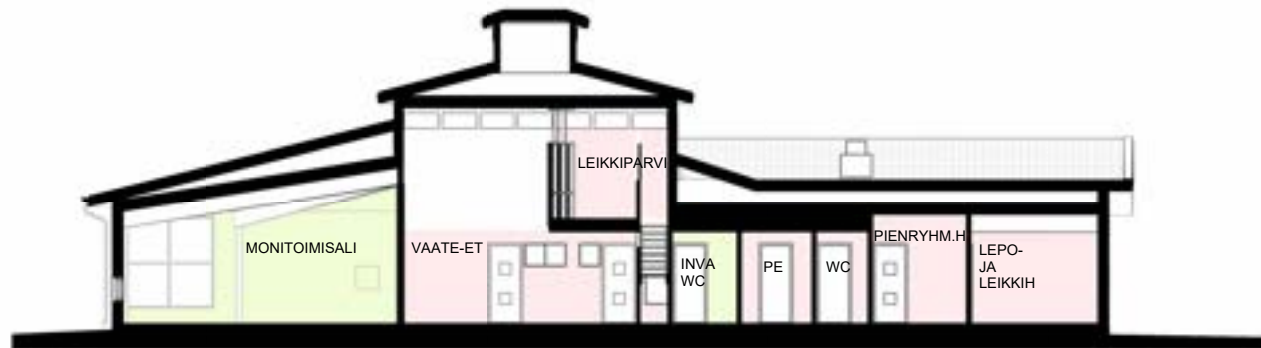

Laajennusosan toisen kerroksen tilat

Toisessa kerroksessa sijaitsee kaksi toiminta-aluetta, jotka ovat samankaltaisia ensimmäisen kerroksen toiminta-alueen kanssa. Toiminta-alueilla on ryhmähuone ja leikki- ja lepo huone, joka voidaan levon ajaksi rauhoittaa jakamalla huone kahteen osaan taittoseinällä. Lisäksi toiminta-alueilla on pienryhmähuone. Pukeutuminen voi tarvittaessa jakautua vaate-eteisestä toiminta-alueen keskiössä sijaistevaan ryhmätilaan. Pesuhuoneeseen pääsee vaate-eteisestä. Tiloissa mahdollistuu ympärikerrettävyys.

Leikkaus A-A 1:200

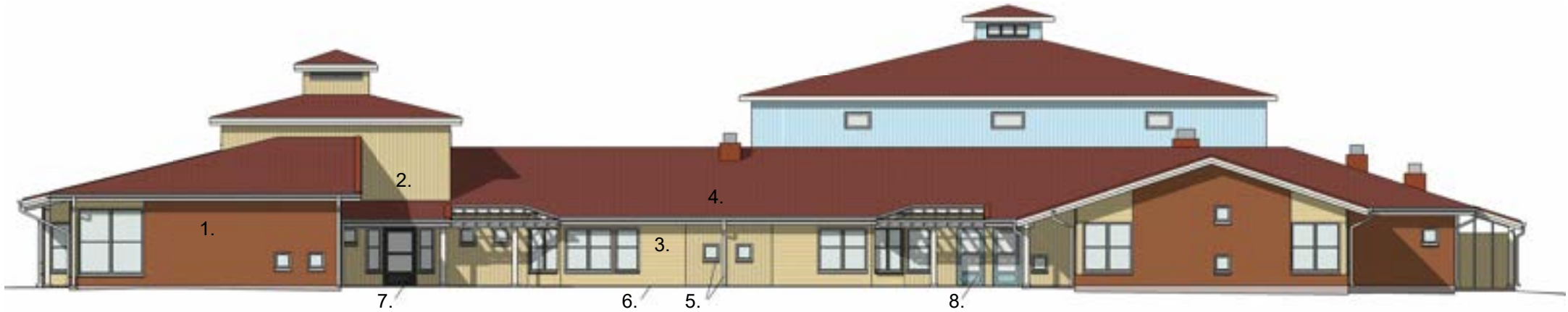

Leikkaus B-B 1:200

Ullakko

Ullakolle jää tilaa uudelle IV-konehuoneelle.

Laajennososan huipulla on kattolyhty, josta valo pääsee valaisemaan porrashuoneen.

Julkisivu etelään 1:200

Julkisivu pohjoiseen 1:200

JULKISIVUT

Vanhan osan julkisivujen pintavauriot korjataan ja verhoilut huoltomaalataan alkuperäistä vastaavin sävyin. Tiiliverhouksessa olevat töhryt puhdistetaan. Rikkoutuneet pilarit korvataan uusilla alkuperäisiä vastaavilla pilareilla. Ikkunoiden hyttysverhot uusitaan, karmit maalataan ja tarvittaessa vuorilautoja uusitaan. Mikäli katosta tai sokkelista paljastuu lumen alta vaurioita, ne korjataan. Uudet vanhan osan ovet ovat turkooseja alkupeäisten ovien mukaisesti. Seuraavalla kerralla kun tulee tarve uusista ovia, myös muut ovet vaihdetaan turkoosin värisiksi.

Laajennus rakennetaan pääjulkisivun taakse, josta se kurkkaa etupihalle. Laajennusosan ilme ottaa vaikutteita vanhan osan tornista. Julkisivu verhoillaan vaaleansinisellä kuusipuisella pystypaneelilla. Metallirakenteinen, lasinen kasvihuone lasikatteella yhdistää uuden ja vanhan osan toisiinsa. Näin vanhaa ulkoseinää ei tarvitse purkaa laajasti.

Julkisivu länteen 1:200

Julkisivu itään 1:200

11. 12.

Julkisivumateriaalit

1. Tiiliverhous, soininlahden punainen 2. Lomalaudoitus pysty, keltainen NCS S 1125-G98Y 3. Vaakapanelointi, keltainen NCS S 1125-G98Y 4. Kattotiilet, tiilenpunaiset ja tiilenpunaiset pellit 5. Pilarit ja ikkunankarmit, maalarinvalkoinen NCS S 0500-N 6. Sokkelit ja pihakiveys katosten alla, betoninharmaa 7. Vanhat ovet, maalattu metalliovi, sävy NCS S 7005-R80B/
RAL 7015	8. Uudet ovet, pulverimaalattu metalliovi, turkoosi, NCS S 1515-B50G 9. Pystypaneeli UTS 150mm, vaaleansininen, NCS S 1010-R90B 10. Katto tiilikate, tiilenpunainen 11. Lasi 12. Teräs, musta

VÄRITYS- JA SISUSTUSSUUNNITELMA

Lattiamateriaalit

Ruokasalien/ monitoimitilojen, pääaulan ja siihen yhdistyvän käytävän sekä Otsot- ryhmän vaate-eteisen lattiamateriaali uusitaan. Lattiamateriaaliksi valitaan alkuperäisen lattian sävyn kaltainen, keltainen, kuusikulmainen muovimatto, johon kuvioidaan Kontio-, Nalle- ja eskariryhmien omalla tehostevärillä polku kohti ryhmien omia toimintatiloja. Myös laajennusosan aulatiloihin asennetaan samaa muovimattoa tehostevärisin poluin. Säilyville lasten toiminta-alueille lattiaksi jätetään nykyinen vaaleanharmaa vinyylilattia. Uusiin sosiaalitiloihin asennetaan kosteutta kestävä vaaleankeltainen massalattia.

Laajennettava esikoululaisten kuraeteisen lattia sekä uusien kontiot- ja nallet ryhmien kuraeteisten lattiat laatoitetaan muissakin kuraeteisissä käytetyllä pukkilan punaisella natura laatalla. Uusiin kuraeteisiin asennetaan tyhjälle seinälle muunneltava, tehostevärisin seinäsäilytysjärjestelmä johon voi asentaa niin kenkähyllyjä, vaatelaulakoita kuin erilaisia hyllyjä ja korejakin.

Kasvihuoneen lattia laatoitetaan pukkilan punaisella laatalla. Monitoimisalin saarniparketti kunnostetaan.

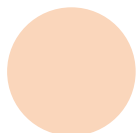
Seinät

Vanhan osan uudet seinät maalataan valkoisella ja tehosteväreinä käytetään rakennuksessa alunperin käytettyä vaaleaa persikkaa, vaaleaa turkoosia ja vaaleankeltaista. Monitoimisalin uusi varaston seinä maalataan alunperin seinää vasten olleiden kappikalusteiden ovien sävyn mukaan persikan väriseksi.

Tehostesävyt

Vaaleankeltainen
NCS S 0510-Y30R

Vaalea persikka
NCS S 0520-Y70R

Vaalea turkoosi
NCS S 0520-Y70R

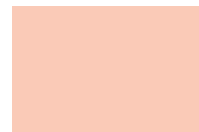
Pilarit ja palkit, punainen,
NCS S 2050-Y90R

Lasten toiminta-alueiden kalusteet

Otsot ja Mörrit -ryhmien alkuperäiset lepokalusteet, kuten kerrossängyt ja pinnasängyt säilytetään. Myös kotikeittiökälyt säilytetään. Mesikämmenet-ryhmän toiminta-alueelle tuodaan sekä kaappisänkyjä että muutama päiväkotikäyttöön suunniteltu sarjasänkysohva, jonka alta voi vetää kaksi lisäsänkyä. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään monitoimisalista poistettavia kaappisänkyjä, mutta jos niiden kunto on huono, valitaan uusien kaappisänkyjen ovien väriksi alkuperäisiin kalusteisiin sopiva persikka.

Matalat pikkuikkunat

Matalat kurkistussikkunat ovat aiheuttaneet päiväkodin toiminnassa päänvaivaa, koska ne häiritsevät lasten keskittymistä. Sen vuoksi ikkunoihin asennetaan sumentava mutta valoa läpi päästävä kalvo, joka on kuitenkin mahdollista myöhemmin poistaa.

Monitoimisalin uuden salivaraston
seinän sävy persikka NCS S 0515-
R90B

Lasten tilojen ovien sävy. Osaan ovista
asennetaan sähkölukot. Mikäli päädytään
hankkimaan uudet ovet, värisävyksi valitaan
alkuperäistä (Miranol 413 Laguuni) vastaava
NCS S 1515-B50G

Säilytettäviä
naulakkokalusteita
Kuva: Hilla Niemelä
2024

Säilytettävät OTSOT-
ryhmän lepuhuoneen
kerrossängyt Kuva:
Hilla Niemelä 2024

Monitoimisalin kunnostettava
saarniparketti. Kuva: Hilla Niemelä 2024

TARKENNUS

Uusien lattialaattojen sävy pääaulassa ja yhteistiloissa:

Vaaleankeltainen

Tehostelaatat polkuun:

Vaalea persikka,
Kontiot

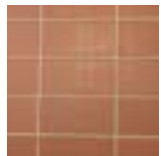

Vaalea turkoosi,
Nallet

Vaalenvioletti,
esikoululaiset

Kuraeteiset, pukkila
natura punainen:

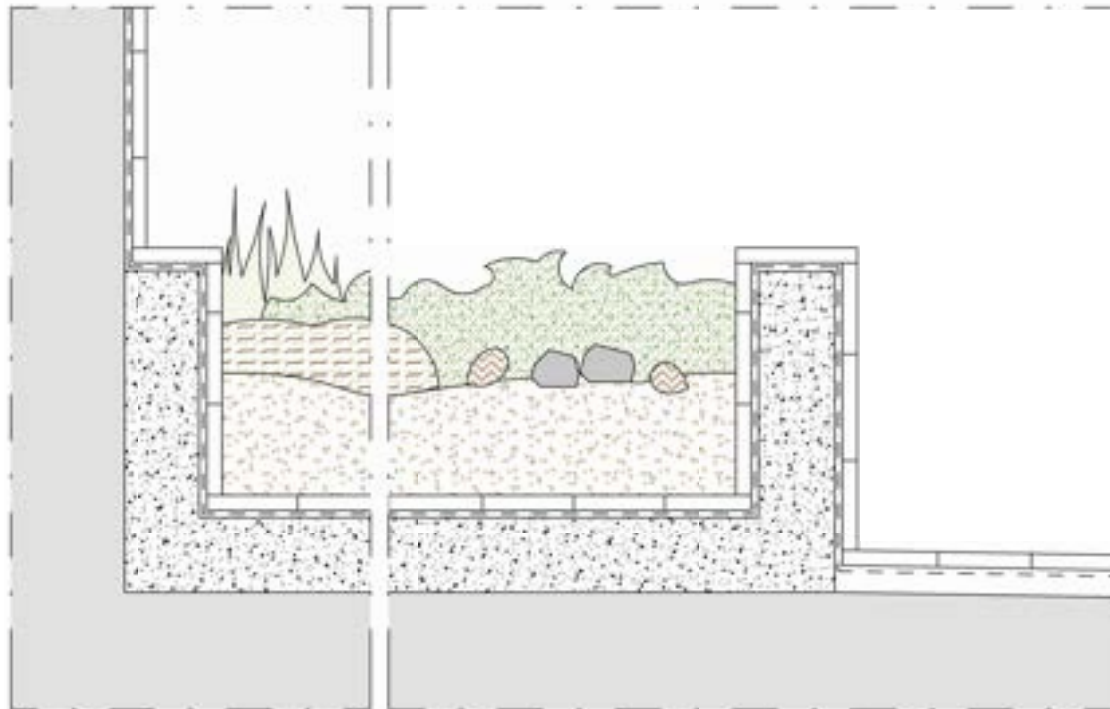
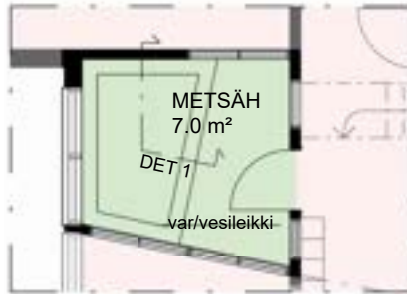
Kuva: Roope Mustonen 2024

KIRSIKKA LEHTINIEMI

Havainnekuva pääaulasta ja ruokasalista. Väriä tilaan tuovat vaalean keltaisella, persikalla ja turkoosilla alkuperäistä mukailien uudelleen maalattavat käytävän seinät, punainen palkki sekä keltainen lattia persikan, turkoosin ja violetin värisin tehostelaitoin. Kasvihuoneen isojen ikkunoiden kautta luonnonvalo pääsee valaisemaan tilaa.

DET 1, metsähuoneen metsämateriaaliallas 1:10

METSÄMIKROBIHUONE

Vanhaan vesileikkihuoneeseen toteutetaan alkuperäisen kaltaiset leikkialtaat, joissa toistuu alkuperäisen suunnitelman perusmateriaalihuoneiden ajatus. Vesileikin sijaan huoneesta tehdään metsämikrobihuone. Metsämikrobihuoneen altaaseen sijoitetaan metsämateriaaleja kuten kunttaa ja turvetta.

Metsämateriaalialtaan rakenne:

- laatoitus
- vedeneristys
- valettu betoniseinä
- vedeneristys
- laatoitus

Altaan sisältö:

- Pohjalla hiekkaista multaa ja soraa
- Pinnalla kuivaa turvetta sekä kunttaa ja muutamia kasveja
- Kiviä, käpyjä ja keppejä sekä kaarnanpaloja

Myös huoneen lattia vedeneristetään ja laatoitetaan. Huoneeseen myös sijoitetaan lattiakaivo, jota kohti lattiat kallistetaan.

Havainnekuva metsäseikkailupihalta.

LÄHDELUETTELO

Kirjalliset lähteet

- Fjørtoft, Ingunn. 2001. "The Natural Environment as a Playground for Children: The Impact of Outdoor Play Activities in Pre-Primary School Children." *Early Childhood Education Journal* 29, 111–117. Luettu 5/2024. <https://doi.org/10.1023/A:1012576913074>.
- Roslund, Marja I; Puhakka, Riikka; Grönroos, Mira; Nurminen, Noora; Oikarinen, Sami; Gazali, Ahmad M.; ... & ADELE Research Group. 2020. "Biodiversity intervention enhances immune regulation and health-associated commensal microbiota among daycare children." Luettu 5/2024. *Science advances* 6 (42) eaba2578. DOI: 10.1126/sciadv.aba2578.
- Oulun kaupunki, Sivistys- ja kulttuuripalvelut. 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 ja Oulun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. Luettu 3/2024. <https://www.ouka.fi/varhaiskasvatuksen-kehittaminen-oulussa/varhaiskasvatussuunnitelma>.

Haastattelut

Kangaskontion päiväkodin henkilökunnan kanssa käydyt keskustelut kohdekäynneillä 16.1.2024 ja 20.2.2024.

Kuvalähteet

- Lehtiniemi, Kirsikka. 2024
Mustonen, Roope. 2024
Niemelä, Hilla. 2024

SUUNNITTELUUN KÄYTETYT LÄHTEET

Arkistolähteet

- Oulun kaupunginarkisto, Kangaskontion päiväkodin kaava-aineisto.
Oulun rakennusvalvonta, Kangaskontion päiväkodin piirroset.
Oulun tilapalvelut, Kangaskontion päiväkodin aineisto.

Elektroniset lähteet

- RT 103140, Henkilöstötilat.
RT 103141, Esteetön liikkumis- ja toimimisympäristö.
RT 103027, Portaat ja luiskat.
RT 103081, Perusopetuksen tilat. Tilasuunnittelu.
RT 103084, Päiväkodin ja perusopetuksen tilat. Ulkotilojen suunnittelu.
RT 103085, Päiväkodin ja Perusopetuksen tilat, Turvallisuuden suunnittelu.
RT 103689, Päiväkotien suunnittelu.
<https://kortistot.rakennustieto.fi/kortistot/rt-kortisto>
- Oulun karttapalvelu. [online] [luettu 19.5.2024]. Saatavilla www-muodossa:
<URL:<https://kartta.ouka.fi/ims>>

Kuva: Katja Maaninka 2024.

Kangaskontion päiväkoti ja uusi yhteisöllinen kokoontumispaikka

Katja Maaninka

Kuva: Katja Maaninka 2024.

Havainnekuva: Katja Maaninka 2024.

KANGASKONTION PÄIVÄKOTI JA UUSI YHTEISÖLLINEN KOKOONTUMISPAIKKA

Restaurointiperiaatteet ja käyttökonsepti

Restaurointisuunnitelman lähtökohtana on ollut Kangaskontion päiväkodin tilojen soveltuvuus pienimittakaavaisena ja kodinomaisena rakennuksena päiväkotitoimintaan. Suunnitelmassa on korjattu tilojen toiminnallisia puutteita uudelleenjärjestelmällä tiloja sekä kalustuksen ja tilojen käyttötarkoitusten muutoksilla. Lisäksi suunnitelmaan on sisällytetty uusia tiloja.

Suunnitelmassa on huomioitu Maikkulan alueella tulevaisuudessa tarvittavat päiväkotipaikkojen lisäykset ja rakennukseen on sijoitettu tilat yhdelle uudelle 20-25 lapsen ryhmälle. Rakennuksen käytön tehostamiseksi on tilojen monipuolisempi käyttö mahdollistettu erilaisille käyttäjäryhmille. Tärkeänä tavoitteena on ollut luoda alueelle uusi yhteisöllinen kokoontumispaikka, jonka yhtäaikaista käyttöä päiväkotitoiminnan kanssa olisi mahdollista ja lisäksi kaikenikäisille alueen asukkaille kohtaamismahdollisuuksia.

Suunnitelmassa on otettu huomioon rakennukseen vuonna 2022 tehtyjen kuntokartoitusten tulokset, jotka osoittavat lähitulevaisuudessa tarvittavia korjaustoimenpiteitä, kuten esimerkiksi käyttö- ja jätevesiputkiston sekä ilmanvaihtojärjestelmän uusiminen.¹ Nämä toimenpiteet ovat vaikuttaneet restaurointiperiaatteisiin, suunnitelman tilamuutoksiin ja siihen, kuinka paljon vanhaa ja alkuperäistä säilytetään.

Suunnitelmassa on pyritty säilyttämään rakennuksen alkuperäinen ulkonäkö ja päiväkodin alkuperäisen suunnitelman hierarkkinen tilajako. Restaurointiperiaatteissa on tunnistettu rakennuksen kulttuurinen arvo alueella koko toimimisensa ajan säilyneenä, arvostettuna päiväkotina. Alkuperäisen käyttötarkoituksen säilyttämiseksi rakennukseen on lisätty uusi laajennusosa, joka avaa rakennuksen paikalliselle yhteisölle ja auttaa lisäämään rakennuksen käyttöastetta.

¹ Oulun tilapalvelut

Asemapiirros 1:500

ASEMAPIIRROS 1:500

Pihan toiminnot

Suunnitelmassa päiväkodin tonttia on laajennettu tontin itäsivulla sijaitsevalle vihialueelle. Laajentuneelle piha-alueelle on lisätty auto- ja pyöräpaikkoja saattoliikenteelle ja rakennuksen uusien tilojen vuokratyöntekijille. Pyöräpaikat on mitoitettu perävaunullisille pyörille. Henkilökunnan autopaikoitus on sijoitettu erilliselle alueelle ja pyöräpaikat uuteen pihavarastoon.

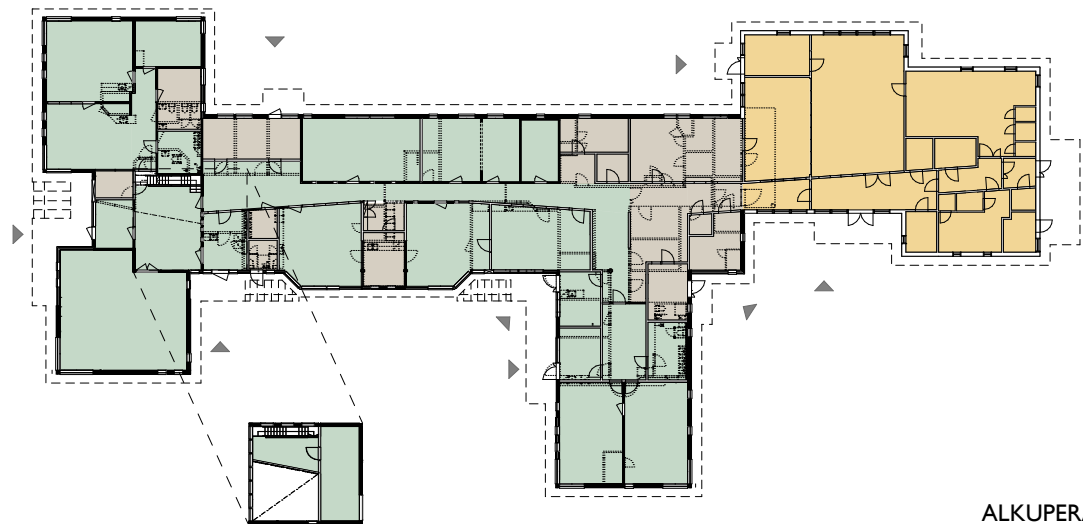
Alkuperäiset portit palvelevat edelleen kävijöitä ja rakennuksen pohjoispuolelle sijoittuvalle piha-alueelle on suunnitelmassa lisätty porttityhteys. Laajennusosan saattoalueelta on porttityhteudet uuden ryhmän sisäänkäynnille sekä päiväkodin piha-alueelle.

Leikkipiha muutokset on pääosin vanhentuneiden osien päivittämistä. Toimintojen sijoittelu on säilynyt, alueita on suunnitelmassa rajattu aidoin. Pihaan on lisätty aiempaa laajempi katos sadepäivien varalle ja uusi leikkimökki. Nykyiset aidat, ulkovarastot ja leikkimökit kunnostetaan. Hiekkalaatikoissa on palattu osin alkuperäisen suunnitelman muotoisiin hiekkalaatikoihin. Keinujen sijoittelussa on huomioitu alueen rajaaminen suojaavalla

kasvillisuudella, joka parantaa pihan turvallisuutta. Keinu-, kiipeily- ja tasapainoilualueille on valittu turva-alustaksi Lappsetin Softex™-puuhake, joka on kotimaisesta männystä valmistettu luonnonmukainen, pölyämätön ja allergiaystävällinen sekä helppohoitoinen ja ekologinen turva-alusta.²

Kulkureittien materiaaliksi on suunnitelmassa valittu Organig-Lock kivituhkapinnoite, joka on vettäläpäisevä, pölyämätön ja luonnollinen vaihtoehto asfaltille ja täyttää myös esteettömyyden ja helpokulkuisuuden kriteerit.³ Toisena vettäläpäisevänä materiaalina on käytetty nurmikiveä. Suunnitelmassa on osoitettu myös alueet istutuksille ja metsänpohjamatolle, joka sopii metsäiseen ympäristöön ja kehittää tutkitusti lasten immuunijärjestelmää.⁴

Piha-alueen valaistus nykyaikaistetaan ja pylväs- ja pollarivalaisimia on sijoiteltu kulkureittien ja oleskelualueiden varsille. Pihan olemassa oleva puusto pyritään säilyttämään ja asemapiirroksen mukaisesti istutetaan uudet kaadetujen puiden tilalle, jotta pihassa tarvittava varjoisuus ja metsäinen luonne säilyy.

- 2 Lappset, Softex turva-alustat
- 3 Organic-Lock
- 4 Kuusamon kunta

LAAJENNUSOSA		UUSI TILA
ALKUPERÄINEN RAKENNUS		TILAN KÄYTTÖTARKOITUS MUUTTUU
		TILAN KÄYTTÖTARKOITUS SÄILYY

Tilojen käyttötarkoitusten muutokset

POHJAPIIRUSTUKSET 1:200

Länsipääty

Suunnitelmassa koko rakennuksen kuraeteisiä on laajennettu ja niiden toimintoja selkiytetty kuraeteisten ahtauden sekä kenkien ja vaatteiden kuivaamisen puutteiden korjaamiseksi. Kuraeteisiin on sijoitettu ulkovaate- ja kuivauskaapit myös henkilökunnalle, jolloin työntekijät voivat säilyttää ja kuivattaa työssä käytettäviä ulkovaatteitaan omien päiväkotiryhmien vaate-eteisissä.

Yleisesti suunnitelmassa on huomioitu tämän hetkisen kalustuksen epäkoh-
tia ja esimerkiksi poistettu ryhmähuoneissa sijainneita työntekijöiden työ-
skentelypisteitä erillisiin toimistotiloihin. Työpisteiltä vapautuvaan tilaan on
sijoitettu säilytyskalusteita. Varsinaisista varastoista suunnitelmassa luovu-
taan mutta koettu säilytystilan puutos ratkaistaan riittävällä kiintokalustuk-
sella.

Länsipäädyn tiloissa useiden tilojen käyttötarkoitus säilyy, poikkeuksina
jakotilana toiminut, entinen verstaas, joka tässä suunnitelmassa muuttuu ja
laajentuu toimistoksi kahdelle henkilölle. Myös pesu- ja wc-tilojen pohja-
ratkaisuja selkiytetään ja nykyisin käyttämättömän perusmateriaalihuoneen
tilalle sijoittuu esteetön wc. Ryhmähuoneissa suurin muutos on toisen ryh-
mähuoneen muuttuminen lepo- ja leikkihuoneeksi. Aiemmin lepotilana
käytetty länsipäädyn monitoimitila säilyy päiväkodin ja vuokratyöntekijä-
yhteisenä monitoimitilana.

- KURA- JA VAATE-ETEISET
- MÄRKÄTILAT
- RYHMÄTILAT
- LEPOTILAT
- MONITOIMITILAT, VUOKRATTAVAT
- NEUVOTTELU- JA TERAPIA
- HENKILÖKUNNAN TILAT,
HUOLTO-, VARASTO- JA TEKNISET TILAT

Länsipäädyn tilojen käyttötarkoitukset ja -muutokset 1:200

Keskiosa

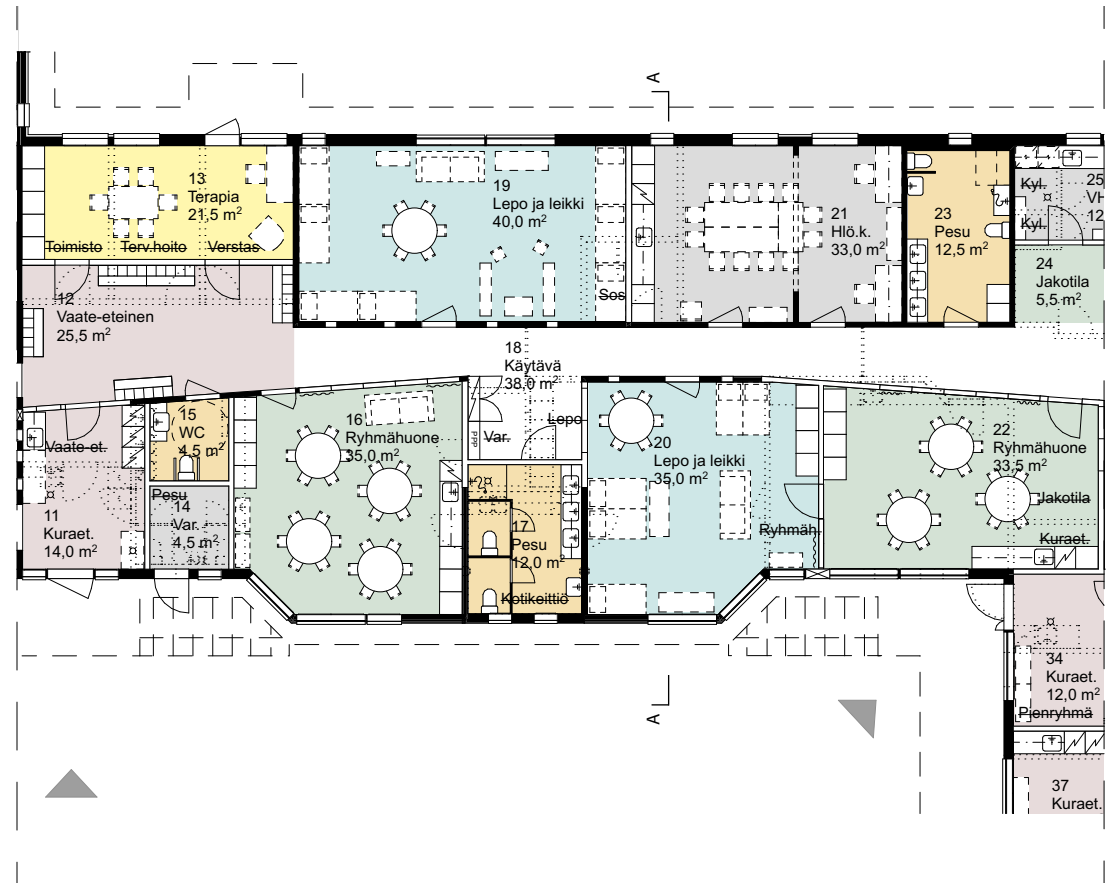
Myös rakennuksen keskiosassa kura- ja vaate-eteistä on laajennettu. Kuraeteisen yhteydessä sijainneen pesuhuoneen tilalla on esteetön wc sekä lämmin ulkovarasto esimerkiksi vaunujen säilytykseen.

Neuvottelu- ja terapiatila on muodostettu yhdistämällä aiemmat toimiston, terveydenhoidon huoneet sekä jakotilana toimineen entisen verstaan. Terapia- ja neuvottelutilaan säilyy oma sisäänkäynti ulkoa, mikä mahdollistaa paitsi kulun rakennuksen pohjoispuolelta ja Maikkulanraitilta jatkuvalta pyörätieltä mutta toimii samalla henkilökunnan pakotienä.

Henkilökunnan tilojen laajennuksella tilaan saa keittiön lisäksi sijoitettua ruokailu- ja neuvottelupöydät mutta myös kaksi erillistä työpistettä.

Leikkaus A-A 1:200 Ryhmätilojen maalauskaavio

Rakennuksen keskiosan tilojen käyttötarkoitukset ja -muutokset 1:200

Itäpääty ja laajennusosa

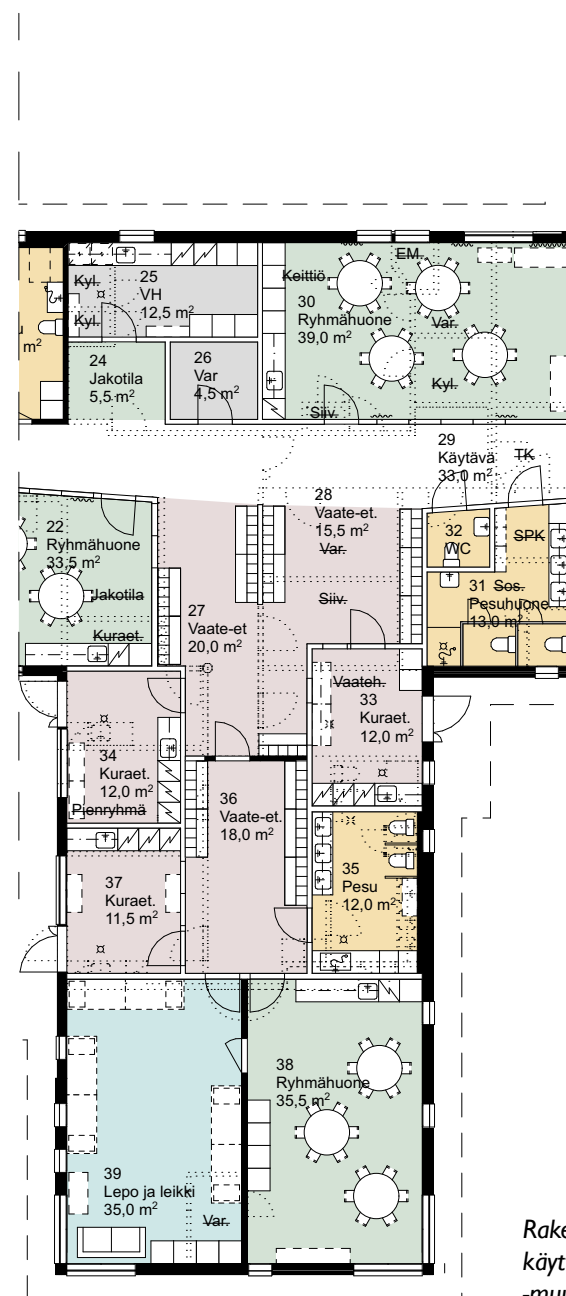
Itäpäädyssä sijainnut keittiö ja henkilökunnan tilat on siirretty uuteen laajennusosaan ja suunnitelmassa niiden tilalla sijaitsee vaatehuolto- ja varastotilat, uusi jakotila ja uuden päiväkotiryhmän ryhmähuone. Rakennuksen keskuskäytävän tunnelimaisuutta on katkottu pienillä syvennyksillä sekä yhdistämällä kahden ryhmän vaate-eteiset aulamaiseksi tilaksi rakennuksen länsipäätyyn.

Laajennusosan sisäpihalle on puhkaistu sisäänkäynti uudelle päiväkotiryhmälle. Länsipäädyn sisäänkäyntien kaikki ovet ovat levikkeelliset, jolloin leveämpienkin lastenvaunujen kanssa ovista on helppo kulkea.

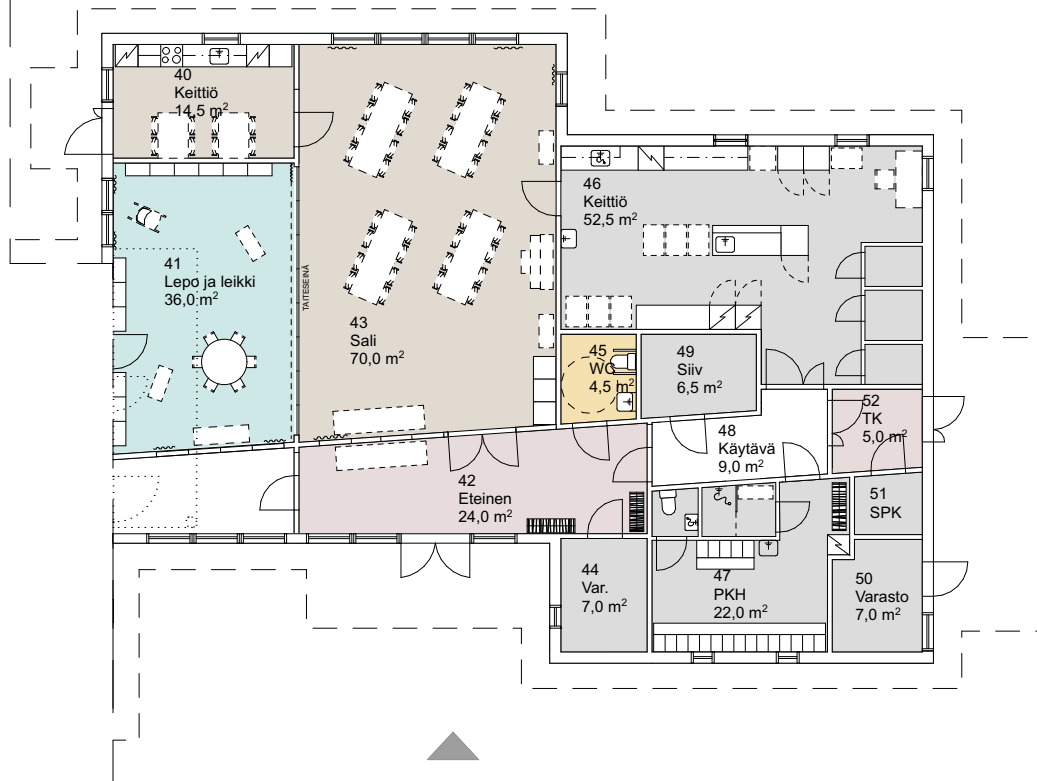
Itäpäädyssä sijaitsevien pienimpien ryhmän lepo-, leikki- ja ryhmähuoneet säilyvät lähes ennallaan mutta kalustuksen muutoksilla tilojen toimintoja parannetaan.

Havainnekuva itäpäädyn vaate-eteisaulasta. Kuva: Katja Maaninka 2024

Rakennuksen itäpäädyn käyttötarkoitukset ja -muutokset 1:200

Rakennuksen laajennusosan tilojen käyttötarkoitukset 1:200

- KURA- JA VAATE-ETEISET
- MÄRKÄTILAT
- RYHMÄTILAT
- LEPOTILAT
- MONITOIMITILAT, VUOKRATTAVAT
- NEUVOTTELU- JA TERAPIA
- HENKILÖKUNNAN TILAT,
HUOLTO-, VARASTO- JA TEKNISET TILAT

Rakennuksen laajennusosa sijoittuu rakennuksen itäpäättyyn. Sijainti tuo paitsi uuden kulkuyhteyden ja paikoitusalueen, mutta myös uuden sisäänkäynnin, joka osaltaan mahdollistaa tilojen vuokratyön ja on kulunvalvonnallisesti kontrolloitavissa. Uusien vuokratavien tilojen sijoittaminen laajennusosaan mahdollistaa vuokra- ja päiväkotitoiminnan limittymisen, mikä entisestään lisää rakennuksen käyttöastetta.

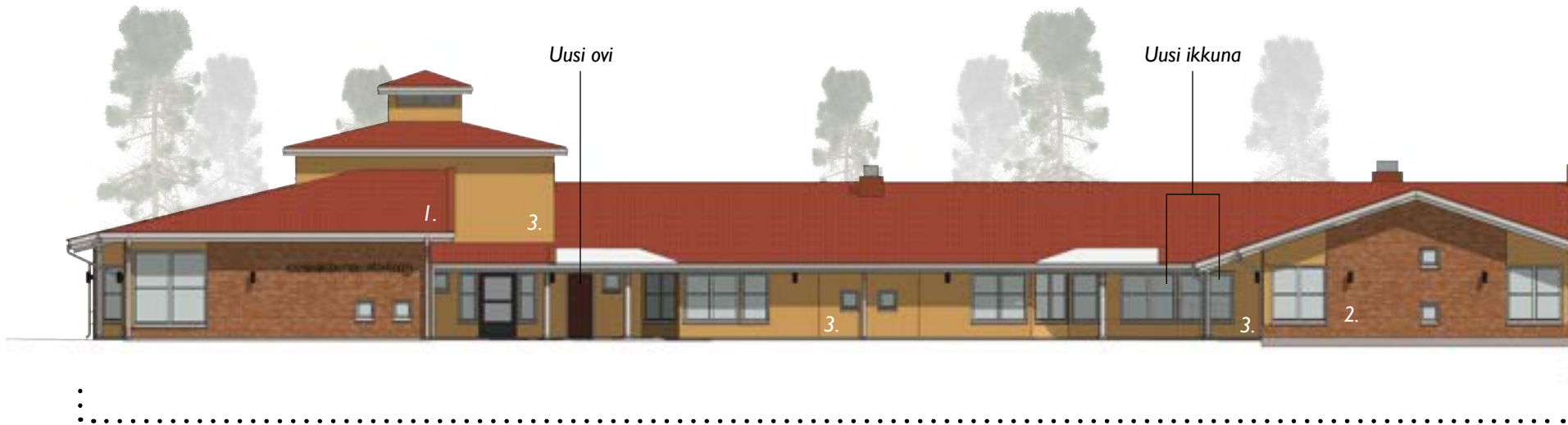
Vuokrattavaa tilaa laajennusosassa on pienkeittiö, monitoimisali ja siihen kuuluva tuolivarasto ja esteetön wc. Sali toimii myös päiväkodin yhteiskäyttötilana ja laulu- ja liikuntaleikkeihin sekä yhteisiin juhliin. Salia on myös mahdollista laajentaa alkuperäisen rakennuksen ja uuden laajennusosan taitteeseen sijoittuvaan lepo- ja leikkihuoneeseen akustoivan ja äänieristetyt taitteeseinän avaamalla.

Laajennusosan vuokrattavissa tiloissa voi toimia muun muassa päiväkodin osapäiväryhmiä, harrastus- ja kerhoryhmiä, se voi palvella kokouskäyttöä, asukastoimintaa tai toimia vanhusten ruokailu- ja tupatoiminnassa. Salin yhteydessä sijaitsevaa vuokrattavaa pienkeittiötä voidaan päiväkodin toiminnan ja ulkopuolisen harrastustoiminnan lisäksi käyttää erilaisten tilaisuuksien tarjoiluvalmisteluihin.

Laajennusosan länsipäättyyn sijoittuu henkilökunnan ja huolto-, varasto- ja teknisiä tiloja. Kulku tiloihin on laajennusosan päädyssä, joka palvelee huoltoreittinä myös päädyssä sijaitsevaan keittiöön, joka salin viereen sijoitettuna voi palvella päiväkodin tarpeiden lisäksi muiden toimijoiden tarpeita tilauksien mukaan.

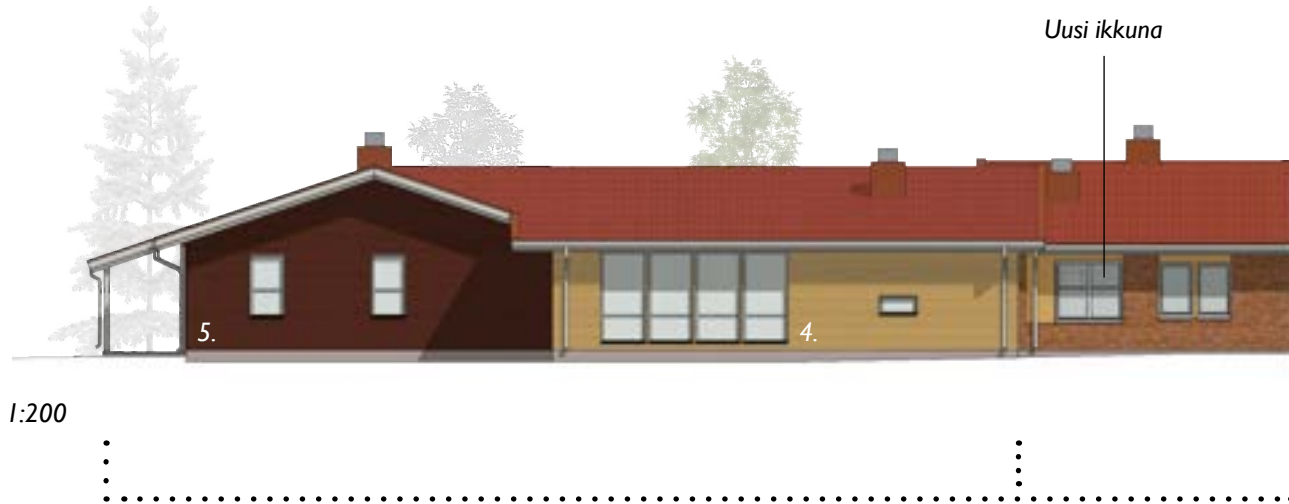
Henkilökunnan pukutiloissa wc- ja suihkutila on mitoitettu niin, että niissä mahtuu myös vaihtamaan vaatteet. Tilajakoa voidaan tarpeen mukaan toteuttaa vaatekaappien uudelleen sijoittelulla tai kevyillä jakoverhoilla. Pukuhuoneeseen on sijoitettu myös vaatteiden kuivauskaappi.

JULKISIVUT 1:200

Alkuperäinen rakennus

Julkisivu pohjoiseen 1:200

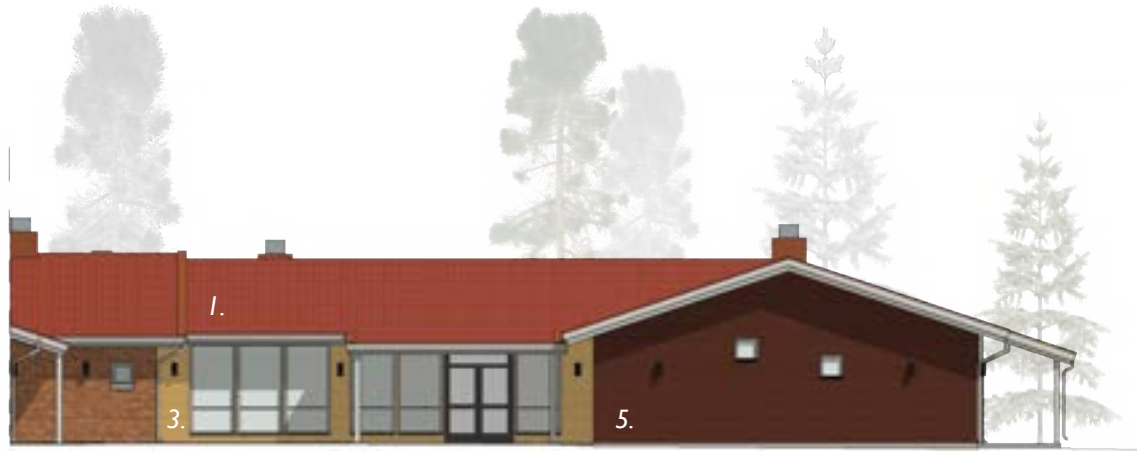
Laajennus

Julkisivu etelään 1:200

Materiaalit

1. Betonikattotiili, savitiilenpunainen
2. Tiiliverhous, Soininlahden punainen, harjattu MRT, sauma luonnonvärinen
3. Puuverhous, pystyauoitus, päällä rima 19 x 32 mm, Tikkurila Pika-Teho, öljypitoinen akrylaattimaali, väri kartanon keltainen NCS-S-1228-Y20R
4. Puuverhous, vaaka UYL 21 x 120 mm, Tikkurila Pika-Teho, öljypitoinen akrylaattimaali, väri kartanon keltainen NCS-S-1228-Y20R
5. Puuverhous, vaaka UYL 21 x 120 mm, Tikkurila Pika-Teho, öljypitoinen akrylaattimaali, väri ruoste NCS-S-4247-Y64R

Julkisivu pohjoiseen 1:200

Laajennus

Julkisivu etelään 1:200

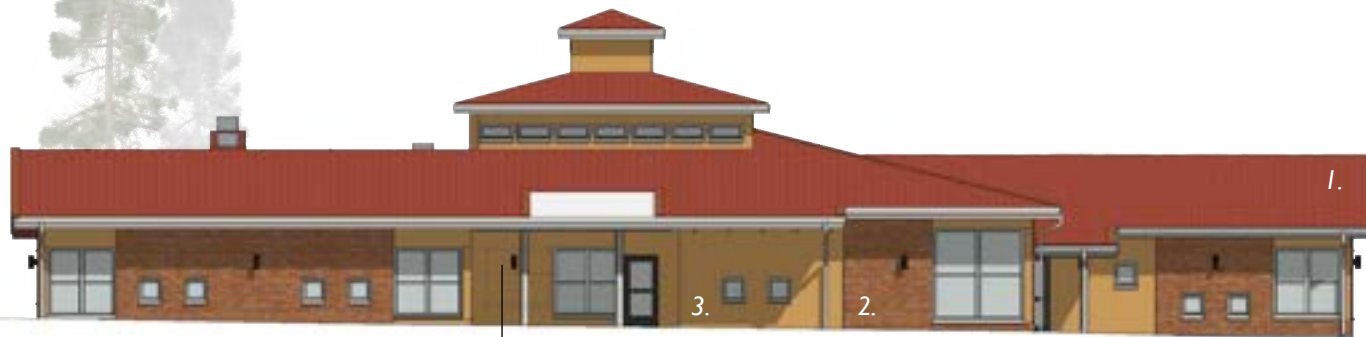
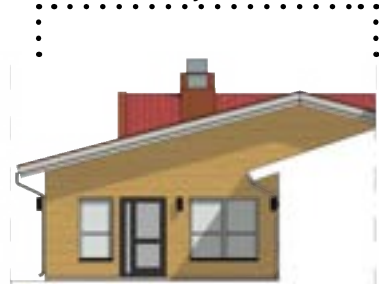
Alkuperäinen rakennus

Rakennuksen laajennusosan julkisivuverhous, UYL 21 x 120 mm, on yhtenevä alkuperäisen vaakajulkisivuverhouksen kanssa. Väreiksi on valittu alkuperäisen suunnitelman kartanon keltainen (NCS-S-1228-Y20R) ja uutena ruosteen väri (NCS-S-4247-Y64R). Ruosteen sävy täydentää alkuperäistä Soininlahden punaista tiiliverhous, erottuen siitä ja korostaen laajennusosan itsenäisyyttä, mutta sopien silti saumattomasti alkuperäiseen rakennukseen. Rakennuksen vesipeltien sekä räystääs- ja otsalautojen väri on NCS-S-0802-G79Y.

Materiaalit

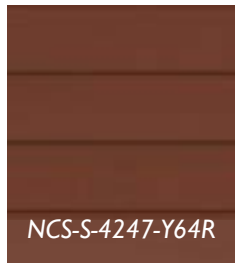
1. Betonikattotiili, savitiilenpunainen
2. Tiiliverhous, Soininlahden punainen, harjattu MRT, sauma luonnonvärinen
3. Puuverhous, pystyauoitus, päällä rima 19 x 32 mm, Tikkurila Pika-Teho, öljypitoinen akrylaattimaali, väri kartanon keltainen NCS-S-1228-Y20R
4. Puuverhous, vaaka UYL 21 x 120 mm, Tikkurila Pika-Teho, öljypitoinen akrylaattimaali, väri kartanon keltainen NCS-S-1228-Y20R
5. Puuverhous, vaaka UYL 21 x 120 mm, Tikkurila Pika-Teho, öljypitoinen akrylaattimaali, väri ruoste NCS-S-4247-Y64R

Laajennus

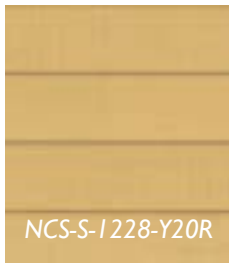

Julkisivu länteen 1:200

Poistettu ikkuna

NCS-S-4247-Y64R

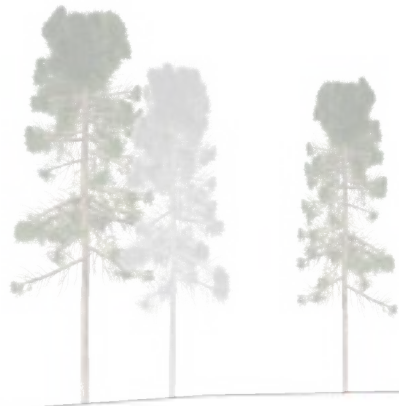
NCS-S-1228-Y20R

NCS-S-0802-G79Y

SOININLAHDEN
PUNAINEN

Julkisivu itään 1:200

Uusi ovi

Laajennus

SISUSTUS- JA VÄRITYSSUUNNITELMA

Havainnekuva laajennusosan uudesta eteisaulasta ja yhteydestä alkuperäiseen rakennukseen. Kuva: Katja Maaninka 2024

Lattiakaavio

Suunnitelman sisustuksen ja värityksen lähtökohtana on käytetty rakennuksen alkuperäisen suunnitelman kaluste- ja värisuunnitelmaa. Rakennuksen sisäseinissä ollut sittemmin piiloon maalattu värikkyyssiirtyy uudessa suunnitelmassa tilojen lattioihin. Lattiamateriaalina eteis- ja märkätiloissa toistuu alkuperäisen suunnitelman Pukkilan Natura-sarjan tiilenpunainen laatta, josta uudessa suunnitelmassa käytetään useita sävyjä. Monitoimitiloja lukuunottamatta tiloissa käytetään Noraplan® kumilattiapäällysteitä, jotka ovat suunniteltu täyttämään vaativien käyttöympäristöjen tarpeet ja säilyvät joustavina vaimentaen juoksemisesta ja leikkimisestä aiheutuvaa melua. Päiväkodeille suunnatut Nora-lattiapäällysteet ovat vähäpäästöisiä ja ympäristöystävällisiä ja edesauttavat ylläpitämään terveellistä sisäilmaa.⁵

5 nora flooring system Oy

TILAT

LATTIAMATERIAALIT

Ryhmä 1		Noraplan® convia 7371 ja Pukkila Natura okrankeltainen
Ryhmä 2		Noraplan® convia 7365 ja Pukkila Natura vihreä
Ryhmä 3		Noraplan® convia 7363 ja Pukkila Natura okrankeltainen
Ryhmä 4		Noraplan® sentica 6500 ja Pukkila Natura roosa
Ryhmä 5		Noraplan® convia 7364 ja Pukkila Natura vaaleanvihreä
Kuraeteiset, yleiset märkätilat		Pukkila Natura tiilenpunainen
Monitoimitilat, vuokrattavat		Sauvaparketti, saarni
Yleiset ja henkilökunnan tilat, huolto-, varasto- ja tekniset tilat		Noraplan® convia 7359 ja Pukkila Natura tiilenpunainen

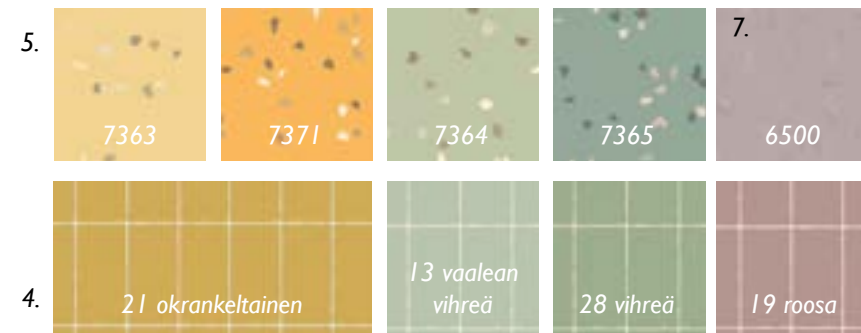
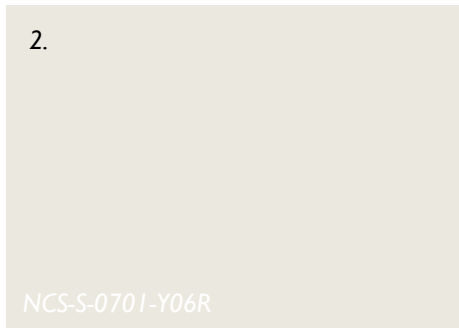
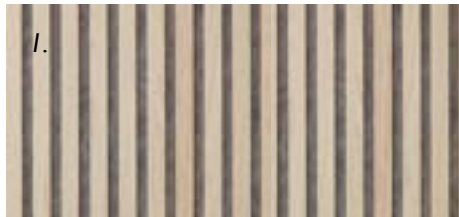

Suunnitelmassa lattiamateriaalien sävyillä osoitetaan eri päiväkotiryhmien tilat sekä omalla sävyllään yleiset ja henkilökunnan käytössä olevat tilat. Monitoimisaleissa lattiamateriaalina säilyy alkuperäisen suunnitelman mukainen saarnista valmistettu sauvaparketti.

Lattiamateriaalikaavio 1:400

Värit ja materiaalit

Rakennuksen alkuperäiset sisäovet kunnostetaan ja maalataan yhtenevästi alkuperäistä sävyä (Miranol, helmen harmaa) tummemmalla harmaan sävyllä NCS-S-1302-Y19R. Suunnitelmassa tilamuutosten vuoksi poistuvat sisäovet kierrätetään rakennuksen uusien tilojen ovina.

Havainnekuva uuden päiväkotiryhmän lepoalueesta laajennusosan ja alkuperäisen rakennuksen taitteessa.
Kuva: Katja Maaninka 2024

Materiaalit

- 1.** Akustiikkapaneeli WallRibbon. Saarnipuorimat, vaaleanharmaa RecoSilent-akustiikkahuopa.
- 2.** Tikkurila F484 Kalkki, klassinen murrettu yleisvalkoinen. Tikkurila Remontti-Ässä, liuotteeton, pesunkestävä, puolihimmeä remonttimaali uusille ja ennen maalatuille pinnoille.
- 3.** Sauvaparketti, saarni 15 mm.
- 4.** Pukkila Natura, lasittamaton porcelanato 7,1 x 14,6 cm, tasapintainen matta seinä- ja lattialaatta.
- 5.** Noraplan® convia 7359, kumilattiapäällyste.
- 6.** Sisäövet NCS-S-1302-Y19R, kiinto- ja irtokalusteissa väreinä NCS-S-1005-Y46R, NCS-S-1030-Y10R, NCS-S-3040-Y60R, NCS-S-3010-G20Y, NCS-S-1010-R10B
- 7.** Noraplan® sentica 6500, kumilattiapäällyste

*Havainnekuva pesutilojen kalustus- ja laatoitusperiaatteesta.
Kuva: Katja Maaninka 2024*

Kalustus

Säilytyskalusteiksi suunnitelmaan on sisällytetty kiinteiden kaappien lisäksi liikuteltavia hyllykköjä ja penkkejä, jotka takaavat tilojen helpon muunneltavuuden. Kalusteiden pintojen materiaalinvalinnoissa suositetaan akustoisia materiaaleja kuten esimerkiksi linoleumia pöytien kansilevyissä. Alkuperäisen suunnitelman mukainen värikkyyks ilmenee uudessa suunnitelmassa lattiamateriaalien lisäksi kiinto- ja irtokalustuksen ja tekstiilien sävyissä.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

Kalusteita

1. Knot-tyyny, Design House Stockholm. Materiaali 30% villa, 70% akryyli.
2. Alkuperäistä valaisinta mukaileva Globe-valaisin, himmennettävä. Materiaali opaalilasi . Tom Dixon.
3. Uuden salin pinottava Tova-tuoli. Lundbergs Möbler. Materiaali saarni.
4. Uuden salin pöytä, Arcus 120 x 80 cm. Lekolar. Kansilevy akustoiva laminaatti, runko massiivikoivu.
5. Mademoiselle-keinutuoli, Artek. Suunnittelija Ilmari Tapiovaara 1956. Materiaali massiivikoivu.
6. Maria akustik- pöytä 120 x 80 cm, Lekolar. Runko massiivikoivua, kannessa ääntä vaimentava linoleumpinta.
7. Helmi 45-tuoli, Lekolar. Materiaali koivu, laminaatti
8. Irtokalusteiden väreinä NCS-S-7020-B90G, NCS-S-3040-Y60R, NCS-S-1030-Y10R, NCS-S-1010-R10B.

8.

NCS-S-7020-B90G

NCS-S-3040-Y60R

NCS-S-1030-Y10R

NCS-S-1010-R10B

Havainnekuva ryhmähuoneen kalustuksesta. Kuva: Katja Maaninka 2024

LÄHDELUETTELO

Arkistolähteet

Oulun tilapalvelut

Elektroniset lähteet

Lappset, turva-alustat [online] <https://www.lappset.com/fi-FI/tuotteet/tuoteperheet/softex-turva-alustat>

Organic-Lock kivituhka [online] <https://www.organic-lock.fi>

Leikkiturva Oy, Kuusamon kunta [online] <https://leikkiturva.fi/kunta/>

Tikkurila [online] <https://tikkurila.fi/tuotteet/remontti-assa>

Tikkurila [online] <https://tikkurila.fi/tuotteet/pika-teho>

Noraplan® kumilattiapäällysteet, nora flooring system Oy [online] <https://www.nora.com/country/suomi/fi>

Laattapiste [online] <https://www.laattapiste.fi/tuotteet/sarjat/pukkila-natura/>

WallRibbon, akustiikkapaneelit [online] <https://wallribbon.fi/produkt/classic-ash-lightgrey-recosilent-acoustic-felt/>

Design House Stockholm [online] <https://www.designhousestockholm.com/fi/knot-cushion>

Tom Dixon [online] https://www.tomdixon.net/en_gb/globe-25-cm-led-opal.html?refSrc=7877&nosto=nosto-page-product1

Lundbergs Möbler [online] <https://www.lundbergs-mobler.se/kollektion/sittmobler/tova-moderna-trastolar>

Lekolar [online] <https://www.lekolar.fi/verkkokauppa/kaluste-sisustusvalikoima/tuolit-jakkarat/satulatuolit-ja-pyoralliset-jakkarat/helmi-45-tuoli-kuultovalkoinen-runko/?variant=81708-172>

Artek [online] <https://www.artek.fi/fi/tuotteet/mademoiselle-keinutuoli>

Kuvalähteet

Sivu 18 Kuva 1 WallRibbon

Sivu 18 Kuvat 5 Noraplan

Sivu 20 Kuva 1 Design House Stockholm

Sivu 20 Kuva 2 Tom Dixon

Sivu 20 Kuva 3 Lundbergs Möbler

Sivu 20 Kuva 4 Lekolar

Sivu 20 Kuva 5 Artek

Sivu 20 Kuva 6 Lekolar

Sivu 20 Kuva 7 Lekolar

Kangaskontion päiväkodin restaurointi ja laajennus

Hilda Peltokorpi

Kuva: Hilda Peltokorpi 2024.

KANGASKONTION PÄIVÄKODIN RESTAUROINTI JA LAAJENNUS

Suunnittelua ohjaavat arvot

Kangaskontion päiväkoti on vuonna 1988 valmistunut rakennus, jonka arkkitehtuuri omaa vaikutteita Oulun koulun arkkitehtuurista. Tyypillisiä piirteitä ovat esimerkiksi matala harjakattoinen julkisivu, torniaiheet, perinnevärit- ja materiaalit, joita on yhdistelty erityisesti sisätiloissa postmodernismia henkiviin piirteisiin, kuten pastelliseen sävy maailmaan. Rakennus on toiminut aina samassa käyttötarkoituksessa päiväkotina ja siksi sen alkuperäinen arkkitehtuuri on kokonaisuutena hyvin säilynyt.

Rakennuksen mittakaava ja arkkitehtuuri on vahvasti käyttäjälähtöinen ja lapsen maailmaan eläytyvä. Sen arvon säilymisen kannalta on oleellista, että rakennuksen käyttötarkoitus pysyy samana. Maikkulan alueella on kuitenkin tarvetta uusille päiväkotipaikoille, ja Kangaskontion päiväkodin tulevaisuus on epävarmaa.

Päiväkodin piha rajautuu metsään, jota käytetään paljon päiväkodin toiminnassa esimerkiksi retkeilyyn¹. Lisäksi päiväkodin pihalla on säilynyttä metsäpohjaa ja korkeita mäntyjä, joiden lomaan matala rakennusmassa asettuu. Metsäinen ympäristö on olennainen osa Kangaskontion päiväkodin pihapiiriä. Piha on myös osa alueen asukkaiden yhteistä tilaa, sillä päiväkotien pihat ovat usein iltaisin ja viikonloppuisin vapaassa käytössä.

Toimenpide-ehdotukset

Suunnitelmani sisältää olemassa olevan rakennuksen restauroinnin sekä laajennuksen, joka tuo päiväkotiin yhden isojen lasten ryhmän lisää. Yli 3-vuotiaiden päiväkotiryhmässä voi olla korkeintaan 21 lasta². Lisäksi uusi ryhmä työllistäisi 3 hoitajaa. Lisärakentamisen tavoitteena on perustella päiväkodin säilyttämistä alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan.

1 Oulun kaupungin varhaiskasvatuspalvelut, 2023

2 Aluehallintovirasto

Genius loci, vesivärимаalaus. Kuva: Hilda Peltokorpi.

Restauroinnissa on säilyttävä ote, sillä päiväkodin käyttäjät ovat kokeneet sen tilat hyvin toimiviksi³. Siispä suurille rakenteellisille muutoksille ei ole tarvetta. Rakennus sisältää paljon pieniä tiloja, mikä erottaa sen erityisesti nykyaikaisesta päiväkotisuunnittelusta. Haluan suunnitelmassani säilyttää tämän alkuperäisen, "vanhanaikaisen" tilajaon periaatteet. Laajennusosan tilat puolestaan vastaavat nykyaikaisen päiväkotisuunnittelun tavoitteisiin. Tavoitteena restauroinnissa on korjata niitä toiminnallisia ongelmia, joita rakennuksen analysoinnissa on tullut esiin, ja toisaalta niitä, joita lisärakentaminen tuo mukanaan. Korjaussuunnittelu painottuu toiminnallisten muutosten sijaan sisustukseen ja materiaaleihin, jotka ovat muuttuneet aikaisempien korjaustoimenpiteiden myötä. Pyrkimyksenä on tuoda sisätiloihin Oulun koulun tunnelmaa palauttaen alkuperäistä värimaailmaa sekä inspiroituen Oulun koulun estetiikasta yleisesti. Keskeiseksi teemaksi nousee uuden ja vanhan yhteensovittaminen.

3 Kangaskontion päiväkodin henkilökunta, 2024, haastattelu

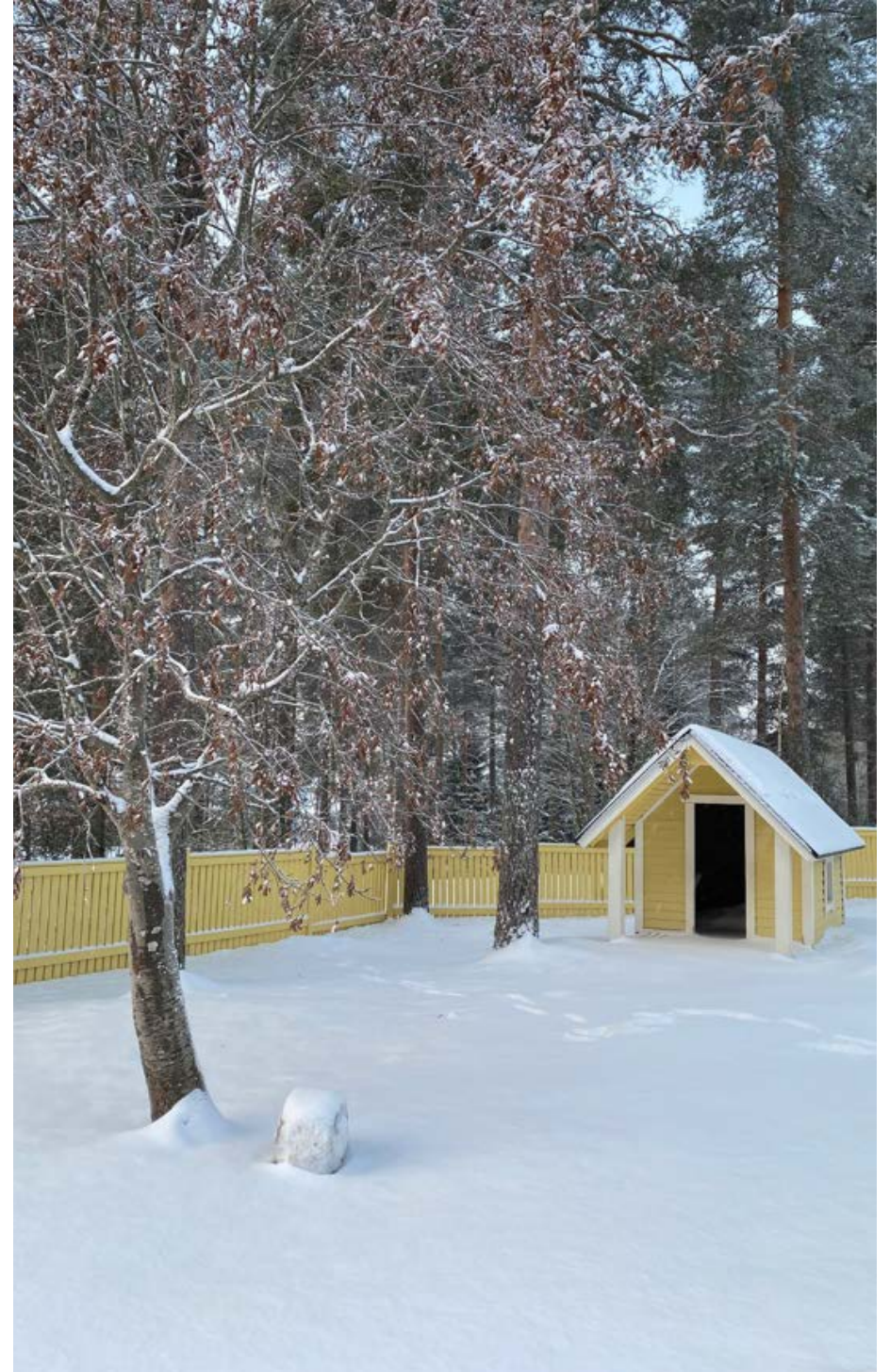
Pihasuunnitelma

Asemapiirustuksessa pihaa on pyritty jäsentämään paremmin isojen ja pienten ryhmien käyttöön. Pienille lapsille on aidattu oma piha-alueensa, jonne sijoitetaan alle 3-vuotiaille sopivia leikkivälineitä.

Lisätoimintona päiväkotiin on tuotu sen luonnonmukaiseen teemaan kytkeytyviä elementtejä, jotka mahdollistavat päiväkodin toimintaan liittyvää viljelyä ja kasvien hoitoa. Päiväkodit ovat yleensä toiminnassa myös kesäisin, jolloin kasvien ylläpito on mahdollista läpi vuoden.

Eteläpuoleiselle pihalle istutetaan marjapensaita. Laajennusosan taakse jäävälle pihalle sijoitetaan istutusaltaita, joita voidaan käyttää päiväkodin toiminnassa esimerkiksi kukkien tai hyötykasvien kasvattamiseen. Takapihalle sijoitettavaa kompostia voidaan myös käyttää puutarhanhoidossa.

Epäkuntoinen portti uusitaan alkuperäisten piirustusten mukaisesti. Pihalla käytetään luonnonmukaisia materiaaleja, kuten puun kuoresta tehtyä turvakatetta.

Havainnekuva: näkymä päiväkodin pihalta

Toiminnallisuus

Päiväkodin alkuperäinen tilajako on säilynyt rakennuksessa hyvin pieniä muutoksia lukuun ottamatta. Ajalle tyypillisellä tavalla ryhmätilat koostuvat useista pienistä tiloista, joille on määritelty tarkasti eri käyttötarkoitukset. Alkuperäisistä tiloista löytyy mm. verstaas ja hiekkaleikkihuone. Tänä päivänä niiden käyttö on monipuolisempaa.

Suunnitelmassani päiväkodin alkuperäiseen, toimivaksi todettuun tilajakoon ei ole tarvetta tehdä suuria muutoksia. Suurimmat muutokset kohdistuvat rakennuksen länsipäättyyn, johon laajennusosa kytkeytyy. Monitoimitilan matala osa muutetaan käytäväksi, jonka kautta uusiin tiloihin muodostuu yhteys.

Eniten saattoliikenteen käytössä oleva kuraeteinen on koettu liian ahtaaksi. Lisäksi uuden osan myötä länsipäädyn kuraeteinen jää rakennuksen takapihan puolelle hankalasti saavutettavaksi. Tämän vuoksi etupihan kuraeteinen laajennetaan palvelemaan kahta ryhmää, jotka pääsevät kuraeteisesta

kulkemaan omiin vaate-eteisiinsä. Tämä helpottaa myös saattoliikennettä, jos perheessä on eri ryhmissä olevia lapsia. Uuden ryhmän lapsille on oma kuraeteinen. Sinne kuljetaan lasitetun terassin kautta, mikä helpottaa ulkoiluun liittyviä siirtymisiä. Lasitettu terassi toimii samalla viherhuoneena, jossa voidaan kasvattaa lämpöä tarvitsevia kasveja.

Nykyaikaisen varhaiskasvatuksen pedagogiikan tavoitteena ovat monikäyttöinen ja joustava oppimisympäristö¹. Laajennusosan tilat vastaavat tähän tarpeeseen. Ryhmätilat on jaettavissa kahteen osaan siirrettävällä väliseinällä, jolloin siitä erottuu rauhallisempi lepotila. Ryhmätilasta pääsee myös kiipeämään pienelle leikki-parvelle.

Toiminnallisuutta on paranneltu muuttamalla vanha, varastokäytössä oleva miesten sosiaalitala esteettömäksi wc:ksi. Avarampi ja valoisampi uusi sosiaalitala sijoitetaan rakennuksen itäpäättyyn.

Kaavio: Tilojen käyttäjäryhmät 1:500

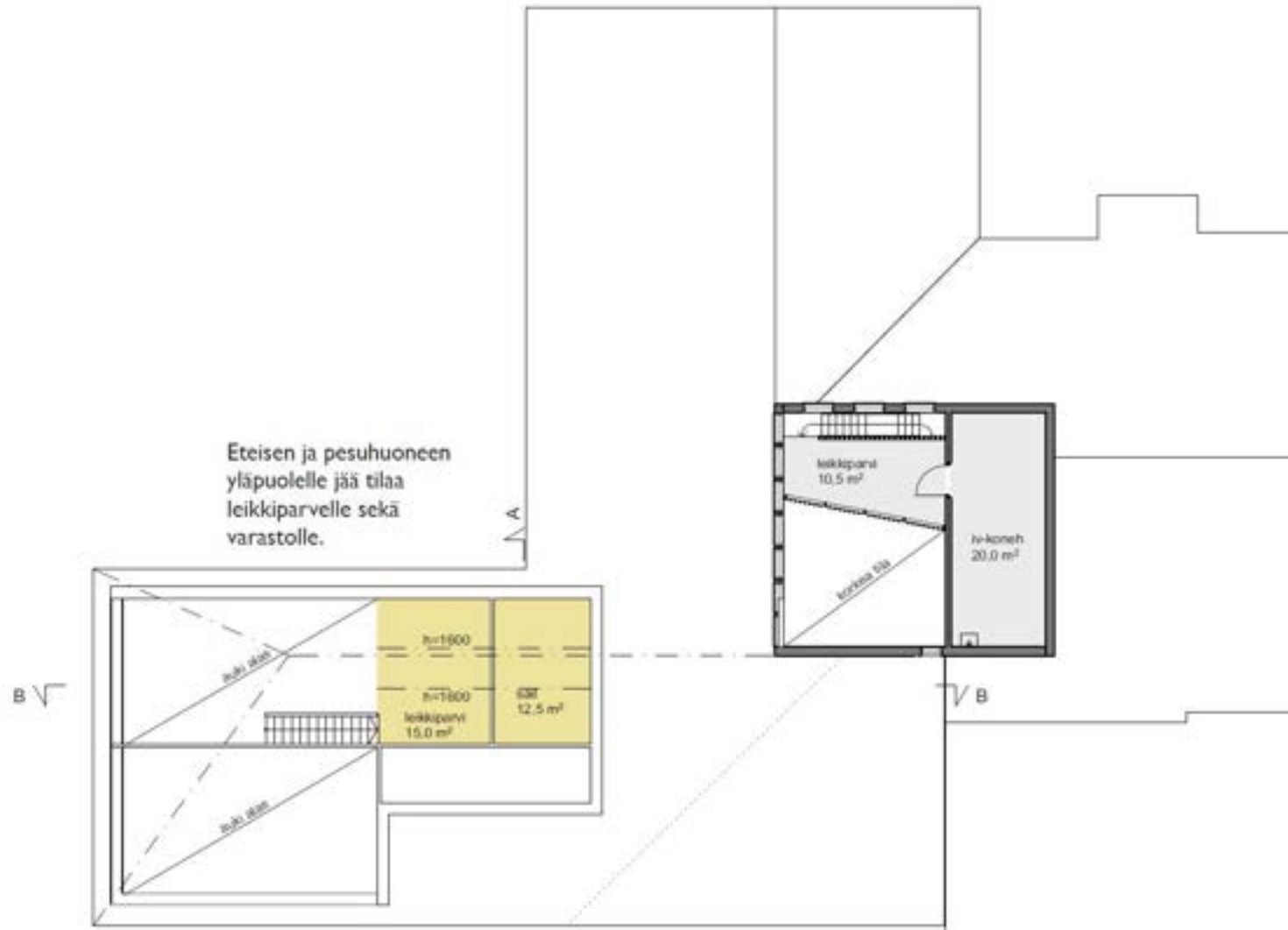
- ei rakenteellisia muutoksia
- rakenteellisia muutoksia
- laajennus
- purettavat osat

Pieni, varastokäytössä ollut sosiaalitila muutetaan nykyaikaisiin vaatimuksiin vastaavaksi le wc:ksi.

Alkuperäistä valmistuskeittiötä vähemmän tilaa vaativasta jakelukeittiöstä otetaan tilaa sosiaalitalalle, joka sijoittuu lähemmäs henkilökunnan sisäänkäyntiä.

Pohjapiirustus 2. krs

A

Leikkaus A-A 1:200

Leikkaus B-B 1:200

Julkisivu etelään 1:300

Julkisivu pohjoiseen 1:300

Julkisivut

Julkisivut ovat pääosin hyvässä kunnossa ja niiden alkuperäinen ilme on säilynyt hyvin. Puuverhoillun seinän ja aidan sävyissä on vaihtelua, sillä huoltomaalauksista on tehty eri osiin eri aikoina, ja luultavasti maalin sävy on valittu silmämääräisen arvion perusteella. Puuverhouksen maalipinta on tällä hetkellä hyvässä kunnossa, mutta seuraavan huoltomaalauksen yhteydessä tulee käyttää alkuperäistä vastaavaa sävyä: Tikkurila Q126.

Rakennuksen länsipäättyyn sijoittuva lisäosa tuo julkisivuun sen suurimman muutoksen. Laajennuksen suunnittelussa on pyritty alkuperäistä kunnioittamaan ilmeeseen jatkamalla vanhan osan kattolinjaa ja säilyttämällä aumakattosiluetin. Julkisivussa käytetään samanlaisia aiheita kuin alkuperäisessä arkkitehtuurissa, mutta laajennuksen ilme erottuu kuitenkin selkeästi vanhoista osista modernimmalla arkkitehtuurillaan. Viherhuone jäsentee massoittelevaa ja erottaa eteläjulkisivulla uuden osan vanhasta.

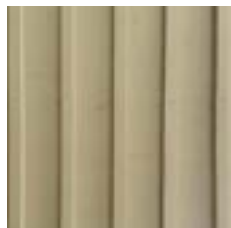

Julkisivu länteen 1:300

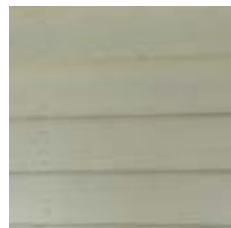

Julkisivu itään 1:300

Nykyiset, säilytettävät julkisivumateriaalit

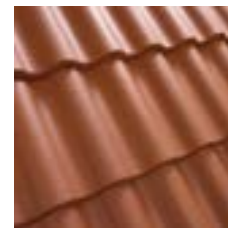
Peiterimaverhous
sävy: NCS 1125-G98Y

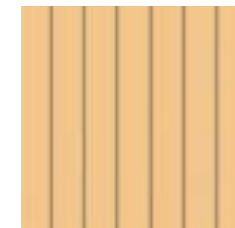
Vaakapanelointi UYL
sävy: NCS 1125-G98Y

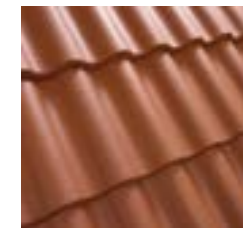
Tiiliverhous,
Soinlahden punainen,
laastinharmaa
varjosauma

Kattotiili,
tiilenpunainen varma

Pystyverhous, UTS
95x23 mm, sävy:
Tikkurila Q126

Kattotiili,
tiilenpunainen

*Havainnekuva: näkymä monitoimitilasta
viherruoneeseen*

Havainnekuva: yhteys eteisaulasta uusiin tiloihin

Sisustus

Sisustussuunnittelun periaatteena on säilyttää ja palauttaa alkuperäistä, lapsen maailmaan eläytyvää väri- ja materiaalipalettia päiväkodin sisätiloihin.

Suunnitelmaan on valittu kaksi linoleumilattiaa. Neutraalin sävyistä alkuperäistä lattiaa muistuttavaa linoleumia käytetään suurimmassa osassa lasten tiloista. Sen lisäksi keltaista shakkiruutukuviosta linoleumia käytetään laajennusosan eteis- ja käytävätiloissa sekä alkuperäisissä vaate-eteisissä lukuun ottamatta korkeaa vaate-eteistä, jossa halutaan säilyttää alkuperäinen ilme. Ruudukkolattia kannustaa hyödyntämään liikennetiloja liikunnallisiin leikkeihin.

Pitkän käytävän seinien alkuperäiset värikentät maalataan alkuperäisillä sävyillä.

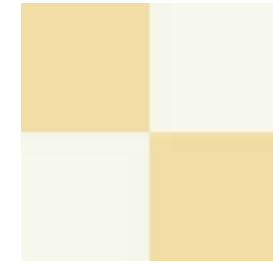
Alkuperäiset kiintokalusteet pyritään säilyttämään ja tarvittaessa uudelleenkäyttämään. Uusissa kalusteissa tärkeitä ominaisuuksia ovat tukevuus, ergonomia, ja turvallisuus. Kalusteiden tulee olla helposti pinottavia ja säilytettäviä. Irtokalusteissa suositaan puuta ja alkuperäiseen värimaailmaan sopivia sävyjä.

Pukkila Natura 7,1x14,6

Linoleumi

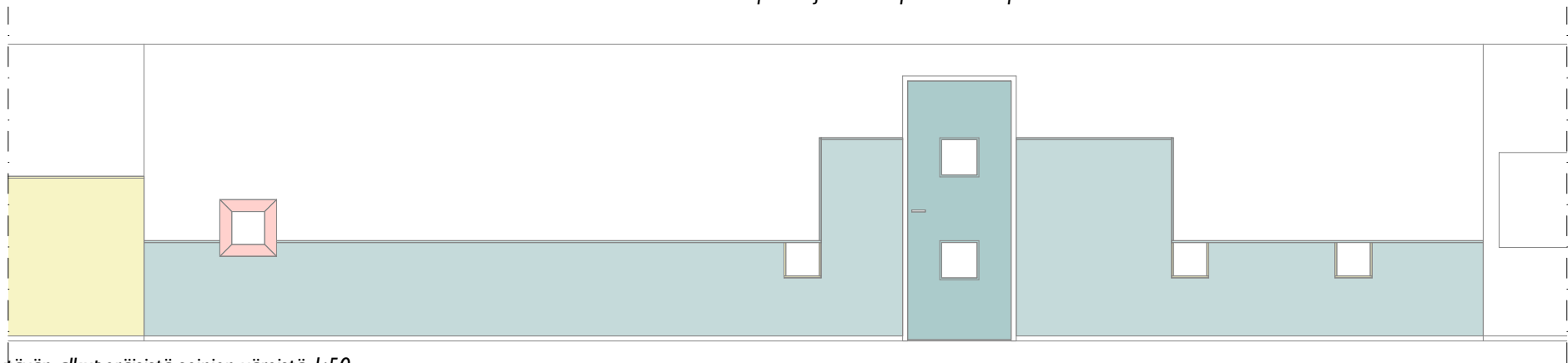
Linoleumilaatta 25x25

Alkuperäisiä kalusteita: kerrossängyt, laulupenkit ja vaaleanpunaiset kaapit

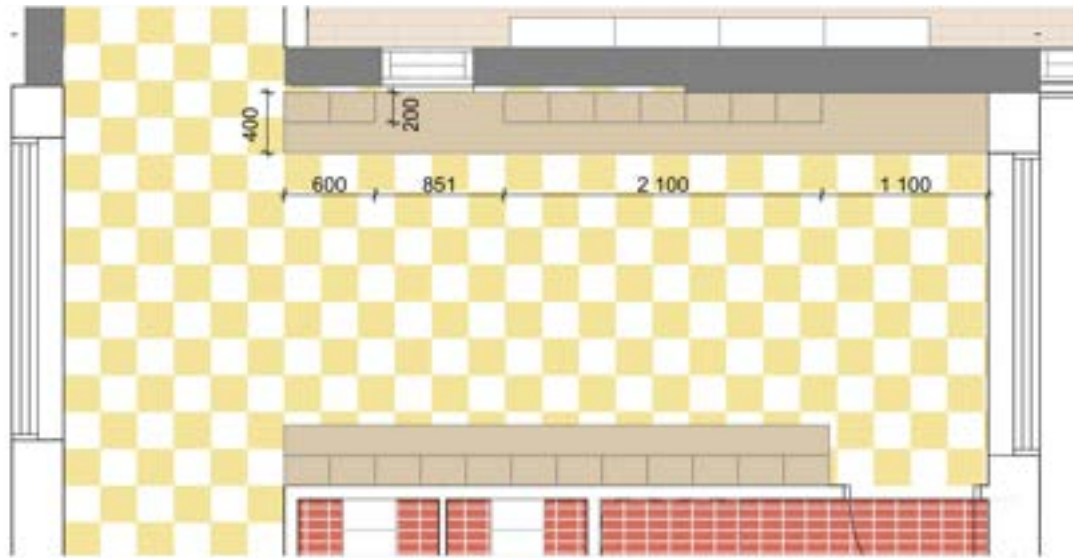
Uusia kalusteita: Artek N65

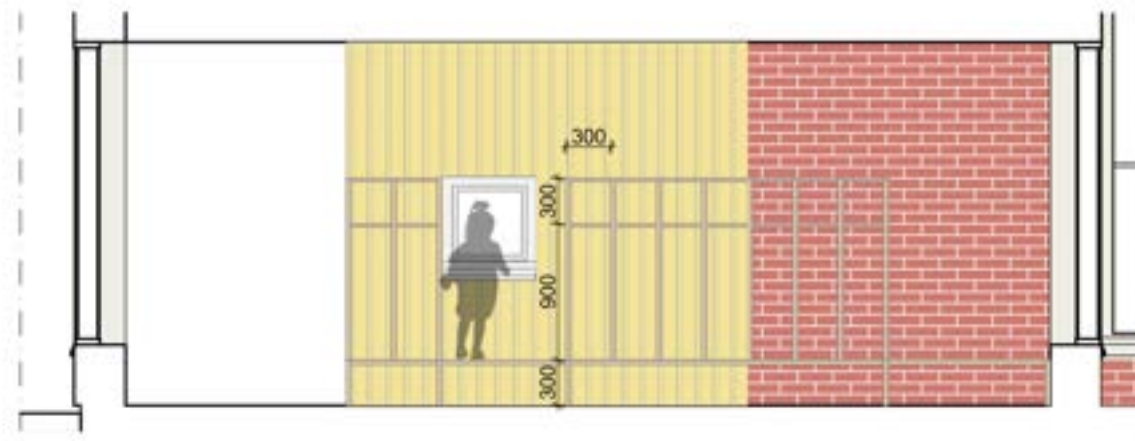
Projektio käytävän alkuperäisistä seinien väreistä 1:50

Uudet eteislokerot

Laajennusosaan sijoitettavat eteislokerot on mitoitettu vanhalle ulkoseinälle, jonka materiaalit ja ikkuna säilytetään. Lokeroiden muotoilu ottaa viitteitä päiväkodin alkuperäisistä mäntykalusteista. Kalusteeseen on integroitu myös pukeutumisessa auttavaa penkktilaa.

Pohjaprojektio 1:50

Projektio edestä 1:50

Projektio sivusta 1:50

LÄHDELUETTELO

Haastattelut

Kangaskontion päiväkodin henkilökunnan kanssa käydyt keskustelut kohdekäynneillä
16.1.2024 ja 20.2.2024

Elektroniset lähteet

Aluehallintavirasto. [online] [luettu 17.5.2024] Saatavilla www-muodossa: <URL <https://avi.fi/tietoa-meista/tehtavamme/varhaiskasvatus>>
Oulun kaupungin varhaiskasvatuspalvelut, 2023. *Kangakontion päiväkodin toimintasuunnitelma 2023-2024*. Saatavilla www-muodossa: <URL <https://www.ouka.fi/media/4891/download>>
Rakennustieto, RT-tietoväylä, 2024. *RT 103689 Päiväkotien suunnittelu*. Saatavilla www-muodossa: <URL <https://kortistot.rakennustieto.fi/kortit/RT%20103689?page=1>>

Kuvalähteet

Kuvat tekijän, ellei toisin mainita.

Netrauta.fi *Kattotiili Palema*. Saatavilla www-muodossa: <URL https://www.netrauta.fi/kattotiili-palema-2-kouruinen-pintakasitelty-tiilenpunainen?utm_source=google&utm_term=&utm_campaign=&utm_medium=cpc&utm_content=s|pclid|402800601812|pkw||pmt||pdv|c|&gad_source=1&gclid=CjwKCAjwr7ayBhAPEiwA6EIGxJqfqZkJfAwR2eHeW3CSypa6qBwYeu2El-uSceQXaoNUctPVxYdkxoCkN4QAvD_BwE>
Netrauta.fi *Lattialaatta, Pukkila Natura*. Saatavilla www-muodossa: <URL https://www.netrauta.fi/lattialaatta-pukkila-natura-punainen-himmea-silea-146x71mm?utm_source=google&utm_term=&utm_campaign=&utm_medium=cpc&utm_content=s|pclid|402763608452|pkw||pmt||pdv|c|&gad_source=1&gclid=CjwKCAjwr7ayBhAPEiwA6EIGxORyg21vedac17bw50q-JkptvZTY10yD0HCGoxWQnCHlhVYSVT2Z8BoCU4AQAvD_BwE>
Netrauta.fi *Linoleumilaatta Forbo Marmoleum Click Barbados*. Saatavilla www-muodossa: <URL <https://www.netrauta.fi/linoleumilaatta-forbo-marmoleum-click-barbados-30x30cm-kermanvalkoinen>>
PSH verhoilu. *Artek N65 tuolit*. Saatavilla www-muodossa: <URL <https://www.pshverhoilu.fi/p/artek-aalto-n65-lasten-tuoli-koivu-laminaatti/>>

Päiväkodin peruskorjaus ja laajennus

Kim Ramsay

Kuva: Kim Ramsay 2024.

Suunnitelmassa päiväkodin koneellista ilmanvaihtoa tehostetaan toisella yksiköllä, joka sijoitetaan uuteen laajennusosan torniin, joka sekä kunnioittaa että tulkitsee uudelleen rakennuksen alkuperäistä tyyliä. KUVA: Kim Ramsay, 2024

PÄIVÄKODIN PERUSKORJAUS JA LAAJENNUS

Maikkulan alueella on kasvanut kysyntä päiväkotipaikoista. Kangaskontion päiväkodin ja monen muunkin peruskorjausikään tulleen päiväkodin kohtalo on vaakalaudalla – Tulisiko Kangaskontion kaltaisten pienempien yksiköiden säilyä nykyisessä käyttötarkoituksessaan, vai pitäisikö yksiköitä enemmän keskittää nykyaikaisiin monitoimitaloihin? Kangaskontion päiväkotirakennus on kuitenkin säilynyt suhteellisen hyvässä kunnossa ja kurssin aikana tehtyjen käyttäjähaastattelujen perusteella se on myös pidetty, vaikka joitain pieniä parannuksia myös kaivattaisiin.

Tässä suunnitelmassa ehdotan rakennuksen peruskorjausta, sekä teknillisiä ja tilallisia parannuksia, joiden toteuttamiseksi esitän myös pientä laajennusta. Lähtökohtana on säilyttää ryhmämäärän ennallaan, mutta parannuksien myötä ryhmäkokoja voitaisiin myös kasvattaa 2-3 lapsella. Liian suuria päiväkoteja on toisinaan moitittu¹ ja Kangaskontion Oulun koulu-piirteinen arkkitehtuuri tarjoaisi vastapainon tälle. Rakennuksessa on inhimillinen mittakaava ja sen kodinomaisuus, kokemuksellisuus ja käyttäjälähtöinen lapsiystävällinen suunnittelu on varmasti edesauttanut tekemään siitä pidetyn paikan. Osa näistä arvoista menetettiin, kun rakennuksen sisätilat huolto-maalattiin kauttaaltaan valkoisiksi ja suunnitelmassa myös palautan osittain ennalleen vanhaa väritystä.

¹ Hurmas 2023, Syngelmä 2024

Arvottaminen

Rakennustaiteellisesti päiväkotiei ehkä edusta tyylipuhtainta Oulun koulua, tai ajalleen kovinkaan poikkeuksellista päiväkotiarkkitehtuuria, ainakaan Oulun seudulla, mutta sen arvo kumpuaa osittain juuri sen alueellisesta tyyppillisyydestä. Oulun koulu-aikakauden monimuotoinen arkkitehtuuri on Oululle ylpeyden aihe ja Maikkula on tunnistettu Oulun koulu-henkiseksi alueelliseksi kokonaisuudeksi.² Kangaskontion päiväkodin henki ja mittakaa-va on alueelle tyyppillistä ja olisi hyvä, että rakennuskannan henki, muoto-kieli ja materiaalivalinnat säilyisivät mahdollisimman yhtenäisinä jatkossa-kin. Vaikka päiväkotiei edusta kaupunginosalle kovinkaan poikkeuksellista arkkitehtuuria on siinä kuitenkin tunnistettavia ominaispiirteitä, ensi kädessä torni ja ympäröivistä taloista poikkeava keltainen väriyty. Rakennuksen kau-punkikuvallinen arvo tulee siis osittain myös sen maamerkinomaisuudesta.

Päiväkodilla on sosiaalista arvoa sen paikallisille tuomilla muistoissa päivä-kotina ja kohtaamispaikkana ja sillä on myös käyttöarvoa edelleenkin päivä-kotina. Rakennus on suunniteltu aikanaan nimenomaisesti päiväkodiksi ja moneen rakennusajankohtaa edeltäneiden vuosikymmenien ja sen jälkeen-kin suunniteltuihin päiväkoteihin verrattuna eläytyvällä ja persoonallisella tavalla. Lapsien kokemuksia on ajateltu mm. parvella, matalilla ikkunoilla ja sisätilojen alkuperäisessä väriytyksessä. Koska rakennuksen käyttötarkoitus on säilynyt samana koko sen elinkaaren aikana, on siihen tehdyt muutostyöt myös olleet vähäisiä ja rakennuksessa on myös alkuperäisyysarvoa.

Restauroinnin pääteemat

Restauroinnin tarkoitus on tuoda Kangaskontion päiväkodille siihen kaivat-tuja tilallisia ja teknillisiä parannuksia, pienellä laajennuksella. Laajennus poikkeaisi selkeästi rakennuksesta, antaen ulkopuolisen ymmärtää, että se on jälkeempään lisätty osa, mutta se myös henkii ja tulkitsee uudelleen rakennuk-sen ominaispiirteitä. Toinen tärkeä teema on sisätilojen värien ennallistami-nen jotka nekin olivat rakennuksen tärkeä piirre.

Kaikki rakennukset ovat aikansa tuotteita ja henkivät sitä väistämättä muo-dossa tai toisessa. Historiallista kerrostumaa pidetään kaupunkikuvassa positiivisena asiana ja vanhojen rakennuksien sisätiloissakin pidetään ai-kakauden ominaispiirteitä- ja elementtejä, kuten esim. kakluuneja arvossa. Kangaskontion päiväkotiei ehkä ole vanha, tai sisällä kakluuneja, mutta

Ikkunasta näkyy päiväkodin käytävä alkuperäisessä leikkisässä ja kirjavassa väriytyksessään. 2022 huoltomaalauksessa tilat maalattiin uudelleen kauttaaltaan valkoisiksi. Kuva: Pirkko Tikkanen 1992

se sisältää 1980-luvun lapsilähtöiselle päiväkotiarkkitehtuurille ominaisia piirteitä. Sisätilojen väriyty oli yksi niistä ja ehdotan niiden ennallistamista ainakin käytävien osalta, missä se oli detaljirikasta ja kirjavaa nykyaikaisesta suunnittelusta poiketen. Muualla väriyty on ollut enimmäkseen yksiväristä ja arkisempaa, eikä niiden tilojen osalta värien palauttaminen ole yhtä oleel-lista. Käytävä on tilana myös julkisivu huoltajille ja muille vierailijoille ja sen aikalainen henki voi hyvinkin olla tulevaisuuden kakluuni.

Restauroinnin suurin teema on kuitenkin peruskorjauksen suunnittelemi-nen, jossa otetaan huomioon sekä tekniset uudistamistarpeet, että käyttäjien toiveet. Tässä on joitain henkilökunnan esittämiä muutostoiveita, joita pyrin suunnittelussa ottamaan huomioon:

- Kuraeteisiä pidettiin liian pieninä
- Sosiaalityloja pidettiin ahtaina ja ankeina
- Toivottiin lisää henkilökunnan pysäköintipaikkoja

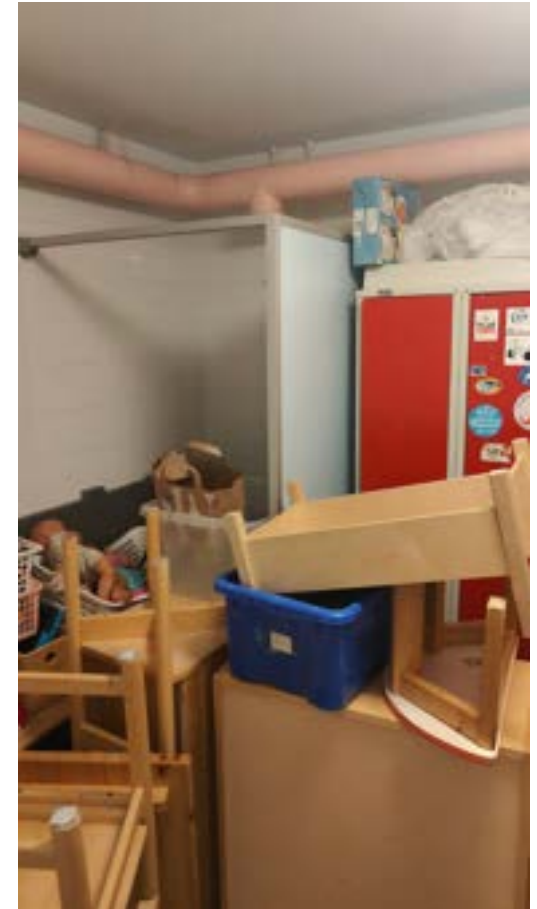
Monet Kangaskontion päiväkodin pienet huoneet ovat menettäneet alkuperäisen käyttötarkoituksensa ja muuttuneet ajan saatossa varastoiksi. Tässä entinen hiekkaleikkihuone. Kuva kohdekäynniltä 2024

- Pienimmillä lapsilla ei ole tällä hetkellä omaa leikkipihaa
- Pihan leikkivälineitä ja telineitä pidettiin vanhoina
- Ongelmallisena koettiin myös, että päiväkodin pihan pääportti aukeaa viereisen päivittäistavarakaupan pysäköintipaikalle, aiheuttaen potentiaalisia vaaratilanteita lapsille.

Muita ilmeisiä ongelmia olivat myös varastotilojen puute, josta viestii myös pienemmän miehille tarkoitetun sosiaalitilojen käyttäminen varastona. Parannuksena varastotiloja lisätään ja sosiaalitiloja laajennetaan. Miesten sosiaalitila sijoittuisi jatkossa naisten sosiaalitilojen viereen lähemmäksi henkilökunnan sisäänkäyntiä, millä olisi tasa-arvoistava vaikutus. Kuraeteisiä myös laajennettaisiin.

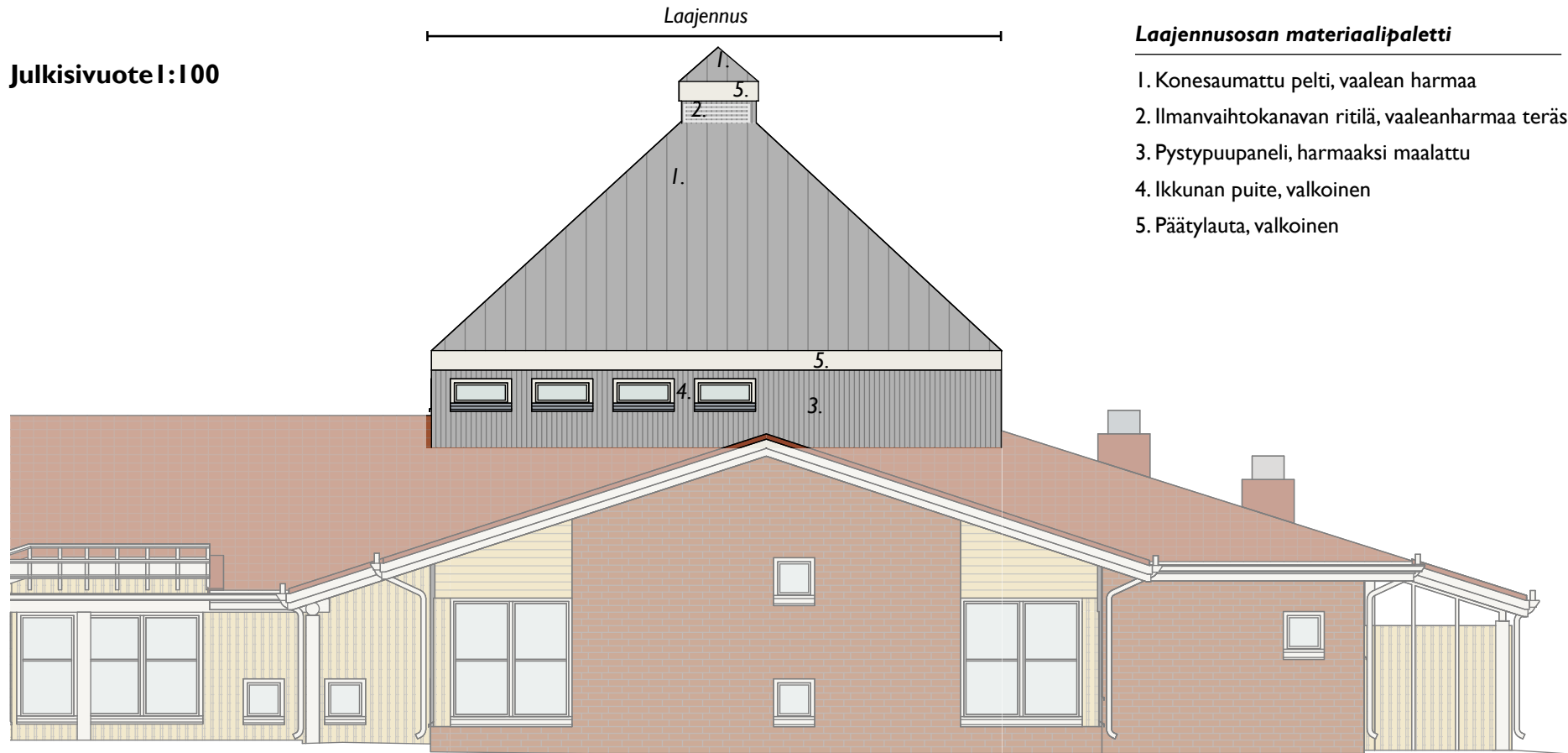
Tilojen laajentamiseksi myös talon ulkopuoleen tulee pieni, mutta osittain myös radikaali laajennus, johon sisältyy uusi torni. Nykyisen tornin tavalla sillä on sekä kokemuksellinen, että tekninen toiminto - siihenkin tulisi ilmanvaihtokone ja ilmanvaihtojärjestelmä uusittaisiin myös kauttaaltaan kuntotutkimusraportin suositusten mukaisesti. Uusi torni tekee rakennuksesta entistäkin yksiköllisemmän millä olisi myös kaupunkikuvallisesti

Miesten sosiaalitila toimii myös irtoesineiden säilytyspaikkana. Tällä hetkellä päiväkodissa ei ole miespuolisia työntekijöitä, mutta tasa-arvon toteutumiseksi, tulisi työympäristö olla luokseen kutsuva kaikille, sukupuolesta riippumatta. Kuva kohdekäynniltä 2024.

positiivinen vaikutus ja herättäisi ehkä myös käyttäjissä ylpeyttä. Oulun koulun periaatteiden mukaisesti suunniteltuja päiväkoteja on joskus kuvailtu myös "lasten satulinnoiksi" ja Kangaskontion päiväkoti uusine ja vanhoine torniaiheineen olisi myös jatketta tälle lapsilähtöiselle suunnittelulle.

Julkisivuote I:100

Laajennusosan materiaalipaletti

1. Konesaumattu pelti, vaalean harmaa
2. Ilmanvaihtokanavan ritilä, vaaleanharmaa teräs
3. Pystypuupaneli, harmaaksi maalattu
4. Ikkunan puite, valkoinen
5. Päätylauta, valkoinen

Pihan parannukset

Pihan päällimmäinen uudistus on uusi pienten lasten alue. RT-kortiston ohjeiden mukaisesti, se aidataan ja siihen tulee sekä tavallinen kulkuportti, että leveämpi huoltoportti.³ Leikkivälineinä toimii keinu, johon tulisi pienille lapsille soveltuvat turvaistuimet, pieni liukumäki, sekä uusi hiekkalaatikko ja uusi leikkimökki. Kauttaaltaan keinut ja kiipeilyteline vaihdettaisiin uudempiin ja ilmettä ja toiminnallisuutta edistettäisiin myös uusilla turva-alustoilla. Sijoittelu pysyisi ennallaan.

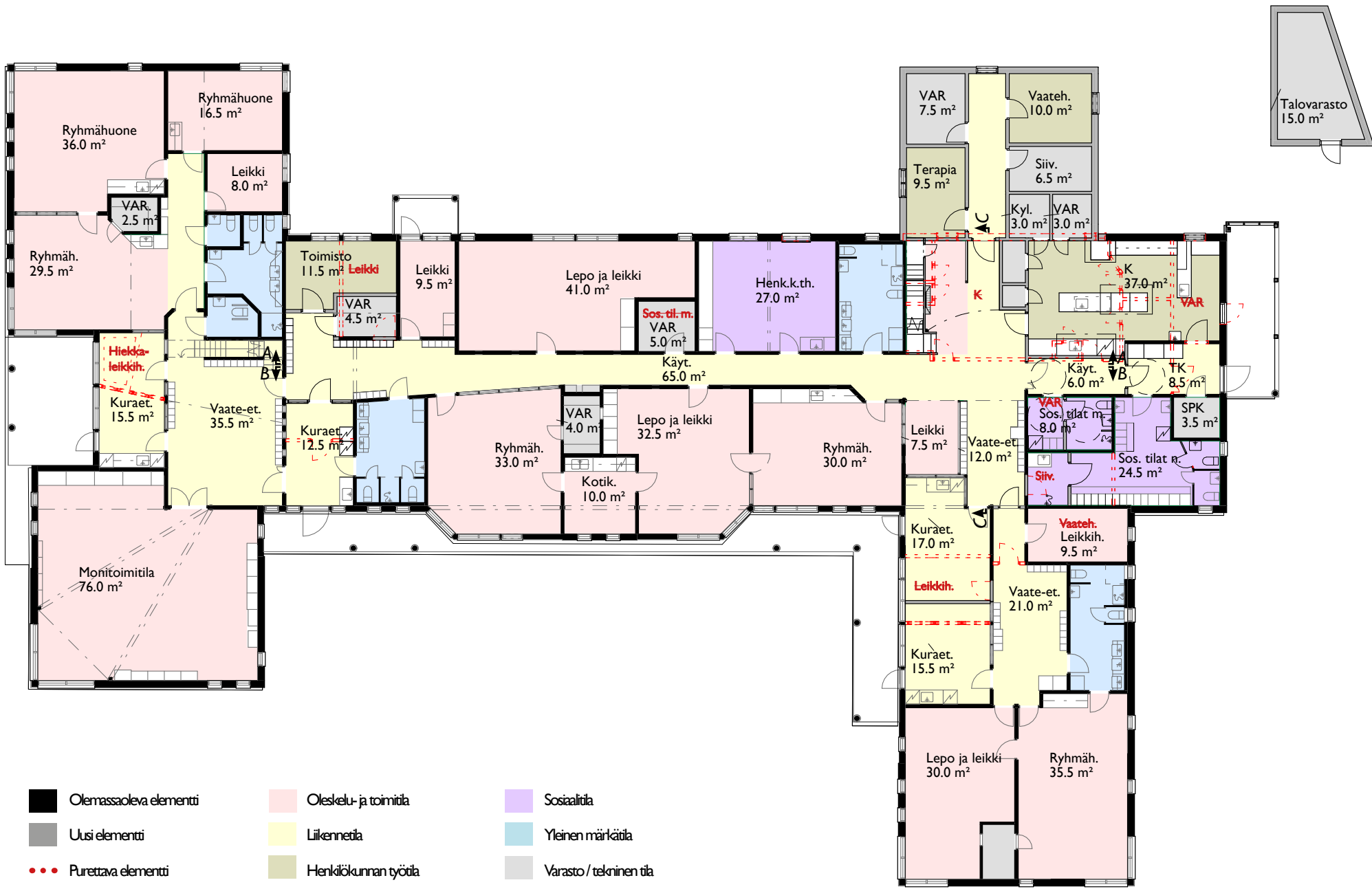
Pihan männikköjä on jo päiväkodin alkuperäisissä suunnitelmissa nostettu arvoon ja haluttu säilyttää⁴ ja vehreys pysyy edelleen tärkeänä elementtinä. Laajennusosan ja henkilökunnan pysäköinnin alta väistyy vain muutama mänty.

Pääportin edusta rauhoitetaan rajoittamalla autoliikennettä ja pysäköintiä. Kuitenkin osoitan myös uusia pysäköintipaikkoja, että kaupan toiminta voisi jatkua hedelmällisenä.

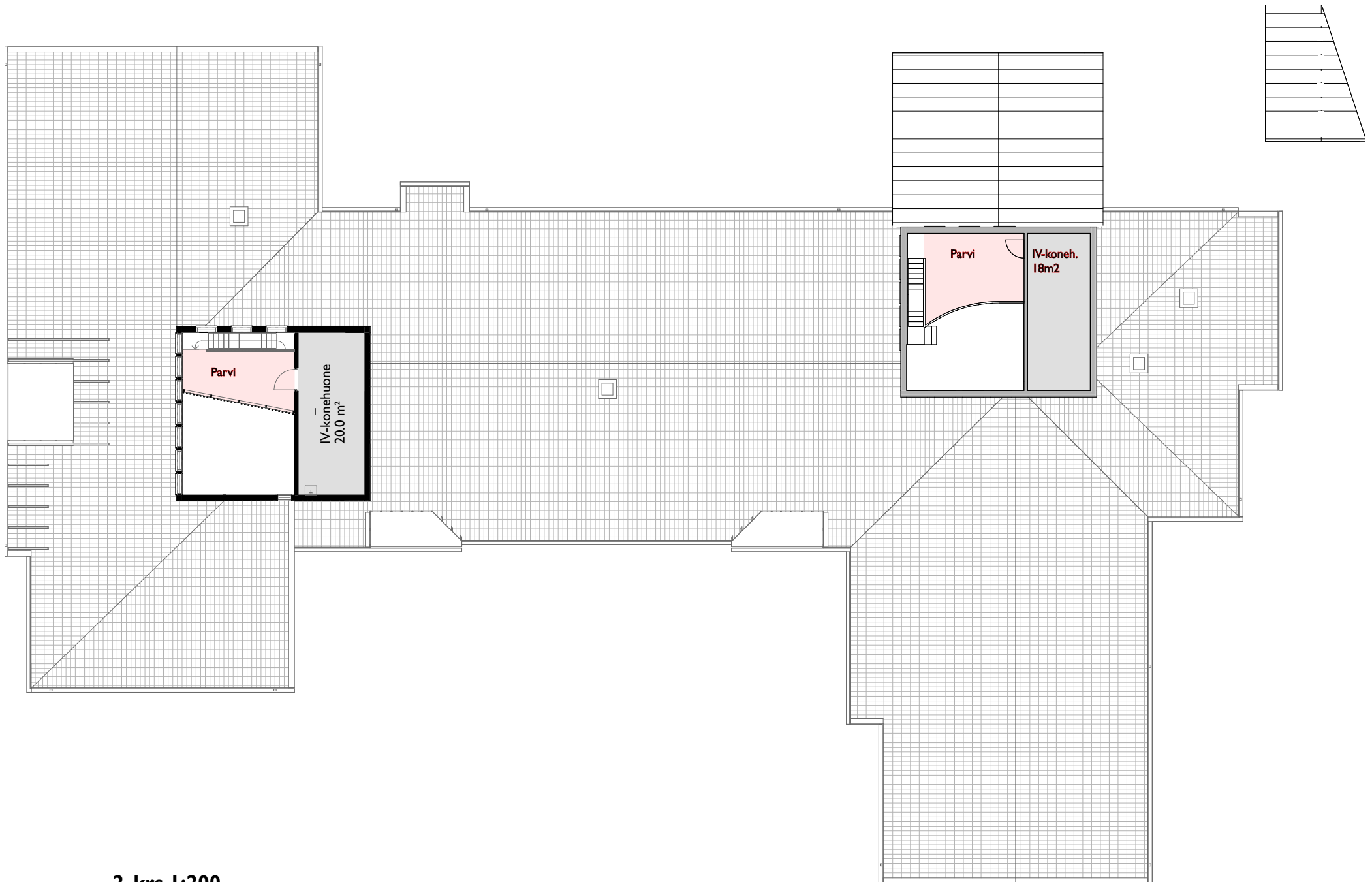
3 Päiväkotien suunnittelu 2019

4 Puijola 1988

I. krs 1:200

2. krs 1:200

KIM RAMSAY

Portaikon alle sijoitettu lasten leikkimökki on lainattu Saloilan päiväkodista Oulunsalossa.
Kuva: Kim Ramsay, 2024

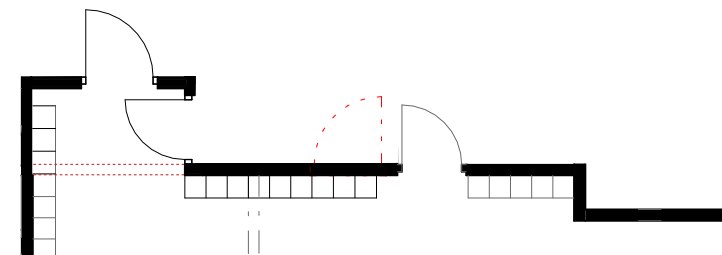
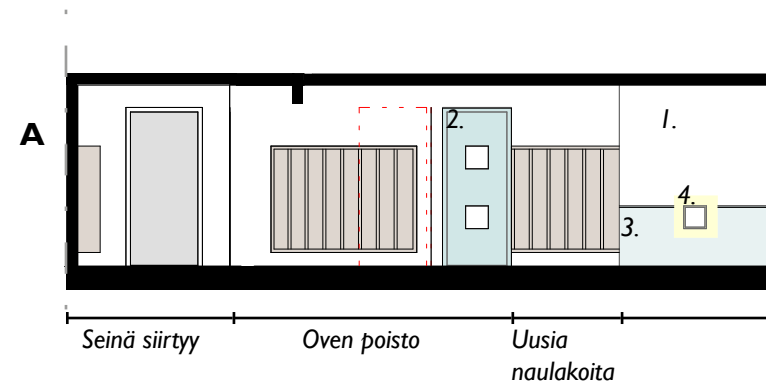
Käytävän värien ennallistaminen ja uuden tornin integrointi

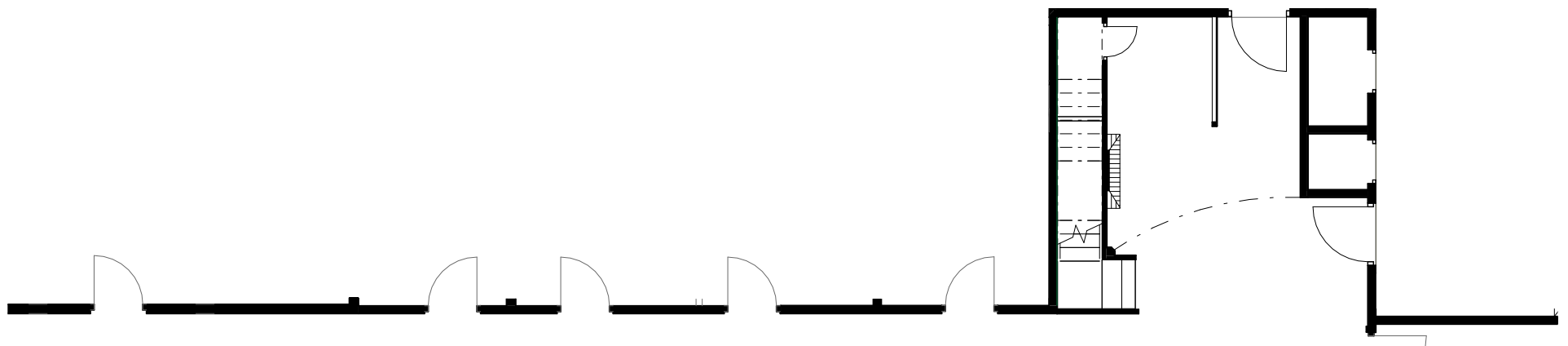
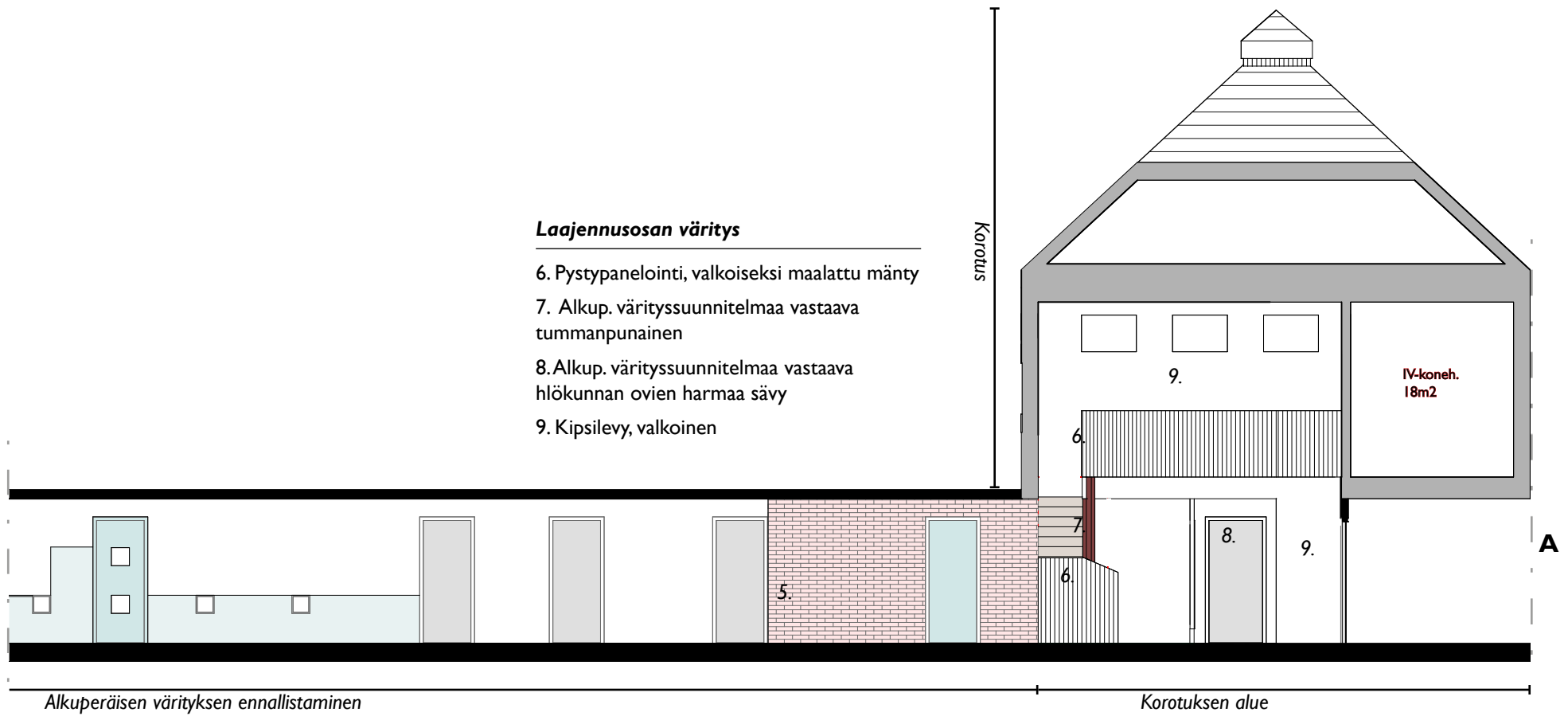
Keskeinen osa restaurointisuunnitelmaa on käytävän värien ennallistaminen, mutta itäpäädyssä käytävä uudistuu myös radikaalisti, kun siihen lisätään uusi torni. Uusi torni on ulkoa katsottuna selkeä uusi lisäys ja myös sisällä ilme, sekä lainaa, että tulkitsee uudelleen rakennuksen ominaispiirteitä modernilla tavalla. Parvi ja 8-kulmaiset punaiset pilarit muistuttavat päiväkodin alkuperäispiirteistä, mutta värit ja muotoilu seuraavat myös aikamme virtauksia, muistoksi tuleville sukupolville.

Käytävän seinien alkuperäisvärit

1. NCS S 0802-G72Y
2. NCS S 0515-R90B
3. Vaaleansininen, sävy tarkentumaton
4. Vaaleankeltainen, sävy tarkentumaton
5. Vaaleanpunainen, sävy tarkentumaton

1:100

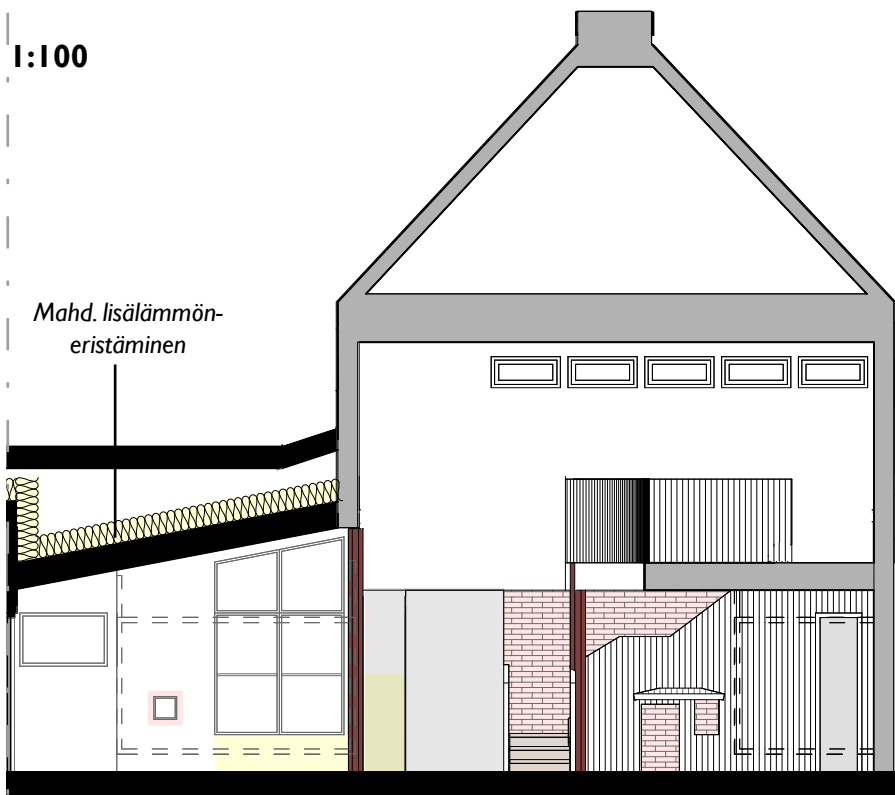

1:100

Mahd. lisälämmön-
eristäminen

C

Alkuperäisen värityksen
ennallistaminen

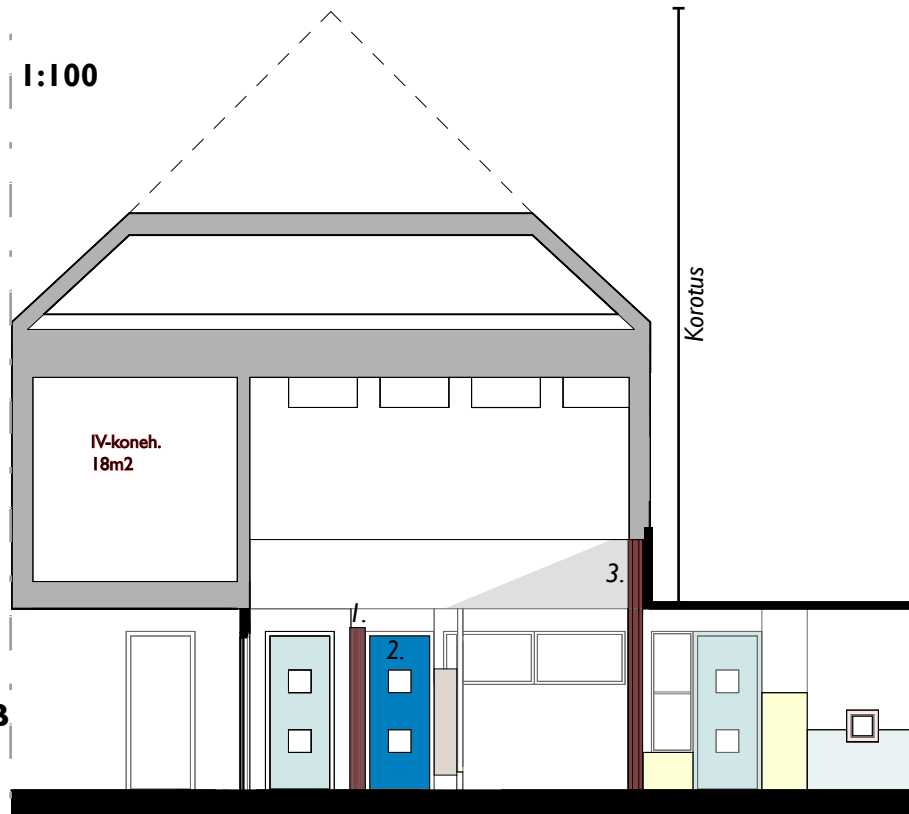
Korotuksen alue

1:100

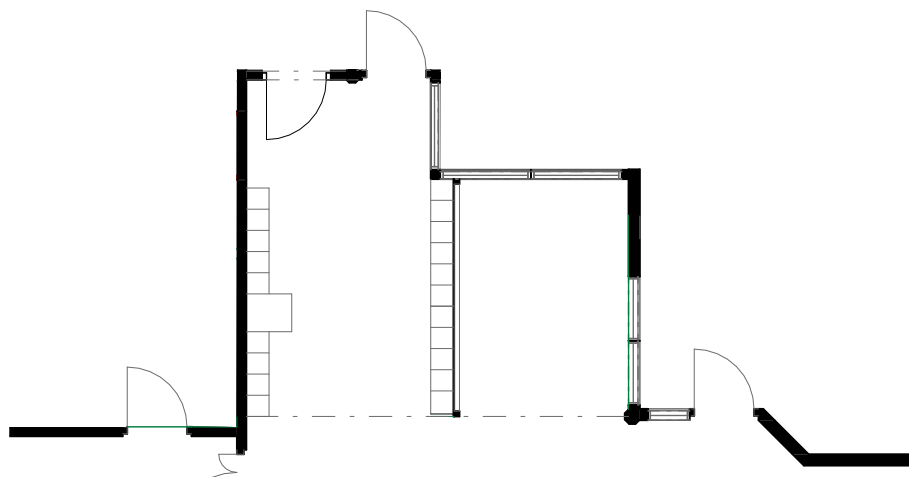
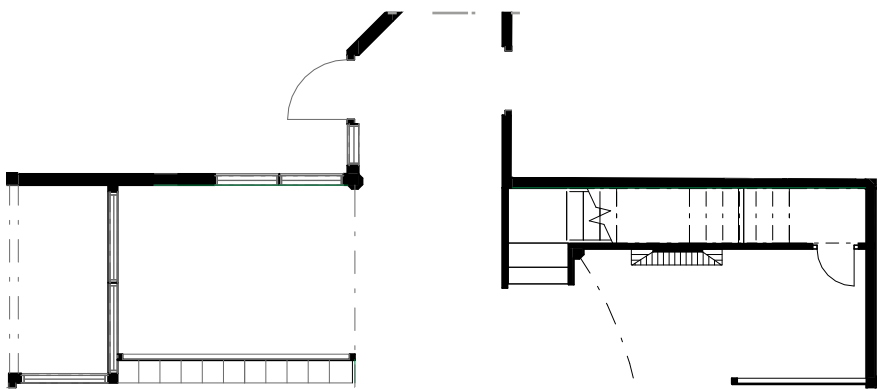
IV-koneh.
18m²

Korotus

C B

Korotuksen alue

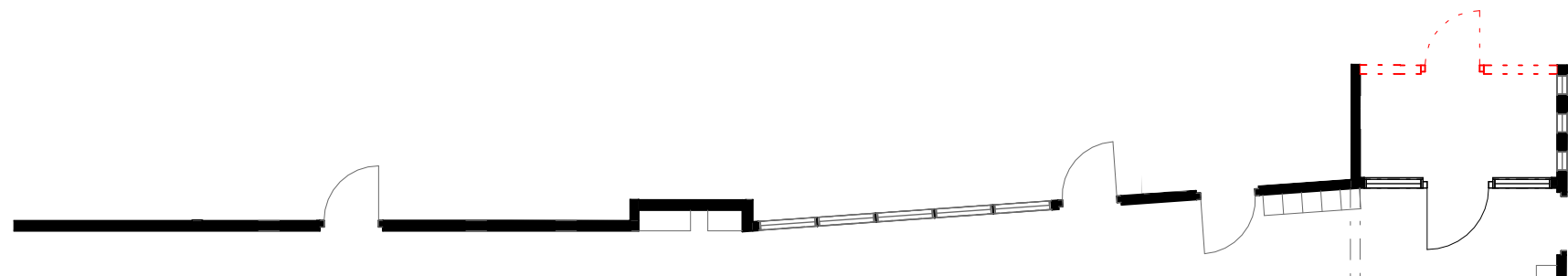
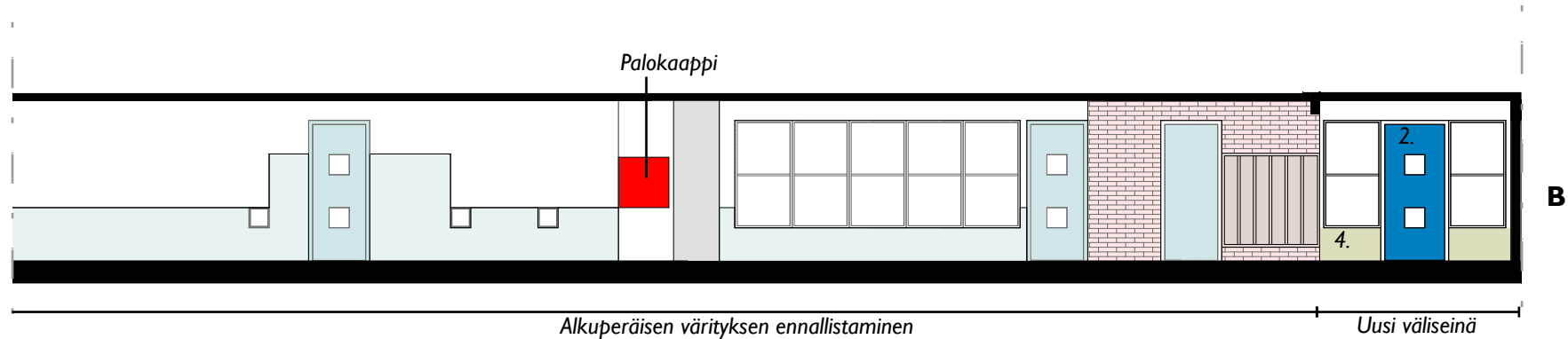
Värisuunnitelman kehittäminen

Keskeinen osa alkuperäisväritystä oli ovilehtien värit, jotka viestivät kenelle huone on tarkoitettu - harmaat ovet vievät henkilökunnalle tarkoitettuihin tiloihin, siniset lasten tiloihin. Muutettavissa osissa ja laajennusosassa ovien värit noudattaisivat tätä logiikkaa.

Alunperin ulko-ovet olivat väritettyjä samankaltaiseen vaaleansiniseen sävyyn kuin sisäovet, mutta huonon kuntonsa takia ne tulivat myöhemmin vaihdetuksi uusiin tummansinisiin alumiinioviin. Sisätilojen värityssysteemiin voitaisiin tuoda uusi ulottuvuus, vaihtamalla kuraeteisiin johtavat ovet myös tummansinisiksi; tummansininen väri ulosjohtaville oville.

Käytävän eteläseinäin toimenpiteet ja värisuunnitelma

1. Pilarin alkup. värin palauttaminen, tummanpunainen
2. Kuraeteisovi, tummansininen, sama sävy kuin ulko-ovi
3. Uusi korkeampi pilari alkup. paikkaan, tummanpunainen
4. Nykyaikainen beige, korostaa elementin uutuutta

Tekniset parannukset

Nykyaikana uudisrakennuksista pyritään tehdä entistä energiatehokkaampia ja myös korjausrakentamisessa energiatehokkuuden parantaminen on nykyään yleinen teema. Vuonna 2021 astui voimaan uusi EU-direktiivi rakennusten energiatehokkuuden parantamisesta.⁵ Energiatehokkuuden parantaminen pienentää rakennusten käyttökuluja, mutta korjaustöissä on myös tietyt riskit ja rajoitteet. Kangaskontion päiväkodilla on aikakaudelleen kovin tyypilliset pientalonomaiset rakenteet, joiden energiatehokkuuden parantamiselle löytyy jo hyväksi todettuja käytänteitä. Tässä suunnitelmassa en kuitenkaan lisää lämmöneristämistä ulkovaipan mihinkään kohtaan, mutta ehdotan että eristeiden ja höyrynsulkujen epätiiviyden kohtien tarkastamista ja korjaamista, kuin myös mahdollisten mikrobivaurioiden, kuin vuoden 2022 kuntotutkimuksessa ehdotetaan. Kuntotutkimuksessa löytyi mikrobivaurioita onneksi vain hyvin harvasta kohdasta.⁶ Arvioin eri rakennusosien toimenpidevaatimukset seuraavasti:

Yläpohja – Aikakauden pientaloille tyypillisin lämmönvuoto kohta on yläpohja. Kangaskontion päiväkodin alkuperäispiirustuksissa on yläpohjiin osoitettu 350mm paksu mineraalivillakerros. Kuntotutkimuksesta selviää kuitenkin, että mineraalipohjaisen puhallusvillan lisäksi on päälle lisätty myös 150mm paksu kerros puhallettua selluvillaa⁷, oletettavasti jälkikäteen. Yläpohjaan ei ole siis tilaa lisätä lämmöneristystä tavalla, joka ei vaatisi liian suuria muutoksia rakenteisiin, eikä se välttämättä ole tarpeen muutenkaan.

Ulkoseinät – Päiväkodin ulkoverhous on pääosin muurattua tiiltä, jonka purkaminen on vaativaa ja kallista. Lisäksi tiili on huokuinen materiaali, mikä tarkoittaa, että seinän rakenteet ovat lähes jatkuvasti kosteudelle alttiita, eikä rankorakenteellisiin seiniin nykyään suositella tiilisiä ulkoverhouksia. Huokuisuus tarkoittaa kuitenkin, että kosteus myös poistuu rakenteista helposti, mutta lisälämmöneristäminen sisä- tai ulkopuolelle tarkoittaisi myös lisää kosteudelle altistuvaa materiaalia, joka hidastaisi rakenteen kuivumista ja lisäisi kosteusvaurioiden riskiä. Kangaskontion päiväkodin seinissä ei ole, joitain epätiivitä kohtia lukuun ottamatta, tunnettuja vaurioita, eikä toimivaa rakennetta tulisi muuttaa tarpeettomasti.

5 Ympäristöministeriö, luettu 11.5.2024

6 Nurkkala, Karinen 2022, 34-35

7 Ibid. 16

Alapohja – Alapohjassa ei ole kuntokartoituksessa paljastunut merkittäviä vaurioita ja alapohjan lisälämmöneristämistä ei yleensä pidetä kannattavana ja säilyisi tältä osin ennallaan.

Ilmanvaihdon parantaminen

Viime vuosisadalla toteutetut ilmanvaihtojärjestelmät ovat nykymitoituksella usein alle vaaditun tason. Myös Oulun kaupungin teettämässä päiväkodin kuntoraportissa todetaan, että IV-suunnitelmien ilmamäärät alittavat suositellun 6 l/s/hlö tiloissa havaittuihin sänky- ja istumapaikkoihin verrattuna. Raportissa suositellaan myös ilmanvaihtojärjestelmän kokonaisvaltaista uusimista mahdollisen peruskorjauksen yhteydessä.⁸

Kangaskontion päiväkodissa ilmanvaihto on toteutettu keskitetysti yhdellä tulo- ja poistoilmakoneella, joka palvelee koko rakennusta. Lisäksi on viisi huippuimuria eri kohdilla taloa ja joissain huoneissa on myös ilmanvaihtokanavien päätelaitteita tehostamassa koneen toimintaa.⁹ Talossa on kuitenkin pitkä kiertävä yksikerroksinen vaakamassa ja RT-kortiston mukaan, ilmanvaihtoroilojen vaakavetojen ei tulisi ylittää 20 metriä.¹⁰ Joidenkin huoneiden etäisyys IV-konehuoneesta tämä mitoitus ylittyy runsaasti ja on siksi perusteltua, että ilmanvaihdon koneistoa myös hajautettaisiin. Eräs rakennustekniikan asiantuntija, jolle keskustelun kurssityöstä, oli jopa sitä mieltä, että kullakin osastolla tulisi olla oma ilmanvaihtolaitteisto.

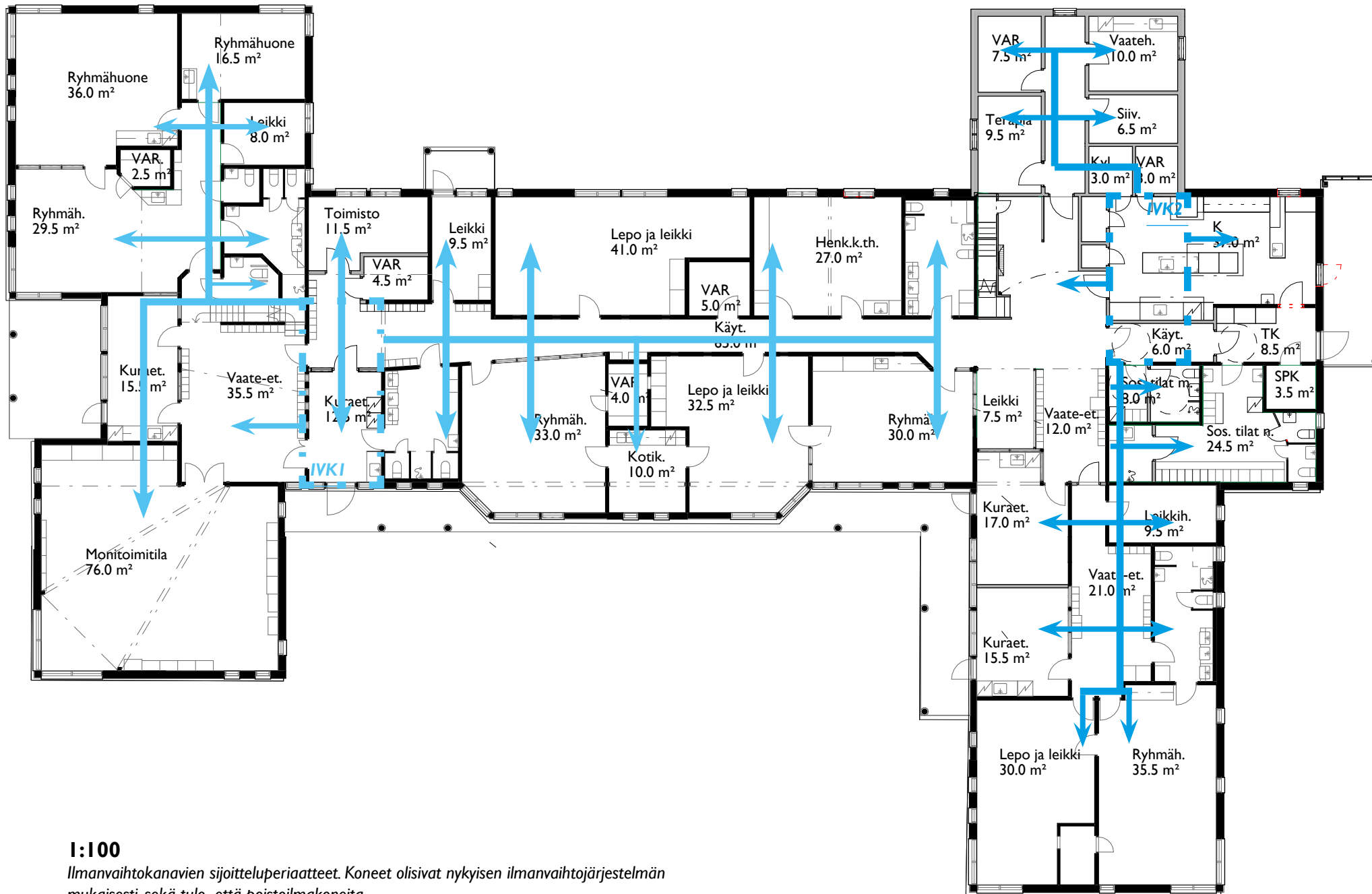
Esitän siksi että peruskorjauksen yhteydessä ilmanvaihtojärjestelmä uusittaisiin kauttaaltaan ja koneellista tulo- ja poistoilmaa hajautettaisiin kahteen koneeseen, nykyisen keskitetyn IV-koneen sijaan. Alkuperäisen IV-konehuoneen kaltaisesti uusikin sijoitettaisiin toiseen kerrokseen, uuteen torniin, joka tehdään osana päiväkodin laajennustyötä. Alkuperäisen tornin lailla sekin luo tilaan kokemuksellisuutta ja leikkisyyttä parvellaan ja ulkoarkkitehtuurissa pyrin myös kunnioittamaan alkuperäistä tyyliä.

Uusissa IV-koneissa voitaisiin myös hyödyntää lämmön talteenottoa, mikä voitaisiin liittää talon olemassa olevaan vesikiertoiseen lämmityssysteemiin, energiatehokkuuden parantamiseksi. Tulevaisuudessa voitaisiin katolle mahdollisesti myös sijoittaa aurinkopaneeleja.

8 Rautio, Korhonen 2022, 22

9 Ibid. 21

10 *Ilmastointi- ja jäähdytysjärjestelmien tilantarve ja asennusreitit* 9, 1996

1:100

Ilmanvaihtokanavien sijoitteluperiaatteet. Koneet olisivat nykyisen ilmanvaihtojärjestelmän mukaisesti, sekä tulo- että poistoilmakoneita.

Ikkunan
suurennos

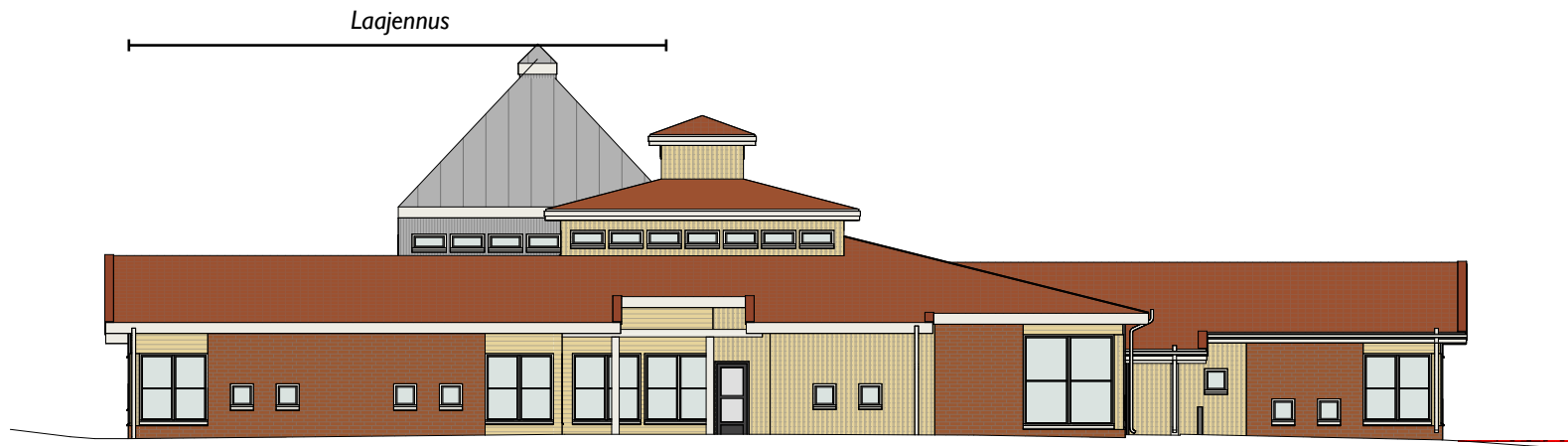
Laajennus

Julkisivu pohjoiseen Maikkulan raitille 1:200

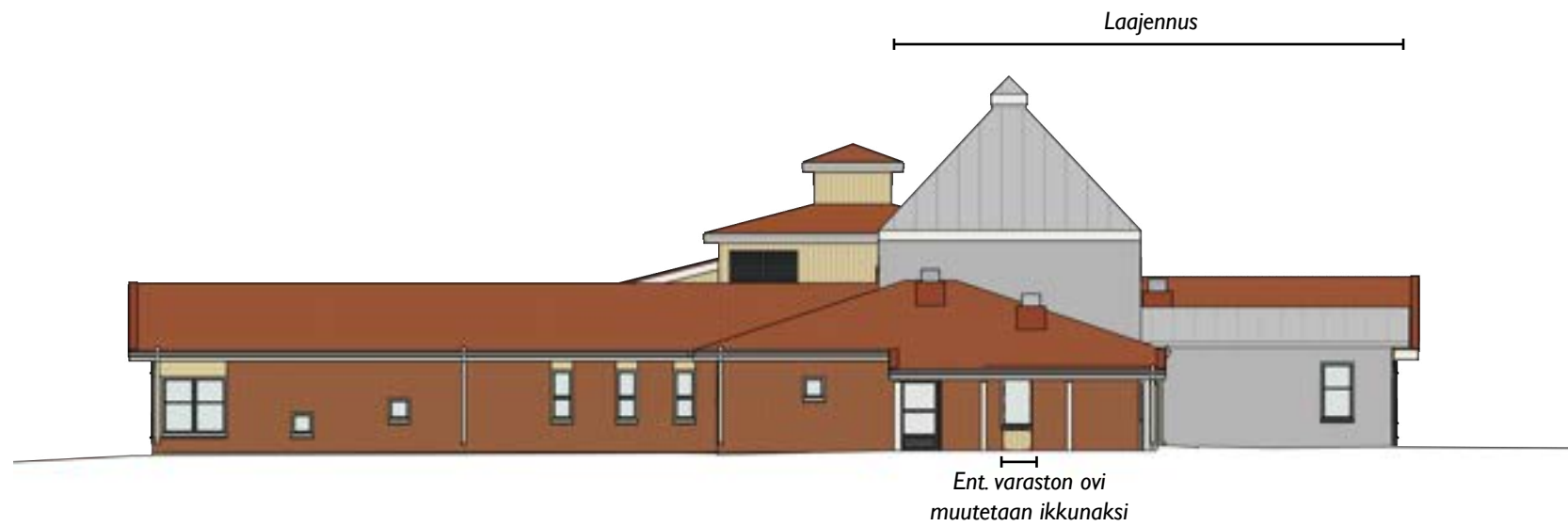
Laajennus

Julkisivu lounaaseen, Kangaskontiontielle 1:200

Julkisivu luoteeseen, Pellonpolulle 1:200

Julkisivu kaakkoon 1:200

LÄHDELUETTELO

Kirjalliset lähteet

- Korhonen, Juho. Rautio, Kristian. *Putkistojen ja ilmanvaihtojärjestelmän kuntotutkimus*. A-insinöörit. Oulu, 2022
- Nurkkala, Ville. Karinen, Juho. *Kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus*. A-insinöörit. Oulu, 2022
- Oulun kaupungin kulttuuriympäristöryhmä 2020. *Oulun koulun kohteet. Inventointi Oulun koulun arkkitehtuurin kohteista Oulussa 2020*. Oulun kaupunkisuunnittelun sarja A 226. SSN 0357-8194 Oulun yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut, Oulu, 2020
- Puijola, Esko. *Asemapiirustus, Kangaskontion päiväkot*. Arkkitehtitoimisto Esko Puijola Oy. Oulu 1988.
- Rakennustietosäätiö. *Ilmastointi- ja jäähdytysjärjestelmien tilantarve ja asennusreitit*. 1996. RT 56-10593
- Rakennustietosäätiö. *Päiväkotien suunnittelu*. 2019. RT 103689

Haastattelut

- Kangaskontion päiväkodin henkilökunnan kanssa käydyt keskustelut kohdekäynneillä 16.1.2024 ja 20.2.2024

Elektroniset lähteet

- Hurmas, Mira. 11.12.2023. [online] [luettu 24.5.2024] Saatavilla [www-muodossa: <URL:https://www.is.fi/perhe/art-2000010014282.html>](https://www.is.fi/perhe/art-2000010014282.html)
- Syngelmä, Juuso. 24.2.2024. [online] [luettu 24.5.2024] Saatavilla [www-muodossa: <URL:https://www.verkkouutiset.fi/a/tyrmays-jattipaivakodeille-pienet-pihat-meluisaa-sisalla/#737cab3d>](https://www.verkkouutiset.fi/a/tyrmays-jattipaivakodeille-pienet-pihat-meluisaa-sisalla/#737cab3d)
- Ympäristöministeriö. [online] [luettu 12.5.2024] Saatavilla [www-muodossa: <URL: https://ym.fi/rakennusten-energiatohokkuusdirektiivin-uudistus>](https://ym.fi/rakennusten-energiatohokkuusdirektiivin-uudistus)

Kuvalähteet

- Oulun arkkitehtuurin vuosikirja 2024

Kangaskontion päiväkodin laajennus ja muutos

Riku Repo

Kuva: Riku Repo 2024.

KANGASKONTION PÄIVÄKODIN LAAJENNUS JA MUUTOS

Käyttötarkoitus

Tässä harjoitustyössä on valittu säilyttää Kangaskontion päiväkotit päiväkotina. Kangaskontion päiväkodin rakennus suunniteltiin päivähoitokäyttöön ja rakennus on toiminut tässä käyttötarkoituksessa koko olemassaolonsa ajan. Rakennus palvelee tässä käyttötarkoituksessa hyvin eikä sen muuttaminen ole tarkoituksenmukaista. Päiväkotit ei täytä tilapaikkamitoitukseltaan alueen tarpeita, joten harjoitustyössä on suunniteltu rakennukseen noin 100 tilapaikkaa lisää tuova laajennus.

Kunto

Rakennus on kuntotutkimuksessa ilmenneitä puutteita lukuun ottamatta hyväkuntoinen. Lisäksi pintamateriaaleissa on jonkin verran normaalista kulumisesta johtuvia vaurioita. Hyvä kunto puoltaa rakennuksen säilyttämistä.

Arvottaminen

Kangaskontion päiväkotit edustaa 1980-luvun päiväkotirakentamista. Eri-tyyppispiirteenä voidaan kuitenkin mainita vihjeitä Oulun koulu –suuntauksen arkkitehtuurista. Oulun koulun arkkitehtuurin piirteisiin kuului erityisesti aiheiden kepeys tai leikkisyys, pienimittakaavaisuus ja ympäristöön soveltaminen. On jossakin määrin vaikea tehdä eroa Oulun koulun arkkitehtuurin ja aikakauden yleisen arkkitehtuurin välillä. Kangaskontion päiväkodin ulko- ja sisäarkkitehtuurissa on havaittavissa joitakin tyylisuuntaan viittaavia piirteitä, mutta puhtasoppisinta Oulun koulua rakennus ei edusta.

Päiväkotit on tärkeä yhteisölle. Useamman sukupolven muistot kiinnittyvät rakennukseen, kun lapsia viedään ja haetaan lähes päivittäin vanhempien tai isovanhempien toimesta. Rakennuksessa vietetyt juhlahetket jäävät myöskin mieleen ja lasten kasvaminen ja kehittyminen saa konkreettisen muodon, kun ryhmät vaihtuvat toiseen. Päiväkotit toimii myös lähialueen maamerkinä, joten sillä on merkitystä myös käyttäjäryhmänsä ulkopuolella.

Olen arvottanut rakennuksen ulkoarkkitehtuurin ja käyttötarkoituksen sen arvokkaimmiksi osiksi. Koen, että ulkoarkkitehtuurin ohella sen käyttötarkoitus olisi hyvä säilyä ennallaan. Tässä harjoitustyössä tutkin, missä määrin rakennuksen ulkoarkkitehtuuri voi muuttua ilman, että kokemus rakennuksesta paikassaan muuttuu liian paljon. Pidän käyttötarkoituksen muuttumattomuutta erityisen tärkeänä, sillä ajattelen yhteyden aiempien käyttäjien muistoihin säilyvän vahvempana, kun rakennuksessa voidaan havaita sama-

nakaltaista toimintaa. Käyttötarkoituksen säilymistä puoltavat myös käytännön seikat: rakennus on suunniteltu päiväkodiksi ja on toiminut suunnitellussa käyttötarkoituksessaan hyvin. Uskon, että käyttötarkoituksen säilyttäminen mahdollistaa myös voimakkaammat muutokset rakennuksen ulkoarkkitehtuurissa verrattuna tilanteeseen, jossa käyttötarkoitus olisi jokin muu.

Restaurointiperiaatteet

Ulkoarkkitehtuuri säilytetään sen alueella koetun merkittävyyden vuoksi. Julkisivuihin ei tule muutoksia laajennusosaa lukuun ottamatta. Sisätiloissa muutoksia voidaan tehdä melko vapaasti rakennuksen arvoja heikentämättä. Periaatteena on kuitenkin se, ettei korjata sellaista, mikä ei ole rikki. Tehtävät muutokset alkuperäisen rakennuksen sisäosissa keskittyvät tarpeellisten toiminnallisten muutosten tekemiseen.

Laajennus

Tämä harjoitustyö toimii myös tutkielmana vanhan ja uuden rakennuksen ulkoarkkitehtuurien sovittamisesta. Laajennusosa on tuotu osaksi vanhan rakennuksen massa, jotta kokonaisuudesta muodostuisi kiinnostava, yhtenäinen kompositio. Merkittävimpiä huomioon otettavia seikkoja on massojen arkkitehtoninen luonne. Vanha rakennus sovituu Oulun koulun hengessä varsin hyvin ympäristöönsä, mikä herättää kysymyksen, tulisiko uudisosan noudattaa tätä samaa arkkitehtonista periaatetta. Vai voiko se ottaa kontrastisemman asenteen? Nykyisen rakennuksen arkkitehtuuri on kaikkine yksityiskohtineen jokseenkin herkkää, mikä asettaa tiettyjä rajoitteita laajennukselle. Tarkoituksena ei ole jyrätä nykyisen rakennuksen olemusta, vaan luoda jonkinlainen vuoropuhelu uuden ja vanhan välille. Laajennuksen soveltuminen nykyiseen rakennukseen ja muuhun ympäristöön muodostaa kiinnostavan, jännitteisen asetelman.

Lähtökohta laajennuksen arkkitehtuuriin on sen melko minimalistinen luonne. Näin nykyisen rakennuksen arkkitehtuuri ei peity, vaan sen yksityiskohdat erottuvat entistä paremmin. Laajennus luo vähäeleisen taustan, jota vasten vanhan päiväkotirakennuksen arkkitehtonisia piirteitä voi tarkastella. Laajennusosalla on kuitenkin selkeä, itsenäinen identiteetti. Keltainen julkisivuväri sovittaa uutta ja vanhaa, mutta on sävyllään vanhasta poikkeava. Laajennus on ympäristöönsä nähden melko kontrastinen, mikä erottaa sen selkeästi nykyisestä päiväkotirakennuksesta.

HAHMO

Laajennusosa kohoaa päiväkodin nivelkohdasta selkeästi kontrastisena kappaleena. Voimakkaan geometrinen ja selkeälinjainen massa ottaa alkuperäisestä rakennuksesta aiheena värityksen ja leikkisyyden, tulkiten niitä modernisti.

Piha

Päiväkodin pihan luonne on jo ennestään varsin luonnonmukainen. Puustoa on pihalla runsaasti ja pintamateriaalit ovat pääsääntöisesti luonnonmateriaaleja, kuten soraa ja metsänpohjaa. Kasvavan tilapaikkamäärän takia pihaa on laajennettu enimmillään noin 18 metriä itään ja noin 13 metriä pohjoiseen kaupungin omistamille puistoalueille. Vaikka laajennuksen myötä puistoalueet hieman pienenevät, muutosta voi perustella päivähoitopalveluiden säilymisellä sekä pihan julkisella käytöllä päiväkodin ollessa suljettu.

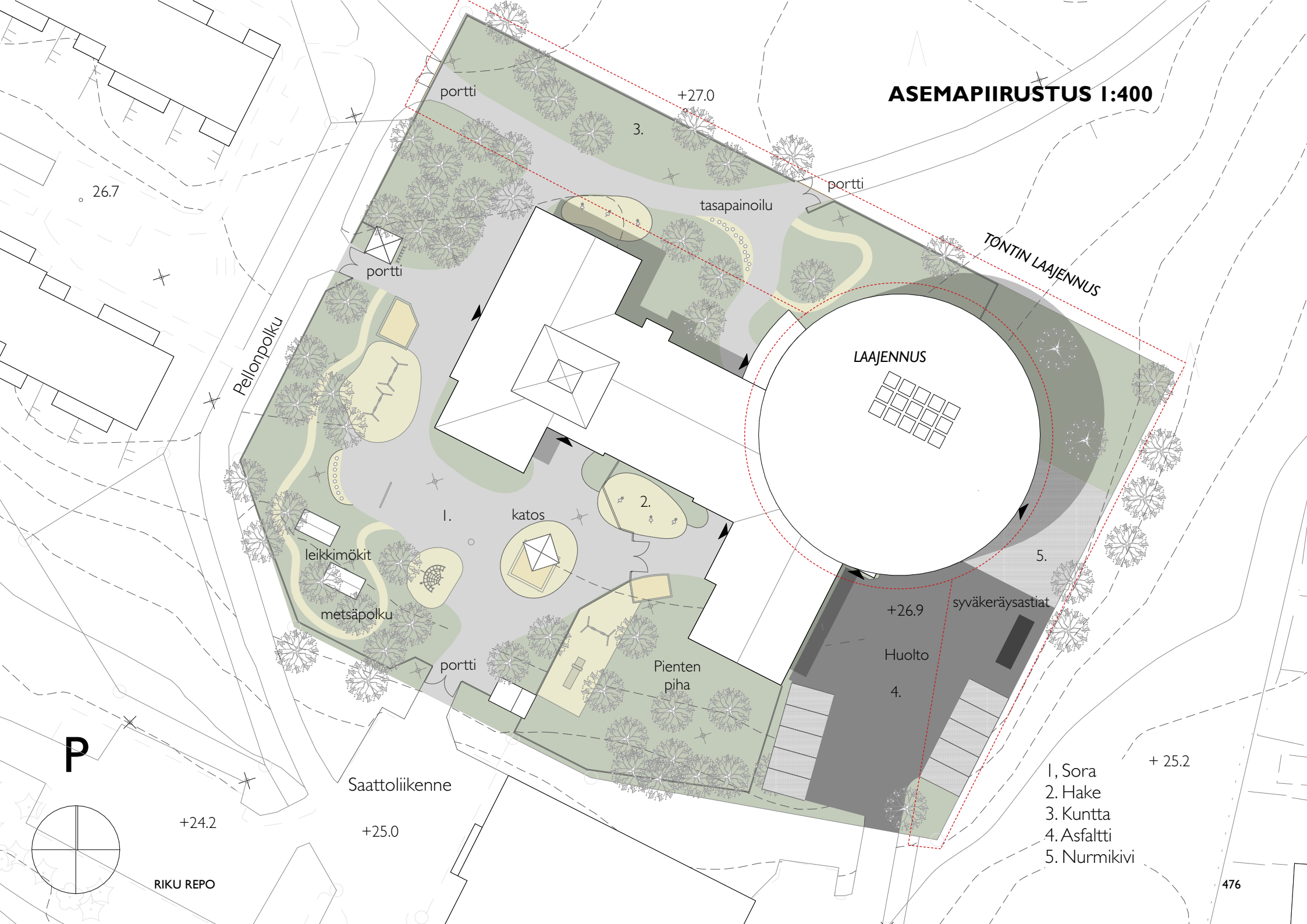
Pihan laajennusosa jatkaa vanhan pihan tunnelmaa, mikä saavutetaan säilyttämällä olemassa olevaa puustoa ja metsänpohjaa. Pienten piha on erotettu omaksi osakseen 600 mm korkealla aidalla. Pihan laajennusosassa käytetään ainoastaan luonnonmukaisia pintamateriaaleja, kuten soraa, kunttaa ja haketta. Pihoille on tuotu myös kiviä ja puunrunkoja tasapainoilua ja leikkiä varten. Pihoille on kuitenkin esitetty lisää perusleikkivarusteita, kuten keinoja ja hiekkalaatikoita, mutta ensisijaisesti lapsille on tarjottu mahdollisuus leikkiä käyttäen luonnon omia elementtejä. Kun vanha piha tulee kunnostuksen tarpeeseen, vettä läpäisemättömät pintamateriaalit vaihdetaan vettä läpäiseviin.

Saattoliikenne on siirretty kaupan nykyisille asiakaspaikoille, jotka vuorostaan siirtyvät perustettavalle paikoitusalueelle kaupan eteläpuolelle. Järjestely lisää saattoliikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta. Päiväkodin nykyinen pääportti korjataan, jotta se ei enää aukea itseksensä.

Kuva 1. Pihassa on arvokasta sen runsas puusto ja lasten mielikuvitusta ruokkiva luonnonmukaisuus. Jotkin päiväkodin nykyhetken varusteista ovat kuluneita tai puutteellisia. Kuvassa pihaa osittain jakava matala aita on suunnitelmassa korvattu selkeästi pienen pihan erilleen jakavalla 600 mm korkealla aidalla.. Kuva: Riku Repo 2024

ASEMAPIIRUSTUS 1:400

portti

+27.0

3.

portti

tasapainoilu

TONTIN LAAJENNUS

LAAJENNUS

Pellonpolku

portti

1.

katos

2.

leikkimökit

metsäpolku

5.

+26.9

sväkeräysastiat

portti

Pienten piha

Huolto

4.

Saattoliikenne

+ 25.2

P

+24.2

+25.0

- 1. Sora
- 2. Hake
- 3. Kuntta
- 4. Asfaltti
- 5. Nurmikivi

RIKU REPO

476

Toiminnalliset muutokset nykyisessä rakennuksessa

Kuten mainittu, rakennus on päiväkotikäytössä varsin toimiva. Henkilökunnan kanssa käydyissä keskusteluissa nousi kuitenkin esiin tarve varastotilojen sekä kuraeteisten laajentamiselle, mikä on pyritty ottamaan huomioon suunnitelmassa. Esimerkiksi salissa ei ole erillistä salivarastoa, mikä vaikeuttaa tilapäisten kalusteiden ja varusteiden säilyttämistä. Sali on toiminut myös lepohuonekäytössä riittämättömien lepotilojen vuoksi.

Muutossuunnitelmassa osa länsipäädyn salista on muutettu pääasiassa salin käyttöä palvelevaksi varastoksi, ja entinen toimistohuone on otettu varastokäyttöön henkilökunnan työtilojen siirryttyä laajennusosaan. Yksi ryhmähuoneista on muutettu lepohuoneeksi, joten kaappisängyt on voitu poistaa salista. Entisen pääsisäänkäynnin yhteydessä olevaa kuraeteista on laajennettu reilun kokoiseksi vaate-eteiseksi, ja vanha oviaukko on otettu käyttöön. Läntinen kuraeteinen on laajentunut entisen perusmateriaalihuoneen tilalle.

Rakennuksen keskiosassa henkilökunnan taukotilojen ja ruokahuoneen tilalla on verstaas, josta on myös puhkaistu lasiseinäinen aukko käytävään. Ratkaisu muuttaa hieman käytävän olemusta entisestä, mutta toisaalta tuo avaruutta ja kiinnostavuutta verstaasitalaan. Miesten pukuhuone on muutettu esteettömäksi WC-tilaksi. Vanhan pesuhuoneen ja laajennusosan kuraeteisen välille puhkaistaan seinään aukko, joka varustetaan ovella. Näin pihalta pääsee helposti ja nopeasti WC-tiloihin.

Itäpäädyssä suurimmat muutokset koskevat vanhan ja uuden osan liitoskohdtaa. Keittiö yhdessä muiden aputilojen kanssa on purettu, jotta yhteys uudisoosaan voidaan toteuttaa. Nykyisen rakennusmassan taitekohdan sisäänkäyntiä on laajennettu ja eteistiloja avarrettu. Yhteinen kuraeteinen palvelee nyt kahta ryhmää, joten toinen kuraeteinen on voitu ottaa pienryhmäkäyttöön. Eteistilat avautuvat aulatilaksi, joka yhdistää uutta ja vanhaa osaa. Siivouskeskuksen ja vaatehuollon tilat on vaihdettu keskenään. Ratkaisu noudattelee paremmin ohjeenmukaista mitoittamista.

Kaikki olennaiset nykyisestä rakennuksesta purettu tilat on siirretty uudeleenmitoitettuna laajennusosaan, jossa ne palvelevat paremmin kasvavaa tilapaikkamäärää.

Laajennusosan tilaratkaisut

Laajennusosan tilaohjelma perustuu nykypäiväkotien suunnittelua ohjaaviin asiakirjoihin. Laajennuksessa on neljä toiminta-alueita, joista jokainen on mitoitettu 30 tilapaikalle. Toiminta-alueissa on hyödynnetty toistettavuutta ja muunneltavuutta. Esimerkiksi kahden erillisen toiminta-alueen lepohuoneet on mahdollista yhdistää yhdeksi, jolloin lepoetkien valvontaa on helppo järjestää ryhmien välisesti. Ryhmillä on ohjeellisesti enemmän jakotiloja pienryhmäyöskentelyä varten.

Laajennusosan keskeinen idea on keskeisaula, joka avautuu kahden kerroksen korkuiseksi. Aula jatkaa viitteellisesti alkuperäisen päiväkodin ideaa käytävän päässä sijaitsevista aulamaisista tiloista. Kerrokset yhdistävä aukko ja kattoikkunat varmistavat valonsaannin laajennusosan keskiosaan.

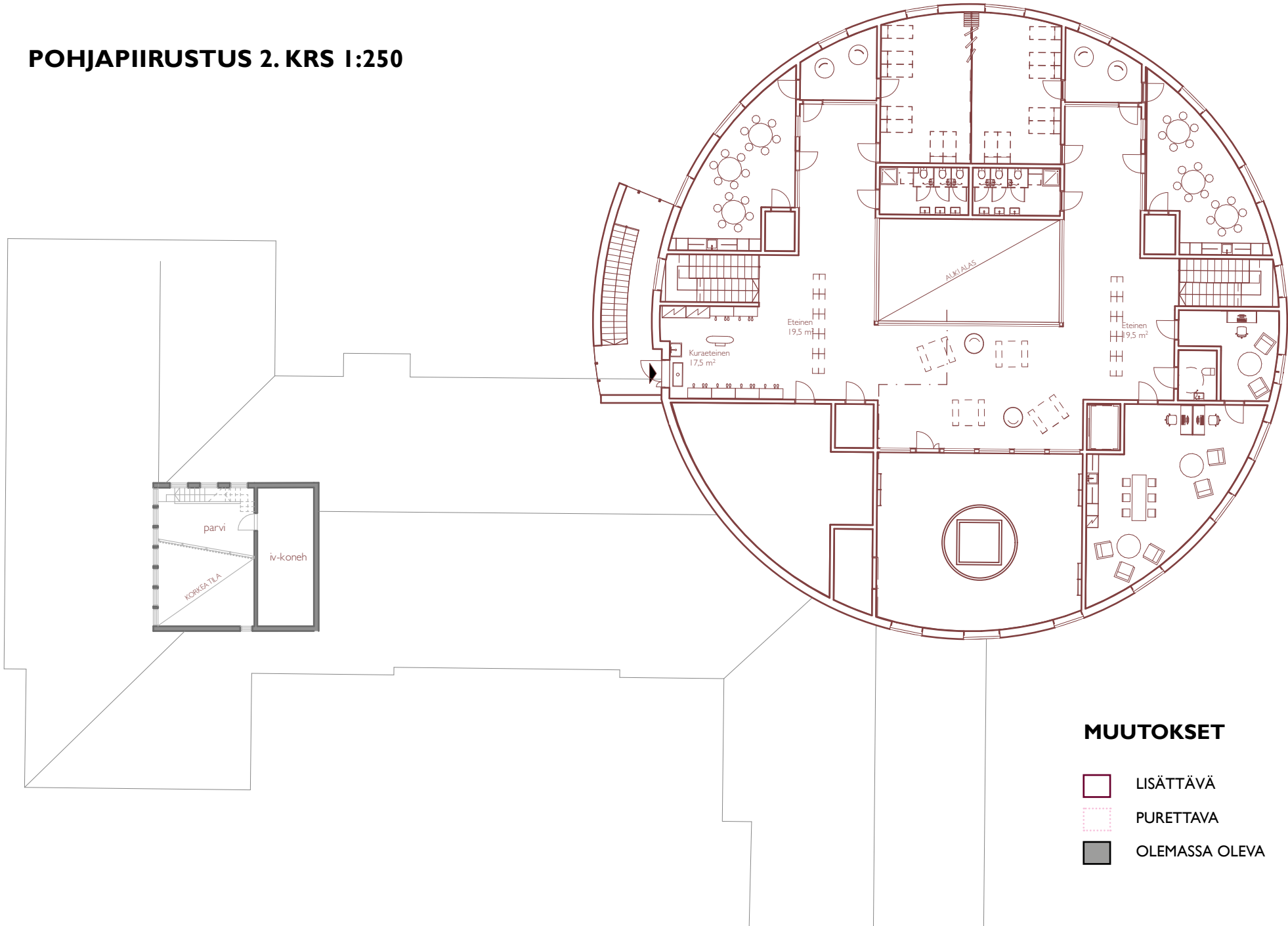
Tilat noudattelevat nykyaikaisen päiväkotirakentamisen ratkaisuja. Muuntojoustavuutta ajatellen avoimia ja helposti muunneltavissa olevia tiloja on runsaasti. RT-kortin ohjeesta poiketen jokaisella ryhmällä on kuitenkin oma pienryhmätila, mikä oli havaittu toimivaksi ratkaisuksi myös vanhan päiväkodin puolella.

Ensimmäisen kerroksen aula toimii ruokalana, juhlatilana ja eteistilana. Ruokailutilan yhteydessä on esiintymislava. Ratkaisu mahdollistaa tilan monipuolisen käytön ja esimerkiksi suurempien tilaisuuksien järjestämisen. Toisessa kerroksessa aulassa on avointa tilaa ryhmien monipuolista toimintaa varten. Toiseen kerrokseen on sijoitettu myös uusi sali, jolloin useammalla ryhmällä on mahdollisuus harrastaa liikuntaa samanaikaisesti.

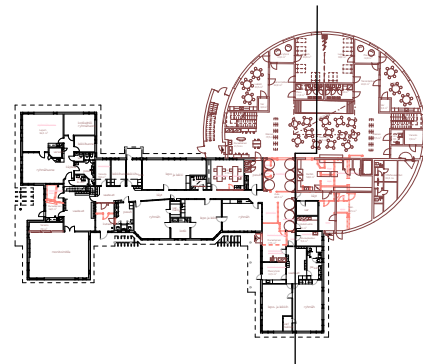
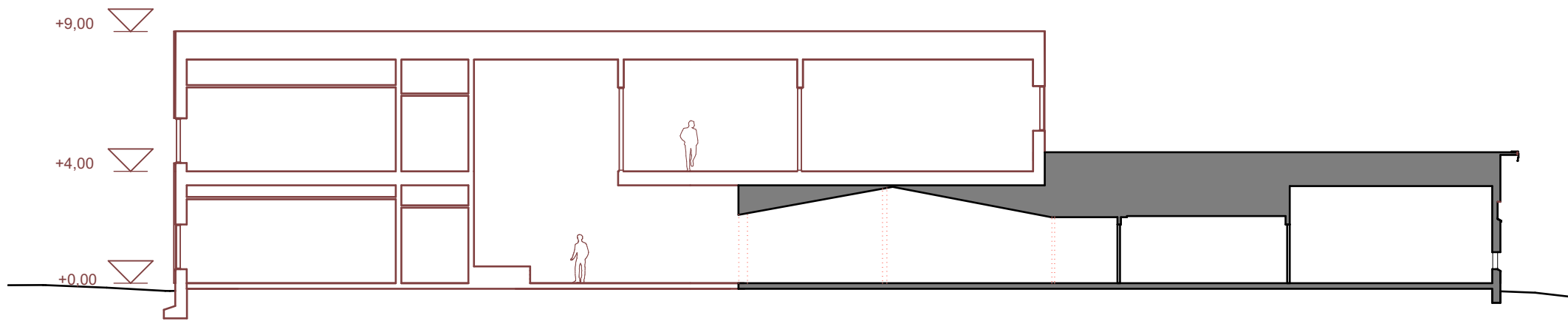
Laajennusosaan on uusi sisäänkäynti pohjoispuolelta. Pihalta pääsee myös suoraan toiseen kerrokseen, mikä helpottaa ryhmien siirtymistä. Alkuperäisen rakennuksen itäisen nivelkohdan sisäänkäyntiä on laajennettu, jotta laajennusosan myötä kasvava saattoliikenne sujuisi jouhevasti.

Tässä harjoitustyössä on kiinnitetty huomiota resurssiviisauteen, johon myös muuntojoustavuus linkittyy. Kuraeteiset ja vaate-eteiset ovat muihin tiloihin aukeavia. Tilat on varustettu siirrettävillä kalusteilla. Käytön muuttuessa tilatarpeiden sovittaminen on helpompi toteuttaa muuntojoustaviin tiloihin, eikä raskaita purku- ja rakennustöitä tarvita.

POHJAPIIRUSTUS 2. KRS 1:250

LEIKKAUS A-02 KRS 1:250

MUUTOKSET

- LISÄTTÄVÄ
- PURETTAVA
- OLEMASSA OLEVA

Sisustussuunnitelma

Nykyisen rakennuksen pintamateriaalit ovat hyvässä kunnossa, mutta alkuperäiset seinävärit on peitetty valkoisella maalilla. Nykyisen rakennuksen pintamateriaalit ja väritys uudistetaan siten, että alkuperäiset värit tuodaan takaisin, mutta maalatun seinäpinnan sijasta käytetään vastaavan väristä puurimaa. Tällä saavutetaan alkuperäinen värien luoma henki, mutta hieman uudistetulla tavalla. Käytävätilassa valaisimet korvataan ympyränmuotoisilla led-valaisimilla, jotka valmistelevät käyttäjän siirtymistä nykyisestä rakennuksesta laajennusosaan.

Nykyisen rakennuksen ja uudisosan välinen liitoskohta luo pienen aulatilaa. Aulatilaa seiniä vasten on kiintokalusteet, joiden yhteydessä on istuma- ja oleskelupaikkoja. Kiintokalusteet ja niihin liittyvät irtokalusteet sekä lattiamateriaali ovat sinisen vihreää tekstiilipintaa. Väri erottuu alkuperäisistä väreistä ja merkitsee siirtymistä uudisosan puolelle.

Laajennusosassa materiaalipalettia hallitsevat puu, betoni ja lasi, ja se on nykyistä rakennusta huomattavasti hillitympi väriyksen suhteen. Tämä auttaa rakennusta sopeutumaan monenlaiseen käyttöön. Päiväkodissa lapset yleensä tuottavat runsaasti väriä, joten itse rakennus voi olla hillitympi.

Kuva: lightman-led.com

SISUSTUSRATKAISUT

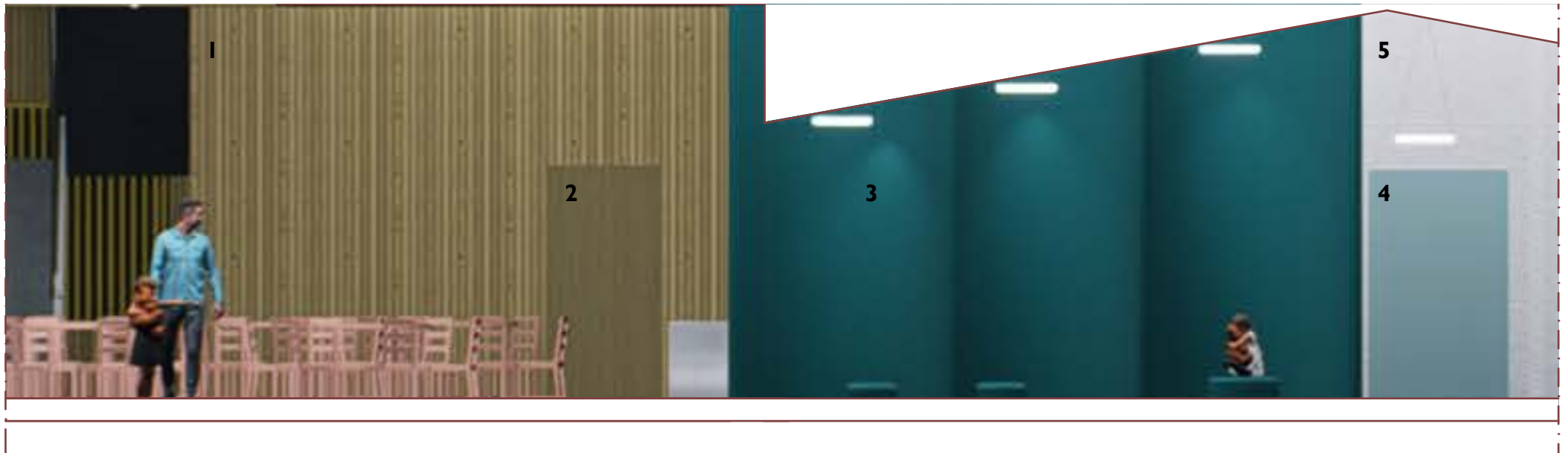
Sisustusratkaisut noudattelevat vanhaa värimaailmaa, mutta materiaaleihin on esitetty päivityksiä. Esimerkiksi värillisen maalauskäsittelyn omaavia seinissä maali on korvattu vastaavan värisellä rimoituksella.

LIITOSKOHTA

Liitoskohta on korostettu kaarevilla kiintokalusteseinillä. Seinät osoittavat selkeästi siirtymisen rakennuksen alkuperäisestä osasta laajennukseen. Laajennuksen sisäpintojen materiaalit ja värit eroavat alkuperäisen osan materiaaleista, muodostaen väriyksellään kuitenkin harmonisen kokonaisuuden. Seinien puurimoitus alkuperäisessä ja laajennusosassa sitoo tiloja yhteen. Tiloihin on valittu päiväkotikäyttöön sopivia kulutusta kestäviä, pestäviä, myrkyttömiä ja akustoivia materiaaleja.

LEIKKAUSOTE LAAJENNUKSEN LIITOSKÄYTÄVÄSTÄ 1:50

1 PUURIMA, TAMMI

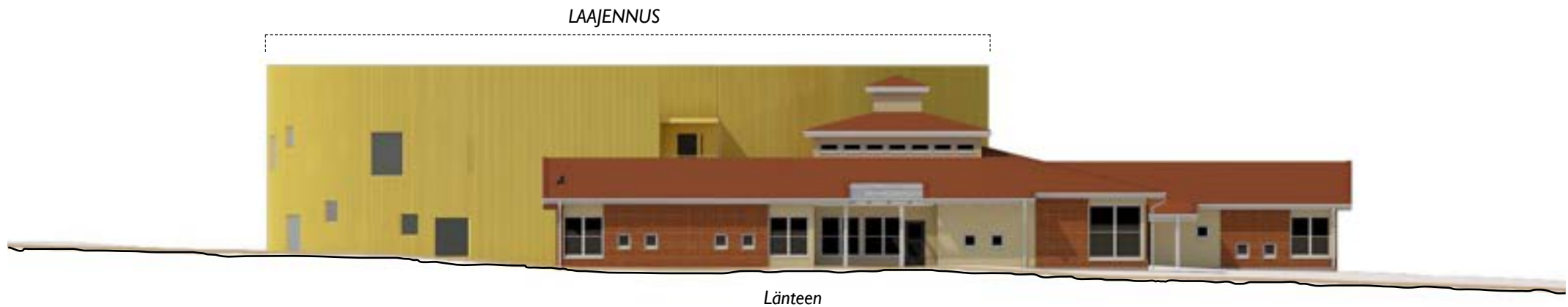
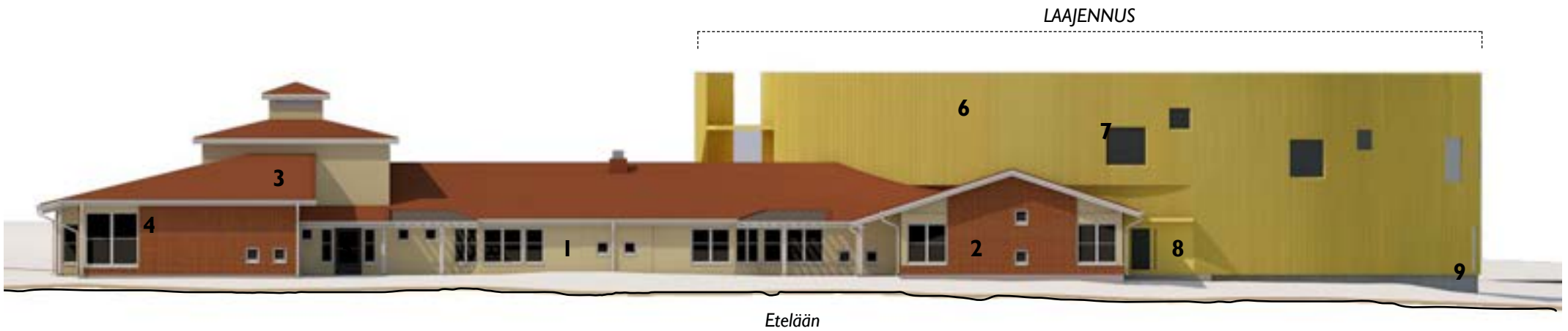
2 TAMMIOVI

3 KANGASVERHOUS, MEREN SININEN

4 ALKUPERÄINEN OVI, MAALI MIRANOL LAGUUNI

5 ALKUPERÄINEN LASIKUITUTAPETTI, MAALATTU VALKOINEN

JULKISIVUT 1:250

1 MAALATTU PUUVERHOUS, KARTANONKELTAINEN

2 PUNATIILI

3 TIILIKATE, PUNAINEN

4 PUU, MAALATTU VALKOINEN

5 TERÄS, MAALATTU TUMMAN SININEN

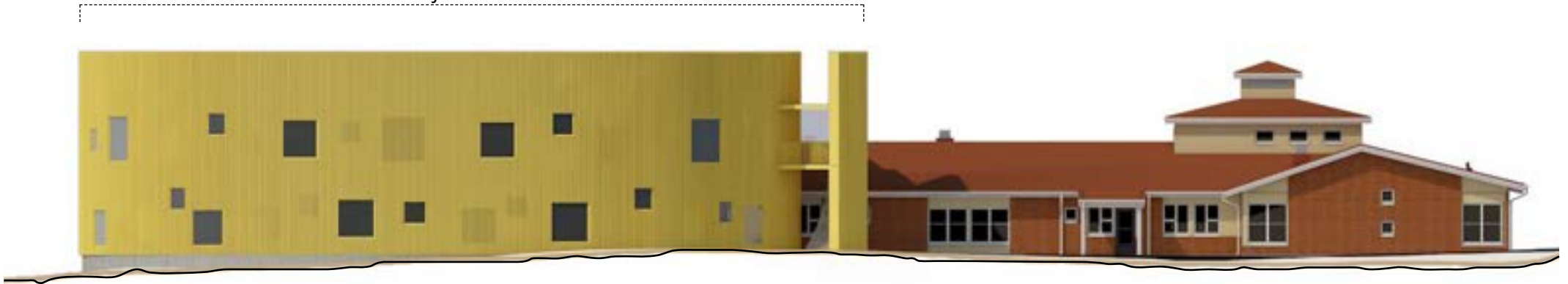
6 KERAAMINEN JULKISIVUSAUVA, KELTAINEN

7 PELTI, MAALATTU KELTAINEN

8 TERÄS, MAALATTU KELTAINEN

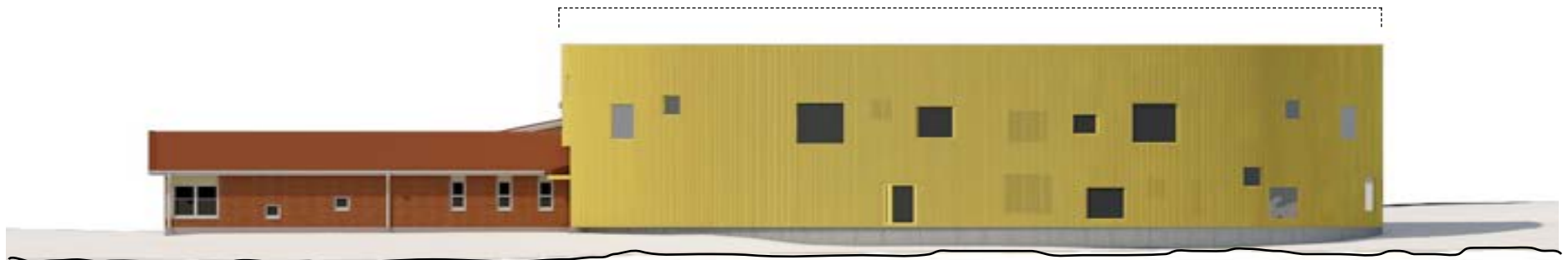
9 BETONI, HARMAA

LAAJENNUS

Pohjoiseen

LAAJENNUS

Itään

JULKISIVU

Osa uudisosan ikkunoista on peitetty keraamisilla julkisivusauvoilla. Nämä ikkunat voidaan avata metsään, jolloin myös metsän tuoksut ja äänimaisema tulevat osaksi ryhmätilaa.

NÄKYMÄ POHJOISESTA PUISTOSTA KATSOTTUNA

Sampo Westerberg \ Oulun yliopisto \ Restaurointi 2024

MAIKKULAN

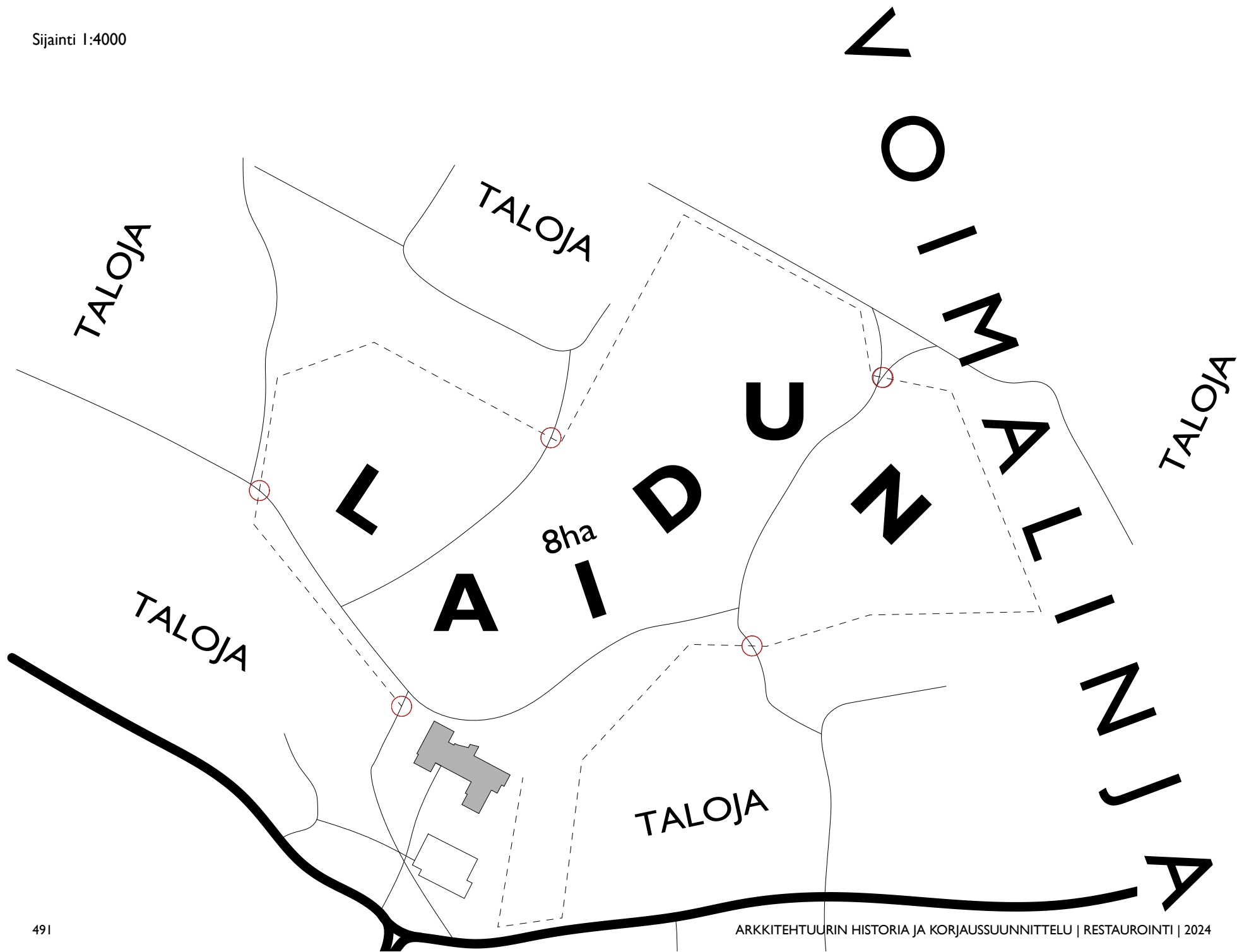
eli "vähän villimpi päiväkoti"

LAMPAAT

ENTISEN HISTORIA JA KORJAUSSUUNNITTELU | RESTAUROINTI | 2024

Maikkulan lampaat

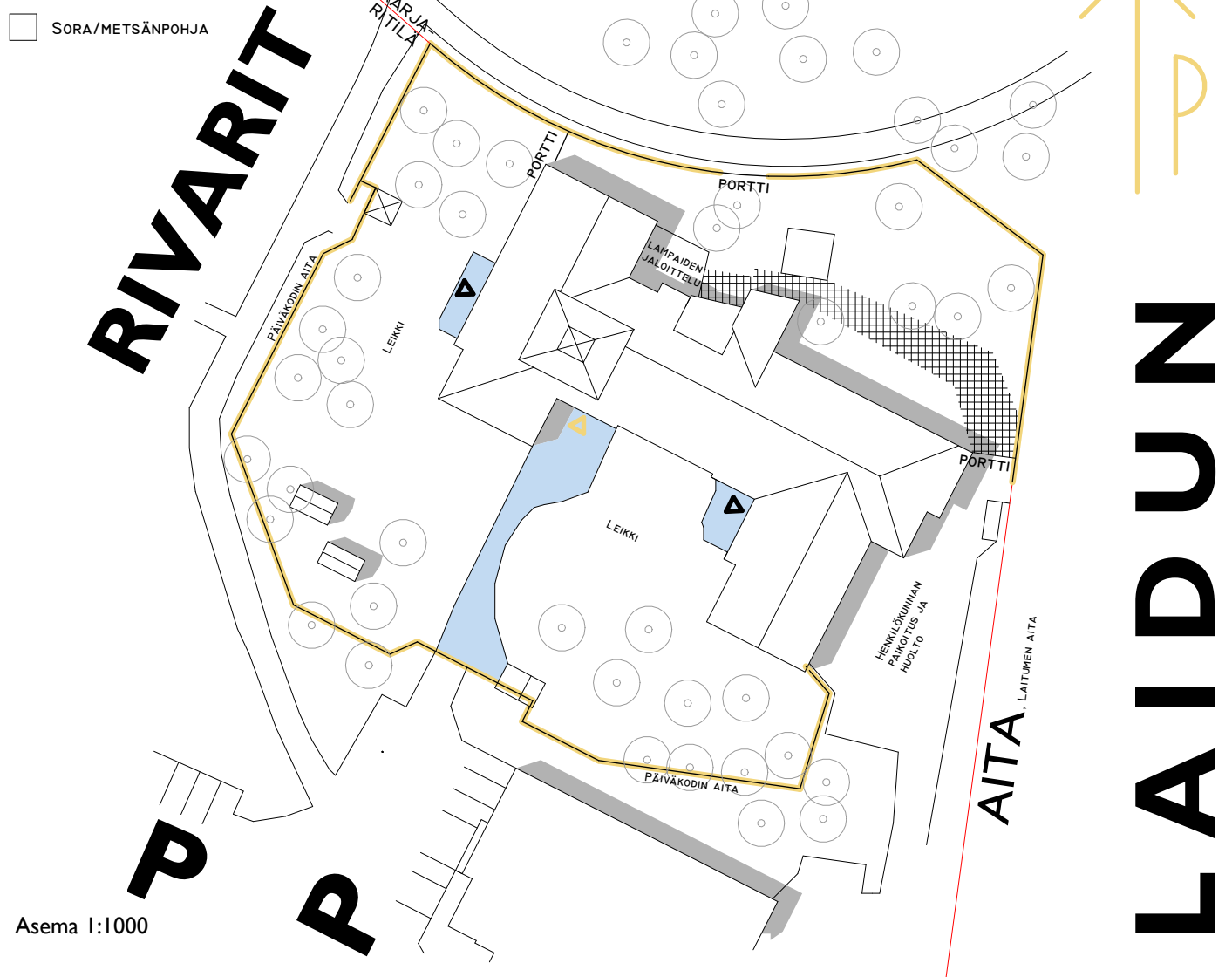
Sampo Westerberg

Rakennustaiteellinen analyysi koskien myöhemmässä käytössä peittoon ajautuneita kangaskontion kurkistusikkunoita

Analyysin alaisina olevat kiinteät yksiaukkoiset pikkuikkunat sijaitsevat Oulussa, Maikkulassa; Kangaskontion päiväkodin keskusikäytävän luoteispäädyn koillisseinällä. Ikkunat esiintyvät jo päiväkodin rakentamista varten laadituissa vuoden 1988 työpiirustuksissa. Kysymys on Esko Puijolan itsensä suunnittelemista alkuperäisistä rakennusosista. Ikkunat sijaitsevat keskusikäytävän ja nukkumahuoneen välisessä ääntä eristävällä väliseinässä ja niitä on kaksi kappaletta nukkumahuoneen oven kummallakin puolella. Ikkunoissa on melko ohuet (alle 20mm syvät) kaksilasiset eristyslasielementit ja yksinkertaiset laudasta (n. 19x100) pätkityt jiirittömät puitteet kummallakin puolella lasia. Karmit on todennäköisesti rakennettu työmaalla suoraan seinän runkoon. Vilkui-
luikkunoiden lisäksi keskusikäytävän seiniä rytmittävät vaaleansiniset, vaaleankeltaiset, ja vaaleanpunaiset värikentät, sekä näitä osittain valkoisesta seinäpinnasta rajaavat siniset listat (20x20). Värikenttien rytmi mukailee ikkunoiden paikkoja ja suorastaan luo ne. Käytävän koillisella seinällä on vain pikkuikkunoita (300x300), mutta lounaisella on suurempiakin (yli 300x300). Suuremmat ikkunat ja värikentät eivät juuri keskustele. Lähinnä väistävät toisiaan.

- ▲ PÄIVÄKOTILASTEN SISÄÄNKÄYNTI
- ▲ VIERAILEVIEN KOULULAISTEN SISÄÄNKÄYNTI
- ▤ NURMIKIVI
- KIVETYS
- SORA/METSÄNPOHJA

Asema 1:1000

Nukkumahuoneen ja keskuskäytävän välisille kurkistussikkunoille on rakennustaiteellisessa mielessä käynyt huonosti. Kuten arvata (tai ennustaa) saattaa eivät ikkunat tällaisessa seinässä välttämättä ole toimivin ajatus. Ikkunat ovat vuosikymmenten saatossa joutuneet peitetyiksi. Yhtäkaikki, kyseessä on ollut hauska ajatus. Vaikka ikkunoilla ei tämänhetkellään ole suurta käyttöarvoa (lähinnä negatiivista, ellei joku paikallisista varhaiskasvatuksen pedagogeista nauti kuviopaperikokeilman sa esittelemisestä), näen ne kuitenkin arvokkaana muistumana aikansa arkisemmankin päiväkotiarkkitehtuurin kyvystä ja halusta kokeilla. Tämä konsulttivapaan rakennustuotannon myöhäisvaihe kahdeksänkymmentä-yhdeksänkymmentälukujen taitteessa ansaitsisi tulla useammin arvostetuksi. Saisimme useammin muistaa, miten rakennustaidede voi kasvaa rikkaaksi, kun projektissa on edes hieman varaa tuhlailta.

Restaurointisuunnitelmani aihepiiri on tuonut minut lähelle näitä kyseisiä ikkunoita; ikkunoiden äärrelle. Tavoitteekseni ja pyrkimykseni olen valinnut Kangaskontion päiväkodin sisäarkkitehtuuria ennalleen palauttavien toimenpiteiden ohella pyrkimyksen jalostaa sen itsensä henkimiä aiheita. Tässä jalostamisessa tärkeänä kiinnekohtana uuden ja vanhan välillä ovat juuri nämä alkuperäisestä käytöstään sivuun ajautuneet pienet käytäväikkunat. Suunnittelemani tilallisten- ja toiminnallisten muutosten myötä ikkunoiden uusi merkitys on toimia arkisina kurkistusluukkuina nukkumahuoneeseen muuttavien lampaiden ja päiväkodin puolella arkeaan ja erityisiä koulu-päiviään viettävien ihmislapsien välillä. Ikkunat pääsevät astumaan takaisin rooliinsa katseita ja tunteita seinän puolelta toiselle välittävinä rakennusosina. Ja tällä kertaa toivottuina sellaisina. Esko Puijola on aikanaan suunnitellut hyvän päiväkodin ja aion kunnioittaa tätä havaintoa.

Syvempi kurkistus arvotusprosessiin ja noudattelemiini restaurointiperiaatteisiin

Kangaskontion päiväkotia Oulun Maikkulassa ei faktisesti ole menneisyyden monumentti. Se ei liioin edusta aikansa kärkiarkkitehtuuria tai ääriarkkitehtuuria, vaikka tyylivalinnoissaan nojaakin Oulun Koulun suuntaan (aikansa paikallisuutta korostanut ääriilike). Kun rakentamisen laadusta ei voi erityisen kaunista sanaa sanoa (ja kellä olisi kipsilevyntaisista rankarakenteista ikinä mitään sanottavaa) jää todettavaksi, että päiväkodin sijoittelu tontilla ja kaupunkikuvallinen yhteys Kangaskontiontien suuntaan on suoritettu taidolla. Olletikin 50 vuodeksi alunalkaen suunnitellulla rakennuksella ei ole muita suuria meriittejä, kuin hahmonsäilyminen paikallaan ja sisäarkkitehtuurin tietty rento kotikutoinen leikkisyys: todellinen päiväkotimaisuus. Tiivistäen: hyvä rakennus, sopii paikalleen.

Oma suhtautumiseni, asennoitumiseni, Kangaskontion päiväkotiin korjauskohteena alkoi kysymyksestä jonka esitin luennoitsijalle: mistä lähtien rakennuksesta voidaan puhua menneisyyden monumenttina? Voiko 1980-luvun päiväkotia olla jo menneisyyden monumentti? Onko toisaalta Toholammien kunnantalo todettu menneisyyden monumentiksi jo ennen valmistumistaan (sen tontilla tuli suojelukaava voimaan jo ennen rakennustöiden alkua)? Näiden kysymysten valossa monumenttistatuksen vaatima arvostus kasvaa tapauskohtaisesti. Toholammilla on kenties ollut intressiä ja tarvetta pönkittää paikallisisentiteettiä ja -tunnetta. Uuden kunnantalon suojelua onkin kenties käytetty työkaluna me-henkeä rakennettaessa ja pönkitettäessä? Tällä tavoin kummallisesti asema-kaavakartan sr-merkinnästä kumpuaa runsaasti muitakin merkityksiä kuin ainoastaan arvonanto merkityksellisenä pidetylle rakennukselle.

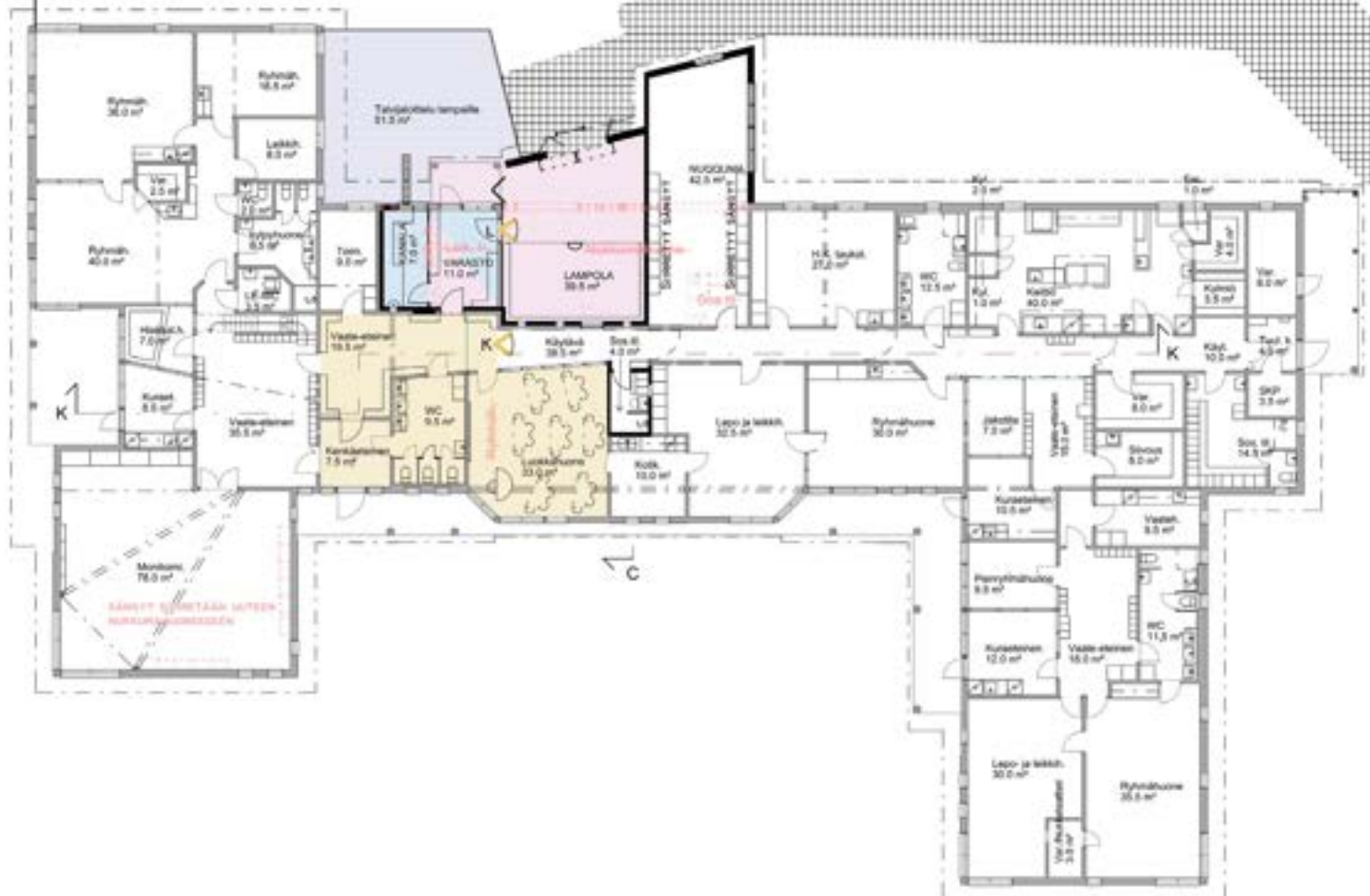
KARJA-
RITILÄ

PORTTI

PORTTI

HEINÄLATO

- K PERSPEKTIIVIKUVA KÄYTÄVÄLTÄ
- L PERSPEKTIIVIKUVA LAMPOLASTA
- T PERSPEKTIIVIKUVA TAKAMETSÄSTÄ
- KOULULAISALUEET
- KANALA + APUTOIMINNOT
- LAMPOLA + APUTOIMINNOT

Arvo, intressi ja rakennussuojelu Kangaskontion päiväkodin kontekstissa

Rakennus ei omaa kiistattomia arkkitehtonisia tai kulttuurihistoriallisia arvoja eikä ole ehdottoman uniikki. En ole myöskään onnistunut luomaan Kangaskontion päiväkotiin mainittavaa tunnesidettä: sr-merkintöjen ajaminen ja ehdottaminen jää jonkun muun tehtäväksi. Näiden toteamusten myötä pääsemme syventymään restaurointiasenteeseen. Alvar Aalto -säätiön toimitusjohtaja Tommi Lindh luennollaan helmikuussa esitteli ”rakennusten korjaamisen viisiportaisen asteikon” (?). Tältä asteikolta käsin tarkasteltuna Kangaskontion päiväkodin kuntoon saattamisessa ja valitsemani aiheen mukaisessa käyttötarkoituksen muutoksessa ei ole kysymys konservoinnista tai restauroinnista (porrasasteikon yläpäässä), vaan ”keskimmäisen askelman” toimenpiteistä: arkkitehtonisesta ongelmanratkaisusta, jonka ohella suoritetaan tietoon perustuvia alkuperäistä arkkitehtuuria palauttavia toimenpiteitä. Vaikka rakennuksen käyttötarkoitus ei suoranaisesti kokonaan muutu, tulee siihen monta uutta ulottuvuutta.

Harjoitustyöni varsinainen selostus

Suunnitelmaani noudatellen Kangaskontion päiväkodin pääkäyttötarkoitus pysyisi ennallaan. Ryhmien määrää pudotettaisiin neljästä kolmeen, vapautuviin tiloihin luotaisiin puitteet ekologiaa, maataloutta ja kotieläimiä käsittelevään opetukseen. Näissä opetustiloissa Oulun ja lähialueiden ala-asteluokat voisivat vierailta; viettää erilaisen oppimisen päivän. Opetustilojen ohella käytöltään muuttuviin tiloihin mahdutettaisiin pieni kanala ja avara lampola. Lampolan tilamitoitus on löysä suhteessa asukkaiden määrään, jotta siellä voidaan järjestää osa teemapäivien opetuksesta (esim. Lammascroquis?).

Kolmen päiväkotiryhmän arki ei juuri muutu: eteiset, WC:t, leikki- ja ryhmähuoneet säilyvät. Lampolaksi muutettava nukkumahuone ikään kuin kääntyy 90 astetta myötäpäivään. Pieni määrä uutta ulkoseinääkin joudutaan rakentamaan: vanhan tapaan. Uusi nukkumahuone kalustetaan kaappisängyillä ja sen ala on sama kuin väistyvänkin. Päiväunipaikkoja saadaan huoneeseen yhteensä 30 (ja enemmänkin, jos tarve vaatii), jolloin päiväkodin monitoimitila voidaan vapauttaa nykyisistä nukkumakalusteistaan.

Ensikäynnistä lähtien muutamat asiat ovat jääneet vaivaamaan: viimekesäinen valkoistusvimma, ”pääoven” todella ahdas eteinen ja paikoin epämiellyttävän ei-valkoinen valaistus. Aiemmissa teksteissä perustelin näkökulmaani laajemmin, nyt kerron käytännön toimenpiteistä.

Vanhasta nukkumahuoneesta tuli lampola yksinkertaisesta syystä: keskuskäytävän pikkuikkunat ja niiden kautta muodostuva yhteys eläimien ja päiväkodin asukkaiden välillä. Mahdollisuuksia ja tilaisuuksia katsekontakteille ja fyysiselle yhtey-

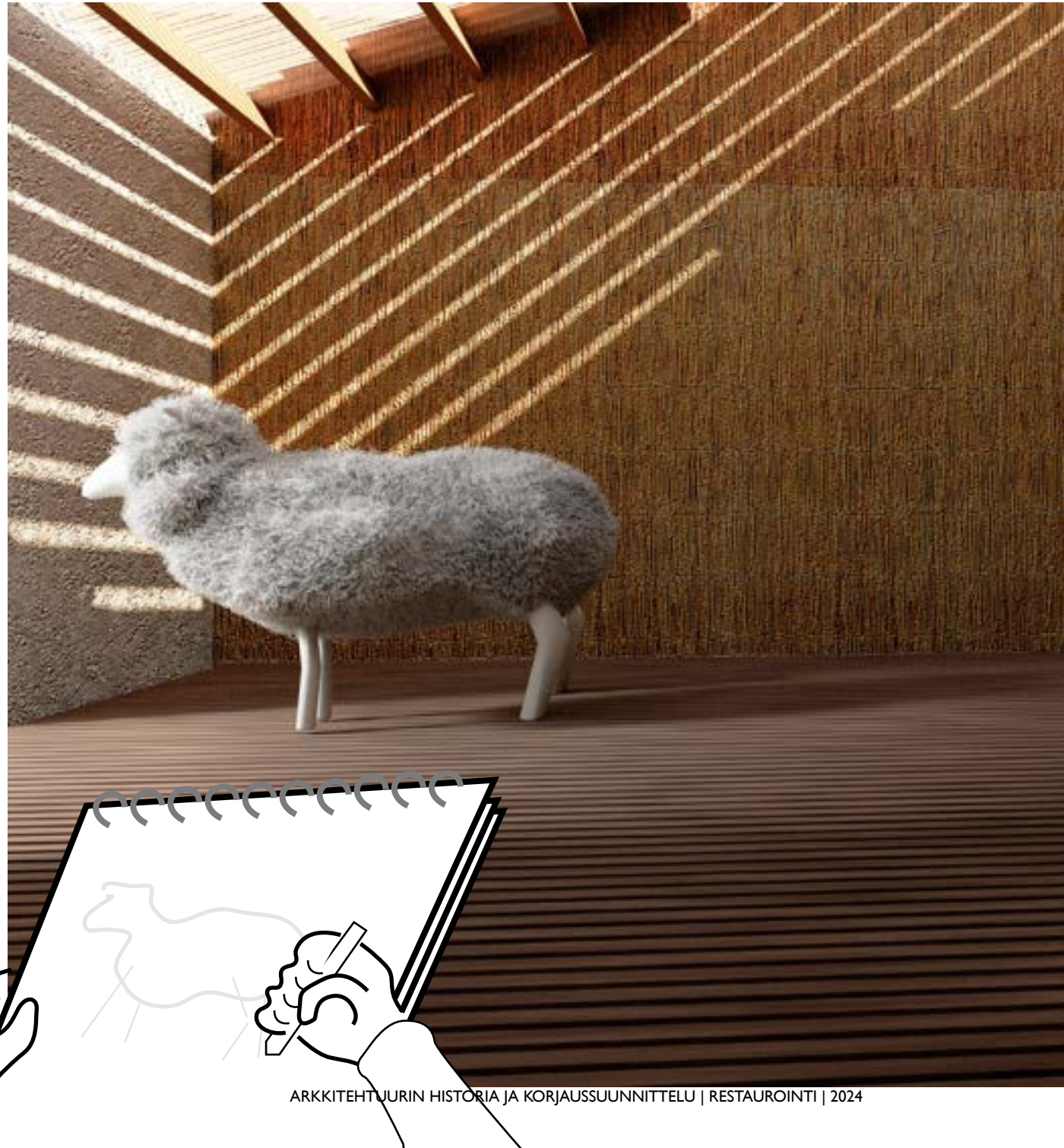
delle muodostuisi harvemmin, jos eläimet eläisivät eriössä pihalla. Tavoitteeni on muodostaa lampaista ja kanoista erottamaton osa päiväkodin arkea. Kanala ja pieni tarvevarasto järjestetään lampolan viereisiin entisiin pieniin leikkihuoneisiin ja kanalaankin avataan pieni ikkuna. Lämpimän kuoren sisään tuotavassa kylmässä lampolassa ja puoli-lämpimässä kanalassa on tietysti tekniset haasteensa, mutta teknisten haasteiden ratkaiseminen on rakentamisen itsensä ytimessä.

Keskikäytävällä itsellään (kun sen merkitystä nyt niin korostan) suoritamme sekä palauttavia toimenpiteitä, uudelleen maalaamalla seinien värikentät, että jalostamme päiväkodin arkkitehtuuria, vaihtamalla valaisimet (Ah, puhtaanvalkoinen valo!) ja luomalla niiden avulla uudenlaista tilaa. Käytävän kummassakin päässä uudet kattovalaisimet (60x60 neliö LED-paneelit) ovat varsin tavanomaisella korkeudella, 10cm päässä sisäkatopinnasta. Kuljettaessa käytävällä kohti uuden nukkumahuoneen ovea valaisimet laskeutuvat vähä vähältä, keskimmäisen ollessa 193cm korkeudella. Uuden nukkumahuoneen ovi on 190cm korkea. Kaikki tämä huoneen käyttötarkoituksen korostamiseksi, nukkumisen ja rauhoittumisen tilana. Lisäksi suunnittelija myöntää tästä hassuttelusta itse itselleen ”leikkilisyyspisteet”.

Kaikessa muutoksessa eksplisiittisenä tavoitteena on käytävän arkkitehtuurin jalostaminen ja korostaminen. Pienillä asioilla luodaan suuria kokonaisuuksia pala kerrallaan.

Päiväkoti on paikallaan luonteva, jopa hyvä rakennus, havainnoituna Kangaskontiontieltä käsin. Ilme on hieman toinen takapuolen lenkkipolkuja kohden: viimeistelemätön, suora, pitkä ja sanalla sanoen tylsäkö. Esittämäni muutokset jalostavat päiväkodin takajulkisivun arkkitehtuuria. Ulkoseinän linjan ja tason leikkittelyä ja jopa lampolan

sekä heinäladon pieni vuoropuhelu pihan poikki. Julkisivulinjasta työntyvä uusi nukkumahuone saa pulpettikaton samalla kallistuksella kuin olemassa olevat katot ja kaikki julkisivumateriaalit pidetään vanhaa vastaavina. Lampola ja heinälato sen sijaan rapataan: lampola valkeaksi ja lato mustaksi, kumpaisessakin yksilappeiset valokatteet. Kallistuskulmat edelleen olemassa olevaa noudatellen.

Julkisivu kaakosta 1:200

Julkisivu koillisesta 1:200

Leikkaukset K ja C 1:200

Päiväkodin takana aukeava metsäinen puistoalue tarjoaa lampaille kesälaitumen. Puistosta aidataan luontevasti n. 8ha suuruinen ala, joka on edelleen vapaassa puistokäytössä mutta kulku tapahtuu karjaritilöiden päältä. Lampaiden talvenaikainen pehku kasvaa joitain kymmeniä senttejä paksuksi, mutta se vaihdetaan kerran vasta keväällä, erillistä lannan varastointia ei tarvita. Vesi on lampaille tarjolla pienestä betonisesta automaattisesti täyttyvästä kaivosta lampolan keskellä, kanoille seinään asennettavasta "lavuaarista". Eläintenpidon vaatimat välineet, tarvikkeet ja rehut varastoidaan pihan heinäladossa ja kanalan viereisessä varastossa. Lato on pienehkö ja vaatii yhden rehutäytön talven aikana.

Eläintenpidon askareet sekä eläimistä saatavat hyödykkeet (nimellisesti villa ja munat) jaettaisiin soveltuviin määrin myös päiväkodin lasten kanssa. Eläinten ruokintaan ja muuhun ylläpitotoimintaan voisi aina ottaa muutaman hieman vanhemman naperon mukaan ja muut kiinnostuneet voisivat tietysti seurata pikkuikkunoiden kautta. Villoja kerittäisiin, pestäisiin ja värjättäisiin yhdessä, jotta syksyllä voitaisiin taas tehdä huovutustöitä. Lounasmakaronilaatikkoon käytetään tämän päivän munasato. Ja nämä mahdollisuudet on kuviteltu vain arkkitehdin rajallisilla kyvyillä.

Ovat ehkä optimistisia näkymiä, mutta eivät nyt sentään utopistisia!

Kuva: Vilja Kinnunen 2024.

Kangaskontion päiväkodin restaurointisuunnitelma ja uudisosa ikäihmisten päivätoiminnalle

Vilja Kinnunen

KANGASKONTION PÄIVÄKODIN RESTAUROINTISUUNNITELMA JA UUDISOSA IKÄIHMISTEN PÄIVÄTOIMINNALLE

Lähtötiedot

Restaurointikohteena toimii Kangaskontion päiväkotikoti, joka sijaitsee Oulussa, Maikkulan kaupunginosassa. Päiväkodin on suunnitellut arkkitehti Esko Puijola ja se on valmistunut vuonna 1989. Päiväkoti jatkaa Maikkulan keskustaa muodostaen alueen itäpäättyyn yhdessä K-Market ruokavinkin kanssa oman tunnistettavan palvelukokonaisuutensa.

Arvottaminen

Kangaskontion päiväkotikoti ilmentää 1980-luvulle tyypillistä tyyliä ollen jatke Maikkulan keskustan Oulun koulu -kokonaisuudelle. Oulun koulu -asetteen vaikutus näkyy rakennuksen pienimittakaavaisuudessa, pitkissä räystäissä ja käyttäjään eläytyvässä suunnittelussa. Päiväkoti on säilynyt ansiokkaasti lähes alkuperäisessä asussaan, ja muutoksia on tapahtunut lähinnä sisätilojen pintamateriaaleissa. Päiväkoti on siis hyvin autenttinen esimerkki aikansa arkkitehtuurista.

Kangaskontion päiväkotikoti muodostaa yhdessä K-Market ruokavinkin kanssa lähialueiden asukkaille tärkeän palveluparin. Päiväkodin kollektiivinen muistijälki on merkittävä, sillä sen ovat käyneet monet alueen asukkaat useammassa sukupolvessa. Päiväkodin häviämisen myötä myös päiväkotiiin liittyvät muistot menettäisivät kiintopisteen. Päiväkoti on autenttinen ja yhtenäinen kokonaisuus, jolla on niin arkkitehtonisia, kaupunkikuvallisia kuin sosiaali-
siakin arvoja.

Rakennus on suunniteltu lapsille ja siitä merkinä ovat lapsen mittakaavaiset tilat, lapsen silmien tasolla olevat pikkuikkunat sekä rakennuksen kokonai-
sarkkitehtuurin leikkisyys. Rakennuksen tilat tukevat edelleen ansiokkaasti päiväkotitoimintaa ja ovat osoitus kodinomaisesta päiväkotisuunnittelusta.

Suunnittelun lähtökohdat ja restaurointiperiaate

Suunnittelun lähtökohtana on säilyttää päiväkoti sen alkuperäisessä käyttötarkoituksessa. Päiväkodin yhteyteen tulee laajennusosa, johon sijoittuu ikäihmisten päivätoimintakeskus. Tavoitteena on, että ikäihmisten sekä lasten toiminnot limittyvät yhteen ja antavat lisäarvoa kummankin käyttäjän päivätoimintaan. Laajennusosa voidaan tarpeen tullen myös muuttaa päiväkotitiloiksi kahdelle lisäryhmälle.

Muutoksia rakennuksessa on tapahtunut ajan saatossa lähinnä sisätilojen pintamateriaalien sekä kiintokalusteiden osalta. Tilajaot ovat säilyneet ennallaan, vaikka tilojen käyttötarkoitus on osittain muuttunut. Ulkoarkkitehtuurissa muutoksia on tullut lähinnä värisävyjen ja ulko-ovien suhteen. Rakennuksen vauriot ovat suurilta osin pieniä pintavaurioita, kuten maalipinnan halkeilua tai oven- ja ikkunanpielien kulumia.

Restaurointiperiaatteenani on palauttaa sisätiloihin alkuperäinen väri- ja materiaalipaletti. Kaikki muutokset tehdään siten, että hyvässä kunnossa olevat materiaalit vaihdetaan vasta korjaustarpeen tullen. Päiväkodin toiminnallisuutta päivitetään käyttäjien toiveiden sekä nykymääräysten mukaisesti. Tiloihin tehdään muutoksia käyttötarkoituksen osalta ja tiloja laajennetaan tai jäsennetään uudelleen tarpeen mukaan. Muutokset tehdään kuitenkin siten, että ne eivät riko olennaisesti rakennuksen arkkitehtuurille merkittäviä kokonaisuuksia. Hyväkuntoiset sisä- ja ulkokiintokalusteet kunnostetaan ja käytetään uudelleen.

Piha

Piha on suunniteltu siten, että se jatkaa olemassa olevan pihan luonnonmukaisuutta aiheillaan, materiaaleillaan sekä toiminnoillaan. Pihan reitit on tehty ruskeasta sorasta ja turvakatteet ovat haketta. Tontilla oleva männistö on säilytetty niiltä osin kuin se on mahdollista ja pihalle on tuotu runsaasti kasvillisuutta, joista osa osoitetaan hyötykasvillisuudeksi.

Toiminnallisesti pihaa on parannettu turvallisemmalla saatolla sekä pienten pihalla. Myös varjoisuutta on lisätty katoksilla ja kasvillisuudella. Toimintoja on osoitettu palvelemaan kaikenikäistä käyttäjiä ja osa toiminnoista on tehty vanhuksille ja lapsille yhdessä käytettäväksi. Pihan alkuperäistä muotokieltä on jatkettu lisätyissä katoksissa ja varastoissa.

Laajennusosa rajaa tonttia länneestä tehden pihasta suojaisan ja turvaisan.

Asemapiirros 1:500

1. Laventeli,
Kuva: Plantagen

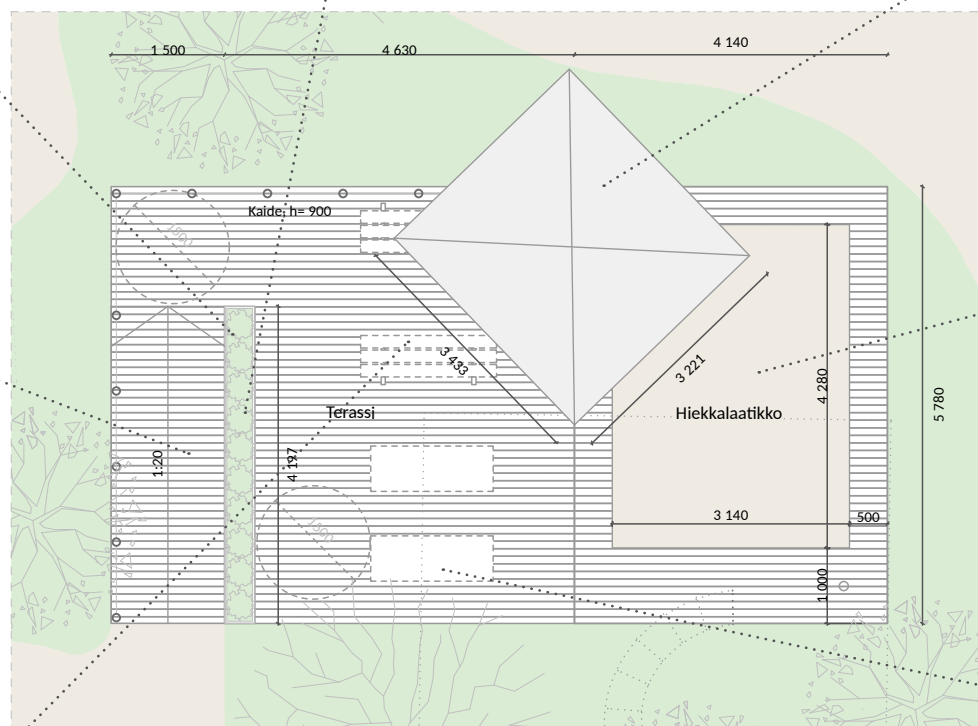
7. Korotettu
kukkalaatikko,
VidaXL

6. Vanhan mallin
mittasuhteilla tehty uusi
katos

2. Lämpökylästetty
terassilauta,
Koivui Terra

Tarkennus pihan yhteiskäyttöterassista, 1:100

5. Hiekka
Kuva: Architecture

3. Penkki, Leikkiturva Oy

4. Keinuva
aurinkosänky,
Rowena

Julkisivu etelään, 1:300

Julkisivu länteen, 1:300

Julkisivu pohjoiseen, 1:300

Julkisivu itään, 1:300

Ulkoperspektiivi. Laajennusosa tukeutuu vanhaan samankaltaisella värisävyyllä, mutta erottuu siitä itsenäisellä verhouksella ja viherkattoaiheella.

Leikkaus, 1:300

Julkisivut

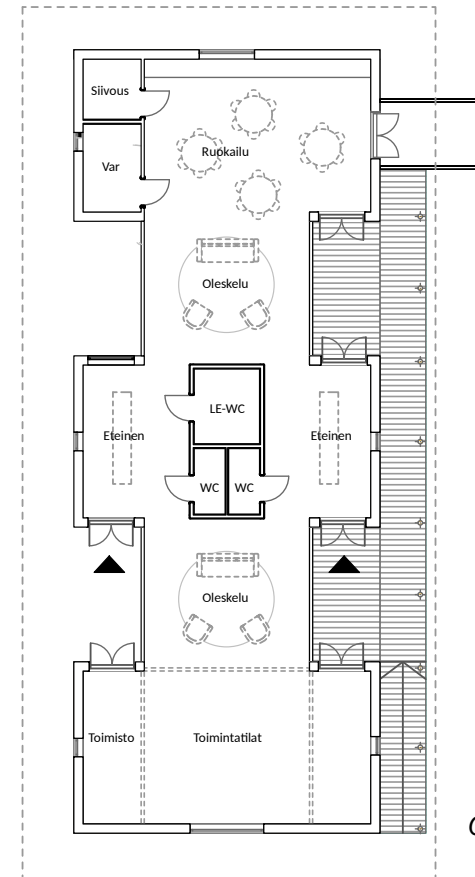
Rakennuksen sisäänkäyntien vaihdetut ulko-ovet on jätetty paikoilleen niiden hyväkuntoisuuden vuoksi, vaikka ne eivät sovi rakennuksen muuhun arkkitehtuuriin. Jos ovien vaihdon tarve tulee, vaihdetaan sisäänkäynteihin takaisin alkuperäisen kaltaiset sinivihreät alumiiniovet. Julkisivujen vaihtuvat keltaiset värisävyt on maalattu alkuperäistä vastaavalla maalilla yhteneväiseksi. Muuten julkisivuihin tehdään vain tarvittavia huoltoimenpiteitä.

Laajennusosa

Ikäihmisten päivätoimintakeskus sijoittuu tontin länsireunaan, missä se ei estä merkittäviä näkymiä päiväkodilta. Se yhdistyy päiväkotirakennukseen lasisella yhdyskäytävällä, joka jatkaa logistisen liikenteen käytävälinaa. Käynti rakennukseen on länsisivulta, jotta päiväkotiliikenne pysyy eriytettynä.

Arkkitehtuuriltaan päivätoimintakeskus on suunniteltu samoin periaattein, kuin päiväkotirakennus. Tiloilla on jatkumo ja ne ovat ilmavia ja valoisia. Modernit suuret lasipinnat kehystävät näkymää päiväkodille saaden aikaan rakennusten välille vuoropuhelun.

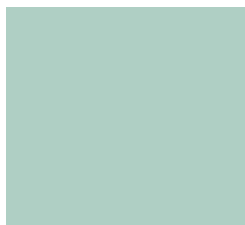
Laajennusosan julkisivu on maalattu samalla värisävyllä kuin vanha rakennus, mutta se on erotettu vanhasta erilaisella julkisivuverhouksella sekä viherkatolla. Uudisosan mittakaava vastaa päiväkotirakennuksen itäpäädyn siiven mittakaavaa, jonka ansiosta se sopeutuu olemassa olevaan rakennusmassaan luonnollisesti.

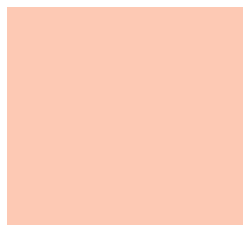
Ote laajennusosasta

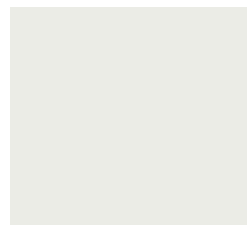
Sisäperspektiivi päiväkodin eteistilasta 11. Palautettu värimaailma luo tilaan lämmintä ja kotoisaa tunnelmaa. Alkuperäiset mäntykalusteet tuovat kontrastia harmoniseen väripalettiin.

Maali, NCS S 1515-
B90G

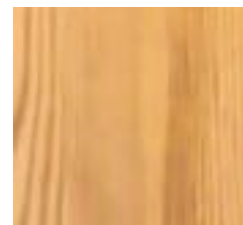
Maali, NCS S 0520-
Y70R

Maali, NCS S 0603-
G40Y

Mosaiikkibetoni,
keltainen

Mänty, lakattu

Sisustussuunnitelma

Päiväkodin alkuperäistä sisustusta värittävät persikanpunaiset, sinivihreät, vaaleansiniset, vaaleanharmaat ja vaaleankeltaiset pinnat niin seinissä, ovissa kuin kalusteissakin. Värit ovat kuitenkin kadonneet etenkin seinäpinnoilta huoltomaalausten yhteydessä ja seinät on maalattu pitkälti valkoisiksi. Lisäksi päiväkodissa esiintyy lakattuja mäntypintoja sekä tumman terracotan väristä klinkkeriä. Kellertävä ja lämminsävyinen munankuorilattia eli muovimatto on vaihdettu suurelta osin kylmän sävyiseen vinyylilankkuun. Myös alun perin valkoiset akustiikkalevyt on vaihdettu harmaisiin akustiikkalevyihin. Muutokset ovat tehneet sisätilojen tunnelmasta harmahtavan ja sammuneen.

Sisustussuunnitelmassani lähtökohtana on herättää henkiin alkuperäistä tunnelmaa tuoden takaisin värit, jotka rakennus on kadottanut. Seinien väriken-
tät palautetaan siinä määrin kuin ne ovat tiedossa. Koska vinyylilankku on vielä hyvässä kunnossa, vaihdetaan se vasta korjaustarpeen tullen munankuorilattiaa muistuttavaan mosaiikkibetonilattiaan. Samoin harmaat akustiikkalevyt vaihdetaan valkoi-
siin korjaustarpeen tullen. Hyväkuntoiset kalusteet, kuten eteistilojen mäntynaulakot säilytetään. Uudet kalusteet valitaan siten, että ne jatkavat päiväkodin harmonista värimaailmaa. Värillisten kalusteiden lisäksi käytetään puunvärisiä kalusteita jäsennöittä-
mään sisustusta.

8. Lastentuoli, Artek
N65

9. Vaaleanpunainen rahi,
Hakola Moon

10. Vaatenaulakko,
Lekolar Flexi

11. Villamatto,
Rugvista

LÄHDELUETTELO

Pohjatieto

Ryhmätyöt 1-6

Rakennuspiirustukset. Oulun tilapalvelut

Kuvalähteet

1. Plantagen. Saatavilla muodossa: <https://www.plantagen.fi/tahkalaventeli-felice-%C3%B8105-cm-sininen-510452.html>
2. Koivui. Saatavilla muodossa: https://www.koivui.com/tuote/terassilauta-terra-26x140x4200-lampokasitelty/?_gl=1*8sa160*_up*MQ..&gclid=Cj0KCQjwgJyyBhCGARIsAK8LVL PacJrQrSx_Wo5elZ0-OVhroZ ZsFQBbGtpJDjWdlohjVfvitxUtQ8UaAivREALw_wcB
3. Leikkiturva.fi. Saatavilla muodossa: <https://leikkiturva.fi/tuote/penkki-selkanojalla-3/>
4. Leikkiturva.fi. Saatavilla muodossa: https://leikkiturva.fi/tuote/keinuva-aurinkosanky-rowena/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjw3ZayBhDRARIsAPWzx8oH4e0UHWyeCFUK__DDREBWWEMwHX6cHO_uji7q2zwH0O6yuRfZJNiaAjG8EALw_wcB
5. Architextures. Saatavilla muodossa: <https://architextures.org/textures/3846>
6. Kinnunen, Vilja. 2024
7. VidaXL. Saatavilla muodossa: https://www.vidaxl.fi/e/vidaxl-korotettu-kukkalaatikko-150x40x38-cm-kierratetty-tiikkiteras/8719883760704.html?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwgJyyBhCGARIsAK8LVLN0BFDOiVcsREM4UCK5jHtdRkeFsQE6MPoOVieWKh1LJKVzg-R1ERQaAklvEALw_wcB
8. Artek. Saatavilla muodossa: <https://www.artek.fi/fi/tuotteet/lastentuoli-n65>
9. Franckly. Saatavilla muodossa: <https://www.franckly.com/fi/moon-rahi-iso-aura-vaaleanpunainen>
10. Lekolar. Saatavilla muodossa: <https://www.lekolar.fi/paivakoti/verkkokauppa/kaluste-sisustusvalikoima/eteinen/flexi-naulakot/istuinpenkit/flexi-25-naulakko-penkilla-lattiamalli-2-lokeroa/>
11. Rugvista. Saatavilla muodossa: <https://www.rugvista.se/p/kelim-loom-o-300-cm-rund-gul-stor-ullmatta-CVD23451>

Päiväkoti & vanhusten palvelutalo

Sarianna Vuorinen

PÄIVÄKOTI & VANHUSTEN PALVELUTALO

Kangaskontion päiväkodin restaurointisuunnitelmassa tutkin erilaisia vaihtoehtoja rakennuksen tulevaisuudelle. Päädyin säilyttämään rakennuksessa päiväkodin toiminnan, mutta lisäämään sen rinnalle vanhusten palvelutalon, joka toimii saman rakennuksen eteläsiivessä.

Taustaa

Kangaskontion päiväkoti on ollut olennainen osa Maikkulaa jo vuodesta 1988 asti. Se on osa alueen kollektiivista muistia, ja sen palveltua useita sukupolvia, on päiväkodin sosiaalinen arvo myöskin merkittävä. Näin ollen päädyin säilyttämään päiväkodin toiminnan rakennuksessa, ja laajentamaan rakennuksen eteläsiipeä vanhusten palvelutaloa varten.

Päiväkodissa toteutetaan varhaiskasvatusta lapsille, jolloin pyritään edis-

Visualisointikuva tontin etelälaidalta. Rakennuksen palvelutalon pääty etualalla.

tämään heidän kasvuaan, kehitystään ja oppimistaan¹. Päiväkoti-ikäiset lapset ovat elämäntaipaleensa alussa ja he tarvitsevat päivittäin paljon tukea ja turvaa. Päiväkodin varhaiskasvattajat huolehtivat jokaisesta lapsesta, kun taas oppia sosiaalisista tilanteista leikin kautta he saavat kokea muiden päiväkodissa olevien lähes omanikäisten lasten kanssa. Tuomalla vanhusten palvelutalon osaksi päiväkodin arkea, saavat niin lapset kuin vanhuksetkin päiväänsä monipuolisempia sosiaalisia kontakteja. Nämä hyvät muistot varhaislapsuudessa koetuista suhteista voivat kantaa läpi koko elämän. Sanothanhan sitä, että lapsella ei koskaan voi olla elämässään liikaa turvallisia aikuisia.

Lasten lisäksi myös palvelutalon vanhukset saivat lähes päivittäin aktiivista seuraa lapsista. Yksinäisyys koskettaa merkittävästi erityisesti vanhempia ikäpolvia, noin joka kolmas vanhus kokee yksinäisyyttä². Yksinäisyyden ko-

1 ePerusteet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet [9.5.2024]

2 Ikäinstituutti. Yksinäisiä vai yksinäistettyjä? [9.5.2024]

kemus on jokaiselle henkilökohtainen, jolloin sen määrittäminen on hankalaa. Kokemus yksinäisyydestä on harvoin oma päätös, ikäihmisillä siihen saattaa monesti liittyä merkittävä elämäntapahtuman muutos. Pitkittyessään yksinäisyys saattaa aiheuttaa masennusta, unettomuutta, arvottomuuden kokemusta, elämänhalun hiipumista sekä muistiongelmiä. Kokemus yksinäisyydestä saattaa myös vaikeuttaa vanhuksilla kotona selviämistä, jolloin voi tulla tarve laitoshoidolle.³

Palvelutalo määritellään paikaksi, jossa asukas asuu itsenäisesti omassa vuokra- tai omistusasunnossaan ja voi valita asumisen tueksi tarvittavia kotipalveluita. Näitä on muun muassa hoiva-, siivous- ja ruokapalvelut. Palvelutalossa asutaan palveluiden ympäröimänä, johon kuuluu lisäksi hoitohenkilökunta. Näin ollen apu on aina lähellä, ja tämä puolestaan lisää turvallisuuden tunnetta.⁴

Tutkimukset osoittavat, että pelkästään vanhusten palvelutalo ei ole tarpeeksi sosiaalisille suhteille, jotka voisivat syrjäyttää kokemuksen yksinäisyydestä. Myös palvelutaloista löytyy paljon yksinäisiä vanhuksia. Siksi onkin tärkeää kiinnittää huomiota yhteisöllisyyden tukemiseen yhteisillä toiminnoilla sekä tapahtumilla.⁵

Jo pelkästään lasten leikkien seuraaminen voi piristää yksinäisen vanhuksen päivää roimasti. Vanhusten palvelutalon ja päiväkodin yhdistyessä, antaa se mahdollisuuksia toteuttaa erilaisia yhteisiä leikki- ja pelihetkiä lapsille sekä vanhuksille niin sisällä kuin ulkonakin. Tämä lisää yhteisöllisyyttä eri sukupolvien välille ja kokemuksia erilaisista sosiaalisista suhteista. Palvelutalon vanhuksille toistensa seuran lisäksi he saavat iloa ja piristystä elämäniloisista ja aktiivisista lapsista. Tämä voisi tuoda arkeen paljon vaihtelua ja säilyttää elämäniloa vanhuksissakin.

Tarkoitukseni on siis tehdä kyseisestä rakennuksesta yhteisöllinen paikka lapsille ja vanhuksille, jossa he voivat tukea toisiaan sekä saada aikaan turvallisia suhteita ja muistoja niin elämän alku- kuin lopputaipaleellekin.

3 Eläkelitto. Ikäihmisten yksinäisyys [9.5.2024]

4 Espero. Hoivakoti, senioritalo, palvelutalo, vanhainkoti - palveluissa on eroja, vai onko? [9.5.2024]

5 Vanhusten yksinäisyys palvelutalossa. Kokemuksia yksinäisyydestä ja yhteisöllisyyden tukemisesta, s.22 [9.5.2024]

Visualisointikuva päiväkodin pääovelle päin.

Pihapiirros

Palvelutalon myötä päiväkodin nykyinen piha-alue kokee muutoksia, joilla tuetaan myös ikäihmisten liikumista.

Suurin muutos piha-alueelle on ulkokuntoilualue pihan eteläiseen nurkkaan, palvelutalosiiven päätyyn. Aluetta reunustavat isot puut tuovat tarvittavaa varjoa. Ulkokuntoilualue on tarkoitettu palvelutalon asukkaiden käyttöön hyvinvoinnin tueksi. Liikunta auttaa pitämään yllä liikkuvuutta sekä hidastamaan lihaskatoa⁶. Päiväkodin pihan sekä ulkokuntoilualueen väliin tulee aita jakamaan eri toimintoja.

Päiväkodin piha-aluetta ehostetaan sopimaan myös vanhuksille tuomalla pihalle useita penkkejä istuskelua varten. Vanhukset voivat näin liikkua pitkin pihaa lasten leikkejä seurailleen. Vanhuksia varten pihalla on myös pihakeinu sekä nuotiopaikka.

Päiväkodin pihan nykyiset toiminnot säilyvät, mutta näiden lisäksi tuodaan muutamia uusia leikkivälineitä lapsille. Keinuja lisätään ja vanhan kiipeilytelineen viereen tuodaan uusi erilainen kiipeilyteline monipuolistaamaan pihaleikkejä. Pihan alkuperäiset mökit säästetään ja kunnostetaan pieniksi leikkimökeiksi lasten käyttöön.

Rakennuksen eteläsiiven laajennuksen myötä henkilökunnan paikoitusalue siirtyy rakennuksen sivusta hieman etelämmäksi. Paikoitusalueelle rajataan hieman lisätilaa tontin oikeasta reunasta, jolloin saadaan useampi parkkipaikka päiväkodin ja palvelutalon tontille.

- nurmialue
- sora
- asfaltti
- kuorikate
- kiveys

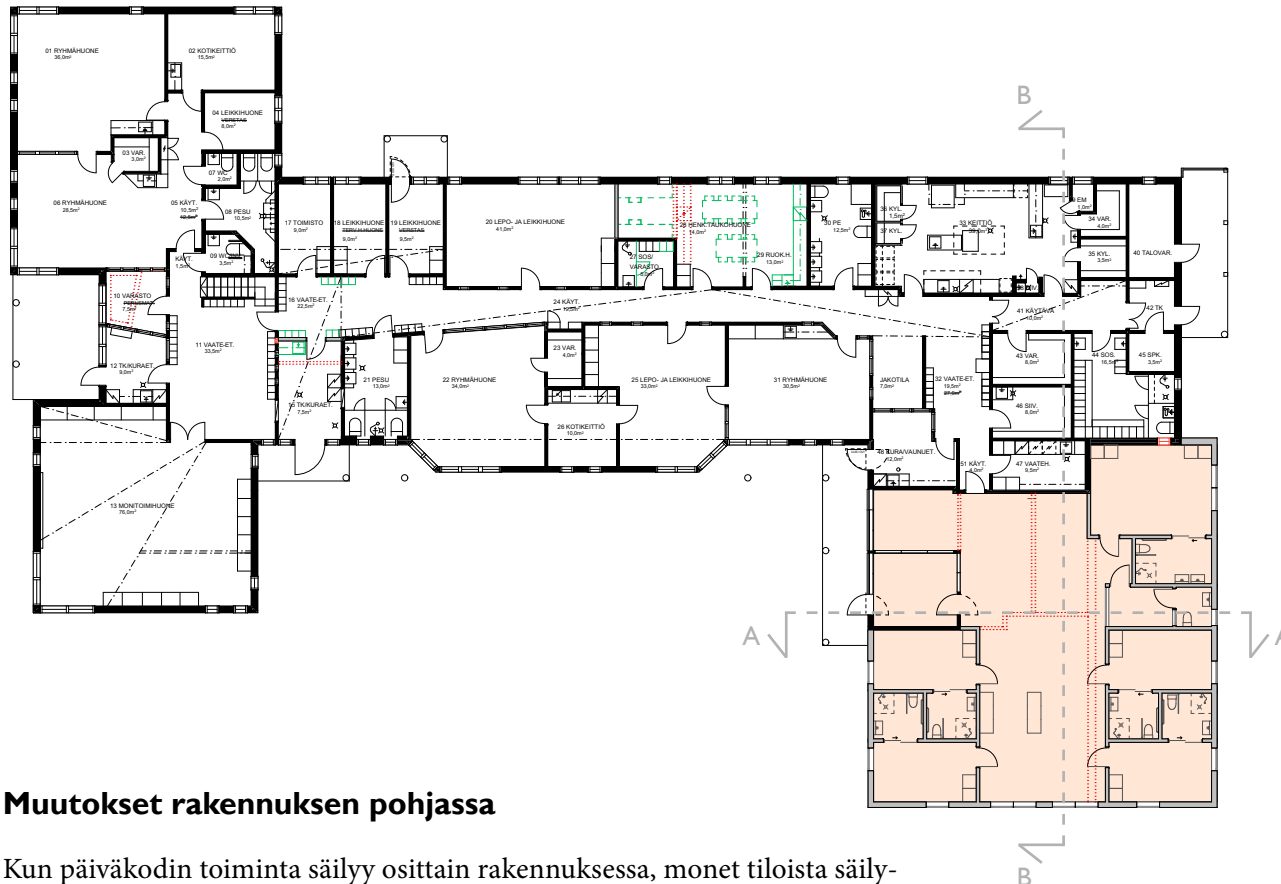
- H - hiekkalaatikko
- K - keinu
- KT - kiipeilyteline
- PS - palloseinä
- JK - jousikeinu
- LM -liukumäki
- L - leikkimökki

- P - penkki
- NP - nuotiopaikka
- PK - pihakeinu
- UK - ulkokuntoilualue
- J - jäte
- V - varasto

6 Suomen seniorihoiva. Vanhusten liikunta auttaa hidastamaan ikääntymistä [9.5.2024]

Visualisointikuva piha-alueesta.

 Vanhusten palvelutalon siipi

Punaisella merkitty puretut.

Vihreällä merkitty lisätyt.

Olemassa olevat seinät on merkitty mustalla, kun puolestaan harmaalla on merkitty uudet seinät.

Muutokset rakennuksen pohjassa

Kun päiväkodin toiminta säilyy osittain rakennuksessa, monet tiloista säilyvät samoina ilman muutoksia. Tilat, joiden käyttötarkoitukset pysyvät samana ovat pohjapiirroksessa valkoisella värillä. Suurin osa rakennuksesta säilyy päiväkotina, lukuun ottamatta eteläisintä siipeä, minkä käyttötarkoitus muuttuu vanhusten palvelutaloksi. Tämä on merkitty pohjapiirroksen värillä.

Päiväkodin puolella muutokset ovat melko pieniä ja koskevat vain muutamaa tilaa. Näistä merkittävimmät ovat päiväkodin keskimmäisen ulko-oven yhteydessä olevan kuraeteisen (tilanumero 15) suureneminen seinän paikkaa siirtämällä. Tämä tuo tarvittavaa tilaa kuraeteiseen sekä muuttaa samalla myös aulatilaa kaappien osalta. Toinen merkittävä muutos on päiväkodin keskellä sijaitseva henkilökunnan taukotila (tilanumerot 28, 29), mihin liittyy pieni laajennusosa lepo-/leikkihuoneen puolelta (tilanumero 20). Muutos tuo lisää tilaa henkilökunnan tiloihin. Pieneen taukokuoneen laajennusosaan mahtuu toimisto/työtila henkilökunnan käyttöön. Tämä vapauttaa myös tilaa itse ruokailuhuoneen puolelle.

Suurin muutos rakennuksessa tapahtuu eteläsiivessä, jonka käyttötarkoitus muuttuu päiväkodista vanhusten palvelutaloksi. Kyseisen siiven alkuperäiset puretut seinälinjat ovat merkittynä pohjaan punaisella pisteiviivalla. Oikeanpuoleisin pisteiviiva on entisen ulkoseinän kohdalla, josta voi huomata rakennuksen laajenevan ulkosivulle, häiritsemättä päiväkodin piha-alueita. Laajennettu osa sisältää kolme asukashuonetta, neljä wc-tilaa ja henkilökunnan toimistohuoneen.

Pääosin päiväkodin puolen tilat pysyvät ennallaan pieniä muutoksia lukuun ottamatta, ja palvelutalon siiven muutos näkyy enemmän sisätiloissa kuin rakennuksen ulkopuolella.

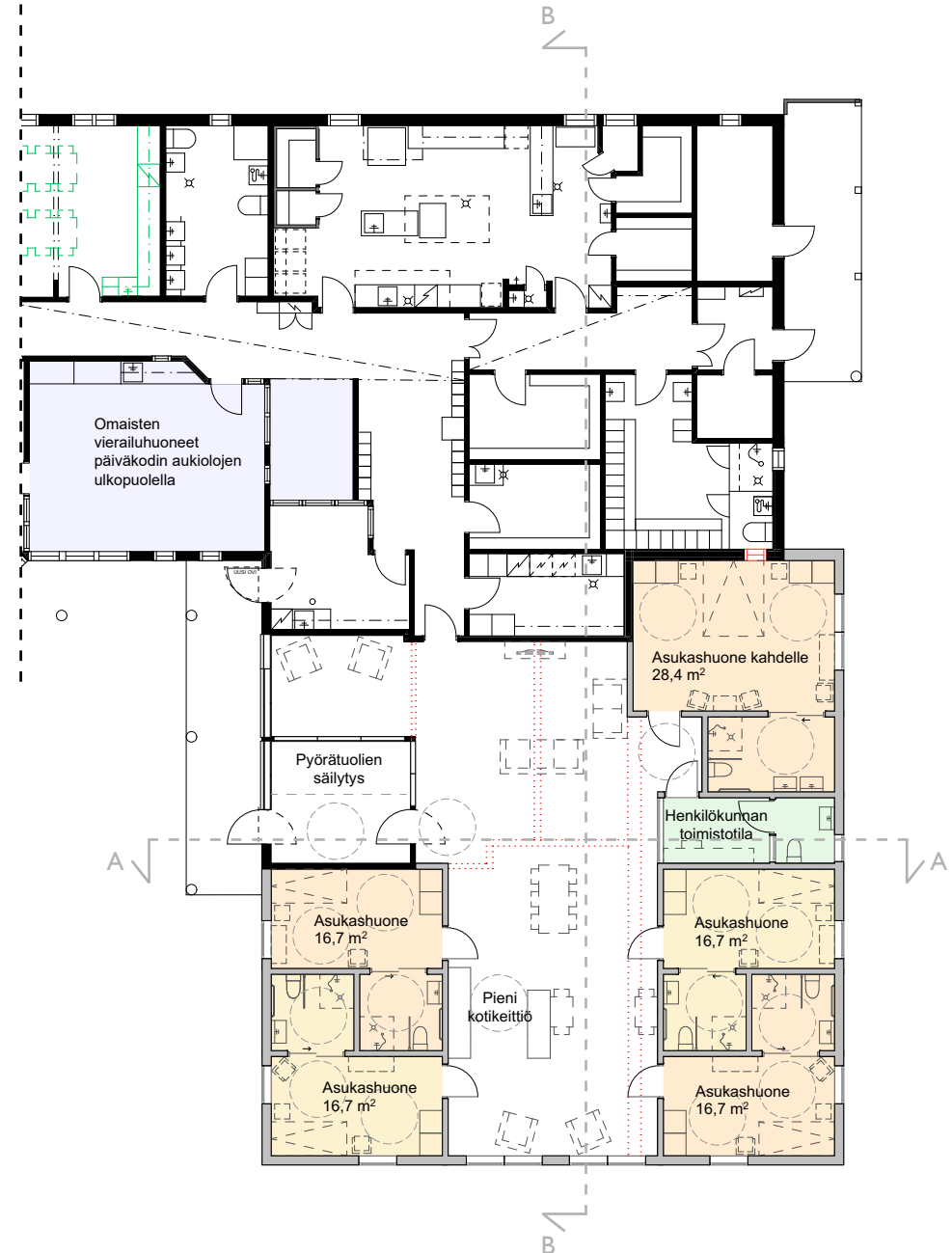
Vanhusten palvelutalo

Suurimmat muutokset rakennuksessa koskevat vanhusten palvelutaloa, joka on lähes uudiskohde. Kyseisessä siivessä on ennallaan vanhasta rakennuksesta vain sisäänkäyntien kohdat kyseiseen siipeen niin ulkoa kuin päiväkodin puoleltakin. Muut ulko- sekä sisäseinät ovat uusia, ja laajennusosan myötä myös kattolinjakin kokee muutoksen. Tiloissa on kuitenkin kunnioitettu alkuperäisen päiväkodin värimaailman harmoniaa.

Vanhusten palvelutalo koostuu viidestä asukashuoneesta, joista yksi on kahden hengen asukashuone ja muut huoneet ovat yhden hengen asukashuoneita. Näin ollen asukaspaikkoja palvelutalossa on kuudelle asukkaalle. Jokaisessa asukashuoneessa on oma kylpyhuone, mikä takaa paremman yksityisyyden. Palvelutalo on kuin vanhusten yhteinen kommuuni. Jokaisella on oma henkilökohtainen huoneensa, mutta muuten käyttötilat ovat yhteisiä. Kaikki palvelutalon tilat ovat esteettömiä henkilökunnan toimistotilaa lukuun ottamatta. Päivittäinen ruokahuolto tapahtuu päiväkodin keittiön kautta.

Palvelutalon yhteistilat ovat avarat ja hengittävät. Yhteistilat koostuvat pienestä asukkaiden yhteisestä kotikeittiöstä, jota he voivat käyttää omiin tarpeisiinsa. Lisäksi yhteistiloissa on ruokapöytä ja pari lisäpöytäpaikkaa, televisionurkkaus sekä muutama istuskelupaikka. Eteiseen on varattu tila pyörätuolien säilytystä varten. Eteistä vastapäätä sijaitsee henkilökunnan toimistohuone sekä heidän wc-tilansa. Muuten palvelutalon henkilökunta käyttää samoja henkilökunnan tiloja kuin päiväkodinkin työntekijät. Nämä sijaitsevat päiväkodin puolella. Yhteistila on valoisa suurten eteläpäädyn ikkunoiden ansiosta. Tilan avaruutta korostaa yhteistilojen korkea huonekorkeus, muualla puolestaan on alaslasketut katot tuomassa tiloihin intiimiyttä.

Käynti palvelutaloon tapahtuu oman sisäänkäynnin kautta, jonne pääsee kulkemalla yhteisen piha-alueen poikki. Palvelutalosta on käynti päiväkodin puolelle myös sisäkautta, mikä mahdollistaa lasten ja vanhusten yhteisen päivän kulun helposti ja vaivattomasti. Palvelutalon asukkaat voivat osallistua aktiivisesti päiväkodin askareisiin. Iltaisin ja viikonloppuisin, päiväkodin aukioloaikojen ulkopuolella, voivat palvelukodin vanhusten omaiset tulla vierailemaan ja käyttämään päiväkodin puolen muutamaa huonetta omaisten vierailuita varten palvelutalon tilojen lisäksi.

Visualisointikuva vanhusten palvelutalon yhteistiloista, jossa näkyy yhteiskeittiö ja korkeat päätyikkunat.

1. seinät, kaapit, ovet
X411 Tikkurila

2. seinät
G435 Tikkurila

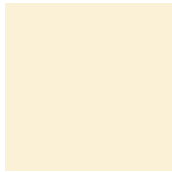
3. ovet
H440 Tikkurila

4. pesutilojen laatat
L416 Tikkurila

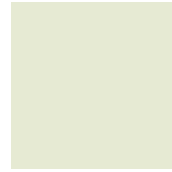
5. seinät
G301 Tikkurila

6. ovet
J302 Tikkurila

7. seinät
Y383 Tikkurila

8. alkuperäiset ovet
H440 Tikkurila

9. lattia
Tammikuvioitu

10. kph:n lattia

11. kph:n seinät

Keittiökaluste: Gigantti Trend Mellow Sohva: Masku Scandinavia Nojatuoli: Sotka Chisa

Päiväkodin sisustussuunnitelma

Päiväkodin puolen sisätilat pysyvät lähes ennallaan. Alkuperäiset seinien värit palautetaan käytävän alkuperäistä värityssuunnitelmaa myöden (1. ja 2.). Näin tuodaan takaisin rakennuksen alkuperäistä henkeä ja luonnetta sekä leikkisyyttä päiväkodin tiloihin. Alkuperäiset sisäovet kunnostetaan ja säilytetään (3.). Pesutilojen laatat säilyvät ennallaan (4.). Lisäksi vaaleanpunaiset alkuperäiset kaapit kunnostetaan ja säilytetään paikoillaan (1.).

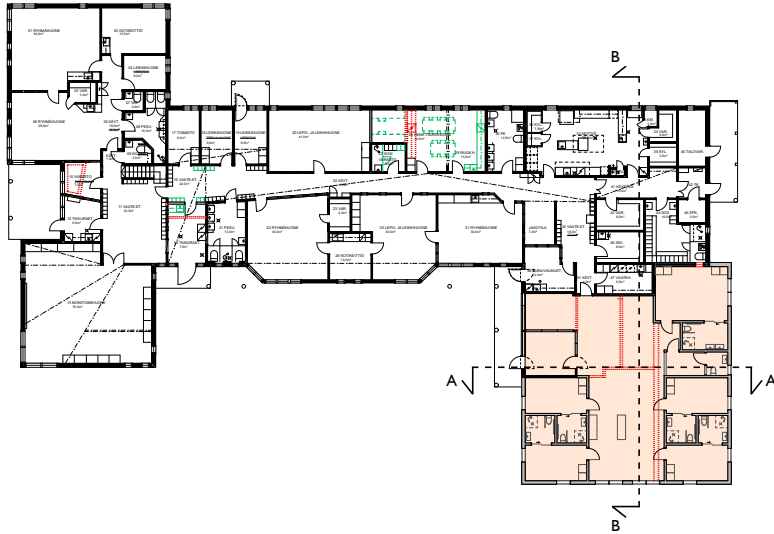
Vanhusten palvelutalon sisustussuunnitelma

Palvelutalon sisustus on päiväkodista hieman poikkeavaa. Päävärisävyinä on keltaisen hieman eri sävyt piristämässä ja tuomassa iloa arkeen. Seinät ovat värisävyiltään vaaleita, hieman lämpimän keltaiseen taittavia (5.). Tehovärinä toimii hieman tummempi murrettu keltainen asukashuoneiden ovissa sekä keittiön kaapistoissa (6.). Kodinomaisuutta palvelutalossa on luomassa puulattiaa muistuttava vinyylilattia, mikä kestää iskuja sekä on helppo puhtaana pidettävä materiaali (9.). Myös katon puumateriaali tuo lämpöä tilaan.

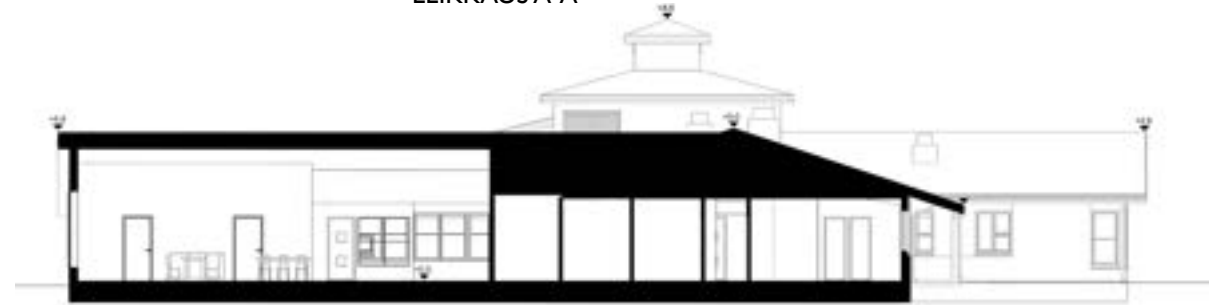
Henkilökunnan toimistotila on värikoodattu hennon vihreällä sävyllä (7.), mikä tuo pientä vaihtelua tilan värisävyihin yhdessä kahden alkuperäisen turkoosin oven kanssa (8.).

Asukashuoneiden kylpyhuoneet jatkavat päiväkodin pesutilojen teemaa punertavan ruskealla värillä seinäläatoissa (11.). Kylpyhuoneen lattia on puolestaan helposti puhtaana pidettävä muovimatto (10).

Huonekalut tukevat muuta värimaailmaa. Keittiönkaapit jatkavat samaa värisävyä kuin asukashuoneiden ovet. Sohvat ovat sävyiltään okran keltaisia ja nojatuolit puolestaan lämpimän beigejä. Ruokapöytä, hyllyt ja senkit ovat puuta, jotta nämä tuovat kodinomaisuutta sekä lämpöä tilaan.

LEIKKAUS A-A

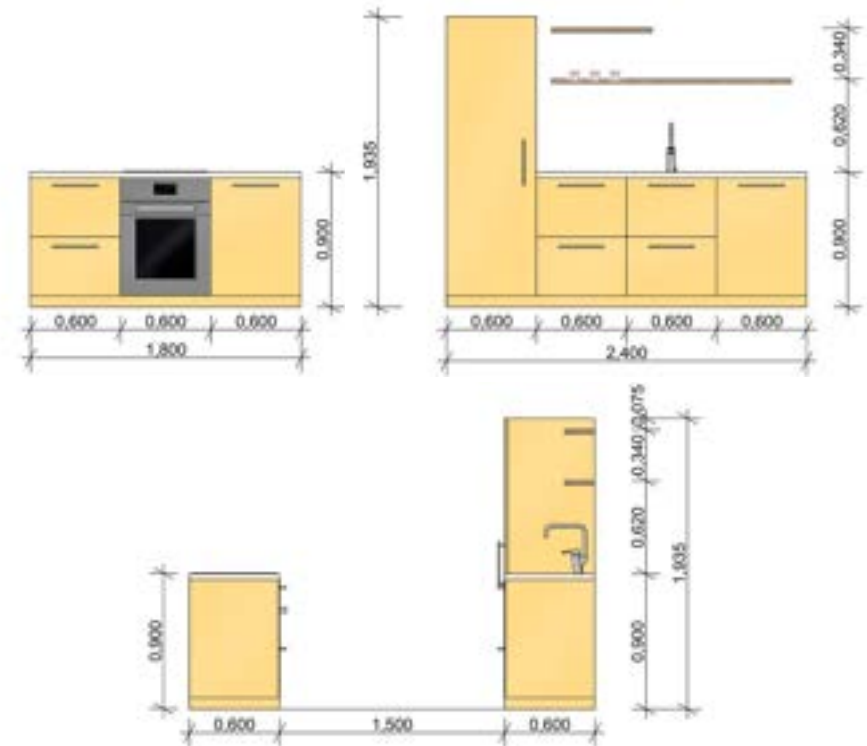

LEIKKAUS B-B

Vanhusten palvelutalon tilat

Leikkauksissa on tutkittu palvelutalon tilojen suhteita. A-A leikkauksessa keskimääräinen korkea tila on palvelutalon yhteistilaa, josta voi huomata tilan avaruuden. Korkeat ikkunat rakennuksen päädyssä yhdistävät sisä- ja ulkotilan sekä tuovat valoa melko pitkälle käytävämäiselle yhteistilalle. B-B leikkaus halkoo palvelutalon yhteistilan. Kyseisen leikkauksen matalimmat huoneet ovat päiväkodin puolen tiloja.

Viereisessä kuvassa on tutkittu vanhusten palvelutalon keittiöprojektiota. Keittiö on päivittäin palvelutalon asukkaiden vapaassa käytössä, jossa he voivat yhdessä leipoa ja kokkailla. Kuitenkin itse ruokahuolto toimii päiväkodin keittiön kautta. Yhteiskeittiö kuitenkin ylläpitää vanhusten toiminnallista aktiivisuutta ja samalla luo mukavia sosiaalisia hetkiä muiden asukkaiden kanssa. Yhteiskeittiöstä löytyy kaikki tarpeellinen asukkaiden käyttöön. Keittiötasojen väliin jäävä 1,5m alue tuo tilaa pieneen yhteiskeittiöön.

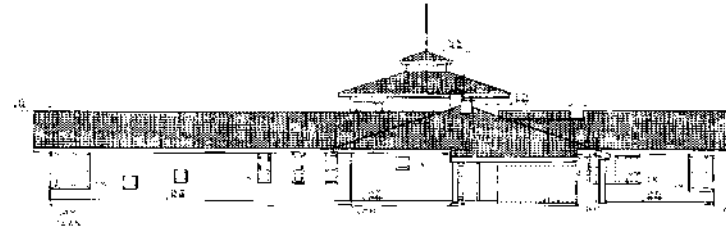
Visualisointikuva vanhusten palvelutalon yhteistilasta.

JULKISIVU - ETELÄ

JULKISIVU - ITÄ

JULKISIVU - LÄNSI

Punaisella merkityt julkisivujen muuttuneet osat suhteessa alkuperäisiin julkisivuihin.

Uudet muuttuneet julkisivupiirrokset verrattuna rakennuksen alkuperäisiin

- punatiili -uusi
- kattotiili -uusi
- keltainen julkisivulaudoitus -alkuperäinen
- punatiili -alkuperäinen
- kattotiili -alkuperäinen

Julkisivupiirustukset

Suurin ja ainoa muutos julkisivuissa tapahtuu rakennuksen eteläsiivessä, joka muuttuu päiväkodista palvelutaloksi. Julkisivukuvissa on tutkittu palvelutalon laajennuksen ja sitä kautta tulevien muutoksien vaikutuksia rakennuksen ulkonäköön. Merkittävin muutos julkisivuihin on eteläjulkisivun aukotuksen muutos palvelutalon siivessä, sekä kyseisen siiven kattolinjan muutos. Palvelutalon siiven julkisivumateriaali säilyy tiilenä, sekä kattomateriaaliin ei myöskään tule muutoksia vaan se myös

säilyy punertavan sävyisenä kattotiilenä. Uusi palvelutalon laajennusosa on pyritty istuttamaan muuhun olemassa olevaan rakennukseen alkuperäistä rakennusta kunnioittaen. Tarkoitukseni on säilyttää rakennus yhtenäisenä ja eheänä kokonaisuutena, vaikka palvelutalon siipi onkin lähes kokonaan uudisosa. Laajennuksesta huolimatta mielestäni on tärkeää, että paikan henki säilyy ja ulospäin muutos ei ole suuri ja silmiinpistävä.

Visualisointikuva piha-alueelta pääportin suunnalta.

LÄHDELUETTELO

ePerusteet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. [verkkoaineisto] [luettu 9.5.2024] saatavilla <<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/varhaiskasvatus/1266381/tekstikappale/1291595>>

Ikäinstituutti. Yksinäisiä vai yksinäistettyjä? [verkkoaineisto] [luettu 9.5.2024] saatavilla <https://www.ikainstituutti.fi/vanhuus/yksinaisia-vai-yksinaistettyja/?psafe_param=1&gad_source=1&gclid=Cj0KCQjw6PGxBhCVARISAlumnWaxl5j94HmZh-yj8SZ9da94uxGL1MP067YBrMJouMH1Z0JjAHfo2wIaAj6wEALw_wcB>

Eläkeliitto. Ikäihmisten yksinäisyys. [verkkoaineisto] [luettu 9.5.2024] saatavilla <<https://www.elakeliitto.fi/tietoa/ikaantyneen-mielenterveys/ikaihmisten-yksinaisyys>>

Esperi. Hoivakoti, senioritalo, palvelutalo, vanhainkoti - palveluissa on eroja, vai onko? [verkkoaineisto] [luettu 9.5.2024] saatavilla <<https://espero.fi/hoivakoti-senioritalo-palvelutalo-vanhainkoti-palveluissa-on-eroja-vai-onko/>>

Vanhusten yksinäisyys palvelutalossa. Kokemuksia yksinäisyydestä ja yhteisöllisyyden tukemisesta. [verkkoaineisto] [luettu 9.5.2024] saatavilla <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/46796/Kehalinna_Suvi_Matilainen_Sini.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Suomen seniorihoiva. Vanhusten liikunta auttaa hidastamaan ikääntymistä. [verkkoaineisto] [luettu 9.5.2024] saatavilla <<https://suomenseniorihoiva.fi/tietopankki/liikunta/vanhusten-liikunta/>>

Kangaskontion palvelukoti

Henrikki Sahala

KANGASKONTION PALVELUKOTI

Käytävän (24) alkuperäistä väritystä Kuvat: Kangaskontion päiväkodin kosteus- ja sisäilmatutkimus 2020

KANGASKONTION PÄIVÄKODIN ARVOTTAMINEN

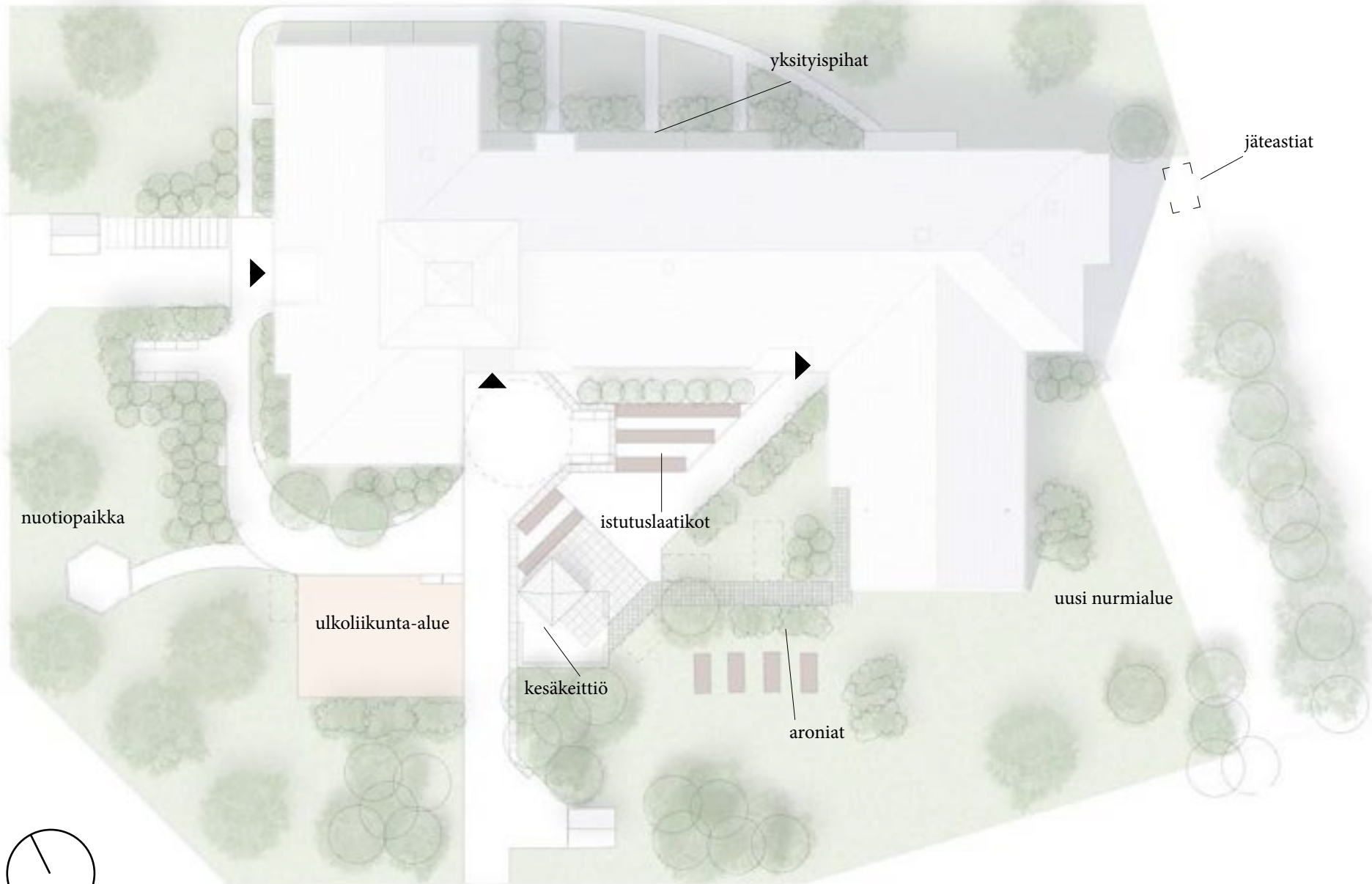
Kangaskontion päiväkoti on Maikkulan kaupunkikuvalle keskeinen rakennus ja on paikalleen ja edustaa ajalleen tyypillisiä arkkitehtuuria. Siinä on piirteitä Oulun kouluksi kutsutusta arkkitehtuurin ilmiöstä, vaikka sitä ei yleisesti lasketa kuuluvaksi Oulun kouluun. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Esko Puijola vuonna 1988.

Rakennukselle oleellisia piirteitä ovat materiaaleilla ja muodoilla leikittelevä arkkitehtuuri, Oulun koululle tyypillinen postmoderni väripaletti ja inhimillinen mittakaava. Suojaisa pihapiiri rajautuu puustolla ja rakennusmassalla. Alkuperäisiin suunnitelmiin on merkitty kasvillisuutta, jota ei ole lopulliseen rakennukseen toteutettu, joten sen tuominen takaisin olisi perusteltua. Rakennusta on vuosien saatossa remontoitu runsaasti, joten muutoksia on tullut paljon erityisesti materiaaleihin. Lisäksi muutamien tilojen käyttötarkoitus on muuttunut.

Sisätiloissa tilasta toiseen näkymiä luovat ja perinteistä tilanrajausten kaavaa rikkovat ikkunat, sekä alakaton kallistukset ovat merkittävä osa rakennuksen arkkitehtuuria.

Ulkotilassa merkittävää on korkea puusto ja metsäinen tunnelma. Tontti rajautuu kangasmetsään kahdelta puolelta ja pihalla on runsaasti hyvin säilyneitä mäntyjä. Ominaispiirteiden kannalta oleellista olisi turvata puuston säilyminen ja muutostöiden yhteydessä pyrkiä kaatamaan mahdollisimman vähän puita. Kasvillisuutta tulisi s

ASEMAPIIRROS 1:400

JULKISIVUT 1:200

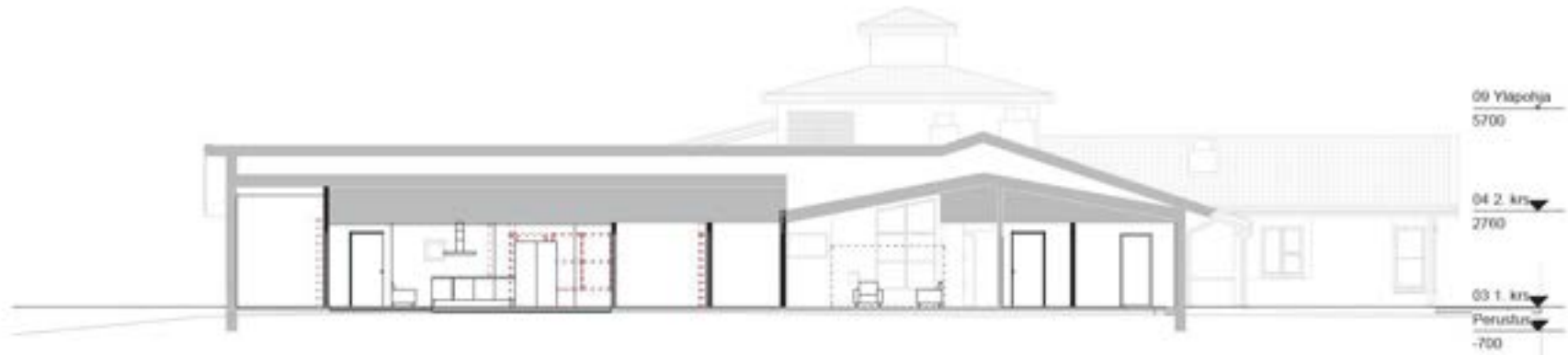

Julkisivu etelään

Julkisivu pohjoiseen

LEIKKAUKSET 1:200

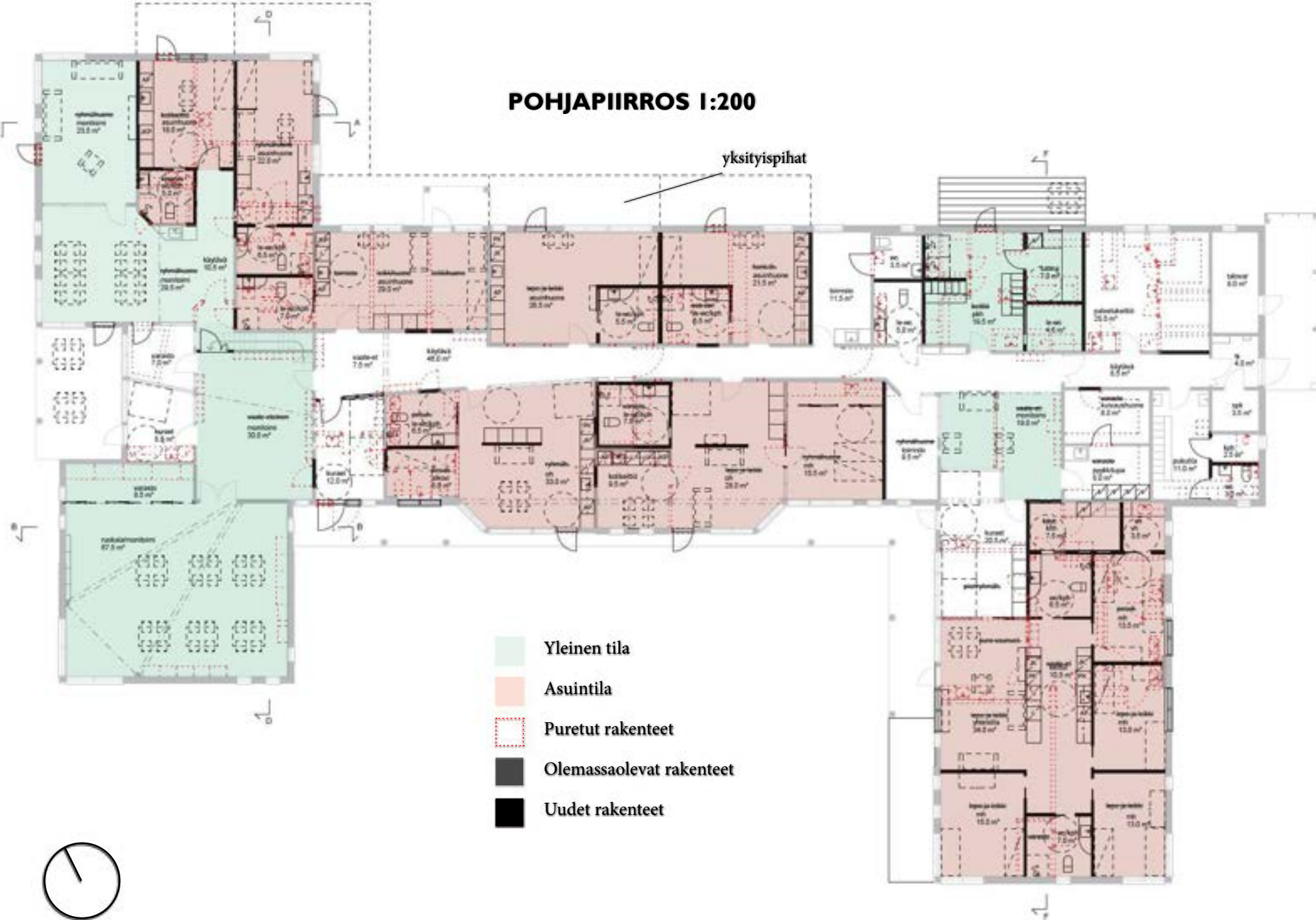
Leikkaus F-F

Leikkaus A-A

POHJAPIIRROS 1:200

yksityispihat

- Yleinen tila
- Asuintila
- Puretut rakenteet
- Olemassaolevat rakenteet
- Uudet rakenteet

KANGASKONTION PÄIVÄKODIN RESTAUROINTISUUNNITELMA

Rakennuksen käyttötarkoitus muutetaan yhteisasumiskäyttöön vanhuksille. Ajatuksena on esteetön asuinpaikka, jossa vanhuksille on mahdollisuus järjestää palveluita paikan päällä kodikkaassa ympäristössä. Lähtökohtaisesti asukkaat tulisivat olemaan itsenäisesti arjessa pärjääviä, mutta tilat ovat suurimmaksi osaksi esteettömiä. Keskeinen tavoitteeni kohteelle on pitää yllä vanhusten itsenäistä arjessa pärjäämistä niin pitkään, kuin mahdollista. Yhteisasuminen tuntuu myös luontevalta tavalta ehkäistä vanhuksille yleistä yksinäisyyttä. Pienimittakaavaisuus soveltuu palvelukotiin hyvin, joten käyttötarkoituksen muutos on perusteltua. Asuintilaa tulee n. 12 asukkaalle.

Yhteistilat rakennuksen länsipuolella säilyvät melko ennallaan, asuntoihin tulee jonkin verran rakenteellisia muutoksia. Asuntojen sisäiset ovet vaihdetaan liukuoviin liikkumisen helpottamiseksi ja tilan säästämiseksi. Ulko- ja käytäväovet säilytetään mahdollisuuksien mukaan. kiintokalusteiden värejä säilytetään yhteistiloissa, asuntojen värimaailmasta tehdään hillitympi.

Valmistuskeittiö pienenee ja käytöntarpeen vähentyessä ylimääräiseen tilaan tehdään yhteissauna asukkaille. Länsipäädyn varastohuoneista tehdään yhteinen pyykkitupa asukkaille. Yhteistä vapaa-ajan oleskelutilaa tulee rakennukseen melko runsaasti, mutta yksittäiset tilat eivät ole kovin suuria. Tämä vähentää laitospaistista tunnelmaa, joka helposti syntyy suurissa hallimaisissa tiloissa, mutta sallii useamman erilaisen vapaa-ajan aktiviteetin samanaikaisesti. Piha-alueita muokataan osittain alkuperäisiä piirustuksia mukaillen. Kasvillisuutta ja nurmialueita lisätään. Pihalle tulee vanhan huonokuntoisen katoksen kohdalle kesäkeittiö sekä istutusaltaita.

MATERIAALIT

Seinäateriaalit

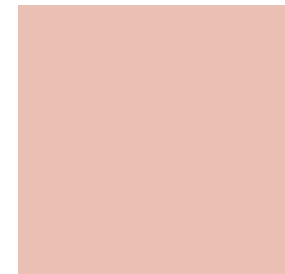
Pääkäytävän alkuperäinen väritys palautetaan. Käytävän pikkuikkunat korvataan seinävalaisimilla. Asunnoksi muutettavan ryhmähuoneen suuri ikkunaseinä säilytetään, mutta lasit vaihdetaan paksuun maitolasiin yksityisyyden säilyttämiseksi.

*Upotettava seinävalaisin
Arcchio*

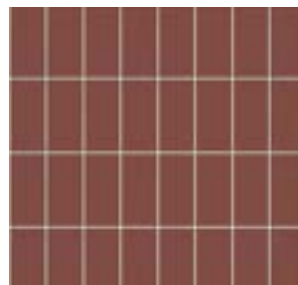
Tikkurila h440

Tikkurila x411

Lattiamateriaalit

Käytävän lattiamateriaali vaihdetaan seuraavan remontin yhteydessä alkuperäistä värimaailmaa mukailevaksi linoleumlattiaksi. Asuntoihin tulee puulattia. Nykyiset vinyylilattiat ovat melko uusia, joten lattiamateriaaleja vaihdetaan vasta kun niistä käyttöikä päättyy. Märkätiloihin käytetään ja muihin kosteudelle alttiisiin tiloihin, kuten keittiöihin käytetään olemassa olevaa klinkkeriä.

Alkuperäinen klinkkeri

Puulattia, Mänty

ruudullinen linoleummatto

Pääkäytävän alkuperäisväritys 1:100

Selvitys keskikäytävän alkuperäisistä väreistä. Lauri Antila 2024

KAKSIO I:100

Pariskunnalle soveltuva esteetön kaksio. Huoneistoksi muuttaminen ei edellyttänyt merkittäviä muutoksia rakenteisiin. Entinen komero muutettiin esteettömäksi wc/kylpyhuonetilaksi ja alkuperäinen kotikeittiö muuttui kiintokalusteiden vaihdon myötä esteettömäksi keittiöksi. Keittiön kiintokalusteita ja väritystä säilytettiin mahdollisuuksien mukaan. Vanhat huoneistonsisäiset ikkunat ja keittiön punainen kantava pilari säilyvät sellaisenaan. Olohuoneen seinälle lisätään ulko-ovi.

4 MAKUUHUONEEN YHTEISASUNTO 1:100

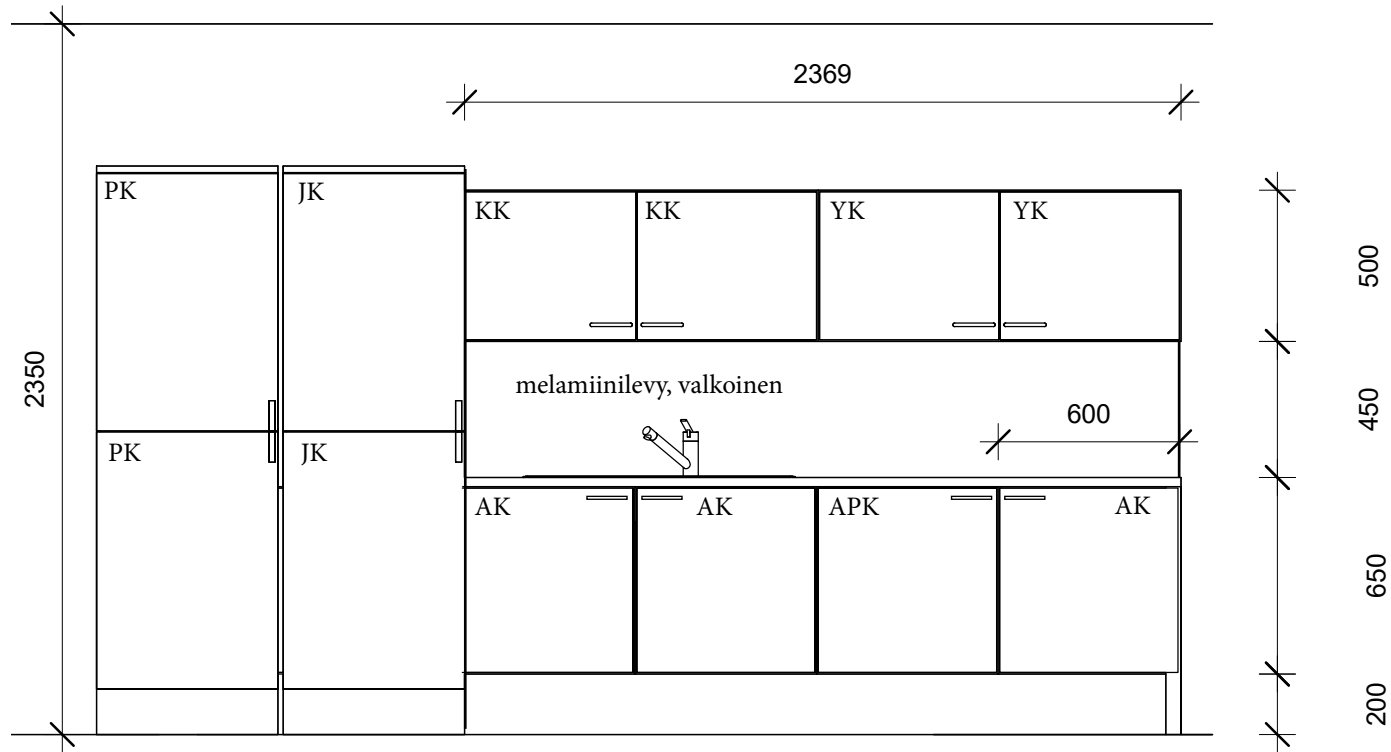
Asunto on kauttaaltaan esteetön ja suuri eteinen sisältää tilavaruksen neljälle pyörätuolille sekä säilytystilaa. Samalla se toimii kulkuna asunnosta rakennuksen yleisiin sisätiloihin. Alkuperäistä ikkunapintaa on säilytetty siellä missä se on mahdollista ja länsiseinälle on lisätty ikkunaa tuomaan lisää luonnonvaloa olohuoneeseen. Etelän puoleinen julkisivu säilyy alkuperäisessä asussaan. Suuri keittiö asunnon keskellä mahdollistaa asukkaiden yhteisen ruoanlaiton.

Asunnossa on oma kodinhoitohuone ja sen välittömässä läheisyydessä pihalla sijaitsee mattoteline ja pyykkiteline, joten asukkaat eivät ole yhteisen pyykkituvan varassa. Sisustuksen materiaaleissa pyrin yhdistämään 80-luvun estetiikkaa nykyaikaiseen hillitympään ilmaisuun.

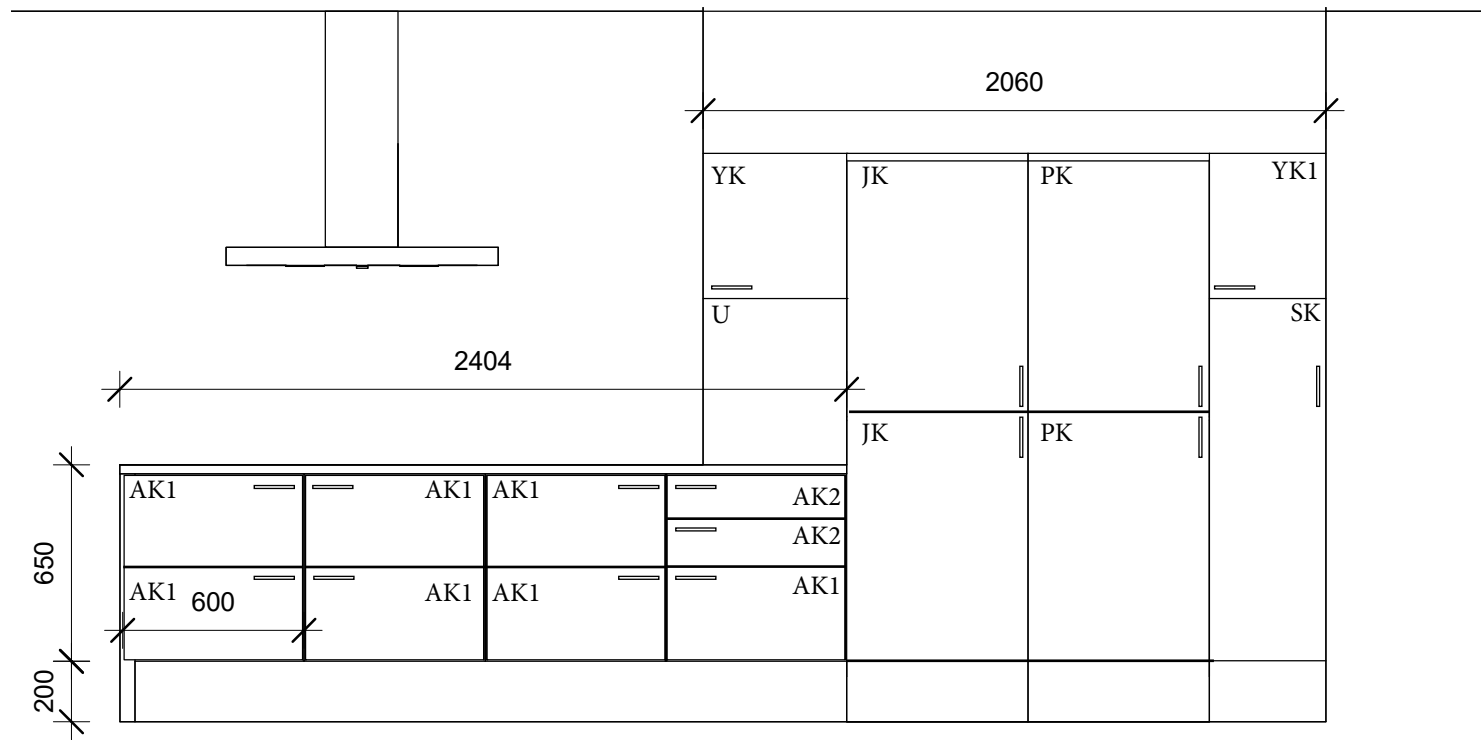

KEITTIÖKALUSTEDETALJIT 1:25

- AK Alakaappi 650x600
- AK1 Alakaappi 325x600
- AK2 Alakaappi 162x600
- YK Yläkaappi
- KK Kuivauskaappi
- SK Siivouskaappi
- PK Pakastin
- JK Jääkaappi
- APK Astianpesukone
- U Uuni

LÄHTEET

Puijola, Esko. 1988. Kangaskontion päiväkotii, Asemapiirros

Antila, Lauri. 2024. Värityskaavio

Pihatiili, Wienerberger

https://www.wienerberger.fi/content/dam/wienerberger/finland/marketing/documents-magazines/commercial/Pihatiilet_06_2019_web.pdf

Betonilaatta 500x500x50,

https://www.k-rauta.fi/tuote/betonilaatta-lakka-bl-505-harmaa/6419184066049?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjw0ruiyBhDuARIsANSZ3wqGnVwYhpjIXluF2ycIGEOvzwq6ZSEAFcNrUxEtrUgMvylMxPTstAoaAqsUEALw_wcB

Turvahake,

<https://leon.fi/tuote/turvahake/>

Upotettava seinävalaisin

<https://www.nettilamppu.fi/p/arcchio-led-upotettava-seinavalaisin-zamosalekaihdin-valkoinen-9966184.html>

Puulattia, Timberwise Country Collection Mänty.

<https://www.romanoff.fi/tuote/timberwise-country-collection-manty>

Tikkurila h440 <https://tikkurila.fi/varit/aalto-h440>

Tikkurila x411 <https://tikkurila.fi/varit/x411-x411>

Kangaskontionkoti – Palveluasumista erityistä tukea tarvitseville

Juho Turpeinen

Kuva: Juho Turpeinen 2024.

KANGASKONTIONKOTI - PALVELUASUMISTA ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVILLE

Käyttötarkoituksen muutos toisi hyvin vähäisiä muutoksia julkisivuihin, jolloin rakennuksen ilme säilyisi ennallaan. Kangaskontion päiväkoti tammikuussa 2024. Kuva: Juho Turpeinen

JOHDANTO: PÄIVÄKOTI PÄIVÄKOTINA

Esko Puijolan suunnittelema Kangaskontion päiväkotitoimitus on erinomaisen onnistunut käyttötarkoituksessaan niin tilallisesti kuin toiminnallisesti. Päiväkodin henkilökunnan palautteen perusteella tilat tukevat päiväkotipedagogiikkaa loistavasti. Rakennuksen lukuisat jakotilat mahdollistavat lasten rauhoittumisen leikkien äärelle jopa kaksin tai kolmestaan, mikä ei ole mahdollista tilankäytöltään tehokkaammissa päiväkodeissa, joita nykyään useimmiten rakennetaan. Päiväkodin tilajakoa ei ole ollut tarpeen muuttaa lukuunottamatta paria yksittäistä varastokäyttöön otettua tilaa, mikä myös osoittaa tilaratkaisun kestäneen vuosikymmenten aikana muuttuneet vaatimukset päiväkotitoiminnalle.

Korjaustarpeet rakennukselle kohdistuvat kuntotutkimusten perusteella talotekniikkaan, lähinnä ilmanvaihtoon ja käyttövesiputkistoon. Rakennuksen pinnoissa on kauttaaltaan myös käytöstä johtuvaa ajan myötä kertyvää kulumaa. Rakenteet ovat hyvässä kunnossa, eikä rakennuksesta ole löydetty kosteusvaurioita tai sisäilmaongelmia, jotka voisivat aiheuttaa käyttäjälleen terveydellistä haittaa. Huoltokorjauksia on tehty sitä mukaa, kun korjaustarpeita on ilmennyt. Kangaskontion päiväkotitoimitus on helposti peruskorjattavissa.

Kaupunkikuvallisesti Kangaskontion päiväkotitoimitus on tunnistettava maamerkki alueensa asukkaille. Se kohoo torneineen rinteessä, muuta ympäristöään korkeammalla rakennuspaikalla Kontionkankaan palveluiden keskittymässä. Se ilmentää hyvin aikansa arkkitehtuuria osana eheää 1980 ja 1990-luvuilla rakentunutta Maikkulan aluekokonaisuutta. Päiväkotitoimitus on vuosien varrella koskettanut usean sukupolven elämää Maikkulassa ja siihen liittyy paljon alueen asukkaille tärkeitä muistoja ja aineettomia arvoja.

Harjoitustyöprosessiin pohjautuen suosittelen Kangaskontion päiväkodin säilyttämistä päiväkotikäytössä jatkossakin. Mikäli tontille osoitetaan tulevaisuudessa lisärakentamista tai muita muutoksia, olisi tärkeää, että alkuperäinen päiväkotirakennus säilyttäisi arvoisensa aseman paikalla joko sellaisenaan tai osana uutta rakennuskokonaisuutta. Oman oppimiseni edistämiseksi tutkin tässä harjoitustyössä rakennuksen käyttötarkoituksen muutosta päiväkodista esteettömäksi tuetun asumisen palvelukodiksi. Ennen kuin jatkat eteenpäin, pyydän sinua tutustumaan muihin tässä julkaisussa esiteltyihin töihin, jotka säilyttäisivät rakennuksen päiväkotikäytössä.

*Päiväkotitoimitus on palvellut alueen asukkaita jo usean sukupolven ajan.
Kuva: Pirkko Tikkanen, 1999*

PALVELUKOTI, KÄYTTÄJÄSKENAARIO

Asiakkaat:

1. Kehitysvammaiset
2. Autismin kirjon piirteitä omaavat henkilöt
3. Henkilöt, jotka sairauden tai vammautumisen vuoksi tarvitsevat erityistä tukea asumiseen.

Asiakasprofiilit:

1. Vähäisen tuen tarve. Kykenee pääasiassa itsenäiseen asumiseen. Tuen tarve satunnaisissa, haastavissa arjen tehtävissä. Vapaa-ajan avustaja tukena joitain tunteja viikossa.
2. Keskimääräinen tuen tarve. Haasteita itsenäisessä asumisessa ja/tai arjen toimintojen järjestämisessä. Henkilökohtainen avustaja tukena 6-8h päivässä. Tarve 24h päivystävälle avustajalle/hoitajalle.

Palvelukodin konsepti ei sovellu vaativaa lääketieteellistä hoitoa tai jatkuvaa terveydentilan seurantaa tarvitseville henkilöille.

Henkilökunta:

1. Vierailtava henkilöstö: avustajat, toimintaterapeutit ym. Hoitohenkilökunta
2. Talon sisäinen henkilöstö: ohjaajat, päivystävät lähihoitajat, keittiö, puhtaanapito, kiinteistöhuolto

Kuva: Juho Turpeinen, 2024

ASEMAPIIRUSTUS

KANGASKONTIONKOTI

Päiväkotirakennuksen pienimittakaavaisuus, tilajako ja tilojen koot luovat rakennuksen sisätiloihin kodinomaisen tunnelman. Tämä on rakennukselle varsin luontevaa sillä päiväkodin arki koostuu lapsilla kodinomaisista toiminnoista: ruokailusta, leikistä, levosta sekä ulkoilusta. Puolijulkisena rakennuksena se levittää tunnelmansa myös aitojensa ulkopuolelle. Päiväkoti on eräänlainen yhteisöllinen keskus, joka elävöittää Kontionkankaan kaupunkitilaa. Se on kohtaamispaikka yhteisönsä asukkaille, etenkin lapsille, jotka viettävät talossa merkittävän osan varhaislapsuudestaan ja luovat ensimmäisiä siteitään ja muistojaan liittyen muihin ihmisiin ja ympäristöönsä.

Halusin suunnitelmassani säilyttää näitä rakennukselle ominaisia piirteitä, mutta tutkia niitä eri kontekstissa. En lähtenyt muuttamaan rakennuksen ulkoasua, sillä halusin säilyttää sen kaupunkitilassa samankaltaisena, kuin siellä aikanaan päiväkotinsa käyneet sen muistavat. Täten rakennus vaalisi päiväkodin perintöä alueen asukkaiden kollektiivisessa muistissa, vaikka käyttötarkoitus muuttuisikin.

Rakennuksen ryhmä- ja leikkitilojen huonejako soveltuu loistavasti yhteisöllisen asumisen periaatteisiin. Päiväkotirakennus koostuu neljästä päiväkotiryhmästä, sekä huolto- ja aputiloista. Jokaisen ryhmän keskiössä on kaksi noin 20-35 m² kokoista tilaa, jotka muodostavat leikki- ja lepo huoneen sekä ryhmähuoneen. Näitä suurempia tiloja ympäröivät pienemmät noin 8 m² leikkihuoneet sekä aputilat. Ryhmät on jaettu tasaisesti koko rakennuksen mitalle ja jokaiseen ryhmään on oma sisäänkäyntinsä, joiden läheisyydessä ovat pesutilat. Rakennuksen eri osia yhdistää pitkä keskeiskäytävä.

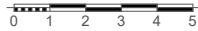
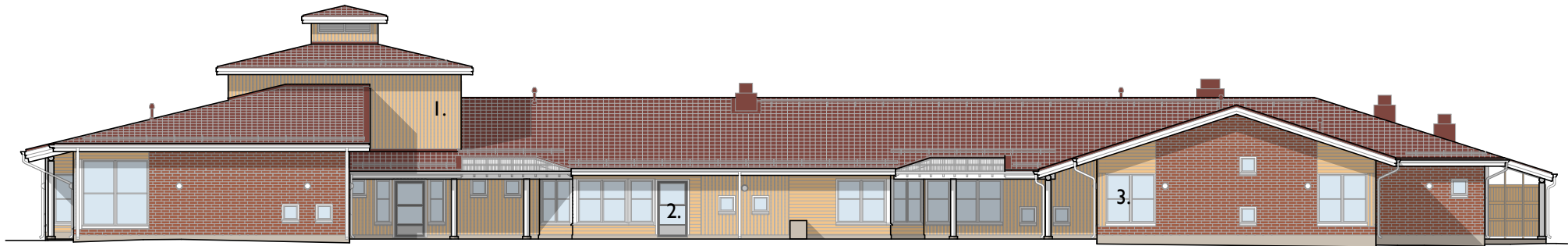
Muuntamalla suurimman osan päiväkodin ryhmä- ja leikkitiloista sekä henkilökunnan toimisto- ja taukotilat asuinhuoneiksi, saadaan vähäisillä muutoksilla muodostettua rakennukseen asuintilat 13 kokoaikaiselle asukkaalle. Aasukasmäärää voidaan tarvittaessa lisätä tontille rakennettavalla lisärakennuksella. Osa ryhmä- ja eteistiloista muutetaan yhteiskäyttötiloiksi. WC- ja pesutilat saadaan uusilla tilajärjestelyillä muutettua kymmeneksi suihkulliseksi inva-WC:ksi ja vanhoihin henkilökunnan pukutiloihin sekä siivouskeskukseen rakennetaan asukkaiden saunatilat. Esteettömyyttä parannetaan kauttaaltaan siten, että kaikki asukkaiden tilat neljää pienintä asuinhuonetta lukuunottamatta soveltuvat pyörätuolia käyttävälle. Esteettömyyttä tutkin tarkemmin asuinhuoneiden keittiöissä sekä saunatiloissa.

*Tila nro 55 alkuperäisessä asussaan päiväkotikäytössä.
Kuva: Pirkko Tikkanen, 1996*

Sama tila palvelukotikäytössä asuinhuoneena. Tilan luonne säilyy, asukas voi kalustaa huoneen mieleisekseen. Visualisointikuva.

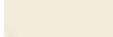

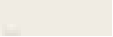

Julkisivu etelään

JULKISIVUJEN MUUTOS- JA KORJAUSSUUNNITELMA:

1. Kartanon keltainen julkisivuväri palautetaan puuverhoukseen seuraavan huoltomaalauksen yhteydessä.
2. Lisätään muita ulko-ovia vastaava ovi eteläjulkisivuile
3. Kaikki ikkunanpielet huoltomaalataan sekä rikkinäiset hyönteisverkot ja sälekaihtimet vaihdetaan
4. Muut vähäisemmät julkisivuvauriot korjataan tapauskohtaisesti alkuperäisen rakennustavan mukaan, mikäli niistä on rakenteellista tai merkittävää esteettistä haittaa

JULKISIVUMATERIAALIT

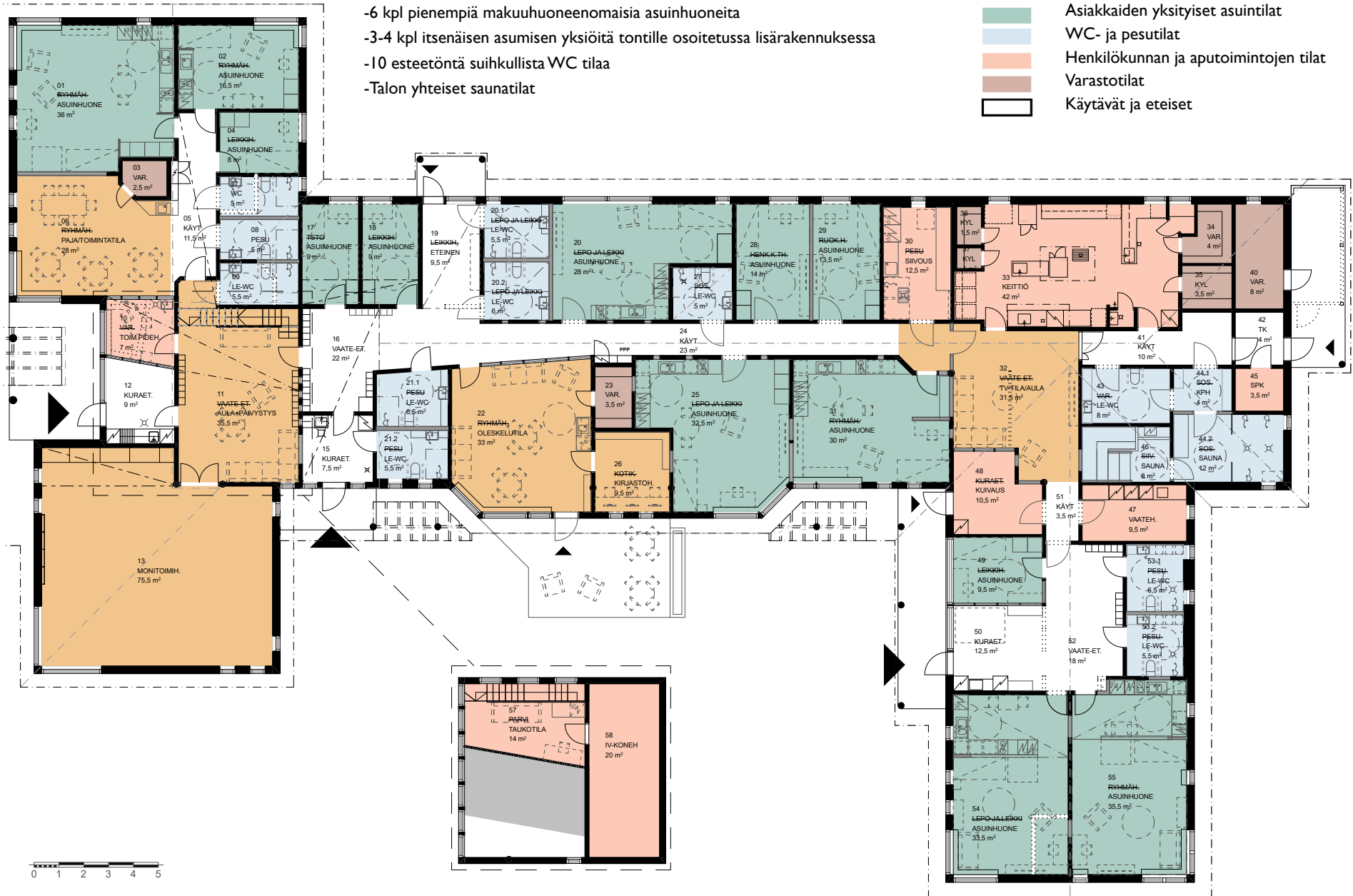
Alkuperäiset materiaalit rakennus selvityksen ja piirustusten muk. Muutos nykyävään

Sokkeli käsittelemätön betoni		
Tiiliverhouk Soininlahden punainen, harjattu MRT, sauma luonnonvärinen viisto/varjosauma 15 mm, pystysauma 10mm, puhtaaksi muuraus		
Puuverhouk, vaaka UYL 21x120mm, Tikkurila Teho 2619 kartanon kertainen (Värvästäävyyk fasadi Q126)		
Puuverhouk, pysty lomalaudoitus 22x125 ja 19x32, Tikkurila Teho 2619 kartanon kelatainen (Värvästäävyyk fasadi Q126)		 NCS S 1030-Y
Ikkunat valkoiset		
Vesipellit maalattu pelti, valkoinen 201 (värvästäävyyk F497)		
Ovet vaaleansininen/turkoosi Miranol 413 laguuni (värvästäävyyk fasadi Q513)		 NCS S 6005-R80B
Räystä- ja otsalaudat 25x100mm, Tikkurilan Teho 2620 Lumme (Värvästäävyyk symphony Y307)		
Säleiköt, pilarit, palkit maalattu puu, Tikkurilan Teho 2620 Lumme (värvästäävyyk symphony Y307)		
Vesikatko betonitiili, tiilenpunainen Katon pellitykset, muovipinnoitettu pelti, kattoväri 384 punainen		
Rännit ja juoksuputket: -		 RAL 9010
Kattoturvatuoheet: -		 RR 750

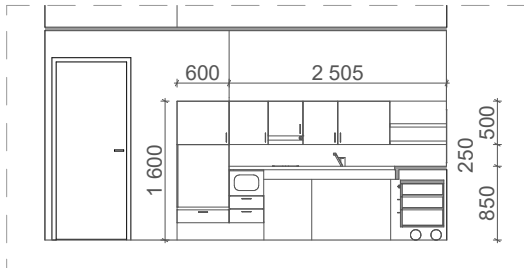
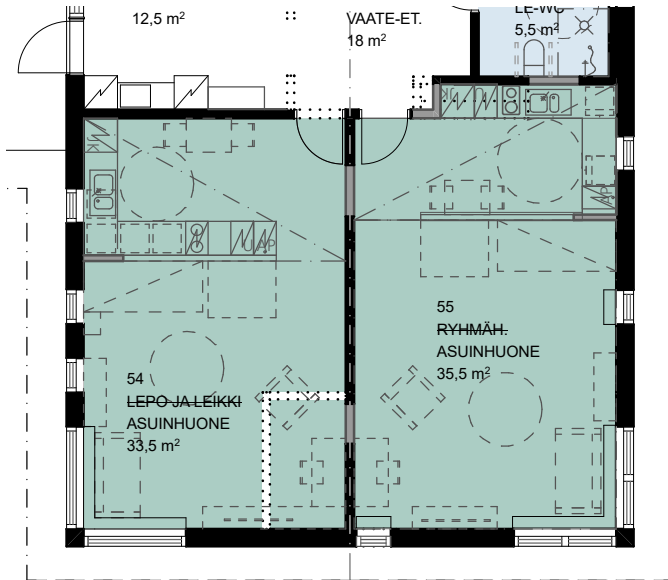
Kartoitus: ryhmä 5. Lauri Antila, Pauliina
Haukipuro, Sonja Juutinen, Juho Turpeinen
Kaavio: Lauri Antila

- 7 kpl esteetöntä itsenäisen asumisen keittotilallisia asuinhuoneita
- 6 kpl pienempiä makuuhuoneenomaisia asuinhuoneita
- 3-4 kpl itsenäisen asumisen yksioitää tontille osoitetussa lisärakennuksessa
- 10 esteetöntä suihkullista WC tilaa
- Talon yhteiset saunatilat

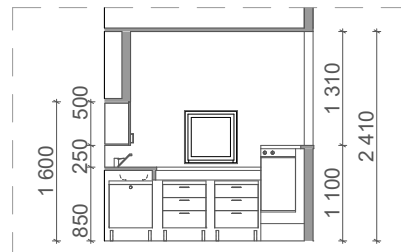
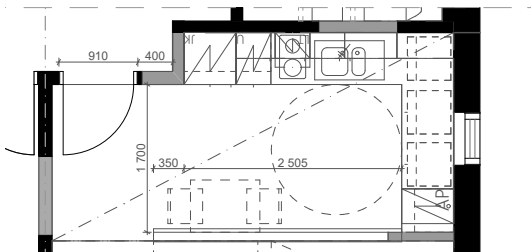
- Yleiset tilat
- Asiakkaiden yksityiset asuintilat
- WC- ja pesutilat
- Henkilökunnan ja aputoimintojen tilat
- Varastotilat
- Käytävät ja eteiset

SUURET ASUINHUONEET

Kalustekaavio, keittotila, asuinhuone 55.

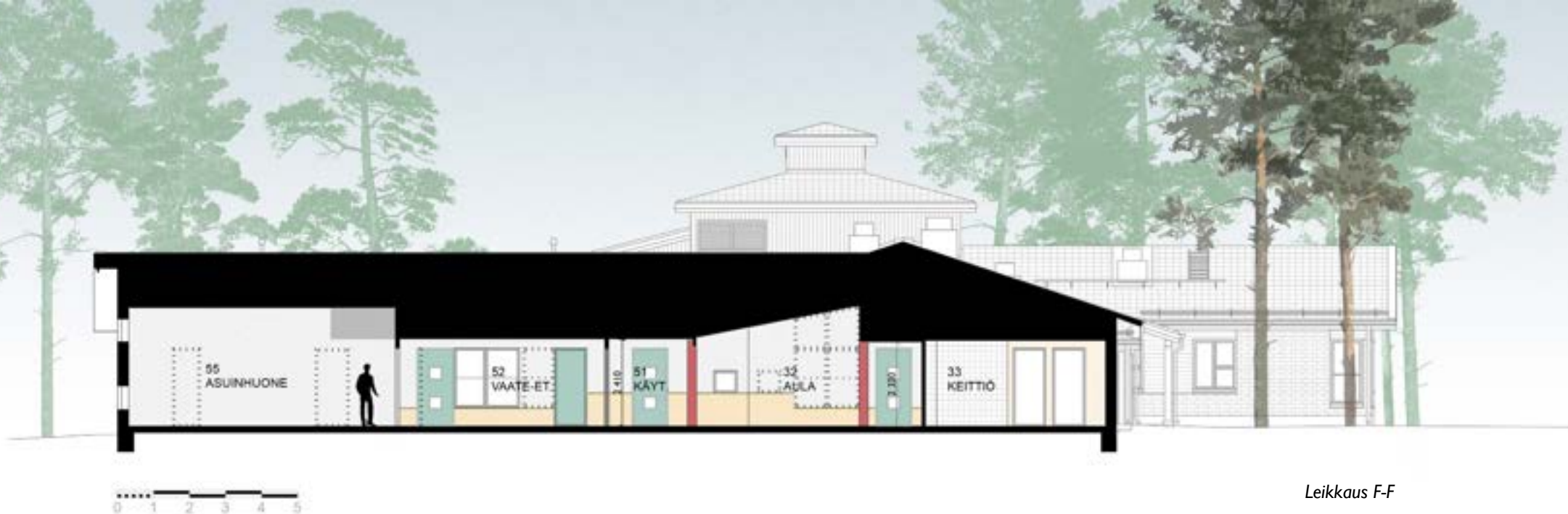
Kiintokalusteissa kunnioitetaan alkuperäisiä kalustevärejä. Pöytätasot mäntyä, ovilevyt maalattua kalustelevyä NCS S 0520-Y70R, valkoiset lankavetimet. Visualisointikuva.

- Lepo ja leikkihuoneita sekä ryhmähuoneita muutetaan yksityisemmiksi asuinhuoneiksi sulkemalla kulku- ja näköyhteyksiä tilojen välillä.
- Huoneiden keittotilat mahdollistavat itsenäisen asumismuodon, joka ei tukeudu talon keittiöön.
- Keittotilan toiminnot on suunniteltu soveltuviksi pyörätuolia käyttävälle.
- Keittotila ja nukkuminen sijoittuvat huoneen hämärämpiin osiin, oleskelu suurten ikkunoiden äärelle

YHTEISTILAT

- Yhteistilat keskittyvät tv- ja saunatiloja lukuun ottamatta rakennuksen pääsisäänkäyntien yhteyteen.
- Päivystävä lähihoitaja on tavoitettavissa olohuonemaisessa aulassa 11, jonka yhteydessä on toimenpidehuone lääkinällisiä toimenpiteitä tai asukkaiden ja heidän omaistensa kanssa käytäviä yksityisiä keskusteluja varten.
- Toimintatila 06 ja monitoimihuone 13 palvelevat sekä ohjatussa, että vapaa-ajankäytössä. Kirjastohuoneesta 26 löytyvät kirjojen lisäksi myös tietokoneet.
- Oleskelutila 22 sekä TV-tila 32 ovat asukkaiden vapaassa käytössä.
- Saunatiloihin voi varata henkilökohtaisen saunavuoron, tai käydä talon yhteisillä vuoroilla kylpemässä. Saunan lauteet kaiteineen on mitoitettu helppokulkuisiksi minkä lisäksi saunassa on seinälle käännettävä laude, johon voidaan siirtyä suoraan pyörätuolista. Lämpö saadaan tuotua lattianrajaan saakka tasokiukaan avulla.
- Uusituissa märkätiloissa käytetään samoja pintamateriaaleja, kuin alkuperäisissä pesutiloissa

Leikkaus F-F

SISÄTILOJEN MUUTOS- JA KORJAUSSUUNNITELMA:

- Märkätiloissa ja osassa huoltotiloja laajoja muutoksia tilajaossa, sisäpinnoissa ja varustuksessa
- Yhteisissä tiloissa alkuperäiset seinävärit palautetaan niiltä osin, kuin ne ovat tiedossa.
- Valkoiseksi maalatut seinäpinnat asukkaiden henkilökohtaisissa tiloissa pysyvät valkoisina.
- Tilojen esteettömyyttä parannetaan mm. oviaukkoja leventämällä ja tilojen varustelua muuttamalla. Eteisiin osoitetaan säilytystila liikkumiseen käytettäville apuvälineille

KIITOKSET

Haluan kiittää onnistuneesta ja opettavaisesta harjoitustyöprosessista ohjaajiamme Anu Soikkeliä, Jaana Tiikkajaa sekä Pia Krogiusta. Kiitos kun kannustitte meitä opiskelijoita tutkimaan ja pohtimaan ja herättelitte ajattelemaan opetustilanteissa. Kiitos mielekkästä ryhmätyövaiheesta opiskelutovereilleni ryhmässä 5, Lauri Antila, Pauliina Haukipuro ja Sonja Juutinen. Teitte perusteellista ja pitkäjänteistä työtä selvitysvaiheessa ja huolehditte, että työmme eteni aikataulussa. Kiitos Kangaskontion päiväkodin henkilökunnalle, erityisesti Pirkko Tikkaselle, joka toiti tärkeää ja kattavaa hiljaista tietoa talon sisältä suoraan sen käyttäjiltä koko rakennuksen historian ajalta. Viimeisenä vielä kiitos puolisololleni Annille, joka tuet minua joka päivä arjessa ja kiitos lapsilleni Aukustille, Tuurelle ja Peetulle, jotka huolehditte siitä, että sain ylitsevuotavasti ensikäden käyttäjäkokemusta suunnittelukohteesta, kun vein ja hain teitä päivittäin juuri täältä nimenomaisesta Kangaskontion päiväkodista.

Mitä ikinä tulevaisuus tuokaan Kangaskontion päiväkodille. On hyvä muistaa, että rakennuksella on historia ja tarina, jolla on merkitystä lukemattomille ihmisille.

Kangaskontion päiväkodin muutos Maikkulan terveysasemaksi

Elisa Nuora

Kangaskontion päiväkodin pääsisäänkäynti. Kuva: Elisa Nuora 2024.

paikallisille muistoja herättävä. Lisäksi alueella sijaitsevat ala- ja yläkoulut mahdollistavat päiväkodista asti jatkuvat kaverisuhteet. Myös lasten vanhemmilla on mahdollisuus verkostoitua.

Päiväkoti on työntekijöiden näkökulmasta melko toimiva sellaisenaan. Pienten jakotilojen runsaus koetaan arkea helpottavaksi, mutta sisätilojen väliset ikkunat herpaannuttavat helposti lasten keskittymisen, kun käytävällä näkyy juoksentelviä kavereita.

Päiväkodin suunnittelun yhtenä lähtökohtana on ollut lapsen mittakaava, mikä näkyy esimerkiksi pienten ikkunoiden leikkisänä sijoitteluna sekä matalina suurina ikkunoina. Alunperin myös sisätilojen työtasot ja tuolit olivat lapsen tasolla, mutta ne on muutostöiden aikana muutettu aikuisen ergonomialle sopiviksi. Sisätilojen alkuperäiset vaaleanpunaiset ja -siniset seinäpinnat ovat antaneet päiväkodille oman luonteen. Muutostöiden jälkeen alkuperäiset värit on kuitenkin käyttäjien toiveesta korvattu valkoisilla pinnoilla, minkä vuoksi tunnelma sisällä on muuttunut paljon.

KANGASKONTION PÄIVÄKODIN MUUTOS MAIKKULAN TERVEYSASEMAKSI

Arvottaminen

Maikkulaa on lähdetty kaavoittamaan sodan jälkeen Oulun eteläisenä aluekeskuksena ja kaavoitusvaiheessa sinne on pyritty luomaan monipuolinen palvelurakenne, joka palvelee sen asukkaita vauvasta vaariin. Aluetta on aloitettu rakentamaan samanaikaisesti, minkä ansiosta sen arkkitehtuuri on yhtenäistä. Kangaskontion päiväkotia on osa modernia rakennusperintöä, ja sen arkkitehtuurissa on nähtävissä Oulun koulun vaikutteita.

Rakennuksella on alusta asti ollut sama käyttötarkoitus ja monet alueen vanhemmat ovat käyneet Kangaskontion päiväkotia lapsena. Tänä päivänä he vievät aamuisin omat lapsensa samaan paikkaan. Rakennus on siis monille

Analyytit

Nykyisin voimassa olevan Uuden Oulun yleiskaavan tavoitteena on monipuolistaa Maikkulan keskuksen palveluja sekä täydennysrakentaa Maikkulan itäpuolta lapsiperheitä houkuttelevana pientalovaltaisena alueena.^{1,2} Tällä hetkellä päiväkotipaikat Maikkulassa eivät riitä lapsille, ja paikkojen tarve tulee hyvin todennäköisesti kasvamaan. Parhaimmalta ratkaisulta tuntuisi siis säilyttää rakennus päiväkotina, mutta harjoitustyön kannalta lähdin tutkimaan vaihtoehtoja käyttötarkoituksen muutokselle.

Maikkulan palveluverkkoa tutkiessa voidaan huomata, että alueelta puuttuu hyvinvointipalveluita. Lähin terveyskeskus sijaitsee Kaakkurissa, ja kyseisen

1 Oulun kaupunki, Uuden Oulun yleiskaava, kaavakartta 1 [22.2.2024]

2 Oulun kaupunki, Uuden Oulun yleiskaava, kaavakartta 2 [22.2.2024]

Maikkulan terveysaseman pääsisäänkäynti.

terveyskeskuksen asiakasvirta tulee todennäköisesti kasvamaan, sillä Maikkula sekä Kaakkuri ovat Oulun kaupungin kasvusuuntia.³ Nykyisten Oulun terveysasemien ja -keskusten sijainteja tarkastelemalla voidaan nähdä niiden sijoittuvan melko tasaisin välein Oulun ydinkeskustan ulkopuolelle. Maikkulassa sijaitseva terveysasema tuntuisi täydentävän erinomaisesti hyvinvointipalvelujen verkkoa.

Terveysasema palvelisi alueelle muuttavia perheitä sekä siellä asuvaa vanhempaa väkeä. Rakennus sijaitsee lyhyen kävely- tai pyöräilymatkan päässä alueen asukkaista. Suunnittelutyön tavoitteena on saada käsitys pienen terveysaseman tarvitsemista tilatyypeistä sekä niiden laadullisista ominaisuuksista.

³ Oulun kaupunki, Uuden Oulun yleiskaava, kaavakartta 1 [22.2.2024]

Maikkulan terveysasema

Maikkulan terveysasema tarjoaa hyvinvointipalveluja Maikkulan suuralueen asukkaille. Terveysasema koostuu avosairaanhoidon ja laboratorion palveluista sekä äitiys- ja lastenneuvolasta. Asiakkaat voivat saapua ajanvarauksella erilaisten lääkäreiden, hoitajien sekä fysioterapeutin vastaanotolle. Laboratorion puolelta löytyvät röntgen, mammografia sekä näytteenottoon ja -käsittelyyn tarkoitettuja tiloja. Näytteiden kuljetukset onnistuvat helposti huoltopihan kautta. Lisäksi terveysasemalla voidaan kuntouttaa ja tehdä pieniä toimenpiteitä. Äitiys- ja lastenneuvolassa työskentelee kolme terveydenhoitajaa.

Pihalta neuvolan puolelta löytyy lasten leikkialue, jossa on säilytetty Kangaskontion päiväkodin vanhoja leikkivälineitä. Lisäksi pihalle on sijoitettu ulkokuntosali aikuisille sekä hengailutiloja, joissa voidaan järjestää esimerkiksi muistikerhoja tai muita tapaamisia ikääntyneille. Ympäristössä on runsaasti kasveja, jotka luovat viihtyisyyttä ja osittain lisäävät yksityisyyttä suurten ikkunoiden edessä.

AVOSAIRAANHOITO

Ajanvarausvastaanotto, kuntoutus,
pienet toimenpiteet

LABORATORIO

Näytteenotto, röntgen,
mammografia

HENKILÖKUNNAN TILAT

ÄITIYS- JA LASTENNEUVOLA

HENKILÖKUNNAN PARKKIPAikka

Huolto, näytteiden kuljetus

PYÖRÄPARKKI

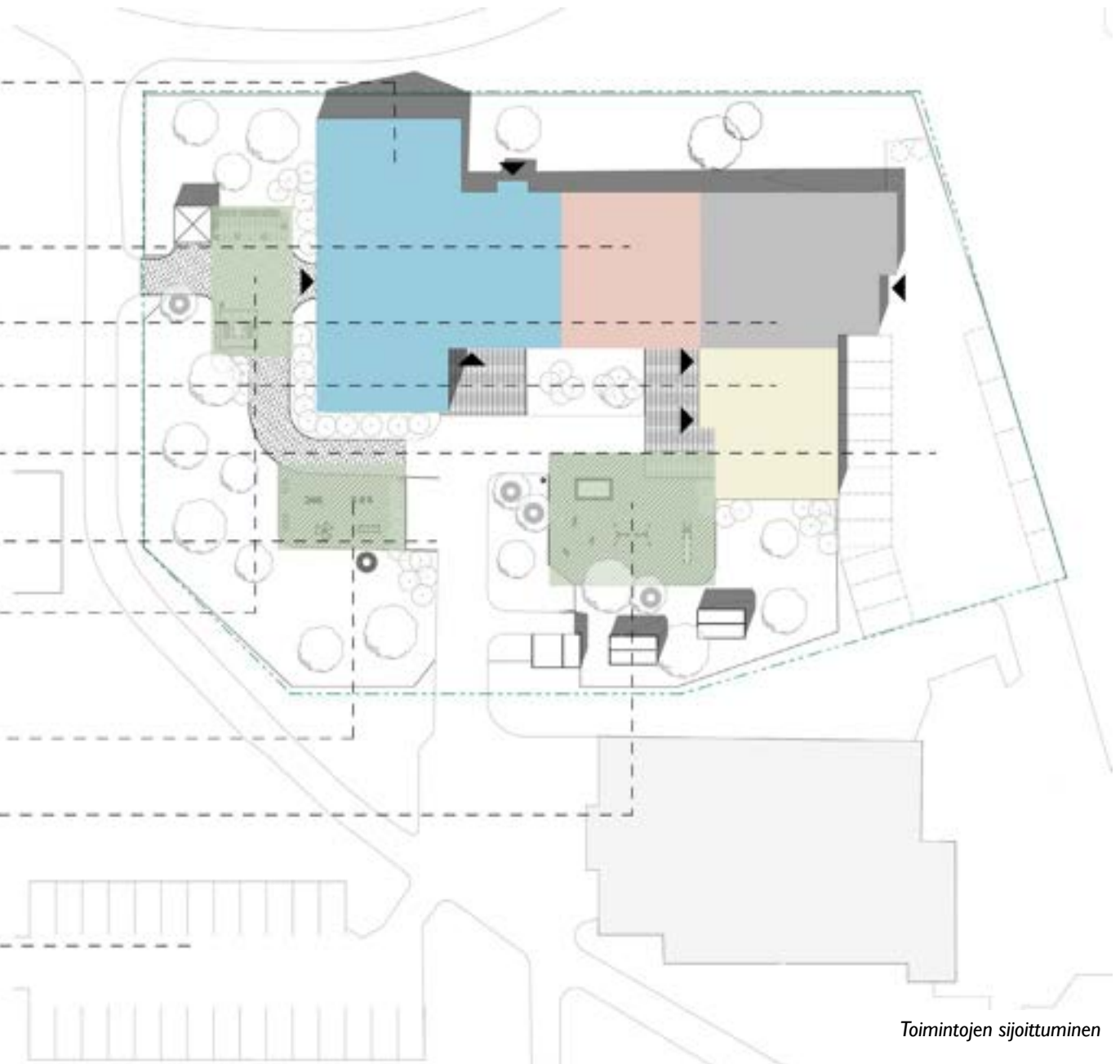
KERHOTOIMINTA

Muistikerho vanhuksille,
hengailua, yhteiskävelylenkit

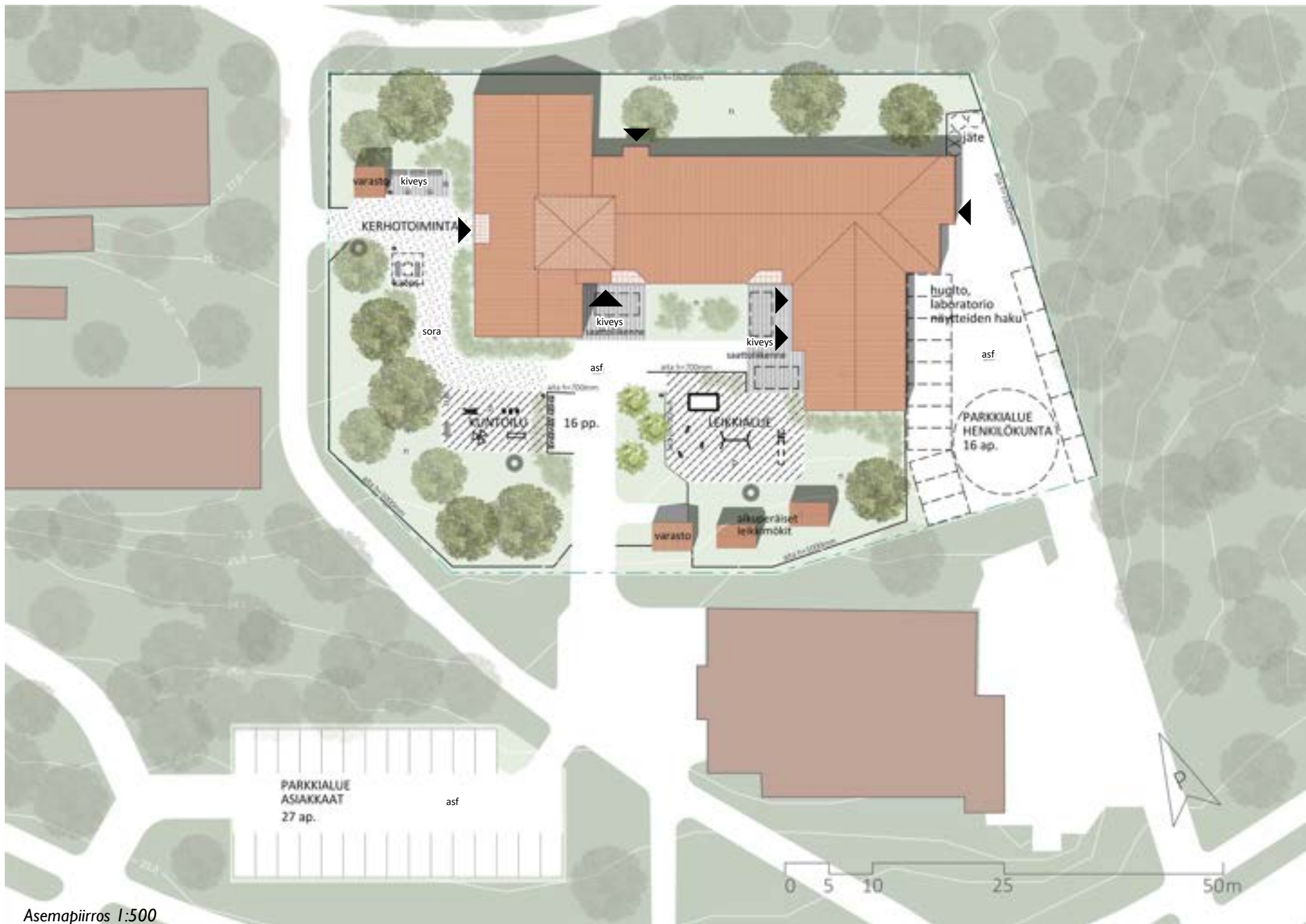
ULKOKUNTOSALI

LASTEN LEIKKIPAikka

ASIAKASPAIKOITUS

Toimintojen sijoittuminen

Asemapiirros 1:500

Muutokset ja restauroinnin periaatteet

Tiloja on pyritty sijoittamaan niin, että mahdollisimman moni vanha seinärakenne säilyisi. Rakennuksen länsipäädystä seinälinjojen paikat muuttuvat eniten ja rakennuksen itäpäädystä vähiten. Käytävän varrella olevat pikuikkunat muurataan umpeen tilojen äänieristyksen vuoksi. Vanhoja ikkunnallisia ovia säilytetään ja käytetään uudelleen puolijulkisissa tiloissa kuten kuntoutukseen tarkoitettuun salissa. Tarvittaessa ovien kirkkaat ikkunalasit vaihdetaan huurrettuun lasiin. Yksityisyyttä vaativien tilojen ovet uusitaan paremman äänieristyksen vuoksi. Sisätilojen pinnat uusitaan hygieenisiksi ja desinfektiointia kestäviksi materiaaleiksi. Alkuperäisen käytävän paikka säilyy paikallaan, sillä se toimii hyvin, ja alkuperäistä monitoimitilaa pie-

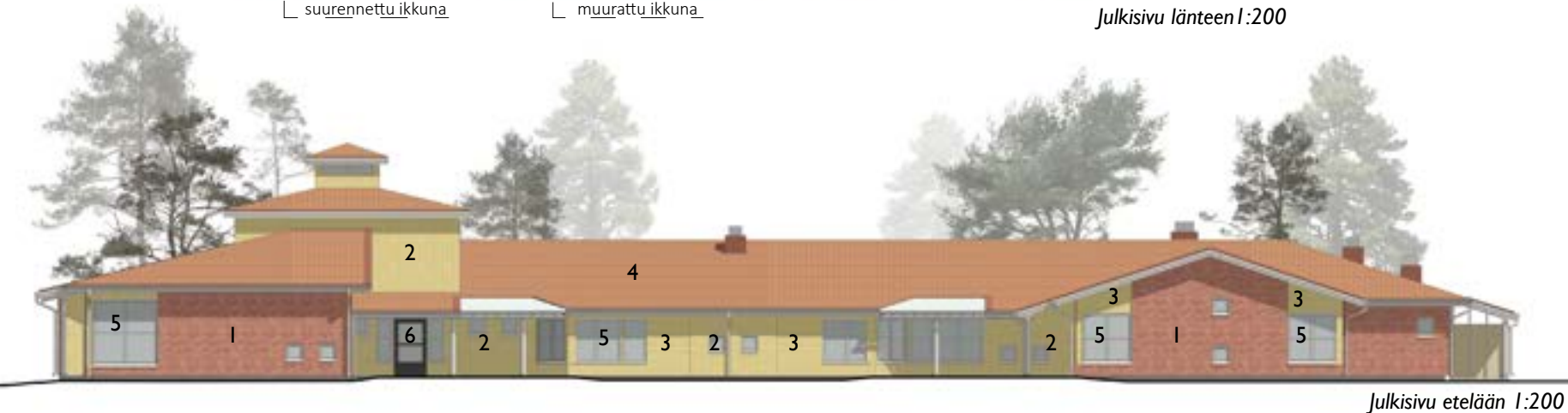
nennetään kuntoutussaliksi. Uudet wc-tilat on pyritty sijoittamaan vanhojen wc-tilojen paikalle. Toiseen kerrokseen johtavat portaat on käännetty nousemaan päinvastaiseen suuntaan, jotta asiakastoimistosta olisi helppo siirtyä yläkerran toimistoon.

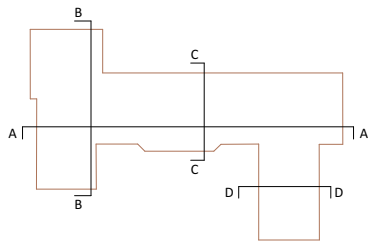
Pihalla portit puretaan ja aita madalletaan osittain alkuperäiseen metrin korkeuteen, jotta rakennus ja pihapiiri antaisivat lähestyttävämmän vaikutelman. Sisäänkäyntien eteen muodostetaan yhteys saattoliikenteelle. Alkuperäiset leikkimökit siirretään säilytettävälle leikkialueelle neuvolan pätyyn. Rakennuksen pääsisäänkäynnin läheisyyteen tehdään ulkokuntosali ja pihan länsipuolelle hengailualueita. Alkuperäistä henkilökunnan parkkialuetta kasvatetaan 16 autopaikalle.

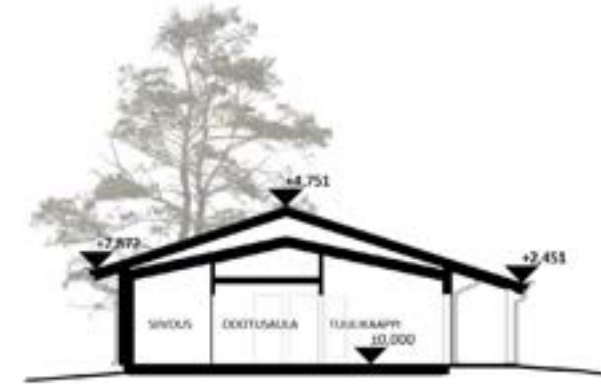
JULKISIVUMATERIAALIT

1. Tiiliverhous, tiilenpunainen
2. Lomalaudoitus, pysty, keltainen
3. Lomalaudoitus, vaaka, keltainen
4. Kattotillet, tiilenpunainen
5. Ikkunankarmit, maalarinvalkoinen
6. Metalliovi, maalattu tummansininen

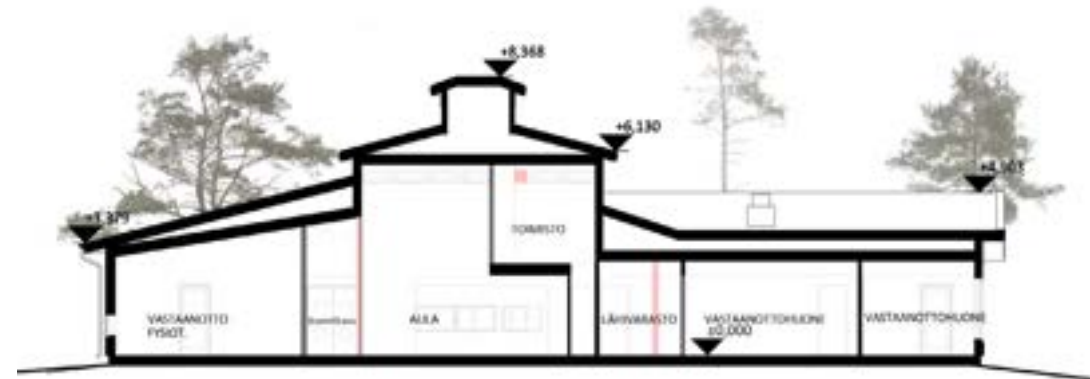
Leikkaus C 1:200

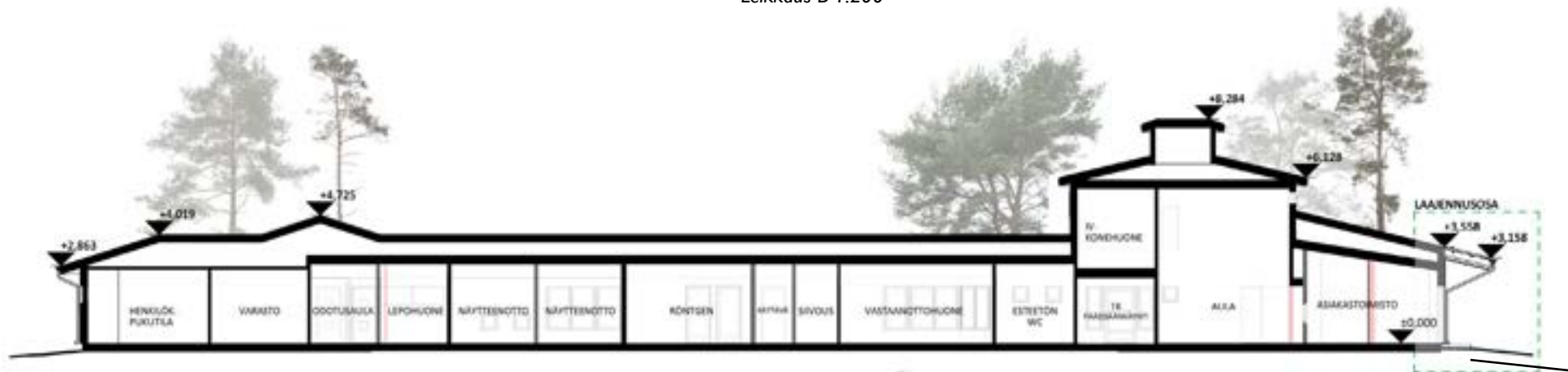
Leikkaus D 1:200

Rakennuksen julkisivut pysyvät pääpiirteittäin samoina. Maantasokerroksessa yhden syvennyksen ulkoseinälinjaa siirretään ulospäin ja yhden pikkuikkunan korkeutta kasvatetaan. Lisäksi toisessa kerroksessa yksi pikkuikkuna muurataan umpeen.

Toiseen kerrokseen lisätty väliseinä muodostaa valokuilun aulatilaan yhdessä rakennuksen tornin kanssa.

Leikkaus B 1:200

Leikkaus A 1:200

Aulutila pääsisäänkäynnin läheisyydessä.

Odotustilojen sisustus- ja väriyysuunnitelma

Terveysaseman sisätilat sisustetaan Kangaskontion päiväkodin alkuperäisten värien inspiroimana. Avohoidon, laboratorion sekä äitiys- ja lastenneuvolan osastoilla on jokaisella oma tehosteväriinsä, joista vaaleansininen ja vaaleanpunainen sävy vastaa alkuperäisiä Kangaskontion päiväkodissa käytettyjä värejä. Seinäpinnat maalataan valkoisella ja niihin lisätään teeman mukaiset väriraidat. Lisäksi jokaisen osaston ovien sävyt määräytyvät osaston teemaväriin mukaan. Lattiapinnat päällystetään terveydenhoitolaitoksille sopivalla vinyylimatolla, ja seinän sekä lattian liitoskohtaan asennetaan tummempi kaistale ohjaamaan näkövammaisia. Sohvat ja muut kalusteet tuovat tiloihin kontrastia tummemmilla väreillä.

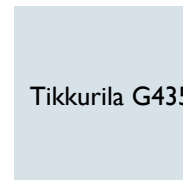
Odotustiloissa alakattoihin asennetaan terveydenhuollolle sopivat akustiikkalevyt ja tilojen viihtyisyyttä voidaan parantaa viherkasveilla.

Odotustilojen Martela Noora-sohvat.

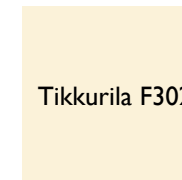
Neuvolan odotustila.

Tikkurila G435

Tikkurila X41 I

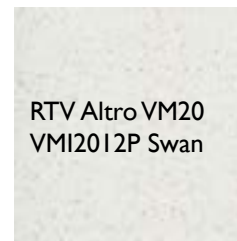

Tikkurila F302

Tikkurila F497

Avohoidon, laboratorion ja äitiys- ja lastenneuvolan tehostevärit sekä seinien valkoinen värisävy.

RTV Altro VM20
VMI2012P Swan

RTV Altro VM20
VMI2007P Pavement

Ecophon Hygiene
Meditec™

Lattiapintojen ja visuaalisten opasteiden vinyylimatot sekä alakattojen akustiikkalevyt.

Aulatila

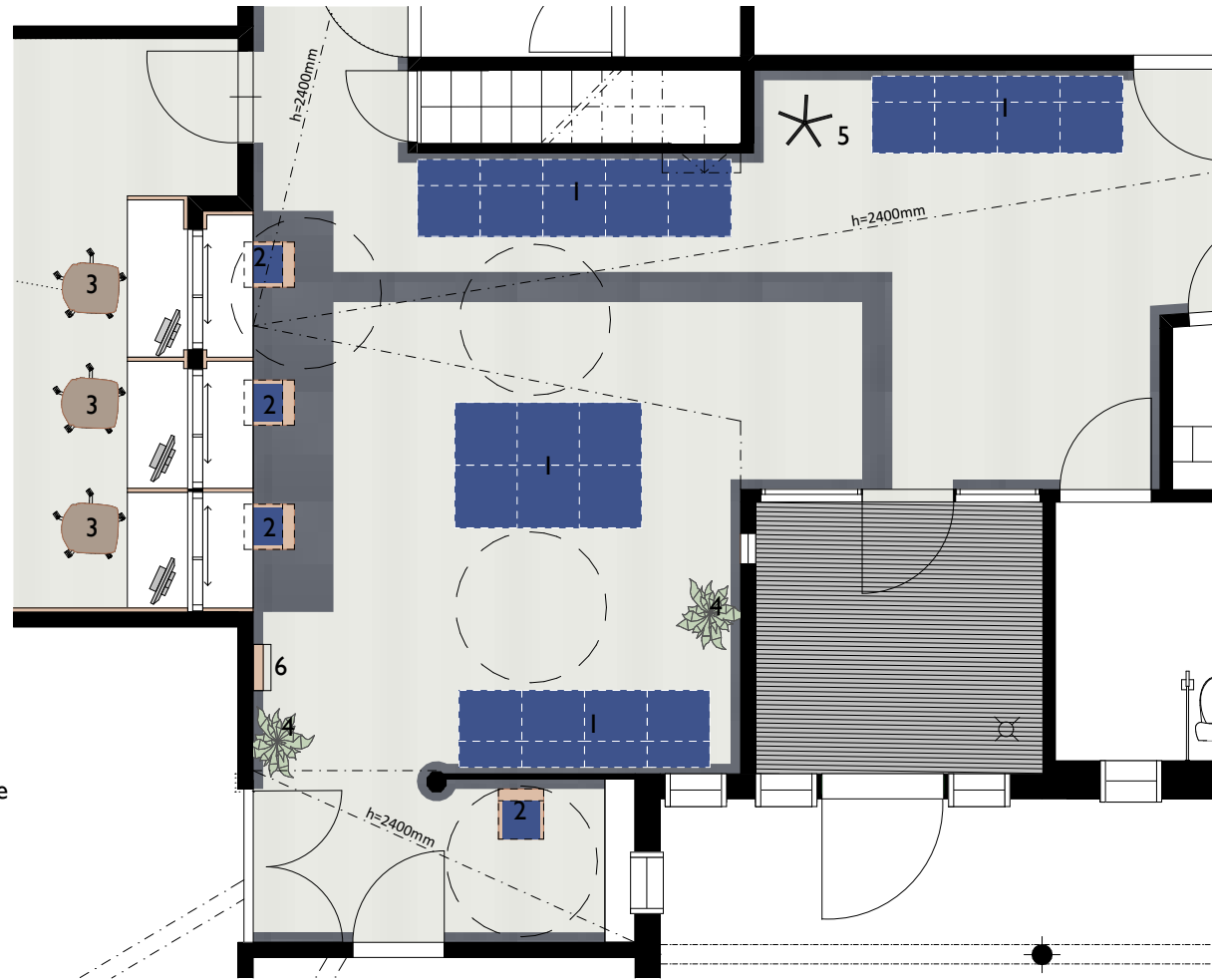
Aulatila kuuluu avosairaanhoidon osastolle, joten sen tehosteväriä seinissä on käytetty vaa-
leansinistä sävyä. Kalusteiden tummansinisellä
väriyksellä tilaan on tuotu kontrastia.

Lattiamateriaalina on käytetty lämpimän vaa-
leaa sekakuosista vinyylimattoa. Muovimatto
on liukastumisen estävä sekä ftalaattivapaa. Se
soveltuu erinomaisesti hygieenisille pinnoille ja
kestää kulutusta. Lisäksi lattiaan on suunniteltu
visuaaliset opasteet tummemmalla vinyyli-
matolla. Neuvonnan tiskille johtavan opasteen
lisäksi myös seinän vierustoilla on kontrastia
luovat kaistaleet tummaa muovimattoa. Suun-
nittelussa on otettu huomioon esteettömyydelle
tärkeät pyörähdyssymppyrät.

Tuulikaapin lattiapinta on muutaman sentin
matalammalla tasolla ja siihen on asennettu
rengaskumimatto.

KALUSTEET

1. Martela, Noora-sohva, väri: MF Breeze Fusion cotton blue
2. Martela, Kari-tuoli, väri: MF Breeze Fusion cotton blue
3. Martela, James työtuoli, väri: MF Hallingdal light brown
4. Kasvi, esim. Viirivehka
5. Sens, pystyinaulakko, musta
6. Hübsch, lehtihylly

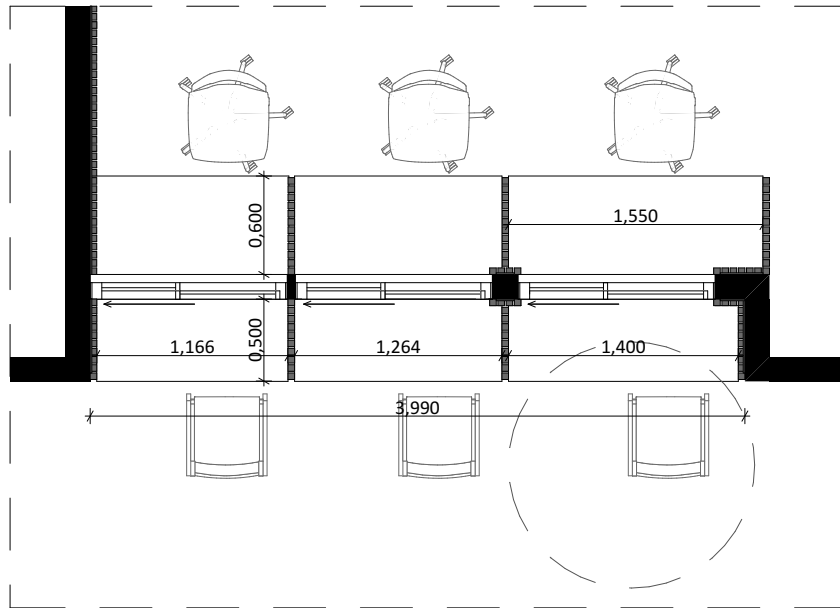

Aulatilan lattiamateriaalit ja kalusteet 1:75

NEUVONTA

Neuvonnan tiski.

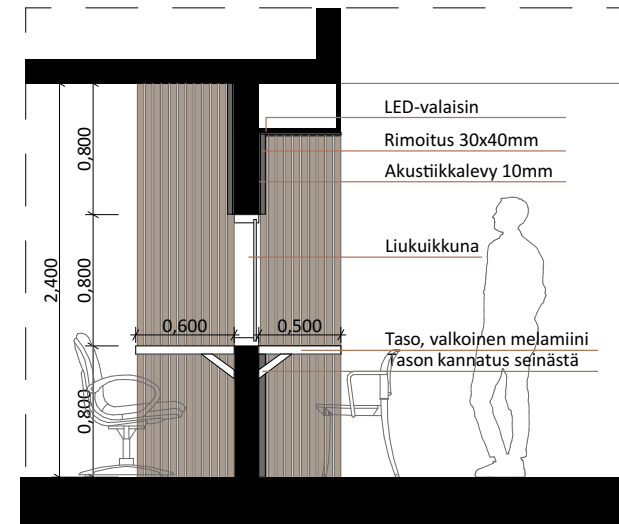
Neuvonnan tiskin vaakaleikkaus 1:50

Neuvonnan tiskin rimaseinä on saanut inspiraatiota Kangaskontion päiväkodin toisen kerroksen kaiteesta. Rimojen ja seinän väliin asennetaan akustiikkalevy, jotta palvelutilanteessa äänet eivät kantaudu seinien kautta muualle aulaan.

Kangaskontion päiväkodin yläkerran kaide.

Kuva: Roope Mustonen 2024

Neuvonnan tiskin pystyleikkaus 1:50

Oikealla etupihan ulkokuntosali.

LÄHDELUETTELO

Oulun kaupunki. Uuden Oulun yleiskaava, kaavakartat 1 ja 2. [verkkoaineisto] [luettu 19.2.2024] Saatavilla <<https://www.ouka.fi/media/1161/download>> ja <<https://www.ouka.fi/media/1160/download>>

Kuva: Petteri Hiltunen 2024.

Kangaskontion hoitokoti

Petteri Hiltunen

Kuva: Petteri Hiltunen 2024.

KANGASKONTION HOITOKOTI

Kangaskontion hoitokoti on entiseen Kangaskontion päiväkodin kiinteistöön avattava tehostetun hoivan yksikkö vanhuksille ja muistisairaille. Hoitokodissa on 13 yhden hengen huonetta sekä yksi kahden hengen perhehuone. Hoitokodissa on myös yhteistilat; ruokailu/kokoontumistila sekä monitoimitila. Lisäksi rakennuksessa on jakelukeittiö sekä tarvittavat henkilökunnan tilat, huolto- ja varastotilat sekä saunatilat asukkaille. Entinen leikkipiha on muutettu asukkaiden ulkoilupihaksi.

Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet

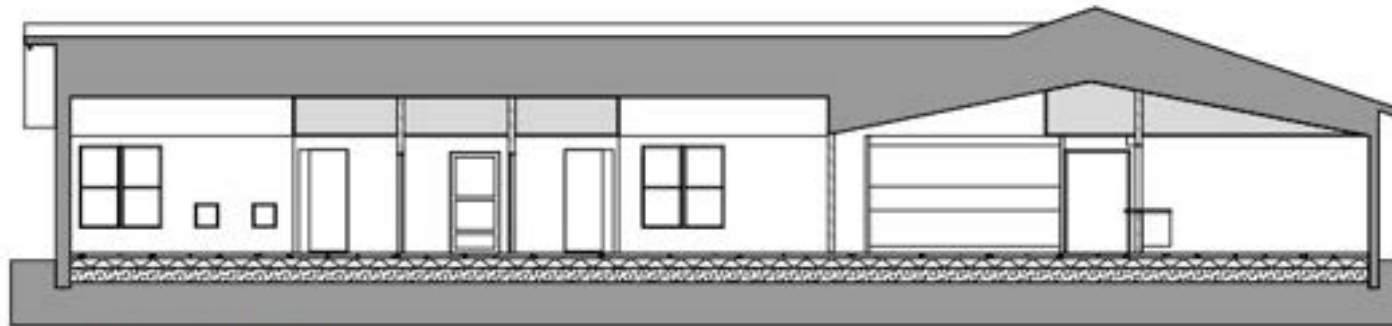
Rakennus edustaa alun perin tyypillistä 1980-luvun päiväkotirakentamista, jossa pyrkimyksenä on ollut lapsen maailman ja mittakaavan mukainen kodikas rakennus. Vaikka uusi käyttötarkoitus on elämänkaaren toisessa päässä, ovat nämä alkuperäisen suunnitelman tavoitteet monessa suhteessa soveliaita myös uuteen käyttöön vanhusten elinympäristönä. Kodikkuus ja ihmisen mittakaava ovat rakennuksessa jo valmiina ja suunnittelun yhtenä tavoitteena on säilyttää nämä arvot.

Rakennus on teknisesti pääosin hyvässä kunnossa ja sen rakennusosia pyritään hyödyntämään muutoksessa mahdollisimman paljon. Rakennus on kaupunkikuvallisesti toimiva ja se on muodostunut oleelliseksi osaksi alueen olemusta. Niinpä rakennuksen ulkonäköä ja asemaa kaupunkirakenteessa on pyritty varjelemaan. Rakennuksen ulkoseiniä ja yläpohjaa ei juurikaan muuteta, mutta sisätilat ja -rakenteet uusitaan lähes täysin, jotta rakennuksesta saadaan uuden käytön mukaisesti toimiva.

Rakennuksen sisätiloista voidaan tunnistaa merkittäviksi erillinen monitoimitila sekä korkea aula ja sen yhteydessä oleva parvi. Nämä tilat säilytetään pääosin ennallaan muistuttamassa talon historiasta. Nämä tilat ovat käyttökelpoiset myös uudessa toiminnassa.

Uusien viemäriinjojen vuoksi alapohja uusitaan ja samalla tarkastetaan alapohjan alapuolisen täytön laatu ja tarvittaessa massat vaihdetaan. Lattiaan asennetaan uusi lattialämmitysjärjestelmä.

Hoiva-asumisessa korostuvat asukkaiden viihtyvyys, esteettömyys ja huollon helppous. Asukkaat eivät monestikaan pääse poistumaan hoivakodista ja heidän kykynsä hahmottaa ympäristöä on tyypillisesti alentunut. Hoitoympäristön tulee siis tarjota viihtyisyyttä, kodinomaisuutta ja helposti hahmotettavaa turvallisuutta. Sen tulee myös tukea asukkaiden sosiaalisuutta ja toimintakykyä. Toisaalta asukkaat vaativat intensiivistä hoivaa ja huoltoa, mikä asettaa suuret vaatimukset hoidin ja huollon logistiikalle rakennuksen sisällä, tilojen on oltava mm. helposti pestävissä ja likapyykin käsittelyn tehokasta.

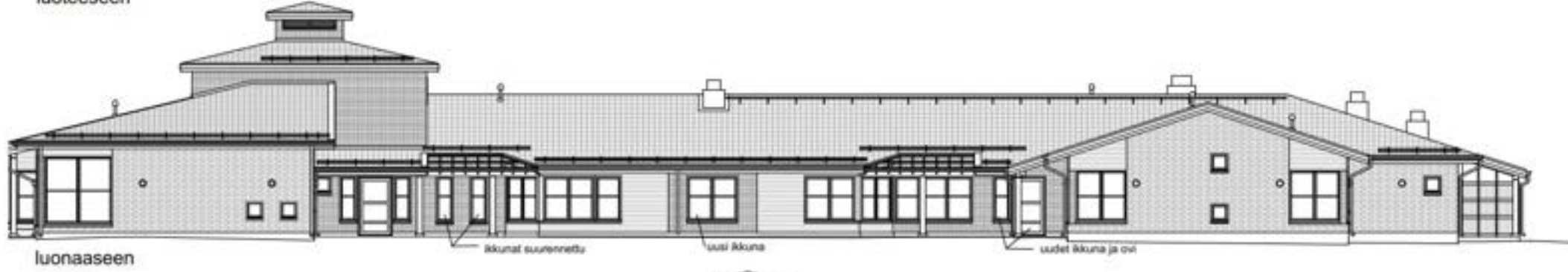

- alakattorakenteet uusitaan
- alapohja avataan ja rakennetaan uudestaan
- väliseinät rakennetaan uudestaan

Leikkaus 1:200

*Julkisivupiirrokset 1:200
 Julkisivut värityksineen säilyvät pääosin ennallaan
 lukuun ottamatta merkittäviä aukkomuutoksia.*

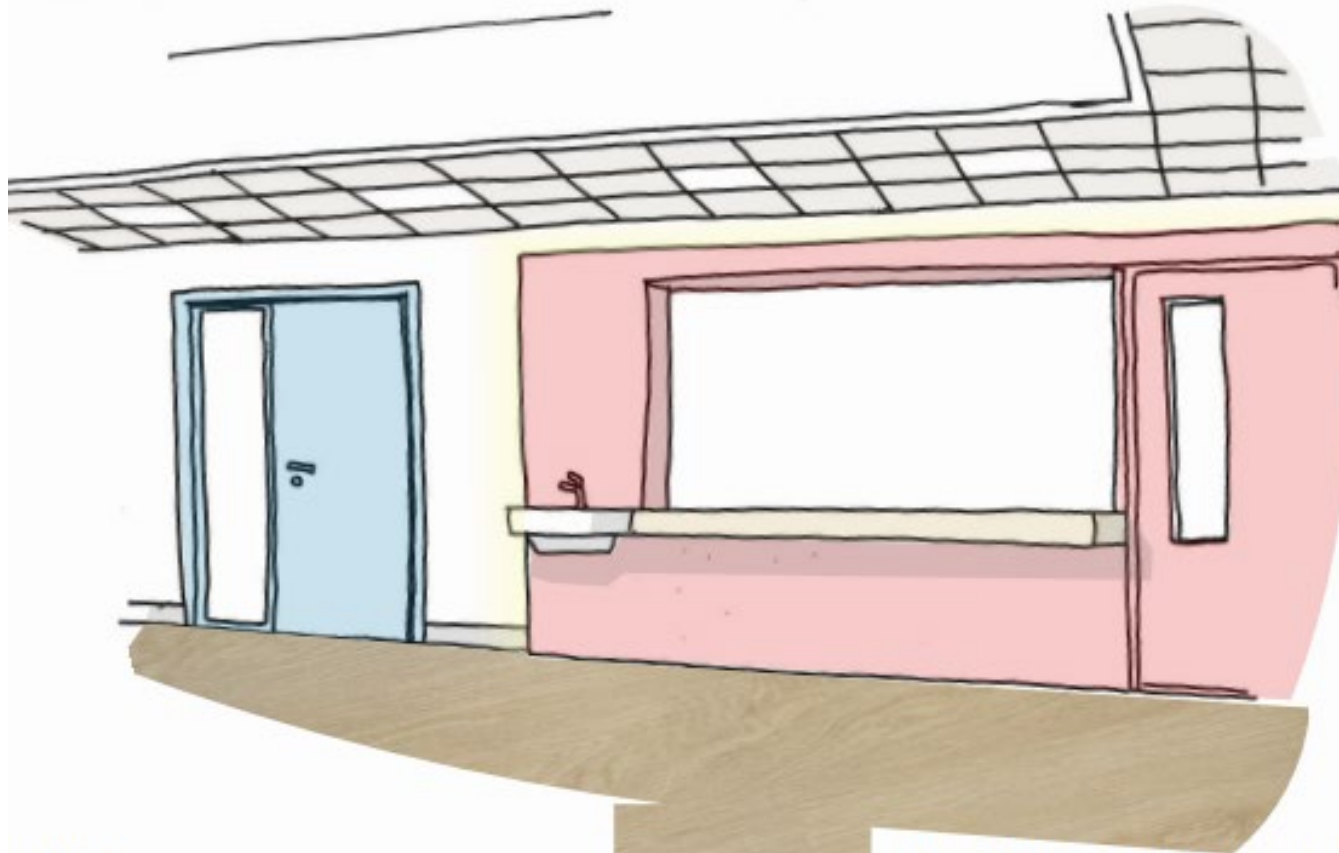
Suunnittelun perusratkaisut ja rakennuksen toiminta

Uusi suunnitelma noudattaa olevia toimintojen perusratkaisuja; huoltopiha, keittiö työntekijöiden sosiaalitytöt ovat entisillä paikoillaan, vanha aidattu leikkipiha korvataan aidatulla asukkaiden ulkoilupihalla. Rakennuksen pääsisäänkäynti sijoittuu luontevasti länsisivun ovelle jossa vierailijoita tervehtii säilyvä korkea aulatala parvineen. Asukkaiden ruokailu- ja yhteistila muodostuu rakennuksen toiseen päähän keittiön läheisyyteen. Sinne sijoittuvat myös saunatala sekä tekstiilihuoltotilat.

Asukashuoneisiin voidaan sijoittaa potilassängyn lisäksi hieman henkilökohtaisia tärkeitä huonekaluja ja esineitä. Kylpyhuoneita voidaan käyttää pyörätuolilla ja avustajan riittävä toimintatala on otettu huomioon. Asukkaat joiden peseytyminen tehdään makuulta pestään saunan yhteydessä olevassa pesuhuoneessa. Saunatilat ovat luonnollisesti kaikkien asukkaiden käytössä ja ne tarjoavat mahdollisuuden saunoa myös pyörätuolissa.

Asukkaiden huonon liikuntakyvyn vuoksi paloturvallisuuden merkitys korostuu hoivakodeissa. Niinpä rakennus on varustettu automaattisella sammutuslaitteistolla sekä palonilmoittimella ja jokainen huoneryhmä on palo-osastoitu EI30 ja siinä on oma poistumistie suoraan ulos. Asuinhuoneet on palo-osastoitu luokkaan EI15. Rakennuksen paloluokka on P3, joka mahdollistaa olevien rakenteiden säilyttämisen. Osastojen väliset palo-ovet ovat normaalitilanteessa auki ja sulkeutuvat palohälytyksen sattuessa automaattisesti, joten liikkuminen rakennuksessa on mahdollisimman helppoa. Tilamitoituksessa on otettu huomioon potilassängyn kuljettamisen vaatimukset.

Rakennuksen olevia ikkunoita on hyödynnetty mahdollisimman paljon. Uudet ikkunat on tehty mukaillen olevia ja osa vanhoista aukoista on peitetty. Paneloitavilla seinäosilla aukot on paneloitu umpeen ja muutama tiiliosalle sijoittuva ikkuna-aukko on verhoiltu paneelilla siten että aukon hahmo jää näkyviin seinässä. Kokonaisuutena rakennuksen polveileva olemus ja aukon leikkisyys säilyy ja muutokset sulautuvat kokonaisuuteen.

Sisustus

Vaikka lähes kaikki sisärakenteet ovat uusia, on sisustuksessa pyritty noudattamaan vanhaa tyyliä ja värimaailmaa niiltä osin kuin se soveltuu uuteen käyttöön, mm. ovien ja kalusteiden laminaatit toistavat alkuperäisiä sävyjä. Toisaalta mm. lattiamateriaaliksi on valittu lämmin ja kotoisa puukuvio, jolla on pyritty luomaan lämminhenkinen ja kodikas ympäristö. Värimaailma on yhdistelmä alkuperäistä tyyliä ja selkeitä ja kodikkaita pintoja.

Ruokailutilan tarjoilulinja

lattia

laminaattikalusteet ja tarjoilulinjan kehys

laminaattiovet

vinot paneelikatot

akustoivat ruutualakatot

homogeeninen muovimatto, tammikuvio

laminaatti, pinkki

laminaatti, vaalean sininen

kuultokäs. kuusipaneeli

akustoiva paneeli vaal. harmaa

verhot

riippuvalaisimet

valokuvatapetit

ruokailutila

Piha-alue

Piha-alueen oleva puusto on säilytetty ja uudet toiminnot sopeutettu olevaan tilanteeseen. Piha on suunniteltu esteettömäksi siten että siinä on laajat asfaltoidut käytävät jotka mahdollistavat omatoimisen liikkumisen ympäri vuoden. Lisäksi pihalta löytyy pienimittakaavaisempia polkuja ja oleskelupaikkoja jotka eivät ole koneellisesti talvikunnossapidettäviä, mutta tarjoavat vaihtelevia ja suojaisia oleskelu ja kävelymahdollisuuksia kesäaikaan. Pihalle on myös sijoitettu runsaasti penkkejä sekä senioreille soveltuvia kuntoiluvälineitä. Uusia pensaita on istutettu runsaasti joten pihasta muodostuu olevan puuston kanssa vehreä ja miellyttävä ympäristö. Piha-alueen oleva aita säilytetään ulkoilupihan ympärillä, mutta uuden pääsisäänkäynnin alueelta ja rakennuksen takaa se poistetaan tarpeettomana. Henkilökunnan pysäköintialue sekä huoltopiha säilyvät ennallaan.

Asemapiirros 1:500

Käsityö- ja taidekeskus Maikkulaan

Hilla Niemelä

Kangaskontion käsityö- ja taidekeskuksen piha elävoittää Maikkulan kaupunkikuvaa. Kuva: Hilla Niemelä 2024.

KÄSITYÖ- JA TAIDEKESKUS MAIKKULAAN

Vuonna 1988 valmistunut arkkitehti Esko Puijolan suunnittelema Maikkulassa sijaitseva Kangaskontion päiväkoti saa suunnitelmassani uuden käyttötarkoituksen käsityö- ja taidekeskuksena. Uusi käyttötarkoitus, käsillä tekeminen kommunikoi mielestäni rakennuksen suunnittelu-ideologian "Oulun koululaisuuden" kanssa hyvin. Päiväkodin alkuperäisistä toiminnoista löytyi virikkeellisiä harrastustiloja, kuten verstaas vesi- sekä hiekkaleikkihuone, jotka heräävät uudella tavalla henkiin suunnittelemassani käyttötarkoituksessa.

Alkuperäinen pihavalaisin. Kuva: Hilla Niemelä 2024.

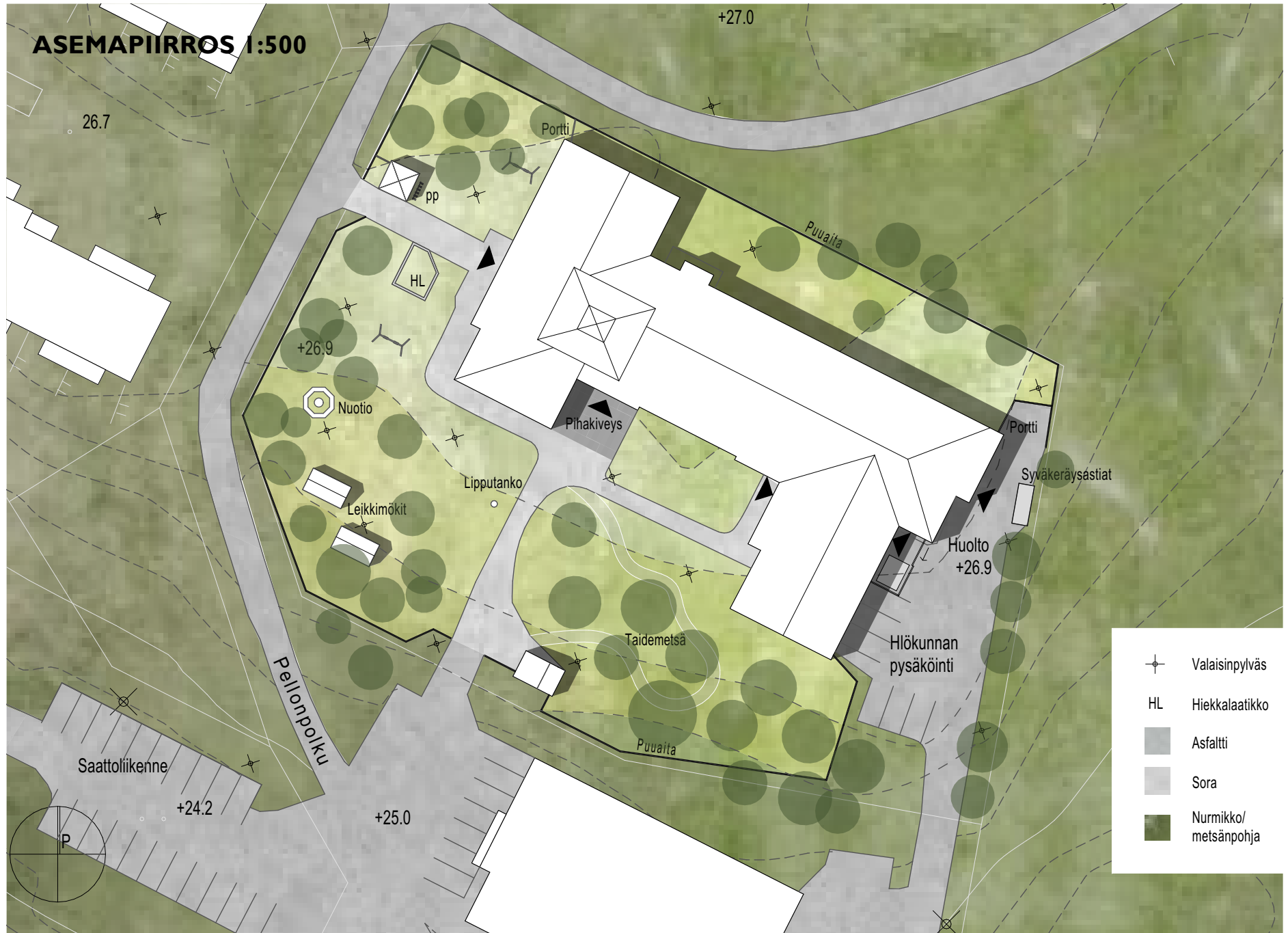
RESTAUROINTISUUNNITELMA

Kangaskontion päiväkodissa on nähtävissä vahvoja vaikutteita ns. Oulun koulun arkkitehtuurista. Rakennus on osa yhtenäistä Maikkulan keskus-alueita, joka edustaa hyvin 80-luvun arkkitehtuuria. Rakennus on identiteetiltään vahva ja kaupunkikuvaa elävöittävä. Yhdessä viereisen kaupan kanssa ne muodostavatkin paikallisen kiintopisteen.

Päiväkoti käyttötarkoituksena on rakennuksessa toimiva, ja käyttäjiä miellyttävä. Halusin kuitenkin harjoitustyön vuoksi kokeilla käyttötarkoituksen muuttamista toiseksi. Päätöstäni tuki myös tilaajan tarve isommalle päiväkodille jolloin uudisosan rakentaminen olisi ollut, tässä tarkoituksessa harkitsemisen arvoista. Pidän kuitenkin päiväkodin ulkoarkkitehtuuria ja piha-alueita paikallisesti arvokkaana, niin sosiaalisesti kuin kaupunkikuvallisestikin, käyttötarkoituksen muuttaminen kuitenkin kohtuullisen pienin elein on mahdollista, kun piha, sekä julkisivut saavat säilyä sellaisenaan. Sisätilat ja huonejako ovat tavanomaisempina ja niin myös muutoksia kestävämpiä. Sisätilojen erityislaatuiset ratkaisut ja harkitut detaljit, kuten lasten parvi, huoneiden väliset ikkunat, viistot väliseinät sekä alkuperäiset materiaalit ja värit ovat kuitenkin saaneet jäädä ja nousta myös uudella tavalla esiin.

Pihan kehittäminen

Piha-alueesta suunnittelin avointa, alueen yhteistä olohuonetta. Leikkivälineet painottuvat rakennuksen länsipäättyyn. Vanhat leikkimökit jäävät kuitenkin paikoilleen. Pihan länsipuolella on uusi nuotiopaikka alkuperäisen suunnitelman mukaan. Pihan pieneen metsään tulee taidepolku, jolla voi käydä ihailmassa metsään aseteltuja taideteoksia ja esineitä. Alkuperäisen malliset pallovalaisimet vaihdetaan vanhempien tilalle, kun ne tulevat käyttöikänsä päähän. Vaurioituneita viheralueita kunnostetaan esimerkiksi istutuksilla, uusilla puilla, sekä kuntalla. Pihatiet kunnostetaan.

SISÄTILOJEN TOIMINNOT

Rakennukseen tulee neljä kategorisoitua taide- ja käsityö aiheista aluetta, jotka kukin voivat toimia ainakin yhden kurssin toimipaikkana kerrallaan. Äänekkäimmät toiminnot sijoitetaan päätyihin, jolloin melusta ei aiheudu häirtä muihin tiloihin. Länsipäädystä sijaitsee keramiikan ja kuvanveiston tilat, keskiosassa käsityön, kuvataiteen sekä valokuvauksen tilat, ja itäpäädyssä puutyön tilat. Puutyötilan viereen on sijoitettu purunpoistotila, ulos purukontti ja uusi sisäänkäynti puutavaran kuljetukselle. Nämä rajataan ulkoa korkealla puuaidalla.

Opiskelijoiden taukotiloja on molemmissa päädyissä yksi. Myös henkilökunnan tiloja on paranneltu. Vanha pieni sosiaalitala/varasto on siirretty lähemmäs toista sosiaalitalaa, mutta tilavampana. Henkilökunnalla on myös käytössään oma uusi taukokuone. Wc-tilat ovat pysyneet samoilla paikoillaan mutta ne on jäsenneilty toiminnaltaan paremmiksi.

Vanha monitoimitila toimii uudessa käytössään näyttelytilana kurssilaisten töille. Vanhaan aulaan/ vaate-eteiseen on sijoitettu kahvila, joka toimii kausiluontoisesti ja sen tilat jatkuvat parvelle asti. Kahvilalla on käytössään uusi pieni keittiö alkuperäisessä hiekkaleikkihuoneessa.

Tiloja uudelleen jäsenneellä lasiseinillä, jotka niin rajaa kuin avaakin tiloja uudella tavalla, elävöittäen samalla pitkiä käytäviä. Ne toimivat samalla vitriineinä ja esittelypaikkoina kurssitöille.

Vinyylilankku vaihdetaan pastellin sävyisiin linoleum-lattioihin, joiden väri vaihtuu rakennuksessa alueen mukaan, ja yhdistyy tiloissa puisiin sekä värikäisiin, muovisiin kalusteisiin. Seinät jäävät valkoiseksi, mutta harkitusti niitä maalataan myös alkuperäisillä värisävyillä.

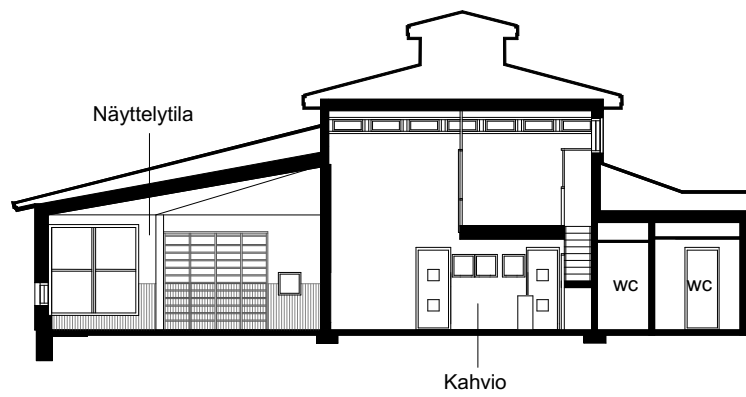

Porttiaihe parvelle. Kuva: Hilla Niemelä 2024.

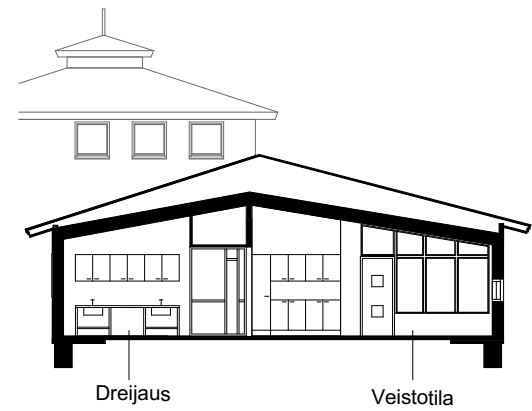

Keramiikkapajan tunnelmaa. Kuva: Hilla Niemelä 2024.

LEIKKAUKSET 1:200

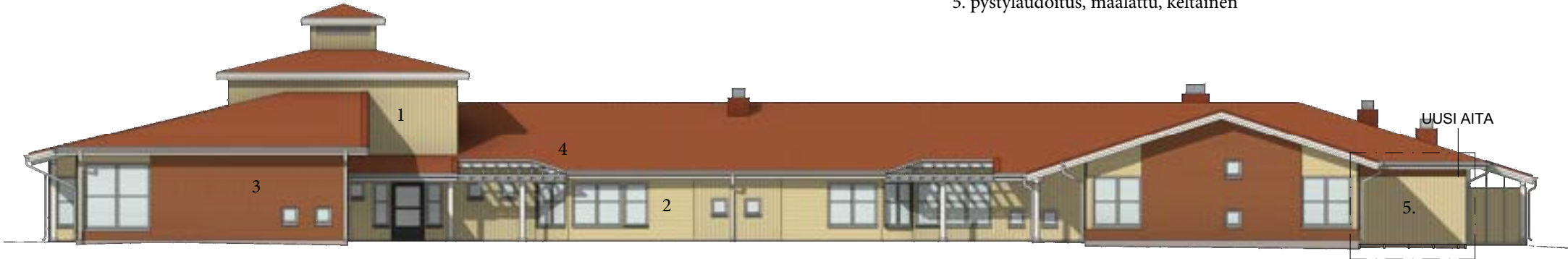
Leikkaus D-D 1:200

Leikkaus A-A 1:200

JULKISIVUT 1:200

1. lomalaudoitus pysty, maalattu, keltainen
2. vaakalaudoitus, vinovuorilaudat, maalattu, keltainen
3. tiiliverhous, tiilenpunainen, laastinharmaa, varjosauma
4. kattotiilet ja kattopellit, tiilenpunainen
5. pysty laudoitus, maalattu, keltainen

JULKISIVU ETELÄÄN

JULKISIVU PÖHJOISEEN

JULKISIVUT 1:200

JULKISIVU LÄNTEEN

JULKISIVU LÄNTEEN

JULKISIVU ITÄÄN

UUSI AITA

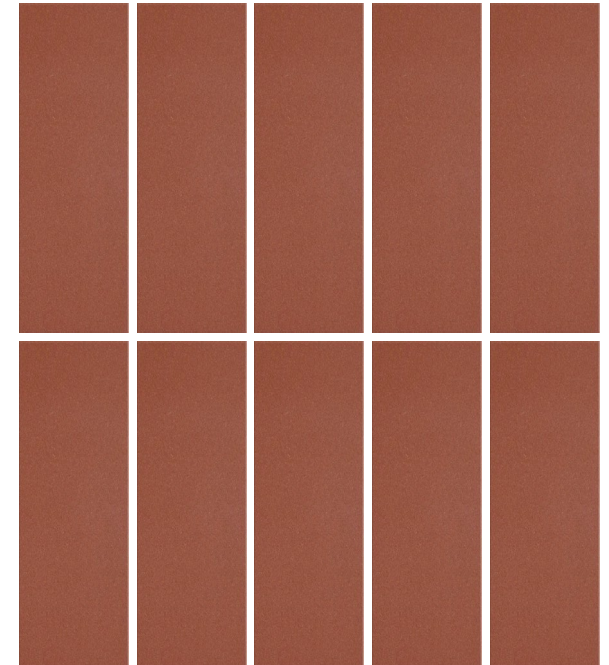
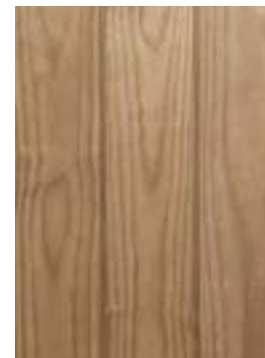
5. pystyaukko, maalattu, keltainen

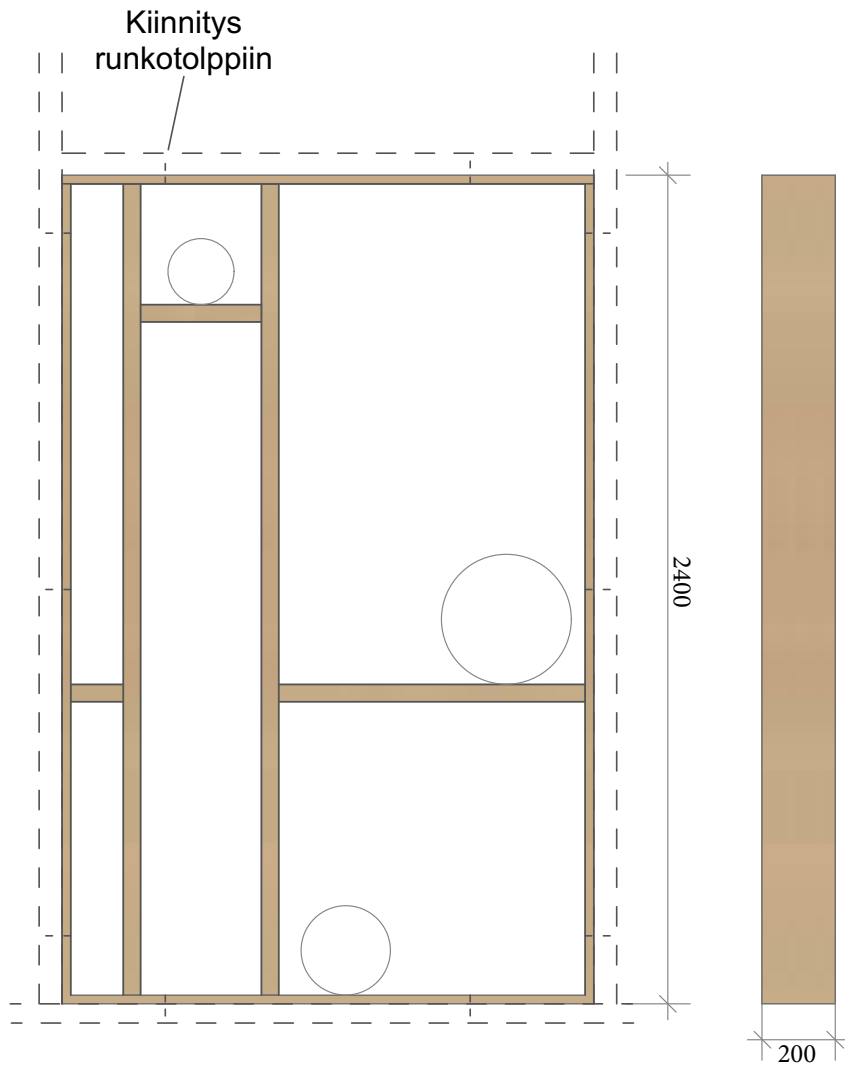

Aulakahvion värimaailma on insoiroitunut rakennuksen alkuperäisestä värimaailmasta. Kuva: Hilla Niemelä 2024.

KAHVION SISUSTUSSUUNNITELMA

Kahvion sisustus on uusi yhdistelmä tuttuja materiaaleja ja värejä. Lattiassa on keltainen linoleumi, joka on luonnonmukainen materiaali ja tyyliltään rakennuksen henkeen sopiva. Vanhan portaikon alkuperäinen mäntypaneelointi on hiottu maalin alta esiin. Kahvion tiskipöydässä on käytetty samoja laattoja mitä rakennuksen eteisistä jo löytyy.

KÄYTVIEN UUDET LASISEINÄT

Käytävien varteen sijoitetut uudet lasiseinäkkeet jäsentävät tiloja uudelleen lisäten samalla myös tilojen valoisuutta sekä näkymiä läpi tilojen. Lasiseinäkkeet ovat tähän päivään tuotu versio jo rakennuksessa olevista sisätilojen välisistä ikkunoista. Materiaalina ikkunoiden karmeissa on lakattu mänty. Lasiseinäke toimii myös hyllynä/vitriininä kurssilaisten erilaisille töille.

LÄHDELUETTELO

Kuvalähteet

KUVA1. Tuoli. Viitattu 16.5. Saatavissa:

https://www.dpj-workspace.com/fi/ruokailutuolit/18057-243255-tuoli-mode-pinottava-sisae-ja-ulkokaeyttoeoen.html?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjw3ZayBhDRARIsAPWzx8rwhZ1UmustpZYpZaUtmG8cAT8lsWXiqUg-JIOBrOhsj_h0XOpa-EaAm7OEALw_wcB#/16-vari-keltainen

KUVA2. Lamppu. Viitattu 16.5. Saatavissa:

https://www.rum21.fi/luna-valaisin-large-o40cm-valkoinen?p=209860&utm_source=vertaa_fi&utm_medium=cpc&utm_term=%5B32865-209860%5D%5B58f5defd-c7ba-42c8-9eb8-07605e2b9120%5D

Kuva: Pinja Hilli 2024.

Kangaskontion toimitalo

Pinja Hilli

KANGASKONTION TOIMITALO

Arvottaminen

Kangaskontion päiväkotit sijaitsee Oulussa Maikkulan kaupunginosassa, joka on suurimmaksi osaksi asuinalue. Kangaskontion päiväkotirakennus edustaa Oulun koulu-arkkitehtuuria. Asenne näyttäytyy Maikkulan alueella sille ominaisena punatiilisenä, harjakattoisena ja detaljoituna rakentamisena. Tämä on osa alueen identiteettiä. Päiväkodin omalaatuisen ulkomuodon takia en ehdotuksessani ole purkanut tai muuttanut rakennuksen julkisivuja.

Ehdotuksessani säilytetään rakennuksen ulkomuoto kaupunkikuvallisten arvojen sekä asukkaiden kollektiivisten muistojen tähden. Rakennus on paikallisille selkeä maamerkki, jonka ulkomuodon muutos saattaisi vaikuttaa huomattavasti alueen identiteettiin. Ulkomuoto sisältää myös muistoja paikallisten lapsiperheiden keskuudessa - ja kuten työryhmämme kanssa yhdessä totesimme - saattaa rakennuksen purkaminen aiheuttaa siellä luotujen muistojen tärkeän kiintopisteen häviämisen.

*Tontin pohjoispuolen metsäistä piha-aluetta.
Kuva: Pinja Hilli 2024*

Suunnitelma

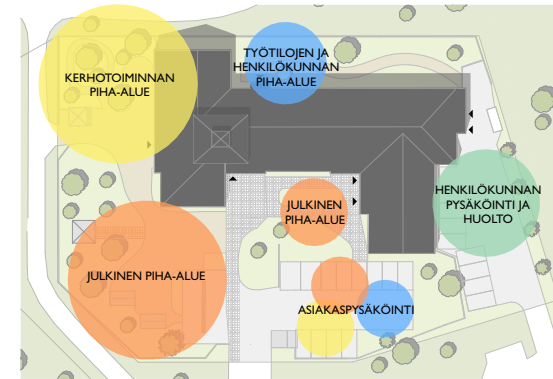
Kangaskontion päiväkoti on edelleen sijainniltaan ja ominaisuuksiltaan otollinen päiväkodiksi. Oman ehdotukseni aihe oli aluksi päiväkotirakennus. Rakennus on kuitenkin nykyisessä muodossaan liian pieni, jotta normien mukaiset päivähoitopaikat saataisiin täytettyä. Päivähoitopaikkojen toteuttaminen vaatisi rakennuksen laajentamista tai lisärakennuksen rakentamista tontille. En tahdo kuitenkaan muuttaa rakennuksen ulkomuotoa tai pihapiiriä huomattavasti, minkä takia pohdin rakennukselle vaihtoehtoisia käyttö-tarkoituksia.

Maikkulan kaupunginosa on väestöllisesti kasvavaa asuinaluetta. Tämä aiheutti ajatuksen yhteistyötiloista. Etenkin koronaepidemian jälkeen on etätyöskentelystä syntynyt yhä normaalimpi ilmiö. Etätyöskentelijöille ja muille toimitiloja palveluilleen tarvitseville on rakennus otollisella paikalla julkisten kulkuyhteyksien sekä kaupan välittömässä läheisyydessä, asuinalueiden keskellä. Tämä luo otolliset olosuhteet erillisille vuokrattaville toimitiloille ja etätyöskentelypisteille, jotka olen ehdotuksessani toteuttanut.

Rakennuksessa käytetyt rakentamisperiaatteet ja määräykset ovat muuttuneet sitten rakennuksen valmistumisen. Rakennus on selvinnyt nykypäivään saakka suhteellisen pienillä korjauksilla ja huoltotoimenpiteillä. Vuonna 2022 tehdyssä kuntotutkimuksessa selvisi, että rakennuksessa ei ole merkittäviä vaurioita, mutta huomioitavaa on kuitenkin puutteelliset tiivisteet, eristeet ja kosteustekniset ratkaisut sekä puutteellinen ilmastointi, jotka ovat aiheuttaneet rakennukseen paikallisia mikrobivaurioita. Ehdotuksessani tiivisteet ja eristeet tullaan tarpeen mukaan korjaamaan ja vaihtamaan, sekä ilmastointi ja märkätilat uusimaan.

Piha-alue

Tontin pohjoispuolella kasvaa havumetsää, joka luo rakennukselle ja sen pihapiirille omanlaatuisen metsämäisen tunnelman, jonka tahdon säilyttää ehdotuksessani. Suhteessa rakennusmassaan tontti on hyvän kokoinen. Rakennuksen nykyisille käyttäjille on muodostunut kuitenkin ongelma pysäköintialueiden puutteesta ja niiden sijainnista. Tämän olen ehdotuksessani ratkaissut tuomalla tontin eteläiselle puolelle lisää asiakaspysäköintipaikkoja sekä kaksi esteetöntä pysäköintipaikkaa. Tontilla ei myöskään ole ollut kunnollista aluetta pyörien pysäköinnille, joten tontille on nyt nimetty kaksi aluetta tätä varten. Toinen pysäköintialue on tontin eteläisellä puolella heti tontille saavuttaessa, sekä toinen tontin läntisellä puolella. Läntisellä puolella

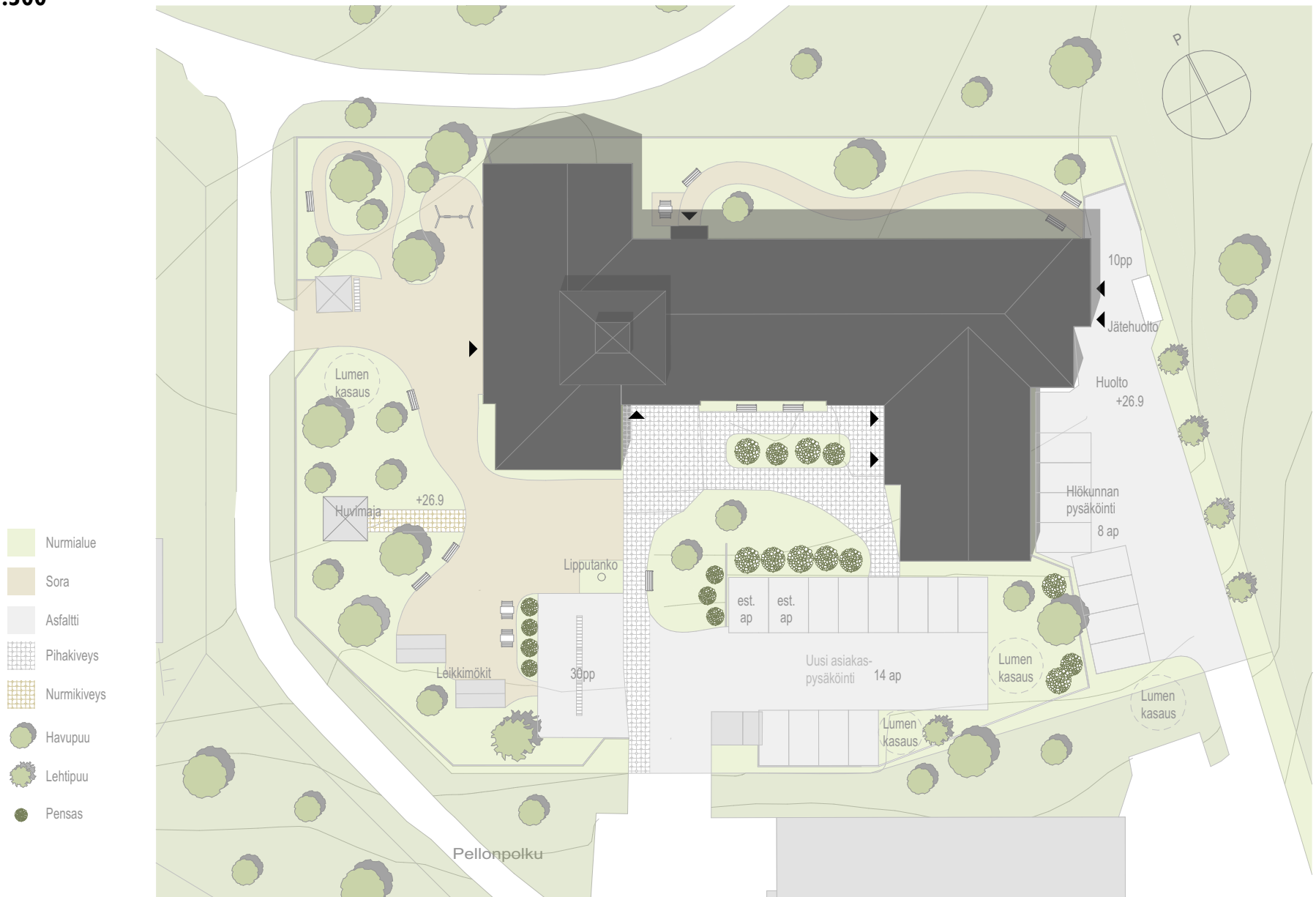
sijaitseva pysäköintialue on tarkoitettu pääasiassa rakennuksessa järjestettävään kerhotoimintaan osallistuville, kun taas eteläisen puolen alue muille käyttäjille. Henkilökunnan pysäköinti ja huolto on jätetty entiselle paikalleen tontin itäiselle puolelle.

Ehdotuksessani tontti on jaettu alueisiin henkilökunnalle, kerhotoiminnalle sekä julkiselle piha-alueelle. Henkilökunnan sekä muiden rakennuksessa työskentelevien piha-alueeksi on nimetty rakennuksen pohjoispuolella sijaitseva aidoin rajattu alue. Kerhotoiminnan alueeksi muodostuu tontin läntinen osa ja julkiseksi alueeksi tontin eteläinen osa. Tontille on muodostettu luontaisia kuljeskelu- ja oleskelualueita, joille on sijoitettu penkkejä, pöytiä, lipputanko sekä uusi huvimaja, jonka katon ulkomuoto myötäilee itse päärakennuksen korotusosan katon muotoja. Ehdotuksessani olen säilyttänyt vanhat ulkorakennukset, joista uuden käyttötarkoituksen myötä kaksi toimisi pihanhuoltovälineiden säilytyspaikkana sekä yksi leikkimökeistä leikkipaikkana lapsille.

Tontille saapuminen autolla, kävellen tai pyörällä tapahtuu saman kulkuyhteyden kautta, minkä takia kevyelle liikenteelle on osoitettu sen tarvitseman alan pihakiveyksellä, kun taas ajoneuvojen alue on asfalttia. Sama pihakiveys jatkuu tontin reunalta rakennuksen pääsisäänkäynneille saakka. Muualla tontilla kulun muodostavat soralla tai nurmikiveyksellä päällystetyt kulkureitit.

ASEMAPIIRROS

I:500

Sisätilat

Vaikka tahdon säilyttää rakennuksen ulkomuodon, tulee ehdotuksessani sisätiloihin oleellisia muutoksia. Rakennuksen sisäiset seinälinjat tulevat säilymään entisellään, mutta osia niistä puretaan tai aukotetaan uudelleen. Myös uusia seiniä rakennetaan luomaan tiloista entistä toimivampia ja muunneltavia. Rakennuksen värimaailmaa tullaan osittain palauttamaan entisten sävyjen kaltaiseksi, mutta esimerkiksi ehdottamani lounasravintolan seinissä tullaan säilyttämään sen tämänhetkinen vaalea väritys. Ehdotukseen sisältyy lisäksi märkätilojen kokonaisvaltainen uusiminen vedeneristyksistä lähtien aina pintamateriaaleihin asti, jotta puutteelliset vedeneristykset saadaan korjattua vastaamaan nykypäivän vaatimuksia. Ehdotuksessani tullaan tukemaan rakennuksen historiaa ja sen entistä käyttötarkoitusta seinille asennettavilla valokuvatapeteilla, joilla tuodaan ilmi Oulun ja mahdollisuuksien mukaan Maikkulan historiaa. Ikkunoiden puitteet huoltomaalataan ja vaurioituneet osat vaihdetaan uusiin.

Yksi rakennuksen mieleenpainuvimmista tiloista on rakennuksen läpi kulkeva käytävä. Kuva: Pinja Hilli 2024

Julkiset tilat

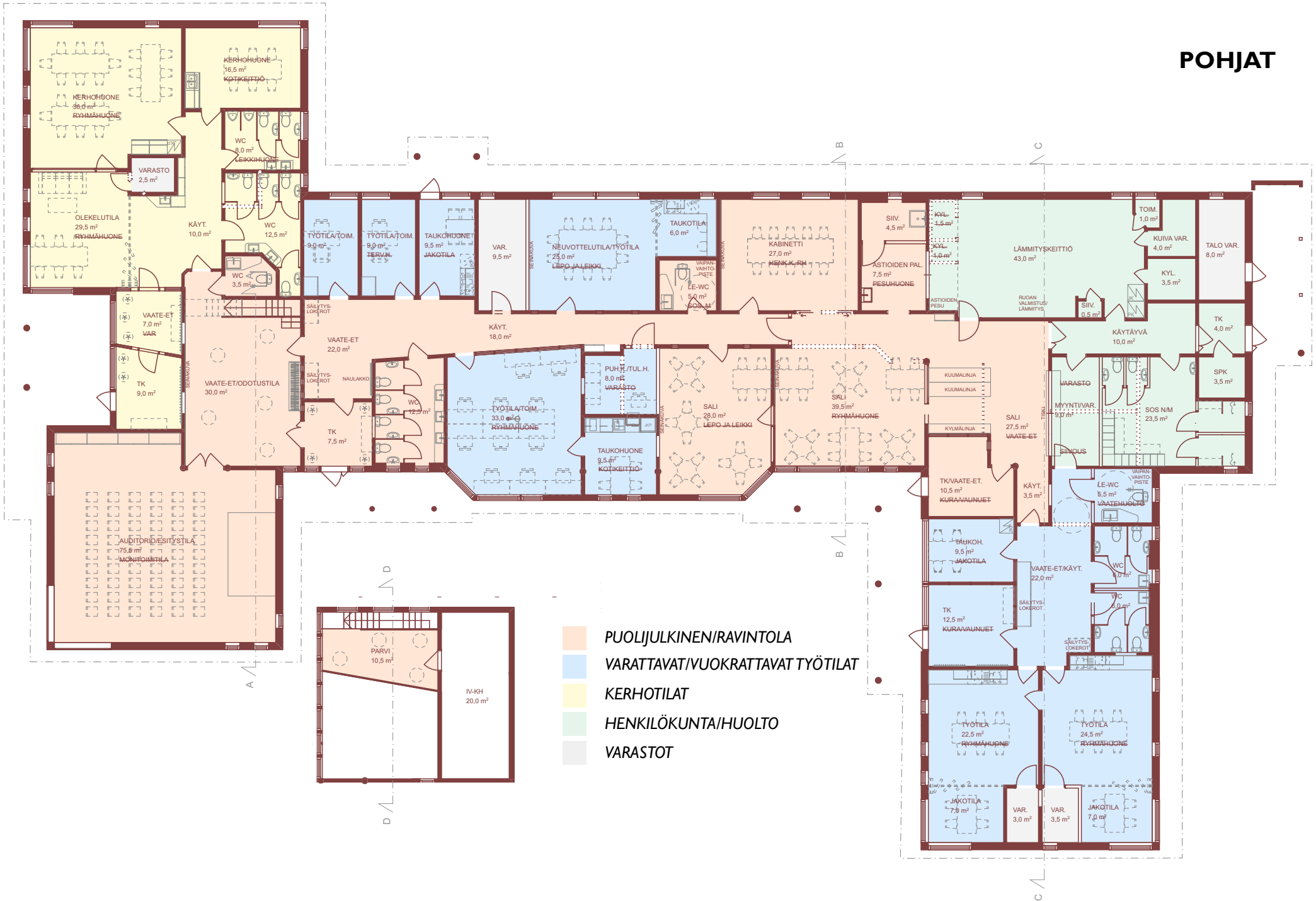
Ehdotuksessani olen muuttanut rakennuksen käyttötarkoituksen vastaamaan nykypäivän erilaisten työskentelymuotojen tarpeita. Kangaskontion toimitalo on suunniteltu yksityisille etätyötä tekeville henkilöille, opiskelijoille, vakituisia tai hetkellisiä toimitiloja kaipaaville yrittäjille sekä neuvottelutiloja kaipaaville tiimeille. Rakennuksessa toimii työskentelytilojen lisäksi myös lounasravintola sekä kerhopuoli.

Rakennuksen pääsisäänkäyntinä toimii rakennuksen eteläisellä puolella sijaitseva sisäänkäynti. Sen kautta tapahtuu kulku auditoriotilaan, lounasravintolaan sekä osaan työskentelytiloista. Nykyisestä monitoimitilasta on muodostunut auditorio/esitystila, jossa voidaan järjestää niin kaupungin kuin yksityistenkin tahojen pitämiä tilaisuuksia. Eri toiminnot on jaettu rakennukseen siten, että myös iltakäyttö on mahdollista.

Auditoriossa muutokset koskevat tilan lattiaa. Uiva parketti uusitaan ja tilalle vaihdetaan muissakin tiloissa käytetty vinyylilankku. Tilassa olevat sänkykaapit, puolapuut ja voimistelurenkaat poistetaan, mutta vaaleanpunaiset kaapistot ja akustiikkalevyt säilytetään. Tuulikaapin ja auditorion välisestä vaate-eteisestä poistetaan sen alkuperäiset naulakot sekä peitetään ikkunat länsiseinältä, jolle asennetaan valokuvatapetti. Valokuvatapeteissa pyritään mahdollisuuksien mukaan esittämään Maikkulan historiaa. Jos tällaisia kuvia ei ole mahdollista saada, pyritään niihin valitsemaan tiloihin sopivia Oulun historiasta - varsinkin lapsista - kertovia valokuvia 1980-1990 -luvulta.

Kulku lounasravintolaan tapahtuu joko pääoven tai lounasravintolan yhteydessä sijaitsevan sisäänkäynnin kautta. Lounasravintolan tiloissa suurin muutos on ryhmähuoneen seinien purku. Seinien purkamisella avarretaan tilaa. Purettava seinä on valittu kuitenkin niin, että se sisältää mahdollisimman vähän sisäikkunoita. Salin ja maksutiskin välinen seinä ja sen sisältämät sisäikkunat on säilytetty, mutta siihen on puhkaistu kulkuaukko. Salin toinen osa on jätetty seinälliseksi, jotta tilaa voidaan asiakkaiden määrän mukaan rajata. Henkilökunnan ruokailu tapahtuu myös tässä tilassa tai kabinetissa. Niin kabinettiin kuin molempiin saleihin asennetaan valokuvatapetit. Asiakkaiden astioiden palautus tapahtuu entiseen pesuhuoneeseen puhkaistun palautuslinjaston kautta.

POHJAT

Henkilökunnan tilat ja huoltotilat

Henkilökunnan tilat on järjestetty uudelleen. Rakennuksen keskivaiheilla sijainneesta entisestä miesten sosiaalitilasta on tehty esteetön wc-tila ja henkilökunnan sosiaalitilat on nyt yhdistetty yhdeksi tilaksi, jossa on kaksi erillistä pukeutumis- ja peseytymistilaa. Varasto- ja siivoustilat on yhdistetty yhdeksi tilaksi, joka toimii nyt lounasravintolan myyntitiskinä. Siivouskomero on siirretty astianpalautustilan kanssa entiseen pesuhuoneeseen. Keittiö toimii lämmityskeittiönä ja tilasta on purettu tarpeettomat kylmävarastot ja tehty niiden tilalle astiapesupaikka. Kuiva- ja kylmävarastot on säilytetty entisellään ja tarpeen mukaan voidaan talovarasto laajentaa keittiön käyttöön, sillä piharakennukset on otettu varastokäyttöön.

Työtilat

Erillisten toimistojen ja neuvotteluhuoneiden tilat toimivat vuokrattavina tiloina. Kaikkia tiloja/työpisteitä voidaan vuokrata joko tunneiksi, päiviksi tai viikoiksi erillisen virtuaalisen varausjärjestelmän avulla. Tilat varustetaan lukollisilla ovilla, jotka toimivat joko avainkoodein tai kulkukorttien avulla. Lisäksi on jokaisen työtilan yhteydessä erilliset taukotilat vuokratilojen käyttäjille. Taukotilojen kalusteet mukailevat vanhoja värimaailmoja. Vanhoja hyvinä säilyneitä tai kunnostettuja kalusteita uusiokäytetään uusissa keittiötiloissa.

Lukittavien ovien avulla lounasravintolan ja keittiön puolta on mahdollista käyttää myös iltatapahtumien yhteydessä. Rakennuksen jokaiselta sisäänkäynniltä löytyy myös lukollisia säilytyslokeroita, joihin tilojen käyttäjät voivat jättää tavaransa. Työskentelytiloissa pyritään palauttamaan rakennuksen vanhaa värimaailmaa tehosteseinien muodossa. Myös näihin tiloihin lisätään valokuvatapetteja.

Kerhotilat

Rakennuksen länsipäädyssä sijaitseville kerhotiloille järjestetään oma erillinen sisäänkäynti puhkaisemalla ovet entiseen varastotilaan. Kerhohuoneet voivat toimia niin kaupungin kuin yksityistenkin tahojen järjestämien kerhojen tiloina, tiloista löytyvien varusteiden puitteissa. Tiloissa voidaan pitää myös esimerkiksi koulutuspäiviä tai nuorteniltoja. Tiloissa olevat keittiökalusteet jätetään ennalleen. Kerhotilojen keskellä sijaitsevan varastotilan viistetty nurkka suoritetaan ja oleskeluhuoneeseen lisätään siirrettävä seinä, jonka avulla tila voidaan sulkea ja rauhoittaa.

Ehdotuksessa on huomioitu esteettömyys sekä ulkona autopaikoissa että sisätiloissa. Tiloissa ei ole portaita tai korotettuja lattiarakenteita parvitilaa lukuun ottamatta ja rakennuksesta löytyy sekä vasemmalta että oikealta puo-

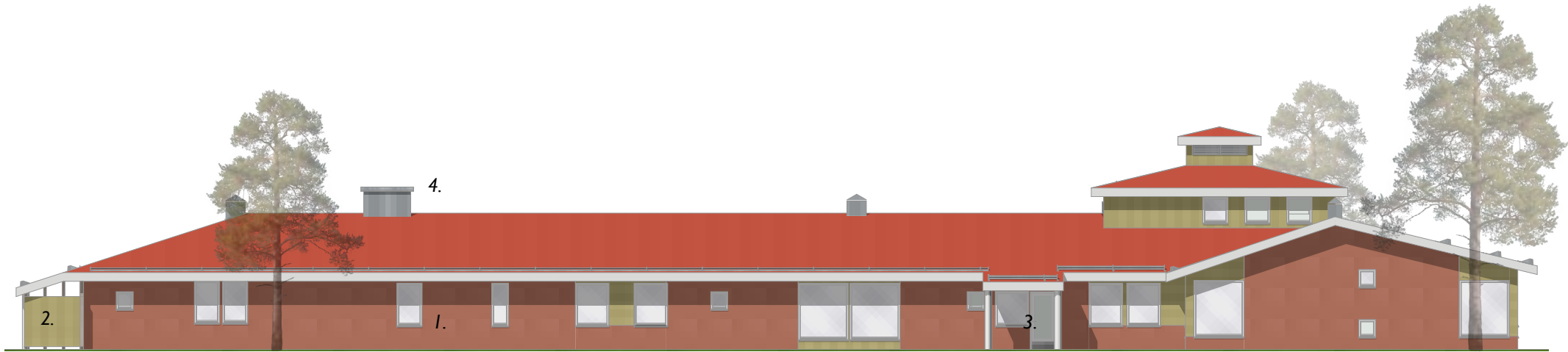

Ryhmähuoneiden vaaleat seinäpinnat tullaan säilyttämään uudessa lounasravintolan tilassa. Kuva: Pinja Hilli 2024

Nykyisten kotikeittiöiden kalusteita tullaan hyödyntämään uusissa taukotiloissa. Kuva: Pinja Hilli 2024

JULKISIVUT

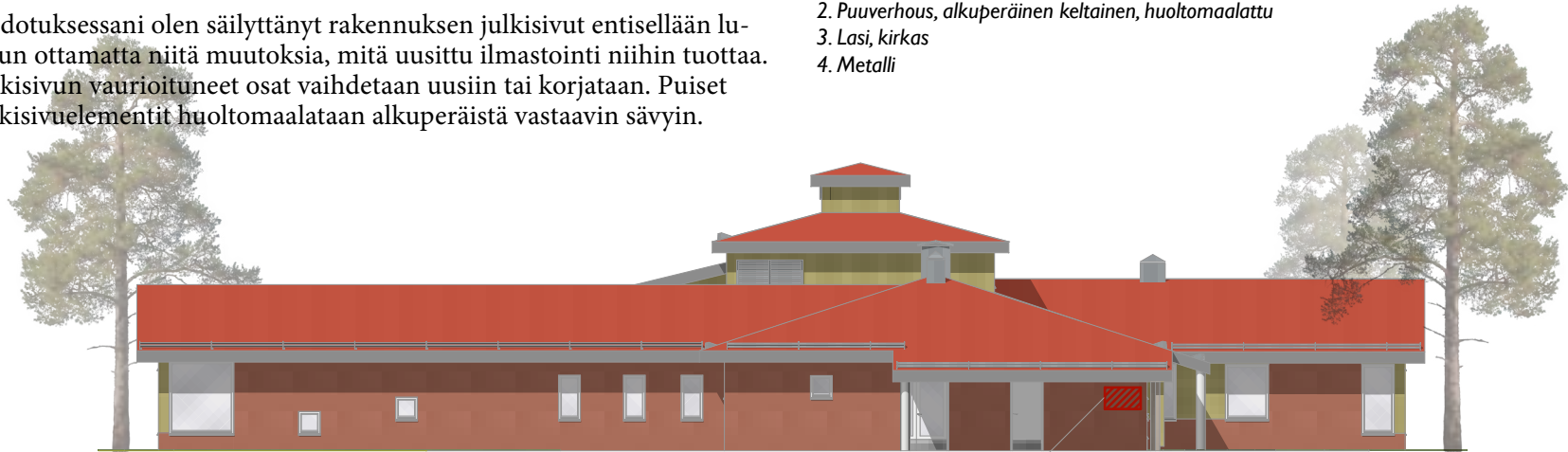

POHJOISEEN
1:200

lelta käytettävät esteettömät wc-tilat, joissa on vaipanvaihtopisteet.

Ehdotuksessani olen säilyttänyt rakennuksen julkisivut entisellään lukuun ottamatta niitä muutoksia, mitä uusittu ilmastointi niihin tuottaa. Julkisivun vaurioituneet osat vaihdetaan uusiin tai korjataan. Puiset julkisivuelementit huoltomaalataan alkuperäistä vastaavin sävyin.

1. Tiiliseinä, alkuperäinen
2. Puuverhous, alkuperäinen keltainen, huoltomaalattu
3. Lasi, kirkas
4. Metall

Tilavaraus uudelle
ilmastointikoneelle

ITÄÄN
1:200

*ETELÄÄN
1:200*

*LÄNTEEN
1:200*

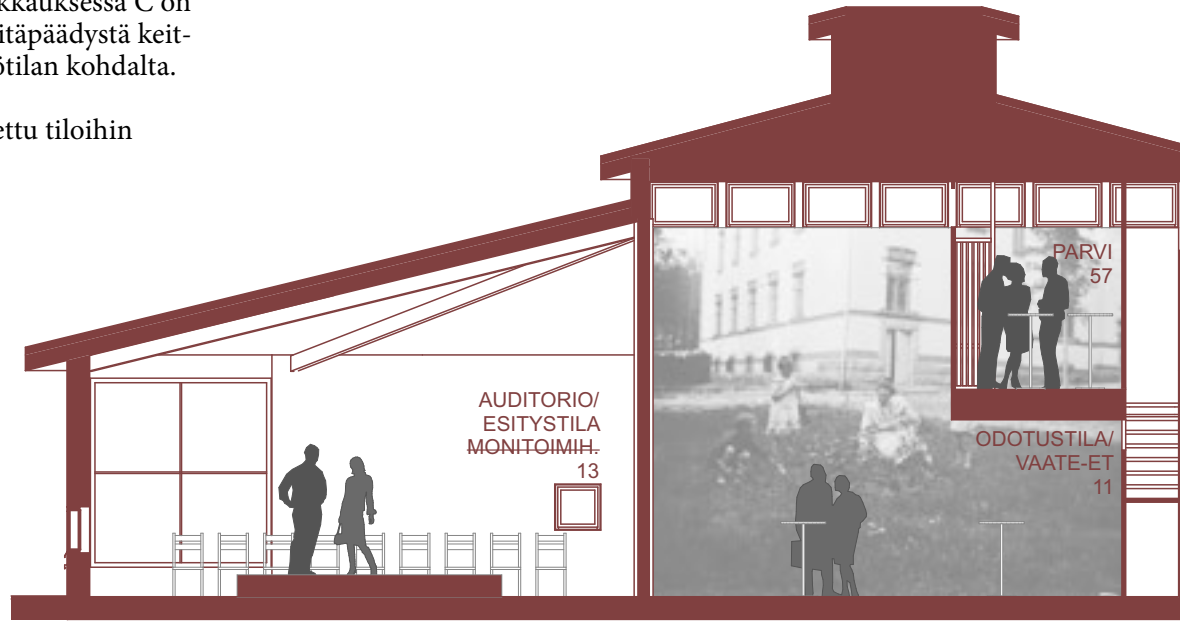
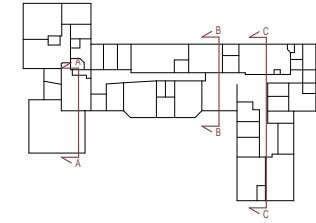

Toimitalon piha-alue säilytetään puistomaisena. Näkymä talon eteläpuolelta.

LEIKKAUKSET

Leikkauksen A näkymä on auditoriosta ja odotustilasta, näkymässä B on lounasravintolan salin ja kabinetin puoli sekä leikkauksessa C on pitkittäisnäkymä rakennuksen itäpäädyistä keittiön, ravintolan, käytävän ja työtilan kohdalta.

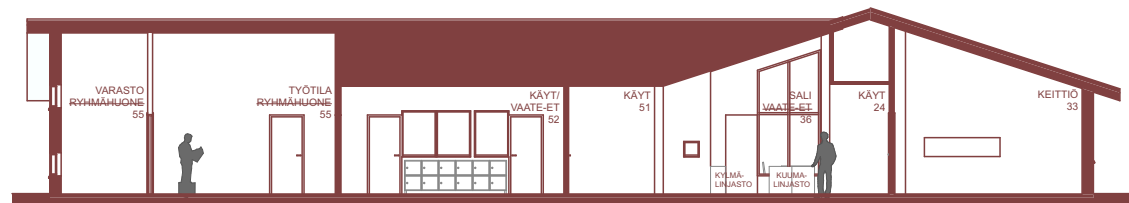
Leikkauksissa on havainnollistettu tiloihin tulevia valokuvatapetteja.

LEIKKAUS A
1:100

LEIKKAUS B
1:200

LEIKKAUS C
1:200

SISUSTUSSUUNNITELMA

Toimisto- ja työhuoneet, kerhotilat

Työ- ja kerhotiloissa voidaan säilyttää seinien tämänhetkinen valkoinen väritys, mutta niihin pyritään palauttamaan rakennuksen vanhaa värimaailmaa uusien tehosteseinien muodossa. Seinät voidaan myös vaihtoehtoisesti maalata kauttaaltaan valitulla alkuperäisellä sävyllä. Tehosteseinät voivat olla väritykseltään vaaleanpunaisia, keltaisia, sinisiä tai vihreitä. Värejä hyödynnetään myös kalusteissa. Tilaan halutaan väreillä palauttaa samaa leikkisyyttä kuin rakennuksen alkuperäisessä suunnitelmassa oli. Alkuperäiset pienet ikkunat säilytetään käytävän ja työhuoneiden välillä. Vinyylilankkulatit säilytetään ennallaan. Tiloihin asennetaan valokuvatapetteja tai valokuvia liittyen Maikkulan ja/ tai Oulun historiaan. Työskentelytilojen yhteydessä sijaitsevat keittiöt/taukotilat kalustetaan alkuperäisen värimaailman mukaan.

Pesuhuoneet, keittiöt

Pesuhuoneet uusitaan kokonaan. Wc-tiloissa oleviin ikkunoihin voidaan asentaa huurrutettu ikkunakalvo näkösuojaksi. Wc-tiloissa voidaan käyttää alkuperäisiä sävyjä tehosteväreinä.

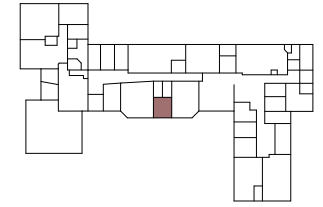
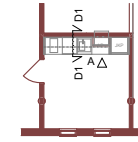

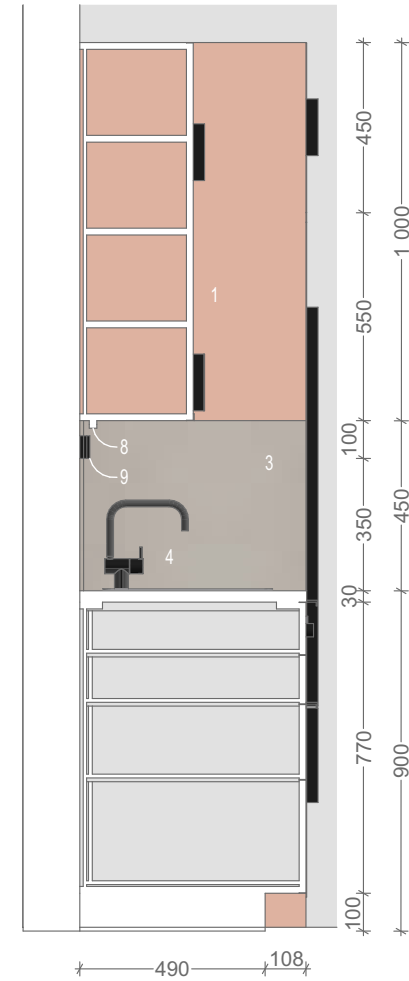
Työtiloihin palautetaan alkuperäistä varimaailmaa niin kalustuksen ja seinien maalaamisen avulla. Käytävien sisäikkunat säilytetään. Näkymä ryhmätyötilasta.

Detalji taukokuoneen keittiöstä

1. MDF levy, vaaleanpunainen maali	4. Hana, musta jauhemaalauus, tiskiallas ruostumaton teräs	7. Liesi ja uuni
2. Vetimet, musta jauhemaalauus	5. Integroitu jääkaappipakastin	8. LED-valonauha ja kotelo
3. Komposiittitaso, Tulikivi TK-76 I Alpine Mist	6. Integroitu tiskikone	9. Integroitu pistorasia, musta
		10. Integroitu mikroaaltouuni

PROJEKTIO A
1:20

LEIKKAUS D I
1:20

Lounasravintola, auditorio

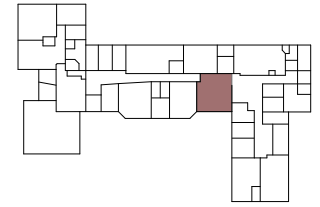
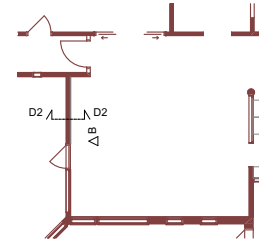
Lounasravintolan merkittyihin seiniin asennetaan valokuvatapetit. Tapetit esittävät Maikkulan ja Oulun historiaa. Erityisesti valokuvien toivottaisiin esittävän Kangaskontion päiväkotia, muita Maikkulan alueen tapahtumia tai arkipäivää 1980-1990-luvuilta. Muussa tapauksessa esitetään Oulun historiaa, tässäkin keskittyen lasten maailmaan, arkipäivään tai merkittäviin tapahtumiin.

Lounasravintolan ja auditorion tiloissa seinät jätetään nykyiselle vaalealle maalatulle pinnalle. Tehosteväreinä voidaan käyttää tummempia seinäpintoja. Ravintolan seinäkuvat valaistaan LED-nauhalla erillisen detaljin mukaan esitetyllä tavalla.

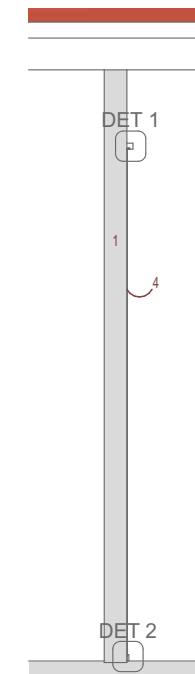
Detalji seinävalokuvasta

1. Alkuperäinen seinärakenne
2. Rima, mänty, maalattu, valkoinen 40 x 40mm
3. LED-nauha
4. Valokuvatapetti
5. Jalkalista, mänty, maalattu, valkoinen 12 x 42mm
6. Säilytetty vinyylilankkulattia

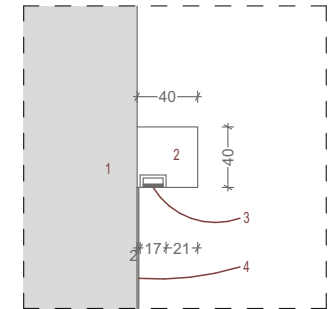
Alkuperäinen seinä- ja lattiarakenne

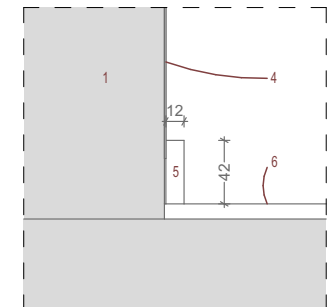
PROJEKTIO B
1:50

LEIKKAUS D2
1:50

DET 1
1:5

DET 2
1:5

Lounasravintolaa voidaan hyödyntää myös auditoriossa järjestettävien iltatapahtumien yhteydessä. Näkymä lounasravintolasta.

LÄHDELUETTELO

Kuvalähteet

- Leikkaus A - Seinäkuva JA Sisustussuunnitelma - Valokuva: Paulaharju, Samuli. Museovirasto. Lähde: <https://museovirasto.finna.fi/Record/museovirasto.5CCA7331856C40380AD55E23F3C28BEB?sid=4713897908>
- Leikkaus B - Seinäkuva sali JA Projektio B JA Visualisointikuva lounasravintolasta: M. L. Carstens. Museovirasto. Lähde: <https://museovirasto.finna.fi/Record/museovirasto.F3E1EEE257D25F9C7DF7383BF248ED28?sid=4713897668>
- Leikkaus B - Seinäkuva kabinetti: Suomela, F. Museovirasto. Lähde: <https://museovirasto.finna.fi/Record/museovirasto.A737712BF62242378CE3212F5DEBC066?sid=4713897908>
- Sisustussuunnitelma - Tuoli: Kaluste Niemi. Lähde: <https://kalusteniemi.net/fi/product/doni-tyotuoli-musta/17293>
- Sisustussuunnitelma - Työpöytä: Kalustevarrio. Lähde: <https://www.kalustevarrio.fi/tuote/paek-poytaseinake/>
- Sisustussuunnitelma - Valaisin: HobbyHall. Lähde: <https://hobbyhall.fi/fi/huonekalut-ja-sisustus/lamput-ja-valaisimet/kiskovalaisimet-ja-valokiskot/pintaaura-neljalla-valolla-trl-2071-4t-15?id=3596312>

Maikkulan vapaa-ajankeskus

Jere Linnell

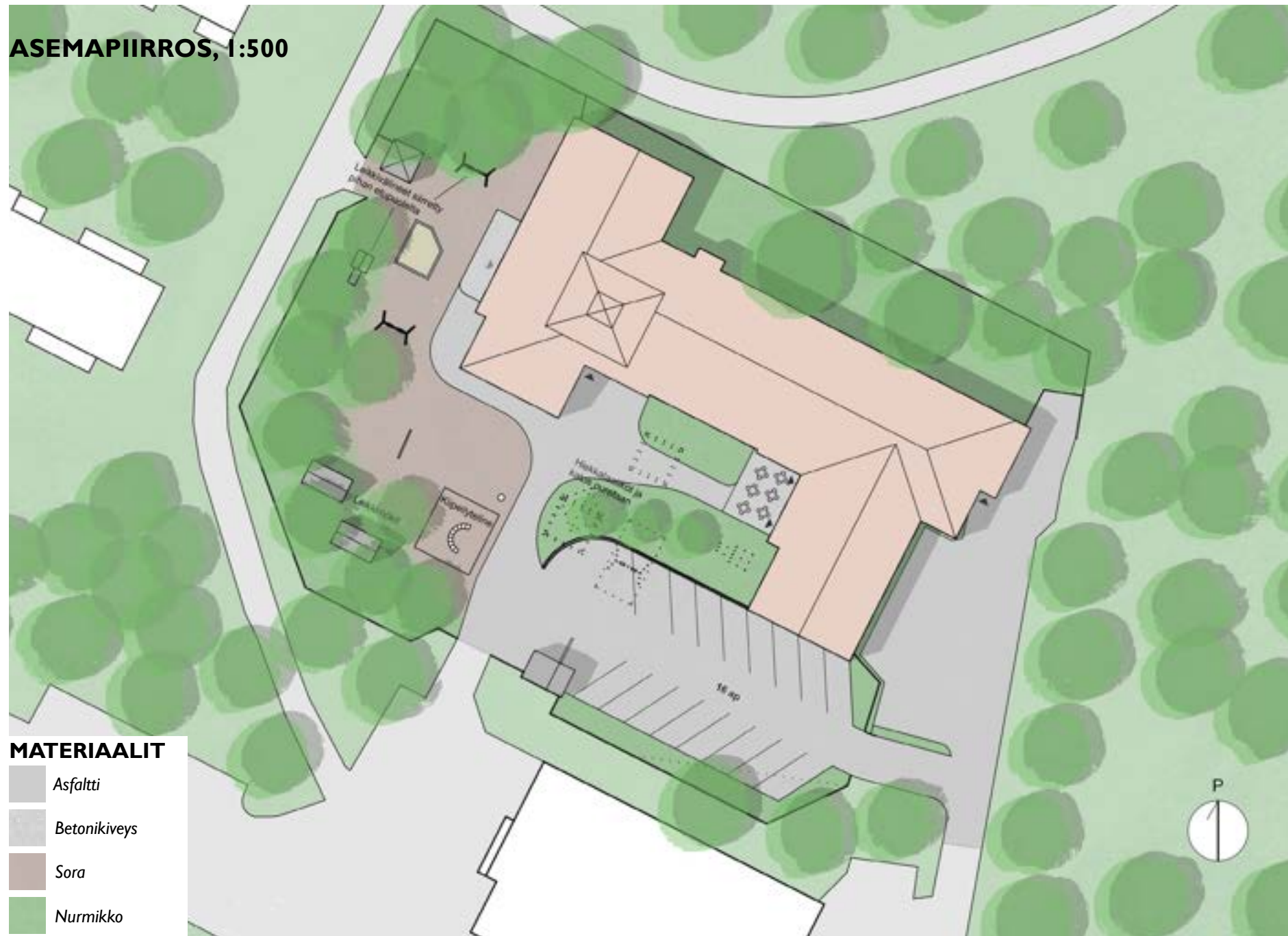
Havainnekuva ulkoa.

MAIKKULAN VAPAA-AJANKESKUS

Kangaskontion päiväkotikiinteistö on nykyisin merkittävä kiintopiste alueen asukkaille, ja tällä muutossuunnitelmalla pyritään säilyttämään rakennuksen asema alueella, mutta kuitenkin muuttamalla sen käyttöä palvelemaan paremmin Maikkulan muuttuvaa ja ikääntyvää väestöä. Vapaa-ajakeskus tarjoaa erilaista aktiviteettiä kaikille ikäryhmille; iltapäiväkerho kouluikäisille, eri ikäisille suunnattuja kuvataide- ja käsityökerhoja sekä toimivat opetustilat esimerkiksi kielikurssien järjestämiseen. Lisäksi rakennus tarjoaa tilat erilaisien tilaisuuksien ja tapahtumien järjestämiseen.

Lähtökohtaiset rakennukseen ei tehdä muuta kuin välttämättömät muutostyöt, jotta rakennus sopisi sen uuteen käyttötarkoitukseen. Julkisivuihin ei tehdä välittömiä muutoksia. Rakennuksen keltaiset sävyt yhtenäistetään seuraavassa huoltomaalauksessa, ja ulko-ovet vaihdetaan alkuperäisen kaltaisiksi ja värisiksi, kun niiden uusiminen on ajankohtaista. Sisätiloissa uudet toiminnot sijoitetaan ensisijaisesti olemassa olevan tilajaon mukaisesti, lukuun ottamatta muutamia purettavia sekä uusia väliseiniä. Sisätilojen alkuperäistä ilmettä ei palauteta sellaisenaan, mutta sisustussuunnitelma toteutetaan alkuperäistä tunnelmaa mukaillen.

ASEMAPIIRROS, 1:500

POHJAPIIRROS, 1:200

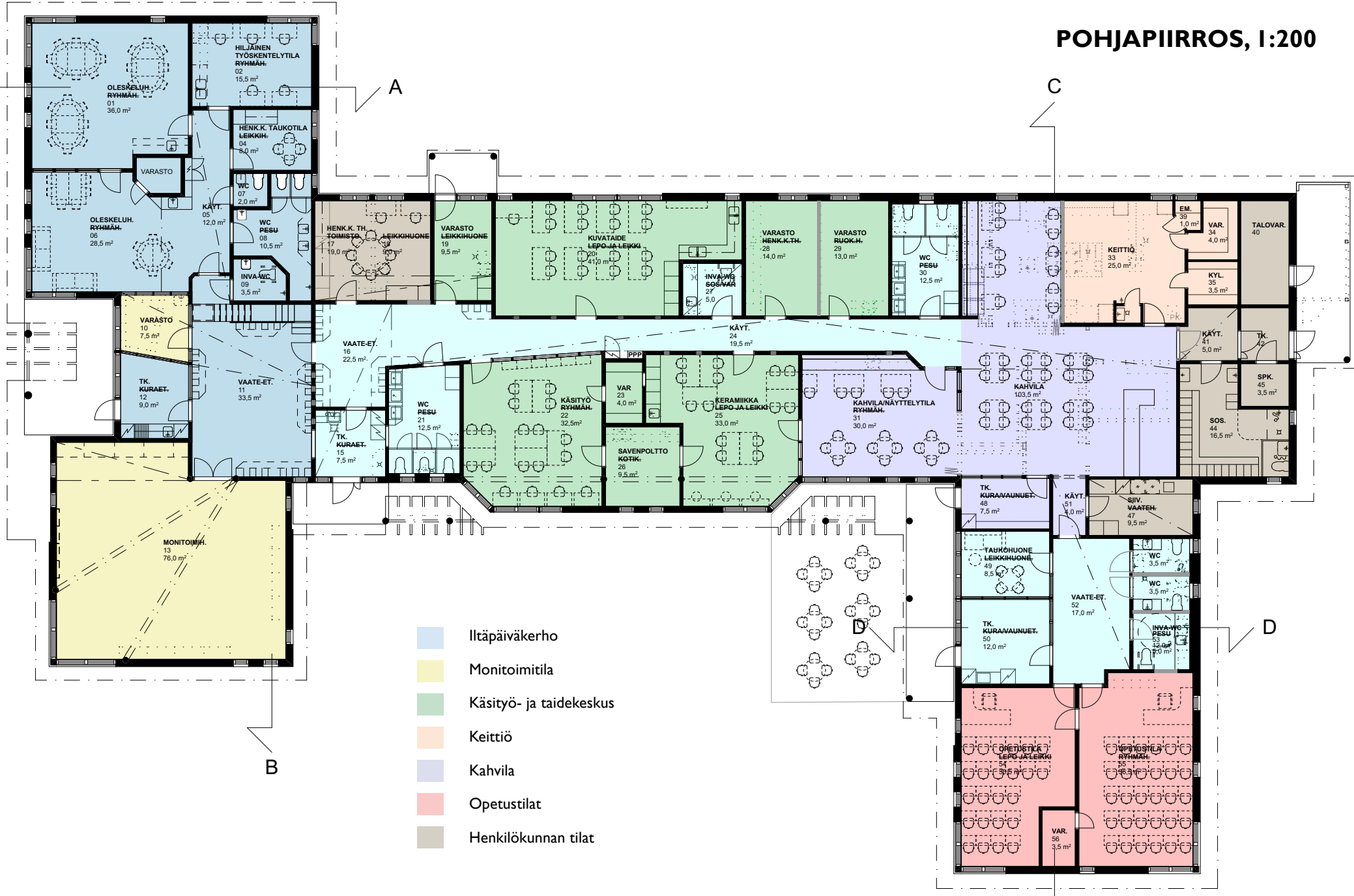
A

A

C

B

D

- Iltapäiväkerho
- Monitoimitila
- Käsityö- ja taidekeskus
- Keittiö
- Kahvila
- Opetustilat
- Henkilökunnan tilat

JULKISIVUT 1:200

Julkisivuihin ei tehdä muutoksia.

JULKISIVU ETELÄÄN

JULKISIVU POHJOISEEN

ARVOTTAMINEN

Kangaskontion päiväkodin voidaan arkkitehtuuriltaan sanoa edustavan Oulun koulu -asennetta, joka on havaittavissa siinä edelleen, sillä rakennus on säilynyt lähes muuttumattomana alkuperäisessä asussaan. Pienimimttakaavaisuus ja kodinomaisuus kuvaavat rakennuksen ominaispiirteitä hyvin.

Ulkoarkkitehtuurin huomattavimpia muutoksia on ollut ulko-ovien vaihtaminen, joiden väri ja ulkonäkö poikkeaa alkuperäisestä. Muut muutokset ovat olleet tavanomaisempia korjaus- ja huoltotoimenpiteitä, kuten katon uusiminen,

joilla ei ole merkittävää vaikutusta ulkoarkkitehtuuriin. Sisätiloissa muutoksia on tapahtunut enemmän, joiden myötä rakennus on menettänyt osan sen identiteetille ominaisista piirteistä. Useissa tiloissa alkuperäiset leikkisät värikentät on vuosien saatossa peitetty maalaamalla seinät kauttaaltaan valkoisiksi. Myös lattioiden ja akustiikkapaneelien uusiminen alkuperäisestä poikkeavaan sävyyn ovat osaltaan vaikuttaneet rakennuksen kodinomaisen tunnelman katoamiseen. Lisäksi joidenkin tilojen käyttötarkoitusta ja kalustusta on muutettu palvelemaan paremmin päiväkodin muuttuneita toimintoja. Muutoksista huolimatta rakennus on tunnistettavissa Oulun koulun arkkitehtuurin edustajaksi, jonka nykyiset piirteet ovat säilyttämisen arvoisia.

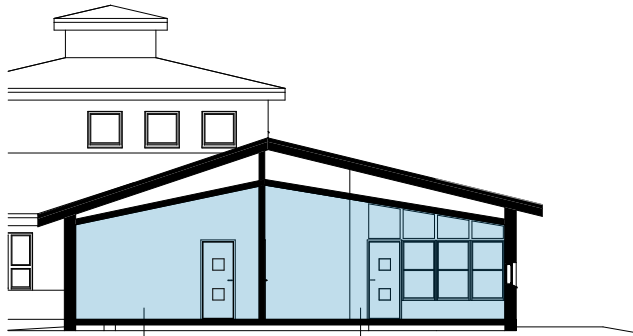
JULKISIVU ITÄÄN

JULKISIVU LÄNTEEN

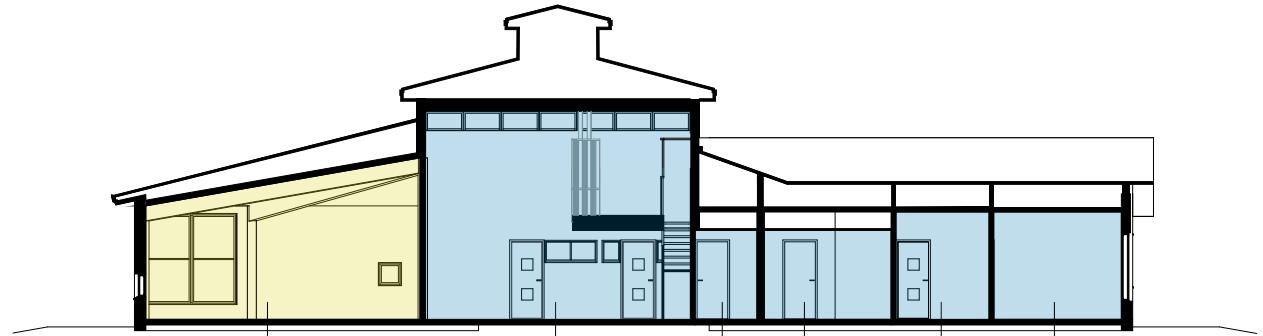

LEIKKAUKSET, 1:200

HILJAINEN TYÖSKENTELYTILA OLESKELUTILA

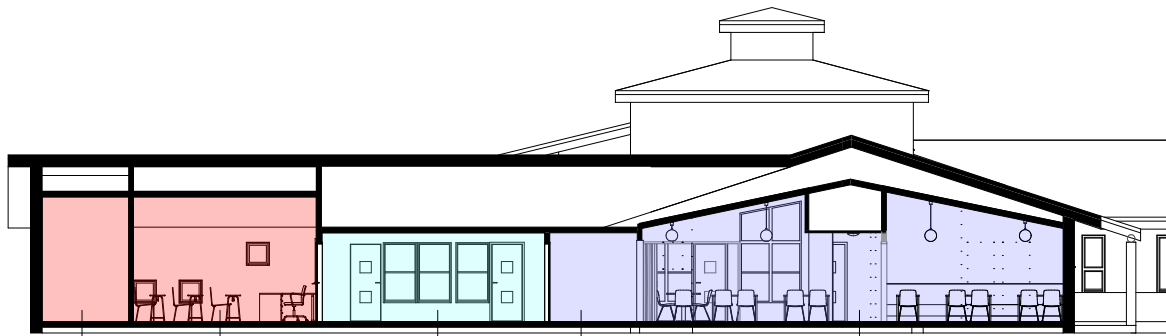
LEIKKAUS A-A, 1:200

MONITOIMIH. VAATE-ETEINEN INVA-WC WC HENK.K. TAUOKTILA HILJAINEN TYÖSKENTELYTILA

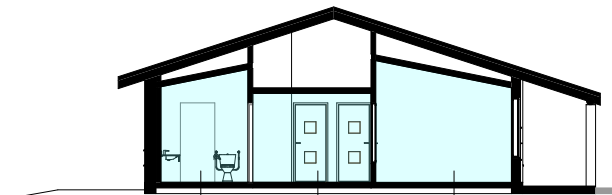
LEIKKAUS B-B, 1:200

Iltapäiväkerho	Kahvila
Monitoimitila	Opetustilat
Käsityö- ja taidekeskus	Henkilökunnan tilat
Keittiö	

VARASTO OPETUSTILA VAATE-ETEINEN KÄYTÄVÄ KAHVILA

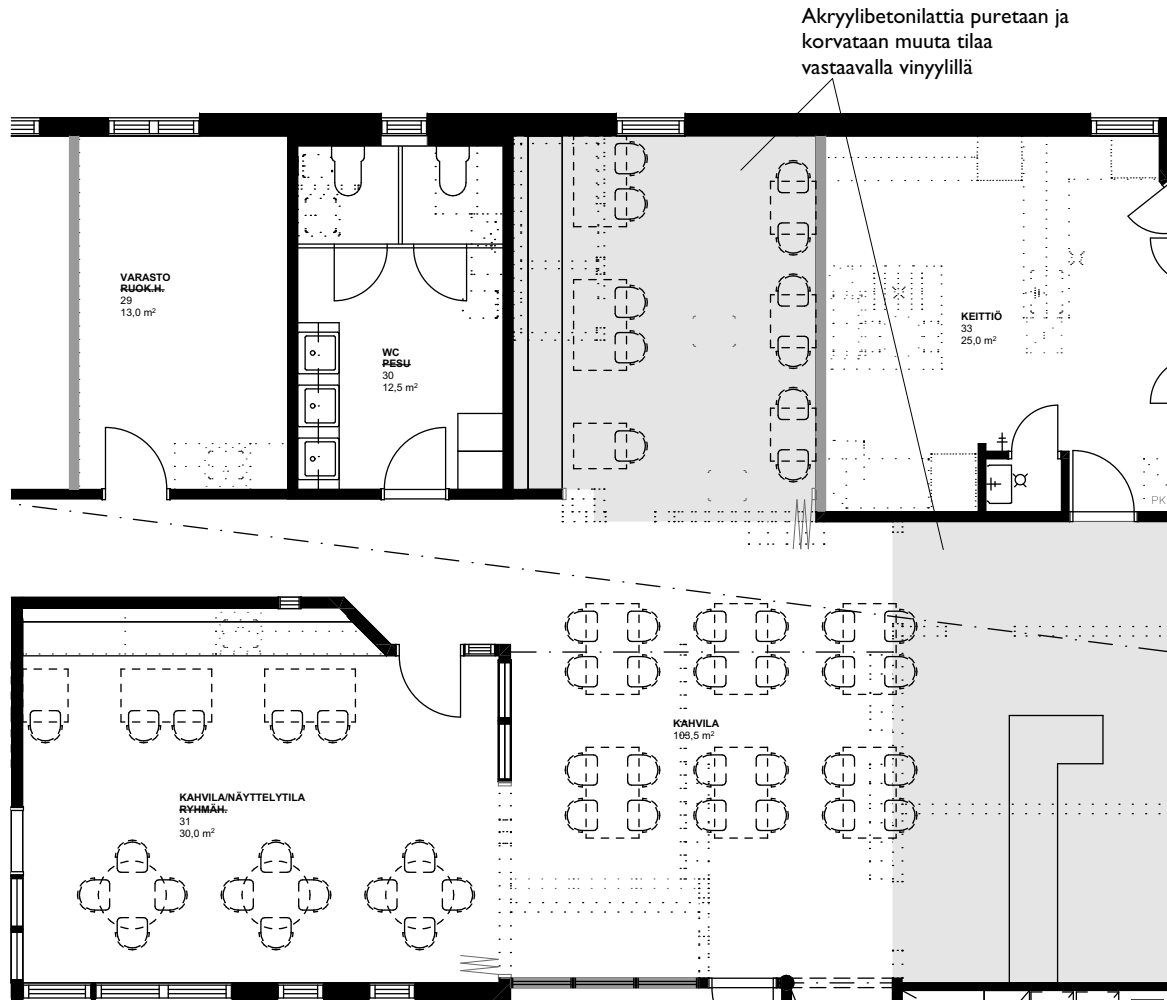
LEIKKAUS C-C, 1:200

INVA-WC VAATE-ETEINEN TUULIKAAPPI

LEIKKAUS D-D, 1:200

SISUSTUSSUUNNITELMA, POHJAPIIRROS, 1:100

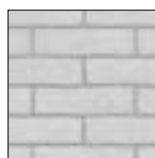
MUUTOKSET

Suunnitelmassa suurimmat muutokset kohdistuvat rakennuksen itäpäättyyn, jossa osa alkuperäisistä tiloista jää tarpeettomiksi. Entisen varaston 43 ja siivouskeskuksen 46 kevyet väliseinät puretaan yhdistäen ne vaate-eteisen 32 kanssa yhdeksi tilaksi, johon uudessa käyttötarkoituksessa sijoittuu kahvila. Lisäksi vanhaa tarpeettoman suurta jakelukeittiötä pienennetään, ja vapautunut tila otetaan kahvilan käyttöön, mutta on kuitenkin eristettävissä kahvilan päätilasta siirtoseinillä. Myös tuulikaappia 48 pienennetään hieman. Samoin entisen ryhmähuoneen 31 ja kahvilan välinen seinä puretaan osin ja korvataan siirtoseinillä. Tämä tila on myös vaihtoehtoisesti käytettävissä näyttelytilana kuvataide- ja käsityökeskuksessa tehdyille töille.

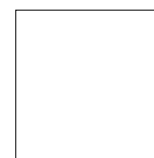
Vanha henkilökunnan työ- ja ruokailuhuone rakennuksen keskellä muutetaan varastoiksi kuvataide- ja käsityökeskuksen käyttöön sekä näyttelytarvikkeiden säilyttämiseen. Uudet henkilökunnan tilat puolestaan sijoitetaan vanhan toimiston 17 ja leikkihuoneen 18 tilalle, jotka yhdistetään yhdeksi tilaksi purkamalla niiden välinen seinä. WC-tiloja uudistetaan kalusteiden osalta uudelle käyttäjäkunnalle sopivammaksi. Muut käyttötarkoituksen muutokset sovitetaan olemassa olevan tilajaon mukaisesti.

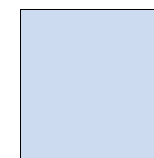
Lattia, vinyyli
NCS S 2005-Y50R

Tiili, juoksulimitys, maalattu,
valkoinen
NCS S 0603-G40Y

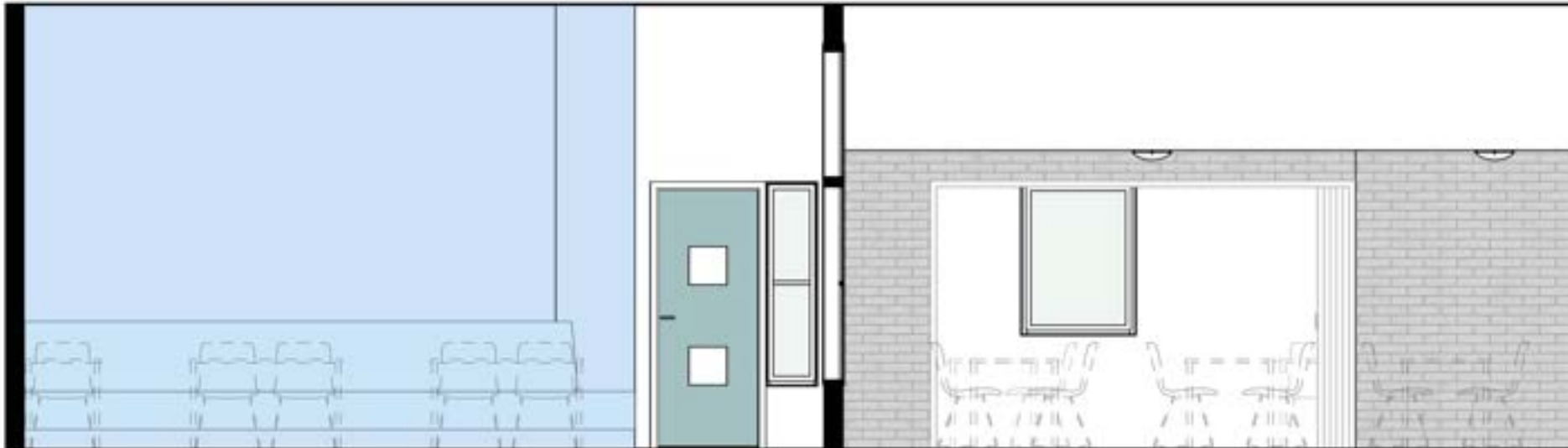
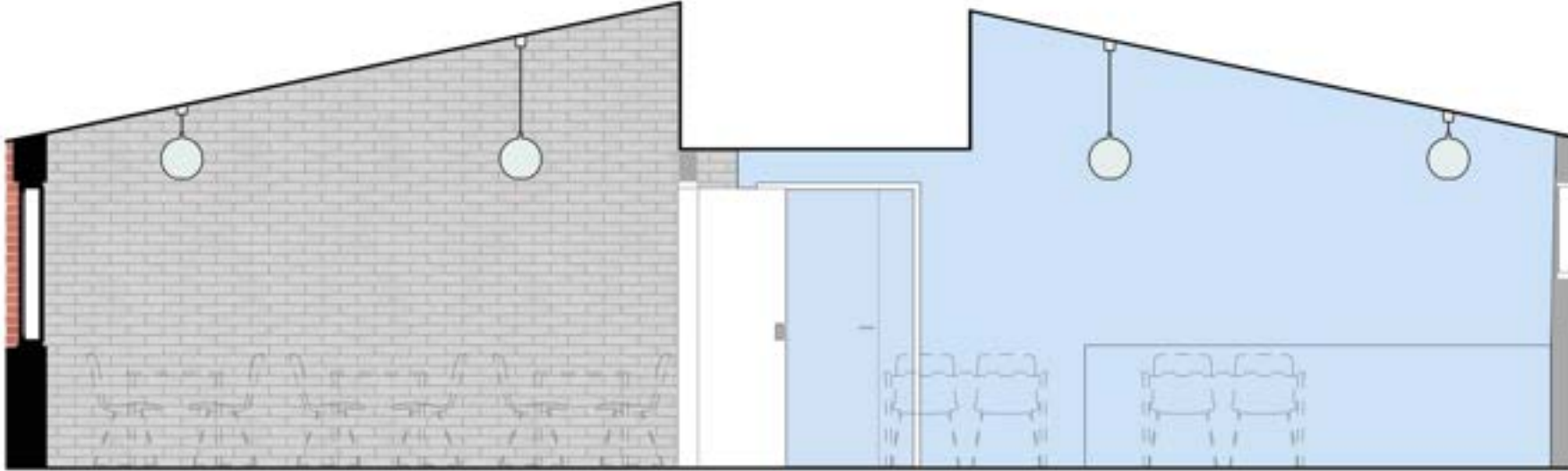

Lasikuitutapetti, maalattu
NCS S 0603-G40Y

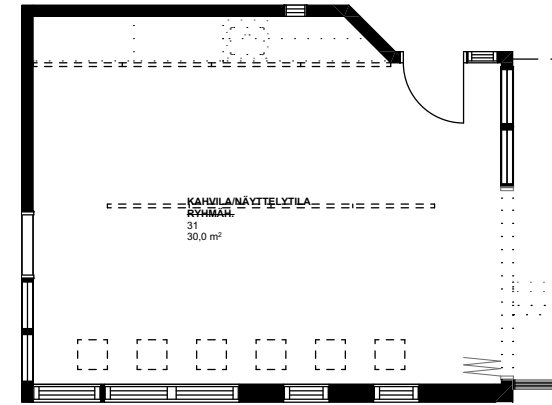
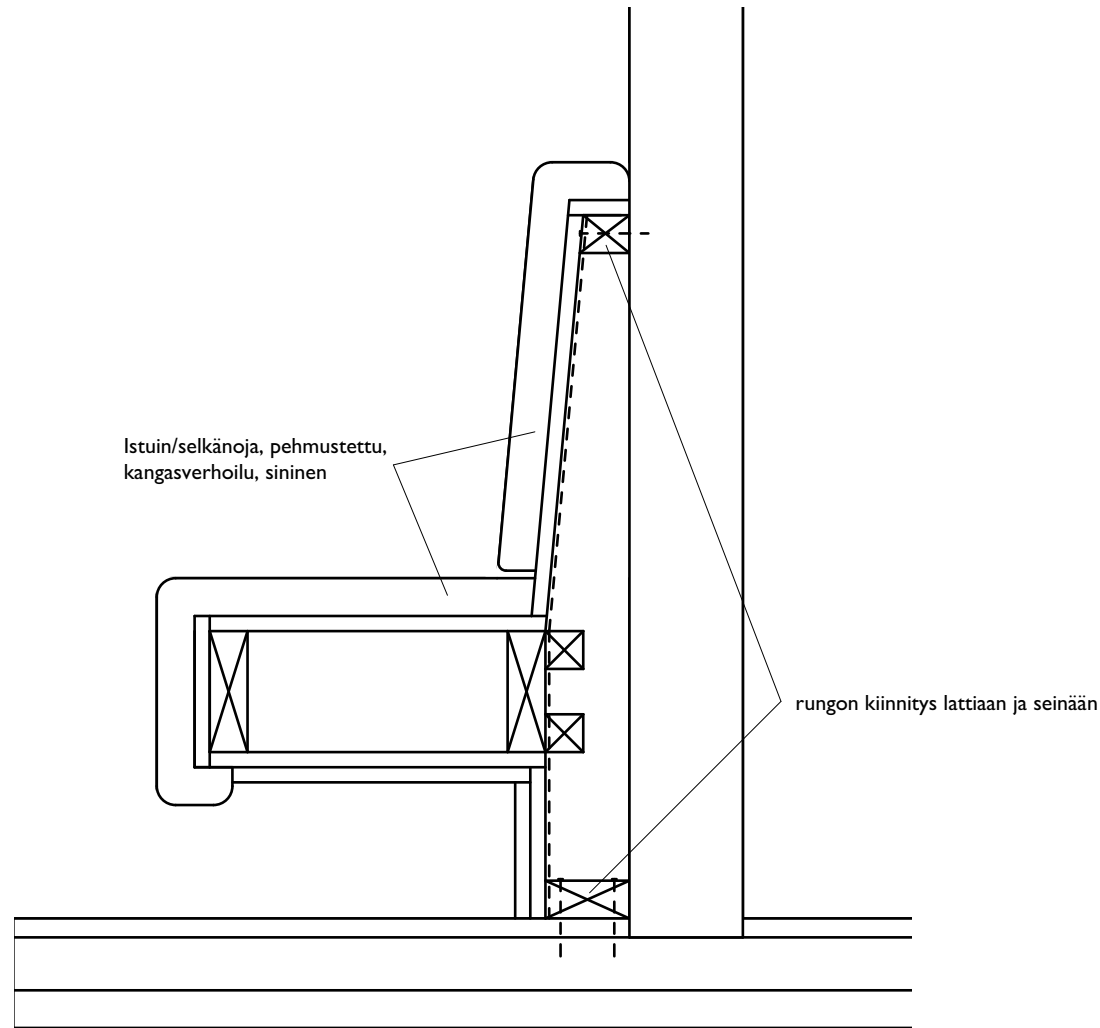

Lasikuitutapetti, maalattu
NCS S 0510-R90B

SISUSTUSSUUNNITELMA, SEINÄPROJEKTIOT, 1:50

DETALJI, KIINTOKALUSTE, 1:10

Kahvilan käyttö näyttelytilana, pohjapiirros, 1:100

MATERIAALIT JA KALUSTEET

Rakennuksen nykyiset materiaalit pyritään säilyttämään pienin muutoksin. Alkuperäisiä värikenttiä ei sellaisenaan lähdetä palauttamaan, mutta vastaavia värisävyjä käytetään korosteväreinä, millä pyritään palauttamaan rakennuksen alkuperäistä tunnelmaa. Esimerkiksi kahvilan tiski ja sen taustaseinä sekä kummankin kiintokalustesohvan taustaseinät maalataan rakennuksessa alunperin käytetyn sinisen sävyyn. Lisäksi kaikki uudet väliseinät toteutetaan samoilla pintamateriaaleilla kuin nykyisetkin seinät. Kahvilassa vanhan varaston, siivouskeskuksen ja keittiön alueilta nykyinen akryylibetonilattia puretaan ja sen tilalle asennetaan muuta tilaa vastaava vinyylilattia.

Vanhat irtokalusteet pyritään säilyttämään ja käyttämään uudelleen rakennuksessa käyttötarkoituksen muututtua niiltä osin kuin se on mahdollista. Vanhojen ryhmähuoneiden pöydät ja tuolit pidetään käytössä uuden iltapäiväkerhon tiloissa.

Havainnekuva kahvilasta.

Taiteen ja kädentaitojen keskus

Elisa Rähä

TAITEEN JA KÄDENTAITOJEN KESKUS

Kangaskontion päiväkotiki on säilynyt lähes alkuperäisessä asussaan ja toimii hyvin käyttötarkoituksessaan. Alueelle on kuitenkin tarve lisätä noin 100 uutta päivähoitopaikkaa. Tontille ei ole järkevää lisätä rakennusmassaa, koska piha-alue jäisi silloin liian pieneksi päiväkodin vaatimaan tilantarpeeseen. Päiväkotirakennus on myös osa alueen asukkaiden kollektiivista muistia. Jos ulkoasua radikaalisti muutetaan, häviää muistoilta kiintopiste. Kangaskontion päiväkodin toiminnan voisi sijoittaa alueelle rakennettavan uuden päiväkodin kanssa samaan kompleksiin.

Oulun koulu -asenne, jossa perinne ja käsityö näyttäytyy vahvana, näkyy tämänkin rakennuksen arkkitehtuurissa. On luontevaa jatkaa tätä ajattelutapaa ja perinnettä sijoittamalla tyhjilleen jäävään rakennukseen Taiteen ja kädentaitojen keskus. Toiminta tukee käsityön perinnetiedon ja -taidon ylläpitämistä, sen siirtymistä tuleville sukupolville ja kokoaa käsityön harrastajat yhteen. Se lisää ja vahvistaa alueen yhteisöllisyyttä ja mahdollistaa sijainnillaan myös lähialueiden palveluiden paranemista.

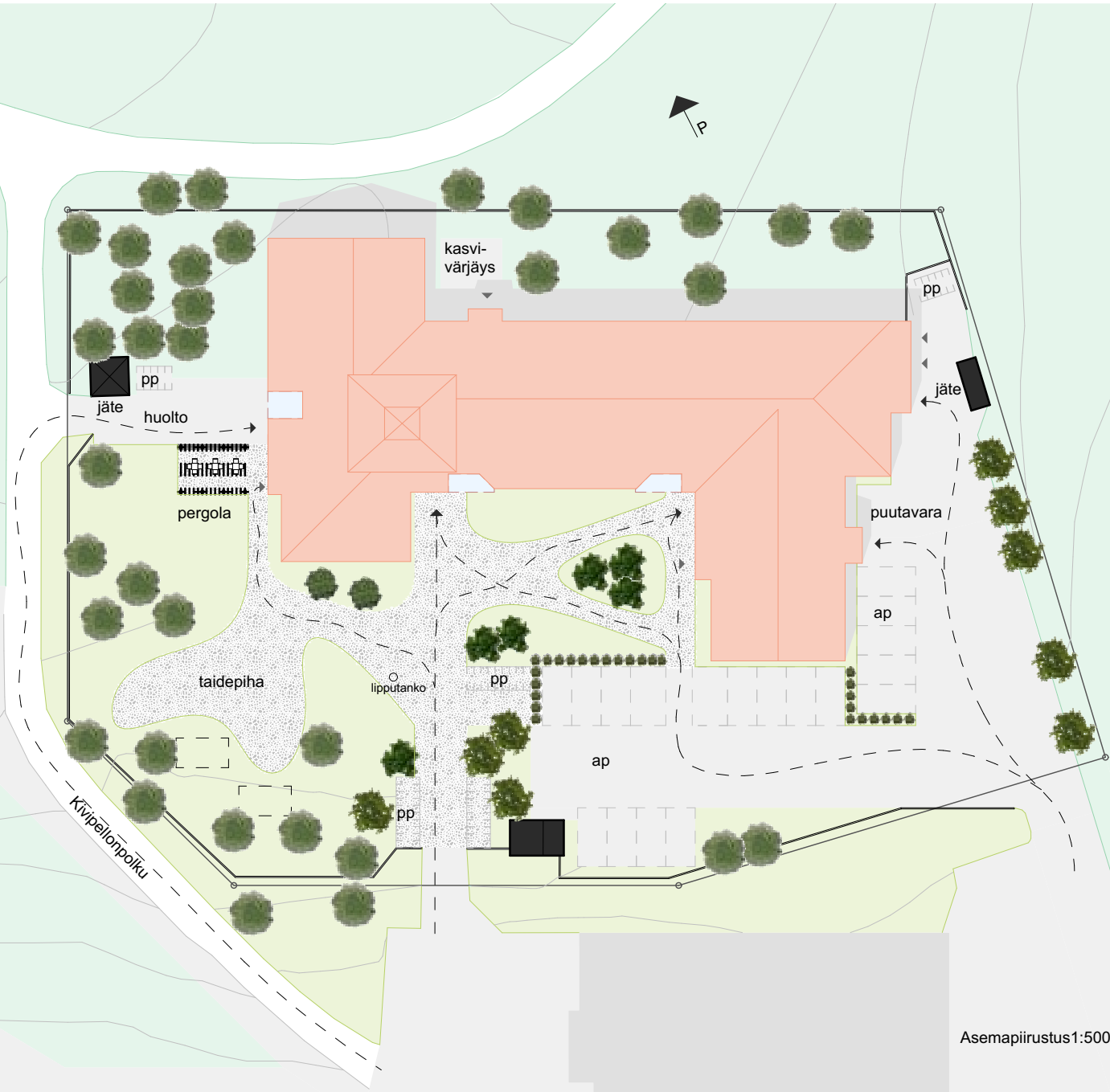
Taiteen ja kädentaitojen keskuksessa järjestetään käsityö- ja taidekursseja, työpajoja sekä kuntouttavaa toimintaa käsillä tekemisen parissa. Aulatilaa yhteydessä sijaitsee näyttelytila, jossa järjestetään näyttelyitä sekä käsityö- ja taidetapahtumia, materiaalityymälä, josta on mahdollista saada myös käsityöneuvontaa. sekä pieni kahvio jonka toiminta laajenee kesäaikaan myös ulkotilan uuteen pergolaan.

Pergola, jonne kuljetaan kahvio- ja näyttelytilan kautta, sijoittuu rakennuksen länsisivulle.

ULKOTILAT

Leikkimökit, leikkivälineet ja pihakatos poistetaan. Tontin liittymää levennetään ja autopaikkoja lisätään eteläpihalle. Puutavara kuljetetaan rakennukseen itäpihan kautta. Kävely- ja pyöräliikenne tontille tapahtuu eteläsuunnasta ja pyöräpaikat sijoittuvat sisään-tuloportin tuntumaan. Eteläpihan vajaan sijoitetaan pihan huoltovälineet. Lipputanko säilyy entisellä paikallaan. Keittiön huolto järjestetään Kivipellonpolun ja olemassa olevan länsiportin kautta. Länsipihan olemassa olevaan vajaan sijoitetaan keittiön jätteenkeräysastiat. Tontin lounaiskulmaan sijoittuu liikenteeltä rauhoitettu taidepiha, joka mahdollistaa kurssitoimintojen laajenemisen piha-alueelle. Rakennuksen pohjoissivun sisäänkäynnin yhteyteen on mahdollista järjestää tilaa esimerkiksi ulkona tapahtuvalle kasvivärjäykselle.

1

3

2

Julkisivu itään 1:200

MATERIAALIT

	VESIKATTO BETONITILI, TIILENPUNAINEN KATON PELLITYKSET MUOVIPINNOITETTU PELTI, KATTOVÄRI 384 PUNAINEN		OVET MAALATTU ALUMIINI, TUMMANHARMAA NCS S 6005-R80B
	TIILIVERHOUS SOININLAHDEN PUNAINEN, HARJATTU MRT, SAUMA HARMAA VIISTO/ VARJOSAUMA 15 MM, PYSTYSAUMA 10 MM, PUHTAASKSIMUURAUS		IKKUNAT JA VESIPELLIT VALKOINEN
	PUUVERHOUS, PYSTY LOMALAUOITUS 22X125, 19X32 NCS-S 1030-Y		SOKKELI KÄSITTELEMÄTÖN BETONI
	PUUVERHOUS, VAAKA UYL 21X120, TIKKURILA TEHO 2019 KARTANONKELTAINEN (VÄRIVASTAAVUUS FASADI Q126		

JULKISIVUT

Rakennuksen arkkitehtoninen ilme julkisivujen osalta säilytetään pääosin. Muutoksia tehdään itäisivulle, jonne lisätään olemassa olevia ovia vastaava tummanharmaa lasiulko-ovi (1) helpottamaan puutavaran kuljettamista parkkialueelta puusaliin. Sisäänkäynnin yhteyteen rakennetaan uusi katos (1). Itäisivulle lisätään tummanharmaa umpiovi (2) puurunpoistotilaan. Vanha sininen ovi korvataan tummanharmaalla umpiovella (3).

Länsisivulle lisätään tummanharmaa lasiulko-ovi (4), josta kulku pergoon tapahtuu. Oven viereen lisätään kaksi ikkunaa (5) avaamaan näkymiä kahvilasta länsipihalle.

Koska tummanharmaat ovet ovat hiljattain uusittu, ei ole taloudellisesti järkevää vaihtaa niitä takaisin alkuperäiseen väriinsä.

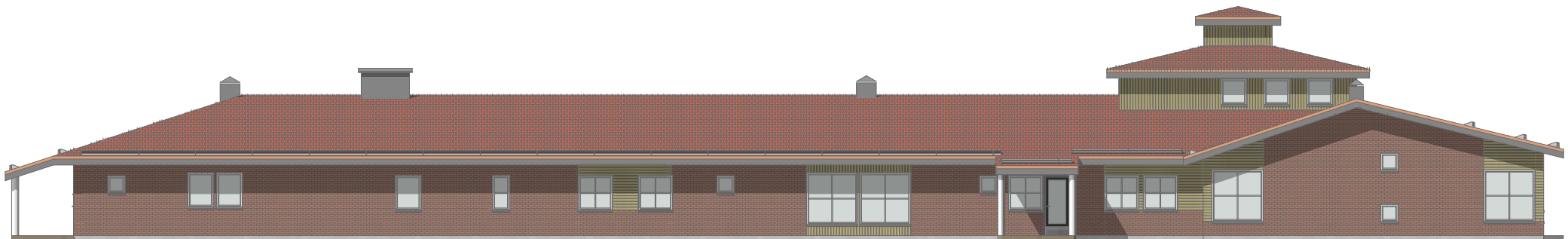
5

4

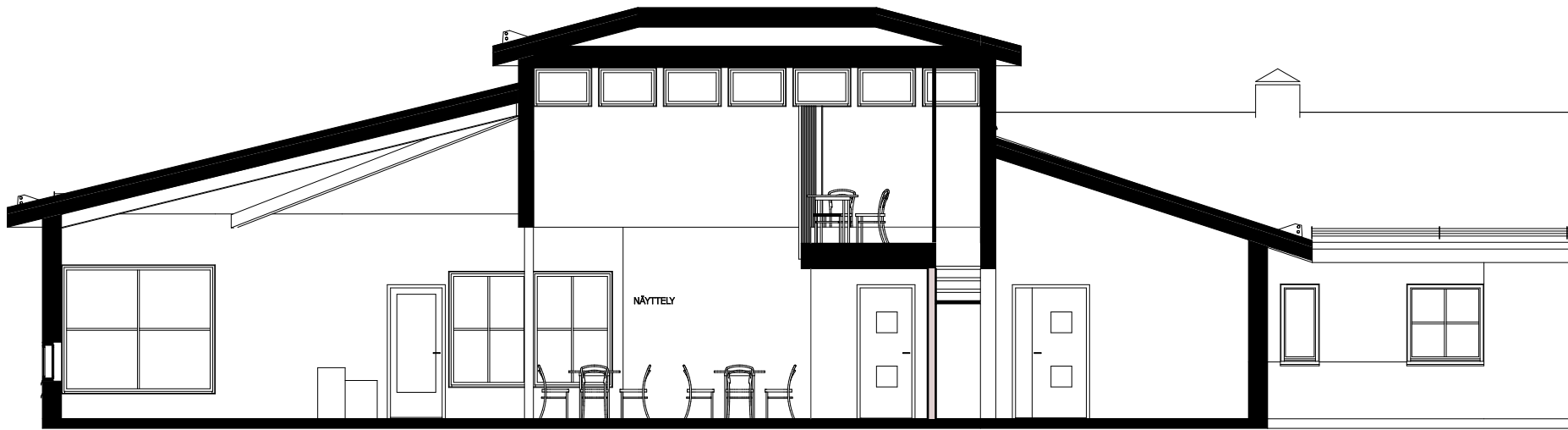
Julkisivu länteen 1:200

Julkisivu etelään 1:200

Julkisivu pohjoiseen 1:200

Leikkaus A-A 1:100

SISÄTILAT

Rakennuksen useita pienehköjä tiloja sisältävä pohjaratkaisu sopii pääosin hyvin Taiteen ja kädentaitojen keskuksen vaatimiin tarpeisiin. Kangaskontion päiväkodin alkuperäinen muotokieli ja materiaalit ovat olleet lähtökohtana suunnitelman materiaalien, värien ja kalusteiden valinnassa. Tavoitteena on ollut suunnitella tila, joka kunnioittaa ja tuo esille alkuperäisen suunnitelman ominaispiirteitä, mutta on kuitenkin oman aikansa tuotos. Rakennuksen runsaat detaljit pikkuikkunoineen sekä alkuperäinen runsas värien käyttö kuvastavat hyvin Oulun koulu -asenteen mukaista rakentamista. Nämä piirteet näkyivät vahvimmin rakennuksen keskikäytävässä, kun sisätilat olivat vielä alkuperäisessä asussaan. Näenkin tärkeänä, että tämä rakennuksen osa säilyy tilallisesti alkuperäisenä ja siihen palautetaan alkuperäinen väri-ilottelu. Muilta osin rakennuksen uuden käyttötarkoituksen tarvitsemat tilat ovat vaatineet muutoksia, jotka keskittyvät erityisesti puutyötiloihin sekä kahvila- ja näyttelytilaan. Materiaalimaailma, jossa alun perin oli vaalea, raikas yleisilme harkittuine pastelliväripintoineen, tiilensävy lattiassa ja rakentamisajalle tyypillinen mäntypuun käyttö, olen pyrkinyt säilyttämään muutoksia tehdessä. Puu- ja metallityötilat sijoittuvat rakennuksen itäpäätyyn, tekstiilityötilat rakennuksen keskiosaan ja taiteen ja muotoilun tilat luoteispäätyyn.

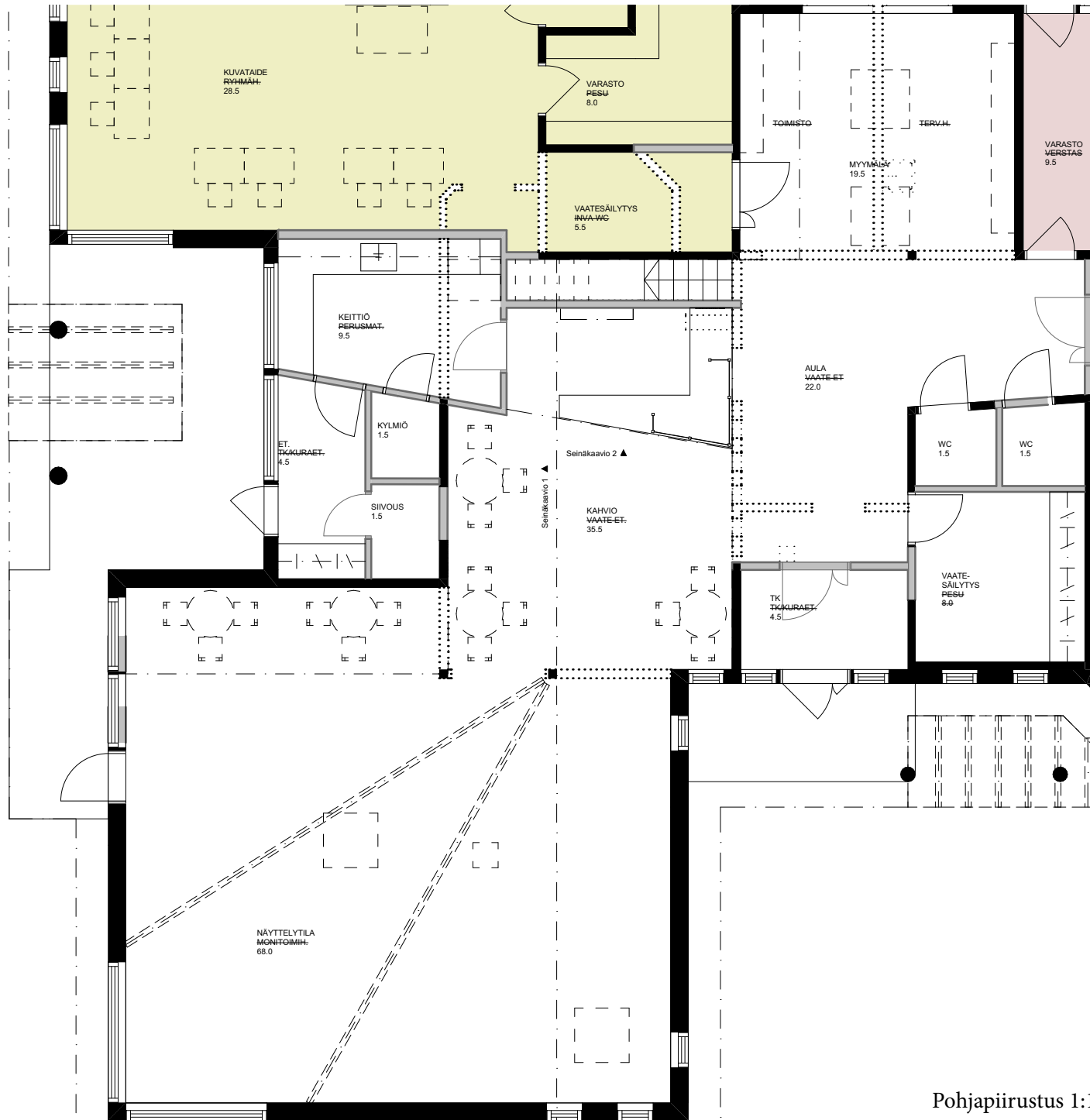
AULAKAHVIO

Rakennuksen pääsisäänkäynnin yhteyteen toteutetaan näyttelytilan kahvion ja myymälätilan kokonaisuus. Tilaa ja näkymiä avarretaan poistamalla aulatilaa kaksi seinää. Tuulikaappia pienennetään ja vaatesäilytys sijoitetaan entisen pesuhuoneen paikalle. Kahvion ja käsityötarvikemyymälän myynti- ja tarjoilutiski sijoitetaan keskeiselle paikalle, jolloin se palvelee hyvin molempien toimintojen tarpeita. Portaiden kaksi alinta askelmaa käännetään samaan linjaan muiden askelmien kanssa, jolloin kahviotila muodostuu paremmin omaksi kokonaisuudekseen. Portaot uusitaan alkuperäisten materiaalien mukaisesti. Parven rimoitus ja tukirakenteet hiotaan ja lakataan, joilloin uudet ja vanhat mäntypuupinnat saavat samanlaisen sävyn. Parvelle sijoitetaan kahvilatilaa. Kahvion ja portaiden väliin rakennetaan uusi seinä. Keittiö sijoitetaan kahvion viereen, entisen hiekkaleikkihuoneen ja kuraeteisen tiloihin. Näyttelytila sijoitetaan entiseen monitoimihuoneeseen. Tilojen väliltä puretaan seinä, jotta tilaan tulee avaruutta ja kahviotilaan saadaan valoa. Kahviotila levittäytyy osaksi näyttelytilan puolelle, josta voi kahvitelun lomassa ihailla esillä olevia taideteoksia. Näyttelytilan länsiseinustalle lisätään näkymien ja valon vuoksi kaksi uutta ikkunaa ja lasiovi josta kulku pergolaan tapahtuu. Tämä ratkaisu yhdistää sisä- ja ulkotiloja toisiinsa ja mahdollistaa erilaisten tapahtumien järjestämisen kun piha voidaan ottaa osaksi tapahtumatilaa. Tilat palvelevat niin kurssilaisten taukotilana kuin kylälaisten kahvitelu- ja kohtaamispaikkanakin.

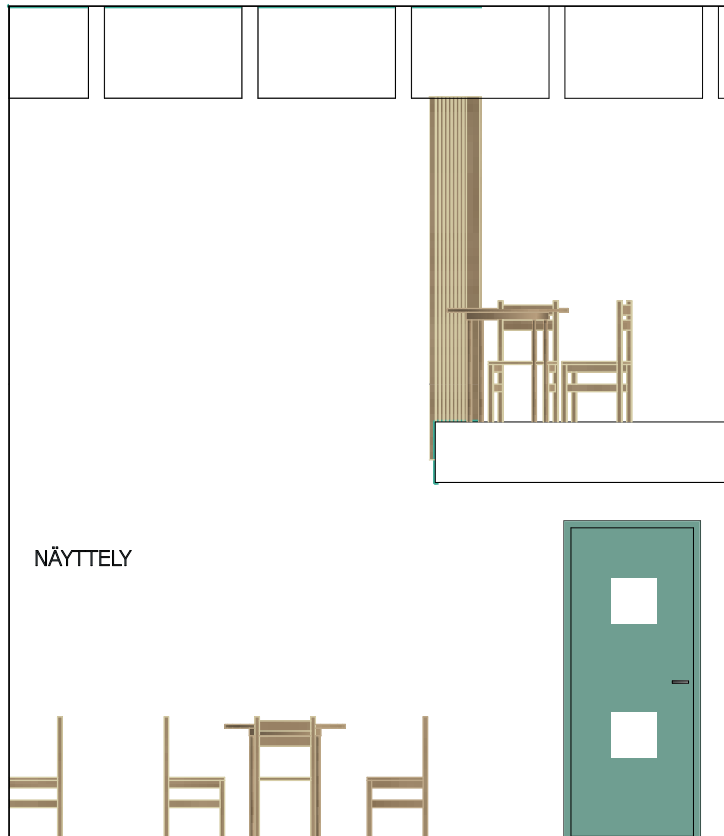

Näkymä näyttelytilasta kahvioon.

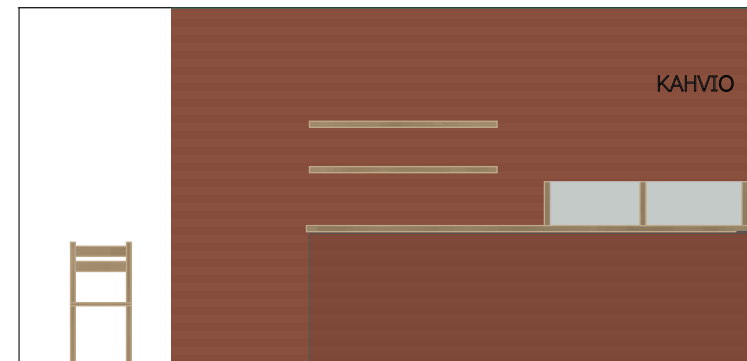
AULAKAHVIO

Pohjapiirustus 1:100

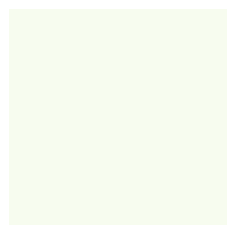
Seinäkaavio 1. 1:50

Seinäkaavio 2. 1:50

MATERIAALIT JA VÄRIT

Aulatilaa, kahvion sekä näyttely- ja myymälätilan lattiaan asennetaan mäntyparketti joka lakataan mattalakalla. Parketin värisävy poikkeaa alkuperäisestä nykyisen näyttelytilan saarnesta, sekä alkuperäisestä muovimaton sävystä, mutta toimii hyvin mäntypuisten portaiden ja kaiderimoituksen kanssa. Keittiön ja eteistilojen lattiat laatoitetaan samalla tiilenpunaisella laattalla kuin rakennuksen eteistiloissa aiemmin käytetty laattamalli. Myyntitiskin taustaseinä laatoitetaan samalla tiilenpunaisella laattalla kuin keittiössä ja eteisessä, mutta muodoltaan suorakaiteen sijasta neliskanttisella. Laattakoko vastaa entisen vesileikkihuoneen laattakokoja. Seinät maalataan kauttaaltaan alkuperäisen valkoisen seinämaalilla sävyllä. Valkoinen seinäpinta toimii neutraalina taustana näyttelytilan taideteoksille. Pilarit maalataan samalla vaaleanpunaisella sävyllä kuin alkuperäiset vaaleanpunaiset seinät jolloin ne sopivat värisävyltään paremmin yhteen tiilensävyisen laattapinnan kanssa. Katto maalataan valkoiseksi ja harmaat akustiikkalevyt korvataan alkuperäistä vastaavasti valkoisilla. Uudet väliovet teetetään alkuperäisten vihreiden väliovien mukaisina ja niihin lisätään umpinainen levikeosa.

Seinät ja katto

Laattaseinä ja tiskin ulkosivu

Lattia ja työtaso

Väliovet

Tiskin kalusteovet

Pilarit

Pintamateriaalit

Lattia: Mäntyparketti, mattalakka

Seinät: Maali, puolihimmeä, sävy *NCS S 0603-G40Y*

Laattaseinä: Pukkila Natura, lasittamaton, tiilenpunainen, 9,6x9,6

Pilarit: Maali, puolihimmeä, sävy *NCS S 0520-Y70R*

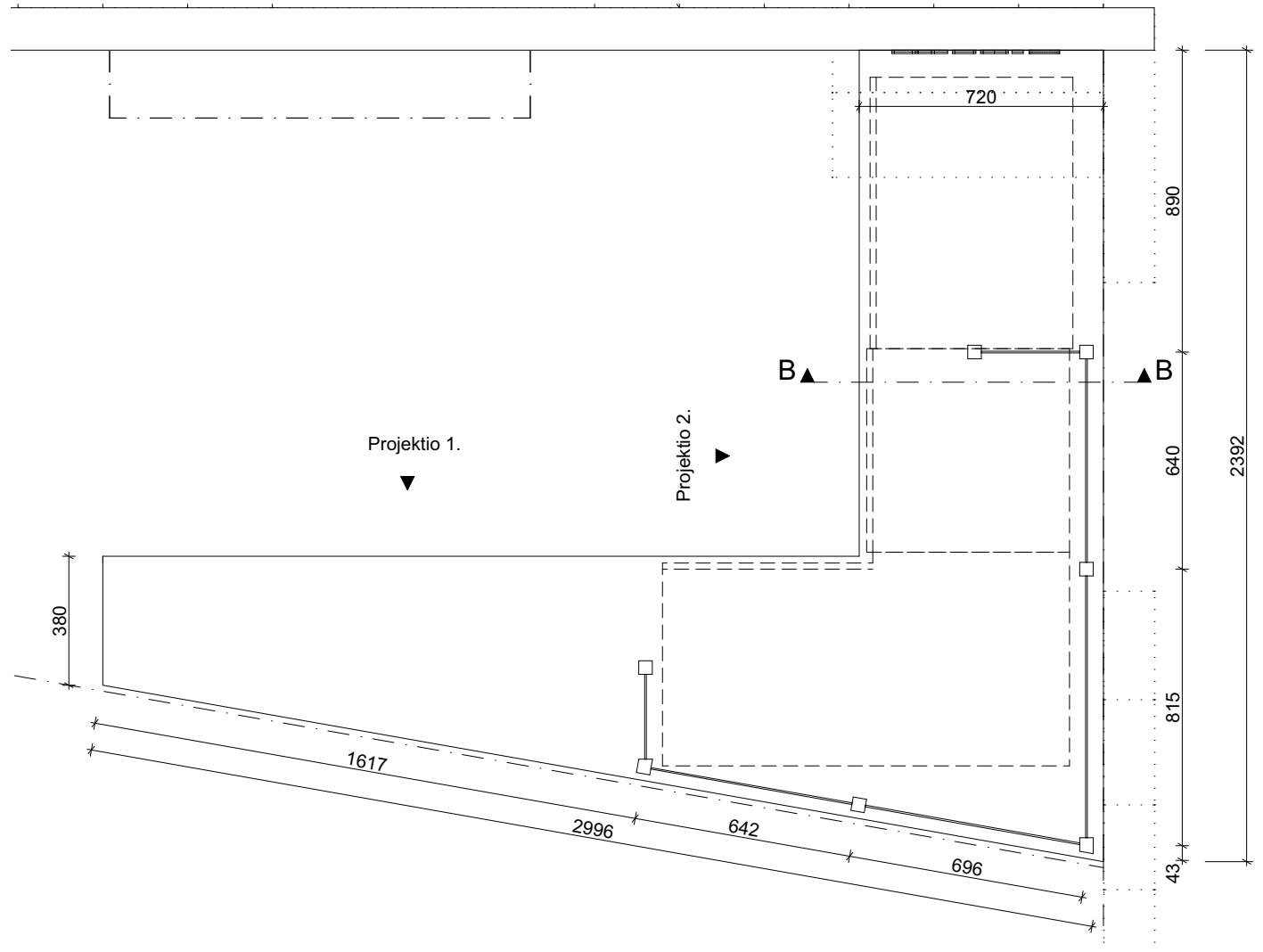
Katto: Maali, täyshimmeä, sävy *NCS S 0603-G40Y*, akustiikkalevyt valkoinen

Väliovet: Maali, sävy *NCS S 1515-B80G*

Kalusteovet: Maalattu mdf, sävy *NCS S 4550-Y70R*

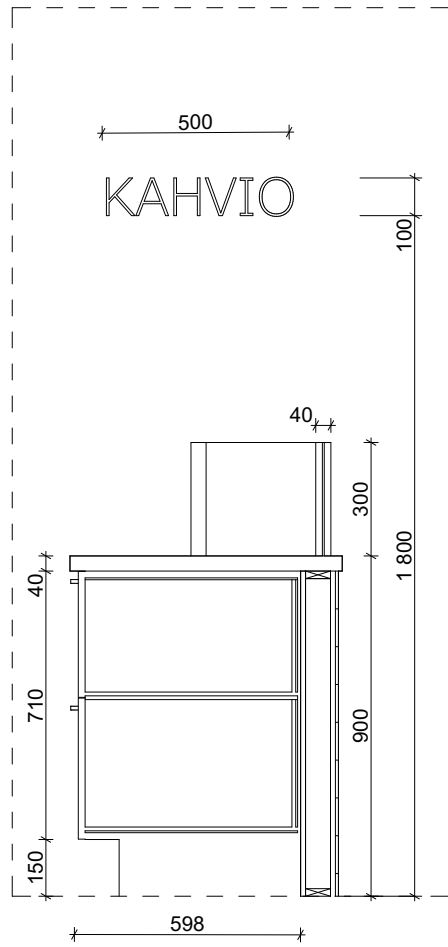
AULAKAHVION TISKI

Aulakahvion tiski rakentuu seinäkkeestä, jonka taakse kaapistot sijoitetaan, Seinäke tehdään puurungosta ja kipsilevystä. Ulkosivu laatoitetaan tiilenvärisellä laattalla. Kaapistot ovat tiilenpunaisen väriset jotta ne sulautuvat tiskikokonaisuuteen. Tarjoilutaso kiinnitetään seinäkkeen ja kalusteiden päälle. Myyntiesille laitettavat leivonnaiset sijoitetaan lasin taakse "vitriiniin" tiskin kulmaukseen. Vitriini rakentuu mäntypuutolpista, joiden väliin lasilevyt upotetaan. Vitriini kiinnitetään alustaansa tason alapuolelta ruuvikiinnityksellä.

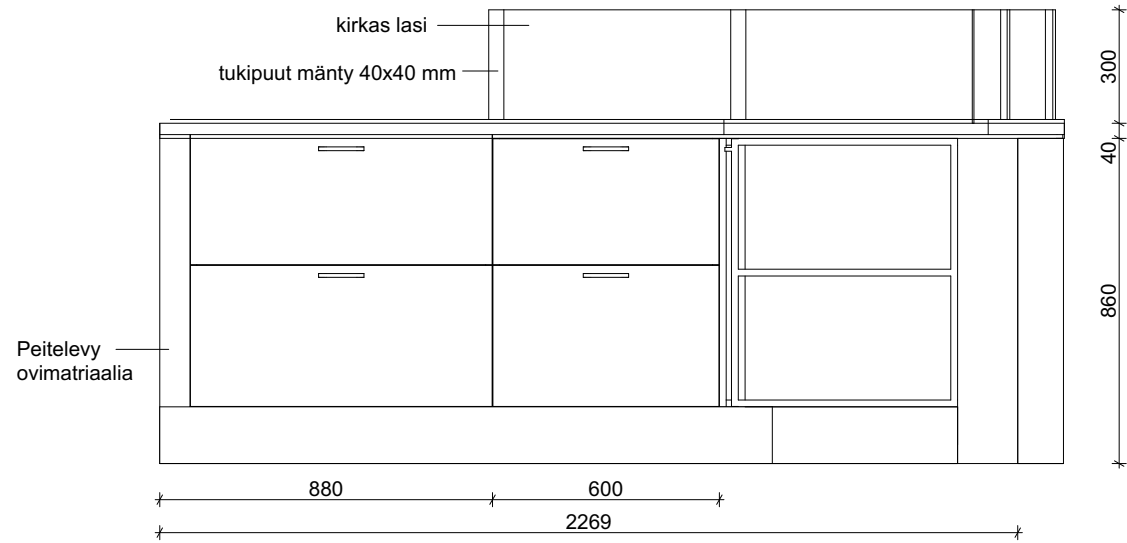

Ote pohjapiirustuksesta 1:20

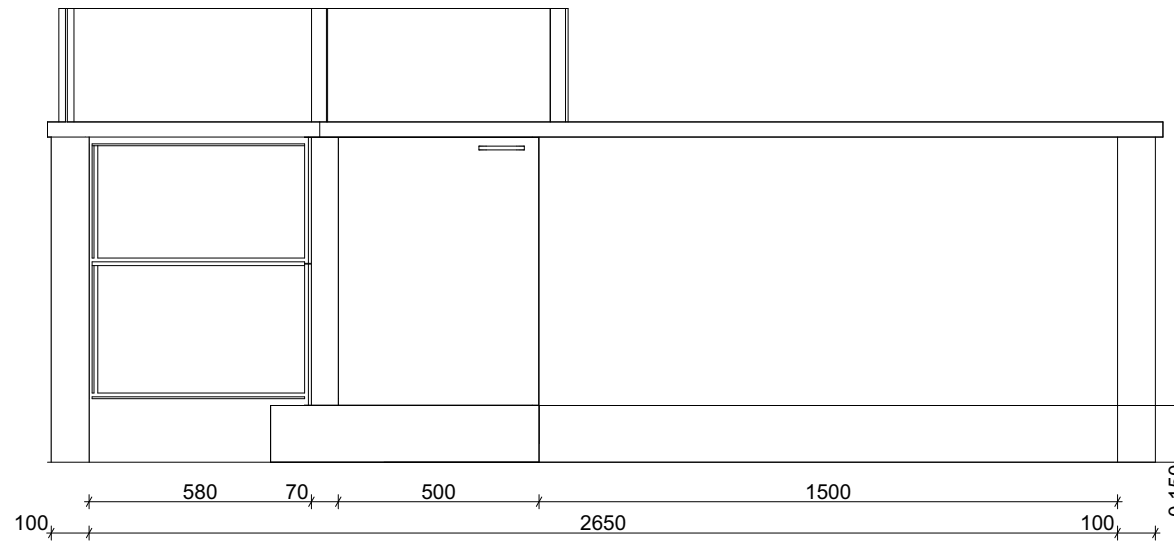
AULAKAHVION TISKI

Leikkaus B-B1:20

Projektio 1. 1:20

Projektio 2. 1:20

AULAKAHVIO

Näkymä aulakahviosta.

Villa Kontio

Suvi Raski

VILLA KONTIO

Tässä työssä olen pohtinut Kangaskontion päiväkodin merkitystä ja arvoa niin ympäristössään kuin itsessään. Tähän asti rakennus on ollut toiminut päiväkotina ja sitä kautta se on ollut tarpeellinen, mutta jos päiväkotitoiminta paikassa loppuu, mikä on silloin rakennuksen tulevaisuus? Koska hyvällä rakennuksella on monta elämää, halusin suunnitella Kangaskontion päiväkodille vaihtoehtoisen käyttötarkoituksen. Konseptiksi muodostui Villa Kontio – asuinrakennus, jossa eletään yhteisöllisesti. Päiväkotirakennus tarjoaa valmiit puitteet kiinnostavan ja tavallisesta poikkeavan asumisyhteisön kehittä-

miseen, ja samanaikaisesti uusi käyttötarkoitus mahdollistaa rakennuksen ylläpidon ja säilymisen.

Kangaskontion päiväkodin arvot

Maikkula on ympäristönä omaleimainen ja lämminhenkinen. Se on samaan aikaan sekä kaupunkimainen että rauhallinen; palvelut löytyvät läheltä kävelyraitin varrelta, rakennukset ovat ihmisen mittakaavaan sopivia, ja vehreys sekä joki- ja peltomaisemat lisäävät viihtyisyyttä. Maikkulan keskus on yhtenäinen modernistisen arkkitehtuurin kokonaisuus, jonka kanssa Kangas-

kontion päiväkotit sopii luontevasti yhteen. Päiväkotit myös muodostaa oman alueensa keskipisteen toimien näkymäakselin päätteenä, samalla kuitenkin sulautuen taustalla olevaan metsikköön. Päärakennusmateriaaleina on käytetty tiiltä ja puuta, jotka ovat laadukkaita ja miellyttäviä materiaaleja. Rakennuksella on persoonallisia piirteitä, jotka toisaalta tällä paikalla ovat hyvinkin tyyppillisiä, mutta samanlaista rakennusta tuskin tehtäisiin nykyaikana, mikä tekee siitä ainutlaatuisen. Lisäksi sillä on ollut tärkeä rooli asukkaiden arjessa ja paikasta on muodostunut merkityksellinen monille ihmisille. Kaiken kaikkiaan rakennus sopii lähiympäristöönsä ja on oleellinen osa sitä. Näiden arvojen perusteella tulisi pyrkiä rakennuksen säilyttämiseen.

Käyttäjät ovat olleet tyytyväisiä rakennukseen ja pitävät sitä monilta osin toimivana, mutta myös paranneltavaa löytyisi. Päiväkotitoiminnan vaatimukset ja tarpeet ovat muuttuneet ajan saatossa, ja tulevat muuttumaan edelleen. Rakennusta ei myöskään ole suojeltu, se on modernin ajan varsin arkinen rakennus, joten korjaaminen ja säilyttäminen ei ole itsestään selvää. Mikäli päätetään, että Kangaskontion päiväkotit ei ole enää tarpeellinen, voi rakennuksen tulevaisuus olla epävarma. Se on kuitenkin hyvin käyttökelpoinen, kiinnostava ja merkityksellinen rakennus, ja haluankin tässä työssä pohtia, mitä muuta käyttöä sille voisi mahdollisesti olla.

Päiväkodista asuntolaksi

Koska rakennus on suunniteltu ihmisten jokapäiväiseen, kodinomaiseen käyttöön, tuntui luonteelta lähteä suunnittelemaan sitä asumiseen sopivaksi. Uusia asuinrakennuksia kaavoitetaan ja rakennetaan jatkuvasti lisää, ja niille on tarvetta myös Maikkulan lähialueilla. Uuden käyttötarkoituksen ollessa selvillä aloin muotoilla sitä olemassa olevan rakennuksen ehdoilla. Päädyin suunnittelemaan asuntolatyyppistä asumismuotoa, jossa huoneet ovat yksityisiä, ja keittiöt, oleskelutilat ja kylpyhuoneet ovat yhteiskäytössä. En ole määrittänyt sitä tietyn ihmisryhmän, kuten opiskelijoiden, käyttöön, vaan haluan tehdä siitä sopivan ja houkuttelevan kaikille. Tiloista on erilaisia variaatioita: osaan huoneista mahtuu asumaan useampikin henkilö, osa taas soveltuu parhaiten yksineläjille. Oleskelutilojen monipuolinen tarjonta sekä laaja ja viihtyisä piha-alue tarjoavat viihtyisän, toiminnallisen ja sosiaalisen asuinympäristön.

Käyttötarkoituksen muutos vaatii jonkin verran muutostöimenpiteitä myös rakennukseen. Niinpä kartoitin asioita, joita halusin säilyttää, sekä asioita, joita voi muuttaa paremman toimivuuden saavuttamiseksi.

Uuden käyttötarkoituksen ollessa selvillä huomioni kiinnittyi entistä enemmän rakennuksen yksityiskohtiin ja monimuotoisuuteen. Etenkin asuntorakennuksia on valmistettu 1960-luvulta nykypäivään saakka paljon masatuotannolla, ja persoonallisia, joukosta erottuvia kohteita on suhteessa vähän. Haluan säilyttää Kangaskontion päiväkodin detaljeja, koska ne ovat käyttökelpoisia, kertovat talon tarinaa ja myös auttavat erottamaan konseptin positiivisella tavalla valtavirtaisesta asuntoarkkitehtuurista. Tällaisia elementtejä ovat muun muassa sisäovet ja -ikkunat, vinot alakatot sekä tiiliseinät. Lattian harmaa vinyylilankku ei ole alkuperäinen, mutta myös se säilyy suunnitelmassa, sillä materiaali on kodikas ja suunnitelmaan sopiva. Valkoinen lasikuitutapetti puolestaan on vähemmän kodikas materiaali, ja sen korvaaminen mielestäni parantaisi tilojen viihtyisyyttä, joten tapetin päälle tulee tasoite ja maalipinta. Yleisilmeen haluan pyrkiä pitämään raikkaana ja modernina.

Tilajako on jo ennestään varsin toimiva käyttötarkoitusta varten — huoneet ja yhteistilat sijoittuvat suorien keskeiskäytävien molemmin puolin, liikkuminen on suoraviivaista ja tilat saavat luonnonvaloa. Suurin muutos tulee parvelliseen tilaan, jossa alkuperäiset portaat korvataan uusilla, ja parvi laajentuu hieman. Lisäksi puurimoituksen tilalle tulee uusi kaide. Portaikon paikkaa siirtämällä keskelle haluan korostaa tilan keskeisyyttä, ja tehdä siitä selkeän ja hengittävän. Kohta toimii ikään kuin risteyksenä ja ensimmäisenä näkymänä sisään tultaessa. Entisen portaikon tilalle olen sijoittanut myös pienen keittiön, ja sen vieressä oleva huone avataan ruokailutilaksi.

Suuret eteistilat ovat tarpeen päiväkodissa, mutta asuntolassa ne ovat hukkatilaa. Olen tehostanut tilankäyttöä lisäämällä kyseisiin kohtiin saunatilat, ja myös kaksi sisäänkäyntiä tulee näiden saunojen käyttöön. Pääsisäänkäyntejä on kaksi rakennuksen molemmin puolin. Olen myös lisännyt kaksi uutta ovea, jotta keskeisistä yhteistiloista pääsee suoraan ulos terassille. Rakennuksessa olevan suurkeittiön päätin hyödyntää niin, että sijoitin sen yhteyteen tilat ravintolatoiminnalle. Ravintolaan ei tarvitse kulkea pihan läpi, vaan sillä on oma sisäänkäynti pihan ulkopuolella, joten se sopii olemaan samassa rakennuksessa häiritsemättä asumista.

Julkisivuihin tulevat muutokset ovat vähäisiä. Suunnitteluperiaatteenani on ollut muuttaa vain sellaista, mikä on tarpeen. Näitä ovat edellä mainitut uudet ovet terassille, ja joitakin ikkunoita on myös suurennettu, jotta kaikkiin tiloihin saadaan riittävästi luonnonvaloa.

Asemapiirros 1:500

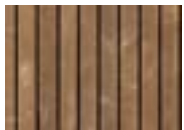
Pihan materiaalit

Nurmikivilaatta

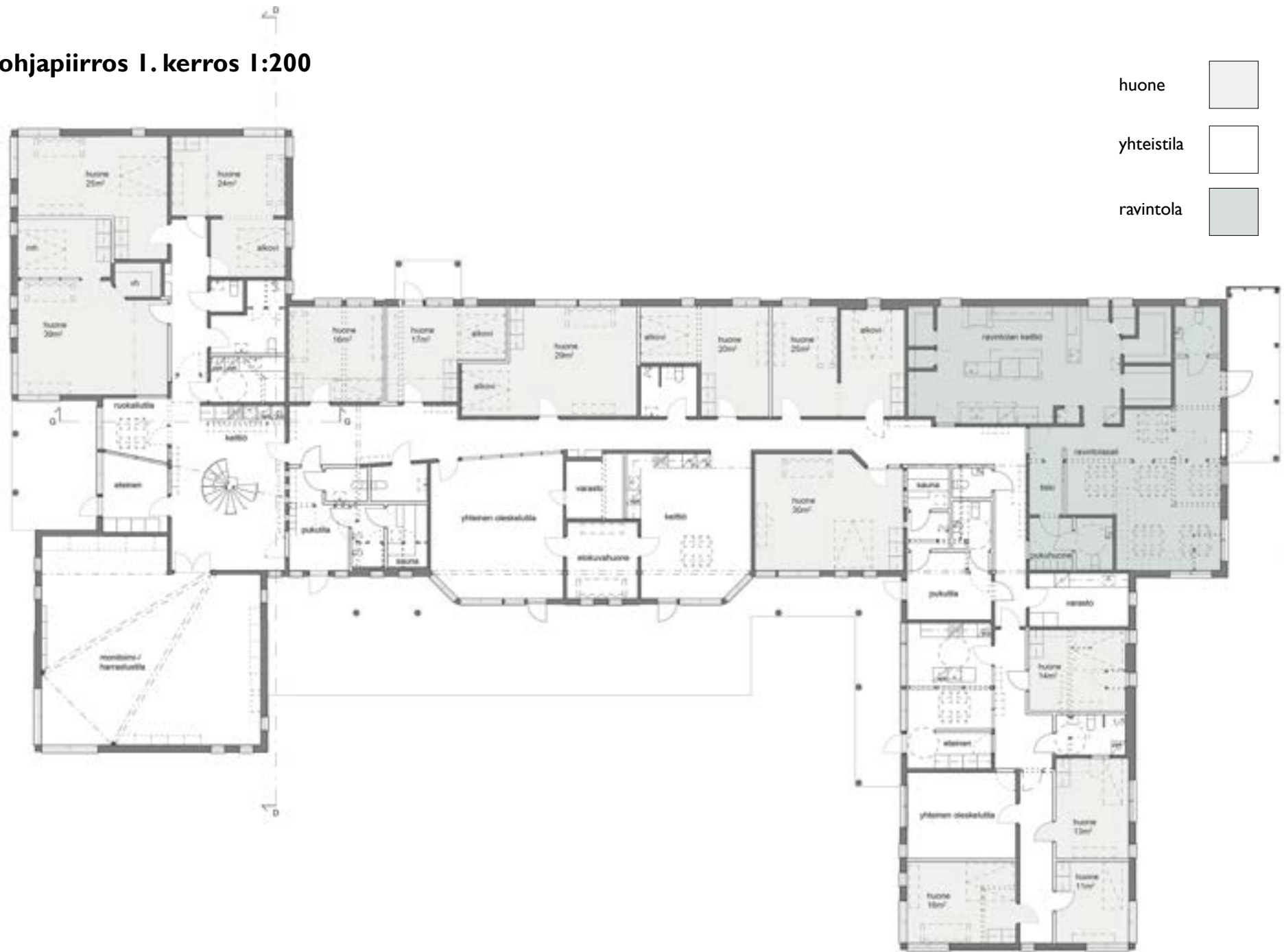
Nurmikko

Laudoitettu terassi

Pohjapiirros I. kerros 1:200

Muutokset julkisivuissa 1:200

uusittu ikkuna/ovi

Etelään

Länteen

Itään

Havainnekuva asuinhuoneesta

Havainnekuva käytävältä

Sisätilojen väritys ja pintamateriaalit

vinyylilankku / lattia
harmaanruskea

kalkkihiekkatiili / väliseinä
valkoinen

tasoite + maali / väliseinä
valkoinen

alkuperäiset väliovet
sininen

Leikkaukset

Havainnekuva parvellisesta tilasta

Havainnekuva asuinhuoneistosta

Nuorten päivätoimintapaja

Oona Koivuranta

Kuva: Oona Koivuranta 2024.

KANGASKONTION PÄIVÄKODISTA NUORTEN PÄIVÄTOIMINTAPAJA

Yksilötyössäni käsittelen vuonna 1988 rakennetun Kangaskontion päiväkodin arvottamista sekä uudelleenkäyttö- ja restaurointiperiaatetta. Työn tarkoitus on löytää päiväkotirakennukselle uusi käyttötarkoitus, joka mukautuisi mahdollisimman hyvin olemassa olevaan rakennukseen. Uudelleenkäyttösuunnitelmassa olen halunnut säilyttää arvokkaaksi tunnistettuja tiloja, rakenteita ja yksityiskohtia. Suunnitelmassa huomioidaan kuitenkin uuden käyttötarkoituksen tarpeet ja toiminnallisuudet kuten esimerkiksi esteettömyys.

Rakennuksena Kangaskontion päiväkoti on hyvin kotoisa ja lämmin. Tästä syystä valitsin aiheeksi tutkia päiväkodin muuttamista erityistä tukea tarvitsevien nuorten päivätoimintapajaksi. Toimintapajan käyttäjäryhmänä toimisivat nuoret, jotka tarvitsevat paljon tukea askareissaan kuten syömisessä, liikkumisessa ja kodinhoidossa. Toimintapajan tarkoituksena on tarjota nuorille ja nuorille aikuisille paikka, jossa he voivat oppia, kehittää itseään ja olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Arvottaminen

Kangaskontion päiväkodin on suunnitellut vuonna 1987 arkkitehti Esko Puijola. Kohde sijaitsee Oulussa kaupunginosassa nimeltä Maikkula, joka on alueena harvinaislaatuinen. Alueen rakennukset ja ympäristö on hyvin yhteneväistä ja omaleimaista. Rakennuskanta on rakentunut pitkälti 1980-luvulla ja erityisesti Maikkulan keskusaluetta voidaan pitää regionalismia edustavana kokonaisuutena.

Kangaskontion päiväkoti edustaa tyypillistä 1980-luvun päiväkotiarkkitehtuuria, mutta sen arkkitehtuurista voidaan havaita myös piirteitä Oulun koulun regionalismista. Päiväkoti sijaitsee merkittäväällä paikalla Maikkulassa ja sen on rakennuksena tunnistettava. Yhdessä K-marketin kanssa ne muodostavat visuaalisesti ja toiminnallisesti mielekkään kokonaisuuden.

Kangaskontion päiväkodin ulko- ja sisäarkkitehtuurista löytyy aikakaudelleen hyvin tyypillisiä suunnitteluratkaisuja, värejä ja yksityiskohtia. Päiväkodin suunnittelun taustalla on vaikuttanut Oulun koulun -suunnitteluasenne¹. Rakennuksessa Oulun koulua muistuttavat muun muassa punatiiliset julki-

sivut, torniaihe, ruutuikkunat ja kerroskorkeus. Rakennuskokonaisuuden ja ympäristön ratkaisuissa voi havaita myös Oulun koulun -suunnitteluasenteen keskeisiä arvoja kuten paikallisuus, luonnonmateriaalit ja inhimillinen mittakaava.

Kangaskontion päiväkoti on rakennettu aikana, jolloin päiväkotirakentaminen oli Oulussa kiivaimmillaan. Rakentamisen nopeaan tahtiin vaikutti vuonna 1976 voimaan tullut lakimuutos, jossa säädettiin muun muassa lapsen subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta. Samaan aikaan päiväkotien

Kuva: Oona Koivuranta 2024

1 Ryhmä 3, 2024, s. 18

suunnittelussa siirryttiin lapsilähtöisempään suunnitteluun.² Lapsilähtöisessä päiväkotisuunnittelussa kiinnitettiin huomiota lapsen toimintaympäristöön. Lähtökohtana suunnittelussa olivat lapsen mittakaava ja leikillisuus.

Kangaskontion päiväkodin suunnitteluratkaisut ovat ajalleen tyypillisiä ja lapsilähtöisiä. Kohteesta löytyy leikillisiä yksityiskohtia kuten pieniä ikkunoita. Päiväkoti on myös rakennusmassaltaan helposti lähestyttävä ja havaittava.

Päiväkodin alkuperäinen arkkitehtoninen ulkoasu on säilynyt hyvin. Julkisivuissa tehdyt muutokset ovat olleet vähäisiä. Alkuperäiset ulko-ovet on vaihdettu modernimpiin ja julkisivuverhouksen sävy on muuttunut alkuperäisestä sävystä. Julkisivujen alkuperäisen tunnelman vahvistaminen onnistuu tarvittaessa seuraavissa huolto- ja korjaustoimenpiteissä.

Sisätilojen osalta muutoksia on tapahtunut tilojen käyttötarkoituksessa, kiintokalusteissa, pintamateriaaleissa ja sävyissä. Muutoksien kautta joidenkin sisätilojen alkuperäinen tunnelma on hävinnyt kokonaan. Esimerkiksi päiväkodin keskikäytävä on tyyliltään ja väritykseltään muuttunut merkittävästi. Toisaalta sisätiloista löytyy alkuperäisiä kalusteita ja materiaaleja, jotka ovat hyvässä kunnossa.

Kangaskontion päiväkodilla on oma paikallinen identiteettinsä. Se on Maikkulassa asuville perheille ja sukupolville tärkeä paikka. Erityisesti päiväkodin ulkoarkkitehtuuri on säilynyt hyvin alkuperäisen mukaisena 1980-luvun lopulta tähän päivään asti. Päiväkotia on käynyt useampi sukupolvi, joten kohteeseen on sidoksissa muistoja ja tarinoita.

Kuva: Oona Koivuranta 2024

Suunnittelutyön lähtökohdat

Suunnittelutyön tarkoituksena oli kehittää Kangaskontion päiväkodille uusi tulevaisuuden käyttötarkoitus. Suunnittelutyön päätavoitteita olivat rakennuksen alkuperäisen tunnelman säilyttäminen, materiaalien ja kalusteiden uusiokäyttö sekä tilojen joustavuuden ja esteettömyyden lisääminen.

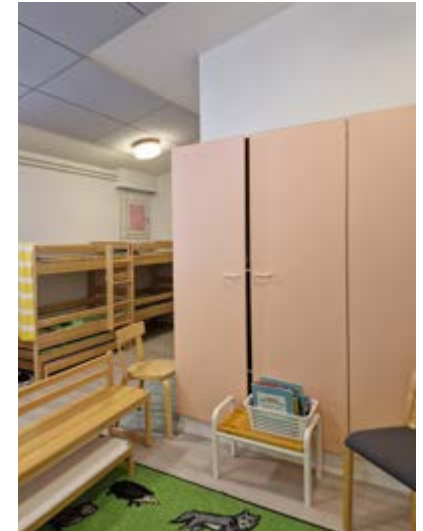
Kangaskontion päiväkoti on rakennuksena joustava, sillä se soveltuu tarvittaessa erilaisten käyttäjäryhmien tarpeisiin. Lisäksi nykyiset ryhmätilat ovat valoisa ja avaria, joita yhdistelemällä saadaan moneen eri käyttötarkoitukseen sopivia tiloja. Tämän vuoksi halusin lähteä työssäni tutkimaan, sopisiko rakennuksen nykyisiin tiloihin erityistä tukea tarvitsevien nuorten päivätoimintapaja. Nuorten päivätoimintapaja on vain yksi vaihtoehtoinen ratkaisu Kangaskontion päiväkodin tulevaisuudelle. Näen tärkeänä tutkia rakennuksen uusiokäytön mahdollisuuksia, jotta rakennus saadaan säilymään ja sillä olisi uusi käyttötarkoitus päiväkotitoiminnan loppuessa.

Uudelleenkäyttösuunnitelmassa kehitetään nykyisten tilojen toimivuutta vastaamaan erityisnuorten tarpeita. Esimerkiksi joidenkin tilojen muuntojoustavuutta lisätään muun muassa purkamalla väliseinärakenteita. Näin saadaan kahdesta pienemmästä ryhmätilasta yksi iso tila. Suunnitelmassa päivitetään myös tilojen kiintokalusteet niin, että alkuperäinen sävy ja detaljit säilytetään. Lisäksi wc-tilat uusitaan kokonaan vastaamaan nykypäivän vaatimuksia ja uuden käyttäjäryhmän tarpeita.

Suunnittelutyössäni haluan säilyttää rakennuksesta välittyvän 80-luvun tunnelman. Rakennuksen alkuperäinen tunnelma välittyy muun muassa ulko- ja sisätilojen värimaailmasta, pienistä ikkunoista, ikkunoista eri tilojen välillä ja yksityiskohdista. Eri tilojen välillä olevat pienet ja suuret ikkunat lisäävät tiloihin mielenkiintoa, erilaisia näkymiä ja valoa. Lisäksi suunnittelutyössäni haluan palauttaa joitakin alkuperäisiä asioita kuten ulko-ovet ja julkisivusävyt. Myös rakennuksessa olevan keskikäytävän värimaailma tulisi palauttaa.

Käytävän ja tilojen väliset ikkunat, vaaleanpunaiset kalusteet ja turkoosin sävyiset ovet ovat suunnitelmassa säilytettäviä kokonaisuuksia.

Kuvat: Oona Koivuranta 2024

Pihasuunnitelma

Piha-alueen tärkeänä suunnittelutavoitteena oli säilyttää mahdollisimman paljon olemassa olevaa puustoa. Puuston säilyttämisellä lisätään pihan viihtyisyyttä ja arvoa. Vihreän säilyttämiseen kiinnitettiin huomiota, kun pohdittiin saattoliikenteen sijoittamista tontille. Pihasuunnitelmassa saattoliikenne on asemoitu tontille siten, että vain kaksi puuta joudutaan kaatamaan. Lisäksi pihan vehreyttä lisätään uusilla pensasistutuksilla.

Kangaskontion päiväkodin kohdekäynnillä tuli ilmi, että saattoliikenne on tällä hetkellä turvaton. Päiväkodin saattoliikenne on ratkaistu siten, että se sijaitsee kaupan pysäköinnin yhteydessä. Muutossuunnitelmassa on ratkaistu saattoliikenne niin, että nuorten on mahdollisimman turvallista saapua toimintapajalle. Saattoliikenne on sijoitettu toimintapajan tontille ja mahdollisimman lähelle pääsisäänkäyntejä. Suunnitelmassa piha-alueen turvallisuutta on lisätty myös erottamalla oleskelu- ja saattoliikennealue puuaidalla.

Suunnitelmassa piharakennukset kuten katos ja kaksi varastoa on haluttu säilyttää. Katos ja varastot tulee kuitenkin kunnostaa muutostoimenpiteiden yhteydessä. Päiväkodin leikkivälineitä ei ole hyödynnetty uudessa pihasuunnitelmassa, sillä suurin osa leikkivälineistä on tarkoitettu lapsille, eikä niitä pystyvä hyödyntämään nuorten toiminnassa esteettömyysvaatimusten vuoksi.

Suunnitelmassa piha-alueelle on lisätty oleskelupaikkoja. Rakennuksen eteläpuolelle on hahmoteltu terrassialue, jota laajennetaan pihakivetyksen avulla suuremmaksi oleskelualueeksi. Lisäksi tontille on tuotu lisää katsopaikkoja. Pihareitit tulee uusia kokonaan, jotta pihalla kulkeminen on helppoa myös pyörätuolilla. Pihasuunnitelmassa tontin kokoa on kasvatettu. Tontin pohjoisnurkkaan on lisätty oleskelualue ja kota, jolloin pihan pohjoispuoli saadaan hyödynnettyä paremmin. Samalla nuorille saadaan pieni lähimetsä.

Pohjaratkaisut

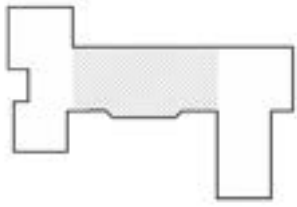
Tilallisessa suunnittelussa tärkeitä lähtökohtia olivat muuntojoustavuuden lisääminen ja esteettömyyden parantaminen. Erityisnuorille suunnattu toiminta vaatii esimerkiksi isommat kuraeteiset, joihin voi jättää pyörätuolin. Lisäksi esteetön wc- ja pesutila tulee olla saavutettavissa helposti. Varastotilaa erilaisille apuvälineille tulisi myös lisätä rakennukseen. Ryhmätiloja muovataan niin, että niiden yhdistely on mahdollista. Samalla tulisi pohtia, miten tilat saa mahdollisimman hyvin eroteltua toisistaan, jotta niissä voi toimia useampi pienryhmä.

Nuorten päivätoimintapajan tilasuunnitelmassa ryhmätilat on jaettu rakennuksen itä- ja länsipäätyihin. Molempiin päätyihin mahtuu noin 20 nuorta eli yhteensä rakennuksessa voi toimia noin 40 nuorta. Rakennuksen keski-osaan on sijoitettu päivätoimintapaja yhteiskäyttötilat, joita ovat ruokailu-/monitoimitila, yhteinen olohuone, terapiatila ja aistihuone. Rakennuksen länsipäädyssä sijaitsee monitoimitila, jota voidaan käyttää liikuntaan tai fysioterapiaan. Päivätoimintapajaan on sijoitettu useampi varasto-/apuväline-tila, joissa voidaan säilyttää nuorten apuvälineitä.

Tilallisessa suunnittelussa pohdittiin myös iltakäytön mahdollistamista silloin kun toimintapaja ei ole avoinna. Pohjaratkaisussa päädyttiin sijoittamaan iltakäyttötilat rakennuksen keskiosaan, jolloin ryhmätilat voidaan lukita iltakäyttötiloista kokonaan. Iltakäyttäjät voisivat käyttää ruokasali-/monitoimitilaa, olohuonetta ja esteetöntä wc-tilaa. Muut tilat olisivat automaattisesti lukittavissa.

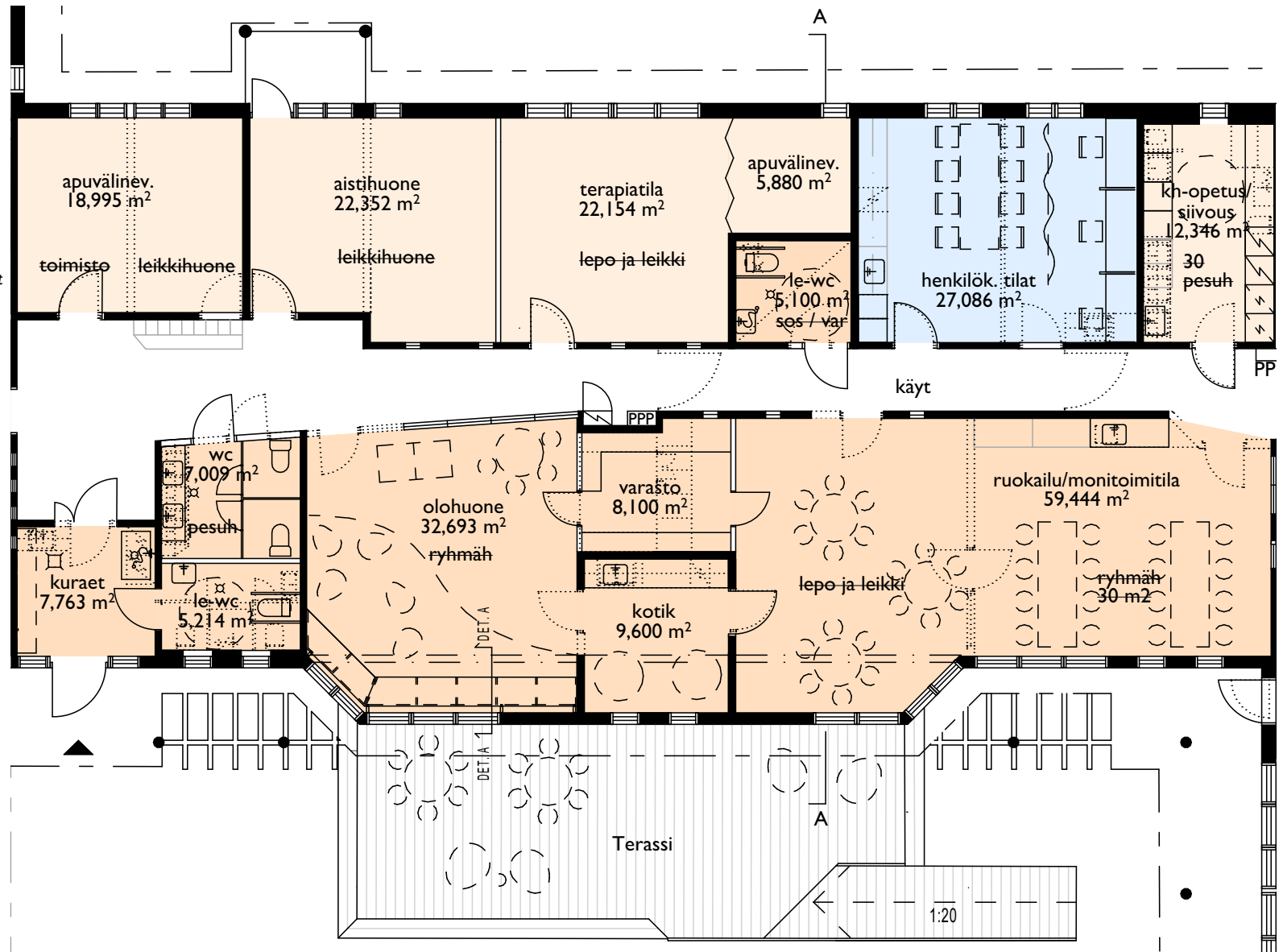
Tilasuunnitelmassa pohdittiin myös henkilökunnan tilojen haasteita. Tällä hetkellä rakennuksessa ei ole kuin yksi sosiaalitila. Uuden käyttötarkoituksen myötä tulee olla sosiaalitalat sekä miehille että naisille. Suunnitelmassa sosiaalitalat on sijoitettu rakennuksen itäpäätyyn.

Henkilökunnan tauko-/työhuonetilassa on tehty vain hyvin pieniä tilallisia muutoksia kuten purettu tilojen välissä oleva jakoseinä ja vaihdettu se tilan jakoverhoksi. Henkilökunnan työhuoneeseen on lisätty myös kolme työpistettä.

YHTISKÄYTTÖTILAT 1:200

- Puretut seinät
- Säilytettävät seinät
- Uudet seinät
- Puretut kalusteet
- Uudelleenkäytettävät kalusteet
- Uudet kalusteet

SISUSTUSSUUNNITELMA - VÄRIT JA KALUSTEET

Kuva: Fasetti.fi

Kuvat: Säkkituoli, valaisin, pöytä ja tuoli, Vepsalainen.com

Nykyinen päiväkodin värimaailma soveltuu erittäin hyvin myös nuorten päivätoiminpajaan, sillä värit ovat rauhallisia ja murrettuja. Kalusteita tulee uusiokäyttää niin paljon kuin mahdollista, mutta osa kalusteista tulee vaihtaa aikuisille sopivimmiksi. Esimerkiksi pöydät ja tuolit vaihdetaan sellaisiin, joihin on helppo istua. Tiloihin tuodaan säkkituoleja, jotka mukautuvat istujan muotoon. Olohuoneeseen ja ryhmätiloihin tuodaan myös pallotuoleja, joihin on mukava käpertyä omaan rauhaan. Muutostöissä sisätilan valaistus ja valaisimet tulee uusia, mutta alkuperäisen tyylin mukaisesti.

Säilytettävät alkuperäiset sävyt

Uudet sävyt ja materiaalit

Uuden käyttötarkoituksen myötä osa rakennuksen sisäovista tulee uusia. Vapaa kulkuleveys tulee vähintään olla 850 mm, jotta esteettömyysvaatimus täyttyy. Uusien sisäovien sävy, materiaali ja tyyppi on sama kuin alkuperäisissä sisäovissa. Myös pienet ikkunat uusiin sisäoviin toteutetaan alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.

Osa ryhmätilojen ja yhteistilojen kiintokalusteista uusitaan. Osassa tiloissa nykyiset keittiökallusteet ovat matalia ja tarvitsevat kunnostusta. Uudet keittiökallusteet tulee olla säilyltään ja tyylliltään kuten alkuperäiset. Hyväkuntoiset vanhat keittiökallusteet uusiokäytetään, jos mahdollista. Uusissa keittiökallusteissa hyödynnetään vanhoja valkoisia lankavetimiä. Alkuperäisten sisäovien ja keittiökallusteiden vanhat vetimet ovat käytännölliset ajatellen uusia käyttäjiä.

SISUSTUSSUUNNITELMA - LATTIAMATERIAALIT

Tiilenpunainen Pukkila
natura lasittamaton 10
x 11.5

Tiilenpunainen Pukkila
natura lasittamaton
7.1 x 14.6

Lämpimän
sävyinen parketti,
saarni

Vihreä
tekstiilimatto

Visualisointikuva päivätoimintapajan olohuoneesta:
Muutossuunnitelmassa toimintapajan yhteiskäyttötiloihin on suunniteltu olohuone. Sen tarkoitus on olla kotoisa tila, jossa voi toimia useampi pienryhmä. Tilaan on ajateltu lämpimiä puun sävyjä sekä pehmeä lukunurkkaus. Iltaisin olohuonetta voisivat käyttää iltakäyttäjät, esimerkiksi lukukerho. Lukunurkkaukseen ikkunan eteen on sijoitettu puinen penkki integroidulla kirjahyllyllä.

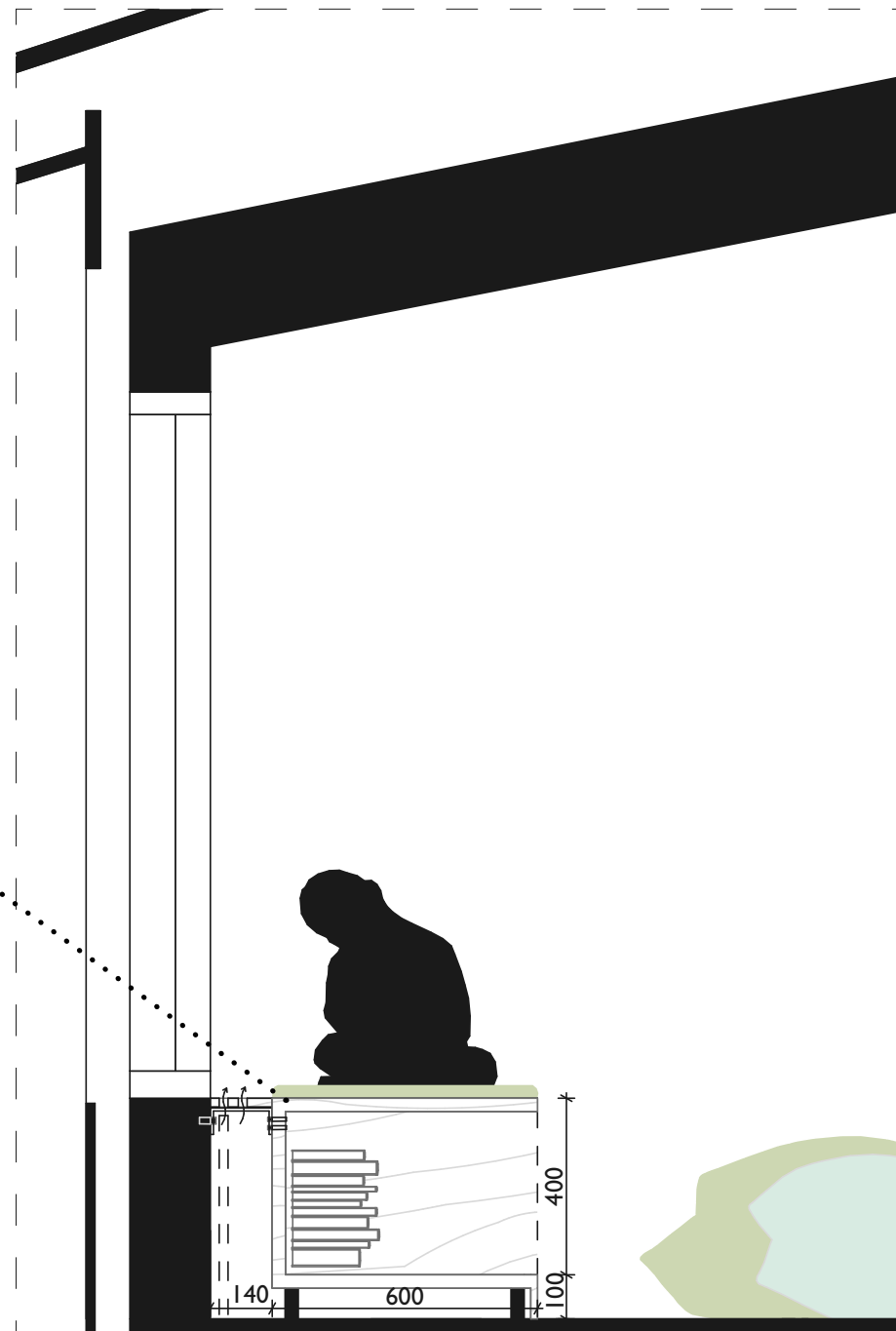
DETALJI LUKUNURKKAUKSESTA 1:20

PUINEN PENKKI JA KIRJAHYLLY

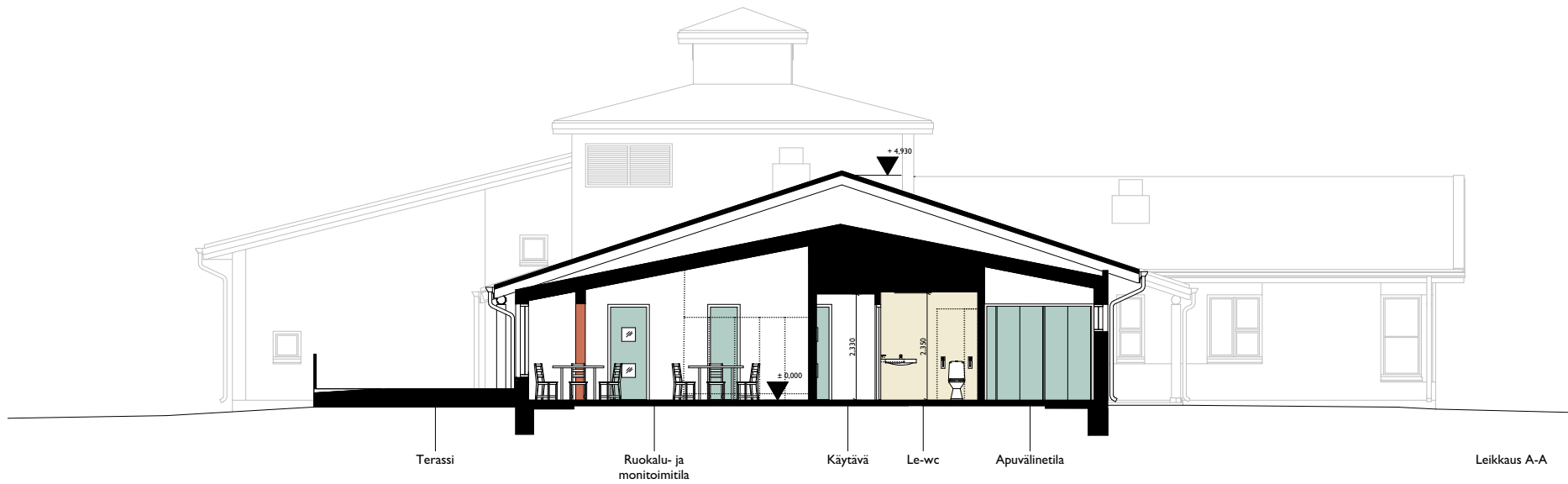
Kalusteen materiaalina voidaan käyttää kulutusta kestäväää puulajia esimerkiksi saarnia.

Kaluste kiinnitetään seinään ja lattiaan. Seinään kiinnitys tapahtuu U-profililla ja kalusteen alapuolelle asennetaan säädettävät jalat. Lattiaan poraamista vältetään, jotta lattialämmitysputket eivät rikkoonnu. Seinään kiinnitys tapahtuu kohdista, joissa ei ole patteria.

Kalusteen jalat peitetään puisella sokkelilla. Seinän ja kalusteen väliin on jätettävä n. 140-150 mm väli patterille. Väli peitetään puisella levyllä, johon kaiverretaan tuuletusaukot.

LEIKKAUS 1:200

JULKISIVUT 1:200

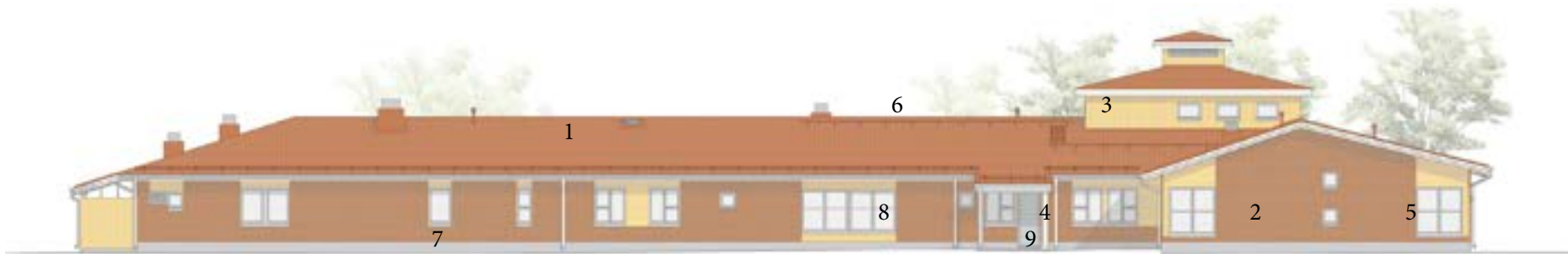
ETELÄÄN

Rakennuksen julkisivuihin kohdistuu uuden käyttötarkoituksen myötä vain vähän muutoksia. Isoimmat muutokset ovat ulko-ovien uusiminen ja terassin toteuttaminen eteläpuolen julkisivulle. Muutoin julkisivussa tehdään huoltoa kuten maalausta ja kunnostusta. Toimintapajaan tulee uusia sisäänkäyntien osalta ulko-ovet ja samalla levittää oviaukkoja, jotta kulkeminen sisälle on esteetöntä. Ulko-ovien uusimisen yhteydessä voidaan palauttaa alkuperäisten ulko-ovien tyyli.

LÄNTEEN

JULKISIVUT 1:200

POHJOISEEN

Julkisivumateriaalit:

1. Kattotiili, sävy tiilenpunainen
2. Tiiliverhous, sävy Soinlahden punainen
3. Lautavehous, sävy kartanonkeltainen
4. Puuosat kuten pilarit, räystäät ja säleiköt, sävy valkoinen
5. Ikkunat, sävy valkoinen
6. Vesikaton pellit ja kattosillat, sävy tiilenpunainen
7. Sokkeli, käsittelemätön betoni
8. Lasi
9. Ulko-ovet, sävy turkoosi

ITÄÄN

Visualisointikuva pihan eteläpuolelta

LÄHDELUETTELO

Kirjalliset lähteet

Ryhmä 3, Oulun koulun historia ja arkkitehtuuri, 2024.

Ryhmä 4, Päiväkodit Oulun koulun arkkitehtuurissa Oulussa, 2024.

Kuvalähteet

Valokuvat: Oona Koivuranta 2024

Kaaviot: Oona Koivuranta 2024

Visualisointikuvat: Oona Koivuranta 2024

Tuotekuvat: Vepsalainen.com, Fasetti.fi

OPISKELIJAT

Lauri Antila
Pauliina Haukipuro
Pinja Hilli
Petteri Hiltunen
Sonja Juutinen
Vilja Kinnunen
Oona Koivuranta
Heini Kyttälä
Kirsikka Lehtiniemi
Jere Limnell
Katja Maaninka
Roope Mustonen
Hilla Niemelä
Elisa Nuora
Hilda Peltokorpi
Adele Pikkuaho
Violet Raitala
Kim Ramsey
Suvi Raski
Krista Rautaoja
Riku Repo
Elisa Räihä
Henrikki Sahala
Juho Turpeinen
Sarianna Vuorinen
Sampo Westerberg

OPETTAJAT

Anu Soikkeli
Jaana Tiikkaja
Pia Krogius

Oulu 2024

